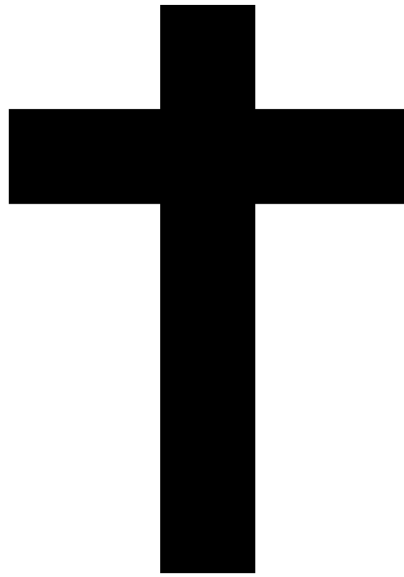


Éh_{en} Nt_{ianá}



New Testament in Mazatec, Jalapa de Díaz (MX:maj:Mazatec,
Jalapa de Díaz)

Éhēn Ntīaná

New Testament in Mazatec, Jalapa de Díaz (MX:maj:Mazatec, Jalapa de Díaz)

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazatec, Jalapa de Díaz

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazateco, Jalapa de Díaz [maj], Mexico

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazatec, Jalapa de Díaz

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
e05183c2-7c34-5cdd-8c78-15ea51bd8cbb

Contents

Xujun xi y'et'a Mateo	1
Xujun xi y'et'a Marco	54
Xujun xi y'et'a Luca	88
Xujun xi y'et'a Jua	143
Ni xi kits'in ja postru	182
Ro.	229
1 Co.	251
2 Co.	272
Ga.	285
Ef.	293
Fil.	300
Col.	305
1 Ts.	310
2 Ts.	315
1 Ti.	318
2 Ti.	324
Xujun xi kin'ekjihu Tito	328
Xujun xi kin'ekjihu Filemon	331
He.	333
Xujun xi kits'inntu Santiago	350
1 P.	356
2 P.	362
1 Jn.	366
2 Jn.	371
3 Jn.	372
Xujun xi kits'inntu Juda	373
Ap.	375

Xujun xi y'ét'a Mateo én nda tsuhu Jesucristo

*Kui xu'bi ntje xi y'aha ra Jesucristo
(Lc. 3:23-38)*

¹ Ei tjit'a ntjehe Jesucristo. Ntjehe David nibaha ra ko ntjehe Abraham nibaha ra.

² Abraham kama na'mihí Isaac. Isaac kama na'mihí Jacob. Jacob kama na'mihí Juda ko já nts'e. ³ Juda kama na'mihí Fares ko Zera, ko Tamar kama naaha. Fares kama na'mihí Esrom. Esrom kama na'mihí Aram. ⁴ Aram kama na'mihí Aminadab. Aminadab kama na'mihí Naason. Naason kama na'mihí Salmon. ⁵ Salmon kama na'mihí Booz, ko Rahab kama naaha. Booz kama na'mihí Obed, ko Rut kama naaha. Obed kama na'mihí Isai. ⁶ Isai kama na'mihí nda rej David. David kama na'mihí Salomon, ko chjuúhun Urias kama naaha.

⁷ Salomon kama na'mihí Roboam. Roboam kama na'mihí Abias. Abias kama na'mihí Asa. ⁸ Asa kama na'mihí Josafat. Josafat kama na'mihí Joram. Joram kama na'mihí Uzias. ⁹ Uzias kama na'mihí Jotam. Jotam kama na'mihí Acaz. Acaz kama na'mihí Ezekias. ¹⁰ Ezekias kama na'mihí Manases. Manases kama na'mihí Amon. Amon kama na'mihí Josias. ¹¹ Josias kama na'mihí Jeconias ko já nts'e. Kui xi tjintu nistjin nga ngjinijé xuta Israel Babilonia.

¹² Askahan nk'ie nga ja ngjinijé xuta Israel Babilonia, Jeconias kama na'mihí Salatiel. Salatiel kama na'mihí Zorobabel. ¹³ Zorobabel kama na'mihí Abiud. Abiud kama na'mihí Eliakim. Eliakim kama na'mihí Azor. ¹⁴ Azor kama na'mihí Sadoc. Sadoc kama na'mihí Akim. Akim kama na'mihí Eliud. ¹⁵ Eliud kama na'mihí Eleazar. Eleazar kama na'mihí Matan. Matan kama na'mihí Jacob. ¹⁶ Jacob kama na'mihí Kuse. Kuse xi x'ihin Maria, ko Maria xi naaha Jesu. Jesu xi 'mihí Cristo.

¹⁷ B'a ts'in j'aha te ñju tákjá ntje chá xi nibaha ra Abraham santaha David. Askahan ta te ñjuhú tákjá ntje chá j'a ngáha santa nkúhu nga ngjinijé xuta Israel Babilonia. Ko askahan nk'ie nga ja ngjinijé xuta Israel Babilonia, ta te ñjuhú tákjá ntje chá j'a ngáha santa nkúhu nga j'ai tsin xi Cristo.

*B'i ts'in kik'inyaha Jose nga Jesucristo tsin
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ B'i kama nga tsin Jesucristo. Maria xi kama naaha Jesu, kui xi ja tjindakohó nga kuixanko Kuse. Tunga kintehe ní nga k'úéntuko xinkjín, tu ntíhí kik'a Maria, ntí xi kitsjáha Espiritu Santo. ¹⁹ Ko Kuse xi kama x'ihin, kui xi nku nda xi je tjíya animaha ko najmi mjehe nga k'uéchjit'ain Maria. Kui nga kama mjehe ra nga jyukj'i k'uéñaha.

²⁰ Tunga askahan ni nga ja kits'innkjink'un Kuse ni xu'bi, nku ntítsjehe Ntjaná tsakúchjihí yjohó nga nijná ján ko b'a kitsúhu:

—Ji Kuse xi ntjehe David, najmi tu binkjuin nga n'ekjain saha ri Maria xi ja tjindakohi nga kuinchjunksihi. At'aha ntí xi y'a Espiritu Santo kitsjáha. ²¹ Nku ntíx'in tsíhin ko Jesu t'et'aihi ntíu, at'aha kui xi ts'ín ndáihí ngatitsuhun xuta xi ts'e nga ts'ínk'anki.

²² B'a kama ngayjee ni xu'bi tu xi tsitjusuhun én xi kitsú Ntjaná nga kits'ínkinchja nda profeta:

²³ Takjín xunkúu k'ua nku ntí.

Nku ntíx'in tsíhin ko Emanuel k'úin ntíu.

Kui j'áin xi tsuhu ra: Ntíaná tǐñajinná.

²⁴ Nk'ie nga j'áha Kuse nga kik'ai chinihí, as'ai kits'ín xi nkú nga kitsúhu ntítsjehe Ntíaná. Kits'ínkjáihín nga Mariá kama chjuúhún. ²⁵ Tunga najmi kits'ínkóhó santa nkúhu nga kitsin ntíu, kó kitsjá j'áihín nga Jesu k'úin.

2

B'i ts'ín j'aisehe já nkjink'uun ntí Jesu

¹ Belen kitsin Jesu, nanki xi tǐñajihín ante Judea, nǐstjin nga tǐhín xá nda rei Herode. Kui nǐstjiun j'ai nanki Jerusalem já nkjink'un xi nibaha xi má tjuhu ts'íu ² kó b'a incha kitsú nga kingjásjaiya:

—¿Má tǐña nda reihí xuta xi ntje judio tjeheñ ra xi ja kitsiun? At'aha santaha jáñ anteni má xi tjeheñ tju ts'íu, kiyai niñu xi ts'e kó kjúái n'etsjoihi ntíu.

³ Nk'ie nga kint'é nda rei Herode ni xu'bi, tu ni xí kis'entahá ra kó ta kis'entaha ra ngayjee xuta nanki Jerusalem. ⁴ As'ai kinchja ñjaha nda rei ngatentee já na'mi k'aku kó já chjine'éhen kjuatexumoo. Kingjásjaiyaha má xi tjeheñ tsín xi Cristo. ⁵ B'a incha kitsú jóo:

—Xi tjeheñ Belen, nanki xi tǐñajihín ante Judea. At'aha b'a ts'ín y'ét'a éhen Ntíaná nda profeta:

⁶ Máha Belen, nanki xi tǐñajihín ante xi ts'e xuta Juda, najmi kui xi 'yún ichí sa ajihín já tǐxáha xuta Juda.

At'aha yo stjújín nku nda tǐxá
kui xi kúnnta xuta ts'an xi xuta Israel.

⁷ As'ai Herode kinchja 'maha já nkjink'uun kó kingjásjaiya ch'ich'ihín mí nǐstjihín kama chji niñuu. ⁸ Nga ja kama, as'ai kits'ínkji nanki Belen nga b'a kitsúhu jóo:

—Tankiún kó chasjaiya sisiun ntíu. Nk'ie nga sakúsjainuu, t'inya ngáhanú tu xi kó an kfín ts'intsjoho ra.

⁹ Nk'ie nga ja tsasínñju já nkjink'uun én xi kitsú nda rei, incha kits'ín ngáha niyá. Kó niñu xi kikie antehe má xi tjeheñ tju ts'íu, tu nku tjeñ tǐtjuhún ra santa nkúhu nga tsichu sasin'yún má kjijña ntíu. ¹⁰ Nk'ie nga kikie ngáha jóo niñuu, tu ni xí tsjohó kamaha. ¹¹ Incha jas'en ni'yoó kó kikie ntíu kó Mariá xi naaha maha. Tsinchakúñch'int'aha ntíu nga kits'intsjoho. As'ai kikjex'á kaxaha kó kitsjáha ntíu ni xi incha y'a. Kitsjáha toonsine, kó ni xi sinjne xi 'mi incienso, kó ni xi sinjne xi 'mi mirra.

¹² As'ai kik'óya ngáha já nkjink'uun antehe. Kj'ai niyá incha jakj'á, at'aha kik'inya tǐtjuhún nga niñjá jáñ nga najmi ta tǐhín nga kj'uaaha má tǐña Herode.

Xi cháha Jesu b'i ts'ín ngjikocho ante Egipto

¹³ Askahan nga ja ngji já nkjink'uun, nku ntítsjehe Ntíaná tsakúchjihí yjoho Kuse nga nijña jáñ kó b'i kitsúhu:

—Tǐsintjein, chjúbéi ntíu kó naaha. Ante Egipto tǐyúkoj. Yo tǐnchin santa nkúhu nga xinya kixi ngáhara. At'aha Herode kuangisjai ntíu tu xi ts'ínk'iehen.

¹⁴ As'ai tsisintjen Kuse, jakj'á ntíu kó naaha ntíu kó tsitjuko jyún nga ngji Egipto. ¹⁵ Yo y'ejña santa nkúhu nga k'ien Herode. B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi kits'ínkinchjaha nda profeta: “Egipto kinchjaha ra Ntína.”

B'i ts'ín kits'ínk'ien Herode ntí xiu

¹⁶ Nk'ie nga kamankjihín Herode nga najmi kits'íntjusun já nkjink'uun ni xi kitsúhu, tu xí kjahán kamaha. Kitsjá kjua nga n'ek'ien ngatentee ntíx'in xi tǐn Belen kó xi tǐn andai nantio. Kits'ínk'ien ngatentee xi tǐhín santaha jo nú, at'aha kik'axki nǐstjin xi kitsú já nkjink'uun nga kikie niñuu.

17 B'a ts'in tsitjusuhun éhen Ntíaná xi y'et'a nda profeta Jeremia:
 18 Kinu'yá nanki Rama nku nta,
 tjin xi tikjintáya ko tu xí uhún tíbehe.
 Kui xi Rakel xi tikjintát'a ntíhi.
 Najmi ta mjehe ra n'ek'íéjyu at'aha ja k'ien ntíhi.

Xi cháha Jesu b'i ts'in ngjikoho nanki Nazaret

19 Askahan nga k'ien Herode, nk'ie nga tíña sa Kuse Egipto, nku ntítsjehe Ntíaná tsakúchiji yjoho nga nijná ján ko b'i kitsúhu:

20 —Tisintjein, chjúbéi ntíu ko naaha. T'inko ngáhani má tjintu xuta xi ntje Israel tjehe ra. At'aha ja jesun já xi mjehe ts'ínk'ien ntíu.

21 As'ai tsisintjen Kuse, jak'á ntíu ko naaha ntíu ko niba ngáha má tjintu xuta Israel. 22 Kitsankjún nga ngjuai ante Judea at'aha kint'é én nga Arkelao tibatéxuma yo antehé Herode xi kama na'mihi. Tunga kik'ai chini tíjuhún ra xi má nga kik'inyaha nga ante Galilea ngjuai.

23 As'ai ngjik'ieña nanki xi 'mi Nazaret. B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi kinchja já profeta, nga nku nda xi nibáha Nazaret k'úin Jesu.

3

B'i ts'in y'énimí Jua Bautista

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Kui nistjin ján j'aik'iénimí Jua Bautista ante kixi xi tjin ante Judea. 2 B'i kitsú nga y'énimí:

—Tankinchj'aha ruu animanuu, at'aha ja 'yún tiña tíñanuu Ntíaná nga tibatéxumanuu nd'ai.

3 Jua kinchjanijmíyaha nda profeta Isaiá nk'ie nga b'i ts'in y'et'a:
 Tínu'yá ntáha nku nda xi tikjintáya ante kixiu:
 “T'endo niyáha Ntíaná. Tjen naxuu niyáha.”

4 Nk'ie nga y'ejña Jua, najyun xi kamandakoho ntsjaha chu camello bja ko nku tjabaxín b'ékjá. Chjuba ko ntsjényá kjine. 5 Tsitju xuta nanki Jerusalem ko ngayjee xuta xi tjin ante Judea ko andai ntáje Jordan nga j'aisehe Jua. 6 Incha kiséntájin ntáje Jordan nk'ie nga kits'ínkie yjoho nga tíhin ngatitsun.

7 Nk'ie nga kikié Jua nga nkjin já fariseo ko já saduseo tíincha f'ai nga mjehe nga saténtá, as'ai b'i kitsúhu:

—Já ch'onk'un xi b'a k'un! ¿Yá xi b'a kitsúnuu nga kuiyúhu kjuakjahan Ntíaná xi ja tjen tiña? 8 Tu sahá n'oo ni xi kuakúchji nga ja tsankinchj'aha ruu animanuu. 9 Najmi tu yjonuu ch'anachohoo: “Ntjehe Abraham ñá”, tsa kuxiún. At'aha an b'a tíxinnuu nga santaha kui ndjioi Ntíaná kama ts'ín ma ntjehe Abraham. 10 Ja tíña nda icho nd'ai nga kuáte kjamaha yóo. Kui nga ngayjee yá xi najmi nda tu xi tsjáha, kui xi stísun ko chjanik'ajin ajin nd'íu.

11 'An ntánijua tibaténtákhonuu tu xi kuakínchj'aha ruu animanuu. Tunga xi nibáha askahan nga an 'yún nk'a tjen sa, xi ndahachí najmi tsuhuna tsa kfínkoho ntéhe. Kui xi Espiritu Santo ko nd'í kuaténtákhonuu. 12 Kui xi nkú joyaha nda xi ts'in chuhun tuniñu. Ja kjiya ntsja yá xi ts'in chunkoho ra tuniñuu, tu xi ts'ínkj'a t'axíhin tuniñu ko xin ts'ínkj'a tjabaha. As'ai kj'uatjo tuniñu ni'ya njihí ko k'uéti tjabaha ajin nd'í xi najmi ta kamaha ra kuayáyaha.

B'i ts'in kiséntá Jesu

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

13 As'ai tsitju Jesu ante Galilea. Ntáje Jordan j'aisehe Jua tu xi kuaténtáha ra.
 14 Tunga najmi títs'ín yuhú Jua nga tjuhun. B'i kitsúhu Jesu:

—Ji ní xi tjihin nga kuatentáni. ¿Nkú tjihin ra nga an tñibásehení nga kuatentáhara?

¹⁵ Tunga b'ihí kitsú Jesu:

—N'e yi nd'ai, at'aha nda tjin nga n'etjusaán ngatentee ni xi mjehe Ntjaná.

As'ai kits'ín yu Jua. ¹⁶ Nk'ie nga ja kisaténtá Jesu, as'ai tsitjujin ntánijuo ko tu tsix'áhá nk'a ján ko kkie Jesu Espirituhu Ntjaná xi nkú joyaha nku chutuju nga nibajennehe. ¹⁷ As'ai kinu'yá nk'a ján nku nta xi b'a kitsú:

—Kui xu'bi xi Ntina. 'Yún tjona. Tsjo nkjún mana Ntina.

4

B'i ts'ín kits'ín nganaha Jesu ndanindoo

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ As'ai Espiritu Santo ngjiko t'axihin Jesu ante kixiu tu xi kjút'ayák'uhun ra ndanindoo. ² Yo y'ejña kjintía yachán nistjin ko yachán nistjen. Askahan kama bjoho. ³ As'ai ndanindoo j'ai kjut'ayák'uhun nga b'i kitsúhu:

—Tsa kjuaxi nga ji xi Ntíhi Ntjaná, b'a t'ihin ndjioi nga ninkuan katuma.

⁴ B'i kitsú Jesu:

—B'i títu xujun éhen Ntjaná: “Najmi nku tutu ninkuon xi ts'ín nga b'entu tít'un xuta. Ko ní ngayjee éhen Ntjaná machjéhen xuta.”

⁵ As'ai ndanindoo ngjiko Jesu nanki Jerusalen. Kits'ín s'esun má 'yún nk'aha ninku ⁶ ko b'a kitsúhu:

—Tsa kjuaxi nga ji xi Ntíhi Ntjaná, chjanikj'anki yjohi. At'aha b'a títu xujun éhen Ntjaná:

Ntjaná k'uéxá ntítsjehe xi má nga kúhin.

Kjésintjenya ntsjahi

tu xi ndaha nku ndjio najmi saténkihi tsukui.

⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ko b'i ta ts'ín tjit'a éhen Ntjaná: “Najmi tu ji chjut'ayák'uín Ntjaná, kui xi Ntiahí maha.”

⁸ As'ai tu sa nkuhú asunntu tjenki xi 'yún nk'a ngjiko ngáha ndanindoo. Yo tsakúyjehe má batéxuma já rei xi tjin asunntee ko kjuachánka xi tjihin nga nkúnkú ⁹ ko b'a kitsúhu:

—Ts'inkjas'ehen ngatentee ni xu'bi tsa kuisinkúnch'int'aní nga chankjúnmi.

¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—T'in t'axínní, Satana. At'aha b'a ts'ín tjit'a éhen Ntjaná: “Chankjúin Ntjaná, kui xi Ntiahí maha ko nkuhú kui kúnú'yá'éihin.”

¹¹ As'ai ngji t'axín ndanindoo nga y'ejña suba Jesu, ko incha j'ai ntítsjehe Ntjaná nga j'aisinkoho.

B'i ts'ín kik'atuts'ihin xaha Jesu

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Nk'ie nga kint'é én Jesu nga kjiya'yún Jua, ngji ante Galilea. ¹³ Tsitju nanki Nazaret nga ngjik'iejña Capernaum, nanki xi tijná andai ntáchak'uun xi tjehe má nga y'entu xuta xi y'aha ra ntje chá Zabulon ko xi y'aha ra ntje chá Neftali.

¹⁴ B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntjaná xi y'et'a nda profeta Isaiá nga b'i kitsú:

¹⁵ Antehé xuta xi y'aha ra Zabulon

ko antehé xuta xi y'aha ra Neftali,

ante xi tiña maha andai ntáchak'uun,

ngabantá ntáje Jordan,

Galilea má nga ta tjintu xuta xi najmi ntje Israel y'aha ra.

¹⁶ Xi tjintu má jyuun ja kkie nku nd'í chánka.

Xi tjíntu má tjen nk'íéhen ngabayoo ja kitsjehen nku nd'í.

¹⁷ Kui nístjiun kik'atuts'ihin Jesu nga y'énijmí. B'í kitsú nga kinchjako xuta:
—Tankínchj'aha ruu animanuu, at'aha ja 'yún tiña tíñanuu Ntíaná nga tibatéxumanuu nd'ai.

*B'í ts'ín kinchjaha Jesu já ni'yakuyá xi tjuhun
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)*

¹⁸ Nk'ie nga tsú'ba Jesu andai ntáchak'un Galilea, kieke jo já xi nts'e maha xinkjín. Kui xi Simon xi ta 'mi Pedro ko Andre. Tíincha kjaník'a na'ya tjiho ajin ntóo, at'aha tji incha tsuba jóo. B'í kitsú Jesu:

¹⁹ —Jun já, tsjénkinú. An ts'ian nga xuta nuboo.

²⁰ Ta kuihi chubo y'entu jóo na'yaha ko kitsjennkíhi Jesu. ²¹ As'ai ngjindju sa ko yo kieke jo já xi ta nts'e maha xinkjín. Kui xi Santiago ko Jua xi jáha Zebedeo. Tjíntuyáko tsutsuhu na'mihí nga tíincha b'énda na'yaha. As'ai kinchjaha Jesu jóo. ²² Ta kuihi chubo y'entu jóo tsutsuu ko na'mihí nga kitsjennkíhi Jesu.

*B'í ts'ín kama ñjakúnehe xuta Jesu
(Lc. 6:17-19)*

²³ Kikjatsú'ba Jesu ngayjee ante xi tjin Galilea. Tsakúya aya ni'ya sinagoga xi tjin yo ko y'énijmí én nda tsuhu Ntíaná nga Ntíaná xi batéxuma. Kits'innkihi tu mí ch'ihín ni xi k'uhun xuta. ²⁴ As'ai ngayjee ante xi tjin ante Siria kichubanijmíyaha Jesu. J'aich'áha ngatentee xuta un xi tjin yo, xi tinea yjoho nga nkjin tjká ch'in xi k'uhun, xi un tibehe, xi tjíntujíhin jánindoo, xi tjíhin ch'in b'atsé, ko xi najmi ma fi. Kits'innkihi Jesu ngatentee xuta uun. ²⁵ Kitsjennkíhi Jesu nkjin nkjún xuta xi nibaha ante xi tjin Galilea ko Decapoli, xi nibaha nanki Jerusalem ko ante xi tjin Judea ko xi tjin ngabantá ntáje Jordan.

5

*B'í ts'ín kitsúya Jesu yá xutaha xi nda tjin ts'e nginkun Ntíaná
(Lc. 6:20-23)*

¹ Nk'ie nga kieke Jesu nga tíma ñjakú nkjún xuta, as'ai ngjinji nku asunntu tjenki ko yo y'ejña. Yo kama ñjat'áha xuta ni'yakuyáha, ² ko b'í kitsú Jesu nga tsakúyaha:

³ —Á b'a nda tjíhin ts'e xuta xi najmi tjíhin ra kjuanchiná xi tíma 'yún k'un, at'aha kui xi tjíntujín má batéxuma Ntíaná.

⁴ Á b'a nda tjíhin ts'e xuta xi tjkjintáha, at'aha kui xi n'ek'íeyu.

⁵ Á b'a nda tjíhin ts'e xuta xi nimakjuaha, at'aha kui xi ts'ínkjáihín nga kama ts'e t'anankiu.

⁶ Á b'a nda tjíhin ts'e xuta xi mangimjehe ra nga naxu kamaha, at'aha kui xi naxu kama.

⁷ Á b'a nda tjíhin ts'e xuta xi ma nimahe ra xuta, at'aha kui xi chase nimahe.

⁸ Á b'a nda tjíhin ts'e xuta xi je tjiyaha animaha, at'aha kui xi skue Ntíaná.

⁹ Á b'a nda tjíhin ts'e xuta xi tsjáha kjuajyu má nga tjin kjuachán, at'aha kui xi k'úin ntíhi Ntíaná.

¹⁰ Á b'a nda tjíhin ts'e xuta xi t'n'e unchaha nk'ie nga naxu ts'ín, at'aha kui xi tjíntujín má batéxuma Ntíaná.

¹¹ Á b'a nda tjíhin ts'ajun nk'ie nga ch'on kuitsunuu xuta ko nga tsjénki unkienuu ko nga nkjin tjká én tsank'á ch'on tsu kuitsunuu tu ngat'ana. ¹² Tsjo katumanuu ko 'yún tsjo kat'enuu, at'aha 'yún chánka chjí xi n'ekjái ngáha ruu ndjiojmi ján. At'aha b'a ta kin'ehe já profeta xi tjun kis'e nga jun.

B'i ts'in tsakúyahá Jesu já ni'yakuyáhá xá xi tjihin jóo asunntei
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ 'Jun xi nkú joyaha naxaha asunntee. Tunga tsa ndyja nga'yúhún naxo, ¿nkú ts'in kama ntia ngáha? Nku ni xi najmi chumi ni chj'ihí ra kama. Tu ngjuaiyahá sa natsin ján ko kuasinnehe xuta.

¹⁴ 'Jun xi nkú joyaha nd'ihí asunntee. Nku nanki xi tijnasun nku asunntu tjenki najmi ma s'ejña 'ma. ¹⁵ Nk'ie nga nd'í b'eti xuta, najmi kinte kaxa b'ejñanki. Tu sa ní b'ejña nk'a tu xi ts'in ndzehen ra nd'íu ngatentee xuta xi tjintu ayoo. ¹⁶ B'a ts'in kats'in ndzjen nd'ínuu nginkun xuta, tu xi skuehe xuta ni xi nda t'n'o ko ts'íintsjohó Na'mínuu xi tijná ndjiojmi ján.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu kjuatéxumaha Ntjaná

¹⁷ 'Najmi tu b'a ts'in n'enkjintak'un tsa an jái ts'inndyja kjuatéxumoo ko ni xi tsakúya já profeta. Najmi jái ts'inndyja niu. Jái ts'intjusan níná niu. ¹⁸ At'aha kjuaxi ni xi tíxinnuu. Nda ha nku ntu xi tjit'a kjuatéxumoo ndahachí najmi ndyjajihinsén nk'ie nga tijná sa nk'a ján ko t'anankiu. Kuitjusunyje ní.

¹⁹ 'Kui b'a maha, tsa tjin xi najmi ts'ínchjí ndaha tsa tu nku kjuatéxuma ichí xi tjit'a kjuatéxumoo, ko tsa b'a ts'in kuakúyahá xuta xi kj'ai, kui xi 'yún ichí kama ngáha má batéxuma Ntjaná. Tunga tsa tjin xi ts'ín xi nkú títsu kjuatéxumoo, ko tsa b'a ts'in kuakúyahá xuta xi kj'ai, kui xi chánka kama ngáha má batéxuma Ntjaná. ²⁰ At'aha an b'a tíxinnuu. Tjihin nga 'yún naxu n'etjusun so jun ni xi mjehe Ntjaná nga já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo. Tsa najmi b'a n'oo, ndahachí najmi kuintsubajiun má batéxuma Ntjaná.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga chankjáán xinkjá
(Lc. 12:57-59)

²¹ 'Ja kinu'yó nga b'a kik'ihin xuta xi kis'e nistjin nk'ie: "Najmi tu n'ek'iein. Tsa tjin xi ts'ínk'ien animá, kui xi tjihin nga n'e kjuaha ra." ²² Tunga an b'a tíxinnuu nga tu yáhá ni xi ts'ínkjankó nda nts'e, kui xi tjihin nga n'e kjuaha ra. Tu yáhá ni xi b'a kuitsuhu nda nts'e: "Á b'a nkjún ts'in stjehenni", kui xi n'e kjuaha nginkun já tjíxóo. Ko tu yáhá ni xi b'a kuitsuhu nda nts'e: "Á b'a 'yún chinihini ji", kui xi tjeheh ra nd'ihí ngak'ien.

²³ 'Kui b'a maha, tsa tí'bahini chjehi asun nachan chje ko tsa yo kj'uaitsjein nga tinchun chánkoj nda nts'e, ²⁴ tu sahá t'ejñai chjehi ankjin nachan chje ko t'in chubakó nda mahi tjun nda nts'e. As'ai nibák'ai ngáhani chjehi.

²⁵ 'Kitsá t'endakoj xi títitéjénehi nk'ie nga tjenko sai aya niyoo, tu xi najmi ts'ínkjas'ehen ra ji nda jue. At'aha tsa ts'ínkjas'ehin nginkun nda jue, as'ai nda jue ts'ínkjas'en ngáha ri aya ntsja nda xi kunnta nubayoo ko kui xi ngjuáya'yihin. ²⁶ Kjuaxi ni xi tíxihin. Najmi kuitjui yo santa nkúhu nga k'uéchjyjei toon xi tjehin.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga chankjáán kjuabixoon

²⁷ 'Ja kinu'yó nga b'a kik'ihin xuta nistjin nk'ie: "Najmi tu biyunéi kjuabixahin." ²⁸ Tunga an b'a tíxinnuu nga tu yáhá ni xi kuasehe nku tachjuún nga ngjuásihin, kui xi ajin animáha ja kuakangane kjuabixahan.

²⁹ 'Kui nga tsa tunkuín kixi xi títs'ínkijnejihin ri jé, tu sahá n'esjei ko kjin chjaniyai. At'aha tu sahá nda tjin ngat'a ts'i tsa ndyjat'a nku tikjá yjonintehi, tu xi b'a ts'in najmi chjanik'ajihin ngak'ien ngayjee yjonintehi. ³⁰ Ko tsa ntsai kixi xi títs'ínkijnejihin jé, tu sahá tichákjái ko kjin chjaniyai. At'aha tu sahá nda tjin ngat'a ts'i tsa ndyjat'a nku tikjá yjonintehi, tu xi b'a ts'in najmi chjanik'ajihin ngak'ien ngayjee yjonintehi.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu kjuabixoon
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ 'B'a ta kik'in yaha xuta nistjin nk'ie: "Nda xi k'uejña chjuúhun, kui xi tjihin nga tsjáha nku xujun xi má nga ja kits'ínkje kjuabixahan." ³² Tunga an b'a tíxinnuu. Tsa nku nda k'uejña chjuúhun, tsa chjuúhun najmi kik'at'aha, kui ndo títs'in nga chjuúhun títangane kjuabixoon. Ko tsa kj'ai nda kuixanko ngáha tachjuún xi y'éjñaha x'ihin, kui ndo xi ta títangane ni xi 'mihí kjuabixan.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga nkjún nga "kate Ntíaná" kuixíaán

³³ 'Ja kinu'yó nga b'a kik'ihin xuta xi kis'e nistjin nk'ie: "Najmi tu: Kate Ntíaná, bixín tsank'ái. Tu sahá n'etjusuin ni xi tín'ekiei Ntíaná." ³⁴ Tunga ahán b'a tíxinnuu. Ndahachí najmi tu "kate Ntíaná" bixiún. Najmi tu ndjiojmi ján nungijiun ni xi kuixiún, at'aha yo tíjña Ntíaná nga batéxuma. ³⁵ Ta ndaha najmi tu t'anankiu nungijiun ni xi kuixiún, at'aha Ntíaná batéxumaha. Ta ndaha najmi tu nanki Jerusalem nungijiun ni xi kuixiún, at'aha kui xi nankihí Nda Rej k'aku.

³⁶ 'Ko ta ndaha najmi tu nintaku nungijiun ni xi kuixiún, at'aha najmi manuu n'ek'óntjaiyo ndaha nku ntsjaku tsa taba ko tsa jma n'ek'íó. ³⁷ Tsa tíchasjaiyanuu, "johon" tíxiún tsa b'a tjin ko "najmi" tíxiún tsa najmi b'a tjin. At'aha én xi s'esun saha, kui xi nibáha ra ndanindoo.

B'i ts'in tsakúya Jesu nkú n'ekáá xi ch'on títs'inná
(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'Ja kinu'yó nga b'a kik'ihin xuta nistjin nk'ie: "Xi ch'on ts'iín, n'e nga-joya ngáha ra xi nkú kats'in. Tsa nku tunkun kats'in'uhun, a nku tunkun n'e'uhun. Tsa nku ni'yun kats'in'uhun, a nku ni'yun n'e'uhun." ³⁹ Tunga ahán b'a tíxinnuu nga tjeheñtohoó xi ch'on títs'innuu. Tsa tjin xi k'onjin tsa kixihí, tjeihin ko tsa skjúhin. ⁴⁰ Tsa tjin xi mjehe ts'ínkokjuahi xi má nga kjé'ahi chínkahí, tjeihin ko chínka ntsjahí. ⁴¹ Tsa tjin xi ts'iín kjuayúhun ri nga k'úinkoi ch'áha nku kilometru tjihin, tu sahá t'inkoi jo kilometru tjihin. ⁴² Tjeihin xi kuankihi tsa mí nihi ko najmi tu xin chasei tsa tjin xi mjehe kuenyahi tsa mí nihi.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga tjihin nga n'etjáá xinkía
(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'Ja kinu'yó nga b'a kik'ihin xuta nistjin nk'ie: "N'etjói xuta xinkí ko n'e unchai xuta kontrahí." ⁴⁴ Tunga ahán b'a tíxinnuu nga tu sahá n'etjói xuta kontranuu. Tinchíhuu Ntíaná nga nda kats'ínko xi ch'on títsunuu. Nda n'ohoo xi unkienuu. Chubantjo nginkun Ntíaná xi ch'on títs'innuu ko xi tjeñki unkienuu.

⁴⁵ 'B'a n'oo tu xi b'a ts'in kamahanu ntíhi Na'minuu xi tíjña ndjiojmi ján. At'aha kui xi ts'intjuhu ts'íu ngayjee xuta, ndaha tsa xi ch'onk'un ko ndaha tsa xi nda. Ko ts'ínk'aha ts'í ngayjee xuta, ndaha tsa xi naxu ts'in ko ndaha tsa xi najmi naxu ts'in. ⁴⁶ At'aha tsa n'etjói xi tjoho jun, ¿mí chjíhi xi kuijnenuu nk'ie? Santaha já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'ínxát'aha já Roma b'a ta incha ts'in. ⁴⁷ Ko tsa tu subahá já nts'o xi súniñohoo, ¿mí ni nda tjihin xi tín'o nk'ie? Santaha xuta xi najmi be Ntíaná b'a ta incha ts'in. ⁴⁸ Katumo xi tjihin nga kamo. At'aha tsjehé Na'minuu xi tíjña ndjiojmi ján.

6

B'i ts'in tsakúya Jesu xi nkú ts'in nda kuintsubaá

¹ Najmi tu nginkun xuta naxu n'esjo yjonuu, tsa tu xi skuehenuu nga naxu tin'oo. At'aha tsa b'a n'oo, najmi chumi ni chjihi xi tsjanuu Na'minuu xi tijnã ndjiojmi jan.

² Kui b'a maha, nk'ie nga k'uaihini chjehi, najmi tu tjio titjun n'ekjanei, xi nkú ts'in xuta xi tu tsjohó ra bakúchji xi nkú ts'in benkjún Ntjaná aya ni'ya sinagoga ko aya niyóo, tu xi nda skuehe ra xuta. Kjuaxi ni xi tixinnuu. Ja tít's'ínkjáihin chji xi ts'e jóo. ³ Tunga ji, nk'ie nga tí'bai chjehi, najmi tjihin nga skue ntsa skjúin ni xi tít's'ín ntsa kixi. ⁴ Tu sahá jyuhú kj'i tjein chjehi. Ko kui Na'mihj xi tibe ni xi 'ma tin'ei, kui xi tsjáhi chjiji.

*B'i ts'in tsakúya Jesu xi nkú ts'in chubakaá Ntjaná
(Lc. 11:2-4)*

⁵ Nk'ie nga chubakoo Ntjaná, najmi b'a tu n'oo xi nkú ts'in xuta xi tu tsjohó ra bakúchji xi nkú ts'in benkjún Ntjaná. Kui xi tsjohó bincha ndju aya ni'ya sinagoga ko niyátée nk'ie nga nchjako Ntjaná, tu xi skuehe ra xuta. Kjuaxi ni xi tixinnuu. Ja tít's'ínkjáihin chji xi ts'e jóo. ⁶ Tunga ji, nk'ie nga chubakoi Ntjaná, titjás'ein aya 'mahj, t'echjái ankjuahj ko chubakoi Na'mihj xi tijnãko subahi má 'moo. Ko kui Na'mihj xi tibe ni xi 'ma tíma, kui xi tsjáhi chíhi.

⁷ Nk'ie nga chubakoo Ntjaná, najmi tu n'e chjón én xi najmi tjihin sin, tsa ta kui ta maha én xi chubo, xi nkú ts'in xuta xi tjin asuntee. Kui xi b'a maha nga nguénñjuhu Ntjaná tu ngat'aha nga 'yún tse tinchja. ⁸ Kui nga najmi b'a tu n'ehenu jun xi nkú nga ts'in xuta xu'bo. At'aha jahá be titjun Na'minuu ni xi machjénnuu kintehé ni nga kuinchihu.

⁹ Kui b'a maha, b'i ts'in chubakohonu Ntjaná:

Ji Na'mini xi tinchin ndjiojmi jan,
katenkjúhin xuta.

¹⁰ Tatexumani.

Katuma t'anankij ni xi mjehi xi nkú nga ta tíma ndjiojmi jan.

¹¹ Tjenni nd'aj nichine xi machjénni.

¹² N'endyjat'anj ngatitsunni,

xi nkú ts'in jin ta n'endyjat'aihi xi ch'on tít's'inni.

¹³ Najmi tu 'bainte nga kujjnejin nga chjút'ayák'unni.

Tu sahá chjuxinni ni xi ch'onk'uun.

At'aha ji xi batexumai,

ko ji xi tjihin nga'yún,

ko ji xi tjihin kjuachánka tu nkj'íéhé ni.

B'a tjin.

¹⁴ At'aha tsa n'endyjat'ohoo xuta xi ch'on tít's'innuu, b'a ta ts'in ts'íinndyjat'anuu Na'minuu xi tijnã ndjiojmi jan. ¹⁵ Tunga tsa najmi n'endyjat'ohoo xuta xi ch'on tít's'innuu, b'a ta ts'in Na'minuu najmi ts'íinndyjat'anuu ngatitsunnuu.

B'i ts'in tsakúya Jesu xi nkú ts'in kuintsuba kjintiaá

¹⁶ Nk'ie nga kuintsuba kjintió, najmi tu nusin kat'enuu xi nkú 'behe xuta xi tu tsjohó ra bakúchji xi nkú ts'in benkjún Ntjaná. At'aha kui xi ndzen ts'ínk'íé ankjin tu xi skuehe ra xuta nga tjinu kjintiaá. Kjuaxi ni xi tixinnuu. Ja tít's'ínkjáihin chji xi ts'e jóo. ¹⁷ Tunga ji, nk'ie nga kuinchun kjintiaá, tu sahá chjújín natí sisin ntsjahj ko tanejin ankjin. ¹⁸ B'a ts'in najmi skuehe xuta nga tinchun kjintiaá. Tu Na'mihj ni xi skue, at'aha kui xi tijnãko subahi má 'moo. Ko kui Na'mihj xi tibe ni xi 'ma tíma, kui xi tsjáhi chjiji.

*B'i ts'in tsakúya Jesu xi nkú ts'in s'eyaná
(Lc. 12:33-36; 16:13)*

19 'Najmi tu *ei* asunntej n'e nchinái yjohi, má nga ts'ínkatsúhún xubíu ni xi tjín kō má nga ma stu ni xi tjín kō má fas'en já ndyjé. 20 Tu sa ní ndjiojmi ján n'e nchinái yjohi, má nga najmi ts'ínkatsúhún xubíu ni xi tjín kō má nga najmi ma stu ni xi tjín kō má najmi fas'en já ndyjé. 21 B'a tíxihin at'ahá má nga tíjña kjuanchináhi, yō tā tíjña animahí.

22 'Tunkuín, kui xi xi nkú joyaha nku nd'í xi ts'ín ndzjehen yjonintehi. Kui b'a maha, tsa tunkuín fas'en ni xi nda, ngayjee yjonintehi s'e ndzjehen. 23 Tunga tsa ni xi najmi nda fas'en tunkuín, ngayjee yjonintehi s'e jyuhún. Kui nga tsa ni xi tjíhin nga ts'ín ndzjehen ri tu sahá ts'ín jyun, 'yún nkjún jyun má tinchin ma!

24 'Ndaha nku nda musu najmi ma ts'ínxát'ahá jo já ntia. At'ahá nku xi ts'ín unkie kō nku xi ts'íntjo, kō a ra ts'ínxát'a sisihin nku kō ch'on ts'ín kuasehe xinkuu. Kui nga najmi kama n'exát'ahá ruu Ntíaná kō kjuanchinóo.

B'í ts'ín tsakúya Jesu nga Ntíaná kuhún ntíhi
(Lc. 12:22-31)

25 'Kui kjuaha nga b'a tíxihinnuu. Najmi tu fantaha ruu yjonuu ni xi machjénnuu, mí nihi xi chinoo kō mí nihi xi s'iu. Tā ndaha najmi tu fantaha ruu yjonuu ni xi machjéhen yjonintenuu, mí najyuhun xi ndyjo. Nk'ie ní nga kuintsuboo, kui ní nihi xi 'yún chjíhi ra nga nichinee. Kō yjonintenuu, kui xi 'yún chjíhi ra nga najyuu. 26 Chasohō nise xi tjíma tjen nk'a ján. Najmi b'éntje, najmi b'ékú kō najmi f'átjo ni xi kjine. Tunga Na'minuu xi tíjña ndjiojmi ján tsjáha nichine. Kō jun, ¿a najmi 'yúhún chjí so nga nisee? 27 Kō ndaha tsa 'yún kjuántaha ruu yjonuu tu xi sáhanu masen metru, najmi tjín xi nkú ts'ín sáhanu masen metru.

28 '¿Kō á jun fantaha ruu yjonuu najyun xi ndyjahanu? Chase chubayohoo xi nkú ts'ín sá naxú jñóo. Najmi ts'ínxá kō najmi ts'ínnda nachjún. 29 Tunga an b'a tíxinnuu nga tā ndaha nda rej Salomon xi 'yún chánka kama nistjin nk'ie, najmi b'a k'un najyun xi kingja xi nkúhu naxú. 30 Tsa Ntíaná b'a tsjo ts'ínk'íentu jñá xi chubá ma cháhá, xi nd'ai ma chá kō ndyjunní kuítí, ¿a najmi tu sahá 'yún tsjá sanuu najyun xi ndyjo jun xi 'yún chjí so nga jñóo? ¡Á b'a 'yún ichí s'ejihinnuu Ntíaná!

31 'Kui b'a maha, najmi tu fantaha ruu yjonuu: “¿Mí nihi xi chineé?” kō “¿Mí nihi xi s'íá?” kō “¿Mí najyuhun xi ndyjaá nd'ai?”, tsa kuixiún.

32 At'ahá ngatentee ni xu'bi bangisjai xuta xi najmi be Ntíaná, tunga jahá be Na'minuu xi tíjña ndjiojmi ján nga machjénnuu ngatentee niu. 33 Títjun tjehennto nga katatéxumanuu Ntíaná kō n'oo ni xi naxu nginkun, kō b'a ts'ín tu k'uaisuhúnnuu ngayjee ni xu'bi. 34 Najmi tu fantaha ruu yjonuu mí nihi xi kama ndyjunní. Ndyjunní s'e ngáhanuu ante nga kjuánta ngáha ruu yjonuu. At'ahá ngayje nistjin y'a kjuasti xi ts'e.

7

B'í ts'ín tsakúya Jesu nga najmi n'ek'anjiá jé xuta
(Lc. 6:37-38, 41-42)

1 'Najmi tu n'ek'anjiu jé xuta xi kj'ai, tu xi najmi ts'ínnijéhenuu Ntíaná. 2 At'ahá xi nkú nga ts'ín n'ek'anjiu jé xuta xi kj'ai, b'a tā ts'ín ts'ínnijé ngáhanuu Ntíaná. Kō chubá xi n'e chjón nga ch'achuboo, tā kuihi xi k'uachubako ngáhanuu Ntíaná.

3 '¿Nkú ts'ín ji tíchasehe rí stjé xi kjinkihí tunkun nda nts'ei nk'ie nga najmi títs'ín ndzjehin yáxu'ba xi kjinki tunkuín? 4 Nk'ie nga yáxu'ba kjinki tunkuín, ¿nkú ts'ín b'a k'úhín rí nda nts'ei: “K'uaintení nga k'uasjénkia stjé xi kjinki tunkuín?” 5 Tín'ei ní xi ts'ín xi tu tsjohó rá bakúchji xi nkú ts'ín benkjún Ntíaná

ni xi n'ení ní. N'esje mahi tjun yáxu'ba xi kjinki tunkuin, tu xi nda kama ndzjehen ri nga n'esjenki stjé xi kjinki tunkun nda nts'ei.

⁶ 'Najmi tu 'bohó nañóo ni xi je nginkun Ntíaná ko najmi tu chinko chjanikj'ajihuun ni tsjo k'unnuu, at'aha kuasinne chu ni xi tsjo k'unnuu ko santaha ko jun kjinenuu chu.

*B'i ts'in tsakúya Jesu nga kuinchú Ntíaná ni xi nda
(Lc. 11:9-13; 6:31)*

⁷ 'Tinchíú, ko Ntíaná tsjánuu. Tinchísjo, ko sakúnuu. N'ekjano ankjuo, ko chjúx'ánuu. ⁸ At'aha ngatentee xi banki ts'ínkjáihin. Xi bangisjai sakúhu. Ko xi ts'ínkjane ankjuo chjux'áha. ⁹ ¿A tjin ajinnuu nku xi tu ndjiohó tsjáha ntíhi nk'ie nga ninkuan kuankihi? ¹⁰ Tsa tjió kuanki ntíhi, ¿a tu yehé tsjáha? ¹¹ Santaha ko jun xi ch'onk'un yo nga 'bohóo ni xi nda ntínuu. ¿A najmi tu sahá Na'minuu xi tijná ndjiojmi ján 'yún tsjá saha ni xi nda xuta xi kuankihi?

¹² 'Kui b'a maha, xi nkú ts'in mjenuu nga n'enuu, b'a ta n'ohó xuta xi kj'ai. Kuihi niu xi bakúya kjuatexumoo ko ni xi y'ét'a já profeta.

*B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku ankjua
(Lc. 13:24)*

¹³ 'Títjás'oon ankjua ntsjyoo. At'aha tayá ankjua ko tayá niyá xi fi má nga ndyja xuta. 'Yún nkjin xi tijncha fas'en ankjua xu'bo. ¹⁴ Tunga ntsjyahá ankjua ko ntsj niyá xi fi má nga b'entu xuta. Chuba xi tijncha sakúhu ankjua xu'bo.

*B'i ts'in tsakúya Jesu xi nkú ts'in yaha ra xuta
(Lc. 6:43-44)*

¹⁵ 'Chúhuun yjonuu já profeta tsank'óo. Kui xi kj'uaí ts'in nimakjua maña yjohó xi nkúhu chutsanka, tunga kjahán tjintuyáha xi nkúhu chu kjan. ¹⁶ Kamankjinnuu nkú k'un jóo nk'ie nga choo ni xi ts'ín. At'aha ni xi ts'in xuta, kui xi nkú joyaha tu xi bjaha nku yá tu. ¿A jná na'yáhá xi bjaha tuntsjajé? ¿A yá na'yáhá xi bjaha tu higo? ¹⁷ Ngatentee yá xi nda bjaha tu xi nda. Ko yá xi najmi nda bjaha tu xi najmi nda. ¹⁸ Nku yá xi nda, najmi ma bjaha tu xi najmi nda. Ko nku yá xi najmi nda, najmi ma bjaha tu xi nda. ¹⁹ Ko ngatentee yá xi najmi bjaha tu xi nda, stisún ko s'etí ajin nd'íu. ²⁰ Kui b'a maha, chahanu já profeta tsank'óo nk'ie nga choo tu xi ts'e.

*B'i ts'in tsakúya Jesu yá xi kjuas'enjin nga Ntíaná xi kuatexumaha
(Lc. 13:25-27)*

²¹ 'Najmi kjuas'enjin nga Ntíaná xi kuatexumaha ngatentee xuta xi: "Ji nda maestru, ji nda maestru", títsuna. Xi títs'íntjusun ní xi nkú ts'in mjehe Na'mina xi tijná ndjiojmi ján, kuihi xi kjuas'enjin yo. ²² Nk'ie nga kuichú nistjin nkjin nkjún xi b'a kuítsuna: "Ji Nda Ntia, ji Nda Ntia, ngajohi y'enijmí, ngajohi tsich'onsjeheni jánindoo ko nkjin kjuankjún kin'eí." ²³ Tunga an b'a xín ngáha ra xuta xu'bo: "Ndahachí najmi benuu. Tankín t'axínnú jun xi ch'on kin'o."

*B'i ts'in tsakúya Jesu yá xutaha xi nkjink'un
(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)*

²⁴ 'Kui b'a maha, ngatentee xuta xi nt'é éna ko ts'íntjusun, kui xi nkú joyaha nku nda kitikjua xi kits'ínnasún ni'yaha asun ndjio. ²⁵ As'ai kik'a tsíu, kama 'yún ntáje, ko ntjo kits'ínk'ajni ni'yoo nga mjehe kjaníts'in. Tunga najmi tsijnehé at'aha asun ndjio kamandasún. ²⁶ Tunga ngatentee xuta xi nt'é éna ko najmi ts'íntjusun, kui xi nkú joyaha nku nda chini xi kits'ínnasún ni'yaha asun tsumíu. ²⁷ As'ai kik'a tsíu, kama 'yún ntáje, ko ntjo kits'ínk'ajni ni'yoo nga mjehe kjaníts'in. Tsijne ni'yoo nga tsatsunyje.

²⁸ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga b'a kitsú, tu ni xí kama nkjúhún ra ngayjee xuta xi nkú ts'ín t'ibakúya. ²⁹ At'aha t'ibakúya xi nkúhu tsa xá t'ihín. Najmi b'a ts'ín t'ibakúya xi nkú ts'ín bakúya já chjine'éhen kjuatéxumoo.

8

B'i ts'ín kits'innkihi Jesu nku nda xi k'uhun ch'in fentujnu

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Nk'ie nga j'aijen ngáha Jesu nga nibaha asunntu tjenkiu, nkjin nkjún xuta kitsjennkíhi. ² As'ai j'aisehe Jesu nku nda xi k'uhun ch'in fentujnu. Tsasinkúnch'int'aha ko b'i kitsúhu:

—Ji nda maestru, tsa ji xi mjehi, kama n'e jeni nga chjúxinní ch'in xi k'unna.

³ Kingjénne ntsja Jesu nga kits'ínko nda uun ko b'i kitsúhu:

—Mjena. Katuma jei.

Ta kuihi chubó tsitjuxíhin ch'ihín ndo.

⁴ As'ai b'i kitsúhu Jesu ndo:

—Ji najmi tu ch'a xi 'miyaihi ni xi kamat'ain. T'ihínkúchjiji yjohi nda na'miu ko tjein chje xi nkú ts'ín y'éjña Moise, tu xi skué kixíhi xuta nga ja kamanda ngáhani.

B'i ts'ín kits'innkihi Jesu nda musuhu nku nda jun k'aku

(Lc. 7:1-10)

⁵ Nk'ie nga jas'en Jesu nanki Capernaum, as'ai j'aisehe nku nda jun k'aku nga j'ainkihi nku kjuanda. ⁶ B'i kitsúhu:

—Ji nda ntia, nda musuna kjijña un ni'yana. Najmi ta ma ts'ín niyáha ko un tibehe.

⁷ B'i kitsú Jesu:

—Kama kfin ts'innkíhi.

⁸ Tunga b'ahá kitsú nda jun k'aku:

—Ji nda ntia, najmi an tsuhuna tsa ni'yana kuitjás'ein. Tu b'a tixín ní nga katumanda nda musuna, ko kamanda ndo ma. ⁹ At'aha xi nkúhu an, tíjñana xi batéxumana ko ta tjinna já jun xi batexumaha. Nk'ie nga: “T'in”, xihín nku, as'ai fi. Ko tsa: “Nibái”, xihín kj'ai, as'ai nibá. Ko tsa nku nda musuna: “N'ei kui nij”, xihín, as'ai ts'ín.

¹⁰ Nk'ie nga kint'é Jesu én xi kitsú ndo, kama nkjúhún ko b'i kitsúhu xuta xi tjenko:

—Kjuaxi ni xi tixinnuu. Ndaha nku xuta xi ntje Israel tjeheh ra najmi kjee sakújinna xi b'i ts'ín s'ejihín an xi nkú ts'ín s'ejihín ndai. ¹¹ Ko b'a tixinnuu. Nkjin nkjún xuta xi niba tu má xi tjeheh ni ko k'úéntut'áko yámixó ntje cháná Abraham ko Isaac ko Jacob má batéxuma Ntjaná. ¹² Tunga xuta xi tjeheh ra nga kjuas'en kai má batéxuma Ntjaná, kui xi ngjuaiya natsin ján má jyuun, ante má nga kjintá xuta ko kuate ni'yun.

¹³ As'ai ta kinchjako ngáha Jesu nda jun k'aku:

—T'in. Ngandahí katuma xi nkú ts'ín kuas'ejihín.

Ta kuihi chubó kamanda nda musuhu nda juun.

B'i ts'ín kits'innkihi Jesu na nchí'yaha Pedro

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Nk'ie nga jas'en Jesu ni'yaha Pedro, kkie nga ch'in kjijñako na nchí'yaha Pedro. ¹⁵ As'ai kits'ínko ntsja tachjúun. Kindyjajihín ch'iun ko tsisintjen nga kitsjáha nichine xi tsichusehe.

B'i ts'ín kits'innkihi Jesu nkjin xuta un

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Nk'ie nga ja kama'ña, j'aich'áha Jesu nkjin nkjún xuta xi tjíntujíhin jánindo. Nkuhú tsu'ba én xi kitsú Jesu nga kik'onsje jánindo ko nga kits'ínkihi ngatentee xuta uun. ¹⁷ B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi kitsú nda profeta Isaia: “Kui xi ngjiko kjuá'unná ko jakj'á ch'inná.”

*B'i kitsúhu Jesu já xi mjehe tsjénkihi
(Lc. 9:57-62)*

¹⁸ Nk'ie nga kkie Jesu nga nkjin xuta katsendáíhi ra, b'i kitsú nga mjehe ngjuai ngabantá ntáchak'uun. ¹⁹ As'ai j'aik'úhun nku nda chjine'éhen kjuatexumoo ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, tsjénkihi tu má xi tje'hén ni nga k'úin.

²⁰ B'i kitsú Jesu:

—Chu xi tjin ngijñoó tjihin tixa ngijo ko nisee tjihin nuba. Tunga Ntíhi Ndax'jun najmi tjihin má nga kama kjuájñasun nintaku.

²¹ As'ai b'a kitsú nku nda ni'yakuyáha:

—Ji nda maestru, k'uaíntení nga tjun kfinngjayánja na'mina.

²² B'i kitsú Jesu:

—Tsjénkiní ji. T'ejñaihi xuta xi b'a joyaha tsa ja k'ien nga kandjayanji suba xuta k'ien xinkjin.

*B'i ts'in kits'ínk'íeyu Jesu ntjo ko ntáchak'uun
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)*

²³ As'ai jas'en Jesu tsutsuu ko já ni'yakuyáha ta jas'enko. ²⁴ Tu nkuhú ntjo xi tu xi 'yuhún kamané nk'ie nga tjenjin ntáchak'uun, santaha íxi kingjá 'mahá ra t'éhen ntóo tsutsuu. Tunga kjifehé Jesu nga b'a tímoo. ²⁵ As'ai já ni'yakuyáha ngji ts'ínkj'áha ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, n'ek'ankini! ¡Ja kuayáá ei ni!

²⁶ B'i kitsú Jesu:

—¿Á túbinkjuhunnu? ¡Á b'a 'yún ichi s'ejihinnuu Ntíaná!

As'ai tsisintjen Jesu ko ndjá kinchako ntjo ko ntáchak'uun nga kits'ínk'íeyu. As'ai kis'e jyuju. ²⁷ Kama nkjún joo ko b'a kitsúhu xinkjin:

—¿Yá ndaha xu'bi nga santaha ntjo ko ntáchak'uun nt'é'éhen ra?

*B'i ts'in kits'ín ndaíhi Jesu jo já xi tjíntujíhin jánindo
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)*

²⁸ Nk'ie nga tsichu Jesu ngabantá ntáchak'uun, nankihí xuta Gadara, as'ai tsitujín tsjóo nga j'aik'úhun Jesu jo já xi tjíntujíhin jánindo. Tu ni xi kjahán jóo, nga santaha najmi ta ch'a ma f'a niyá xu'bo. ²⁹ As'ai incha kikjintáya nga b'i kitsúhu Jesu:

—Ji Jesu, Ntíhi Ntía nku tutuu, ¿mí nihi xi tjínkoni? ¿A ja kjuáik'aini kjuanima kintehe ni nga kuichú nistjiun?

³⁰ Xi tje'hen yo nkjin nkjún chinka tíncha kjine jñá. ³¹ Kui nga b'a kitsúhu jánindo nga incha tsankihí Jesu:

—Tsa kuich'onsjeni ei, tu sahá tjennteni nga kuitjás'enjihin chinko.

³² —Tankiún —kitsú Jesu.

As'ai tsitujíhin jóo jánindo nga incha ngjikjas'enjihin chinko. Tsangatsanka ngatentee chinko nga kikjanikj'antjai yjoho má nk'antjaihi yo ko tsixuntujín ntáchak'uun. Yo jesunjin ntá.

³³ As'ai incha tsanka já xi tíncha kunntá chinko. Incha j'ai ajin nantjo ko kitsúya ngatentee ni xi kamo ko ni xi kamaha já xi tjíntujíhin jánindo.

³⁴ Tu tsitju tentehé xuta nantjo nga nibasehe Jesu. Nk'ie nga j'aisehe, incha tsankihí nga kuitju nankihí jóo.

9

*B'i ts'in kits'innkihi Jesu nku nda xi najmi ma fi**(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)*

¹ As'ai jas'en Jesu nku tsutsu nga j'atikja ntachak'uun ko tsichu ngaha nankihi. ² Ja kamo. J'aisehe Jesu ja xi y'ang'anki nku nda xi najmi ma fi, xi kjisun nachahan. Nk'ie nga kieke Jesu nga s'ejihin joo yaha kui, as'ai kinchjako nda uun:

—Tsjo kat'ehe tak'uin, ntina. Ja kama ndyjat'ahi ngatitsuhin.

³ B'i ts'in kits'innkjink'un k'ua ja chjine'ehen kjuatexumoo: “Najmi tibenkjün Ntiana ndai nga b'a ts'in tinchja.” ⁴ Tunga behé Jesu ni xi tincha ts'innkjink'un joo. As'ai b'i kitsuhu:

—¿A b'a ch'on ts'in tin'enkjintak'uhunnu? ⁵ ¿Ma éhen xi 'yún naxu tjen xi kama xihin ndo? ¿A: “Ja kama ndyjat'ahi ngatitsuhin”? ¿A ra: “Tisintjein ko titsutjai”? ⁶ Tunga mjehéna kuakuchjünü nga Ntíhi Ndax'iun tíña ngajoho Ntiana asuntej xi má nga kama ts'innnyjat'aha ngatitsuhun xuta.

As'ai b'i kitsuhu nda xi najmi ma fi:

—Tisintjein, chjubéi nachahin ko t'in ngahani ni'yahi.

⁷ Tsisintjen nda uun ko ngji ngaha ni'yaha. ⁸ Nk'ie nga kieke xuta nkjiun ni, kitsankjün ko kits'intsoho Ntiana at'aha xu b'a tse nga'yún kitsjaha nku nda.

*B'i ts'in kinchjaha Jesu Mateo**(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)*

⁹ Nk'ie nga tits'in niya Jesu, kieke nku nda xi 'mi Mateo xi kab'ejña ante má nga f'achjintjai ch'a nga ts'inxát'aha ja Roma ko b'i kitsuhu:

—Tsjénkiní.

As'ai tsisintjen Mateo ko kitsjennkihi Jesu.

¹⁰ Ko ni xi kama, nk'ie nga tikjine Jesu niñu ni'yaha, nkjin nkjün ja xi f'achjintjai ch'a nga ts'inxát'aha ja Roma ko ja xi najmi naxu ts'intjusun kjuatexumoo ta incha j'aik'ientut'aha Jesu ko ja ni'yakuyaha t'a yamixo.

¹¹ Nk'ie nga kieke ja fariseo ni, as'ai b'a kitsuhu ja ni'yakuyaha Jesu:

—¿A ja xi f'achjintjaihi ch'a ko ja xi najmi naxu ts'intjusuhun kjuatexumoo tineko ho niñu nda maestrünü?

¹² Tunga nk'iehé nga kint'é Jesu éin, b'i kitsú:

—Xuta xi uhun machjéhen ja chjinenki, najmi xi ndaha. ¹³ Tankiún ko tinchiyo nkú tsuhu ra éhen Ntiana xi b'i ts'in tjit'a: “Ni xi mjehéna, nk'ie nga kama nimanuu xuta. Najmi chje xi k'uechjintjainuu mjena.” Najmi xuta je jái nchjaha, xuta ngatitsun ní jái nchjaha.

*B'i ts'in kitsúya Jesu nkje tjihin nga k'úentu kjintía xuta ni'yakuyaha**(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)*

¹⁴ As'ai j'aisehe Jesu ja ni'yakuyaha Jua Bautista ko b'i incha kitsuhu:

—¿Nkú tjihin ra nga najmi b'entu kjintía ja ni'yakuyahi xi nkú ts'in bintsuba kjintíahani jin ko ja fariseo?

¹⁵ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A mahá 'be babaha xuta xi tjintujín nku s'i kjuabixan nk'ie nga tíñajin saha nda bixoon? Tunga kuichúhú nistjin nga chjú'aha nda bixoon. Nk'iehé nga k'úentu kjintía. ¹⁶ Ta ndaha najmi ch'a b'estikoho najyun chá nku te najyun tsetse xi najmi kjee nibakú. At'aha nibakú najyun tsetse ko kjetiya najyun chóo. B'a ts'in fi tsehe má kitiyá. ¹⁷ Ko ta ndaha najmi ch'a binchá binu tsetse nku tsa tjabaxín chá. At'aha binu tsetse kjetiya tsa tjabaxín chóo. As'ai fi ndzjo binu ko batsun tsa tjabaxín. Kui nga tsa tjabaxín tsetsehé xincháha binu tsetse, ko b'a ts'in nda f'áitjoho nga joo niu.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu nku takjin ko nku tachjuun
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Nk'ie nga b'a titsu Jesu, tu j'aihi yo nku nda tjixa ko tsasinkunch'int'aha nga b'i kitsuhu:

—Takjinna ja k'uen. Nibangjennéi ntsai ntina tu xi kj'uaia ngaha ra.

¹⁹ As'ai tsisintjen Jesu ko ngjiko ja ni'yakuyaha nga kitsjennkihi ndo. ²⁰ Ko tu yohó j'ai tjennkihi Jesu nku tachjuun xi tjihin te jo nú nga jni tít's'ink'iehe. Kui xi kits'inko tuts'in najyun xi yja Jesu. ²¹ At'aha b'i ts'in kits'innkjink'un: “Tsa tu najyuhun ts'inko sa, kamanda ngahana.” ²² Tunga kits'ink'ótjyahá Jesu nga tsasehe tachjuun ko b'a kitsuhu:

—Ji ntina, tsjo kat'ehe tak'uin. At'aha kuas'ejihin nga Ntiana kits'in nibana, kui nga kama nkihi ri.

Ta kuihi chubó kamanda tachjuun.

²³ Nk'ie nga tsichu Jesu ni'yaha nda tjixoo, kikié yo ja xi tít's'inkjane yanaxu ko xuta xi xaahan tincha ts'in nga tikjinta. ²⁴ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tankin ngahanu. Najmi ka'me takjin. Tu kjifehé.

Tsajnukiehe xuta xi kama njakú yo. ²⁵ Tunga nk'iehé nga ja kik'onsje Jesu xuto, as'ai jas'en má kjijña takjin, jakj'a ntsja ko tsisintjen ngaha takjin.

²⁶ Kint'é ngayjee xuta xi tjin yo ni xi kamoó.

B'i ts'in kikjex'ankihi Jesu tunkun jo ja ka

²⁷ Nk'ie nga tbitju Jesu yo, kitsjennkihi jo ja ka xi kikjintaya tjennkihi. B'i incha kitsú:

—Ji xi ntjehe David, katuma nimahi jin.

²⁸ Ko nk'ie nga jas'en ni'yaha Jesu, yo incha j'aisehe ja ko. B'i kitsú Jesu nga kingjásjaiyaha jóo:

—¿A s'ejinnuu nga kamana ts'ian ni xi mjenu?

B'a incha kitsú jóo:

—Johon, nda maestru.

²⁹ As'ai kits'inko Jesu tunkun jóo ko b'i kitsuhu:

—Katuma xi nkú ts'in tís'ejinnuu.

³⁰ Tsix'ánki tunkun jóo. As'ai b'a kitsú Jesu:

—Tunga najmi tu ch'a 'miyahá ruu ni kamat'on.

³¹ Tunga nk'iehé nga incha ngji jóo, kitsúyaha ngayjee xuta xi tjin yo xi nkú nga kits'inkoho Jesu.

B'i ts'in kits'in ndaíhi Jesu nku nda xi najmi ma nchja

³² Nk'ie nga tbitju ja xi ka kai, incha j'ai xuta xi j'aikoho Jesu nku nda xi najmi ma nchja, at'aha ndanindoo tjñajihin. ³³ Nk'ie nga kik'onsje Jesu ndanindoo, kinchja ngaha nda nimo. Kama nkjühun xuta nkjin ko b'a incha kitsuhu xinkjin:

—Ndahachí najmi kjee yaá ajinná xi ntjehe Israel tjenná nku ni xi b'a tjin.

³⁴ Tunga b'ahá kitsú ja fariseo:

—Nga'yuhun ndaninda k'akuhu janindoo m'osjekoho janindoo ndai.

B'i ts'in kama nimaha Jesu xuta

³⁵ Kikjatsú'ba Jesu ngayjee nanki i ko nanki xi xi tjin yo nga tsakuya aya ni'ya sinagoga. Y'énijmí én nda tsu xi tít'suya nga Ntiana xi batexuma ko kits'innkiyehé ch'in xi k'uhun xuta. ³⁶ Nk'ie nga kikié Jesu xuta nkjin, kama nimaha, at'aha tinchajihin sén ko chuba tjimahá xi nkú joyaha chutsanka xi najmi tjihin nda bastu. ³⁷ As'ai kinchjako ja ni'yakuyaha nga b'i kitsuhu:

—Xuta xi tjin b'a joyaha nkúhu nku ntje chánka, tunga chubahá maha já musu xi ts'inxájin ni. ³⁸ Kui nga tinchíhi ruu xi ts'e ntje nga kats'ínkji já musu ajin ntjehe.

10

B'i ts'in kitsjá xáha Jesu já postru xi te joo

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ As'ai kinchjaha Jesu já ni'yakuyá xi te joo ko kitsjáha nga ngajoho Jesu kamaha joo k'onsje jánindoo xi tjintujihin xuta ko nga ts'innkiyjehe xuta xi ch'ihin.

² Kui xu'bj xi j'áihin já postru xi te joo: tíjun Simon, xi ta 'mi Pedro, ko Andre xi nda nts'e Pedro maha; Santiago ko Jua xi nts'e maha xinkjín, xi jáha Zebedeo; ³ Felipe ko Bartolome; Toma ko Mateo xi j'achjintjai ch'á; Santiago ntíhi Alfeo ko Tadeo; ⁴ Simon xi mako já kananista ko Juda Iscariote xi askahan kits'ínkjas'en Jesu.

B'i ts'in kitsúyaha Jesu já postru xi nkú incha ts'ín nga k'uénjmi

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ As'ai kits'ínkji Jesu já ni'yakuyá xi te joo nga kitsúyaha ni xi tjihin nga incha ts'ín. B'i kitsúhu:

—Najmi tu bankiún má nga najmi tjin xuta xi ntje Israel tjehe ra ko najmi tu bitjas'oon nankihi xuta Samaria. ⁶ Xuta xi ntjehe ní Israel y'aha ra tankihinsoho, xuta xi ja kindyja xi nkú joyaha chutsanka. ⁷ Tankiún ko t'enjmiú nga ja 'yún tiña tíña Ntjaná nga tibatéxuma nd'ai. ⁸ N'enkihúu xuta un, n'ekj'áiyohoo xuta xi ja ka'me, n'enkihúu xuta xi k'uhun ch'in fentujnu tu xi kama jehe nginkun Ntjaná, ko tich'onsjoo jáninda xi tjintujihin xuta. Xi nkú ts'in tu kik'aihinuu nga'yún, b'a ts'in tu tisinkonú xuta.

⁹ Najmi tu ch'o toonsine aya tsanuu, ta ndaha toontaba, ko ta ndaha kj'ai toon. ¹⁰ Najmi tu ch'o tsa nga n'oo niyá, ta ndaha jo 'yún najyun xi ndyjo, ta ndaha tjabaxinnté, ko ta ndaha yánise. At'aha xi ts'inxá tjihin kixi nga k'uaihi nichine.

¹¹ Nk'ie nga kuitjás'oon nku nanki 'yún ko tsa nku nanki ichí, yo tinchísjo nku xi nda animaha. Tintsuboo ni'yaha santa nkúhu nga kuitju ngáhanu nanki xu'bo. ¹² Nk'ie nga kuitjás'oon ni'yo, b'i ts'in súnio: “Kas'enuu kjuajyu”, tixiún. ¹³ Tsa nda animaha xuta xi ts'e ni'yo, kas'ehe kjuajyunuu. Tunga tsa najmi nda animaha xuta xu'bo, kak'oyak'un ngáhanuu kjuajyunuu.

¹⁴ Tsa tjin xi najmi ts'ínkjáinnuu ko tsa najmi ngjuénñjhu énnuu, tu saha titjusje ngáhanu ni'yo ko tsa nankiu, ko t'etsujno ndyjo tsuku. ¹⁵ Kjuaxi ni xi tixinnuu. Nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'in nga nkúnkú xuta, kui nanki xu'bo xi 'yún un skue saha nga xuta xi kis'e nanki Sodoma ko nanki Gomorra.

B'i ts'in kitsúyaha Jesu já postru nga n'e uncha

¹⁶ T'ejin tak'un. An tits'inkjinnuu xi nkú joyaha chutsanka ajihin nañá kjan. Kui nga tintsuba ndahanu xi nkú joyaha ye ko nimakjua n'esjo yjonuu xi nkú joyaha chutujuu. ¹⁷ Chúhun yjonuu xuta, at'aha ts'ínkjas'ennuu já tixóo ko k'uénuu aya ni'ya sinagoga. ¹⁸ Ngat'ana ngjuaikonuu nginkun já titjuun ko nginkun já rej, tu xi kuixinyaha ruu joo ko ta xuta xi najmi ntjehe Israel tjehe ra yaha an.

¹⁹ Tunga nk'ie nga ts'ínkjas'ennuu xuta, najmi tu fantaha ruu yjonuu nkú n'e chubo ko mí éhen xi kuixiún. At'aha kui chuba xu'bo k'uainuu én xi chubo. ²⁰ At'aha najmi jun xi chubo, Espirituhu ní Na'minnuu xi kuinchja nk'ie nga chubo.

²¹ 'Já xi nts'e maha xinkjín ta kuihi ts'íinkjas'en xinkjín nga n'ek'ien. Xi tí'mi na'mi ts'íinkjas'en ntíhi. Xi tí'mi ntí kjaánkò xi cháha kò ts'íink'ien. ²² Ngat'ana ts'íin unkiehenúu ngayjee xuta. Tunga xi tu nku ndjáhá kuasinjña, kui xi k'uanki. ²³ Nk'ie nga tsjénki unkienuu xuta xi tjín nku nanki, tu sahá tiyú. Tankiún kj'ai nanki. At'aha kjuaxi ni xi tíxinnuu. Najmi kfenúu nga kuinimo ngayjee nankihí xuta Israel kintehe ni nga kj'uaí Ntíhi Ndax'iún.

²⁴ 'Nku nda ni'yakuyá najmi 'yún yankjún sa nga nda maestruhu, kò nku nda musu najmi 'yún yakjún sa nga nda ntíaha. ²⁵ Nda tjín ts'e nda ni'yakuyóo tsa b'a ts'ín kamaha xi nkúhu nda maestruhu, kò nda tjín ts'e nda musu tsa kuichú ma xi nkú joyaha nda ntíaha. Tsa na'mihí ntíu xi tí'mihí ndaninda Beelzebu, ¿a najmi tu sahá 'yún ch'on k'úin saha ntíhí?

*B'i ts'ín tsakúya Jesu yá xi tjíhin nga kuinkjún
(Lc. 12:4-9)*

²⁶ 'Kui b'a maha, najmi tu binkjuhunnu xuta xu'bo. At'aha najmi tjín ni xi 'ma tjítjo xi najmi chá, kò najmi tjín ni xi tíjña 'ma xi najmi s'ejña chji. ²⁷ Ni xi tíxinyanuu má jyuun, chuba ngáhanu má ndzjeen. Kò én sen xi kuinú'yó nga kuinchja, chíiyakò ngáhanu asun nk'a ni'yoó. ²⁸ Najmi tu binkjun xi tu yjoninteehé maha ts'ínk'ien tunga najmi mahá ra ts'íink'ien animanuu. Xi ma níhi ts'ínkji animanuu kò yjonintenuu ajin ngak'ien, kui ní xi tñkjún.

²⁹ '¿A najmi mahá tsa tu xí nanki chíhí ch'a nga satéña jo nise xi tíntí? Ndaha tsa b'a ma, ndaha nku nisee najmi ndyja tsa najmi mjehe Na'minuu. ³⁰ Ngat'a ts'ajun bi, santaha ngayjee ntsjaku tjín xkihí Na'minuu. ³¹ Kui kjuaha nga najmi tu binkjuhunnu, at'aha jun xi 'yún chí so nga nkjin nise.

³² 'Ngatentee xi ts'íinkie yjohò nga bena nginkun xuta, ts'ínkié yjona nga be xuto nginkun Na'mina xi tíjña ndjiojmi ján. ³³ Tunga xi najmi ts'íinkie yjohò nga bena nginkun xuta, kò an ta najmi ts'ínkié yjona nga be xuto nginkun Na'mina xi tíjña ndjiojmi ján.

*B'i ts'ín kitsúya Jesu nga kui ngat'aha kuakjányaha yjohò xuta
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ 'Najmi b'a tu ts'ín n'enkjíntak'un, tsa kjuajyu jáik'iejná asunntej. Najmi kjuajyu jái tsja. Kjuachán ní jái tsja. ³⁵ At'aha jáa tu xi kuakjányaha yjohò xuta, má nga nku nda ngjuai kontraha na'mihí kò nku takjín ngjuai kontraha naaha kò nku na anta ngjuai kontraha na nchí'yaha. ³⁶ Ta kuihi xinkjín xuta ngjuai kontraha.

³⁷ 'Xi 'yún ts'íintjo sa na'mihí kò tsa naaha nga an, kui xi najmi tsuhu ra nga kama xuta ni'yakuyána. Xi 'yún ts'íintjo sa ntíhi nga an, najmi tsuhu ra nga kama xuta ni'yakuyána. ³⁸ Xi najmi tísjáha yjohò nga tsjénkina santaha tsa kuayá ngat'ana, najmi tsuhu ra nga kama xuta ni'yakuyána. ³⁹ Xi kuangisjái suba nga k'úejña tík'un, tu sahá kuayá. Tunga xi kuayá ngat'ana, kui xi sakúhu nga k'úejña tík'un.

*B'i ts'ín kitsúya Jesu chí xi k'uaihí xuta
(Mr. 9:41)*

⁴⁰ 'Xuta xi ts'íinkjáiinnuu, ja an títs'ínkjáiinna. Kò xi ts'íinkjáiinna, ta títs'ínkjáiinhin xi kits'ín nibána. ⁴¹ Xi ts'íinkjáiinhin nku nda profeta at'aha nda profeta nií, xi nkú ts'ín tjeheh ra b'a ts'ín k'uaihí. Kò xi ts'íinkjáiinhin nku nda xi naxu ts'ín at'aha naxu ts'ín ndo, xi nkú ts'ín tjeheh ra b'a ts'ín k'uaihí. ⁴² Kò tsa tjín xi tsjáha nku chutsín ntánijua nch'án xi k'úí nku xuta xu'bi at'aha xuta ni'yakuyána nií, kjuaxi ni xi tíxinnuu nga kj'uaihí chíhí xuta xu'bo.

11

B'i kitsú Jesu nga kinchjako já ni'yakuyáha Jua Bautista (Lc. 7:18-23)

¹ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga kitsúyaha já ni'yakuyá xi te joo ni xi tjihin nga incha ts'ín, as'ai incha ngji nga tsakúya ko y'énijmí én nda tsuhu Ntíaná nanki xi tjín yo. ² Aya nubayóo kint'é Jua Bautista ni xi títs'ín Jesu. As'ai kits'ínkji k'ua já ni'yakuyáha ³ tu xi ngjuásjaiyaha ra Jesu. B'a incha kitsúhu:

—¿A ji nda xi tjihin nga k'uaí? ¿A ra chuyahá ri k'uaí ndaha?

⁴ B'i kitsú Jesu:

—Tankín'inyohoo Jua ni xi tínu'yó ko tíyo. ⁵ Tíma chjihí xi kaha. Xi najmi ma fi tjincha fi. Xi k'uhun ch'in fentujnu tímanda. Tint'é xi stayaha. Tí'áiyaha xi ja k'ien. Tís'enijmíhi én nda tsuhu Ntíaná xi x'ahan. ⁶ iNda tjín ts'e xi najmi tjín ni xi ts'ínch'oho nga tsjénkina!

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu Jua Bautista (Lc. 7:24-35)

⁷ Nk'ie nga ja tjincha fi ngáha já ni'yakuyáha Jua Bautista, kik'atuts'ihin Jesu nga kinchjanijmíyaha Jua. B'i kitsúhu xuta nkjiun:

—¿Mí nihi xi tsankinse nkjúhuun ante kixiu? ¿A nku yáxá xi títs'ínk'ajnihi ntjo? ⁸ Tsa najmi, ¿mí nihi xi tsankisohoo? ¿A nku nda xi yja najyun tsjo tjín? Najmi, at'aha xi bja najyun tsjo k'un, kui xi tjintu ni'yaha já rej. ⁹ Tunga, ¿á tsitjuhunu? ¿A ra nkuhú nda profeta tsankisohoo? Johon, kui. An b'a tíxinnuu nga kui Jua xi 'yún chánka sa ajihin já profeta. ¹⁰ Jua tinchjanijmíyaha ni xi tjít'a xujun éhen Ntíaná:

Títs'ínkjía nda chjine'éna tu xi ngjuai tíjuhun ri.

K'uénda tíjun niyáhi.

¹¹ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku xuta xi tjín asunntej najmi 'yún chánka sa nga Jua Bautista. Tunga xi 'yún ichí má batéxuma Ntíaná, kui xi 'yún chánka sa nga Jua.

¹² 'Nistjin nga y'énijmí Jua Bautista éhen Ntíaná ko santaha nd'ai 'yún túbixkjanyáha má batéxuma Ntíaná, ko xuta xi kitikjua títs'ín ts'e yo. ¹³ At'aha Ntíaná kits'ínchjén ni xi y'ét'a já profeta ko xi kis'et'a kjuatéxumaha Moise nga kitsjá éhen santaha nkúhu nga j'ai Jua. ¹⁴ Tsa mjenuu n'e s'ejiun éin, Jua kui xi Elia xi tjihin nga k'uaí. ¹⁵ Xi tjen tjabaxínñju, katasínñju.

¹⁶ '¿Mí nihi xi k'uejña chubayakohona xi nkú k'un xuta xi tjín nd'ai? Kui xi b'a joyaha já asti xi b'entu niyátée ko kjintáyaha xinkjín ¹⁷ nga b'a incha tsu: “Nk'ie nga kin'ekjanej yánaXu, ¿á najmi kichankihinu? Ko nk'ie nga kisej suun nusin, ¿á najmi kich'ihinu?”

¹⁸ 'At'aha nk'ie nga j'ai Jua, y'ejña kjintía ko najmi kik'i binu. As'ai: “Ndaninda tíñajihin”, kitsú xuta. ¹⁹ Askahan j'ai ngá Ntíhi Ndax'iun xi kjine ko 'bi, ko tu sa b'ahá tsu ngá xuta: “Kui ndai xi 'yún kjine ko 'yún 'bi. Nda nchjako já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'ínxát'aha já Roma ko já xi najmi naxu ts'intjusun kjuatéxumoo.” Tunga tís'ejña chjihí kjuankjintak'uhun Ntíaná nk'ie nga tíyaha ni xi títs'ín.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi najmi kits'ínkjáihin éhen (Lc. 10:13-15)

²⁰ As'ai b'i ts'ín ndjá kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi tjintu nanki má nga 'yún kits'ín kjuankjún, at'aha najmi ngjik'áha ra animaha:

²¹ —iNima rú n'ehenu jun, xuta nanki Corazin! iNima rú n'ehenu jun, xuta nanki Betsaida! At'aha tsa xuta nanki Tiro ko xuta nanki Sidon kieke kjuankjún xi kama ajinnuu, ja ra nd'ai ngjik'áha ra animaha nga kingja

najyun kfe ko y'entujin nasu. ²² Tunga ahán b'a tixinnuu. Nistjin nga chasehe mí nihi xi kits'in nga nkúnkú xuta, jun xi 'yún un skue sanuu nga xuta xi kis'e nanki Tiro ko nanki Sidon.

²³ 'Ko jun xuta nanki Capernaum, tsa b'a manuu nga santaha ndjiojmi ján chankjunnuu, najmi. Tu sa ní santaha ngak'ien kuankinjoon. At'aha tsa xuta nanki Sodoma kieke kjuankjun xi kama ajinnuu, ta tijná ra santaha nd'ai tsakai. ²⁴ Tunga an b'a tixinnuu. Nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe mí nihi xi kits'in nga nkúnkú xuta, jun xi 'yún un skue sanuu nga xuta xi kis'e nanki Sodoma.

*B'i ts'in tsakúchji kjuatsjoho Jesu
(Lc. 10:21-22)*

²⁵ Kui nistjiun b'i kitsú Jesu:

—An tít'sintsjoho, Na'mi, Ntia xi ts'e nk'a ján ko t'anankiu. At'aha y'ejña chjihí xuta xi b'a k'un xi nkú joyaha jánti xi ni xi kik'iejña 'maihi já nkjink'uun ko já xi mankjihin ni xi tjin. ²⁶ Johon, Na'mi, at'aha b'a ts'in kama tsjohi.

²⁷ 'Ngayjee ni xi tjin ja kits'ínkjas'en aya ntsa Na'mina. Najmi ch'a behe Ntíu, tu nkuhú Na'miu xi behe. Ta ndaha najmi ch'a behe Na'miu, tu nkuhú Ntíu xi behe. Ko xuta xi mjehe Ntíu nga kuakúchjihí Na'miu, kui xi skue Na'miu.

B'i ts'in kinchjaha Jesu xuta nga kjuaisehe

²⁸ 'Nibahasenu ngatento xi tsichu manuu nga kich'anjiu ch'aha kjuatexumoo, ko an tsjanuu nga n'ekj'áyo. ²⁹ Tjasuntjio nkú tsuhu ra kjuatexuma xi tibakuyá, at'aha ts'inkjáihin xuta ko nimakjua tjiyana. Sakúnuu xi má nga ts'ínkj'áya animanuu. ³⁰ At'aha najmi 'ni s'esuntjia ni xi bakuyá ko kijna ch'a xi tsjanuu.

12

*B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu nistjin nkjún
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)*

¹ Nku xuatu j'ajin Jesu má nga tjintje tuniñu. Kama bjoho já ni'yakuyáha ko incha kikje'yún tuniñu. Kits'intjiya ntsja nga kikjine. ² Tunga kikiehé já fariseo ni xi tijncha ts'in jóo. As'ai b'a incha kitsúhu Jesu:

—Chase ma ri. Ni xi tijná nkjuhun kjuatexumoo nga nistjin nkjún tijncha ts'in já ni'yakuyáhi.

³ B'i kitsú Jesu:

—¿A najmi kjehe n'eyo má nga tjit'a ni xi kits'in David nk'ie nga kama bjoho kui ko já xi tjenkoho? ⁴ Jas'en ante nkjuhun Ntjaná ko kikjine ninkuan nkjun xi tjintu yo, ni xi najmi tihin nga kui kjine ko ta ndaha já xi tjenko, ninkuan xi tu já na'miu ma kjinehé. ⁵ ¿Ko a najmi kjehe n'eyo kui ni xi tjit'a xujun kjuatexumoo? Já na'mi xi ts'inxá aya ninku nga nistjin nkjún najmi chumi jehe b'anji. ⁶ An b'a tixinnuu. Ei tijnajinnuu nku xi 'yún chánka sa nga ninku.

⁷ 'Tunga najmi kjehe mankjinnuu éhen Ntjaná xi b'a ts'in tjit'a: “Ni xi mjehéna, nk'ie nga kama nimanuu xuta. Najmi chje xi k'uechjintjainuu mjena.” Tsa mankjinnuu éen, najmi chuba n'enijéhe ruu xuta xi najmi tihin je. ⁸ At'aha Ntíhi Ndax'iun batéxumaha santaha ko nistjin nkjún.

*B'i ts'in kits'ínkijhi Jesu nku nda xi ch'ihin ntsja
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)*

⁹ Ngjikjas'en Jesu ni'ya sinagoga. ¹⁰ Yo ta kab'ejña nku nda xi ch'ihin ntsja. As'ai b'a incha kitsú jóo nga kingjásjaiyaha Jesu, tu xi b'a ts'in sakúhu ra má tindyjajihin Jesu:

—¿A ma n'enki nga nistjin nkjún?

11 **As'ai** b'a kitsú Jesu:

—Tsa nku xi kabasinjña ei tíjñaha nku chutsanka, tsa tu nkuhú tixa kujnengiya chu nga nistjin nkjún, ¿a najmi kuakj'áhá chu ko k'uasjeya tixo?

12 Kui b'a maha, ¡'yún chji sa nku xuta nga nku chutsanka! Kui nga ma n'ehe nku ni xi nda nga nistjin nkjún.

13 **As'ai** Jesu b'a kitsúhu nda xi ch'ihin ntsja:

—Tjentei ntsai.

Kingjente ntsja ndo ko kamanda. B'a kik'ie xi nkúhu ntsja xinkuu. 14 **As'ai** incha tsitju yo já fariseo ko y'endako xinkjin xi nkú ts'in kama ts'ínk'iehen Jesu.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu nkjin xuta andai ntáchak'uun

15 **As'ai** ngji t'axín Jesu, at'aha ja be ni xi mjehe ts'ín jóo. Nkjin nkjún xuta kitsjennkihi. Kits'innkihi ngatentee xi uhun 16 ko b'a kitsúhu xuta nga najmi incha kuitsuya yáha Jesu. 17 B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi kinchja nda profeta Isaiá nk'ie nga b'a kitsú:

18 **Ei** tíjña nda musuna xi j'ajián, xi tjona ko xi tsjo maha animana.

Tsjaha Espirituna,

ko kuitsuyaha xuta xi tjin asuntee ni xi naxu nginkán.

19 Najmi kjan kuinchja ko najmi kjintáya, najmi niyatée kuinú'yá ntaha.

20 Najmi kjét'okjá nku yáxa xi ja títs'okjá.

Najmi ts'ínk'ien nd'í xi tu nintihí títju saha, santa nkúhu nga ts'ínndjuú ni xi naxu nginkán.

21 Ko xuta xi tjin asuntee kama 'yún tak'un nda musuna.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu ndaninda Beelzebu

(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 J'aisehe Jesu xuta xi j'aiko nku nda xi tíjñajihin ndanindoo. Kui xi ka ko najmi ma nchja. **As'ai** Jesu ts'asjehé ndanindoo ndo. Kama chjihí ko kama kinchja. 23 Tu ni xí kama nkjúnun ra ngayjee xuta. B'a incha kitsúhu xinkjin:

—¿Kutsa kuihi xu'bi xi ntjehe David?

24 Nk'ie nga kint'é já fariseo ni xi tíincha tsu xuta, b'a incha kitsú:

—Nga'yúhun ndaninda Beelzebu xi nda k'akúhu jánindoo tím'osjekoho ndai jánindoo.

25 Tunga behé Jesu ni xi títs'innkjink'un jóo, kui nga b'a kitsúhu ra:

—Tsa xuta xi tíntu má batéxuma nku nda rej ta kuihi fi kontraha xinkjin, ta kuihi incha ngjuá tiya nankihí. Ngatentee nanki ko ni'ya xi ta kuihi fi kontraha xinkjin, najmi tse maha. 26 B'a ta tjin ts'e ndanindoo. Tsa Satana k'onsje suba yoho, ta kuihi tífi kontra subaha yoho. Tsa b'a ts'ín, ¿nkú ts'ín tse kuichúkjuaha ra nga kuatéxumaha?

27 'Ko tsa nga'yúhun ndaninda Beelzebu tím'osjekohona jánindoo tibixiún, ¿yá xi ts'e nga'yún xi m'osjekoho jánindoo já ts'ajun? B'a ts'ín ta kuihi jóo bakúchji nga najmi kixi tíntuyánuu. 28 Tunga tsa Espirituhu Ntíaná tím'osjekohona jánindoo, kui xi tsuhu ra nk'ie nga ja j'ai nistjin nga ja tibatéxuma Ntíaná.

29 '¿Nkú ts'ín nku nda kama kjuas'ehehen ni'yaha nku nda xi 'yún tíihin nga'yún ko kjé'aha ra ni xi tíhín? Tjín níhi nga tjun k'ué'yún ndo. B'a ts'ín kama kjé'aha ra ni xi tíihin ndo ni'yaha. 30 Xi najmi an makona, kui xi xuta kontra. Xi najmi tíf'áyakona, kui xi tibaténdzjo.

31 'Kui nga b'a tíxihinnuu. Kama ndyjat'aha xuta ngatentee ngatitsuhun ko ngatentee én ch'on tsu xi kuinchja. Tunga xi ch'on kuitsuhu Espiritu Santo, kui xi najmi ta kama ndyjat'aha ra. 32 Xi nkú kuitsuhu Ntíhi Ndax'iun, kama

ndyjat'aha. Tunga xi nkú kuitsuhu Espiritu Santo, kui xi najmi ta kama ndyjat'aha ra, ta ndaha nd'ai ko ta ndaha ndyjun nkini.

B'i ts'in tsakuya Jesu xi nkú ts'in yaha ra xuta
(Lc. 6:43-45)

³³ 'Tsa tuhu yoo xi nda, nda yoo. Ko tsa tuu xi najmi nda, najmi nda yoo. At'aha tuu bakuchji nkú k'un yoo. ³⁴ Já ch'onk'un xi b'a k'un! ¿Nkú ts'in kama chubahanu ni xi nda, nk'ie nga jun xi ch'onk'un? At'aha ni xi kitsejihin animaha xuta, kui nihi xi bitju ts'a. ³⁵ Nku nda xi nda b'asjejin ni xi nda ajihin ngayjee ni nda xi tjtjoho. Ko nku nda xi ch'onk'un b'asjejin ni ch'onk'un ajihin ngayjee ni ch'onk'un xi tjtjoho.

³⁶ 'Ko an b'a tixinnuu. Nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'in nga nkunkú xuta, nk'ie ts'inkjas'en kuenta xuta nga nkunkú én xi najmi chumi ni chijhi ra xi kinchja ei. ³⁷ At'aha ta kuihi én xi kichubai n'e kjuaha ri, tsa tihin je ko tsa najmi tihin je.

B'i ts'in kinchjanimiyaha Jesu xuta xi mjehe skue kjuankjun
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ As'ai k'ua ja chjine'ehen kjuatexumoo ko ja fariseo b'a incha kitsuhu Jesu: —Ji nda maestru, mjeni nga chai nku kjuankjun xi n'ei, xi kuakuchji nga Ntianá kits'in nibahi.

³⁹ B'i kitsú Jesu:

—Xuta xi tjin nd'ai tincha banki nga skue nku kjuankjun, at'aha ch'onk'un ko najmi naxu tincha nginkun Ntianá. Tu ni xi kamat'aihín nda profeta Jona nk'ie, tu kuihi kjuankjun xi s'ejña chjihí xuta xi tjin nd'ai. ⁴⁰ At'aha xi nkú ts'in y'ejña Jona jan nistjin ko jan nistjen aya kats'a ti chanko, b'a ta ts'in k'úejña Ntíhi Ndax'iun jan nistjin ko jan nistjen kinte t'anankiu.

⁴¹ 'Xuta xi y'entu nanki Ninive kuisintjenko xuta xi tjin nd'ai nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'in nga nkunkú xuta. Kui xi ts'inkokjuaha xuta xi tjin nd'ai, at'aha kui xi ngjik'aha ra animaha nk'ie nga Jona y'énimíhi éhen Ntianá. Nd'ai bi, ei tíña nku xi 'yún nk'a tjen sa nga Jona. ⁴² Ko na reina xi tsatexuma nanki Saba kuisintjenko xuta xi tjin nd'ai nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'in nga nkunkú xuta. Kui xi ts'inkokjuaha xuta xi tjin nd'ai, at'aha kui xi 'yún kjin nibaha nga j'aisínñuju kjuankjink'uhun Salomon. Nd'ai bi, ei tíña nku xi 'yún nk'a tjen sa nga Salomon.

B'i ts'in kinchjanimiyaha Jesu ni xi maha xuta
(Lc. 11:24-26)

⁴³ 'Nk'ie nga nku ndaninda bitjujihin nku nda, fatsú'basún ante kixiu nga bangisjai má nga ts'inkj'áíya. Nk'ie nga najmi sakuhu ante, ⁴⁴ as'ai b'a tsu: “Tu sahá kfin ngáhana ni'yaná má tsitja.” Nk'ie nga b'óya ngáha, ja kjitiya ni'yoongo nga f'aise ngáha ra. Kichjuchá ko ja tinda. ⁴⁵ As'ai fikj'á sa yatu jáninda xi 'yún ch'onk'un sa nga kui ko ngatentee incha fas'enjihin ndo. Ko máha nda xu'bo, 'yún ch'on ts'in b'ejña askahan nk'ie nga tjuhun. B'a ta kamaha xuta ch'onk'un xi tjin nd'ai.

B'i ts'in kitsúya Jesu ya xi naaha ko ya xi ja nts'e
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Nk'ie nga tinchjako sa Jesu xuta nkjiun, tu naaha ní ko ja nts'e j'aincha natsiun xi má nga mjehe kuinchjako.

⁴⁷ As'ai tjin xi b'i kitsuhu Jesu:

—Naahi ko ja nts'ei kabincha natsin ján. Mje rúhu kuinchjako.

⁴⁸ B'i kitsú Jesu nga kinchjako nda xi j'aikoho éen:

—¿Yá xi nána ko ya xi ja nts'é?

⁴⁹ As'ai tsakú xuta ni'yakuyáha ko b'i kitsú:

—Kui xuta xu'bi xi nána ko já nts'é. ⁵⁰ Tu yáha ni xi ts'íntjusun xi nkú ts'ín mjehe Na'mina xi tíña ndjiojmi ján, kui xi nda nts'é, na nichja ko nána.

13

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda xi tsaténdzjo xujmá
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Kui nistjiun tsitju Jesu ni'yaha ko ngjik'iejña andai ntáchak'uun. ² Nkjin nkjún xuta kama ñjakút'aha. Kui nga nku tsutsu ngjik'iejñayaha Jesu, ko ngayjee xuta tsincha andai ntóo má kixiu. ³ Nkjin tikjá ni xi tsakúyaha nga y'éjña chubayahá. B'i kitsú:

—Nku nda tsitju nga ngjiténdzjo xujmá. ⁴ Nk'ie nga tibaténdzjo xujmóo, k'ua xi tsixuntu andai niyóo. As'ai incha j'ai nisee ko kikjine xujmá xu'bo. ⁵ K'ua xi tsixuntu ajin ndjio má nga najmi 'yún tjín ninte. Kítsa jasu xujmóo, at'aha najmi 'yún tjain nintee. ⁶ Tunga nk'iehé nga tsitju ts'íu, kits'ínchjahan ko kixí, at'aha najmi 'yún ngjiyanji kjamaha. ⁷ K'ua ngá xi tsixuntu ajin na'yóo. Kisá na'yóo ko najmi kitsjántehé nga nda saá xujmá xu'bo. ⁸ Tunga k'uahá ngá xi tsixuntu má nga nda nankiu. Tu xí tsehé ni xi kitsjá. Tjín xujmóo xi kitsjá unchan tjihin, tjín xi kitsjá cháte ko te tjihin, ko tjín xi kitsjá katé tjihin. ⁹ Xi tjen tjabaxínñju, katasínñju.

B'i ts'ín kitsúya Jesu á tu subahá y'éjña chubayahá nga tsakúya
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ As'ai j'aisehe Jesu já ni'yakuyáha ko b'a kitsúhu:

—¿Á tu subahá b'ejña chubayahani nk'ie nga chubakohoni xuta?

¹¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Jun ja kik'ainuu nga kamankjinnuu ni xi 'ma tíña ts'e xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná. Tunga xuta xu'bo najmi kik'aihi nga kamankjihin niu. ¹² At'aha xi kamankjihin, k'uai saha ko 'yún nda kamankjihin. Tunga xi najmi ts'ínsihin nga kamankjihin, chjú'aha santaha ni xi tíñaha nga kamankjihin kai. ¹³ Kui kjuaha tu tib'ejná chubayahá ra xuta xu'bo. At'aha tibase tunga najmi tíbehé, ko tint'é tunga najmi tibasínñjuhú ko najmi tímankjihin.

¹⁴ 'Ni xi tíncha ts'ín xuta xu'bo títs'íntjusun éhen Ntíaná xi kitsúya nda profeta Isaiá nk'ie nga b'a kitsú:

'Yún kuasinñju tunga najmi kamankjihínnuu,
ko 'yún chasoo tunga najmi chanú.

¹⁵ At'aha ja kama ndjá animaha xuta xu'bi,
kits'ín staya yjoho ko kik'íechja tunkun,
tu xi najmi skuehe ko najmi kuint'éhe,
ko najmi kamankjihin ra,

tsa ts'ínk'óntjaiya animaha ko nga an ts'innkíhi.

¹⁶ 'Tunga máha jun, á b'a nda tjihin ts'ajun xi tíyo ko tínu'yó, at'aha tibe tunkun ko tint'é tjabaxínñju. ¹⁷ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Nkjin já profeta ko xuta xi naxu y'entu xi kis'e nistjin nk'ie incha kama mjehe nga skue ni xi tíyo nd'ai, tunga najmi kikiehé. Kama mjehe nga kuint'é ni xi tínu'yó nd'ai, tunga najmi kint'éhé.

B'i ts'ín tsakúya Jesu xi nkú ts'ín ts'ínkjáihin xuta éhen Ntíaná
(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ Kui b'a maha, tjenñjuhúnu nkú tsuhu ra ni xi kuak'iejña chubaya ts'e nda xi tsaténdzjo xujmóo. ¹⁹ Nk'ie nga nt'é xuta én xi tsuya nga Ntíaná xi batéxuma,

as'ai najmi mankjihin niu, nibá ndanindoo ko kjexin én xi ja kis'entjejin animaha. Kui xutaha xi nkú joya xujmá xi tsixuntu andai niyoo.

²⁰ Xujmá xi tsixuntu ajin ndjio, kui xutaha xi nt'é éen ko tjen'yún tsjohó ts'ín ts'ínkjáihin. ²¹ Tunga najmi 'yúhún tjihin kjama ajin animaha ko najmi ndjá bincha. Nk'ie nga sakúhu kjuasti ko nk'ie nga n'e uncha tu ngat'aha éen, ts'ín t'axihin yjoho éen.

²² Xujmá xi tsixuntu ajin na'yoo, kui xutaha xi ta nt'é éen, tunga ni xi tjihin asunntei s'entaha ra ko kjuanchinoo b'anachaha. B'a ts'ín najmi sakuntehe ra nga nda saaha éen ajin animaha xuta xu'bo ko najmi tsjá chan.

²³ Tunga máha xujmá xi tsixuntu nanki xi ndoo, kui xutaha xi nt'é éen ko mankjihin. Nda ts'ín nga b'entu. Kui xi b'a joyaha xujmá xi tsjá unchan tjihin, ko tsa xi tsjá cháte ko te tjihin, ko tsa xi tsjá katé tjihin.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'inchjén xujmá xi nda ko jña ch'onk'un

²⁴ Ta y'éjña chubayahá ngáha Jesu nga tsakúya. B'i kitsú:

—Má batéxuma Ntíaná b'a joyaha nku nda xi nda xujmá xi y'entjejin jñáha. ²⁵ Tunga nk'iehé nga kjintufé, j'ai nda kontraha ndo. Y'entjehin tuniñu jña ch'onk'un ko as'ai ngji. ²⁶ Nk'ie nga jasu tuniñu ko kis'ehe tu, ta kama chji jña ch'onk'uun. ²⁷ As'ai incha j'ai já musuhu nda xi ts'e tuniñu ko b'a kitsúhu: “Ji nda ntia, ¿a najmi xujmá ndahá xi y'entjejin jñáhi? ¿Nkú ts'ín nga tu sa jña ch'onk'uhún kj'ijin ngáha ra ntjehi?” ²⁸ B'a kitsú ndo: “Nku nda kontra b'a kits'ín.” B'a kitsú já musu: “¿A mjehé ri nga kuankín chjúneyai jña ch'onk'uun?” ²⁹ Tunga b'ahá kitsú ndo: “Najmi, at'aha tsa chjúneyo jña ch'onk'uun, ko xka tuniñu chjúyanjiu. ³⁰ Tu sahá katuma chá suba nga joo santaha nkúhu nga kuichú nistjin nga kama chá. Kui nistjiun b'a xihin já xi kuate tuu nga títjun kjéneya jña ch'onk'uun, kj'uách'á ko k'uéti. Tunga máha tuniñu, kui xi kj'uátjo antehé.”

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku k'un mostasa

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Ta y'éjña chubayahá ngáha Jesu nga tsakúya. B'i kitsú:

—Xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná b'a joyaha nku k'un mostasa xi jakj'á nku nda ko y'entje jñáha. ³² Kui k'un xu'bi xi 'yún ichí sa nga k'un xi k'oo. Tunga nk'iehé nga ma chá, 'yún chánka ma sa nga ni ntje xi b'entje xuta. Santaha nku yá tu bichú ma, ko f'ai ts'innda'á nisee nubaha tjiaha yoo.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'inchjén na'yu sahan ninkuan

(Lc. 13:20-21)

³³ As'ai ta y'éjña chubaya ngáha Jesu:

—Xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná b'a joyaha na'yu sahan ninkuan xi jakj'á nku tachjuún ko kits'íntjijinko tse nkuan ninkuan. As'ai tsijin ngatente na'yu.

Kui kjuai nga tu nku y'éjña chubayahá Jesu nga tsakúya

(Mr. 4:33-34)

³⁴ B'a ts'ín kinchjako Jesu xuta nkjiun. Y'éjña chubayaha ngayjee ni xu'bi nga kitsúyaha. Najmi kinchjako tsa najmi y'éjña chubayaha. ³⁵ B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi kitsúya nda profeta nga b'a kitsú: K'uejña chubaya, xinya ni xi tjintu'má santaha nkúhu nga kamanda asunntee.

B'i ts'ín kitsúya Jesu ni xi tsakúya nga kits'inchjén xujmá xi nda ko jña ch'onk'un

³⁶ Nk'ie nga ja kits'ínkji Jesu xuta nkjiun, jas'en ni'yaha. As'ai já ni'yakuyáha j'aik'úhun ko b'a incha kitsúhu:

—T'inyani nkú tsuhu ra én xi kuak'iejña chubayai ts'e jñá ch'onk'un xi tjín ajihin tuniñu.

³⁷ B'i kitsú Jesu:

—Nda xi y'éntje xujmá ndoo, kui xi Ntíhi Ndax'iun. ³⁸ Ante xi má nga y'éntje, kui xi asunteei. Xujmá xi ndoo, kui xutaha xi ts'e má batéxuma Ntjaná. Jñá ch'onk'uun, kui xutaha xi ts'e ndanindoo. ³⁹ Nda kontra xi y'éntje jñá ch'onk'uun, kui xi ndanindoo. Nistjin nga chjúsintjen tuniñu, kui nistjihin nk'ie nga kfe asuntee. Ko já xi kuate tuniñu, kui xi ntítsjee.

⁴⁰ 'Xi nkú ts'ín f'áiya jñá ch'onk'uun ko s'etí ajin nd'íu, b'a ta kama nk'ie nga kfe asuntee. ⁴¹ Nk'ie nga kuatéxuma Ntíhi Ndax'iun, ts'íinkji ntítsjehe nga kjéxin ajihin xuta xi ts'e ngayjee xuta xi ts'ínkijnejin ngatitsun xuta xi k'oo ko ngayjee xuta xi ch'on ts'ín. ⁴² Kui xi kjaník'ajin má tíma 'yún nd'íu. Yo kjintá xuta ko kuate ni'yun. ⁴³ Nk'iehé kuat'ai xuta jee xi nkú joyaha ts'íu nga k'úentu má batéxuma Na'mihí. Xi tjen tjabaxínju, katasínju.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén xuta xi sakúhu nku ni xi 'yún chji

⁴⁴ 'Má batéxuma Ntjaná b'a joyaha xi nkúhu nku nisa toon xi tjiña 'ma nku ante. Nda xi sakúhu niu ta b'éjña 'mahá ngáha at'aha najmi kui ts'e antee. Tsjo mahá ndo niu. Kui nga fitéñayjehe ni xi tjihin ra ko b'atse antee.

⁴⁵ 'Má batéxuma Ntjaná ta b'a joyaha xi nkúhu nku nda xi ts'ínxáko ndjio tsjo k'un. ⁴⁶ Nk'ie nga sakúhu nku xi 'yún chjhi, as'ai fitéñayje ni xi tjihin ko b'atse ndjio tsjo tjín xu'bo.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku na'ya tji

⁴⁷ 'Má batéxuma Ntjaná ta b'a joyaha xi nkúhu nku na'ya xi kikjaník'ajin jóo ntáchak'uun. Kixincháha ngayjee tíkjá tji xi tjín. ⁴⁸ Nk'ie nga kitsehe tji na'yo, as'ai kikje'yún jóo andai ntóo. Yo y'entu nga j'ájin tji xi ndoo. Tsinchá nisin xi ndoo ko kikjaníya xi najmi ndoo. ⁴⁹ B'a ta kama nk'ie nga kfe asuntee. Kuitju ntítsjee ko ts'íinkj'a t'axín xuta xi ch'onk'un ko xi je. ⁵⁰ As'ai kjaník'ajin xi ch'onk'uun má nga tíma 'yún nd'íu. Yo kjintá xuta ko kuate ni'yun.

⁵¹ As'ai b'i kitsú Jesu nga kingjásjaiyaha já ni'yakuyáha:

—¿A kamankjinnuu ngayjee ni xu'bi?

—Johon —incha kitsú jóo.

⁵² B'i kitsú Jesu:

—Nk'ie nga nku nda chjine'éhen kjuatéxumoo bangiya nkú tsuhu ra nga Ntjaná batéxuma, kui xi b'a joyaha nku nda xi tjiñaha nku ni'ya chánka. Bakúchji ni tsjo k'un xi tjintutjóho, ni xi cháha ko ni xi tsetsehe.

B'i ts'ín najmi kin'ekjáihin Jesu

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga y'éjña chubaya, as'ai tsitju yo. ⁵⁴ Ngji ngáha nankihí ko tsakúya aya ni'ya sinagoga xi tjín yo. Kama nkjúhun xuto ko b'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿Má ngjikj'áha kjuankjink'un nanka xi y'aha ndai? ¿Nkú ts'ín maha ra ts'ihin kjuankjún? ⁵⁵ ¿A najmi kuihí ndai xi ntíhi nda chjineyóo? ¿A najmi kuihí naaha xi 'mi María? ¿A najmi já nts'ehé maha Santiago, Kuse, Simon ko Juda? ⁵⁶ ¿A najmi eihí ta tjintujinná ngatentee jminchjín nichja ndai? Kui b'a maha, ¿má ngjikj'áha ni xi maha?

⁵⁷ Kui nga najmi incha kits'ínkjáihin ra. Tunga b'ahá kitsúhu Jesu xuta nkiun:

—Tu má xi tjehe ni yankjún nku nda profeta. Nkuhú nankihí ko ni'yaha najmi b'a n'ehé.

⁵⁸ Najmi 'yún kits'ín kjuankjún Jesu yo, at'aha najmi kis'ejihin xuta nga Ntjaná kits'ín nibáha.

14

B'i ts'in k'ien Jua Bautista

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Kui nistjiun Herode Antipa tjihin xa ante Galilea. Kint'é ni xi tít's'ín Jesu ko b'a kitsúhu já xi ts'inxát'aha:

² —Jua Bautista niu. Ja j'áya ngáha ra ngabayoo. Kui kjuaha nga tjihin ra nga'yún nga tít's'ín kjuankjún.

³ At'aha Herode kits'ínkji já juhun nga jakj'ánijé Jua. Y'é'yún ko kits'ínkjas'en nubayoo. Ngat'aha na Herodia b'a kits'ihin. At'aha chjuuhun Felipe kama na Herodia, ko ndo ngá nts'e kamaha Herode. ⁴ B'a kits'ín ndo at'aha Jua Bautista b'a kitsúhu:

—Tijña nkjuhun kjuatexumoo ni xi tín'ei, nga ta jhi tinchuko chjuuhun nda nts'ei.

⁵ Kama mjehe Herode nga ts'ínk'ien Jua, tunga tsankjuhún nga b'a ts'ín, at'aha b'a tsu xuta nga nku nda profeta Jua Bautista. ⁶ Tunga nk'iehé nga tsichu nú Herode, ts'asje s'íhi ko kitenki takjihin na Herodia nginkun xuta xi j'ai s'íu, ko tsjo nkjún kamaha Herode. ⁷ As'ai ixí Ntjanáhá kits'ínkie nga tsjáha takjún tu mí nihí ni xi kuankihí. ⁸ Tunga jahá kabinchá'a titjuhun naaha takjún, ko b'i kitsúhu Herode:

—T'eya tabaní nintaku Jua Bautista nga k'uainí.

⁹ As'ai kik'ie babaha nda rei Herode, tunga ngat'aha ní nga ja kats'ínkie Ntjaná nga ts'íintjusun éhen ko ngat'aha já xi kab'entut'áko ho yámixo, kui nga b'a kitsúhu nga k'uaihí ra takjún ni xi t'bankihí. ¹⁰ Kitsjá kjuá nga stíkjá nintaku Jua aya nubayoo. ¹¹ Nku taba kis'eya nintaku Jua ko kik'aihí takjún, ko kui xi ngjitsjá ngáha ra naaha niu.

¹² Ja kamoo, já ni'yakuyáha Jua j'aikj'á yjoninte k'ien ko kingj'ayanji. As'ai ngji tsúyaha Jesu ni xi kamoo.

B'i ts'in kits'ínkjen Jesu já xi un mií

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Nk'ie nga kint'é Jesu éin, y'eya nku tsutsu nga ngji t'axín suba nku ante má najmi ch'a tjín. Tunga nk'iehé nga kint'é xuta nkjiun nga ja tífi Jesu, as'ai tsuku ngji titjuhun ra Jesu nga ngjitjénki. ¹⁴ Nk'ie nga tsitjuen Jesu tsutsuu, kieke nga nkjin nkjún maha xuta xi tikuyáha. Kama nimaha ko kits'ínkhi xi uhun. ¹⁵ Nk'ie nga ja kama ngixuun, incha j'aik'úhun já ni'yakuyáha ko b'a kitsúhu:

—T'axínt'a nkjún ei ko ja 'yún kama ngixun. Tu sahá b'a t'ihin xuto nga katji nanki xi tjíndai ei má nga kama k'uatse ni xi kjine.

¹⁶ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi machjéhen nga nguai xuto. Tu sahá jun tjoon ni xi kjine.

¹⁷ B'a kitsú jóo:

—Un ichí maha ninkuan xi kich'ai ko jo ichí tjio.

¹⁸ —Nibákonú ei —kitsú Jesu.

¹⁹ As'ai b'a kitsúhu xuta nkjiun nga k'úentujin jño. Jakj'á ninkuan xi uun ko tjio xi joo. Tsasenjinki nk'a ján nga kitsjáha máb'achjhi Ntjaná. Tsakjanya ninkuan ko kitsjáha já ni'yakuyáha tu xi kui incha ts'ínndzjo ngáha ra xuta nkjiun. ²⁰ Ngatentee xuto incha kikjine niu santa nkúhu nga incha kitse sisihin. As'ai j'áya ninkuan xi ts'ankiu. Te jo nisín kama. ²¹ Ma ra un mií jáx'in ko kj'ai jminchjún ko jántí xi incha kikjine nichinee.

B'i ts'in ngjisun Jesu ntáchak'uun
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² As'ai b'a kitsúhu Jesu já ni'yakuyáha nga incha kjuas'en tsutsuu ko nga incha ngjuai títjuhun ngabantá ntáchak'uun, at'aha Jesu tsasín niyá xuto nk'ie nga incha ngji ni'yaha. ²³ Nk'ie nga ja kits'ínkji xuta, as'ai ngji nchjako t'axín suba Ntíaná asunntu tjenkiu. Yo tíña suba nk'ie nga ja kama jyun.

²⁴ Kui chubo ja kamasehen ntáchak'uun tjenjin tsutsuu. T'éhen ntóo títs'instihi, at'aha ntjo 'yún nkjún tísatéjihin tsutsuu. ²⁵ Nkú ra ma nga ja tifi ma sen, tsichu tjenki tíña Jesu jóo nga tífisun ntáchak'uun. ²⁶ Nk'ie nga kieke já ni'yakuyóo nga nibásun ntáchak'uun, incha kitsankjún nkjún. B'a incha kitsú nga kikjintáya nkjún:

—iNku sen nibá yo!

²⁷ Tunga tjen'yún kinchjahá Jesu:

—iJyu ní! ¡Ahán niu! ¡Najmi tu binkjun!

²⁸ As'ai b'i kitsú Pedro:

—Ji nda maestru, tsa kjuaxi nga ji niu, tjein kjuá nga kffinsehe yo má tjenjin ntóo.

²⁹ —Nibái —kitsú Jesu.

As'ai tsitjuen Pedro tsutsuu ko ngjisun ntóo nga ngjisehe Jesu. ³⁰ Tunga nk'iehé nga kieke nga 'yún tíma ntjo, kitsankjún ko nk'ie nga ja tífijintí, kikjintáya:

—Ji nda maestru, n'ek'ankiní!

³¹ Ta kuihi chubo jakj'á Jesu ntsja Pedro ko b'a kitsúhu:

—¡Á b'a 'yún ichí s'ejihin ri an! ¿Á jo jan kamaha ri?

³² Nk'ie nga incha jas'en tsutsuu, kitsjenjyú ntjo. ³³ As'ai já xi tjincha tsutsuu kits'intsjoho Jesu nga b'i kitsúhu:

—Kjuaxi nga ji xi Ntíhi Ntíaná.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu xuta un xi tjin nanki Genesaret
(Mr. 6:53-56)

³⁴ Nk'ie nga ja j'atikjako Jesu já ni'yakuyáha ntáchak'uun, as'ai tsichu nanki Genesaret. ³⁵ Nk'ie nga kamankjihin xuta xi tjin yo nga Jesu niu, kits'ínkint'é xuta xi tjin xki ante xi tíndai yo. As'ai incha j'aisehe Jesu nga j'aiko ngatentee xuta xi uhun. ³⁶ Incha tsankihi tsa tsjantehe tsa tu andai tuts'in najyun xi yja ts'ínko, ko kamanda ngayjee xi kits'ínko najyuhun Jesu.

15

B'i ts'in tsakúya Jesu mí nihi xi ts'in sihi xuta nginkun Ntíaná
(Mr. 7:1-23)

¹ As'ai incha j'aisehe Jesu já fariseo ko já chjine'éhen kjuatéxumoó xi nibaha nanki Jerusalen. B'a incha kitsúhu:

² —¿Á najmi ts'intjusuhun já ni'yakuyáhi sihin xi y'éjñaná ntje cháná? Najmi títjun bané ntsja nk'ie nga kjine niñu.

³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ko máha jun, ¿á najmi n'etjusuhunnu ni xi y'éjña Ntíaná, nga tu sahá sinnuu n'etjusuhunnu? ⁴ Tjít'a má nga b'a kitsú Ntíaná: “Chankjún na'mihí ko naaha”, ko “Xi ch'on kuitsuhu na'mihí ko tsa naaha, kui xi tihin nga n'ek'ien.” ⁵ Tunga juhún b'a bixiún nga tsa tjin xi b'i kuitsuhu na'mihí ko tsa naaha: “Ngayjee ni xi tjinna nga kúásinkoho kai, ja chje kitsjaha Ntíaná”, ⁶ tsa tjin xi b'a kuitsu, kui xi najmi ta tihin tsa skuenkjún na'mihí ko tsa naaha. Kui nihi xi bixiún. B'a ts'in najmi ta n'echjihinu éhen Ntíaná tu ngat'aha sin xi kin'ekjas'ennuu.

⁷ ;T_u tsjohónu nga bakuchú xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! Kjuaxi kjálin ni xi kitsú nda profeta Isaiá nk'ie nga b'a ts'ín y'ét'a:

⁸ Kui xuta xu'bi tu ts'ahá benkjúnna, tunga animaha kjin tíñaha an.

⁹ Najmi chumi ni chjíhi ra chje xi tsjana, at'aha tu kjuatéxumaha xutahá bakúya.

¹⁰ As'ai b'i kitsúhu Jesu xuta nkjiun:

—Tjenñju ko katumankjinnuu. ¹¹ Ni xi fas'en ts'a xuta, najmi kui xi ts'ín sihi nginkun Ntíaná. Ni xi bitju ní ts'a, kui ní nihi xi ts'ín sihi.

¹² As'ai j'aisehe Jesu já ni'yakuyáha ko b'a kitsúhu:

—¿A yai nga já fariseo najmi kuasasíhin én xi kuachubai?

¹³ B'i kitsú Jesu:

—N'esjenji santaha ko kjamaha ngayjee yá xi najmi y'éntje Na'mina xi tíña ndjiojmi ján. ¹⁴ Najmi tu nkjún manuu jóo. Já kahá niu xi bakú nyáha xuta ka. Tsa nku nda ka kuakú nyáha kj'ai nda ka, ¿a najmi kuixuntuyáha nga joo nku tixa?

¹⁵ As'ai b'a kitsú Pedro:

—T'inyaní nkú tsuhu ra ni xi kuak'iejña chubayai.

¹⁶ B'i kitsú Jesu:

—¿A ta ndaha jun najmi mankjinnuu? ¹⁷ ¿A najmi yanú nga ngayjee ni xi fas'en ts'a xuta, fi aya kats'a ko bitju ngáha? ¹⁸ Ni xi bitju ní ts'a xuta, kui ní xi nibáha ajin animaha ko kui xi ts'ín sihi nginkun Ntíaná. ¹⁹ At'aha ajin animaha ní xuta nibáha ra nga ch'on ts'ín ts'ínkjink'un, nga ts'ínk'ien xinkjín, nga bangane kjuabixoon, nga tjín xi fantuko jminchjín nga najmi kjee bixan, nga ndyjé ts'ín, nga nchja én tsank'á, ko nga ch'on tsuhu xinkjín. ²⁰ Kuihi ni xu'bi xi ts'ín sihi xuta nginkun Ntíaná. Tunga tsa kjine ninkuan nga najmi tíjun kuané ntsja, najmi kui nihi xi ts'ín sihi xuta nginkun Ntíaná.

B'i ts'ín nku tachjuún xi najmi ntjehe judio tjeheñ ra tsankihi nku kjuanda Jesu

(Mr. 7:24-30)

²¹ As'ai tsitju Jesu yo nga ngji ante xi tiña maha nanki Tiro ko nanki Sidon.

²² Ko tu kikjintáya tjennkihí ra nku tachjuún xi najmi ntje judio tjeheñ ra xi yo tíña. B'a kitsúhu:

—Ji chá maestru, ji xi ntjehe David, chase nimaní ichí an! ;Takjín ichína tíñajihin chánindo, kui nga tu xí uhún tíbehe ra!

²³ Tunga ndahá nku én najmi kinchja Jesu. As'ai j'aise tiñaha já ni'yakuyáha ko b'a incha kitsúhu:

—Tu sahá b'a t'ihin tachjuún nga katji, at'aha tikjintáya tjennkiná.

²⁴ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kits'ín nibána Ntíaná nga tu nkuhú xuta xi ntje Israel tjeheñ ra kfínsehe, xuta xi kindyja xi nkú joyaha chutsanka xi ngji t'axín suba.

²⁵ As'ai j'ai tachjuún, tsasinkúnch'int'aha Jesu ko b'a kitsúhu:

—Ji chá maestru, tjsinkoní ichí an!

²⁶ B'i kitsú Jesu:

—Najmi nda tjín tsa chjú'aha ninkuahan jántú nga kj'uaihi nañóo.

²⁷ As'ai b'a kitsú tachjuún:

—Johon, chá maestru, tunga santahá ni ko nañóo kjine xihí ninkuan xi bixunntunkí yámixaha ntiaha.

²⁸ B'i kitsú Jesu:

—Ji tachjuún, já b'a 'yún s'ejihin ri nga Ntíaná kits'ín nibána! Katuma xi nkú ts'ín mjehi.

Ta kuihi chubō kamanda takjihin tachjūn.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu nkjin nkjūn xuta un

²⁹ Tsitju Jesu yo nga ngji andai ntachak'un Galilea. As'ai ngjinji nku asunntu tjenki ko yo y'ejña. ³⁰ Incha j'aisehe Jesu nkjin nkjūn xuta nga j'aiko xi najmi ma fi, xi ka, xi najmi ma nchja, xi kutu ntsja, ko nkjin sa xi uhun. Kui xi j'aik'ientut'aha Jesu ko Jesu kits'innkihi ngayjee. ³¹ Kui nga kama nkjuhun ra xuta nkjiun nk'ie nga kieke nga tinchja xuta xi najmi ma nchja, kamanduú ntsja xuta xi kutu ntsja, tjima xuta xi najmi ma fi, ko kama chjih xuta xi ka. As'ai incha kits'intsoho Ntiaha xuta Israel.

B'i ts'in kits'inkjen Jesu ja xi nju mij

(Mr. 8:1-10)

³² As'ai kinchjaha Jesu ja ni'yakuyaha ko b'i kitsuhu:

—Tima nimana xuta nkjiin, at'aha ja tihin jan nistjin nga tintukona ei. Ja najmi ta tihin ra nichine. Najmi mjena ts'inkji kjintia, at'aha tsa kuayaya aya niyo.

³³ As'ai b'i incha kitsu ja ni'yakuyoo:

—¿Tunga ma xi tjehe sakuna ei ante t'axin xu'bi ninkuan xi kamaha ra nga kjine xuta xi b'i nkjun ts'in nkjin maha?

³⁴ B'i kitsu Jesu:

—¿Nku tin ninkuan kich'o?

B'a incha kitsu jo:

—Yatu maha ko k'ua tjo xixi.

³⁵ As'ai b'a kitsu Jesu nga k'uentu xuta nkjiun t'anankiu. ³⁶ Jak'á ninkuan xi yatu ko tjo ko kitsjaha mab'achjih Ntiana. Tsakjanya ko kitsjaha ja ni'yakuyaha. As'ai ja ni'yakuyoo kits'innsoho ninkuan ko tjo xuta nkjiun.

³⁷ Kikjine tente xuta niu santa nkuhu nga kitse sisihin. As'ai j'aya ninkuan xi ts'ankiu. Yatu nisin kama. ³⁸ Nju mij jax'in ko kj'ai jminchjun ko janti xi kikjine nichinee. ³⁹ Nk'ie nga kits'inkji Jesu xuta nkjiun ni'yaha, jas'en ngaha tsutsuu nga ngji ante xi tiha maha nanki Magadan.

16

B'i kitsu Jesu nk'ie nga tsinchihi nku kjuankjun

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Incha j'ai ja fariseo ko ja saduseo nga j'ai kjut'ayak'un Jesu. Tsankihi nga ts'in nku kjuankjun xi kuakuchji nga Ntiana kits'in nibaha. ² Tunga b'ih kitsu Jesu:

—Nk'ie nga ja ma ngixuun b'a bixiun: “Nda chun kama, at'aha chun jeje nk'a jan.” ³ Ko nga ta jyuun b'a bixin ngo: “Ch'on chun kama nd'ai, at'aha ninti tincha.” Mankjinnuu ni xi ma chji nk'a jan, tunga, za najmi tiankjihinnuu ni xi tis'ejña chijihi nistjin nd'ai? ⁴ Xuta xi tin nd'ai tincha banki nga skue nku kjuankjun, at'aha ch'onk'un ko najmi naxu tincha nginkun Ntiana. Tunga tu ni xi kamat'aihina nda profeta Jona nistjin nk'ie, kui kjuankjuhun xi s'ejña chjih xuta xi tin nd'ai.

B'a kitsu Jesu, as'ai ngji t'axihin xuto.

B'i ts'in tsakuya Jesu nga kits'inchjen na'yu san

(Mr. 8:14-21)

⁵ Nk'ie nga tsichu ja ni'yakuyaha ngabantoo, tu kichayahá ra nga kik'a ninkuan. ⁶ As'ai b'a kitsu Jesu:

—Nda chasoo. Chuhun yjonuu na'yu sahan ja fariseo ko ja saduseo.

⁷ As'ai b'i ngjan kinchjanijmíyakohu xinkjín já ni'yakuyóo nga najmi incha y'a ninkuan. ⁸ Kamankjihin Jesu ni xi tíncha tsu jóo ko b'a kitsúhu:

—¿Á tichubanjimíyakohonu xinkiu nga najmi kich'ahanu ninkuan? ¡Á b'a 'yún ichi s'ejhinuu nga Ntíaná kits'ín nibána! ⁹ ¿A tu ye najmi kjehe mankinuu? ¿A najmi ta f'áitsjehénnuu ninkuan xi uun xi tsakjanyáha já xi un mií maha ko nkú tjin nisin kin'etso ninkuan xi y'ekú? ¹⁰ ¿Ko a najmi ta f'áitsjehénnuu ninkuan xi yatuú xi tsakjanyáha já xi nju mií maha ko nkú tjin nisin kin'etso ninkuan xi y'ekú? ¹¹ ¿Nkú tjihin ra nga najmi tímankjihinnuu nga najmi ninkuan tinchjanijmíyahana? Tunga chuhún ruu yjonuu na'yu sahan já fariseo ko já saduseo.

¹² As'ai kamankjihin já ni'yakuyóo ni xi tinchja Jesu, nga najmi na'yu sahan ninkuan xi tihin nga kúhun yjoho. Ngat'aha ní ni xi bakúya já fariseo ko já saduseo tihin nga kúhun yjoho.

B'i ts'ín kitsúya Pedro nga Jesu xi Ntíaná kits'ín nibáha ngajoho
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Nk'ie nga tsichu Jesu tiña nanki Cesarea, má nga batéxuma nda Felipe, as'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—¿Yáha ni Ntíhi Ndax'iun tsu xuta?

¹⁴ B'a kitsú já ni'yakuyóo:

—Tjin xi b'a tíncha tsu nga ji xi Jua Bautista. Tjin ngá xi b'a tíncha tsu nga ji xi Elia. Ko tjin ngá xi b'a tíncha tsu nga ji xi Jeremia ko a ra kj'ai nda profeta.

¹⁵ B'i kitsú Jesu:

—Ko jun, ¿yá xi bixiún nga an?

¹⁶ As'ai b'a kitsú Simon Pedro:

—Ji xi Cristo. Ji xi Ntíhi Ntíaná xi tíña tík'uun.

¹⁷ B'i kitsú Jesu:

—Nda tjin ngat'a ts'i, Simon, ntíhi Jona. At'aha ndaha nku xuta asuntei najmi y'éña chjhi nií. Na'mina ní xi tíña ndjiojmi ján y'éña chjhi nií. ¹⁸ Ko an b'a tíxihin nga ji xi k'úihin Pedro. Ts'innda ninkuna asuhun ndjio xu'bi ko nga'yuhun ngabayoo najmi kamaha ts'ín nganaha xuta xi ts'an. ¹⁹ An tsjaha yubihí má batéxuma Ntíaná. Ni xi k'úét'a'yín ei asuntei, ta s'et'a'yún ndjiojmi ján. Ko ni xi chjundáyai ei asuntei, ta kuindáya ndjiojmi ján.

²⁰ As'ai b'a kitsúhu Jesu já ni'yakuyáha nga najmi tu ch'a kuitsuyaha nga kui xi kits'ín nibáha Ntíaná ngajoho.

B'i ts'ín kitsúya títjun Jesu nga n'ek'ien
(Mr. 8:31—9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Kui nistjiun kik'atuts'ihin Jesu nga kitsúya kixihí já ni'yakuyáha nga tihin nga nguai nanki Jerusalem, ko nga un nkjún skuehe aya ntsja jáchá xi tihin xá ko já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo, ko nga n'ek'ien ko nistjin xi ma jahan kj'uaíya ngáha ra ngabayoo.

²² As'ai Pedro ngjiko t'axín Jesu ko b'a kitsúhu nga najmi nda kits'ín nga b'a kitsú. B'a kitsú Pedro:

—Ji nda maestru, Ntíaná kakjexihin ngayjee ni xu'bo! ¡Najmi tu chumi nihi xi katumahi!

²³ Tunga kits'ínk'ótjiyak'uhún Jesu Pedro ko b'i kitsúhu:

—¡Tiyú xinní, Satana! Ji xi t'n'endyjajinní. At'aha najmi ni xi ts'e Ntíaná t'n'enkjintak'uin. Ni xi ts'e ní xuta asuntei t'n'enkjintak'uin.

²⁴ As'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—Tsa tjin xi mjehe tsjénnkina, kat'éch'o subaha yjoho ni xi mjehe ko katsjáha yjoho nga kuayá ngat'ana, as'ai katsjénnkina. ²⁵ At'aha xi mjehe ts'ínk'anki suba yjoho nga k'úéña tík'un, kui xi tu sahá kuayá. Tunga xi kuayá ngat'ana,

kui xi sakúhu nga k'úéjña tík'un. ²⁶ At'aha, ¿mí xi chjíhi ra tsa ts'ín ngana xuta ngayjee ni xi tjín asuntee, tsa tu sa ndyjahá ngá animaha? ¿Mí nihi xi tsjá nga k'uéchjintjai animaha? ²⁷ At'aha Ntíhi Ndax'iun kj'uaíko kjuachánkaha Na'mihí ko kj'uaíko ntítsjehe. Nk'ie k'uéchjíhi nga nkúnkú xuta ni xi kits'ín. ²⁸ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. K'ua xi tíncha ei najmi kuayá santa nkúhu nga skue nga kj'uaítexuma Ntíhi Ndax'iun.

17

B'i kama nga kama chji kjuachánkaha Jesu
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Askahan nk'ie nga j'a jun nistjin, Jesu kinchja t'axíhin Pedro, Santiago ko Jua xi nts'e maha Santiago. Ngjikó t'axín jóo nku asunntu tjenki nk'a. ² Yo kik'óntjaiya sénnistjihin Jesu nginkun jóo. Tsat'ai ankjín xi nkú joyaha ts'íu ko najyuhun taba xúxú kama ko tsat'ai. ³ Ta kikie jóo Moise ko Elia nga tíncha nchjanijmíko Jesu. ⁴ As'ai b'a kitsú Pedro:

—Ji nda maestru, já b'a nda tjíhin nga ei kuintsubahaná! Tsa mjehi, ts'inndá ei jan ni'ya yántsú, nku xi kama ts'í, nku xi kama ts'e Moise ko nku xi kama ts'e Elia.

⁵ Nk'ie nga b'a ta títuhu Pedro, tu nkuhú nintí xi tibat'ai j'ai ts'ínnk'íéhen jóo ko kinu'yá ajin nintíu nku nta xi b'a kitsú:

—Kui xu'bi xi Ntína. Tjona ko tsjo mana. Tasinñjuhu.

⁶ Nk'ie nga kint'é ntó já ni'yakuyóo tu ni xí incha kitsankjúhún. Kui nga xí t'anankíuhú y'ét'aha nintaku nga incha tsinchakúnch'in. ⁷ As'ai j'aik'úhún Jesu ko kits'ínkoho nga b'i kitsúhu:

—Tisíntjoon. Najmi tu binkjun.

⁸ Nk'ie nga kingjénnk'a ngáha ankjín jóo, najmi ta ch'a xi kikiehe. Tu Jesu síjña subahá. ⁹ Nk'ie nga ja tíncha nibájen ngáha asunntu tjenkiu, b'a kitsúhu Jesu jóo:

—Najmi tu ch'a xi 'miyohoo ni xi kuayo santaha nkúhu nga kj'uaíya ngáha ra ngabayoo Ntíhi Ndax'iun.

¹⁰ As'ai kingjásjaiya já ni'yakuyóo:

—¿Á b'a tsuhu já chjine'éhen kjuatéxumoo nga tjíhin nga kj'uaí títjuhun Elia?

¹¹ B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi nga kj'uaí títjun Elia ko k'uénda ngayjee ni xi tjín. ¹² Tunga an b'a tíxinnuu nga ja j'ai Elia, tunga najmi kamankjihín ra xuta tsa Elia niu. Tu ni xi kama mjehé ra jóo kits'íhin. B'a ta ts'ín un skuehe Ntíhi Ndax'iun aya ntsja jóo.

¹³ As'ai kamankjihín já ni'yakuyóo nga Jua Bautista kinchjanijmíyaha Jesu.

B'i ts'ín kits'ín ndáhi Jesu nku nda chí xi tjñajihín ndanindoo
(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Nk'ie nga incha j'ai ngáha má nga tíncha xuta nkjiun, as'ai nku nda j'aisehe Jesu ko tsasinkúnch'int'aha nga b'a kitsúhu:

¹⁵ —Ji nda maestru, chase nímahi ichí nda china. Tjín nistjin nga jyuhú kj'i b'atsé ko 'yún un behe. Tjín nga nkjin niyá jnejin nd'íu ko tsa ntánijuo.

¹⁶ Kjúáikoho já ni'yakuyáhi, tunga najmi kamahá ra kuats'ínnkihi.

¹⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Á b'a 'yún ichí s'ejihín ra Ntíaná xuta xi tjíhin nd'ai ko ch'onk'uhun! ¿Nkjé kjin tjíhin nga kúátejñajinnuu? ¿Nkjé kjin tjíhin nga ts'ín chúkjuanuu? Nibákonú nda chíu ei.

18 As'ai ndjá kinchjako Jesu ndanindoo ko tsitjujihin nda chíu. Ta kuihi chuboo kamanda nda chíu. 19 Askahan já ni'yakuyáha j'aingjásjaiya t'axihin. B'a incha kitsúhu:

—¿Á najmi kamahani kuakich'onsjeheni ndanindoo?

20 B'i kitsú Jesu:

—At'aha 'yún ichí s'ejinnuu Ntíaná. Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tsa tu ichí s'ejinnuu xi nkúhu nku k'un mostasa xi 'yún ichí, kama b'a k'úihuun asunntu tjenki xu'bi: “Tiyú xin ei ko t'in t'axín.” As'ai ngjuai t'axín. Ko tu mí nihí ni xi kamanuu, tsa b'a ts'in s'ejinnuu Ntíaná. 21 Tunga jáninda xi nkúhu xu'bi najmi chuba bitju. Nk'ie nga chubakaáhá Ntíaná ko nga bintsuba kjintiaá, nk'iehé nga bitju.

B'i ts'in ta kitsúyahá ngáha Jesu nga n'ek'ien

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Nk'ie nga tsú'bakoo Jesu já ni'yakuyáha ante Galilea, b'i kitsúhu:

—N'ekjas'en Ntíhi Ndax'iun aya ntsja xuta 23 ko incha ts'ínk'iehen. Tunga nistjin xi ma jahán ni kj'uaíya ngáha ra ngabayoo.

Kik'ie nusin nusihin já ni'yakuyóo nga b'a kitsú Jesu.

B'i ts'in y'échjí Jesu toon xi masúhun ninku

24 Nk'ie nga tsichuko Jesu já ni'yakuyáha nanki Capernaum, as'ai incha j'aisehe Pedro já xi f'ásuhun toon ninku xi síjña nanki Jerusalem. B'a incha kitsúhu Pedro:

—¿A najmi b'échjintjaihi nda maestrui ninku?

25 —Johon —kitsú Pedro.

As'ai nk'ie nga jas'en Pedro ni'ya má tíjña Jesu, tu Jesuhú tjun kinchjakoho:

—Ji Simon, ¿nkú bixín? Já rej xi tjin asunntej, ¿yá xi ts'ínk'iechjintjai? ¿A ntíhi, a ra xuta xi kj'áihi?

26 —Xuta xi kj'ai —kitsú Pedro.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Johon, najmi b'échjí ntíhi jóo. 27 Tunga tu xi najmi ch'on kamaha ra jóo, tu sahá t'in andai ntáchak'uun ko ndjein nintu. Tjio xi tjun ngjuait'ahi chjúx'á'ai ts'a. Yo sakúhi toon xi kama k'úechjintjaihini jo xuta. Chjúbéi toon ko t'ink'iechjí xi ts'i ko xi ts'an.

18

B'i ts'in kitsúya Jesu yá xi 'yún chánka má batéxuma Ntíaná

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

1 Ta kui nistjin xu'bo j'aisehe Jesu já ni'yakuyáha. B'a incha kitsúhu nga kingjásjaiyaha:

—¿Yá xi 'yún chánka sa má batéxuma Ntíaná?

2 As'ai kinchjaha Jesu nku nda chí, tsasíjñajin masehen jóo 3 ko b'a kitsú:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tsa najmi kuankínchj'aha ruu animanuu ko n'ek'óntjaiyo yjonuu xi nkú joyaha ntí xi ntí ntí, najmi kuitjás'enjiun nga Ntíaná xi kuatéxumanuu. 4 Kui nga tu yáha ni xi ts'ín nímakjuaha yjoho xi nkú joyaha nda chí xu'bi, kui xi 'yún chánka kama má batéxuma Ntíaná. 5 Ko xi ngajona ts'ínkjáihin ra nku nda chí xi nkúhu xu'bi, kui xi an tít'ínkjáinna.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi ts'ínkijnejin je xuta xingisoo

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

6 Tu yáha ni xi ts'ínkijnejin ngatitsun nku nda chí xi nkúhu xu'bi xi s'ejihin an, tu sahá ra ngandaha xi b'a ts'íiun tsa s'et'a 'yunt'a kásin nku ndjio chánka ko chjanikj'ajin má nankaha ntáchak'uun. 7 Níma rú ts'ihin xuta xi tjin asunntej,

at'aha tjin ni xi ts'inkijnejihin ngatitsun! Tjihin nga s'e ni xi ts'inkijnejihin ngatitsun xuta, tunga, jnima ru ts'ihin xuta xi ts'inkijnejihin ngatitsun xuta xi kj'ai!

⁸ 'Kui b'a maha, tsa ntsai ko tsa tsukui xi tits'inkijnejihin ngatitsun, tu saha tichakjai ko kjin chjaniyai. Tu saha ngandahi tsa kuitjas'en nimai ko tsa kutui ma nga k'uentu tik'un xuta, ko najmi tsa tijt'a nga joo tsukui ko nga joo ntsai tunga tu sa ajin nd'i xi najmi maha ra 'meya chjanikj'ajin ngahi. ⁹ Ko tsa tunkuini xi tits'inkijnejihin ngatitsun, tu saha n'esjei ko kjin chjaniyai. Tu saha ngandahi tsa kuitjas'en kat'ai ma nga k'uentu tik'un xuta, ko najmi tsa tincha nga joo tunkuini tunga tu sa ajin nd'i ngak'iehen chjanikj'ajin ngahi.

B'i ts'in tsakuya Jesu nga kits'inchjen nku chutsanka xi kindyja
(Lc. 15:3-7)

¹⁰ 'Tejin tak'un. Najmi tu tohon manuu nku nda chi xi nkuhu xu'bi. At'aha an b'a tixinnuu nga ntitsjehe jantiu xi tjin ndjiojmi jan, jintu tehente nginkun Na'mina xi tjina ndjiojmi jan. ¹¹ At'aha Ntihu Ndax'iun j'ai ts'ink'anki xuta xi ja kindyja kai.

¹² 'Nku bixiun? Tsa nku nda tinchaha unchan chutsanka, tsa ndyaha nku, za najmi kunchaha xi chate ko yachan njo ajin jnoo ko nguaingisjai xi kandyjoo? ¹³ Kjuaxi ni xi tixinnuu. Tsa sakusjaihi chu xi kandyjoo, 'yun tsjo kama saha chu xi nku xi kuasaku ngaha ra, nga xi chate ko yachan nja xi najmi kandyjoo. ¹⁴ B'a ta ts'in najmi mjehe Na'minnuu xi tjina ndjiojmi jan tsa ndyja ndaha nku janti ni xi nkuhu xu'bi.

B'i ts'in kinchjanijmyaha Jesu kjuan'endyjat'oo
(Lc. 17:3)

¹⁵ 'Tsa ch'on tits'ihin nda nts'e, t'ihinseihi ko chubanijmiko subai nga b'a t'ihin nga najmi nda tjin ni xi tits'in. Tsa kuint'e ehin, ja kuijehi nda nts'e. ¹⁶ Tunga tsa najmi kuint'e ehin, t'inkoi tsa nku ko tsa jo xuta, tu xi b'a ts'in s'ehhe tsa jo ko tsa jan testiyu xi kuitsuya ni xi kamo. ¹⁷ Tunga tsa najmi kuint'e ehin joo, t'inyaihi xuta ninku ni xi tits'in. Ko tsa najmi kuint'e ehin xuta ninku, katumahi ndo xi nku joyaha ja xi najmi be Ntiana ko tsa xi nkuhu ja xi f'achjintai ch'a nga ts'inxat'aha ja Roma.

¹⁸ 'Kjuaxi ni xi tixinnuu. Ni xi k'uet'a'yun ei asunntej, ta s'et'a'yun ndjiojmi jan. Ko ni xi chjundayo ei asunntej, ta kundaya ndjiojmi jan. ¹⁹ Ko b'aha ta tixin ngahanuu. Tsa jo kamo nga k'undo ei asunntej ni xi mjennuu nga kunchihu Na'mina xi tjina ndjiojmi jan, kui xi tsjanuu ni xi kunchiu. ²⁰ At'aha ma nga kama njaku tsa jo ko tsa jan xuta xi s'ejihin an, an ta tijnjain masehen xuta xu'bo.

²¹ As'ai j'ai tina Pedro ko kingjasjaiya:

—Ji nda maestru, znkú tjin nyá ts'inndyjat'aha nda nts'é nga ch'on tits'inna? ¿A santaha yatu nyá?

²² B'i kitsú Jesu:

—Najmi tu yatu nyá tixihin. Chate ko kan ni nyá nga yatu.

B'i ts'in tsakuya Jesu nga kits'inchjen nku nda musu xi najmi kits'inndyjat'aha nda musu xinkjin

²³ B'i kitsú Jesu:

—Kui b'a maha, ma batexuma Ntiana b'a joyaha nku nda rej xi kama mjehe ts'inko kuenta ja musuhu. ²⁴ Nk'ie nga tib'atuts'ihin nga tits'inxki, as'ai j'ai kin'ekasinjina nginkun nku nda musu xi 'yun tse tjehe ts'e. ²⁵ Tunga najmi tjihin ra ndo toon xi k'uechjhi ni xi tjehe. As'ai kitsjá kju nda ntaha nga satena ndo, chjuuhun, ntih ko ngayjee ni xi tjihin, tu xi b'a ts'in kuitju chjhi

ra toon xi tjehe. ²⁶ As'ai tsasinkunch'in nda musu nginkun nda ntiaha ko b'a kitsú: "Ji nda ntia, n'e chúkjuá saní ichí. K'uechjí tentehé ra toohin." ²⁷ Kama nimaḥa ndo nda musuhu. Kits'ín ndaí ngáha ra ko kits'ínndyjat'a tentehé toon xi tjehe.

²⁸ Tunga nk'iehé nga tsitju nda musu yo, kisatékjá kj'ai nda musu xinkjín xi ichí tjehe ts'e. Kui xi jakjá nga kitsubantu ko b'a kitsúhu: "i'echjíná toonna xi tjehin!" ²⁹ As'ai tsasinkunch'int'aha nda musu xinkjín ko b'i kitsú nga tsankihí: "N'e chúkjuá saní ichí. K'uechjí tentehé ra toohin." ³⁰ Tunga najmi kits'ín yuhú nda musu. Tu sahá ngjingjáya'yún nda musu xinkjín ndo. Yo rú ngjuáya santaha nkú rúhu k'uéchjí ni xi tjehe.

³¹ 'Nk'ie nga kieke já musu xingisoo ni xu'bi, un nkjún kama k'un ko ngji tsúyaha nda ntiaha ngayjee ni xi kamo. ³² As'ai kinchja ngáha ra ndantiaha nda musu xu'bo ko b'a kitsúhu: "ji nda musu ch'onk'un! An kuats'ínndyjat'aha ngayjee toon xi tjehin tu ngat'aha nga b'a kuak'inní. ³³ ¿A najmi kohó ji tjihin nga kama nimaḥi nda musu xinkj xi nkú ts'ín kama nimana ji?" ³⁴ Kama kjahan nda ntiaha. As'ai kits'ínkjas'en nda musu aya ntsja já xi basehe nubayóo tu xi tsjáha ra kjuanima. Yo s'eya santaha nkúhu nga k'uéchjí toon xi tjehe.

³⁵ 'B'a ta ts'innuu Na'mina xi tíña ndjiojmi ján tsa najmi ngayjehe animanuu n'endyjat'ohoo nts'o.

19

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu kjuabixoon (Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga b'a kitsú, as'ai tsitju ante Galilea nga ngji ante xi tjin Judea xi tíña ngabantá ntáje Jordan. ² Nkjin nkjún xuta kitsjennkíhi ko yo kits'ínkíhi xuta xi uhun.

³ As'ai j'aisehe Jesu k'ua já fariseo tu xi kikjut'ayák'uhun ra. B'i ts'ín kingjásjaiyaha:

—¿A kama nku nda chuba ts'ínkkehé kjuabixahan nga k'uéjña chjuúhun?

⁴ B'i kitsú Jesu:

—¿A najmi kjehe n'eyo éhen Ntjaná má nga tjit'a xi nkú ts'ín kits'ínnda Ntjaná xuta nga tuts'ihin ni? B'a ts'ín tjit'a: "Nku chjuún nku x'in kits'ínnda."

⁵ Ko tjit'a ya má nga b'a ta kitsú: "Kui kjuaha nga nku nda k'uéjñaha na'mihí ko naaha nga k'uéjñako chjuúhun, ko nga jo nkúhú kuichú ma." ⁶ Kui nga najmi ta jo ma saha. Nku ní yjoninte incha maha. Kui b'a maha, ni xi y'éyúhun Ntjaná, najmi xuta kjéndáya.

⁷ B'a incha kitsú jóo:

—Tunga tsa b'a ts'ín tíña, ¿a b'a ts'ín y'éjñaha Moise nga nku nda kama kjésintjehe nku xujun má nga ja títs'ínkje kjuabixahan ko b'a ts'ín kama k'uéjñaha chjuúhun?

⁸ As'ai b'i kitsú Jesu:

—At'aha ndjá animanuu, kui kjuaha nga kits'ínj'oho Moise nga kama k'uéjñahanu chjuúnnuu. Tunga najmi b'ahá ts'ín kis'ejña nga tuts'ihin ni. ⁹ An b'a tíxinnuu. Tsa nku nda k'uéjña chjuúhun, tsa chjuúhun najmi kik'at'aha, tsa as'ai kuixanko kj'ai tachjuún, kui xi títangane kjuabixan tjuhun. Ko tsa kj'ai nda kuixanko ngáha tachjuún xi y'éjñaha x'ihin, kui nda xu'bo xi ta títangane ni xi 'mihí kjuabixan.

¹⁰ As'ai já ni'yakuyóo b'a incha kitsúhu Jesu:

—Tsa b'a ts'ín tíña ngat'aha nda xi tíñaha chjuún, tu sahá nda tjin nga najmi kuixaán.

11 B'i kitsú Jesu:

—Najmi ngatentee xuta mankjihin ni xu'bi, nku tutuhú xi Ntíaná kitsjáha nga kamankjihin. 12 At'aha tjin xuta xi b'a ts'in kitsin nga najmi kama kuixan, ko tjin ngá xi kin'e xanta tu xi najmi kama kuixahan. Ko tjin ngá kj'ai xi ja y'éch'ohó yjohó nga kuixan tu xi tu nku Ntíanáhá ts'inxát'aha ra. Xi kama ts'inkjáihin ni xu'bi, kats'inkjáihin.

B'i ts'in nda kinchjane Jesu jánti xi
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

13 Incha j'aiko xuta ntíhi tu xi Jesu ngjuénnehe ra ntsja ko kuinchjantjaihi nginkun Ntíaná. Tunga já ni'yakuyóohó b'a kitsúhu xuta nga najmi b'a incha ts'ín. 14 As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tjehenntohó jántíu nga kanibásena. Najmi tu jun b'ech'ohó. At'aha xuta xi b'a ts'in tjintuyáha xi nkú joyaha jánti xi, kui xi tjehe ra nga Ntíaná kuatéxumaha.

15 Kingjénne ntsja Jesu jántíu. As'ai tsitju yo nga ngji t'axín.

B'i ts'in kinchjanijmíko Jesu nku nda nchiná
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 J'aisehe Jesu nku nda ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, ¿mí ni nda xi tjihin nga ts'ian tu xi kama ts'inkjáihin ra nga kúatejña t'k'un sían?

17 As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Á ni xi nda tíchasjaiyahaní? Nku tutuhú maha xi nda. Tsa mjehi kuitjás'ein má nga kuinchun t'k'uin, n'etjusuin ni xi tjt'a kkuatéxumo.

18 —¿Má xi kui? —kitsú ndo.

B'i kitsú Jesu:

—Najmi tu n'ek'iein. Najmi tu biyunéi kjuabixoon. Najmi tu ndyjé n'ei. Najmi tu testiyu tsank'á n'ei. 19 Chankjún na'mihí ko naahi. Ko n'etjói xuta xinki xi nkú ts'in tjohi yjohi.

20 B'a kitsú ndatiu:

—Santa nkúhu nga ndyjana títs'intjusan ngayjee ni xu'bo. ¿Mí nihi xi ndyjat'á sana?

21 As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tsa mjehi nga kuichú mai xi tjihin nga kuichú mai, t'ihinteñai ni xi tjihin ko tjeihin xuta x'an. B'a ts'in s'ehe ri kjuanchiná ndjiojmi ján. As'ai nibái nga tsjénkiní.

22 Tunga nk'iehé nga kint'é ndatiu éin, kik'ie nusin nusihin nga ngji, at'aha 'yún nkjún nchiná.

23 As'ai b'a kitsúhu Jesu já ni'yaku'yáha:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. 'Ni tjin tsa nku nda nchiná kjuas'enjin nga Ntíaná xi kuatéxumaha. 24 B'ahá ta tíxin ngáhanuu nga tu sahá najmi 'ni tjin tsa nku chu camello kjuas'en tixaha nku nintu nga nku nda nchiná kjuas'enjin nga Ntíaná xi kuatéxumaha.

25 Nk'ie nga kint'é já ni'yakuyóo éin, tu ni xí kama nkjühún ra ko b'a incha kitsú:

—¿Yá xi kama k'uanki ni ma?

26 As'ai tsase'a Jesu jóo ko b'a kitsúhu:

—Xuta ndahachí najmi kamaha ts'ink'anki yjohó, tunga Ntíaná maha ts'ink'anki xuta. At'aha tu mí nihí ni xi maha ts'in Ntíaná.

27 As'ai b'a kitsú Pedro:

—Xi nkúhu jin, ja y'entu tentej ni xi tjinni ko tjennkihí nd'ai. Kui kjuaha, ¿mí nihi xi sakúhúni jin?

28 *As'ai b'i kitsú Jesu:*

—Kjuaxi ni xi tíxinnu. Nk'ie nga kuichú nistjin nga n'e tsetse ngayjee ni xi tjin ko nk'ie nga kuakúchji Ntíhi Ndax'iun kjuachánkaha nga k'úéjñasun ante má nga kuatéxuma, kui nistjiun jun xi tjenkonú nd'ai ta kuintsuboo ante xi te jo maha nga kuatexumohoo ntjehe xuta Israel xi te jo tíkja maha. 29 Tu yáha ni xi ngat'ana y'éjñaha ni'yaha, tsa já nts'e, tsa jminchjín nichja, tsa na'mihí, tsa naaha, tsa ntíhi ko tsa jñá xi tjíhin, kui xutai k'uai ngáha ra unchan niyá tjíhin ni xi y'éjña ko ts'ínkjáihín nga k'úentu tík'un sín. 30 Nkjin xuta xi tjun nd'ai tsjénki, ko nkjin xi yjanki nd'ai xi tsjén títjun kama ngáha.

20

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'ínchjén já xi kits'ínxájin tuntsjajé

1 'Xi nkú ts'in batéxuma Ntíaná b'a joyaha nku nda xi tíñaha nku jñá. Kui xi ta jyun tsitju nga ngjik'íéndako já musu tu xi nguai ts'ínxájihín ante tuntsjajéhe. 2 Nk'ie nga kits'ínj'ó já musu nga kama chjíhi nku toon denarijo nga nku nistjin, as'ai kits'ínkji jóo ajin tuntsjajéhe. 3 As'ai ta ngjihí ngáha ndo, nkú ma nga chuba ñja, ko kíkíe kj'ai já xi tíncha ajin nantio xi najmi tjíhin xá. 4 B'a kitsúhu jóo: “Tu sahá tankín n'exó ko jun ajin tuntsjajéna ko nda tjin k'uechjínuu.” As'ai ngji jóo.

5 'As'ai ta ngjihí ngáha ndo, nkú ma nga chuba te jo ko nkú ma nga chuba jan, ko b'ahá ta kits'ín ngáha. 6 Ko xi nkú ma nga chuba un nga ngixuun ta ngjihí ngáha ndo ko kisakú saha kj'ai já xi najmi tjíhin xá. “Jun, ¿a nku nistjin kab'ahanuu ei nga najmi t'n'exáhanu?”, kitsúhu. 7 “At'aha najmi tjin xi títjsá xáni”, kitsú jóo. “Tu sahá tankín n'exó ko jun ajin tuntsjajéna”, kitsú ndo.

8 'Nk'ie nga kama jyuun, kinchjako nda xi ts'e tuntsjajé nda xi basehe já musu ko b'a kitsúhu: “Chubañjaihi já musu ko t'echjíhi nistjin xi kats'ínxá. Xi askahan kafas'een ch'atuts'ihín ri, santaha nkúhu nga kuichuk'uin xi tjun kafas'een.”

9 'Incha j'ai já musu xi jas'en xi nkú ma nga chuba un ko kits'ínkjáihín nku toon denarijo nga nkúnkú. 10 As'ai incha j'ai já musu xi tjun jas'een ko b'a incha kitsú animaha nga ts'ati k'uaihi, tunga ta nkuhú toon denarijo kits'ínkjáihín nga nkúnkú. 11 Nk'ie nga kits'ínkjáihín niu, y'ésiko nda xi ts'e tuntsjajé. 12 B'a kitsúhu: “Já xi askahan kafas'een tu nkuhú ora kuats'ínxá sa. Tunga tu ngúsuhún kuan'ei nga kuak'iechjíhi jóo ko jin xi kan'e chúkjuai xoo ko nuboo nga nku nistjin tantoo.”

13 'Tunga b'ahá kitsú ndo nga kinchjako nda musu xi b'a títshu: “Ji nda xinkjían, najmi ch'on títsh'inkoho. ¿A najmi nkuhú toon denarijo kab'endakoní? 14 Chjúbéi tohín ko t'in. Tunga mjehéna tsjaha já xi askahan kafas'een xi nkú nga tjin ta títshaha. 15 ¿A najmi kamahá ts'ínka ni xi tjinna xi nkú ts'in mjena? ¿A ra tíma xin tak'unní at'aha nda animana?”

16 'B'a ts'in xi yjanki nd'ai tjun kama ngáha. Ko xi tjun nd'ai, kui xi tsjénki.

B'i ts'in ta kitsúya ngáha Jesu nga kuayá

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Nk'ie nga tjenja Jesu niyá xi fi nanki Jerusalen, kinchja t'axín subaha já ni'yakuyá xi te jo ko b'a kitsúhu:

18 —Tjenñju. Ja tibankiáán nanki Jerusalen. Ja n'ekjas'en Ntíhi Ndax'iun aya ntsja já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo. Kui xi incha tsjá kjua nga n'ek'ien 19 ko as'ai ts'ínkjás'ehen xuta xi najmi ntje Israel tjehe ra, tu xi incha kuajnukiehe ra ko k'uéhe ko nguát'a kruuhu. Tunga nistjin xi ma jahan kj'uaiya ngáha ra ngabayoo.

B'i ts'in naaha Santiago ko Jua tsankihí Jesu nku kjuanda
(Mr. 10:35-45)

²⁰ As'ai j'ai naaha jáha Zebedeo nga tjenko ts'ihin jáha. Tsasinkunch'int'aha Jesu nga tsankihí nku kjuanda. ²¹ B'a kitsú Jesu:

—¿Mí nihi xi mjehi?

B'i kitsú tachjúun:

—Tjenntei nga nku ntína kat'ejña kixihí ko nku xi kat'ejña skjúhín nk'ie nga kuatexumai.

²² As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi yo ni xi tbinchu. ¿A kuichúkjuanu nga un skuenu xi nkú ts'in un skuena?

—Kuichúkjuani —kitsú jóo.

²³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi nga un skuenu xi nkúhu an. Tunga tsa kuintsuboo nga kixina ko tsa skjúnna, najmi an tijnana nga tsja niu. Ja tjintuhu Na'mina xi tijnana ndaha kui antee.

²⁴ Nk'ie nga kint'é já ni'yakuyá xi tee niu, incha kits'ínkanko já ni'yakuyá xi jóo. ²⁵ Tunga kinchja njahá ra Jesu jóo ko b'i kitsúhu:

—Yo xi nkú ts'in xuta xi tjihín xá ei asunntei 'yún ndjá ts'ínko xuta xingisoo, ko xi tjihín nga'yún ts'in nga nu'yá'éhen. ²⁶ Tunga ajinnuu najmi b'a kama. Xi mje níhi nga nda k'aku kama ajinnuu, kui xi kats'in ni xi nda ngandanuu.

²⁷ Xi mjehe nga tjun kama ajinnuu, kui xi katuma nda musunuu. ²⁸ At'aha ta ndaha Ntíhi Ndax'iun najmi j'ai tsa tu xi kui nda n'ehé ra. J'ai ní tu xi ni xi ngandaha xuta j'ai ts'ihin ko tu xi ts'ínkjas'ehe yjohó nga k'uéchjintjai nkjin xuta.

B'i ts'in kits'ínkhi Jesu jo já ka
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Nk'ie nga tijncha bitju nanki Jerico Jesu ko já ni'yakuyáha, nkjin nkjún xuta xi kitsjennkíhi. ³⁰ Jo já ka kab'entu andai niyóo. Nk'ie nga kint'é nga yo tífa Jesu, incha kikjintáya:

—Ji xi ntjehe David, katuma nimahi jin!

³¹ As'ai xuta xi tjin yo kinchjatikohó tu xi k'uéchja'aha ts'a. Tunga tu sahá 'yún incha kikjintáya sa:

—Ji nda maestru, ntjehe David, katuma nimahi jin!

³² As'ai tsasin'yún Jesu, kinchjaha jóo ko b'a kitsúhu:

—¿Mí nihi xi mjenu nga ts'innuu?

³³ B'a kitsú jóo:

—Ji nda maestru, mjeni nga kuix'ánki tunkuin.

³⁴ As'ai Jesu kama nimaha jóo ko kits'ínko tunkun. Ta kuihi chubó kama chjihí ko kitsjennkíhi Jesu.

21

B'i ts'in jas'en Jesu nanki Jerusalem
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Nk'ie nga ja tijncha bichú tiña nanki Jerusalem nga incha j'ai Betfage, nanki xi tiña maha asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo, as'ai kits'ínkhi Jesu jo já ni'yakuyáha ² nga b'i kitsúhu:

—Tankiún nanki ichí xi tijná tiña ján. Yo sakúnuu nku búrrú xi tjit'a'yúnko ntí búrrúhu. Chjundáyo ko nibákonú ei. ³ Tsa tjin xi nkú kuitsunuu, b'a t'ihuun: “Nda maestru rú machjéhen chu. As'ai rú ts'ínk'óya ngáha.”

⁴ B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi kinchja nda profeta nga b'a kitsú:

⁵ B'a t'ihuun xuta xi tjín Sion:

“Chasoo, ja nibásenuu Nda reinuu.

Kui xi nimaqjua, nku búrrú tjsun,
nku ntí búrrú, ntíhí chu xi b'ANJI ch'á.”

⁶ As'ai ngji ts'íntjusun já ni'yakuyóo ni xi kitsú Jesu. ⁷ Incha j'aiko búrrúu ko ntí búrrúu. Najyuhun incha kingjásuhun ko Jesu y'esuhun chu. ⁸ Nkjin nkjún xuta incha kingjántu najyuhun aya niyóo, ko kj'ai ngá xi tjiaha yá incha tsatet'a ko kingjántu aya niyóo. ⁹ Yún incha kikjintáya xuta nkjin xi yja títuun ko xi yjankiu nga b'i incha kitsú:

—¡Kats'ínk'ankiná xi ntjehé David! ¡Ntíaná nda kats'ínko xi kits'ín nibá ngajoho! ¡Kats'ínk'ankiná xi tjíña nk'a ján!

¹⁰ Nk'ie nga jas'en Jesu nanki Jerusalen, kama nkjühun ngayjee xuta nantio ko b'a incha kitsú:

—¿Yá ndaha xu'bi?

¹¹ B'a incha kitsú xuta xi tjenko Jesu:

—Nda profeta Jesuuhú niu xi nibáha Nazaret, nanki xi tjíñajihin ante Galilea.

*B'i ts'ín kik'onsje Jesu já xi tjincha batéña chu má ma natsihin ninku
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)*

¹² As'ai jas'en Jesu má ma natsihin ninku. Kik'onsje ngayjee já xi tjincha batéña ko xi tjincha b'atse chu yo. Kits'ínk'ótsjá yámixaha já xi tjincha ts'ínk'óntjaiya toon ko yáxilehe já xi tjincha batéña chutuju. ¹³ B'i kitsúhu:

—B'a ts'ín tjít'a éhen Ntíaná: “B'a k'úhín ni'yana nga kui xi kama ni'ya xi má nga xuta kuinchjako Ntíaná.” Tunga jun antehé já ndyjé t'n'e mo.

¹⁴ As'ai incha j'ai xuta ka ko xi najmi ma fi nga j'aisehe Jesu má ma natsihin ninku ko Jesu kits'ínk'ihí. ¹⁵ Tunga já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo incha kama kjahan, nk'ie nga kkie kjuankjún xi títs'ín Jesu ko nga kint'é ntaha jántí xi xi tjincha nchja natsihin ninku nga b'a tjincha tsu: “¡Kas'ehe kjuachánka xi ntjehé David!” ¹⁶ B'a incha kitsúhu Jesu:

—¿A tínu'yái ni xi tjincha tsu jántí xiú?

B'i kitsú Jesu:

—Johon, tínt'e. ¿A najmi kjehé n'eyo xujun éhen Ntíaná má nga tjít'a niu? B'i ts'ín tjít'a:

Ts'a jántí xiú ko xi baki

kin'echjéin nga 'yún nda kin'etsjohi.

¹⁷ As'ai Jesu ngji t'axíhin xuto. Nanki Betanía ngji. Yo kits'ínkj'a nistjen.

*B'i ts'ín ndjá kinchjako Jesu yá higuera xi najmi tjíhin tu
(Mr. 11:12-14, 20-26)*

¹⁸ Nk'ie nga ta jyuun nga tífi ngáha Jesu nanki Jerusalen, kama bjoho.

¹⁹ Ngjisehe nku yá higuera xi kkie andai niyóo, tunga ndahá nku tu najmi kisakúhu, tu subahá xka. B'i kitsúhu yóo:

—Ndahachí najmi ta kas'ehe ri tu.

Tu tjen'yún kixíhí yóo. ²⁰ Nk'ie nga kkie já ni'yakuyóo ni xi kamo, kama nkjühun ko b'a kitsúhu Jesu:

—¿Nkú tjíhin ra nga tjen'yún kuaxíhí ni yá higuera?

²¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tsa s'ejinnuu Ntíaná ko najmi jo jan kamanuu, namji tu suba ni xi kuats'ihin yá higuera kamanuu n'oo. Ta kama b'a kuixíhuun asunntu tjenki xu'bi: “Tiyú xin yo ko chjaník'ajin yjohi ajin ntáchak'uun”, ko

b'a kama. ²² Ko ngatentee ni xi kuinchihu Ntiana nga chubakoo, n'ekjohoon tsa s'ejinnuu Ntiana.

B'i kama nk'ie nga kingjasaiyaha ja tjixoo Jesu ya xi kitsja xaha
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Jas'en Jesu ma ma natsihin ninku ko tsakuya. As'ai j'aik'uhun ja na'mi k'aku ko jacha xi ta tihin xa ko b'a incha kitsuhu:

—¿Mí xa xi tihin nga b'a tin'ei? ¿Yá xi kitsja xahi?

²⁴ B'i kitsu Jesu:

—Ko an ta kuasaiyanuu nku ni. Tsa k'uiyanu, xinyanuu mi xaha xi tinna nga b'a tits'ian. ²⁵ ¿Yá xi kits'in nibaha Jua Bautista nga j'aitenta xuta? ¿A Ntiana, a ra xuta asunntehi?

As'ai b'i kitsuhu xinkjin joo nga kinchjanijmyaha niu:

—Tsa: “Ntiana kits'in nibaha Jua”, kuixiaan, as'ai b'a kuitsuna: “¿Á najmi kis'ejihinnuu ni xi kitsuhu Jua?” ²⁶ Ta najmi kama tsa: “Xuta asunntei kits'in nibaha”, kuixiaan, at'aha ngayjee xuta b'a tsu nga nku nda profeta kama Jua. Najmi kama b'a kuixiaan at'aha binkjaan xuta nantio.

²⁷ Kui nga as'ai b'a incha kitsuhu ra Jesu:

—Najmi yai.

As'ai b'i kitsu Jesu:

—Ko ta ndaha an najmi xinyanuu ya xi kitsjana nga b'i tits'ian.

B'i ts'in tsakuya Jesu nga kits'inchjen nku nda xi tjintuhu jo ja

²⁸ As'ai b'a kitsu sa Jesu:

—Nku ma ni xinyanuu. ¿Nku bixiu? Nku nda tjintuhu jo ja. Ngjisehe nda xi tjuun ko b'a kitsuhu: “Ji ntina, t'in n'exajin tuntsajena nd'ai.” ²⁹ “Najmi mjena kfián”, kitsu ntih ndo, tunga askahan ni kits'innkink'un ko ngji ts'inxá. ³⁰ As'ai ngjisehe nda xinkuu ko b'a ta kitsuhu. “Jo'oho, na'mi”, kitsu nda xu'bi, tunga najmi ngjihí. ³¹ ¿Má xi kui ja xi joo kits'in ni xi mjehe na'mihí?

—Nda xi tjuun —kitsu joo.

As'ai b'i kitsu Jesu:

—Kjuaxi ni xi tixinnuu. Ja xi f'achjintjai ch'a nga ts'inxat'aha ja Roma ko jminchjin skoo titjun kjuas'enjin nga Ntiana xi kuatexumaha. ³² At'aha j'aisenuu Jua ko tsakuyanuu ni xi naxu nginkun Ntiana, tunga najmi kin'e s'ejinnu ni xi kitsu. Tu saha ja xi f'achjintjai ch'a ko jminchjin skoo xi kis'ejihin. Ko maha jun, ndaha tsa kiyo niu, tunga najmi tsankinch'aha ruu animanuu tsa kis'ejinnuu.

B'i ts'in tsakuya Jesu nga kits'inchjen ja xi najmi naxu fiko xa xi kik'aihi
(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Tjenñju ma ngo. K'uejña chubaya manuu. Nku nda nchiná y'entje tuntsajé, y'engi nchá ko kits'innda nku ante má nga ts'ionnki tuntsajé. Kits'innda nku xjo nk'a tu xi kama chumntaha antee. Kitsja saha antee ja xi maha ts'inxako tuntsajé, as'ai ngji kjin. ³⁴ Nk'ie nga ja tjine tuu, as'ai kits'inkjisehe ndo ja musuhu ja xi tits'inxako tuntsajé tu xi kuankihí ra tu xi kanéhe. ³⁵ Tunga jak'ahá joo ja musuhu ndo. Nku xi kits'in'uhun, nku xi kits'ink'ien, ko nku xi y'éhe ndjio. ³⁶ As'ai ta kits'inkjihí ngaha ndo nkjin ja musu, tunga b'ahá ta kits'in ngaha ra joo.

³⁷ 'Tu chahan kits'inkji ntihí ndo nga b'i kitsu: “Skuenkjún ntina joo.”

³⁸ Tunga nk'iehe nga kiekie ja xi ts'inxako tuntsajé nga niba ntihí ndo, b'a kitsuhu xinkjin: “Kui xu'bo xi ts'inkjáhín ngayjee ni xi tihin na'mihí. Tu saha n'ek'ieén tu xi kama ts'añahaná ni xi ts'inkjáhín.” ³⁹ As'ai jak'á joo ntihí ndo,

kik'onsje natsin má nga tjíntje tuntsajée ko kits'ínk'ien. ⁴⁰ Kui b'a maha, nk'ie nga kj'uaí nda xi ts'e tuntsajée, ¿mí nihi xi kj'uaí ts'íhín já musu xu'bo?

⁴¹ B'a incha kitsú jóo:

—Ts'íinkje nga najmi kama nímaha já ch'onk'un xu'bo ko kj'ái já tsjá sá ngáha ra ante tuntsajée, já xi k'uéchjíhi tuhú nk'ie nga kuichú chahan.

⁴² As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A najmi kjehé n'eyo ni xu'bi xi tjít'a xujun éhen Ntíaná? B'a títsu: Ndjio xi kikjaníya já chjínexjóo ja j'ai ma ndjio k'aku.

Ntíaná xi b'a kits'ín ko ma nkjúnna nga chasehé.

⁴³ Kui kjuaha nga b'a tíxihinnuu. Chjú'anuu nga kuintsúbajiun nga Ntíaná xi kuatéxumanuu, ko xuta xi bakúchji nga Ntíaná xi batéxumaha, kui xi kj'uaihi nga kjuas'enjin yo. ⁴⁴ Ndjio xi títsu éhen Ntíaná nga kikjaníya já chjínexjóo, tu yáhá ni xi kuinjnesun ndjio kama xixi. Ko xi kuinjenehe ndjio kama nkuan nkuan.

⁴⁵ Nk'ie nga kint'é já na'mi k'aku ko já fariseo éin, incha kamankjihín nga kui tinchjaníjmíyaha Jesu. ⁴⁶ Mjehé nga kuakj'ánijé tunga incha kitsankjúhún xuta nkjiun, at'aha b'a incha tsu xuto nga nku nda profeta Jesu.

22

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku s'í kjuabixan

¹ As'ai ta kinchjahá ngáha Jesu nga y'éjña chubaya. B'i kitsú:

²—Xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná b'a joyaha nku nda rej xi ts'asje nku s'í nk'ie nga tsixan ntíhi. ³ Kits'ínkji já musuhú nga kuinchjaha xuta xi kitsúya tíjuhún. Tunga najmi kits'ín yuhú xuto nga kj'uaí s'íu. ⁴ As'ai ta kits'ínkjhí ngáha kj'ái já musu nga b'a kitsúhu: “B'a t'ihúun xuta xi ja kixinyaha nga ja kab'endá nichinee. Ja kats'ínk'ién turu. Ja tjínda ngatentee niu. T'inyohoo nga kanibá s'í kjuabixoon.”

⁵ Tunga najmi nkjún kamaha xuta xi kik'inyaha. Nku xi ngjisehe jnáha, kj'ái xi ngjik'atseya ni. ⁶ Tjín ngá xi jakj'ánijé já musuhú nda rej, kits'ín'uhún ko kits'ínk'ien. ⁷ Nk'ie nga kint'é nda rej ni xi kamoó, kama kjahan. Kits'ínkji já juhún nga kits'ínk'ien xuta xi b'a kits'ín ko y'éti nankihí.

⁸ As'ai b'a kitsú nda rej nga kinchjako já musuhú: “Ja tjínda s'í kjuabixoon, tunga najmi chumi ni chjíchí ra xuta xi tjun kixinyaha nga kj'uaí. ⁹ Kui b'a maha, tankíhinu niyátée ko tu yáhá ni xi sakúnuu t'inyohoo nga kanibá s'í kjuabixoon.” ¹⁰ As'ai tsitju já musu nga ngji niyátée. Kinchja nja tentehe xi kisakúhu, ndaha tsa xi ch'onk'uhún ko ndaha tsa xi nda tjíntuyáha. Kitsehe xuta má tjen s'í kjuabixoon.

¹¹ Nk'ie nga jas'en nda rej nga j'aisehe xuta xi kab'entut'á yámixó, kíkíe yo nku nda xi najmi yja najyun xi bja xuta nga fi s'í kjuabixan. ¹² As'ai b'i kitsúhu: “Ji nda xinkjían, ¿nkú ts'ín kabitjas'ehenni ei nga najmi tjíhin ri najyun xi ts'e s'í kjuabixan?” Tunga najmi kinchjahá ndo. ¹³ As'ai kinchjaha nda rej já xi títsjá nichinee ko b'a kitsúhu: “T'e'yún sjai ko ntsja ndo ko chjanikj'o natsin ján má jyuun, ante xi má kjíntá xuta ko kuate ni'yun.” ¹⁴ At'aha nkjin maha xi tíchubaha, tunga tu chubahá maha xi kj'uaíjin.

B'i ts'ín tsakúya Jesu yá xi tjíhin nga s'echjíhi

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ As'ai ngjik'íéndako xinkjín já fariseo tu xi ts'íinkijneyaha Jesu nku én xi najmi b'a tjín. ¹⁶ Incha kits'ínkjisehe Jesu já ni'yakuyá xi ts'e ko já xi yankihí nda rej Herode Antipa. B'a incha j'ai tsúhu:

—Ji nda maestru, yai nga kjuaxi én xi chubai ko nga naxu bakuyái sisin ni xi ts'e Ntjaná. Najmi ni xi sasihin xuta chubai. 'Yún nanka chaseihí. ¹⁷ Kui nga t'inyahani. ¿A ma b'echjihí nda tíjün Cesar ni xi f'áchjíná, a ra najmi?

¹⁸ Tunga behé Jesu nga tu xi títsuhu jóo ko b'i kitsúhu:

—Jün xi tu tsjohónu nga bakuchjú xi nkú ts'in yankjún Ntjaná! ¿Á an tíchjut'ayák'uhunnú? ¹⁹ Takúnnú nku toon xi ma chjintjaihi ch'á.

J'aiko jóo nku toon denario. ²⁰ Ko b'i kitsú Jesu:

—¿Yá xi ts'e sénnistjin ko j'áin xi tjít'aha tooin?

²¹ As'ai b'a kitsú jóo:

—Ts'e nda tíjün Cesar.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tjohoon nda tíjün Cesar ni xi ts'e nda tíjün Cesar, ko tjohoon Ntjaná ni xi ts'e Ntjaná.

²² Nk'ie nga kint'é jóo niu, tu ni xí kama nkjúhún ra ko incha ngji t'axín.

*B'i ts'in tsakúya Jesu nga kjuáiya ngáha ra xuta
(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)*

²³ Já saduseo bakúya nga najmi kjuáiya ngáha ra xuta ngabayoo. Kui nistjin xu'bo k'ua xi incha j'aisehe Jesu nga b'i incha kitsúhu:

²⁴ —Ji nda maestru, b'a kitsú Moise nk'ie: “Tsa tjín xi kuayá nga najmi s'ehe ntí, nda nts'e tjihin nga kuixanko ngáha chjuúhun, tu xi b'a ts'in s'ehe ra ntí nda nts'e xi k'ien.” ²⁵ Y'entujinni yatu já xi nts'e maha xinkjín. Tsixan nda xi tjuun tunga b'ahá tjün k'ien. Najmi kis'ehe ntí. K'ien x'ihin tachjúun. As'ai nda nts'e y'eñako ngáha tachjúun. ²⁶ Tunga ta k'iehén ngáha nda nts'e xi ma joho, as'ai xi ma jahan, ko santaha nda xi yatu. ²⁷ Askahan ta k'ien tachjúun.

²⁸ 'Kui b'a maha, nistjin nga kjuáiya ngáha ra xuta ngabayoo, ¿má xi kui já xi yatu kama ts'e tachjúun, at'aha ngatentee y'entuko?

²⁹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi b'a tjín ni xi chubo, at'aha najmi mankjinnu ni xi tjít'a éhen Ntjaná ko ta ndaha nga'yúhun Ntjaná. ³⁰ At'aha nk'ie nga kjuáiya ngáha ra xuta ngabayoo, najmi ta kuixahan ko ta ndaha najmi ts'ínkixan ntíhí. B'a ní ts'in k'úentu xi nkú ts'in tjintu ntítsje xi tjín ndjiojmi já. ³¹ Tunga nga kjuáiya ngáha ra xuta, ¿a najmi kjehé n'eyo ni xi títsunu éhen Ntjaná? B'a kitsú Ntjaná: ³² “An xi Ntjaha Abraham, Ntjaha Isaac ko Ntjaha Jacob.” Ntjaná najmi Ntjaha animá. Ntjaha ní xuta tít'un.

³³ Nk'ie nga kint'é xuta niu, tu ni xí kama nkjúhún ra ngat'a ts'e ni xi bakúya Jesu.

*B'i ts'in tsakúya Jesu má kjuatéxumaha xi 'yún chjihí ra
(Mr. 12:28-34)*

³⁴ Kama ñjakúko xinkjín já fariseo nk'ie nga kint'é nga Jesu kits'ínkinchá jyuju já saduseo. ³⁵ As'ai nku nda chjine'én xi ts'e, nku nda maestruhu kjuatéxumoo, kingjásjaiyaha Jesu nga kikjut'ayák'un:

³⁶ —Ji nda maestru, ajihin ngayjee kjuatéxumoo, ¿má kjuatéxumaha xi 'yún chjihí ra?

³⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—“N'etjói Ntjaná xi Ntjahi maha ngayjee animahi. N'etjói xi nkú ts'in tinchin ko xi nkú ts'in n'enkjintak'uin.” ³⁸ Kui kjuatéxuma xu'bi xi 'yún chjihí ra ko kui xi tjün. ³⁹ Ko b'ahá ta tjín ngáha kjuatéxuma xi ma joho: “N'etjói xutahi xi nkú nga ts'in tjohi yjohi.” ⁴⁰ Nga joo kjuatéxuma xu'bi y'aha ra ngatentee ni xi tjít'a xujun kjuatéxumoo ko xi y'ét'a já profeta.

B'i ts'in kingjásjaiya Jesu yá xi y'ahá rā xi Cristo
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Nk'ie nga kabincha sa yō já fariseo, as'ai b'i kitsú Jesu:

⁴² —¿Nkú bixíún ngat'a ts'e xi Cristo? ¿Má nibáha ntjehe?

B'a kitsú jóo:

—Ntjehe David.

⁴³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Nkú tjihin rá nga b'a kitsúhu David nga Nda Ntíaha maha xi Cristo? At'aha b'a kitsú nk'ie nga Espiritu Santo ho Ntíaná kits'ínkinchjaha:

⁴⁴ Ntíaná b'a kitsúhu Nda Ntíana:

“Tinchint'ání má batexuma, k'uentú maná já kontrahí kinte tsukui.”

⁴⁵ Tsa David b'a kitsú nga xi Cristo xi Nda Ntíaha, ¿nkú ts'in ntjehe David nibáha rā xi Cristo?

⁴⁶ Ndaha nku najmi kamaha kits'ínk'óyaha Jesu tsa tu nku én. Kui nistjiun kich'atuts'ihin nga najmi ta ch'a kama k'un kingjásjaiyaha rā Jesu tsa mí nihi.

23

B'i ts'in y'échjit'ain Jesu sin xi y'a já fariseo ko já chjine'éhen kjuatéxumoo
(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ As'ai kinchjako Jesu xuta ko já ni'yakuyáha nga b'i kitsúhu:

² —Já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo, kui xi tíñaha nga kuitsuya nkú tjihin rá kjuatéxumaha Moise. ³ Kui b'a maha, n'etjusunnu ngatentee ni xi kuitsuhunu ko ch'atjó. Tunga najmi tu n'enú ni xi incha ts'in, at'aha najmi ts'intjusun ni xi nchja. ⁴ Kui xi b'énehe ni xi ái xuta, tunga máha kui, ndahachi najmi incha ts'in nga'yún nga ts'intjusun niu.

⁵ “Yún mjehe nga skuehe xuta xi nkú ts'in benkjún Ntíaná. Kui nga 'yún i ts'ihin kaxa tíntí xi b'entut'áá stjeén ko tjianá, xi tinchaha éhen Ntíaná, ko 'yún ts'in ndju nachjún xi yjandáhi najyun xi mjéntjai nga nchjako Ntíaná. ⁶ Tsjoho nga b'entu ante k'aku xi tjin nku s'í ko nga b'entusún yáxile xi tinchá títjun ni'ya sinagoga. ⁷ Tsjoho nga tsjo ts'in súniñaha niyátée ko nga maestru k'úihin.

⁸ Najmi tu n'ej'oo tsa maestru kuitsunu xuta, at'aha nkuhú ma nda maestrunu ko ngatentoo jun nts'o mahanu xinkiu. ⁹ Najmi tu ch'a na'mi 'mihu ei asunntei, at'aha nkuhú ma Na'minu, kui xi tíña ndjiojmi ján. ¹⁰ Najmi tu n'ej'oo tsa já ntia kuitsunu xuta, at'aha nkuhú ma xi ts'enu, kui xi Cristo. ¹¹ Xi mjehe chankjún ajinnuu tjihin nga nda ts'in ngandaha xingisoo. ¹² Xi k'uasjenk'a suba yjoho, kui xi ichi kama nginkun Ntíaná. Xi k'uasje nimakjua yjoho, kui xi sakúhu kjuachánka.

¹³ 'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónuu bakuchjii xi nkú ts'in yankjún Ntíaná! Najmi 'bainto nga xuta kjuas'enjin nga Ntíaná kuatéxumaha. Ta ndaha jun najmi bitjas'oon ko ta ndaha najmi 'baintohoo xuta xi mjehe kjuas'en yō.

¹⁴ 'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónuu bakuchjii xi nkú ts'in yankjún Ntíaná! Chju'ohoo ni'yaha jminchjin xi ja k'ien x'ihin ko as'ai chubá 'yuhún tse chubakoo Ntíaná tu xi b'é'mat'aihinnu yjonuu. Kui nga 'yún un skuehenuu.

¹⁵ 'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónuu bakuchjii xi nkú ts'in yankjún Ntíaná! Fenú nga binimo nga ngúsuhun asunntee ko ntáchak'uun nga binchisjó xuta xi n'e mo nga ts'in

s'ejin xi nkú ts'ín s'ejinnu. Ko nk'ie nga ja sakúnnu nku, as'ai n'o nga kui xi 'yún ts'ín sa ni xi ts'e ndanindoo nga jun.

¹⁶ 'iNima rú n'ehenu jun, já ka xi baku niyóhoo xuta! Jun xi b'a bixiún: "Tsa tjín xi nkú kuitsu, tsa as'ai nínku tsúngjin, najmi tjíhin kjua'yún nga ts'íntjusun. Tunga xi tsúngjin toonsine xi tjíña nínku, kuihí xi tjíhin nga ts'íntjusun ni xi kuitsu." ¹⁷ Jun xi já chini ko já ka. ¿Má xi 'yún chánka sa? ¿A toonsinee, a ra nínkuhú xi títs'ín nga je toonsinee nginkun Ntíaná?

¹⁸ 'Ko b'a bixiún yo: "Tsa tjín xi nkú kuitsu, tsa as'ai nāchan chje tsúngjin, kui xi najmi tjíhin kjua'yún nga ts'íntjusun. Tunga xi tsúngjin chje xi tjíñasun nāchan chje, kuihí xi tjíhin nga ts'íntjusun ni xi kuitsu." ¹⁹ Jun já ka. ¿Má xi 'yún chánka sa? ¿A chje, a ra nāchan chjehé xi títs'ín nga je chje nginkun Ntíaná? ²⁰ Kui b'a maha, tsa tjín xi nkú kuitsu, tsa as'ai nāchan chje tsúngjin, kui xi ja títsungjin nāchan chje ko ngayjee ni xi tjíntusún yo. ²¹ Tsa tjín xi nkú kuitsu, tsa as'ai nínku tsúngjin, ja títsungjin nínku ko Ntíaná xi tjíña yo. ²² Tsa tjín xi nkú kuitsu, tsa as'ai ndjiojmi ján tsúngjin, ja títsungjin Ntíaná xi tjíña yo nga tibatéxuma.

²³ 'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónnu bakuchjiú xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! 'Bohoo Ntíaná nku tíkjá najún chínko ko xka sinjne xingisoo xi nkú ts'ín tjít'a kjuatéxumoo, tunga n'echayanú ni xi 'yún chánka sa xi ta bakúya kjuatéxumoo. N'echayo ni xi naxu nginkun Ntíaná ko nga tjíhin nga kama nimanuu xuta xi kj'ai ko nga tjíhin nga naxu s'ejinnu éhen Ntíaná. Kuihí ni xi joon xi tjíhin nga n'oo, ko najmi tjíhin nga n'echayo nga n'oo ni xingisoo xi tjít'a. ²⁴ ¡Jun já ka xi baku niyóhoo xuta! N'etjusun ni xi tu tjent'ahá ko ni xi 'yún chjíhi ra najmi n'esiuhun.

²⁵ 'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónnu bakuchjiú xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! Jun xi nkú joyaha tasa ko taba xi tu natsihín ní kin'echuhun, tunga kitsejihin ni animanuu ndyjé ko ni xi najmi naxu. ²⁶ Ji nda fariseo ka, tíjün n'echihin ayaha taso ko b'a ts'ín kama jehe natsihin.

²⁷ 'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónnu bakuchjiú xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! Jun xi b'a joyaha tsjó xi taba kin'ek'i. Kui xi tsjo ts'ín bakú sunnk'a, tunga ayaha kitsehe nintahā animā ko ngatentee ni chuntí. ²⁸ Jun xi b'a ta k'un sunnk'o, at'ahā nginkun xuta 'yún je bakuchíú yjonuu, tunga ajin animanuu kitsejihin ni xi tu b'anachaha ko ngatitsun.

²⁹ 'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónnu bakuchjiú xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! N'endo tsjóhō já profeta ko n'enaxú ndjio tsjóhō xuta je xi kis'e nistjin nk'ie. ³⁰ Ko b'a bixiún: "Tsa tu ná ma tintsubaá nk'ie nga y'entu ntje cháná, najmi tsisinko raá nga kits'ínk'ien já profeta." ³¹ Nk'ie nga b'a bixiún, ta juhun n'ek'io yjonuu nga ntjehe xuta xi kits'ínk'ien já profeta jun. ³² ¡Tu sahá n'endjuú ni xi kik'atuts'ín ntje chánuu!

³³ ¡Jun xi b'a k'un xi nkúhu ntjenuu! ¡já ch'onk'un xi b'a k'un! ¿Nkú ts'ín kuitjunkihiu nga najmi kuankiún ngak'ien? ³⁴ Kui b'a maha, an ts'ínkjísenu já profeta ko já nkjink'un ko já chjine'éen. K'ua xi n'ek'ion ko kjúat'a kruu ko k'ua xi ngjúohoo aya ni'ya sinagoganuu ko tsjénnkí'uncho xki nanki. ³⁵ B'a ts'ín ch'anjihinu ngayjee jníhi xuta je xi kin'ek'ien. Ch'atuts'ihin ra jníhi Abel, nda je xi y'ejña nk'ie, nga santaha jníhi Zacariā ntíhi Berekiā xi kin'ek'ient'ó nāchan chje xi kjíña ankjín nínku. ³⁶ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ngatentee ni xu'bi nibanehe xuta xi tjín nd'ai.

*B'i kitsú Jesu nga kinchjanijmíyaha nanki Jerusalem
(Lc. 13:34-35)*

³⁷ 'JJun xuta Jerusalen, xi n'ek'ion já profeta ko b'ohoo ndjio xuta xi n' nibásenuu! ¡A tu nkjihín niyá kama mjena nga k'uentúkunu xi nkú ts'ín xanto nga b'énkinka ntíhí, tunga najmi kin'e yunu! ³⁸ Nd'ai ni ma, ja s'ejña masen antenuu. ³⁹ An b'a tíxinnuu nga najmi ta cháhanú santa nkúhu nga kuichú nistjin nga b'a kuixiún: “Kakjanínk'a Ntíaná xi nibáha ngajoho.”

24

B'i ts'ín kitsúya Jesu nga n'exúya ninku

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Tsitjusje Jesu má ma natsihin ninku ko nk'ie nga ja tífi, j'aik'úhún já ni'yakuyáha. Tíincha ma nkjúhún nga tibasenkjúhún xjóho ninku. ² B'i kitsú Jesu:

—¿A tíyo ngayjee ni xi tjin ei? Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku ndjio najmi ta s'ejñasuhún rá xinkjín. Ngayjee n'exúya.

B'i ts'ín tsakúya Jesu ni xi kama kintehe ni nga kfe asuntee

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Nk'ie nga kab'ejña Jesu asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo, já ni'yakuyáha j'ai nchjako t'axihín. B'a incha kitsúhu:

—T'inyani, ¿nkjé b'a kama? ¿Mí ni xi kuakúchji títjun nk'ie nga kjúái ngáhani ko nga kfe asuntee?

⁴ As'ai kinchja Jesu:

—Chúhuun yjonuu nga najmi tu ch'a xi k'uanachanu. ⁵ At'aha nkjin maha xi kj'uaí nga an ts'ín ma yjoho. “An xi kits'ín nibána Ntíaná”, kuitsu ko nkjin xuta k'uanachaha.

⁶ 'Kuínú'yó nga s'e kjuachán ko nga kuinchjanijmíyaha xuta kjuachán xi tíma, tunga najmi tu binkjunnú. At'aha tihin ni nga b'a kama, tunga najmi kjehé kfe asuntee. ⁷ At'aha xuta xi tjin nku nanki kjaánko xuta xi kj'ai nanki. Nku nda rei kjaánko kj'ai nda rei. S'e kjintía ko chón kama kj'ai kj'ai nanki. ⁸ Nk'ie nga ja b'a tíma, as'aihí tíb'atuts'ihin kjuanima xi s'e.

⁹ 'Ts'ínkjas'ennuu xuta xi má nga ts'ín'unnuu ko ts'ínk'iennuu. Ngat'ana ts'ín unkiehenuu ngayjee xuta asuntee. ¹⁰ Kui nistjiun nkjin xi ts'ínndyjaha yjoho nga najmi ta s'ejihin rá an. Ts'ínkjas'en xinkjín ko ts'ín unkie xinkjín. ¹¹ S'e nkjún já profeta tsank'á xi nkjin xuta k'uanachaha. ¹² Tu xí s'ehé ni xi ch'onk'un, kui nga nkjin nkjún xi najmi ta ts'íntjoho xinkjín. ¹³ Tunga xi ndjá kuasinjña santa nkúhu nga kuayá, kui xi k'uanaki. ¹⁴ S'enijmí én nda tsuhu Ntíaná nga ngúsuhún asuntee, én nda tsu xi tsuya xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná. Ngayjehe asuntee kuint'é nga Ntíaná xi batéxuma. Nk'iehé nga kfe asuntee.

¹⁵ 'Y'ét'a nda profeta Daniel nk'ie nga najmi chankjún ante tsjehe ninku. Choo xi b'a ts'íun.

B'i kitsú Jesu ko xi títs'inya xujuin katumankjihín. B'i ta kitsú ya:

¹⁶—Kui nistjiun katanka xuta xi tjinu ante Judea xi tjehe asunntu tjennki.

¹⁷ Xi kab'ejñasun nk'a ni'yaha najmi tu kuitjuen nga kj'uaík'asje ni xi tjinu aya ni'yaha. ¹⁸ Xi kafi jña najmi tu k'oóya nga kj'uaík'á najyuhún.

¹⁹ 'Nima rú ts'ihin jminchjín xi y'a ntí ko xi títs'ínki ntí kui nistjiun! ²⁰ Tinchihu Ntíaná tu xi najmi nistjin chunch'án kuíyuhunu ko tsa nistjin nkjún. ²¹ At'aha 'yún s'e kjuanima kui nistjiun, kjuanima xi najmi kje s'e santa nkúhu nga tuts'ihin ni nga kamanda asuntee. Ko ta ndaha najmi s'e askahan nku xi b'a joyaha. ²² Tsa najmi kuatekjá Ntíaná chuba nistjin xu'bo, nda rá nku najmi k'uanaki kai. Tunga kuatekjáhá Ntíaná chuba nistjin xu'bo ngandaha xuta xi j'ájin.

²³ 'Kui nistjiun tsa tjín xi b'a kuitsunuu: "Chasoo, ei tijná xi kits'in nibá Ntíaná", ko tsa b'a kuitsunuu: "Ján tijná", najmi tu n'e s'ejun. ²⁴ At'aha incha kj'uaí xi b'a kuitsu tsank'á nga kui xi j'ai ngajoho Ntíaná ko xi já profeta ts'ín ma tsank'á yjoho. Kui xi incha ts'ín nkjin tikjá kjuankjún ko ni xi chánka, tu xi k'uanachaha ra xuta, xi kohó ra xuta xi j'ájin Ntíaná kamaha ra k'uanachaha. ²⁵ Jahá tixinya titjunnuu ni xi kama.

²⁶ 'Kui b'a maha, tsa b'a kuitsunuu jóo: "Ante kixi ján tijná xi j'ai ngajoho Ntíaná", najmi tu bankiún yo. Tsa b'a kuitsunuu: "Aya 'ma ján tijná", najmi tu n'e s'ejun. ²⁷ At'aha xi nkú ma nga bat'ai nd'ich'on má tju ts'íu ko ma chji santaha má fintjai, b'a ta kama nk'ie nga kj'uaí Ntíhi Ndax'iun. ²⁸ Yaha nga má kijjña nku yjoninte k'ien, yo ma ñjakú chálíkíe. B'a ta ts'ín chaha nga kj'uaí Ntíhi Ndax'iun.

*B'i kama nistjin nga kj'uaí ngáha Ntíhi Ndax'iun
(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)*

²⁹ 'Askahan nga ja kj'ua kjuanima xi kama kui nistjiun, tjen'yún kama jjuhún ts'íu, ko sóo najmi ta ts'ín ndzjehen. Niñu xi tjín nk'a ján kuixuntu, ko k'uatse ni xi tjín nk'a ján. ³⁰ As'ai kama chji nk'a ján ni xi kuakúchji nga ja nibá Ntíhi Ndax'iun. Nk'iehé kjinta nkjún ngayje tikjá xuta xi tjín asunntej ko skué Ntíhi Ndax'iun nga tjenjin ninti nga nibáko ngayjee nga'yúhun ko kjuachánkaha. ³¹ Ts'ínkji ntitsjehe nk'ie nga 'yún kjuane tjo. Incha k'uéntukú xuta xi j'ájin xi tjintu tu má xi tjehe ni, b'aha ra má tju ts'íu santaha má fintjai.

³² 'Katumankjinnuu ni xi b'éjña chjinuu yá higuera. Nk'ie nga ja tju nts'en tjiaha yoo ko tjuhu xka, yo nga ja tibichú tiña chunuboo. ³³ B'a ta ts'ín nk'ie nga ja choo nga ja b'a tíma, katumankjinnuu nga ja tjen tiña Ntíhi Ndax'iun xi nkúhu tsa asti ankjuo síjña. ³⁴ Kjuaxi ni xi tixinnuu. Kuitjusun ngayjee ni xu'bi kintehe ni nga kuayáje xuta xi tjín nd'ai. ³⁵ Kamaha asuntee ko nk'a ján ndyja, tunga énná najmi kj'ua tiya.

³⁶ 'Tunga má nistjin ko chuba nga b'a kamoo, najmi ch'a xi behe, ta ndaha ntitsje xi tjín ndjiojmi ján ko ta ndaha Ntíhi Ntíaná. Nku tutuhú Ntía Na'miná xi be. ³⁷ Xi nkú kama nistjin nga y'ejña Noe, b'a ta kama nk'ie nga kj'uaí ngáha Ntíhi Ndax'iun. ³⁸ Kui nistjin xu'bo, nk'ie nga najmi kjee fejin ntá xuta, tu tijncha kjinehé ko tijncha 'bi. Tijncha bixan ko tijncha ts'ínkixan ntíhi. B'a tijncha ts'ín santa nkúhu nga tsichu nistjin nga jas'en Noe tsutsu chánko. ³⁹ Najmi kamankjihin xuta santaha nkúhu nga tu ni xi kik'ahá ts'í ko kits'ínkje tentehe. B'ahá ta kama ngáha nk'ie nga kj'uaí Ntíhi Ndax'iun. ⁴⁰ Kui nistjiun jo já xi tijncha ts'ínxájin jñáha, nku chjúbé ko xinkuu s'ejña. ⁴¹ Jo jminchjín xi tijncha o, nku xi chjúbé ko xinkuu xi s'ejña.

⁴² 'Kui b'a maha, tintsuba ndahanu, at'aha najmi yo mí chubaha kj'uaí Nda Ntíanuu. ⁴³ Katumankjinnuu ni xu'bi. Tsa be titjun nda xi ts'e ni'yoó mí chubaha nga jyuun kj'uaí nda ndyjé, ta k'úejña nda. Najmi tsjante tsa nda ndyjé kjuas'en kjuayún ni'yaha. ⁴⁴ Kui kjuaha, b'a ts'ín tintsuba ndahanu ko jun, at'aha chuba nga najmi tichuyóhoo kj'uaí Ntíhi Ndax'iun.

*B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda musu xi naxu fiko xaha
(Lc. 12:41-48)*

⁴⁵ '¿Yá nda musuhu xi naxu fiko xaha ko xi nkjink'un, xi nda ntiaha kitsjá xaha nga kui xi tsjáha nichine já musu xingisoo nk'ie nga kuichú chuba? ⁴⁶ ¡Á b'a nda tjihin ts'e nda musu xu'bi tsa b'a títs'ín nk'ie nga kj'uaí nda ntiaha! ⁴⁷ Kjuaxi ni xi tixinnuu. Nda ntiaha ts'ín kunntaha ngayjee ni xi tjihin.

⁴⁸ 'Tunga tsa ch'onk'un nda musu ko tsa b'i ts'ín ts'ínkjin'un: "K'uandaya saha nda ntiana nga kj'uaí." ⁴⁹ As'ai k'uéhe já musu xinkjín ko nga kjine ko

k'uíko já ch'iu. ⁵⁰ Tsa tu kj'uaíhí nda ntiaha nda musu xu'bi nistjin xi najmi tíkuyáha ko chuba xi najmi be, ⁵¹ 'yún ndjá ts'ínnijéhe nda ntiaha xi nkú ts'ín n'enijéhe já xi b'anachaha já ntia, yo má nga kjintá ko kuate ni'yun.

25

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'inchjén istinchjín xi ngji nku s'í

¹ 'Kui nistjiun b'a kama ajihín xi nkú ts'ín batéxuma Ntjaná xi nkú kamat'ain te istinchjín xi ngji nku s'í kjuabixan. Incha jakj'á nd'í setihí ko incha ngji ts'ínkjáihín nda bixoon. ² Un maha xi chinihí ko un maha xi kitikjuaha. ³ Xi chiniu najmi kik'a sa seti nk'ie nga jakj'á nd'íhí nga incha ngji. ⁴ Tunga xi kitikjuo, jakj'á nd'íhí ko ta kik'a nisa seti xi kúinchá saha nd'íhí.

⁵ 'As'ai ts'andayaha nda bixoon ko kama nijnáha istinchjín, kui nga incha kikjantuféhe. ⁶ Nkú ra ma nga masen nistjen, tjín xi kikjintáya: “Ja nibá nda bixoon! ¡Tijusjoo ko tankín n'ekjóhoon!”

⁷ 'Tsistjen istinchjín ko y'énda nd'í setihí. ⁸ B'a kitsúhu xi chiniu xi kitikjuo: “K'uaíni íchí chuba setinu, at'aha ja tí'me nd'íni.” ⁹ Tunga b'ahá kitsú xi kitikjuo: “Najmi, at'aha tsa b'a n'ei, najmi kuichú mahani jin ko ta ndaha jun. Tu sahá tankín ch'atso xi ts'ajun má satéña.” ¹⁰ Nk'ie nga tíncha fik'atse seti xi chiniu, tu j'ai sahá nda bixoon. Xi tjíndaha yjoho incha jas'enko má tíma s'í kjuabixoon ko kis'echjá ankjuo. ¹¹ 'As'ai j'ai istinchjín xingisoo ko b'a kitsú: “Ji chá ntia, chá ntia, chúx'áni ankjuo!” ¹² Tunga b'ahá kitsú nda bixoon: “Kjuaxi ni xi tíxinnu nga najmi benú.”

¹³ 'Kui b'a maha, tintsuba ndahanu, at'aha najmi yo mí nistjin ko mí chubaha nga kj'uaí Ntíhí Nda'x'íun.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku nda xi kitsjáha já musuhu toon xi ts'ínxáko

(Lc. 19:11-27)

¹⁴ 'Xi nkú ts'ín batéxuma Ntjaná b'a joyaha nku nda xi ngjitsube kj'ai nanki. Kintehe ni nga ngjuai, tjun kinchjaha já musuhu ko kitsjáha ni xi tjiín. ¹⁵ Nku xi kitsjáha un mij toonsine, nku xi kitsjáha jo mij, ko nku xi kitsjáha nku mij. Kitsjáha nga nkúnkú xi nkú ts'ín kamaha nga ts'ínxáko tooon. 'As'ai ngji kjin.

¹⁶ 'Nda musu xi kits'ínkjáihín un mij toonsine, ngji ts'ínxáko ko kits'ín nganasun sa un mij. ¹⁷ Xi kits'ínkjáihín jo mij, b'a ta kits'ín ko kits'ín nganasun sa jo mij. ¹⁸ Tunga máha xi kits'ínkjáihín nku mij, kui xi ngji kján t'anankiu ko y'éyanji toohon nda ntiaha.

¹⁹ 'Nk'ie nga j'a nkjin nistjin, j'ai ngáha nda ntiaha já musu xu'bo ko kits'ínkoho kuenta. ²⁰ Tjun j'ai xi kits'ínkjáihín un mij toonsine. Kui xi y'a sa un mij. B'a kitsú: “Ji nda ntia, un mij toonsine kik'ainí. Eí tíña sahi un mij xi kits'in nganasan.” ²¹ 'As'ai b'a kitsú nda ntiaha: “Nda tjín. Nda ní ji, nda musu. Naxu 'mikoí xáhi. Naxu kin'etjusuin xá íchí xi kitsjaha. Kui nga nd'ai 'yún tse ni xi ts'in kunntáhara. Nibái ko tsjo kat'ehi xi nkúhu nda ntiahi.”

²² 'As'ai j'ai xi kits'ínkjáihín jo mij toonsine. Kui xi y'a sa jo mij. B'a kitsú: “Ji nda ntia, jo mij toonsine kik'ainí. Eí tíña sahi jo mij xi kits'in nganasan.”

²³ 'As'ai b'a kitsú nda ntiaha: “Nda tjín. Nda ní ji, nda musu. Naxu 'mikoí xáhi. Naxu kin'etjusuin xá íchí xi kitsjaha. Kui nga nd'ai 'yún tse ni xi ts'in kunntáhara. Nibái ko tsjo kat'ehi xi nkúhu nda ntiahi.”

²⁴ 'As'ai j'ai xi kits'ínkjáihín nku mij toonsine ko b'a kitsú: “Ji nda ntia, be nga kjain. Chjusintjein chan xi najmi ji y'entjei. Ni xi kj'ai xi y'entje ji chubéi.

²⁵ 'Kui nga kitsankjuhunna ko ngjik'iejná 'ma toohin t'anankiu. Eí tíña ngáha ri toohin.” ²⁶ 'As'ai kinchja nda ntiaha nga b'a kitsúhu: “Ji nda musu ch'onk'un

ko ts'e. Tsa yai nga kjesintjen chan xi najmi an y'entje ko bakj'á ni xi kj'ai xi y'entje,²⁷ tsa kik'aihi toonna já xi maha ts'ínxáko. Tsa b'a kin'ei, ja ra ts'inkjain ngaha ra nd'ai nga kjua toonna ko santaha ntíhi kai.”

²⁸ 'As'ai b'a kitsúhu ndo já xi kabincha yo: “Chjú'ohoo ndo toon ko tjohoon xi tijnaha te mij. ²⁹ At'aha ngatentee xi tihin ni, kui xi k'uai saha ko 'yún s'ehé. Tunga xi najmi tihin, kui xi chjú'aha santaha ni xi ichi xi tijnaha. ³⁰ Chjanikj'o natsin jan má jyuun nda musu xu'bi xi najmi chumi ni chjhi ra, ante má nga kjintá xuta ko kuate ni'yun.”

B'i ts'in kitsúya Jesu xi nkú n'ehé xuta ndyun nkiní

³¹ 'Nk'ie nga kj'uaihi Ntíhi Ndax'iun, kj'uaiko kjuachánkaha ko ngatentee ntitsjehe ko k'úejñasun ante má nga kuakúchji kjuachánkaha. ³² Ngayjee xuta xi tjin asuntee kama njakú nginkun. As'ai kuakjanya xuta xi nkú joyaha nku nda bastu xi ts'inkj'a t'axin chutsanko ko xin ts'inkj'a chutentsu. ³³ Kixihi k'uéntu chutsanko ko skjúhun k'uéntu chutentsu.

³⁴ 'As'ai kuinchja Nda Rej nga b'a kuitsuhu xi tijncha nga kixihi: “Nibó jun xi nda kits'ínkonuu Na'mina. N'ekjóhoo nd'ai nga titjás'enjiun xi nkú ts'ín batéxuma Na'mina, kui niu xi kis'endanuu nkúhu nga tuts'ihin ni nga kamanda asuntee. ³⁵ At'aha nk'ie nga kama bjona, kik'ainú nichine. Nga kama xintána, kik'ainú ntá. Nga kikjatsú'basan nankinuu, kik'aintenú ni'yanuu. ³⁶ Nga najmi tjinna najyun, kik'ainú najyun xi kingja. Nga kisaté ch'an, tsankintsubek'unnú. Ko nga kikjáaya'yán, tsankinsekjánú.”

³⁷ 'As'ai incha kuinchja xuta xi naxu kits'ín nginkun Ntjaná nga b'a kuitsu: “Ji Nda Ntia, ¿nkjé kiyai nga kama bjohi ko kik'aihi nichine, ko tsa kama xintáhi ko kik'aihi ntá? ³⁸ ¿Nkjé kiyai nga nankini kitsutjasúin ko kik'ainteihí ni'yaní, ko tsa najmi tihin najyun ko kik'aihi najyun xi kindyjai? ³⁹ ¿Nkjé kiyai nga kisaté ch'in ko tsa kisuya'yín ko tsankintsubek'úhín?” ⁴⁰ As'ai kuinchja ngaha Nda Rej nga b'a kuitsu: “Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Xi nkú ts'ín nda kin'ohoo tu má xi kuihi ni já nts'é, a ahán xi b'a kin'enú, ndaha tsa xi 'yún kinte tjen nga chasehe.”

⁴¹ 'As'ai b'a kuitsu ngaha xuta xi tijncha skjúhun: “Tiyú xinnú jun xi najmi nda nginkán. Tankiún ajin nd'í xi najmi ta maha ra 'meyaha, xi kis'endaha ndanindo ko ntitsje xi tihin. ⁴² At'aha nk'ie nga kama bjona, najmi kik'ainú nichine. Nga kama xintána, najmi kik'ainú ntá. ⁴³ Nga kikjatsú'basan nankinuu, najmi kik'aintenú ni'yanuu. Nga najmi tjinna najyun, najmi kik'ainú najyun xi kingja. Ko nga kiseté ch'an ko kikjáaya'yán, najmi tsankintsubek'unnú.”

⁴⁴ 'As'ai incha kuinchja xuta xu'bo nga b'a kuitsu: “Ji Nda Ntia, ¿nkjé kiyai nga kama bjohi, ko tsa kama xintáhi, ko tsa nankini kitsutjasúin, ko tsa najmi tihin najyun, ko tsa kiseté ch'in, ko tsa kisuya'yúin, ko najmi tsinkoihi?” ⁴⁵ As'ai kuinchja ngaha Nda Rej nga b'a kuitsu: “Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Xi nkú ts'ín najmi nda kin'ohoo tu má xi kuihi ni já nts'é, a ahán najmi nda kin'enú, ndaha tsa xi 'yún kinte tjen nga chasehe.”

⁴⁶ 'Ko xuta xu'bo ngjuai má nga un skue síhin. Tunga xuta xi naxu nginkun Ntjaná ngjuai má nga k'uéntu tik'un sín.

26

*B'i ts'in y'énda já tjíxóo nga mjehe kuakj'ánijé Jesu
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:47-53)*

¹ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga kitsúya ngayjee ni xu'bi, as'ai b'i kitsúhu já ni'yakuyáha:

²—Yo nga jo nistjin ndyjahā nga kuitju S'í Pascua, nk'ie nga n'ekjas'en Ntíhi Ndax'iun xi má nga s'et'a kruu.

³As'ai kama ñjakú já nā'mi k'aku kō jáchá xi tā tjihin xá ni'yahā nda nā'mi títjun Caifa. ⁴Y'endako xinkjín xi nkú ts'ín k'uanachahā rā Jesu nga kuakj'ánijé kō ts'ínk'ien. ⁵Tunga b'ahá kitsúhu xinkjín:

—Najmi tū ajihin s'íu chjubéé ndo tū xi najmi k'uésihi xutā nkjin xi kj'uaí.

B'í ts'ín nku tachjuún tsaténdzjojnúhu ntá sinjne Jesu
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶Nk'ie nga tíña Jesu nanki Betania, ni'yahā Simon, nda xi k'uhun ch'in fentujnu kai, ⁷as'ai nku tachjuún j'aiko ntá sinjne xi chí nkjún, xi tínchahā nku lubatā ndjio chí. Kui xi tsaténdzjojnú nintaku Jesu nk'ie nga kab'ejñat'a yámixō. ⁸Nk'ie nga kikié já ni'yakuyōo niu, kama kjahan kō b'a incha kitsú:

—¿Á b'a ts'ín kuan'ekatsún tiyaha ntá sinjne? ⁹Kamahá 'yún chí kuach'a ntóo nga kuasatéña kai, tū xi kui tooon k'uaihi rā xutā x'an.

¹⁰Kint'é Jesu ni xi tíncha tsu jóo kō b'a kitsúhu:

—¿Á jun t'n'estihí ruu tachjín? Nda tjin ni xi kuats'ínna. ¹¹Xutā x'an bi tehente k'úentujinnuu, tunga an najmi tehente kúatejñajinnuu. ¹²Nk'ie nga kuakaténdzjojnúna tachjín ntá sinjnei, ja kuak'íenda yjonintena tū xi s'eyanjihinna. ¹³Kjuaxi ni xi tixinnuu. Tū má xi tjeñen ni nga s'enijmí én nda tsuhu Ntíaná nga ngúsuhun asuntee, tā chubanijmíyaha ni xi kuats'ín tachjín. B'a ts'ín n'ekj'áitsjehen.

B'í ts'ín y'enda Juda Iscariote nga ts'ínkjas'en Jesu
(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴As'ai nku nda ni'yakuyá xi te joo xi 'mi Juda Iscariote ngjisehe já nā'mi k'aku ¹⁵kō b'a kitsúhu:

—¿Mí nihi xi k'uaínú tsa ts'ínkjas'ennuu ndo?

As'ai y'enda jóo nga tsjáha katé toontaba. ¹⁶Kui nistjiun kik'atuts'ihin Juda nga tsangisjái n'yá xi nkú ts'ín kama ts'ínkjas'ehen Jesu.

B'í ts'ín ts'asjeko S'í Pascua já ni'yakuyáha Jesu
(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

¹⁷Nistjin nga b'atuts'ihin rā S'í Pascua, nk'ie nga chine ninkuan xi najmi kamandakoho nā'yū san, as'ai incha j'aisehe Jesu já ni'yakuyáha kō b'a incha kitsúhu:

—¿Má xi tjeñen mjehi nga k'úendaí tū xi chineheni nichinehe S'í Pascua?

¹⁸B'í kitsú Jesu:

—Tankiún ajin nantio. Tankihinsoo nda xi ja yaá kō b'a t'ihun: “B'a títzu nda maestru: Ja tóbichú tiña chubana. Ni'yahi kfínka já ni'yakuyána nga ts'ínkj'a S'í Pascua.”

¹⁹As'ai kits'íntjusun já ni'yakuyóo ni xi kitsú Jesu. Yo incha y'enda nichinehe S'í Pascua. ²⁰Nk'ie nga ja kama jyuun, y'ejñat'ako Jesu yámixō já ni'yakuyá xi te joo ²¹kō nk'ie nga ja tíncha kjine nichinee, b'í kitsúhu:

—Kjuaxi ni xi tixinnuu. Nku xi tjenjinnuu ts'ínkjas'enna.

²²As'ai kik'ientu babaha já ni'yakuyóo kō nga nkúnkú kingjásjaiyaha:

—¿A an, nda maestru?

²³As'ai b'í kitsú Jesu:

—Xi tā t'ibakj'á nichine xi tjiya taba má nga t'ibakj'a, kui xi ts'ínkjas'enna. ²⁴B'a n'ehē Ntíhi Ndax'iun xi nkú ts'ín tjit'a éhen Ntíaná, tunga, inima rú ts'ihin nda xi ts'ínkjas'ehen! Tū sahá rā ngandaha nda xu'bo tsa najmi kitsin.

²⁵As'ai kinchja Juda, nda xi ts'ínkjas'en Jesu, nga b'a kitsú:

—¿A an, nda maestru?

B'ì kitsú Jesu:

—Ji xi ja b'a kuixín.

²⁶ Nk'ie nga tìncha kjine nichinehe S'í Pascua, jak'á Jesu ninkuon ko kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná. Tsakjánya ko kitsjáha já ni'yakuyóo nga b'a kitsúhu:

—Chjúbó ko chinoo. Kui xu'bi xi yjonintena.

²⁷ Ko ta jak'á chutsín. Nk'ie nga ja kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná, as'ai kitsjáha já ni'yakuyáha nga b'a kitsúhu:

—S'iyuyo ngatentoo chutsín. ²⁸ Kui xu'bi xi jnína. Kui xi ngjuai ndzjoho ngandaha nkjin nkjún xuta tu xi kama ndyjat'aha ra jéhe. Jnína túb'éndako tsetse Ntíaná nd'ai xi nkú ts'ín nda ts'ínko xuta. ²⁹ An b'a tíxinnuu. Najmi ta k'ui sahana ntáha tuntsajée santa nkúhu nga kuichú nistjin nga k'ui ko ngáhanuu xi tsetsehe má batéxuma Na'mina.

B'ì ts'ín kitsúya tíjún Jesu nga Pedro b'a kuitsu nga najmi behe

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Nk'ie nga ja kamaha nga incha kisehe Ntíaná, as'ai incha ngji asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo. ³¹ B'ì kitsú Jesu:

—Kui nistjen xu'bi ngatentohoo n'endyjajihun yjonuu yáha an. At'aha b'a ts'ín tjit'a éhen Ntíaná: “Ts'in'úhun nda bastuu ko ndzjoya chutsanko.”

³² Tunga nk'iehé nga kj'uaíya ngáhana ngabayoo, kfín tíjunnuu ante Galilea.

³³ As'ai kinchja Pedro:

—Ndaha tsa ngatentee ts'ínndyjajihin yjoho ngat'a ts'ii, tunga an ndahachí najmi ndyja kamana.

³⁴ B'ì kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxihin. Kui nistjen xu'bi, kintehe ni nga kjintá xanto, b'a kuixín nga najmi yaní jan niyá tjihin.

³⁵ B'a kitsú Pedro:

—Ndaha tsa tjihin nga kuayáko, tu nku nga ts'inkiéná yjona nga behe.

B'a ta incha kitsú ngatentee já ni'yakuyóo.

B'ì ts'ín kinchjako Jesu Ntíaná

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ As'ai tsichuko Jesu já ni'yakuyáha nku ante xi 'mi Getsemani ko b'a kitsúhu:

—Tintsubahanu ei. Kfín nchjako maná Ntíaná ján.

³⁷ Ngjiko Pedro ko nga joo jáha Zebedeo. Kik'atuts'ihin nga kik'ie babaha ko kis'entaha ra. ³⁸ B'a kitsúhu jóo:

—Kjuaba kitsejihin animana xi nkúhu tsa kui xi ja ts'ínk'ienna. Tintsubakonú ei ko ta tintsuba ndo.

³⁹ As'ai ngjindju sa ichí ko yo kingjénsten ankjín. B'ì kitsú nga kinchjako Ntíaná:

—Ji Na'mi, tsa kama kj'ua t'axinna kjuanima xu'bi, n'ekj'a t'axínní. Tunga katumahá xi nkú ts'ín mjehi, najmi xi nkú ts'ín mjena.

⁴⁰ As'ai ngjise ngáha ra já ni'yakuyóo, ko kjintufé nga j'aisehe. B'ì kitsúhu Pedro:

—¿A ndaha nku ora najmi kuichukjuanu nga kuakintsubakonú?

⁴¹ Tintsuba ndo ko chubakoo Ntíaná tu xi najmi chjút'ayák'uhunnuu. Yuhu animanuu tunga yjonintenuuhú xi najmi tíchúkuaha.

⁴² As'ai ta ngji nchjakohó ngáha Ntíaná niyá xi ma joho Jesu nga b'a kitsú:

—Ji Na'mi, tsa tjihin nga un skuena ko najmi kama kj'ua t'axinna kjuanima xu'bi, tu sahá katuma xi nkú ts'ín mjehi.

⁴³ Nk'ie nga kik'óya ngáha má tjíntu já ni'yakuyóo, tã kjintuféhé ngáha nga j'aisehe at'aha nijñóo túb'échja suba tunkun jóo. ⁴⁴ Tã ngji nchjako t'axihín ngáha Ntíaná niyá xi ma jahan Jesu nga tã kuihí én kitsú ngáha.

⁴⁵ As'ai j'aisehe já ni'yakuyáha ko b'a kitsúhu:

—¿A tũ nku kisuntuféhé so ko tĩn'ekj'áiyó? Ja kuichu chubã nga n'ekjas'en Ntíhi Ndax'iun aya ntsja xutã ngatitsuun. ⁴⁶ Tĩsintjõon ko tjián. Ja nibá tiña xi títs'ínkjas'enna.

B'i ts'ín j'aichj'anijé Jesu

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Nk'ie nga tã tĩnchjaha Jesu, tũ j'aihí Judã, nku ndã ni'yakuyá xi te jóo. J'aiko nkjin nkjũn xutã xi kits'ín nibá já nã'mi k'aku ko jáchá xi tã tjihin xá. Incha y'a kichã ndju ko yá nga incha j'ai. ⁴⁸ Ko ndã xi títs'ínkjas'en Jesu ja kabinchá'a tĩtjun jóo nga b'i kitsúhu:

—Xi kjexu'ba nga kjuaniñaha, kui xi Jesu. Kui xi chjúbó.

⁴⁹ Tjen'yún ngjik'úhún rã Jesu ko b'a kitsúhu nga kikjexu'ba:

—Antahi, ndã maestru.

⁵⁰ B'i kitsú Jesu:

—Ji ndã xinkjián, n'endjuí xá xi kjúáihini.

As'ai j'aik'úhún Jesu já xingisoõ ko jakj'ánijéhe. ⁵¹ Tunga nkuhú kichã ndju ts'asje nku ndã xi tjenko Jesu. Kits'ín'uhún nku ndã musúhu ndã nã'mi tĩtjuun. Tsatet'a tjabaxínñju. ⁵² Tunga b'ahá kitsú Jesu:

—Chj'atjó ngáhani kichãhi antehé. At'aha ngatentee xi ts'ínchjén kichã nga kján, tã kichã kuayáha. ⁵³ ¿A najmi yaní nga kama kuankihí Nã'minã ko tjen'yún ts'ín nibáhána mij ní ntĩtsje? ⁵⁴ Tunga tsa b'a ts'ian, ¿nkú ts'ín kuitjusuhun ni xi tjit'a xujun éhen Ntíaná? At'aha b'a ts'ín tjit'a nga tjihin nga b'a kama.

⁵⁵ As'ai b'i kitsúhu já xi tsichukj'áha:

—¿A ndã ndyjéná? ¿Á ixí kichãhá ko yá kich'ahanu nga kjúáichj'anijéhenú? Xki nĩstjin tsásinjña nga tsakuyá má ma nãtsihín nĩnku. Najmi kichjubénijénú. ⁵⁶ Tunga b'ahá tíma ngatentee ni xu'bi tũ xi tĩbitjusuhun éhen Ntíaná xi y'ét'a já profeta.

As'ai incha tsanka ngatentee já ni'yakuyóo nga tsásinjña suba Jesu.

B'i ts'ín kin'ekokjua Jesu nginkun já tjíxã judio

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Já xi j'aikj'áha Jesu ni'yaha ndã nã'mi tĩtjun Caifa incha ngjikohó. Ja kab'entu yó já chjine'éhen kjuatéxumoo ko jáchá xi tã tjihin xá. ⁵⁸ Máha Pedro, kitsjennkí kjihin Jesu santaha nkúhu nga tsichu nãtsin ni'yaha ndã nã'mi tĩtjuun. Jas'en ko y'ejñajihin já jun xi kunntá yó, tũ xi skuéhe ni xi kama.

⁵⁹ As'ai já nã'mi k'aku ko ngayjee já tjíxóo tsangisjai ni xi kama kjanít'aha Jesu tũ xi kama n'ek'iehen. ⁶⁰ Tunga najmi incha kisakúhú rã ni xi kjanínehe Jesu, ndaha tsa incha j'ai nkjũn já testiyu tsank'á xi incha ngji kontraha Jesu. Tunga tũ chahán j'ai jó ⁶¹ xi kitsúya én xi kinchja Jesu:

—B'a kitsú ndã nga kinchja: “An kamana ts'inkatsúnya nĩnkuhu Ntíaná ko jan nĩstjin kjesintjen ngáhana.”

⁶² As'ai tsisintjen ndã nã'mi tĩtjuun nga kingjásjaiyaha Jesu:

—¿A najmi chumi nihi xi kuixínní? ¿Á b'a tĩncha tsuhu jóo nga tífi kontraha ri?

⁶³ Tunga najmi kinchjahá Jesu. As'ai b'ahá tã kitsú ngáha ndã nã'mi tĩtjuun:

—Nginkun Ntíaná xi tĩña tĩk'un an tĩbjasjáiyaha. Tĩxinyani tsa ji xi kits'ín nibá Ntíaná, xi Ntíhi Ntíaná.

⁶⁴ B'i kitsú Jesu:

—B'a tjin ni xi tibixin. Ko ta xinyanuu nga choo Ntíhi Ndax'iun nga k'úejnat'aha Ntíaná xi tjihin nga'yún ko nga nibajin ninti xi tjin nk'a ján.

⁶⁵ As'ai kikjetiyajen najyun xi yja nda na'mi titjuun. B'a ts'in tsakúchji ndo nga najmi kisasihin én xi kinchja Jesu. B'a kitsú:

—iNajmi tibenkjún Ntíaná ndai nga b'a titsu! ¿A machjén saná já testiyu? Ja kuanu'yó nga najmi kuakienkjún Ntíaná. ⁶⁶ ¿Nkú manuu?

B'a incha kitsú jóo:

—Ngabaya tjeheñ ra ndo.

⁶⁷ As'ai tjin xi tsatétéjin ankjin Jesu nga kik'aya ko kik'íehe. K'ua xi kik'onjihin ⁶⁸ nga b'a kitsúhu:

—Ji xi jáini ngajoho Ntíaná, tixinyai xi nkúhu nda profeta, ¿yá xi kuak'íehi?

B'i ts'in kitsúya Pedro nga najmi be Jesu

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Nk'ie nga kab'ejña Pedro natsin ni'yaħa nda na'mi titjuun, as'ai j'aik'úhun nku na musu ko b'a kitsúhu:

—Ji xi ta tjenkoi Jesu xi nibáha Galilea.

⁷⁰ Tunga najmi kits'ínkiehé yjoho Pedro nginkun ngatentee xuta xi tjin yo. B'a kitsú:

—Najmi be ni xi tibixin.

⁷¹ As'ai tsitju yo nga ngji má tjen ankjua natsiun. Yo ta kikiehé ngáħa ra kj'ai na musu ko b'a kitsúhu já xi kabincha yo:

—Kui cháxi xi ta tjenko Jesu xi nibáha Nazaret.

⁷² Ta najmi kits'ínkiehé ngáħa yjoho Pedro. Santaha Ntíaná kits'ínkie nga b'a kitsú:

—iNajmi be ndo!

⁷³ Sa kutju já xi kabincha yo j'aisehe Pedro ko b'a kitsúhu:

—Kjuaxi kjáihin nga ta ji xi tsjenkoi jóo. At'aha xi nkú n'e chubai túb'échjit'aihin.

⁷⁴ As'ai ndjá kinchja Pedro ko ixí Ntíanáhá kits'ínkie nga b'i kitsú:

—iNajmi be ndo!

Kui chubo tjen'yún kikjintáħa nku xanta ⁷⁵ ko j'áitsjehen Pedro ni xi kitsú Jesu: “Kintehe ni nga kjintá xanto, b'a kuixín nga najmi yaní jan niyá tjihin.” As'ai tsitjuse Pedro ko kikjintá un kikjintá nte.

27

B'i ts'in kin'ekjas'eheñ nda titjun Pilato Jesu

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Nk'ie nga ja kama seen, incha y'éndako xinkjin ngatentee já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjihin xá xi nkú ts'in kama ts'ínk'ieheñ Jesu. ² As'ai tji'yúhún ts'ihin ra nga incha ngji ts'ínkjas'eheñ nda titjun Pilato.

B'i ts'in kits'ínk'ien suba yjoho Juda

³ Máħa Juda, nda xi kits'ínkjas'en Jesu, nk'ie nga kint'é nga kitsjá kjua já tjióo nga n'ek'ien Jesu, as'ai ngjik'áħa ra animáħa ngat'a ts'e ni xi kits'ín ko kits'ínk'óya ngáħa ra já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjihin xá toontaba xi katée. B'a kitsúhu:

⁴ —Jé tjenna. Nku nda xi najmi tjihin je kits'ínkjas'en nga n'ek'ien.

B'a incha kitsú jóo:

—¿Mí xi nusinni jin? Kuentaħi ní ni xu'bo.

⁵ As'ai kikjaníya Juda toon aya ninku ko tsitju yo nga ngji kjenntu n'ú suba yjoho.

⁶ J'áya já na'mi k'aku toon ko b'a kitsúhu xinkjín:

—Najmi ma tsa kaxaha toon chje k'úeyaá toon xu'bi, at'aha chjíhi nda xi n'ek'ien niu.

⁷ Y'éndako xinkjín jóo. As'ai ts'atseko ho toon xu'baha nda xi ts'ínnda ndjii tu xi yo kama s'eyanjíhi xuta xi xin nanki nibáha. ⁸ Kui kjuaha nga Ante Jní 'míhi ante xu'bo santaha nistjin nd'ai. ⁹ B'a ts'ín tsitjusuhun éhen Ntjaná xi kinchja nda profeta Jeremia: “Jak'á jóo toontaba xi katée, chjí xi y'enda já xi ntje Israel tjeheh ra nga b'a tjín chjíhi ndo. ¹⁰ Kui xi ts'atseko ho xu'baha nda xi ts'ínnda ndjii. B'a kitsúna Ntjaná.”

B'i ts'ín kin'ekokjua Jesu nginkun nda titjun Pilato

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Ngjinijé Jesu nginkun nda titjun Pilato. Kui xi b'a kitsúhu nga kingjásjaiyaha:

—¿A ji xi nda rejíhi xuta judio?

B'i kitsú Jesu:

—B'a tjín ni xi tibixín.

¹² Nk'ie nga nkjin ni xi kikjanínehe já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjíhin xá, ndahachí najmi kinchja Jesu. ¹³ As'ai b'a kitsú Pilato:

—¿A najmi tínu'yání ngayjee ni xi tikjanínehi jóo?

¹⁴ Tunga ndahá nku én najmi kinchja Jesu. Kui nga tu ni xí kama nkjúhun ra nda titjuun.

B'i ts'ín kitsjá kjuu Pilato nga n'ek'ien Jesu

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Ni xi ma nk'ie nga S'í Pascua, b'i ts'ín tjíñaha nda titjuun. B'éjña ndaí nku nda nubayá xi f'ájin xuta nantia. ¹⁶ Kui nistjiun kjiya'yún nku nda xi be tentehe xuta, xi 'mi Barraba. ¹⁷ Nk'ie nga kama ñjakú xuta, as'ai b'a kitsú Pilato:

—¿Má xi mjenuu nga k'uejñá ndaínuu? ¿A Barraba a ra Jesu xi 'míhi Cristo?

¹⁸ B'a kitsú Pilato at'aha kamankjihin nga tíma xin k'un jóo ngat'aha ni xi tít'sín Jesu ko nga kui kjuaha nga incha kits'ínkjas'ehen ra. ¹⁹ Nga kab'ejña Pilato ante má nga ts'ín kjuu, b'i tsu én xi kits'ín nibáha chjuúhun: “Najmi chumi ni tjeheh xuto. Najmi tu ji nungijin yjohi. At'aha ch'on ts'ín ka'bai chinina nkui jyún tu ngat'aha ni xi tímat'ain xuto.”

²⁰ Tunga já na'mi k'akuhú ko jáchá xi ta tjíhin xá tsinchá'a xuta xi kama ñjakú yo tu xi incha kuankihi nga tu sahá Barraba xi n'e ndaíhi ra ko nga Jesu xi n'ek'ien. ²¹ As'ai ta kingjásjaiyahá ngáha nda titjuun:

—¿Má xi kui já xi joó mjenuu nga k'uejñá ndaínuu?

B'a incha kitsú xuta nkjiun:

—Barraba.

²² B'a kitsú Pilato:

—¿Ko mí xi ts'ihín Jesu xi 'mí Cristo?

B'a incha kitsú tente xuta:

—¡Kas'et'a kruu!

²³ B'ahá ta kitsú ngáha Pilato:

—Tunga, ¿mí ni ch'on tjíhin xi kits'ín ndo?

Tunga tu sahá 'yún incha kikjintáya sa xuto:

—¡Kas'et'a kruu!

²⁴ As'ai najmi ta be nkú ts'íhin Pilato, at'aha tu sahá 'yún tíncha kjintáya sa xuta nkjiun nga tíma kjahan. Kui nga jakj'áha ntánijua, tsanéjnu ntsja nginkun xuta ko b'a kitsúhu:

—Najmi an tinná je nga kuayá ndai. Jun yo ni xi n'oo.

²⁵ B'a incha kitsú ngatentee xuta:

—Jin ko ntini ch'anji ngabayaha ndo.

²⁶ As'ai y'éjña ndai Pilato Barraba ko kitsjá kjuá nga s'ehé Jesu ko nga s'et'a kruu.

²⁷ As'ai já juhun Pilato jas'enko Jesu ni'ya masen xi 'mi ni'ya pretorio. Kinchja njaha ngayjee já jun xinkjin nga y'etjindaihi Jesu. ²⁸ Incha ts'asje najyuhun Jesu ko kits'innja nku najyun ndju kuan nga incha kik'aya. ²⁹ Ko incha kits'inná nku corona na'yá xi y'é'a nintaku ko ntsja kixi kits'ink'a nku yáxá. As'ai tsinchakunch'int'a mañaha ko tsajnukie nga b'a incha kitsúhu:

—Antahi, nda rejhi xuta judio.

³⁰ Tsatétéjnu ko jakj'á yáxoo nga kik'onntjai nintaku Jesu. ³¹ Askahan nga ja kamaha nga kik'aya Jesu, ts'asje ngáha najyun ndju kuon ko kits'innja ngáha najyun xi ts'e Jesu. As'ai incha tsitjuko tu xi ngjuát'a kruuhu.

B'i ts'in kis'et'a kruu Jesu

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Nk'ie nga tinncha bitju yo, ksatékjá nku nda nanki Cirene xi Simon 'mi. Kui xi kits'in kjuá'yuhun ra já juun nga k'uanji kruuhu Jesu. ³³ As'ai incha tsichu ante xi 'mi Golgota. Kui éen xi tsuhu ra: Antehe Nintaku Anima. ³⁴ Kik'aihi Jesu nga k'úi binu xi kin'etjijinkoho nki, tunga nk'iehé nga kikjut'a Jesu ntóo, najmi kits'in yu nga kik'i.

³⁵ Nk'ie nga kingját'a kruu, já juun tsakjanya xihí xinkjin najyuhun Jesu nga kitsutonyá ts'ihin. ³⁶ As'ai y'entu yo nga kikunntá. ³⁷ Kis'et'a xi tjehe antsjaku Jesu nku yáte xi títsuya mí kjuaha nga tin'ek'iehe. “Kui xu'bi xi Jesu xi nda rejhi xuta judio”, kis'et'a yátee.

³⁸ Ta kis'et'a kruuko Jesu jo já ndyjé. Nku xi kitsjen nga kixihí ko nku nga skjúhun. ³⁹ Xuta xi tinncha f'a yo najmi kikienkjún Jesu nga kinchja. Kits'ink'ajni nintaku ⁴⁰ nga b'a incha kitsúhu:

—Ji xi n'exúyai ninku ko jan nistjin chjúsintjen ngáhani, tsixín, n'ek'anki yjohi. Tsa ji xi Ntíhi Ntjáná, titjument'ai kruu.

⁴¹ B'a ta ts'in kik'ayaha já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo ko jáchá xi ta tjihin xá. B'a incha kitsúhu xinkjin:

⁴² —Kamaha ndai nga kj'ai xi kits'ink'anki, tunga tu sa najmi mahá ngáha ts'ink'anki yjoho. Katitjument'a kruu nd'ai tsa kui xi nda rejhi xuta Israel. Nk'iehé nga s'ejinná. ⁴³ Kui xi 'yún kis'ejihin Ntjáná, kui nga Ntjáná kats'ink'ankihí ra nd'ai tsa tjo kjuaxihí. ¿A najmi b'ahá kitsú nga kui xi Ntíhi Ntjáná?

⁴⁴ Ko já ndyjé xi kjintut'á kruuko Jesu ta ch'on incha kitsúhu.

B'i ts'in k'ien Jesu

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Chuba te jo nga nistjiun kis'e jyun ngayjee asuntee santa nkúhu nga tsichu chuba jan nga ngixuun. ⁴⁶ Nkú ma nga chuba jan 'yún kikjintáya Jesu nga éhen kinchja. B'i kitsú:

—Eli, Eli, ¿lema sabactani? —kui éin xi tsuhu ra: Ji Ntjana, ji Ntjana, ¿á kan'e nga mahani?

⁴⁷ K'ua xuta xi kabincha yo incha kint'é kui éen. Kui nga b'a incha kitsúhu ra xinkjin:

—Nda profeta Elia tinchjaha ndo.

⁴⁸ As'ai tjen'yun tsangatsankahá nku nda xi síña yo ko nku tsanka kits'ínk'anchiko sesehe binu san. Kui xi y'eku nku yáxa nga kits'ínkjik'uhun Jesu tu xi k'úhi. ⁴⁹ Tunga b'ahá kitsú xuta xi kabincha yo:

—Chúya mai. Chase ma raá tsa nibá Elia nga ts'ínk'ankihj.

⁵⁰ As'ai ta 'yuhun kikjintáya ngaha Jesu ko k'ien. ⁵¹ Nk'ie nga b'a kamo, kitiyájen najyun xi tjenchja ante xi 'yun nkjuhun ninku. Jo tsitju. Kik'aha ra nk'aha santaha kintee. Ko chón kama ko tsakjan naxiu. ⁵² Tsix'á tsjóho anima ko j'áya ngaha ra nkjin xuta k'ien xi kis'ejihin Ntjaná. ⁵³ Incha tsitju tsjóho nk'ie nga j'áya ngaha ra Jesu ko jas'en nanki je Jerusalem nga tsakúchjihj yjoho nkjin xuta.

⁵⁴ Nda jun k'aku ko já jun xi tinja kunntá Jesu, nk'ie nga kieke chón ko ngayjee ni xi timo, tu xi incha kitsankjuhun ko b'a incha kitsú:

—Kjuaxi kjáihin nga kui ndai xi Ntíh Ntjaná.

⁵⁵ Yo kjint'á kabincha nkjin jminchjin xi tinja base. Kitsjennkíh Jesu nga tsitju ante Galilea ko tsasinkoho. ⁵⁶ Ajihin jminchjün tjenjin Maria Magdalena, Maria xi naaha maha Santiago ko Kuse, ko naaha jáha Zebedeo.

B'i ts'in kis'eyajni Jesu

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Nk'ie nga ja tíma jyun, j'ai nku nda nchiná xi 'mi Kuse, nku nda nanki Arimatea xi ta ja tsichu ma nku nda ni'yakuyáha Jesu. ⁵⁸ As'ai ngjisehe Pilato ko tsankihj yjonintehe Jesu. Kitsjá kjuá Pilato nga k'uaih ndo yjonintee.

⁵⁹ Jakj'á Kuse yjonintee. Nku najyun je kik'ontikjánu ⁶⁰ ko ngjingjáñaya nku tixa tsjó tsetsehe xi kits'ínndat'á naxiu. As'ai kik'ontikjá nku ndjio chánka nga y'échjane ankjuá tsjóo ko ngji. ⁶¹ Y'entu ankjin tsjóo Maria Magdalena ko Maria xinkuu.

B'i ts'in kin'e kunntá já juun tsjóo

⁶² Nistjin xi ma ndyjuun, nk'ie nga j'a nistjin nk'ie nga s'enda ni xi machjén S'í Pascua, as'ai kama njakú já na'mi k'aku ko já fariseo nginkun Pilato ko b'a kitsúhu:

⁶³ —Ji nda ntia, f'áitsjenni nga b'a kitsú nda tsank'óo nk'ie nga tíña sa: “Nk'ie nga kj'ua jan nistjin, kj'uaíya ngahana ngabayoo.” ⁶⁴ Kui b'a maha, b'a tixin nga chúnnta tsjóo santaha nkúhu nga kj'ua nistjin xi ma jahan. At'aha tsa najmi ma, kutsa kj'uaíh já ni'yakuyáha ndo nga jyuun ko ngjuaikoo ndyjé yjonintehe. As'ai: “Ja j'áya ngaha ra ngabayoo”, kuitsu hu xuta. Tsa b'a ts'ín jóo, 'yun s'e sa én tsank'á xi kuitju askahan nga xi tjuun.

⁶⁵ B'a kitsú Pilato:

—Tankinkoo já juun. Tankiún n'e kunntó tsjóo xi nkú ts'ín mjenuu.

⁶⁶ As'ai incha ngjisehe tsjóo. Nku ndjio y'échjanekoho. Y'échjane sisin ko y'entu já jun xi kikunntá yo.

28

B'i kama nk'ie nga j'áyahá Jesu ngabayoo

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Nk'ie nga j'a xuatu, ja tífi ma sen ngaha nistjin xi b'atuts'ihin ra tuntjóo, ngjisehe tsjóo Maria Magdalena ko Maria xinkuu. ² As'ai tu nkuhú chón xi tu xi 'yuhun kama. Nku ntítsjehe Ntjaná nibajen nk'a ján. J'aikjexin ndjio xi tjíchjane ankjuaha tsjóo ko yo y'ejñasun. ³ Xi nkú joyaha nd'ich'on tjin sénnistjihin ko taba xúxú najyun xi yja xi nkú joyaha nch'án. ⁴ Nk'ie nga incha

kikie ntítsjee já jun xi tijncha kunntá tsjóo, tu xí incha kitsankjúhún nga incha kik'atsé. B'a incha kik'ientu xi nkúhu tsa ja k'ien kik'ientu.

⁵ As'ai kinchjako ntítsjee jminchjún nga b'a kitsúhu:

—Najmi tu binkjun. Be nga Jesu xi kis'et'a kruu tbinchisjó. ⁶ Najmi ta ej tijnaha. Ja kaf'áya ngáha ra ngabayoo xi nkú nga kitsú. Nibáhasoo ante má nga kis'ejña. ⁷ Kítsa tankínk'inyohoo já ni'yakuyáha nga ja kaf'áya ngáha ra ngabayoo Jesu ko ngjuai títjuhún ante Galilea. Yo skue. Ja kuaxinyanuu ni xi tjihin nga xinnuu.

⁸ As'ai tsitju kítsa kítsa jminchjún aya tsjóo. Títsankjún ko tsjo nkjún tímaha. Tsangatsanka nga ngji tsúyaha já ni'yakuyoo éen. ⁹ Ko nga tijncha fi, tu yohó ksatéjin Jesu ko janiñaha. As'ai incha ngjik'úhún ko kitsubakjá sjai nga kits'intsjoho. ¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—Najmi tu binkjun. Tankínk'inyohoo já nts'é nga katji ante Galilea. Yo skuena.

B'i ts'in kitsúya já juun ni xi kamo

¹¹ Nk'ie nga tijncha fi jminchjún, as'ai ngji k'ua já juun ajin naxinantóo. Ngji tsúyaha já na'mi k'aku ngatentee ni xi kamo. ¹² As'ai kama ñjakú já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjihin xá nga y'éndako xinkjín. As'ai kitsjá nkjúhún toon já juun ko b'a kitsúhu:

¹³ —B'i tixíún: “Kaf'aijyún já ni'yakuyáha ndo ko kafiko ndyjé yjoninte k'ien nk'ie nga kisuntuféi.” ¹⁴ Tsa kuint'é nda títjuun niu, jin yaj xi nkú n'e chubanijmíkoj. Najmi tu jun fantohó yjonuu.

¹⁵ As'ai jakj'á já juun toon ko b'a incha kitsú xi nkú kik'ihin. Kui én xu'bj xi tu yje chubanijmíyahá sa ajihin xuta xi ntje judio tjeheñ ra santaha nistjin nd'ai.

*B'i ts'in kitsjá xáha Jesu já ni'yakuyáha
(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)*

¹⁶ Já ni'yakuyá xi te nkuu incha ngji ante Galilea asunntu tjenki xi kitsú Jesu. ¹⁷ Nk'ie nga incha kikie Jesu, kits'intsjoho, tunga tjihin xi jo jan kamaha. ¹⁸ As'ai Jesu ngjisehe já ni'yakuyáha ko b'a kitsúhu:

—Ja kik'aina nga kuatexumaha ndjiojmi jáñ ko asunntei. ¹⁹ Kui nga tankihinnu ko n'e mo xuta ni'yakuyána ngayjee xuta naxinantá xi tjin asunntee. Tatentó xuta tu xi Ntia Na'miu, Ntíu ko Espiritu Santo kamats'ehe. ²⁰ Takúyohoo nga kats'intjusun ngayjee kjuatexumana. An kúátejñajinnuu ngayje nistjin santaha nkúhu nga kfe asunntee.

Xujun xi y'ét'a Marco én nda tsuhu Jesucristo

B'i ts'ín y'énimí Jua Bautista

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ B'i ts'ín b'atuts'ihin ra én nda tsuhu Jesu, kui xi Cristo xi Ntíhi Ntíaná maha.

² Nda profeta Isaiá b'i ts'ín y'ét'a nk'ie:

Títs'inkjía nda chjine'énná tu xi ngjuai tíjuhun ri.

K'uénda tíjün niyáhi.

³ Tínu'yá ntáha nku nda xi tíkintáya ante kixiu:

“T'endo niyáha Ntíaná. Tjen naxuu niyáha.”

⁴ Xi nkú ts'ín y'ét'a Isaiá nk'ie, b'a ts'ín j'aiténtá xuta Jua ante kixiu. Y'énimí nga tíhin nga ngjuai'áha ra animáha xuta ko nga saténtá tu xi kama ndyjat'aha ra ngatitsuhun. ⁵ Tsitju ngayjee xuta xi tjin ante Judea ko ngayjee xuta xi tjin nanki Jerusalem nga j'aisehe Jua. Incha kisaténtájin ntáje Jordan nk'ie nga kits'ínkie yoho nga tíhin ngatitsun.

⁶ Nk'ie nga y'eña Jua, najyun xi kamandakoho ntsjaha chu camello bja ko nku tjabaxín b'ékjá. Chjuba ko ntsjényá kjine. ⁷ B'i kitsú nga y'énimí:

—Askahan an kj'uai nku xi 'yún nk'a tjen sa, xi má nga ndahachí najmi tsuhuna tsa kjendáya n'úhu ntéhe. ⁸ An ntánijua tibaténtáko honuu tunga máha kui, Espiritu Santo kuaténtáko honuu.

B'i ts'ín kisaténtá Jesu

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Nístjin ján tsitju Jesu nanki Nazaret, nanki xi tíñajihin ante Galilea, ko ntáje Jordan tsaténtájihin Jua. ¹⁰ Nk'ie nga títitjújín ntánijuo, kieke nga tsix'á nk'a ján ko nga Espiritu Santo nibajennehe xi nkú joyaha nku chutuju.

¹¹ Kinu'yá nk'a ján nku ntá xi b'a kitsú:

—Ji Ntína, tjona ji. Tsjo nkjún mana ji.

B'i ts'ín kits'ín nganaha Jesu ndanindoo

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² As'ai tjen'yún ngjikohó ra Espiritu Santo ante kixiu. ¹³ Yo y'eña yachán nístjin tíhin, ko ndanindoo kikjut'ayák'uhun. Y'ejñajihin chu xi tjin ngijñóo ko ntítsjehe Ntíaná j'aisinkoho.

B'i ts'ín kik'atuts'ihin xáha Jesu

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Askahan nk'ie nga kis'eya'yún Jua, ngji Jesu ante Galilea nga y'énimí én nda tsuhu Ntíaná. B'i kitsúhu xuta:

¹⁵ —Ja kuichu chuba. Ja 'yún tiña tíñanuu Ntíaná nga tibatéxumanuu nd'ai. Tankínchj'aha ruu animanuu ko n'e s'ejun én nda tsuhu Ntíaná.

B'i ts'ín kinchjaha Jesu já ni'yakuyá xi tjuhun

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Nk'ie nga tsú'ba Jesu andai ntáchak'un Galilea, kieke Simon ko Andre xi nts'e maha xinkjín. Kui xi tíncha kjaník'a na'ya tíjoho ajin ntóo, at'aha tíjo incha tsuba jóo. ¹⁷ B'i kitsú Jesu:

—Jun já, tsjénkinú. An ts'ian nga xuta nuboo.

¹⁸ Ta kuihi chubo y'entu jóo na'yaha ko kitsjennkíhi Jesu.

¹⁹ As'ai ngjindju sa ko kieke Santiago ko Jua xi nts'e maha xinkjín. Kui jóo xi jáha Zebedeo. Ayaha tsutsuhu jóo incha kabincha nga tíncha b'énda na'yaha.

²⁰ As'ai tjen'yún kinchjahá ra, ko y'entu jóo Zebedeo xi na'mihí maha ko já xi basinkohó aya tsutsuu nga kitsjennkíhi Jesu.

B'i ts'in kits'in ndaíhi Jesu nku nda xi tijnajihin nku ndaninda
(Lc. 4:31-37)

²¹ As'ai incha j'ai nanki Capernaum. Nk'ie nga nistjin nkjún jas'en Jesu ni'ya sinagoga nga tsakúya. ²² Kama nkjún xuta xi nkú ts'in tsakúya, at'aha tsakúya xi nkúhu tsa xá tjihín, najmi xi nkú ts'in bakúya já chjine'éhen kjuatexumoo.

²³ Tijná sinagogaha xuta Capernaum nku nda xi tijnajihin nku ndaninda. Kui xi 'yún kikjintáya nga b'i kitsú:

²⁴ —Ji Jesu xi nibáhani Nazaret, ¿mí nihi xi tijnkoni? ¿Á ja kjúái n'ekjeheni? Bená yáha ji. Ji xi ntíhi Ntjaná.

²⁵ Tunga ndjahá kinchjako Jesu ndanindoo:
—Xú sin n'ei ko titjusjehin ndo!

²⁶ Ixi y'etsujnehé ra ndo ndanindoo ko tu xí 'yuhún kikjintáya nga tsitjújhin.
²⁷ Ngatentee xuta tu ni xí kama nkjún ra ko b'i ngján kingjásjaiyaha xinkjín:
—¿Mí nihi xu'bi? Kj'ai ts'in bakúya nda. Bakúya xi nkú joyaha tsa xá tjihín. Santaha jánindoo batéxumaha ko nt'é'éhen.

²⁸ Ngayjee nanki xi tjin ante Galilea tu xí kitsahá kichubanijmíyaha Jesu.

B'i ts'in kits'innkíhi Jesu na nchí'yaha Pedro
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Nk'ie nga incha tsitju ni'ya sinagoga, ngji Jesu, Santiago ko Jua ni'yaha Simon ko Andre. ³⁰ Kui chubó ch'in kjiñako na nchí'yaha Simon. Tjen'yún kik'inyahá ra Jesu ni xi tímaha tachjúun. ³¹ As'ai ngjik'uhun Jesu ko jakj'á ntsja nga kikjesintjen. Ta kuihi chubó kindyjajihin ch'ihin tachjúun ko kitsjáha nichine xi tsichusehe.

B'i ts'in kits'innkíhi Jesu nkjin xuta un
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Nk'ie nga ja kama'ña, askahan nga ja ngjintjai ts'ú, j'aich'áha Jesu ngayjee xuta un ko xi tjintujhin jánindoo. ³³ Ngayjee xuta nantio kama ñjakú asti ankjuo. ³⁴ Kits'innkíhi Jesu nkjin nkjún xuta un xi k'uhun nkjin tikjá ch'in. Kik'onsje nkjin nkjún jáninda. Najmi kitsjantehe tsa kunchja jánindoo, at'aha jánindoo be yáha Jesu.

B'i ts'in tsitju Jesu nga y'énimí éhen Ntjaná
(Lc. 4:42-44)

³⁵ Nk'ie nga jyunya xa sa, tsisintjen Jesu ko ngji nku ante t'axín tiya. Yo kinchjako Ntjaná. ³⁶ As'ai Simon ko já xi tjintukohó yo incha tsangisjái Jesu.

³⁷ Nk'ie nga kisakúhu, b'a incha kitsúhu:
—Ngayjee xuta títangisjaihi.

³⁸ B'i kitsú Jesu:
—Tjián kj'ai ante xi tjin tiña ei tu xi ko ta yo k'uenijmíhina. At'aha kui xá jáhina.

³⁹ Ngji nga y'énimí xki ni'ya sinagoga xi tjin ngayjee ante Galilea ko kik'onsje jáninda xi tjintujhin xuta.

B'i ts'in kits'innkíhi Jesu nku nda xi k'uhun ch'in fentujnu
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Nku nda xi k'uhun ch'in fentujnu j'aisehe Jesu ko tsasinkúnch'int'aha nga tsankíhi nga kuasinkohó. B'i kitsúhu:

—Tsa ji xi mjehi, kama n'e jení nga chjúxinní ch'in xi k'unna.

⁴¹ As'ai kama nimaḥa Jesu nda uun. Kingjénne ntsja nga kits'ínko ko b'i kitsúhu:

—Mjena. Katuma jei.

⁴² Ta kuihi chubo kindyja ch'ihin ndo. Kama je ngáha. ⁴³ As'ai b'i kitsúhu Jesu ndo:

⁴⁴ —Ji, najmi tu ch'a xi 'miyaihi ni xi kamat'ain. T'ihinkúchjiji yjohi nda na'miu ko tjein chje xi nkú ts'in y'éjña Moise ngat'aha nga ja kama jei, tu xi skué kixihi xuta nga ja kamanda ngáhani.

⁴⁵ Tunga nk'iehe nga ngji ndo, kitsúya tentehe xuta ni xi kamat'ain. Kui nga najmi ta kama jas'en chjiji Jesu nanki xi t'ihin yo. Tu andai nantiohó kikjatsú'ba má nga najmi tjin xuta. Tunga tsitjuhú xuta xi tjin tu má nankihi ni nga j'aisehe.

2

B'i ts'in kits'innkihi Jesu nku nda xi najmi ma fi

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ As'ai ta j'aihi ngáha Jesu nanki Capernaum ko kint'é xuta nga ja tijná ngáha Jesu ni'yaha. ² Kui nga kama njakú nkjühun xuta, nga santaha najmi ta kis'ehe ante asti ankjuo, ko Jesu y'énijmíhi éhen Ntíaná xuto.

³ As'ai incha j'ai nju já xi incha kab'anganki nku nda xi najmi ma fi. Jesu j'aich'aha ndo. ⁴ Tunga najmi mahá incha bichúko nda uun má síjña Jesu tu ngat'aha xuta nkjin xi kama njakú yo. Kui nga incha kikjexihin nku te ni xi kjinehe ra ni'yoó ko yo incha kits'ínkijihi nda uun santaha má síjña Jesu.

⁵ Nk'ie nga kikié Jesu nga s'ejihin jóo nga Ntíaná kits'in nibáha, as'ai kinchjako nda uun:

—Ji ntína, ja kama ndyjat'ahi ngatitsuhin.

⁶ Tunga ta kab'entuhú yo k'ua já chjine'éhen kjuatéxumoo xi b'i ts'in incha kits'innkjink'un: ⁷ “¿Á b'a ts'in tinchjaha ndai? Najmi tibenkjún Ntíaná nga b'a ts'in tinchja. At'aha nku tutuhú Ntíaná xi maha ts'indyjat'aha xuta ngatitsuhun.”

⁸ Tunga tjen'yún kamankjihin ra Jesu ni xi tijncha ts'innkjink'un jóo. As'ai b'i kitsúhu:

—¿Á b'a ts'in t'n'enkjín'uhunnu? ⁹ ¿Má éhen xi 'yún naxu tjen xi kama xihin nda xi najmi ma fi? ¿A: “Ja kama ndyjat'ahi ngatitsuhin”? ¿A ra: “Tisintjein, chjúbéi nachan xi kisujñasuin ko titsutjai”? ¹⁰ Tunga mjehéna kuakuchjínuu nga Ntíhi Ndax'iun tijná ngajoho Ntíaná asuntei xi má nga kama ts'indyjat'aha ngatitsuhun xuta.

As'ai b'i kitsúhu nda xi najmi ma fi:

¹¹ —Ji tinchjakoho. Tisintjein, chjúbéi nachahin ko t'in ngáhani ni'yahi.

¹² As'ai tjen'yún tsisintjehén nda uun, jakj'á nachahan, ko ngayjee xuta kikiéhe nga tsitjusje. Tu ni xi kama nkjühun ra ngatentee xuta ko kits'intsjoho Ntíaná. B'i incha kitsúhu xinkjin:

—Ndahachí najmi kjee yaá nku ni xi nkúhu xu'bi.

B'i ts'in kinchjaha Jesu Levi

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ As'ai ta tsitjuhú ngáha Jesu nga ngji andai ntáchak'uun. Nkjin nkjún xuta j'aisehe, ko Jesu tsakúyaha xuto. ¹⁴ Nk'ie nga tít's'in nijá, kikié nda xi 'mi Levi xi ntíhi Alfeo nga kab'ejña ante má nga f'áchjintjai ch'a nga ts'inxát'aha já Roma ko b'i kitsúhu:

—Tsjénkiní.

As'ai tsisintjen Levi ko kitsjennkíhi Jesu.

¹⁵ Nk'ie nga tíkjine Jesu niñu ni'yaha Levi, nkjin nkjún já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'ínxát'aha já Roma ko já xi najmi naxu ts'intjusun kjuatéxumaha Moise ta incha j'aik'ientut'aha Jesu ko já ni'yakuyáha. At'aha nkjin nkjún maha xi incha kitsjennkíhi. ¹⁶ Kikie já chjine'éhen kjuatéxumo ko já fariseo nga Jesu tíkjineko niñu jóo. As'ai kinchjako já ni'yakuyáha Jesu nga b'i kitsúhu:

—¿Á já xi f'áchjintjaihi ch'á ko já xi najmi naxu ts'intjusuhun kjuatéxumaha Moise tinekoho niñu nda maestrunu?

¹⁷ Nk'ie nga kint'é Jesu éin, b'i kitsú:

—Xuta xi uhun machjéhen já chjinenki, najmi xi ndaha. Najmi xuta je jái nchjaha, xuta ngatitsun ní jái nchjaha.

B'i ts'in kitsúya Jesu nkjé tjihin nga k'úentu kjintía xuta ni'yakuyáha
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Nku niyá nk'ie nga tjintu kjintía já ni'yakuyáha Jua Bautista ko já fariseo, as'ai tjín xi incha j'aisehe Jesu ko b'i kitsúhu:

—¿Nkú tjihin ra nga najmi b'entu kjintíaaha já ni'yakuyáhi, xi nkú ts'in b'entu kjintía já ni'yakuyáha Jua ko já ni'yakuyáni?

¹⁹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A mahá b'entu kjintía xuta xi tjintujín nku s'í kjuabixan nk'ie nga tijnajin saha nda bixoon? Nk'ie nga tijnajin saha nda bixoon, najmi kama k'úentu kjintía. ²⁰ Tunga kuichúhú nistjin nga chjú'aha nda bixoon. Nk'ie nga kuichú nistjin xu'bo, nk'iehé nga k'úentu kjintía.

²¹ 'Najmi ch'a b'estikoho najyun chá nku te najyun tsetse xi najmi kjee nibákú. At'aha nibákú najyun tsetse ko kjetiya najyun chóo. B'a ts'in fi tsehe má kitiyá. ²² Ko ta ndaha najmi ch'a binchá binu tsetse nku tsa tjabaxín chá. At'aha binu tsetse kjetiya tsa tjabaxín chóo. As'ai fi ndzjo binu ko batsun tsa tjabaxín. Kui nga tsa tjabaxín tsetsehé xincháha binu tsetse.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu nistjin nkjúun
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Nku xuatu tíf'a Jesu má nga tjintje tuniñu. As'ai incha kikje'yún tuniñu já ni'yakuyáha ko kits'intjiya ntsja nga kikjine. ²⁴ As'ai b'a incha kitsúhu Jesu já fariseo:

—Chase ma ri. ¿Á ni xi tijná nkjúhun ra kjuatéxumo nga nistjin nkjúun tijncha ts'ihin já ni'yakuyáhi?

²⁵ B'i kitsú Jesu:

—¿A ndahachí najmi kjee n'eyo má nga tjit'a ni xi kits'in David nk'ie nga un kikiehe ko kama bjoho kui ko já xi tjenkoho? ²⁶ Kui nistjiun Abiatar tjihin nda na'mi títjun. Jas'en David ante nkjúhun Ntjaná ko kikjine ninkuan nkjún xi tjintu yo, ni xi tu já na'miu ma kjinehé. Ta kitsjá yaha ninkuon já xi tjenkoho.

²⁷ 'Nistjin nkjúun kis'ejña ngandaha xuta, najmi ngandaha nistjin nkjúun kamandaha xuta. ²⁸ Kui nga Ntíhi Ndax'iun batéxumaha ra santaha ko nistjin nkjúun.

3

B'i ts'in kits'innkíhi Jesu nku nda xi ch'ihin ntsja
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Nku niyá jas'en Jesu ni'ya sinagoga ko yo ta kab'ejña nku nda xi ch'ihin ntsja. ² Kikunntá 'maha jóo tu xi incha skuéhe tsa ts'ínnkíhi ndo nga nistjin nkjúun, tu xi b'a ts'in sakúhu ra má tindyajihin Jesu.

³ As'ai b'a kitsúhu Jesu nda xi ch'ihin ntsja:

—Tisintjein ko tisijnjai kamaseen.

⁴ As'ai b'i kitsúhu jóo:

—Jun, ¿mí nihi xi ma n'e nga nistjin nkjúun? ¿A ma n'e ni xi nda, a ra ni xi najmi nda? ¿A ma n'ek'anke xuta, a ra ma n'ek'ien?

Tunga najmi kinchjahá jóo.

⁵ As'ai kjan tsasehe Jesu já xi kabinchandaihi kó kieke babaha at'aha ndjá tjintuyá animaha jóo. B'i kitsúhu nda xi ch'ihin ntsja:

—Tjentei ntsai.

Kingjénte ntsja ndo kó kamanda.

⁶ Tunga nk'iehé nga tsitju já fariseo yo, as'ai kama ñjakúko já xi yjanki nda rej Herode Antipa nga tsangisjai niyáko xi nkú ts'in kama ts'ínk'iehen Jesu.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu nkjin xuta andai ntáchak'uun

⁷ As'ai ngjiko t'axín Jesu já ni'yakuyáha andai ntáchak'uun. Ta kitsjennkihi nkjin nkjún xuta xi incha niba ante Galilea. ⁸ Kó ta incha kint'é ngayjee ni xi títs'in Jesu xuta xi tjín ante Judea, xi tjín nanki Jerusalen, xi tjín ante Idumea, xi tjín ngabantá ntáje Jordan, kó xi tjín andaihi nanki Tiro kó nanki Sidon. Kui kjuaha nga incha j'aise tentehe ra.

⁹ As'ai y'exá Jesu já ni'yakuyáha xi má nga k'uéndaha nku tsutsu, tu xi najmi kuasinne'yúhun ra ngayjee xuta nkjin xi kama ñjakú yo. ¹⁰ At'aha ngatentee xuta xi uhun íxi tíncha basinne'yúhun ra nga mjehe ts'ínkoho, at'aha nkjin nkjún maha xuta un xi kits'innkihi.

¹¹ Kó máha jánindo, nk'ie nga incha kieke Jesu, tsinchakúunch'int'aha kó b'i incha kitsú nga kikjintáya:

—Ji xi Ntíhi Ntjaná!

¹² Tunga ndjáha kinchjako Jesu jánindo tu xi najmi incha kuitsuyaha yáha Jesu.

B'i ts'in kitsjá xaha Jesu já postru xi te joo

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ As'ai ngjinji Jesu nku asunntu tjenki. Kinchjaha já xi j'ájin nga kj'uaísehe kó incha j'ai jóo. ¹⁴ Te jo maha já xi j'ájin tu xi tsjénkoho ra kó tu xi ts'ínkjihi nga k'uénijmí éhen Ntjaná. Já postru kitsúhu jóo. ¹⁵ Kitsjáha jóo nga ngajoho ts'ínkjihi ra xuta kó nga k'onsje jáninda xi tjintujihin xuta.

¹⁶ Kui xu'bi já te jo xi j'ájin Jesu: Simon xi kitsjá j'áihin nga kui xi ta Pedro k'úin; ¹⁷ Santiago kó Jua xi nts'e maha xinkjín, xi jáha Zebedeo maha. Jesu ta kitsjá j'áihin já xi joo nga ta k'úin Boanerge, kui j'áin xi tsuhu ra: Ntíhi Ch'on. ¹⁸ J'ájin ya: Andre, Felipe, Bartolome, Mateo, Toma, Santiago xi ntíhi Alfeo, Tadeo, Simon xi mako já cananista, ¹⁹ kó Judá Iscariote xi askahan kits'ínkjas'en Jesu.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu ndaninda Beelzebu

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ As'ai kik'óya ngáha Jesu ni'yaha kó ta kama ñjakú nkjúhún ngáha xuta, nga santaha najmi kama incha kikjine niñu. ²¹ Nk'ie nga kint'é xuta xinkjín Jesu niu, incha j'aingisjaihi. At'aha b'a kitsú xuta nga ja tíma luku Jesu.

²² Máha já chjine'éhen kjuatéxumoo xi incha nibaha nanki Jerusalen, kui xi b'a kitsú:

—Ndaninda Beelzebu xi ndaninda k'akuhu jánindo tjíñajihin ndai. Kui nga nga'yúhun ndaninda k'akuhu jánindo tím'osjekoho jánindo.

²³ As'ai kinchjahá Jesu jóo kó y'éjña chubayaha nga tsakúya:

—Jun, ¿nkú ts'in kamaha tsa ndanindo ta kuihi k'onsje suba yjoho? ²⁴ Xuta xi tjín má nga batéxuma nku nda rej, tsa ta kuihi fi kontraha xinkjín, ndahachí najmi tse maha má nga batéxuma nda rej xu'bo. ²⁵ Kó tsa xuta xi tjintu nku

ni'ya fi kontraḥa xinkjín, ndahachí najmi ta s'ehe ra nga'yún. ²⁶ B'a ta ts'ín tíña ts'e ndanindoo. Tsa Satana kuakjanya yjoho nga ta kuihi ngjuai kontra yjoho, ndahachí najmi tse kamaha nga k'úéña. Tu sa ní kuichúje nistjihin.

²⁷ 'Ndaha nku najmi ma fas'en ni'yaha nku nda xi 'yún tjihin nga'yún ko kjé'aha ni xi tjihin. Tjín níhi nga tjun k'ué'yún ndo. B'a ts'ín kama kjé'aha ra ni xi tjihin ndo ni'yaha.

²⁸ 'Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Kama ndyjat'aha ngatentee ngatitsuhun xuta ko ngatentee tu mí én ch'on tsuhú ni xi kitsú. ²⁹ Tunga xi ch'on kuitsuhu Espiritu Santo, kui xi najmi ta kama ndyjat'aha ra. Nku jé xi najmi ta kamaha ra ndyjaḥa ts'ín.

³⁰ B'a kitsú Jesu at'aha: “Ndanindoo tíñajihin”, incha kitsú jóo.

B'i ts'ín kitsúya Jesu yá xi naaha ko yá xi já nts'e
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Ja kamoo. J'ai naaha ko já nts'e Jesu. Natsiun tsincha nga kits'ínkji xi ngji nchjaha Jesu. ³² As'ai xuta xi kab'entut'aha b'a kitsúhu:

—Naahi, já nts'eí ko jminchjín nichjai kabincha natsin ján. Mje rúhu kuinchjakohi.

³³ B'i kitsú Jesu:

—¿Yá xi nána ko yá xi já nts'é?

³⁴ As'ai tsasehe xuta xi kab'entut'aha ko b'i kitsú:

—Kui xuta xu'bi xi nána ko já nts'é. ³⁵ Tu yáhá ni xi ts'íntjusun xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná, kui xi nda nts'é, na nichja ko nána.

4

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda xi tsaténdzjo xujmá
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Nku niyá Jesu tsakúyaha xuta éhen Ntíaná andai ntáchak'uun, ko tu ni xí nkjihin xuta kama ñjakút'aha. Kui nga nku tsutsu ngjik'iejñayaha ko ngayjee xuto andai ntóo tsincha. ² Nkjín tikjá ni tsakúyaha nga y'éña chubayaha. B'i kitsú:

³ —Tjenñju. Nku nda ngjiténdzjo xujmá. ⁴ Nk'ie nga tibaténdzjo xujmóo, k'ua xi tsixuntu andai niyóo. As'ai incha j'ai nisee ko kikjine xujmá xu'bo. ⁵ K'ua xi tsixuntu ajin ndjio má nga najmi 'yún tjín ninte. Kitsa jasú xujmóo, at'aha najmi 'yún tjain nintee. ⁶ Tunga nk'iehé nga tsitju ts'iu, kits'ínchjahan ko kixí, at'aha najmi 'yún ngjiyanji kamaḥa. ⁷ K'ua ngá xi tsixuntu ajin na'yóo. Kisá na'yóo ko najmi kitsjantehe nga nda saá xujmá xu'bo. Najmi chumi níhi kitsjá. ⁸ Tunga k'uahá ngá xi tsixuntu má nga nda nankiu. Jasú xujmá xu'bo ko kisá. Tu xí tsehé ni xi kitsjá. Tjín xujmóo xi kitsjá katé tjihin, tjín xi kitsjá cháte ko te tjihin, ko tjín ngá xi kitsjá unchan tjihin.

⁹ Ko b'i kitsú sa:

—Xi tjen tjabaxínñju, katasínñju.

B'i ts'ín kitsúya Jesu á tu subahá y'éña chubayaha nga tsakúya
(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Askahan nk'ie nga y'eña suba Jesu, xuta xi kabinchat'aha ko já ni'yakuyá xi te jóo incha kingjásjaiyaha mí níhi xi tsakúya nga y'éña chubaya.

¹¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Jun ja kik'ainuu nga kamankjinnuu ni xi 'ma tíña ts'e xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná. Tunga xuta xi k'oo tu s'ejña chubayahá ra, ¹² tu xi ndaha tsa kuasehe tunga najmi skuéhé, ko ndaha tsa kuasínñju tunga najmi kamankjihin ra. B'a ts'ín najmi ngjuaikj'áha ra animaha ko najmi n'endyjat'aha ra ngatitsuhun.

B'i ts'in tsakúya Jesu xi nkú ts'in ts'ínkjáihin xuta éhen Ntíaná
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ B'i kitsú ya Jesu:

—¿A najmi mankjinnuu nkú tsuhú ra én xi kuak'iejná chubaya? Tsa najmi kamankjinnuu, ¿nkú ts'in kamankjin tentehenuu én xi bakuyá nga b'ejná chubaya?

¹⁴ 'Nda xi tsaténdzjo xujmóo, kui xi nkú joyaha xi b'énijmí éhen Ntíaná.

¹⁵ Tjín xuta xi b'a k'un xi nkú joyaha xujmá xi tsixuntu andai niyóo. Nk'ie nga nt'é éen, tjen'yún nibáhá Satana ko kjexín én xi ja kis'entjejin animaha.

¹⁶ Tjín ngá xuta xi b'a k'un xi nkú joyaha xujmá xi tsixuntu ajin ndjio. Nk'ie nga nt'é éen, tjen'yún tsjohó ts'in ts'ínkjáihin. ¹⁷ Tunga najmi 'yúhún tjíhin kjama ajin animaha ko najmi ndjá bincha. Nk'ie nga sakúhu kjuasti ko nk'ie nga n'e uncha tu ngat'aha éen, ts'in t'axíhin yjoho éen.

¹⁸ Tjín ngá xuta xi b'a k'un xi nkú joyaha xujmá xi tsixuntu ajin na'yóo. Kui xutaha xi ta nt'é éen, ¹⁹ tunga ni xi tjíhin asuntee s'entaha ra, kjuanchinoo b'anachaha, ko ma mje tentehé ni xi tjín. B'a ts'in najmi sakuntehé ra nga nda saáha éen ajin animaha xuta xu'bo ko najmi tsjá chan.

²⁰ Tunga tjíhin xuta xi b'a k'un xi nkú joyaha xujmá xi tsixuntu nanki xi ndoo. Kui xutaha xi nt'é éen ko ts'ínkjáihin. Nda ts'in nga b'entu. Kui xi b'a joyaha xujmá xi tsjá katé tjíhin, ko tsa cháte ko te tjíhin, ko tsa unchan tjíhin.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga najmi ma s'ejña 'ma éhen
(Lc. 8:16-18)

²¹ B'i ta kitsú sa Jesu:

—¿A tjín xi b'eti nku nd'í tu xi k'uejñaha kintehe nku kaxa a ra kintehe nku kama? ¿A najmi b'ejña nk'ahá? ²² At'aha ngayjee ni xi 'ma tjíña nd'ai, kuichú nistjin nga s'ejña chji. Ko ngayjee ni xi najmi tjíña chji nd'ai, kuichú nistjin nga kuitju chji. ²³ Xi tjen tjabaxínñju, katasínñju.

²⁴ B'i ta kitsú sa Jesu:

—'Yún nda tasínñjuhuu ni xi tínu'yó. Xi nkú ts'in nda kuasinñju, b'a ts'in nda kamankjinnuu, ko 'yún k'uai sanuu nga kamankjinnuu ni xi tínu'yó. ²⁵ At'aha xi basínñju ni xi bakuyá, kui xi k'uai saha nga kamankjihin. Tunga xi najmi basínñju, chjú'aha santaha ni xi ichí mankjihin.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku xujmá xi sá suba

²⁶ B'i ta kitsú sa Jesu:

—Má batéxuma Ntíaná, kui xi b'a joyaha ni xi ma nk'ie nga nku nda baténdzjo xujmá. ²⁷ Tsa kjife ndo ko tsa tjíña tik'un, ndaha tsa nga nistjiun ko ndaha tsa nga nistjen, fasu xujmóo ko sá. Najmi be ndo á b'a maha. ²⁸ At'aha t'anankiu ts'in nga sá kui ni ján. Títjun tjuhu nts'éen, as'ai tjuhu xka, askahan xu, ko ja kamoó s'ehe xujmá. ²⁹ Nk'ie nga ja chubaha, as'ai bate ndo niu, at'aha ja kuichu nistjin nga stí.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku k'un mostasa
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ B'i ta kitsú sa Jesu:

—¿Mí nihi xi k'uejñá chubayakohona xi nkú ts'in batéxuma Ntíaná? ¿Mí éhen xi ts'inchjén nga k'uejñá chubayahana? ³¹ Kui xi nkú joyaha nku k'un mostasa xi s'entje. Kui k'un xu'bi xi 'yún ichí sa nga k'un xi k'oo xi tjín asuntee. ³² Tunga nk'iehé nga ja s'entje, as'ai sá ko 'yún chánka ma sa nga ni ntje xi k'oo. I nkún ma tjiaha, nga santaha nisee ts'innda'á nubaha má nk'íéhen tjiaha yóo.

B'i ts'in tsakúya Jesu
(Mt. 13:34-35)

³³ Jesu y'ejña chubayaha xuta nga tsakúyaha. Ni xi ma chubayaha ra xuta, kui nihi xi kits'inchjén. ³⁴ Najmi tsakúya tsa najmi y'ejña chubaya. Tunga máha já ni'yakuyáha, najmi y'ejña chubayaha nga tsakúyaha.

B'i ts'in kits'ink'íjyu Jesu ntjo ko ntáchak'uun
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Ta kuihi nistjin xu'bo nkú ma nga ja tíma jyun, b'i kitsúhu Jesu já ni'yakuyáha:

—Tjián ngabantá ján.

³⁶ As'ai kits'inkji xuta nkjiun ko tsutsu xi tu b'a ts'in jahá kab'eya incha ngjiko. Ta incha kitsjennkíhi kj'ai sa tsutsu. ³⁷ Tu ni xi kamahá, tu incha kamanehé nku ntjo xi tu xí 'yúhún, ko t'éhen ntáchak'uun ni xi nkjún kits'ínhi tsutsuu, nga santaha ja ma tséhé ni ntánjua xi tífas'ehen.

³⁸ Tunga máha Jesu, kjife astun tsutsuu nga kab'énki nku ni nintaku. As'ai já ni'yakuyáha ngji ts'ink'íjaha ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, ¿á najmi nkjún tímaha ri? ¡Ja kuayáa ei ni!

³⁹ As'ai tsisintjen Jesu ko ndjá kinchjako ntjo ko ntáchak'uun nga b'i kitsúhu:

—¡Tjenjyú! ¡Tjent'íahi!

Kitsjenjyú ntjo ko kis'e jyujyu.

⁴⁰ As'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—¿Á b'a nkjún ts'in binkjuhunnu? ¿Á najmi s'ejihinnu Ntjaná?

⁴¹ Tu xí incha kitsankjúhún jóo ko b'i ngján b'i kitsúhu xinkjín:

—¿Yá ndaha xu'bi nga santaha ntjo ko ntáchak'uun nt'é'éhen ra?

5

B'i ts'in kits'ín ndáhi Jesu nku nda xi tijnajihin ndanindoo
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ As'ai incha tsichu nankihi xuta Gerasa, nanki xi tíña ngabantá ntáchak'uun. ² Nk'ie nga tsitjujen Jesu tsutsuu, tjen'yún j'aik'úhún ra nku nda xi tsitjujin tsjóo. Ndanindoo tijnajihin ndo. ³ Ajin tsjóo b'ejña ko najmi ch'a ta ma ts'ink'íjña'yúhún ra, ndaha tsa n'úkicha s'e'yúnkoho. ⁴ At'aha nkjin nkjún niyá kis'e'yúnkoho n'úkicha sjai ko ntsja, tunga kikjetiyahá n'úkicha ntsja ko kits'ín xixi n'úkicha sjai. Najmi tjin xi ma ts'ink'íjña jyuhu ndo. ⁵ Nistjin nistjen fatsú'bajín tsjóo ko jñoó nga kjintáya ko nga ndjio ts'in'unkoho ra yjoho.

⁶ Nk'ie nga kjin tjen sa Jesu, kikiehe ndo ko tsangatsanka nga j'aisinkúnch'int'aha. ⁷ Yún kikjintáya nga b'i kitsúhu:

—Ji Jesu, Ntíhi Ntia nku tutu xi tíña nk'a ján, ¿mí nihi xi tjánkahi an? Ntia nku tutuu tibená. Tíbankihi nga najmi tu 'baini kjuanima.

⁸ B'a ts'in kinchja ndo at'aha Jesu b'a kitsúhu:

—¡Ji ndaninda, títjusjehin ndo!

⁹ As'ai Jesu kingjásjaiyaha:

—¿Nkú 'mihi?

B'a kitsú jánindoo:

—Legion 'mini at'aha tu xí nkjihín mahani.

¹⁰ As'ai 'yún nkjún incha tsankihi Jesu nga najmi tu ts'ínkji t'axihin. ¹¹ Xi tjeheh nku asunntu tjenki nkjin nkjún chinka tíncha kjine jña. ¹² As'ai jánindoo incha tsankihi Jesu:

—N'ekjini má tjima chinko tu xi kuitjás'enjihin ri.

¹³ As'ai Jesu kitsjantehe jánindoo. Incha tsitjujihin ndo nga incha ngjikjas'enjihin chinko. Jo ra mií maha chinko. Tsangatsanka chinko nga

kikjaník'antjai yjohō má nk'antjaihi yō kō tsixuntujín ntáchak'uun. Yō jesunjin ntá.

¹⁴ As'ai incha tsanka já xi tìncha kunntá chinko. Ngji tsúyaha xuta xi tjin ajin nantio kō andai nantio. As'ai incha j'aisehe xuta ni xi kamoo. ¹⁵ J'ai má tíña Jesu kō kíkíe nga kab'ejña yō nda xi tsitjújihín jáninda xi tū xí nkjihín maha. Ja yja ngáha najyun kō ja nda je je ngáha. Incha kitsankjún jóo.

¹⁶ Já xi kíkíe ni xi kamoo incha kitsúyaha xuta xingisoo ni xi kamaha ndo kō ni xi incha kamaha chinko. ¹⁷ As'ai xuta nantio tsankihí Jesu nga kuitju nankihí. ¹⁸ Nk'ie nga tífas'en ngáha Jesu tsutsuu, nda xi tsitjújihín jánindoo mjehe nga tsjénnikihí kō tsankihí kjuá. ¹⁹ Tunga najmi kitsjántehé rá Jesu. B'i kitsúhu:

—T'in ni'yahi kō t'ihinseihí xuta xinkí. T'inyaihi ngayjee ni xi kuats'ínkōhi Ntíaná kō xi nkú ts'ín kama nímaha jí.

²⁰ As'ai ngji ndo kō kik'atuts'ihín nga kitsúya ante Decapoli ngayjee ni xi kits'ínkōho Jesu. Ngatentee xuta xi tjin yō incha kama nkjúhún niu.

*B'i ts'ín kits'ínkíhi Jesu nku takjín kō nku tachjuún
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)*

²¹ Nk'ie nga ja kik'óyakō ngáha Jesu tsutsuu ngabantá ntáchak'uun, as'ai nkjin nkjún xuta kama ñjakút'aha kō y'ejña Jesu andai ntáchak'uun. ²² As'ai j'ai nku nda xi 'mi Jairo xi tá nku nda k'akuhu ni'ya sinagoga. Nk'ie nga kíkíe Jesu, tsasinkúnch'int'aha ²³ kō tsankihí nga kuasinkōho. B'i kitsúhu:

—Takjín ichína ja tíme. Nibángjennéi ntsai ntína tū xi kamandaha kō kj'uaíya ngáha rá.

²⁴ As'ai ngjiko Jesu ndo, kō nkjin nkjún xuta kitsjennkíhi nga ixí tsinchane'yúhún rá.

²⁵ Tá tjenjihín xuta nkjiun nku tachjuún xi tjihín te jo nú nga jní títs'ínk'iehen. ²⁶ Kui xi nkjin kjuanima kíkíe aya ntsja já chjinenkiu. Santaha kits'ínkje ngayjee ni xi tjihín, tunga ndahá ichí najmi kamanda. Tū sa ní 'yún ngjitse ch'ihín.

²⁷ Nk'ie nga kint'é tachjuún ni xi títs'ín Jesu, as'ai j'ai tjennki Jesu ajihín xuta nkjiun. J'aik'úhún kō kits'ínkō najyun xi yja Jesu. ²⁸ At'aha b'i ts'ín kits'ínk'jink'un: “Tsa tū najyuhún ts'ínkō sa, kamanda ngáhana.” ²⁹ Nk'ie nga b'a kits'ín, tjen'yún kitikjáyahá rá jníu kō ndzjen kamaha yjonintehe tachjuún nga kama nkíhi ch'in xi k'uhún.

³⁰ Tunga kíkíehé Jesu nga tsitjújihín nga'yún. Kits'ínk'ótjiya nga tsasehe xuta nkjiun kō b'i kitsúhu:

—¿Yá xi kuats'ínkō najyunna?

³¹ As'ai b'a kitsú já ni'yakuyáha:

—Tíyai nga xuta nkjiun tíbasinne'yíhin. Á: “¿Yá xi kuats'ínkō najyunna?”, tíbixíhinni. ³² Tunga tū nku nga tsasehé rá Jesu xuta xi kabinchandaihi tū xi skuehe yá xi b'a kits'ín.

³³ Máha tachjuún, nk'ie nga kíkíe ni xi kamat'ain, as'ai ixí ts'atsé nkjúhún nga j'aisinkúnch'int'aha Jesu kō kitsúya kixí kixíhi mí kjuaha nga b'a kits'ín.

³⁴ As'ai b'i kitsúhu Jesu:

—Ji ntína, at'aha kuas'ejihin nga Ntíaná kits'ín nibána, kui nga kama nkíhi ri. Kas'ehi kjuajyu nga t'in kō katumandaihi ch'in xi k'uhín.

³⁵ Nk'ie nga b'a tá títsuhu Jesu, tū incha j'aihi k'ua já xi nibaha ni'yaha nda k'akuhu ni'ya sinagoga kō b'a incha kitsúhu:

—Ja k'uen takjihín. Najmi tá n'estihí ri nda maestrú.

³⁶ Tunga najmi kits'ínsihín rá Jesu ni xi kitsú jóo. As'ai b'i kitsúhu ndo:

—Najmi tū binkjuin. Tū nkú kas'ejihín ri an.

³⁷ Najmi kitsjánte Jesu tsa kj'ai xuta tsjénkij, tu Pedro sahá, Santiago ko Jua xi nts'e maha Santiago. ³⁸ Nk'ie nga incha tsichu ni'yaha nda k'aku, kieke Jesu nga xaahan tíma ko nga tíncha kjintá xuta nga 'yún tíncha kjintáya.

³⁹ As'ai jas'en Jesu ko b'i kitsú:

—¿Á xaahan tín'ehenu ko tich'ihinu? Najmi ka'me takjün. Tu kjifehé.

⁴⁰ Tsajnukiehe xuta xi kama ñjakú yo, tunga kik'onsjehé Jesu ngatentee xuto. As'ai tu na'mihí ní ko naaha takjün ko já ni'yakuyáha xi tjenko, kui xi jas'enko má xi tjeheh kjijña takjün. ⁴¹ Jak'á ntsja ko b'i kitsúhu:

—Talita, kuüm —kui éin xi tsuhu ra: Takjín, ji tinchjakoho, tisintjein.

⁴² Tjen'yún tsisintjehén takjün ko kikjatsú'ba ngáha. Tu ni xí kama nkjúhün ra xuta xi tjíntu yo ni xi kamoó. ⁴³ Tunga b'ahá kitsú Jesu nga najmi tu ch'a xi k'únyaha niu. Ko b'a kitsú nga k'uaihi nichine takjün. Te jo nú tjíhin takjün nga b'a kamoó.

6

B'i ts'in najmi kin'ekjáihin Jesu (Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ As'ai tsitju Jesu yo nga ngji ngáha nankihí ko kitsjennkíhi já ni'yakuyáha. ² Nk'ie nga tsichu xuatu tsakúya ni'ya sinagoga. Kama nkjúhün xuta xi tjín yo nk'ie nga kint'é xi nkú ts'in títakúya. B'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿Má ngjikj'áha ndai ngayjee ni xu'bi? ¿Mí kjuankjink'un nankaha xi kik'aihi ko á maha ra ts'ihin kjuankjún? ³ ¿A najmi kuihí ndai xi nda chjineyóo, xi ntíhi María ko já nts'e maha Santiago, Kuse, Juda ko Simon? ¿A najmi eihí ta tjíntujínná jminchjín nichja ndai?

Kui nga najmi incha kama kits'ínkjáihin ra. ⁴ Tunga b'ahá kitsúhu Jesu xuta nkjiün:

—Tu má xi tjeheh ni yankjún nku nda profeta. Nkuhú nankihí ko ajihin xuta xinkjín ko ni'yaha najmi b'a n'ehé.

⁵ Ndaha nku kjuankjún najmi kamaha kits'ín yo. Tu chubahá xuta un xi kingjénne ntsja nga kits'ínkijhi. ⁶ Kama nkjúhün Jesu, at'aha najmi s'ejihin xuta un Ntjaná kits'ín nibáha.

B'i ts'in kitsúyaha Jesu já postru xi nkú incha ts'ín nga k'uénimí (Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

Kikjatsú'ba Jesu nga tsakúya ante xi tjíndai yo. ⁷ As'ai kinchjaha já ni'yakuyá xi te joo ko kik'atuts'ihin nga jo jo kits'ínk'a xinkjín nga kits'ínkji. Kitsjáha nga ngajoho Jesu kamaha jóo k'onsje jáninda xi tjíntujíhin xuta. ⁸ B'a kitsúhu nga najmi chumi nihi xi k'ua nga incha ts'ín niyá, tu yánisehé xi kama k'ua. Najmi tjíhin nga k'ua nínkuán, ta ndaha tsa, ta ndaha toon. ⁹ Kama ngjuáya tjabaxín ntéhe, tunga najmi kamahá k'ua tsa jo 'yún najyun. B'i kitsúhu jóo:

¹⁰ —Má kuitjás'oon nku ni'ya, yo tintsuubo santa nkúhu nga kuitju ngáhanu ante xu'bo. ¹¹ Tsa tjín má najmi n'ekjáinnuu, ko tsa najmi ngjuénñjunuu xuta xi tjín yo, tu sahá titjusjoo ante xu'bo ko t'etsujno ndyjo tsuku, tu xi b'a ts'ín kuakúchjihinu nga tjeheh jé xuta xu'bo.

¹² As'ai incha tsitju jóo ko y'énimíhi xuta nga tjíhin nga incha ngjuaikj'áha ra animaha. ¹³ Nkjín nkjún jáninda incha kik'onsjehihin xuta, ko nkjin nkjún xuta un incha kits'ínkijhi nga kik'onjnuhu seti.

B'i ts'in k'ien Jua Bautista (Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Nda rej Herode Antipa ta kint'é ni xi títs'ín Jesu, at'aha tu má kichubanijmíyahá ni Jesu. As'ai b'a kitsú:

—Jua Bautista ja j'áiya ngáha ra ngabayoo. Kui kjuaha nga tjihin ra nga'yún nga títs'ihin kjuankjún.

¹⁵ K'ua xuta xi b'a incha kitsú:

—Nda profeta Eliá niu.

K'ua ngá xi b'a incha kitsú:

—Nku nda profeta niu xi nkúhu já profeta xi kis'e nú chá ján.

¹⁶ Tunga máha Herode, nk'ie nga kint'é ni xi tjincha tsu xuta, as'ai b'a kitsú:

—Jua niu. Nda xi an kitsja kjuá nga kitikjá nintaku. Ja j'áiya ngáha ra ngabayoo.

¹⁷ B'a kitsú Herode at'aha kits'ínkji já juhun nga jakj'ánijé Jua. Y'é'yún ko kits'ínkjas'en nubayoo. Ngat'aha na Herodia b'a kits'ihin at'aha chjuuhun Felipe kama na Herodia, ko ndo ngá nts'e kamaha Herode tunga Herode y'ejñako no. ¹⁸ B'i kitsú Jua nga kinchjako Herode nk'ie:

—Tijña nkjuhun kjuatexumoo ni xi tín'ei, nga ta jhi tinchuko chjuuhun nda nts'ei.

¹⁹ Kui nga na Herodia kits'ín unkiehe Jua ko kama mjehe nga ts'ínk'ien, tunga najmi tjihin nkú ts'ihin ra. ²⁰ At'aha be Herode nga Ntjaná ts'ehe ndo ko naxu ts'ín. Kui nga tsankjuhun ko kuhun ra. Nk'ie nga nt'é ni xi tsuhu Jua, najmi be mí nihi xi ts'ín tunga tsjohó maha nga mjéñjuhu.

²¹ Tunga tu chahán tsichu nistjin nga kisakú niyáha na Herodia nk'ie nga tsichu nú Herode. Kui nistjiun ts'asje Herode nku s'í ko kitsúyaha já k'akuhu ko já jun k'akuhu ko já títjun xi tjin ante Galilea. ²² As'ai jas'en takjihin na Herodia nga kitenki. Tsjo nkjún kamaha Herode ko já xi kab'entut'áko ho yámixo ko b'i kitsúhu takjún:

—Tinchini tu mí ni xi mjehé ri. Tsjaha.

²³ Xí Ntjanáhá kits'ínkie nda rej nga b'a kitsú:

—Tsjaha tu mí nihi ni xi kuinchini santaha masen ni xi batexumaha.

²⁴ As'ai tsitju takjún nga ngjingjásjaihaha naaha:

—Mí nihi xi kuankia?

B'i kitsú na Herodia:

—Nintaku Jua Bautista tinchíhi.

²⁵ As'ai jas'en tsuntsu ngáha takjún má xi tjehe kab'ejña nda rej ko tsankihí niu:

—Mjena nga k'uiní nd'ai mamai nga k'úeya taba ní nintaku Jua Bautista.

²⁶ As'ai 'yún kik'ie babaha nda rej, tunga ngat'aha ní nga ja kats'ínkie Ntjaná nga ts'íntjusun éhen ko ngat'aha já xi kab'entut'áko ho yámixo, kui nga najmi tjin nkú ts'ín najmi kuitsuhu ra takjún. ²⁷ Tjen'yún kits'ínkijhi nda rej nku nda jun nga kitsjáha kjuá nga k'jáiko nintaku Jua. As'ai ngji nda juun ko tsatekjá nintaku Jua aya nubayoo. ²⁸ Nku taba y'éya nintaku Jua ko kitsjáha takjún, ko naaha takjún kits'ínkjas'ehe nintaku Jua.

²⁹ Nk'ie nga kint'é já ni'yakuyáha Jua ni xi kamoo, incha j'aikj'á yjoninte k'ien ko incha ngjingjányanji.

B'i ts'ín kits'ínkjen Jesu já xi un mi

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Ta incha kama ñjakú ngáha já postru má tíjña Jesu ko incha kitsúya tentehe ni xi kits'ín ko ni xi tsakúya. As'ai b'i kitsú Jesu:

³¹ —Nibá suboo. Tankiaán nku ante t'axín tu xi n'ekj'áiyahaná.

At'aha nkjin nkjún xuta xi tjincha fi ko xi tjincha f'ai, nga santaha najmi ta tjincha sakuntehe ra tsa incha kjine niñu.

³² As'ai incha y'eya nku tsutsu nga ngji t'axín suba nku ante má najmi ch'a tjin. ³³ Tunga nkjihín xuta xi kiekehe nga incha ngji ko incha kamankjihin nga

Jesu niu ko já ni'yakuyáha. As'ai incha tsitju xuta xi tjintu ngayjee nanki xi tjin yo nga tsuku ngjhi má nga tífi Jesu. Incha tsichu tíjün xuto.

³⁴ Nk'ie nga tsitjuen Jesu tsutsuu, kikie nga nkjin nkjün maha xuta xi tikuyáha. Kama nimaha, at'aha tjima xi nkú joyaha chutsanka xi najmi tjihin nda bastu. As'ai kik'atuts'ihin nga tsakúyaha nkjin tjká ni. ³⁵ Nk'ie nga kama ngixuun, incha j'aik'uhun já ni'yakuyáha ko b'a kitsúhu:

—T'axint'a nkjün ei ko ja kama ngixun nkjün. ³⁶ Tu sahá b'a t'ihin xuto nga katji nanki xi tjindai ei má nga kama k'uatse ni xi kjine.

³⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tu sahá jun tjohoon ni xi kjine.

B'a kitsú jóo:

—¿A kuanín ch'atse ní jo unchan denario tjihin ninkuan ko k'uaihi nga kjine xuta?

³⁸ B'i kitsú Jesu nga kingjásjaiyaha jóo:

—¿Nkú tjin maha ninkuan xi kich'o? Tankínk'iekiu.

Nk'ie nga ja b'a kits'ín jóo, as'ai b'a kitsú:

—Un ninkuan ko jo tjio.

³⁹ As'ai b'a kitsúhu xuta nkjiun nga k'úentu stín ajin naxichu xkjúen. ⁴⁰ Tjin xi unchan kik'a stín yjoho nga incha y'entu, ko tjin xi cháte kik'a stín yjoho.

⁴¹ As'ai jak'á Jesu ninkuan xi uun ko tjio xi joo. Tsasenjinki nk'a ján nga kitsjáha máb'achjihi Ntjaná. Tsakjanya ninkuan ko kitsjáha já ni'yakuyáha tu xi kui incha ts'índzjoho ninkuan. Ta tsakjanya tjio xi joo nga kitsjáha ngatentee xuto.

⁴² Ngatentee xuto incha kikjine niu santa nkúhu nga incha kitse sisihin.

⁴³ As'ai j'áiya ninkuan ko tjio xi tsankiu. Te jo nisín kamaha. ⁴⁴ Un mij maha já xi incha kikjine ninkuan kui chubo.

B'i ts'ín ngjisun Jesu ntáchak'uun

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ As'ai b'a kitsúhu Jesu já ni'yakuyáha nga incha kjuas'en tsutsuu ko nga incha nguai tíjuhun ngabantá ntáchak'uun xi tjeheh nanki Betsaida, ko tsasín niyá xuto nk'ie nga incha ngji ni'yaha. ⁴⁶ Nk'ie nga ja kits'ínkji xuto, as'ai ngji nchjako t'axín Ntjaná asunntu tjenkiu.

⁴⁷ Nk'ie nga ja kama jyuun, ja kamasehen ntáchak'uun tjenjin tsutsuu. Tunga máha Jesu, má kixiu kab'ejña. ⁴⁸ As'ai kikie nga 'ni nkjün tikenntá já ni'yakuyóo, at'aha ntjo 'yún nkjün tsatéhihin tsutsuu. Nkú ra ma nga ja tífi ma sen, tsichu tjennki Jesu jóo nga tífisun ntáchak'uun. B'a kits'ín xi kjuat'a niyáha jóo kits'ín.

⁴⁹ Nk'ie nga kikie já ni'yakuyóo nga Jesu nibásun ntáchak'uun, sen kits'ín maha ko incha kikjintáya nkjün. ⁵⁰ At'aha ngatentee incha kikiehe ko incha kitsankjün. Tunga tjen'yún kinchjahá Jesu:

—jyu ní! ¡Ahán niu! ¡Najmi tu binkjun!

⁵¹ As'ai jas'enne Jesu jóo ko kitsjenjyúya ntjo. Tu ni xí kama nkjúhún ra jóo, ⁵² at'aha najmi kjee mankjihin nkú tsuhu ra kjuankjúhun ninkuan xi incha kikjine, at'aha ndjá tjintuyá animaha.

B'i ts'ín kits'ínkiji Jesu xuta un xi tjin nanki Genesaret

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Nk'ie nga ja j'atikjako Jesu já ni'yakuyáha ntáchak'uun, as'ai tsichu nanki Genesaret. Yo andai ntáchak'uun y'ét'a'yún tsutsuu. ⁵⁴ Nk'ie nga incha tsitju tsutsuu, tu tjen'yún incha kamankjihín ra xuta xi tjin yo nga Jesu niu. ⁵⁵ As'ai xuto incha ngji ngayjee ante xi tjin yo nga ngji ts'ínkint'é xinkjín. Incha

ngjiko xuta un xi tjihin má xi tjeheh incha kint'é nga tsú'ba Jesu nga kjintusún náchaha. ⁵⁶ Tu má antehé ni xi jas'en Jesu, ndaha tsa ante xi xixi, ndaha tsa xi ihi, ko ndaha tsa andai nantia, incha kikjantu aya niyátée xuta un xi tjihin ko tsankihj tsa tsjantehe tsa tu andai tuts'in najyun xi yja ts'ínko. Ko kamanda ngayjee xi kits'ínko najyuhun Jesu.

7

B'i ts'in tsakúya Jesu mí nihi xi ts'in sihi xuta nginkun Ntiana
(Mt. 15:1-20)

¹ As'ai incha j'aisehe Jesu já fariseo ko k'ua já chjine'éhen kjuatéxumoo xi nibaha nanki Jerusalen. ² Kinchjayane k'ua já ni'yakuyáha Jesu nk'ie nga incha kkie nga tijncha kjine niñu nga najmi tjun bané ntsja. Kui xi tsuhu ra nga najmi incha ts'intjusun sihin ntje cháha.

³ At'aha ngayjee xuta xi ntje judio tjeheh ra ts'intjusun sihin ntje cháha, nga najmi incha kjine niñu tsa najmi títjun bané ntsja xi nkú ts'in tíñaha. 'Yún sa b'a ts'in já fariseo. ⁴ Xuta judio nk'ie nga incha f'aihi niyátée, títjun bané sisin ntsja ko as'ai incha kjine niñu. B'a ts'in incha ts'intjusuhun sihin ntje cháha. Ko tjintu saha kj'aihi sin xi nkúhu ts'e chutsihin, ndjii ntánijua, stanaha ko kamaha. ⁵ Kui kjuaha nga já fariseo ko já chjine'éhen kjuatéxumoo kingjásjayahá ra Jesu:

—¿A najmi ts'intjusuhun já ni'yakuyáhi sin xi y'éñaná ntje cháná, nga tu b'ahá tíjun kjinehe niñu? Najmi títjun bané ntsja.

⁶ As'a b'i kitsú Jesu:

—iTu tsjohónu nga bakuchúu xi nkú ts'in yankjún Ntiana! Kjuaxi kjálin ni xi kitsú nda profeta Isaiá nk'ie nga b'a ts'in y'ét'a: Kui xuta xu'bi tu ts'ahá benkjúnna, tunga animaha kjin tíñaha an.

⁷ Najmi chumi ni chjhi ra chje xi tsjana, at'aha tu kjuatéxumaha xutahá bakúya.

⁸ At'aha jun n'e t'axiún ni xi y'éña Ntiana nga tu sahá sin xi y'éña xuta n'etjusun.

⁹ B'i kitsú ya Jesu:

—Jun ja ya sisiun xi nkú ts'in n'e t'axiún ni xi y'éña Ntiana tu xi sinnu n'etjusuhunnu. ¹⁰ B'i ts'in y'ét'a Moise éhen Ntiana: “Chankjún na'mihj ko naahi.” Ko ta y'ét'a ya: “Xi ch'on kuitsuhu na'mihj ko tsa naaha, kui xi tjihin nga n'ek'ien.”

¹¹ Tunga juhún b'a bixiún nga tsa tjín xi b'i kuitsuhu na'mihj ko tsa naaha: “Ngayjee ni xi tjinna nga kúásinkoho kai, ja chje kitsjaha Ntiana”, ¹² tsa tjín xi b'a kuitsu, kui xi najmi ta tjihin ra kjuayún tsa kuásinko na'mihj ko tsa naaha. ¹³ Nk'ie nga b'a bixiún najmi ta n'echjihinu éhen Ntiana tu ngat'aha sin xi kin'ekjas'ennu ko xi b'i ngján n'ek'atiya ngaha ruu xinku. Ko nkjin sa ni xi nkúhu xu'bi n'etjusun yo.

¹⁴ As'ai b'i kitsúhu Jesu xuta nkjiun:

—Tjenñju tentenú ko katumankjinnu. ¹⁵ Ndaha nku ni xi nibáha natsin ján nga fas'enjihin xuta, najmi ma ts'in sihi nginkun Ntiana. Ni xi bitjújín níhi xuta, kui ní nihi xi ts'in sihi. ¹⁶ Xi tjeñ tjabaxinñju, katasinñju.

¹⁷ Nk'ie nga ngji t'axihin xuta ko jas'en ni'yo, as'ai já ni'yakuyáha kingjásjayahá nkú tsuhu ra én xi y'éña chubaya nga tsakúya. ¹⁸ B'i kitsú Jesu:

—¿A ta ndaha jun najmi mankjinnu? ¿A najmi yanú nga ngayjee ni xi nibáha natsin ján nga fas'enjihin xuta, najmi ma ts'in sihi nginkun Ntiana?

¹⁹ At'aha najmi animaha fas'enjin niu. Tu aya kats'aha fas'en ko f'aya, as'ai bitju ngaha.

B'a ts'in kitsuyaha nga ndaha nku nichine xi tjin najmi ma ts'in sihi xuta nginkun Ntjaná.

²⁰ B'a ta kitsu ya:

—Ni xi bitju ni ts'a xuta, kui ni nihi xi ts'in sihi nginkun Ntjaná. ²¹ At'aha ajin animaha ni xuta nibaha ra nga ch'on ts'in ts'innkink'un, nga bangane kjuabixoon, nga tjin xi fantuko jminchjin nga najmi kje bixan, nga ts'ink'ien xinkjin, ²² nga ndyje ts'in, nga 'yún ts'in mje ni xi tjin, nga ch'on ts'in, nga b'anacha, nga ts'inkjas'ehe yjoho ni xi mjehe yjonintehe, nga ma xin k'un, nga ch'on tsuhu xinkjin, nga nk'a b'asje yjoho ko nga najmi nda ts'innkink'un. ²³ Ngayjee ni ch'onk'un xu'bi ajin animaha xuta bitju. Kui ni nihi xi ts'in sihi xuta nginkun Ntjaná.

B'i ts'in nku tachjuun xi najmi ntjehe judio tjehe ra tsankihi nku kjuanda Jesu

(Mt. 15:21-28)

²⁴ As'ai tsitju Jesu yo nga ngji ante xi tiña maha nanki Tiro ko nanki Sidon ko jas'en nku ni'ya. Najmi kama yuhu tsa tjin xi skue nga yo tijn. Tunga tu nkú kiyahá. ²⁵ As'ai nku tachjuun xi tijnajihin nku ndaninda takjihin, nk'ie nga kint'é nga Jesu tijn yo, j'aisehe ko tsasinkunch'int'aha. ²⁶ Tunga najmi ntjehe xuta judioho tjehe ra tachjuun, at'aha ante Sirofenicia kitsin. Kui xi j'ainkihí Jesu nga k'onsje ndaninda xi tijnajihin takjihin.

²⁷ Tunga b'aha kitsu Jesu:

—Katse sisin ma ra tjun jantiu. At'aha najmi nda tjin tsa chju'aha ninkuahan jantiu nga kjuaihi naño.

²⁸ As'ai b'a kitsu tachjuun:

—Johon, Chá Ntia, tunga santaha ni ko naña xi b'entunki kinte yamixo kjine xihí ninkuan xi bixuntuhu ntí xiu.

²⁹ B'i kitsu Jesu:

—At'aha b'a kuixin, t'in ngahani. Ja kuitjujihin takjihin ndanindoo.

³⁰ Nk'ie nga tsichu ngaha tachjuun ni'yaha, kkie nga kjiña ndju takjihin ko nga ja najmi ta tijnajihin ra ndanindoo.

B'i ts'in kits'innkhi Jesu nku nda staya tsakjan'a

³¹ As'ai tsitju Jesu ante xi tiña maha nanki Tiro nga j'a nanki Sidon. Tsichu ntachak'un Galilea nga j'ajin ts'ihin nanki xi tjin ante Decapoli. ³² Yo j'aikoho xuta nku nda xi staya ko tsakjan'a. Incha tsankihí Jesu nga ngjuenne ntsja ndo. ³³ As'ai ngjiko t'axin Jesu ndo. Kitsungis'en najnú ntsja tjabaxinñju ndo ko ntá natéhe kik'onjnukoho ra naji ndo.

³⁴ As'ai tsasenjinki nk'a jan nga nanka tsakj'a ntaha ko b'i kitsuhu ndo:

—Efata! —Kui éin xi tsuhu ra: ¡Katix'ái!

³⁵ Ta kuihi chubo kint'é ndo ko kama ndaihi naji. Kinchja sisin.

³⁶ As'ai b'a kitsuhu Jesu xuta nga najmi tu ch'a kuitsuyaha niu. Tunga ndaha tsa 'yún b'a kitsuhu xuta nga najmi kuitsuya niu, tu sahá tu nku incha kitsuyahá xuta ni xi kamo. ³⁷ Tu ni xi incha kama nkjuhún ra nga b'a incha kitsuhu xinkjin:

—Ts'in sisin tu mí nihí ni. Santaha maha ts'in nga nt'é xuta xi staya ko ts'in nga nchja xuta xi nima.

8

B'i ts'in kits'inkjen Jesu ja xi ñju mi
(Mt. 15:32-39)

¹ Nku niyá nk'ie nga ta kama ñjakú nkjúhún ngáha xuta ko nga najmi tjíhin ni xi incha kjine, as'ai kinchjaha Jesu ja ni'yakuyáha ko b'i kitsúhu:

² —Tíma nimana xuta nkjiin, at'aha ja tjíhin jan nistjin nga tjintukona ei. Ja najmi ta tjíhin ra nichine. ³ Tsa b'ahá tjún ts'inkjí kjintía ni'yaha, kutsa incha kuayayahá aya niyóo. At'aha tjín xi kjin nkjún nibáha.

⁴ As'ai b'i incha kitsú ja ni'yakuyóo:

—Tunga ante t'axín xu'bi. ¿Má xi tjeheh kuankínchj'ahaná ninkuan xi kamaha ra xuta nkjiin?

⁵ B'i kitsú Jesu:

—¿Nkú tjín ninkuan kich'o?

B'a incha kitsú jóo:

—Yatu maha.

⁶ As'ai b'a kitsú Jesu nga k'úentu xuta nkjiun t'anankiu. Jakj'a ninkuan xi yatu ko kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná. Tsakjánya ko kitsjáha ja ni'yakuyáha tu xi n'endzjoho ra xuta. As'ai ja ni'yakuyóo kits'inndzjoho ninkuon xuta nkjiun.

⁷ Ko ta y'a ya jóo k'ua tjió xixi. As'ai kitsjáha Jesu máb'achjíhi Ntíaná ngat'a ts'e tjió ko b'a ta kitsúhu ja ni'yakuyáha nga ts'inndzjoho xuta nkjiun niu.

⁸ Kikjine xuta niu santa nkúhu nga kitse sisihin. As'ai j'áiya ninkuan xi ts'ankiu. Yatu nisín kama. ⁹ Ma ra ñju mi xuta xi incha kikjine nichinee. As'ai kits'inkji Jesu xuta nkjiun ni'yaha ¹⁰ ko jas'enko ja ni'yakuyáha tsutsuu nga ngi ante Dalmanuta.

B'i kitsú Jesu nk'ie nga tsinchihi nku kjuankjún
(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ As'ai incha j'ai ja fariseo ko kik'atuts'ihin nga ngi kontraha ni xi tsakúya Jesu. Tu xi kikjut'ayák'uhun, tsankihi nga ts'ín nku kjuankjún xi kuakúchji nga Ntíaná kits'ín nibáha.

¹² Najmi kisasihin Jesu ni xi kitsú jóo ko b'i kitsú:

—¿Á tbankihi xuta xi tjíhin nd'ai nga skuéhe nku kjuankjún? Kjuaxi ni xi tíxinnuu nga najmi s'ejña chjihí xuta xi tjín nd'ai ndaha nku kjuankjún.

¹³ As'ai ngi t'axihin jóo nga jas'en ngáha tsutsuu ko ngi ngabantá xinkuu.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén na'yu san
(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Já ni'yakuyóo kichayaha nga incha kik'a ninkuan. Tu nku ichíhi ninkuan xi incha y'a nga kab'entuyá tsutsuu. ¹⁵ As'ai Jesu b'a kitsúhu jóo:

—Nda chaso. Chúhun yjonuu na'yu sahan ja fariseo ko na'yu sahan Herode.

¹⁶ As'ai b'i ngján kinchjanijmíyakoho xinkjín ja ni'yakuyóo nga najmi incha y'a ninkuan. ¹⁷ Kamankjihin Jesu ni xi t'incha tsu jóo ko b'a kitsúhu:

—¿Á tíchubanijmíyahanu nga najmi kich'ahanu ninkuan? ¿A tu yje najmi kjehé ma chjinnuu ko mankjinnuu? ¿Á b'a nkjún ts'in ndjáha animannuu!

¹⁸ T'incha tunkun, tunga, ¿a najmi ma chjihínuu? Ko tjinnuu tjabaxínñju, tunga, ¿a najmi nu'yánú? ¿A najmi ta f'áitsjehénnuu? ¹⁹ Nk'ie nga tsakjanyáha ninkuan xi uun ja xi un mi maha, ¿nkú tjín nisín kama ninkuan xi tsankiu nga y'ekú?

B'a incha kitsú jóo:

—Te jo nisín.

²⁰ B'i kitsú Jesu:

—Kò nk'ie nga tsakjanyáha ninkuan xi yatuú já xi ñju mií maha, ¿nkú tjin nisin kama ninkuan xi tsankiu nga y'ekú?

B'a kitsú jóo:

—Yatu nisin.

²¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Á tu yje najmi kjehe mankjihinnu ma?

B'i ts'in kits'innkih Jesu nku nda ka nanki Betsaida

²² Nk'ie nga tsichuko Jesu já ni'yakuyáha nanki Betsaida, as'ai incha j'aikohò xuta nku nda ka kò incha tsankihì nga ngjuáne ntsja nda kò. ²³ Jakj'á ntsja ndò nga tsitjuko natsihìn nantio. As'ai tsátatèjnu tunkun ndò kò kingjáne ntsja. As'ai kingjásjaiyaha:

—¿A tjin ni xi tíma chjihi?

²⁴ B'a kitsú ndò nga tsase:

—Tíma chjina xuta. B'a k'un yá tu xi tjíma k'un.

²⁵ As'ai ta kingjáne ntsja ngáha Jesu tunkun ndò. Tsase sisin ndò nga kamanda. Kama chji tentehe ngayjee ni xi tjin.

²⁶ As'ai kits'ínkji ni'yaha ndò nga b'i kitsúhu:

—Najmi ta bitjas'ehenni ajin nantio tsa kuixínyai ni xi kamahi.

B'i ts'in kitsúya Pedro nga Jesu xi Ntjaná kits'in nibáha ngajoho (Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ As'ai ngji Jesu kò já ni'yakuyáha ante xi tjin nanki Cesarea, má nga batéxuma nda Felipe. Nk'ie nga tjen aya niyóo, as'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—¿Yá xi títsu xuta nga an?

²⁸ B'a kitsú já ni'yakuyóo:

—Tjin xi b'a tjincha tsu nga ji xi Jua Bautista. Tjin ngá xi b'a tjincha tsu nga ji xi Elia. Kò tjin ngá xi b'a tjincha tsu nga nku nda profeta ji.

²⁹ B'i kitsú Jesu:

—Kò jun, ¿yá xi bixiún nga an?

As'ai b'a kitsú Pedro:

—Ji xi Cristo.

³⁰ As'ai b'a kitsúhu Jesu jóo nga najmi tu ch'a xi kuitsuyaha kui éin.

B'i ts'in kitsúya títjun Jesu nga n'ek'ien (Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Kik'atuts'ihin Jesu nga tsakuyaha já ni'yakuyáha nga tihin nga un nkjún skuéhe Ntíhi Ndax'iun, kò nga jáchá xi tihin xá kò já na'mi k'aku kò já chjine'éhen kjuatéxumoó najmi incha ts'ínkjáihìn, kò nga n'ek'ien, kò nga kj'uaíya ngáha ra ngabayoo nga ja kj'ua jan nistjin.

³² Kitsúyaha ni xu'bi já ni'yakuyáha. As'ai Pedro ngjiko t'axín Jesu kò b'a kitsúhu nga najmi nda kits'in nga b'a kitsú. ³³ Tunga kits'ínk'ótjijak'uhún Jesu já ni'yakuyáha nga ndjá kinchjako Pedro:

—i Tiyú xinní, Satana! At'aha najmi ni xi ts'e Ntjaná t'n'enkjintak'uin. Ni xi ts'e ní xuta asunteej t'n'enkjintak'uin.

³⁴ As'ai kinchjaha xuta nkjiun kò já ni'yakuyáha nga b'i kitsúhu:

—Tsa tjin xi mjehe tsjénnkina, kat'éch'o subaha yjoho ni xi mjehe kò katsjáha yjoho nga kuayá ngat'ana, as'ai katsjennkina. ³⁵ At'aha xi mjehe ts'ínk'anki suba yjoho nga k'úejña t'ík'un, kui xi tu sahá kuayá. Tunga xi kuayá ngat'ana kò ngat'aha én nda tsuhu Ntjaná, kui xi tu sahá n'ek'anki. ³⁶ At'aha, ¿mí xi chjihì ra tsa ts'ín ngana xuta ngayjee ni xi tjin asuntee, tsa tu sa ndyjaha ngá animaha? ³⁷ ¿Mí nihi xi tsjá nga k'uéchjintjai animaha?

³⁸ 'Kui nga tsa tjin xi kama subaha ra an ko enna ajihin xuta ngatitsun xi tjin nd'ai xi najmi naxu tincha nginkun Ntiana, b'a ta ts'in ta kama subaha Ntíhi Ndax'iun xuta xu'bi nistjin nk'ie nga kj'uaiko kjuachankaha Na'mihi ko nga kj'uaiko ntítsjehe.

9

¹ B'i ta kitsú ya Jesu:

—Kjuaxi ni xi tixinnuu. K'ua xi tincha ei najmi kuayá santa nkúhu nga skue xi nkú ts'in kuakúchji nga'yuhun Ntiana nga ja kuatexuma.

*B'i kama nga kama chji kjuachankaha Jesu
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)*

² Askahan nk'ie nga j'a jun nistjin, Jesu kinchja t'axihin Pedro, Santiago ko Jua. Ngjiko t'axin suba jóo nku asunntu naxi nk'a. Yo kik'ontjaiya sénnistjihin Jesu nginkun jóo. ³ Tsat'ai najyuhun. Taba xuxú kama. Najmi tjin asuntej xi kamaha b'a ts'ínk'íe taba taba najyuhun nga kuane nga xi nkú kik'ie najyuhun Jesu. ⁴ Ta kieke jóo Elia ko Moise nga tincha nchjanijmiko Jesu.

⁵ As'ai b'i kitsú Pedro:

—Ji nda maestru, ja b'a nda tihin nga ei kuintsubahaná! Tu sahá n'endai jan ni'ya yantsu, nku xi kama ts'i, nku xi kama ts'e Moise, ko nku xi kama ts'e Elia.

⁶ B'a kitsú Pedro at'aha najmi be mí nihi xi kuitsu, at'aha tu ni xí kit-sankjúhún jóo. ⁷ As'ai tu nkuhú ninti j'ai ts'ínk'íehen ko ajin nintiu kinu'ya nku nta xi b'a kitsú:

—Kui xu'bi xi Ntina. Tjona. Tasinñjuhu.

⁸ Ko as'ai tjen'yún incha tsasehé andaihi jóo, tunga najmi ta ch'a xi kiekehé ni. Tu Jesu síñako subahá saha.

⁹ Nk'ie nga ja tincha nibájen ngáha, b'a kitsúhu Jesu jóo nga najmi tu ch'a xi kuitsuyaha ni xi kieke santa nkúhu nga kj'uaíya ngáha ra ngabayoo Ntíhi Ndax'iun. ¹⁰ Tu kui incha kiekehé niu ko kinchjanijmíyakoho xinkjin nkú tsuhu ra nga kj'uaíya ngáha ra ngabayoo Jesu. ¹¹ As'ai incha kingjásjaiyaha Jesu:

—¿Á b'a tsuhu ja chjine'éhen kjuatexumoo nga tihin nga kj'uaí títjuhun Elia?

¹² B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi nga kj'uaí títjun Elia ko k'uénda ngayjee ni xi tjin. Tunga, ¿nkú tsuhu ra nga b'a ts'in tjit'aha éhen Ntiana nga un nkún skuehe ra Ntíhi Ndax'iun ko nga xi najmi chumi ni chjhi ra n'e maha? ¹³ Tunga an b'a tixinnuu nga ja j'ai Elia, ko ni xi mjehe xuta kits'ihin ndo. Kin'ehe xi nkú ts'in tjit'a éhen Ntiana.

*B'i ts'in kits'in ndaihi Jesu nku nda chí xi tñajihin nku ndaninda
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)*

¹⁴ Nk'ie nga incha j'ai ngáha má nga tuntu ja ni'yakuyá xingisoo, kieke nga nkjin nkún xuta katsendáihí ra jóo ko nga k'ua ja chjine'éhen kjuatexumoo tincha b'ésiko jóo. ¹⁵ Nk'ie nga kieke xuta nkjiun Jesu, tu ni xí incha kama nkjúhún ra ko tsangatsanka nga ngjikjaniñaha.

¹⁶ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Mí nihi xi tínkohonuu jóo?

¹⁷ B'a kitsú nku nda xi síñajihin xuto:

—Ji nda maestru, kjuáikoho nda china, at'aha nku ndaninda tñajihin xi najmi tsjantehe nga kuinchja. ¹⁸ Tu má xi tjehe ni nga fak'áha, ts'ínkijnehe t'anankiu. Ixi b'exúhú ts'a nda china nga bate ni'yun ko bjá ndjáha. Ja b'a kuaxihin ja ni'yakuyáhi nga k'onsje ndanindoo, tunga najmi kamahá ra.

19 *As'ai b'i kitsú Jesu:*

—*Á b'a 'yún ichí s'ejihin ra Ntíaná xuta xi tjihin nd'ai! ¿Nkjé kjin tjihin nga kúatejñajinnu? ¿Nkjé kjin tjihin nga ts'in chúkjuanu? Nibákonú nda chíu ei.*

20 *As'ai j'aich'áha nda chíu. Tunga nk'ie nga kkie ndanindoo Jesu, tjen'yún y'étsujneyáha nda chíu ko tsijne t'anankiu nga ngjitikjá ko y'exú ts'ihin ts'a.*

21 *As'ai kingjásjaiyaha Jesu na'mihí nda chíu:*

—*¿Nkjé kjin b'a maha ra?*

B'a kitsú ndo:

—*Santa nkúhu nga ntí ichí. 22 Nkjin niyá ja sa kjaník'ajihin nd'íu ko ntóo nga mjehe ts'ínk'ien ntína. Tsa tjin ni xi kamahi n'ei kai, katuma nimaní jin ko tisinkoni.*

23 *As'ai b'i kitsú Jesu:*

—*“Tsa kamahi”, tíbixín. Xi s'ejihin Ntíaná maha tu mí nihí ni.*

24 *Tjen'yún 'yúhún kinchja na'mihí nda chíu nga b'i kitsú:*

—*S'ejinna Ntíaná. Tisinkoní tu xi najmi jo jan kamahana.*

25 *Nk'ie nga kkie Jesu nga tíma ñjakú nkjún xuta, as'ai ndjá kinchjako ndanindoo:*

—*Ji ndaninda xi t'n'e stayai ko najmi tí'bainteihí nga kuinchja nda chíu, an b'a tíxihin: titujihin ko najmi ta bitjas'enjihin ri.*

26 *As'ai tsitju ndanindoo nga kikjintáya ts'ihin ko nga 'yún y'étsujneyá nda chíu. Kis'ejña nda chíu xi nkúhu tsa k'ien. Nkjin xuta xi b'a kitsú:*

—*Ja k'uen.*

27 *Tunga jakj'áha Jesu ntsja nda chíu nga kikjesintjen ko tsasinña ngáha.*

28 *Nk'ie nga jas'en Jesu ni'yaha, as'ai já ni'yakuyáha kingjásjaiya t'axíhin:*

—*¿Á najmi kamahani kuakich'onsjeheni ndanindoo?*

29 *As'ai b'i kitsú Jesu:*

—*Jáninda xi nkúhu xu'bi najmi chuba bitju. Nk'ie nga chubakaá Ntíaná ko nk'ie nga bintsuba kjintíaá, nk'iehé nga bitju.*

B'i ts'in ta kitsúyaha ngáha Jesu nga n'ek'ien

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 *As'ai tsitju yo nga incha j'ajin ante Galilea. Najmi kama mjehe tsa tjin xi skuéhe nga yo j'a, 31 at'aha b'i ts'in tsakúyaha já ni'yakuyáha:*

—*N'ekjas'en Ntíhi Ndax'íun aya ntsja xuta ko incha ts'ínk'iehen. Askahan nga ja kuayá, kj'uaíya ngáha ra nga ja kj'ua jan nistjin.*

32 *Tunga najmi kamankjihín ra já ni'yakuyóo én xu'bi ko najmi kama k'un kingjásjaiyaha.*

B'i ts'in kitsúya Jesu yá xi 'yún nk'a tjen

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 *As'ai incha tsichu nanki Capernaum ko nk'ie nga ja tíña aya ni'yoo, kingjásjaiyaha já ni'yakuyáha:*

—*¿Mí nihi xi tíchubanijmíyakohonu xinkiu aya niyóo?*

34 *Tunga najmi kinchjahá jóo, at'aha aya niyóo kinchjanijmíyakoho xinkjín yá xi 'yún nk'a tjen ajihin. 35 As'ai y'eña Jesu, kinchjahá já ni'yakuyá xi te jo ko b'i kitsúhu:*

—*Tsa tjin xi nda k'aku mjehe kama ajinnuu, tu sahá nda musu kats'ín ma yjoho ko kats'ínxát'aha já xingisoo.*

36 *As'ai jakj'á nku nda chí ko tsasínñajin masehen jóo. Kitsubakjá ts'ihin nda chíu nga b'i kitsú:*

37 —Xi ngajona ts'ínkjáihin ra nku nda chí xi nkúhu xu'bi, kui xi an títs'ínkjáinna. Kó xi ts'ínkjáinna, najmi tu nku an títs'ínkjáinna. Kó ta xi kits'in nibána títs'ínkjáihin.

B'i ts'in kinchjanimiyaha Jesu xuta xi najmi fi kontraha
(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

38 As'ai b'a kitsú Jua:

—Ji nda maestru, kiyai nga nku nda ngajohi tím'osjehe jánindo. Tunga kik'iech'ohó ri at'aha najmi ñá tjenkoná.

39 As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi tu jun b'ech'ohoo. At'aha tsa tjín xi títs'in nku kjuankjún ngajona, kui xi najmi kama tsa tu sa a kui ch'ohón ts'in kuinchjayane ngáhana. 40 At'aha xi najmi tífi kontrana, kui xi ñá makoná. 41 Tu yáhá ni xi tsjannu tsa tu nku chutsín ntánijua at'aha an tjenkinú, kjuaxi ni xi tíxinnu nga k'uaihi chjhi xuta xu'bo.

B'i ts'in kinchjanimiyaha Jesu xuta xi ts'ínkijnejin je xuta xingisoo
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

42 Tu yáhá ni xi ts'ínkijnejin ngatitsun nku nda chí xi nkúhu xu'bi xi s'ejihin an, tu sahá ra ngandaha xi b'a ts'íun tsa s'et'a 'yúnt'a kásin nku ndjio chánka kó chjanik'ajin ntáchak'uun. 43 Tsa ntsai títs'ínkijnejin ngatitsun, tu sahá tichákjái. Tu sahá ngandahi tsa kuitjás'en nimaí má nga k'úentu tík'un xuta, nga najmi k'úinkoi nga joo ntsai ngak'ien, má nga najmi maha 'meya nd'íu. 44 Yo najmi 'me chjuntuu kó najmi 'meya nd'íu.

45 Tsa tsukui títs'ínkijnejin ngatitsun, tu sahá tichákjái. Tu sahá ngandahi tsa kuitjás'en nimaí má nga k'úentu tík'un xuta, nga tjit'a nga joo tsukui nga ajin nd'í ngak'ien chjanik'ajihin, má nga najmi maha 'meya nd'íu. 46 Yo najmi 'me chjuntuu kó najmi 'meya nd'íu.

47 Tsa tunkuín títs'ínkijnejin ngatitsun, tu sahá n'esjei. Tu sahá ngandahi tsa kuitjás'en kat'ai má nga batéxuma Ntíaná, nga najmi tsa tíncha nga joo tunkuín tsa tu sa ajin nd'í ngak'iehén chjanik'ajin ngáhi, 48 má nga najmi 'me chjuntuu kó najmi 'meya nd'íu.

49 At'aha nd'í n'entiakoho ngayjee xuta. 50 Nda naxo, tunga tsa ndyja nga'yuhun, ¿nkú ts'in kama ntia ngáha? Kas'e ajinnu naxa xi tíxinnu kó b'i ngján jyu tintsuakoo xinkiu.

10

B'i ts'in kinchjanimiyaha Jesu kjuabixoon
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

1 Tsitju Jesu yo nga ngji ante xi tjín Judea kó ante xi tjín ngabantá ntáje Jordan. Ta kama ñjakút'a nkjúhún ngáha ra xuta. Tsakúyaha éhen Ntíaná xi nkú nga ts'in tehente. 2 As'ai k'ua já fariseo j'aisehe tu xi kjút'ayák'uhun ra. B'i ts'in kingjásjaiyaha:

—¿A kama nku nda chuba ts'ínkkehé kjuabixahan nga k'uéjña chjuúhun?

3 B'i kitsú Jesu:

—¿Nkú ts'in y'éjñanu Moise?

4 B'a incha kitsú jóo:

—Moise kitsjá kjua nga nku nda kama kjésintjen nku xujun má nga ja títs'ínkje kjuabixahan kó b'a ts'in kama k'uéjñaha chjuúhun.

5 As'ai b'i kitsú Jesu:

—At'aha ndjá animanu, kui kjuaha nga b'a ts'in y'éjnahanu Moise.

6 Tunga nga tuts'ihin ni, nk'ie nga kits'innda Ntíaná asuntee, “nku chjuún

nku x'in kits'innda xuta" tjit'a. ⁷ Ko ta tjit'a ya: "Kui kjuaha nga nku nda k'uejñaha na'mihì ko naaha nga k'uejñako chjuuhun. ⁸ Nga joo nkuhú kuichú ma." Kui nga najmi ta jo ma saha. Nku ní yjoninte incha maha. ⁹ Kui b'a maha, ni xi y'é'yuhun Ntiana, najmi xuta kjéndáya.

¹⁰ As'ai já ni'yakuyáha ta kuihì niu kingjásjaiya ngáha ra nk'ie nga ja incha j'ai ni'yaha. ¹¹ B'i kitsú Jesu:

—Tu yáha ni xi k'uejña chjuuhun ko kuixanko kj'ai tachjuún, kui xi títangane kjuabixahan. ¹² Ko tsa nku tachjuún k'uejña x'ihin ko kuixanko kj'ai nda, kui xi ta títangane kjuabixahan.

B'i ts'in nda kinchjane Jesu jánti xi

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ As'ai incha j'aiko xuta ntíhi tu xi Jesu nguénnehe ra ntsja. Tunga já ni'yakuyóohó b'a kitsúhu xuta nga najmi b'a incha ts'in. ¹⁴ Nk'ie nga kikié Jesu ni xi tíncha ts'in jóo, najmi kisasíhin niu. As'ai b'a kitsúhu:

—Tjehenntohoo jántiú nga kanibásena. Najmi tu jun b'ech'óhoo. At'aha xuta xi b'a ts'in tjintuyáha xi nkú joyaha jánti xi, kui xi tjehe ra nga Ntiana kuatéxumaha. ¹⁵ Kjuaxi ni xi tixinnu. Xi najmi ts'ínkjáihin nga Ntiana xi batéxuma xi nkú ts'in ts'ínkjáihin nku nda chí ni xi 'baihi, kui xi ndahachí najmi kjuas'enjin nga Ntiana xi kuatéxumaha.

¹⁶ As'ai jakj'á jánti xi nga ts'ank'a ko kingjénne ntsja nga nda kinchjane.

B'i ts'in kinchjanijmiko Jesu nku nda nchiná

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Nk'ie nga ja títitju Jesu yo nga ts'in niyá, as'ai j'ai tsuntsu nku nda. Tsasinkunch'int'aha ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, ji xi ndai, ¿mí nihi xi ts'ian tu xi kama ts'ínkjáihin ra nga kúatejña tít'un sían?

¹⁸ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Á an xi nda tí'mihini? Najmi tjin xi ndaha, nku tutuhú Ntiana. ¹⁹ Yai xi nkú ts'in tjit'a kjuatéxumoo: "Najmi tu n'ek'iein. Najmi tu biyunéi kjuabixoon. Najmi tu ndyjé n'ei. Najmi tu testiyu tsank'á n'ei. Najmi tu ch'anach'aihi xuta xingisoo. Chankjún na'mihì ko naahi."

²⁰ B'a kitsú ndo:

—Ji nda maestru, ngayjee ni xu'bo tít'intjusan santa nkúhu nga ndyjana.

²¹ As'ai Jesu kama nimaha ndo nga tsase'a ko b'i kitsúhu:

—Nku ni ndyjat'a sahi. T'ihinteñai ni xi tihin ko tjeihin xuta x'an. B'a ts'in s'ehé ri kjuanchiná ndjiojmi ján. As'ai nibái nga tsjénkiní.

²² Tunga nk'iehé nga kint'é ndo éin, kik'ie babaha ko kik'ie nusin nusihin nga ngji, at'aha 'yún nkjún nchiná.

²³ As'ai tsase Jesu andaihi ko b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—¿Á b'a 'yún 'ni tihin tsa xuta xi nchiná nkjuhun kjuas'enjihin nga Ntiana xi kuatéxumaha!

²⁴ Kama nkjuhun já ni'yakuyóo éin xi kitsú Jesu, tunga b'ahá ta kitsú ngáha Jesu:

—Jun ntína, já b'a 'yún 'ni tihin nga kjuas'enjihin xuta nga Ntiana kuatéxumaha! ²⁵ Tu sahá najmi 'ni tjin tsa nku chu camello kjuas'en tixaha nku nintu nga nku nda nchiná kjuas'enjin nga Ntiana xi kuatéxumaha.

²⁶ Tu ni xi kama nkjuhún saha jóo ko b'a kitsúhu xinkjín:

—¿Yá xi kama k'uanki ni ma?

²⁷ As'ai tsase'a Jesu jóo ko b'a kitsúhu:

—Xuta ndahachi najmi kamaha ts'ink'anki yjoho, tunga Ntiana maha ts'ink'anki xuta. At'aha tu mi nihí ni xi maha ts'in Ntiana.

²⁸ As'ai b'a kitsú Pedro:

—Xi nkúhu jin, ja y'entu tentei ni xi tjinni ko tjennkihi nd'ai.

²⁹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tu yáhá ni xi y'éjña ni'yaha, tsa já nts'e, tsa jminchjin nichja, tsa naaha, tsa na'mihi, tsa ntíhi ko tsa jña xi tjihin ngat'ana ko ngat'aha én nda tsuhu Ntiana, ³⁰ kui xutai k'uai ngáha ra unchan niyá tjihin ni xi y'éjña. Nd'ai asunnte xu'bi k'uaihi ni'ya, já nts'e, jminchjin nichja, naaha, ntí ko jña, ko ta tsjénki uncha. Ko nistjin xi nibá askahan k'uaihi nga k'úentu tík'un sín. ³¹ Nkjin xuta xi tjun nd'ai tsjénki, ko nkjin xi yjanki nd'ai xi tsjén tíjtun kama ngáha.

B'i ts'in ta kitsúya ngáha Jesu nga kuayá

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Nk'ie nga tìncha ts'in niyá nga tìncha fi nanki Jerusalen, Jesu tjen tíjuhun xuta ni'yakuyáha. Kama nkjúhun jóo ko tìncha tsankjún nga tjennkihi. As'ai ta kinchja t'axíhin ngáha ra já ni'yakuyá xi te jóo ko kik'atuts'ihin nga kitsúyaha ni xi kamat'ain. ³³ B'i kitsúhu jóo:

—Tjenñju. Ja t'bankiaán nanki Jerusalen. Ja n'ekjas'en Ntíhi Ndax'iun aya ntsja já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuat'exumoo. Kui xi incha tsjá kjuá nga n'ek'ien ko as'ai ts'ínkjas'ehe xuta xi najmi ntje Israel tjehe ra. ³⁴ Kui xi kuajnukiehe ko kuat'éjnuhu. K'uéhe ko ts'ínk'ien. Tunga nk'iehe nga ja k'ua jan nistjin, k'uaíya ngáha ra ngabayoo.

B'i ts'in Santiago ko Jua tsankihí Jesu nku kjuanda

(Mt. 20:20-28)

³⁵ As'ai Santiago ko Jua xi jáha Zebedeo maha, kui xi incha j'aise tiñaha Jesu ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, mjeni nga k'uaini ni xi kuinchíhi.

³⁶ B'i kitsú Jesu:

—¿Mí nihi xi mjenuu nga ts'ian?

³⁷ B'a incha kitsú jóo:

—K'uaíntení nga nku xi k'úejña kixíhi ko nku xi k'úejña skjúhin nistjin nga n'ekjáihi kjuachákahi.

³⁸ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi yo ni xi t'binchu. ¿A kuichúkjuanuu nga un skuenuu xi nkú ts'in un skuena? ¿A kuichúkjuanuu nga n'ekjóhon kjuanima xi ts'inkjáihi?

³⁹ B'a incha kitsú jóo:

—Kuichúkjuani.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi nga un skuenuu xi nkúhu an ko nga choo kjuanima xi ts'inkjáihi.

⁴⁰ Tunga tsa kuintsuboo nga kixina ko tsa skjúnna, najmi an tíjñana nga tsja niu. Ja tíntu xi tíjña ndaha kui antee.

⁴¹ Nk'ie nga kint'é já ni'yakuyá xi tee niu, incha kits'ínkanko Santiago ko Jua. ⁴² Tunga kinchja ñjahá ra Jesu jóo ko b'i kitsúhu:

—Yo xi nkú ts'in xuta xi tjihin xá ei asunntej 'yún ndjá ts'ínko xuta xingisoo, ko xi tjihin nga'yún ts'in nga nu'yá'éhen. ⁴³ Tunga ajinnuu najmi b'a kama. Xi mje níhi nga nda k'aku kama ajinnuu, kui xi kats'in ni xi nda ngandanuu.

⁴⁴ Xi mjehe nga tjun kama ajinnuu, kui xi katuma nda musunuu. ⁴⁵ At'aha ta ndaha Ntíhi Ndax'iun najmi j'ai tsa tu xi kui nda n'ehé ra. J'ai ní tu xi ni xi ngandaha xuta j'ai ts'ihin ko tu xi ts'ínkjas'ehe yjoho nga k'uéchjintjai nkjin xuta.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu nku nda ka
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ As'ai incha tsichu nanki Jerico. Ko nk'ie nga tibatju Jesu yo ko ja ni'yakuyaha ko xuta nkjin xi tjenko, tu yoho andai niyo ko kab'ejna nga tbanki chje nku nda ka xi 'mi Bartimeo, xi ntih Timeo maha. ⁴⁷ Nk'ie nga kint'e nga niba tiha Jesu nda Nazaret, as'ai kik'atuts'ihin nga kikjintaya:

—ji Jesu, ji xi ntjehe David, katuma nimahi an!

⁴⁸ Nkjin xuta kinchjatikoho tu xi k'uechja'aha ts'a. Tunga tu saha 'yun kikjintaya sa:

—ji xi ntjehe David, katuma nimahi an!

⁴⁹ As'ai tsasin'yun Jesu ko b'a kitsu:

—Chubohoo ndo.

As'ai b'i kik'ihin nda ko:

—Tsjo katumahi. Tisintjein, at'aha tinchjahi.

⁵⁰ Kikjanaya najyun ndjuhu ndo ko xuuhun tsisintjen nga ngjik'uhun Jesu.

⁵¹ As'ai Jesu kingjasaiyaha:

—¿Mi xi mjehi nga ts'ihin?

B'a kitsu nda ko:

—Ji nda maestru, mjena nga kama chjina.

⁵² B'i kitsu Jesu:

—T'in ngahani. At'aha kuas'ejihin nga Ntiana kits'in nibana, kui nga kama nkhi ri.

Ta kuihi chubo kama chjih ndo ko kitsjennkihi Jesu nga kits'inko niya.

11

B'i ts'in jas'en Jesu nanki Jerusalem
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Nk'ie nga ja tincha bichu tiha nanki Jerusalem nga incha j'ai Betfage ko Betania, nanki xixi xi tiha maha asunntu tjenki xi 'mi Ya Olivo, as'ai kits'inkji Jesu jo ja ni'yakuyaha ² nga b'i kitsuhu:

—Tankiun nanki ichi xi tijn tiha jan. Nk'ie nga ja kuichu yo, sakunu nku nti burru xi tijt'a'yun, xi najmi kjee ch'a b'esuhun. Chjundayo ko nibakoo ei. ³ Ko tsa tin xi b'a kuitsunu nga nguajaiyanu: “¿A b'a tin'ehenu?”, b'a t'ihun: “Nda maestru ru machjehen chu. As'ai ru ts'ink'oya ngaha.”

⁴ As'ai incha ngji ja ni'yakuyoo ko kisakuhu nti burru xi tijt'a'yunt'a nku anjuu xi tjen andai niyo ko kikjendaya. ⁵ K'ua xuta xi tincha yo kingjasaiyaha:

—¿Mi nihi xi tin'o? ¿A jun tichjundayahanu nti burru?

⁶ Tunga b'aha kitsu ja ni'yakuyoo xi nku nga kitsuhu Jesu ko kitsjantehe joo nga nguaike chu. ⁷ Incha j'aikoho Jesu nti burru. Najyuhun incha kingjasuhun ko Jesu y'esuhun chu. ⁸ Nkjin nkjun xuta incha kingjantu najyuhun aya niyo, ko kja' ai nga xi tjiaha ya incha tsatet'a ko kingjantu aya niyo.

⁹ Yun kikjintaya xuta xi yja titjuun ko xi yjankiu nga b'i incha kitsu:

—Kats'ink'ankina Ntiana! Ntiana nda kats'inko xi kits'in niba ngajoho!

¹⁰ Ntiana nda kats'inko xi kits'in niba nga kuatexuma, xi ts'inkjaihin xaha ntje chana David! Kats'ink'ankina Ntiana xi tijn nk'a jan!

¹¹ Jas'en Jesu nanki Jerusalem ko ngji natsihin ninku ma ma njaku xuta. Nk'ie nga ja kamaha nga tsasehe ngayjee ni xi tin andahi, as'ai tsitju nga ngjiko nanki Betania ja ni'yakuyaxi te joo. At'aha ja kama ngixun.

B'i ts'in ndja kinchjako Jesu ya higuera xi najmi tjihin tu
(Mt. 21:18-19)

¹² Nistjin xi ma ndyjuun nk'ie nga incha tsitju ngaha nanki Betania, tu kama bjohó ra Jesu. ¹³ Kjin tjen sa nga kieke nku ya higuera xi xkfén ko ngjisehe yoo tsa tu ahá ni sakúhu tu. Tunga nk'ie nga tsichuk'úhún yoo, tu ndahá nku tu najmi kisakúhu, tu subahá xka. At'aha najmi nistjihin tu higo. ¹⁴ As'ai b'i kitsúhu ya higuera:

—Ndahachí najmi ta ch'a kjinehe tu xi s'ehi.
Kint'é já ni'yakuyáha nga b'a kitsú.

B'i ts'in kik'onsje Jesu já xi tijncha batéña chu má ma natsihin ninku
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Incha tsichu nanki Jerusalem ko jas'en má ma natsihin ninku. As'ai kik'atuts'ihin Jesu nga kik'onsje já xi tijncha batéña ko xi tijncha b'atse chu yo. Kits'ínk'ótsjá yámixaha já xi tijncha ts'ínk'óntjaiya toon ko yáxilehe já xi tijncha batéña chutuju. ¹⁶ Ko ta ndaha nku najmi ch'a kitsjantehe tsa kjuatikjako natsihin ninku tsa mí nihi. ¹⁷ B'i kitsú nga y'éjña chji éhen Ntjaná:

—B'a ts'in tjit'a éhen Ntjaná: “B'a k'úhín ni'yana nga kui xi kama ni'ya xi má nga xuta xi nibaha ngayjee naxinantá xi tjin asuntee incha kinchjako Ntjaná.” Tunga jun antehé já ndyjé t'n'e mo.

¹⁸ Kint'é én xu'bi já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatexumoo ko incha tsangisjai niyá xi nkú ts'in kama ts'ínk'iehen Jesu. Tunga incha tsankjúhún Jesu, at'aha ngayjee xuta nkjiun tijncha ma nkjúhún xi nkú ts'in t'ibakúya.

¹⁹ Nk'ie nga ja kama jyuun, tsitju ajin nantio Jesu ko já ni'yakuyáha.

B'i ts'in kixi ya higuera xi ndja kinchjako Jesu
(Mt. 21:20-22)

²⁰ Nk'ie nga ta jyuhún nistjin xi ma ndyjuun, incha j'a má xi tjeheh síjña ya higuera ko kieke nga santaha ko kjamaha yoo ja kixi. ²¹ J'áitsjehen Pedro niu, as'ai b'a kitsú:

—Ji nda maestru, chase ma ri. Ja kixi ya higuera xi ndja kichubakoi.

²² As'ai b'i kitsú Jesu:

—N'e s'ejiun Ntjaná. ²³ Kjuaxi ni xi tixinnuu. Tu yáha ni xi b'a kuitsuhu asunntu tjenki xu'bi: “Tiyú xin yo ko chjanikj'ajin yjohi ntáchak'uun”, kama xi nkú kuitsu tsa najmi jo jan kamaha nga s'ejihin nga b'a kama xi nkú nga títu.

²⁴ Kui nga b'a tixihinnuu. Ngayjee ni xi kinchíhuu Ntjaná nga chubakoo, n'e s'ejiun nga n'ekjóhoun ko b'a kama.

²⁵ Nk'ie nga tichubakoo Ntjaná, n'endyjat'ohoo tsa tjin xi tjinokjuanu, tu xi b'a ts'in ta Na'minnuu xi tijnaha ndjiojmi jan ts'ínndyjat'ahanuu ngatitsunnuu.

²⁶ Tunga tsa najmi n'endyjat'o, ta ndaha Na'minnuu xi tijná ndjiojmi jan najmi ts'ínndyjat'a ngatitsunnuu.

B'i kama nk'ie nga kingjásjaiyaha já tixoo Jesu ya xi kitsjá xaha
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ As'ai ta incha j'ai ngaha nanki Jerusalem. Nk'ie nga tsú'ba Jesu má ma natsihin ninku, as'ai j'aik'úhún já na'mi k'aku, já chjine'éhen kjuatexumoo ko jáchá xi ta tjihin xá. ²⁸ B'a incha kitsúhu:

—¿Mí xá xi tihin nga b'a t'n'ei? ¿Yá xi kitsjá xahi nga b'a t'n'ei?

²⁹ B'i kitsú Jesu:

—Ko an ta kuasjáyanuu nku ni. N'ek'óyanú, as'ai xinyanuu mí xaha xi tjinna nga b'a tít'sian. ³⁰ ¿Yá xi kits'in nibáha Jua Bautista nga j'aiténtá xuta? ¿A Ntjaná, a ra xuta asuntehí? N'ek'óyanú.

³¹ As'ai b'i kitsúhu xinkjín nga kinchjanijmíyaha niu:

—Tsa: “Ntíaná kits'ín nibáha Jua”, kuixíáán, as'ai b'a kuitsuná: “¿Á najmi kis'ejihinnuu ni xi kitsúhu Jua?” ³² Tunga najmi kama tsa: “Xuta asuntei kits'ín nibáha”, kuixíáán.

B'a incha kitsúhu xinkjín at'aha tsankjún xuta nkjiun, at'aha ngayjee xuta b'a tsu nga nda profeta kama Jua. ³³ Kui nga as'ai b'a incha kitsúhu ra Jesu:

—Najmi yai.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ko ta ndaha an najmi xinyanuu yá xi kitsjana nga b'a títs'ian.

12

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén já xi najmi naxu fiko xá xi kik'aihi
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ As'ai Jesu b'i ts'ín tsakúyaha xuta nga y'éjña chubayaha:

—Nku nda y'éntje tuntsjajé. Y'éngi nch'a ko kits'ínnda nku ante má nga ts'íonki tuntsjajé. Kits'ínnda nku xjó nk'a tu xi kama chúnntaha antee. Kitsjá saha antee já xi maha ts'ínxáko tuntsjajé, as'ai ngji kjin. ² Nk'ie nga ja tíjne tuu, as'ai kits'ínkjisehe ndo nku nda musuhu já xi títs'ínxáko tuntsjajé tu xi kuankihí ra tu xi kanéhe. ³ Tunga jakj'áhá jóo nda musu nga kik'íéhe ko kits'ínkji tiya tiya.

⁴ As'ai ta kits'ínkjihí ngáha ndo kj'ai nda musu. Tunga máha nda xu'bi, ni kik'onntjaihi jóo ko ch'on nkjún incha kitsúhu. ⁵ Ta kits'ínkjihí ngáha kj'ai nda musuhu ndo, tunga kits'ínk'iehéen ra jóo nda xu'bi. Nkjin sa já musu xi kits'ínkji ndo. K'ua xi kis'ehe ko k'ua xi kits'ínk'iehéen jóo.

⁶ Tjña saha ndo nku xi ts'ín nibá, kui ntí xi tjo nkjúhun. B'i kitsú nga kits'ínkjisehe jóo: “Skuenkjún ntína jóo.” ⁷ Tunga b'ahá kitsúhu xinkjín já xi ts'ínxáko tuntsjajé: “Kui xu'bo xi ts'ínkjáihín ngayjee ni xi tjíhin na'mihi. Tu saha n'ek'ieén tu xi kama ts'añáhaná ni xi ts'ínkjáihín.” ⁸ As'ai jakj'á jóo ntíhi ndo ko kits'ínk'ien. Kik'onsje yjoninte k'ien natsin má nga tjintje tuntsjajé.

⁹ Kui b'a maha, ¿nkú ts'íihín nda xi ts'e tuntsjajé? Kj'uaí ko ts'ínkje já xi ts'ínxáko tuntsjajé ko kj'ai já tsjá sá ngáha ra ante tuntsjajé.

¹⁰ ¿A najmi kjehé n'eyo ni xu'bi xi jtít'a xujun éhen Ntíaná? B'a títsu: Ndjió xi kikjaníya já chjínexjóo ja j'ai ma ndjió k'aku.

¹¹ Ntíaná xi b'a kits'ín ko ma nkjúnna nga chasehé.

¹² As'ai mjehe já xi tjíhin xá nga kuakj'ánijé Jesu, at'aha kamankjihín nga kui kinchjanijmíyaha nga y'éjña chubaya. Tunga incha kitsankjúhún xuta nkjiun ko incha ngji t'axíhín Jesu.

B'i ts'ín tsakúya Jesu yá xi tjíhin nga s'echjhi
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ As'ai kin'e nibásehe Jesu k'ua já fariseo ko k'ua já xi yankihí nda rej Herode Antipa, tu xi ts'ínkjineyaha Jesu nku én xi najmi b'a tjín. ¹⁴ B'a incha j'ai tsúhu:

—Ji nda maestru, yai nga kjuaxi én xi chubai ko nga najmi ni xi sasíhín xuta chubai. Yún nanka chasehi. Naxu bakuyái sisin ni xi ts'e Ntíaná. Kui nga, ¿a ma b'echjíhí nda tíjún Cesar ni xi f'áchjíná, a ra najmi? ¿A k'uaíhi, a ra najmi k'uaíhí raá?

¹⁵ Tunga behé Jesu kjuajohonkjihín jóo ko b'i kitsúhu:

—¿Á an tíchjut'ayák'uhunnú? Nibákonú ei nku toon denarió tu xi kuasehe ra.

¹⁶ As'ai j'aiko jóo toon ko b'a kitsú Jesu:

—¿Yá xi ts'e sénnistjijn ko j'áin xi jtít'aha tooin?

B'a kitsú jóo:

—Ts'e nda tíjün Cesar.

¹⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tjohoon nda tíjün Cesar ni xi ts'e nda tíjün Cesar, kò tjohoon Ntjaná ni xi ts'e Ntjaná.

Tu ni xí kama nkjühún ra jóo én xi kits'ínk'óya Jesu.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kj'uaíya ngáha ra xuta

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Já saduseo bakúya nga najmi kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo. As'ai k'ua xi incha j'aisehe Jesu nga kingjásjaiyaha. ¹⁹ B'i incha kitsúhu:

—Ji nda maestru, y'et'aná Moise: “Tsa nku nda xi tññaha chjuún kuayá nga najmi kis'ekohò ntí chjuúhún, nda nts'e tñhin nga kuixanko ngáha chjuúhún, tu xi b'a ts'in s'ehe ra ntí nda nts'e xi k'ien.”

²⁰ 'Y'entu yatu já xi nts'e maha xinkjín. Tsixan nda xi tjuun tunga b'ahá tjün k'ien. Najmi kis'ehe ntí. ²¹ As'ai nda xi ma johó tsixanko ngáha tachjúun, tunga ta k'iehén kò najmi kis'ehe ntí. B'a ta kamaha nda xi ma jahan. ²² B'a ta ts'in tsixanko tachjúun já nts'e xi k'oo, tunga ndahá nku najmi kis'ehe ntí. Askahan ta k'ien tachjúun.

²³ 'Nistjin nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo, zyá ndaha xi kama ts'e tachjúun, at'aha nga yatu tsixanko?

²⁴ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi b'a tjín ni xi chubo, at'aha najmi mankjinnu ni xi tjít'a éhen Ntjaná kò ta ndaha nga'yúhún Ntjaná. ²⁵ At'aha nk'ie nga kj'uaíya ngáha ra xuta, najmi ta kuixahan kò ta ndaha najmi ts'ínkixan ntíhi. B'a ní ts'in k'úentu xi nkú ts'in tjintu ntítsje xi tjín ndjiojmi ján.

²⁶ 'Tunga nga kj'uaíya ngáha ra xuta, za najmi kjehé n'eyo má y'et'a Moise má nga tinchjanimiyaha na'yá ntsje xi títiú? B'a kitsú Ntjaná nga kinchjako Moise: “An xi Ntjaha Abraham, Ntjaha Isaac kò Ntjaha Jacob.” ²⁷ Ntjaná najmi Ntjaha animá. Ntjaha ní xuta tík'un. Tu xí najmi b'ahá tjín ni xi chubo.

B'i ts'in tsakúya Jesu má kjuatéxumaha xi 'yún chjhi ra

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Ta j'ai nku nda chjine'éhen kjuatéxumoo. Kint'é ndaj ni xi kichubanimiyaha kò kamankjihin nga b'a tjín én xi kinchja Jesu. As'ai kingjásjaiyaha:

—Ajihin ngayjee kjuatéxumoo, z má kjuatéxumaha xi 'yún chjhi ra?

²⁹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kui xu'bi: “Tasinñju, xuta Israel. Ntja xi Ntjaná maha, kui xi Ntja nku tutu. ³⁰ N'etjói Ntjaná xi Ntjahi maha ngayjee animahi kò ngayjee nga'yihin. N'etjói xi nkú ts'in tinchin kò xi nkú ts'in n'enkjintak'uin.” ³¹ Kjuatéxuma xu'bi xi ma johó: “N'etjói xutahi xi nkú nga ts'in tjohi yjohi.” Najmi tjín kj'ai kjuatéxuma xi 'yún chjhi saha ra nga nga joo kjuatéxuma xu'bi.

³² As'ai b'a kitsú ndo:

—Johon, nda maestru, b'a tjín. Kjuaxi ni xi tibixín, nga nku tutu maha Ntjaná kò nga najmi tjín sa kj'ai. ³³ Kò nga n'etjái Ntjaná ngayjee animaná kò ngayjee nga'yunná kò xi nkú ts'in n'enkjín t'ak'aán, kò nga n'etjái xutaná xi nkú nga ts'in tjoná yjoná, kui xi 'yún chjhi saha ra nga tu má chjehé ni xi s'etisun nahan chje.

³⁴ Nk'ie nga kint'é Jesu nga b'a tjín én xi kinchja ndo, as'ai b'i kitsúhu:

—Najmi kjin tinchihin má batéxuma Ntjaná.

Ndaha nku najmi ta kama k'un kingjásjaiya saha ra Jesu tsa mí nihi.

B'i ts'in kingjásjaiya Jesu yá xi y'ahá rā xi Cristo
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Nk'ie nga tíbakúya Jesu má ma natsihin ninku, as'ai b'i kitsú:

—¿Nkú tjihin rā nga b'a tsuhu já chjine'éhen kjuatéxumoo nga ntjehé David nibáha rā xi Cristo? ³⁶ At'aha tá kuihi David b'a kitsú nk'ie nga Espiritu Santo ho Ntiana kits'ínkinchjaha:

Ntiana b'a kitsúhu Nda Ntiana:

“Tinchint'ání má batexuma.

K'uentú maná já kontrahi kinte tsukui.”

³⁷ B'a ts'in tá kuihi David kitsúhu nga Nda Ntiahá maha xi Cristo. Kui nga, ¿nkú ts'in ntjehé David nibáha rā xi Cristo?

Tsjo nkjún kamaha xutá nkjin xi tíncha mjéñjuhu ni xi tínchja Jesu.

B'i ts'in y'échjit'ain Jesu sin xi y'a já chjine'éhen kjuatéxumoo
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ B'a kitsú sa Jesu nga tsakúya:

—Chúhuun yjonuu já chjine'éhen kjuatéxumoo. Kui xi tsjoho nga bja najyun ndju nga b'ema kō nga tsjo ts'in súniahá niyátée. ³⁹ Tsjoho nga b'entusún yáxile xi tíncha títjun ni'ya sinagoga kō nga b'entu ante k'aku xi tjin nku s'í.

⁴⁰ Kui xi kje'áha ni'yaha jminchjin xi ja k'ien x'ihin kō as'ai chubá 'yuhún tse nchjako maña Ntiana, tu xi b'é'mat'aihin yjoho. 'Yún un skuehe já xu'bi.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu toon chje
(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Ankjin kaxá toon chje kab'ejña Jesu kō tibase xi nkú ts'in tbinchá xutá toon chjehe yō. Nkjin maha já nchiná xi 'yún tse toon tbinchá. ⁴² Tu j'aihi nku tachjuún xi ja k'ien x'ihin. Kui xi jo toon xi títí tsinchá kaxá chje.

⁴³ As'ai kinchjaha Jesu já ni'yakuyáha kō b'i kitsúhu:

—Kjuaxi ni xi tixinnuu. Tachjuún x'ain 'yún tse kuatsjá sa nga ngayjee xutá xi k'oo xi tíncha b'éya toon kaxá chje. ⁴⁴ At'aha ngayjee xutá xi k'oo ni xi tíb'ankihi kuatsjá. Tunga máha tachjin, ngayjee toon xi tijnaha nga kjineyaha nichine kuatsjá.

13

B'i ts'in kitsúya Jesu nga n'exúya ninku
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Nk'ie nga títbitju Jesu má ma natsihin ninku, as'ai nku nda ni'yakuyáha b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, chase ma ri. ¡Á b'a nkjún k'uhun ndjio! ¡Á b'a tsjo ts'in kin'endaha ni xi tjihin ei!

² As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A tíyai ninku kō xjóo kō ngayjee ni xi kin'enda ei? Ndaha nku ndjio najmi tá s'ejñasuhun rā xinkjin. Ngayjee n'exúya.

B'i ts'in tsakúya Jesu ni xi kama kintehe ni nga kfe asunntee
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Nk'ie nga kab'ejña Jesu asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo kixi yaha ninku, as'ai Pedro, Santiago, Jua kō Andre incha kingjásjaiya t'axihin:

⁴ —T'inyani, ¿nkjé b'a kama? ¿Mí nihi xi kuakúchji títjun nk'ie nga ja kuitjusun ngayjee niu?

⁵ As'ai kinchja Jesu:

—Chúhuun yjonuu nga najmi tu ch'a xi k'uanachanu. ⁶ At'aha nkjin maha xi k'uaí nga an ts'ín ma yjoho. “An xi kui”, kuitsu kō k'uanachaha nkjin xutá.

⁷ 'Nk'ie nga kuinú'yó nga tjín kjuachán ko nga kuinchjanijmíyaha xuta kjuachán xi tíma, najmi tú binkjun. At'aha tjihin ni nga b'a kama, tunga najmi kjehé kfe asuntee. ⁸ At'aha xuta xi tjín nku nanki kjaánko xuta xi kj'ai nanki. Nku nda rej kjaánko kj'ai nda rej. Chón kama kj'ai kj'ai nankihi ko s'e kjintía. Nk'ie nga ja b'a tíma, as'aihí tíb'atuts'ihin kjuanima xi s'e.

⁹ 'Jun chúhuun yjonuu. At'aha já tjixóo n'ekjas'ennuu ko s'enuu aya ni ya sinagoga. Ngat'ana ngjuaikohonuu xuta nginkun já títjuun ko nginkun já rej, tú xi k'úinyaha ruu jóo yáha an. ¹⁰ Kintehe ni nga kfe asuntee tjihin nga s'enijmíhi én nda tsuhu Ntíaná ngayjee naxinantá xi tjín asuntee. ¹¹ Nk'ie nga ngjuaikonijénuu xuta nga ts'íinkjas'ennuu nginkun já tjixóo, najmi tú fantaha ruu yjonuu mí éhen xi kuixiún. Én xi k'uainuu kui chubo xi chubo, at'aha najmi jun xi chubo. Espiritu Santo xi kuinchja.

¹² 'Xi tí'mi nda nts'e ts'íinkjas'en nga n'ek'ien nda nts'e. Xi tí'mi na'mi ts'íinkjas'en ntíhi. Xi tí'mi ntí kjaánko xi cháha ko ts'íink'ien. ¹³ Ngat'ana ts'íin unkiehenuu ngayjee xuta. Tunga xi tú nku ndjáhá kuasinjña, kui xi k'uanki.

¹⁴ 'Y'ét'a nda profeta Daniel nk'ie nga najmi chankjún ante tsjehe ninku. Choo xi b'a ts'íiún.

B'i kitsú Jesu ko xi títs'inya xujun katumankjihin. B'i ta kitsú ya:

—Kui nístjiun katanka xuta xi tjintu ante Judea xi tjehen asunntu tjennki.

¹⁵ Xi kab'ejñasun nk'a ni'yaha, najmi tú kuítjuen ko ta ndaha najmi tú kjuas'en ni'yaha nga kj'uaíkj'ásje ni xi tjihin. ¹⁶ Xi kafi jña, najmi tú k'oóya nga kj'uaíkj'á najyuhun.

¹⁷ 'iNima rú ts'ihin jminchjín xi y'a ntí ko xi títs'ínki ntí kui nístjiun!
¹⁸ Tinchíhuu Ntíaná tú xi najmi nístjin chunch'án b'a kamaha. ¹⁹ At'aha 'yún s'e kjuanima nístjin xu'bo, kjuanima xi najmi kjee s'e santa nkúhu nga tuts'ihin ni nga kits'ínnda Ntíaná asuntee. Ko ta ndaha najmi s'e askahan nku xi b'a joyaha. ²⁰ Tsa najmi kuatekjá Ntíaná chuba nístjin xu'bo, nda ra nku najmi k'uanki kai. Tunga jahá tsatekjá Ntíaná chuba nístjin xu'bo ngandaha xuta xi j'ájin.

²¹ 'Kui nístjiun tsa tjín xi b'a kuítsunuu: “Chasoo, ei tjñá xi kits'ín nibá Ntíaná”, ko tsa b'a kuítsunuu: “Chasoo, ján tjñá”, najmi tú n'e s'ejun.

²² At'aha incha kj'uai xi b'a kuítsu tsank'á nga kui xi kits'ín nibáha Ntíaná ko xi já profeta ts'íin ma tsank'á yjoho. Kui xi incha ts'íin nkjin tíkjá kjuankjún tú xi k'uanachaha ra xuta, xi kohó ra xuta xi j'ájin Ntíaná kamaha ra k'uanachaha.

²³ Tunga máha jun, chúhuun yjonuu. Jahá tíxinya títjunnuu ngatentee ni xu'bi.

B'i kama nístjin nga kj'uai ngáha Ntíhi Ndax'iun

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Tunga kui nístjiun, askahan nga ja kj'ua kjuanima xu'bo, kama nyun ts'íu ko sóo najmi ta ts'íin ndzjehen. ²⁵ Niñu xi tjín nk'a ján kuixuntu ko k'uatse ni xi tjín nk'a ján. ²⁶ Nk'iehé cha Ntíhi Ndax'iun nga tjenjin nintiu nga nibáko ngayjee nga'yuhun ko kjuachánkaha. ²⁷ As'ai ts'íinkji ntítsjehe nga k'uéntukú xuta xi j'ájin xi tjintu tú má xi tjehén ni, b'aha ra má b'atuts'ihin ra asuntee santaha má fekuhu ra.

²⁸ 'Katumankjinnuu ni xi b'éjña chjinuu yá higuera. Nk'ie nga ja tju nts'én tjiaha yóo ko tjuhu xka, yo nga ja tíbichú tiña chunubóo. ²⁹ B'a ta ts'ín nk'ie nga ja choo nga ja b'a tíma, katumankjinnuu nga ja tjen tiña Ntíhi Ndax'iun xi nkúhu tsa asti ankjuo síjña. ³⁰ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Kuítjusun ngayjee ni xu'bi kintehe ni nga kuayáye xuta xi tjín nd'ai. ³¹ Kamaha asuntee ko nk'a ján ndyja, tunga énna najmi kj'ua tiya.

³² 'Tunga má nístjin ko chuba nga b'a kamoo, najmi ch'a xi behe, ta ndaha ntítsje xi tjín ndjiojmi ján ko ta ndaha Ntíhi Ntíaná. Nku tutuhú Ntía Ná'miná

xi be. ³³ Kui b'a maha, t'endahanu yjonuu ko chúnnto yjonuu, at'aha najmi yo nkjé b'a kamo.

³⁴ Xi nkú joyaha nku nda xi tífi kjin. Kintehe ni nga kuitju ni'yaha tsjá xáha nga kúnkú já musuhu nga ts'ín xá xi maha ts'ín. Ko b'a tsuhu nda musu xi kunntá ankjuo nga kat'ejña nda. ³⁵ Kui nga tintsuba ndahanu, at'aha najmi yo nkjé kj'uaí nda xi ts'e ni'yo, tsa nga ja tífi ma 'ña, a ra masen nistjen, a ra nga kjintá xanto, ko a ra nga ja tífi ma sen. ³⁶ Tintsuba ndo tu xi tsa kj'uaí tjen'yúhun, najmi kisuntuféheni nga kj'uaíkienuu. ³⁷ Ni xi tíxinnuu, b'a ta tíxihin ngayjee xuta xingisoo: ¡Tintsuba ndo!

14

B'i ts'ín y'énda já tjíxoo nga mjehe kuakj'ánijé Jesu

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Ndyja sa jo nistjin nga kuichú S'í Pascua, nk'ie nga chine ninkuan xi najmi kamandakoho na'yu san. Já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo incha tsangisjai niyá xi nkú ts'ín k'uanachaha ra Jesu nga kuakj'ánijé ko ts'ínk'ien.

² Tunga b'ahá incha kitsúhu xinkjín:

—Najmi tu ajihin s'íu chjubée ndo tu xi najmi k'uésihi xuta nkjiun.

B'i ts'ín nku tachjuún tsaténdzjojnúhu ntá sinjne Jesu

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Nk'ie nga tíña Jesu nanki Betania, ni'yaha Simon, nda xi k'uhun ch'in fentujnu, nk'ie nga kab'ejñat'a yámixoo, as'ai nku tachjuún j'aiko ntá sinjne xi chjí nkjún, xi naxú nardo kikjin kamandakoho. Kui xi tinchaha nku lubata ndjio chjí. Tsakján tachjuún lubata ndjio ko tsaténdzjojnú nintaku Jesu ntá sinjne. ⁴ As'ai k'ua já xi tíncha yo kama kjahan ko b'i ngján b'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿Á b'a ts'ín kuan'ekatsún tiyaha ntá sinjne? ⁵ At'aha kama ts'ati jan unchan toon denario kuach'a kai, tu xi kui toon k'uaihi ra xuta x'an.

Ta incha kinchjayane tachjuún. ⁶ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tjehenntohoo tachjuún. ¿Á jun tín'estihiruu? Nda tjín ni xi kuats'inna.

⁷ Xuta x'an bi, tehente k'úéntujinnuu ko kama kuaisinkoo nk'ie nga kama mjenuu. Tunga an najmi tehente kúátejñajinnuu. ⁸ Kui tachjín kuatsjá xi nkú tjín tíñaha. Ja kuak'íenda tíjun yjonintena nga kuak'ojnuhu ntá sinjnei tu xi s'eyanjihinna. ⁹ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tu má xi tjeheñ ni nga s'enijmí én nda tsuhu Ntíaná nga ngúsuhun asuntee, ta chubanijmíyaha ni xi kuats'ín tachjín. B'a ts'ín n'ekj'áítsjehen.

B'i ts'ín y'énda Juda Iscariote nga ts'ínkjas'en Jesu

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ As'ai Juda Iscariote, nku nda ni'yakuyá xi te joo, ngjisehe já na'mi k'aku tu xi ts'ínkjas'ehen ra Jesu jóo. ¹¹ Nk'ie nga kint'é jóo éin, kama tsjoho ko b'a incha kitsúhu Juda nga tsjáha toon. As'ai tsangisjai niyá Juda xi nkú ts'ín kama ts'ínkjas'ehen Jesu.

B'i ts'ín ts'asjeko S'í Pascua já ni'yakuyáha Jesu

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

¹² Nistjin nga b'atuts'ihin ra S'í Pascua, nk'ie nga chine ninkuan xi najmi kamandakoho na'yu san ko nga n'ek'ien chutsankaha s'íu, as'ai já ni'yakuyáha Jesu kingjásjaiyaha:

—¿Má xi tjeheñ mjehi nga kuankínk'iendai tu xi chineheni nichinehe S'í Pascua?

¹³ As'ai b'a kitsúhu jo já ni'yakuyáha nga kits'ínkji:

—Tankiún ajin nantio. Yo satékjó nku nda xi y'a nku ndjii ntánijua. Tsjénnkihū 14 ko má nga kjuas'en b'a t'ihuun nda xi ts'e ni'yoo: “B'a títsu nda maestru: ¿Má xi kui ante má nga kjinéka nichinehe S'í Pascua já ni'yakuyána?” 15 As'ai kuakúnū nku ante tayá chánka xi ja tjínda xi tjehe nk'a ni'yaha. Yo t'endo ni xi chineé.

16 As'ai tsitju já ni'yakuyóo. Incha tsichu ajin nantio ko b'a kamat'ain xi nkú nga kitsúhu Jesu. Yo incha y'énda nichinehe S'í Pascua. 17 Nk'ie nga ja kama jyuun, tsichuko Jesu já ni'yakuyá xi te joo. 18 Nk'ie nga ja tjíntut'á yámixó nga tíincha kjine nichinehe S'í Pascua, as'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnū. Nku xi tjenjinnū, xi ta ei tinekona, ts'ínkjias'enna.

19 As'ai kik'ientu babaha já ni'yakuyóo ko nga nkúnkú kingjásjaiyaha:

—¿A an?

20 As'ai b'i kitsú Jesu:

—Nku xi te joo, xi ta títakj'á nichine xi tjíya taba má nga títakj'a. 21 At'aha b'a n'ehé Ntíhi Ndax'iun xi nkú ts'ín tjit'a éhen Ntíaná, tunga, inima rú ts'ihin nda xi ts'ínkjias'ehen! Tu sahá ra ngandaha nda xu'bo tsa najmi kitsin.

22 Nk'ie nga tíincha kjine nichinehe S'í Pascua, jakj'á Jesu ninkuon ko kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná. Tsakjanya ko kitsjáha jóo nga b'a kitsúhu:

—Chjúbó. Kui xu'bi xi yjonintena.

23 Ko ta jakj'á chutsiun. Nk'ie nga ja kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná, as'ai kitsjáha já ni'yakuyáha ko incha kik'iyá chutsiun ngatentee jóo. 24 B'i kitsúhu jóo:

—Kui xu'bi xi jnina. Kui xi ngjuai ndzjoho ngandaha nkjin nkjún xuta. Jnina tít'éndako tsetse Ntíaná nd'ai xi nkú ts'ín nda ts'ínko xuta. 25 Kjuaxi ni xi tíxinnū. Najmi ta k'ui sahana ntáha tuntsajéé santa nkúhu nga kuichú nistjin nga k'ui ngáhana xi tsetsehe má batéxuma Ntíaná.

B'i ts'ín kitsúya tíjūn Jesu nga Pedro b'a kuitsu nga najmi behe

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Nk'ie nga ja kamaha nga incha kisehe Ntíaná, as'ai incha ngji asunntu tjennki xi 'mi Yá Olivo. 27 B'i kitsú Jesu:

—Ngatentoo n'endyjajihuun yjonū yáha an. At'aha b'a ts'ín tjit'a éhen Ntíaná: “Ts'in'úhun nda bastuu ko ndzjoya chutsanko.” 28 Tunga nk'iehé nga kj'uaíya ngáhana ngabayoo, kfín tíjūnnū Galilea.

29 As'ai kinchja Pedro:

—Ndaha tsa ngatentee ts'ínndyjajihin yjoho, tunga an najmi.

30 B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxihin. Kui nistjen xu'bi, kintehe ni nga kjintá xantó niyá xi ma joho, b'a kuixín nga najmi yaní jan niyá tjihin.

31 Tunga b'ahá ta kitsú ngáha Pedro:

—Ndaha tsa tjihin nga kuayáko, tu nku nga ts'inkiéná yjona nga behe.

B'a ta incha kitsú ngatentee já ni'yakuyóo.

B'i ts'ín kinchjako Jesu Ntíaná

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 As'ai incha tsichu nku ante xi 'mi Getsemani ko b'a kitsúhu Jesu já ni'yakuyáha:

—Tintsubahanu ei. Kfínnchjako maná Ntíaná ján.

33 Ngjiko Pedro, Santiago ko Jua. Kik'atuts'ihin nga kik'ie baba nkjúhun ko kis'entaha ra. 34 B'i kitsúhu jóo:

—Kjuaba kitsejihin animana xi nkúhu tsa kui xi ja ts'ínk'ienna. Tintsuboo ei ko tintsuba ndo.

³⁵ As'ai ngjindju sa ichi ko yo kingjensten ankjin santaha t'anankiu. Kinchjako Ntjaná nga tsankihí tsa kama kj'ua t'axihín chubá xi má nga un skuehe. ³⁶ B'i kitsú:

—Na'mi, na'mi chí, ji xi mahi n'ei tu mí nihí ni. N'ekj'a t'axínní kjuanima xu'bj. Tunga katumahá xi nkú ts'ín mjehi, najmi xi nkú ts'ín mjena.

³⁷ As'ai ngjise ngáha ra jóo, ko kjintufé nga j'aisehe. B'i kitsúhu Pedro:
—Simon, ¿a kisufei? ¿A ndaha nku ora najmi kuichukjuahi nga kuakinchin tík'uín? ³⁸ Tintsuba ndo ko chubakoo Ntjaná tu xi najmi chjút'ayák'uhunnuu. Yuhu animanuu, tunga yjonintenuuhú xi najmi tíchúkuaha.

³⁹ As'ai Jesu ta ngji nchjakohó ngáha Ntjaná ko ta kuihí éen kitsú ngáha. ⁴⁰ Nk'ie nga kik'óya ngáha má tjintu já ni'yakuyóo, ta kjintuféhe ngáha nga j'aisehe, at'aha táb'échja suba nijñoó tunkun jóo. Najmi ta be nkú incha kuitsuhu.

⁴¹ As'ai ta kik'óya ngáha Jesu niyá xi ma jahan ko b'a kitsúhu jóo:
—¿A tu nku kisuntuféhe so ko tín'ekj'áíyo? Ja kama. Ja kuichu chubá nga n'ekjas'en Ntíhi Ndax'iun aya ntsja xuta ngatitsuun. ⁴² Tisintjoon ko tjián. Ja nibá tiña xi títs'ínkjas'enna.

B'i ts'ín j'aichj'anijé Jesu

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Nk'ie nga ta tinchjaha Jesu, tu j'aihí Juda, nku nda ni'yakuyá xi te joo. J'aiko nkjin nkjún xuta xi kits'ín nibá já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo ko jáchá xi ta tjihín xá. Incha y'a kichá ndju ko yá nga incha j'ai. ⁴⁴ Nda xi títs'ínkjas'en Jesu tsinchá'a tíjún jóo nga b'i kitsúhu:

—Xi kjexu'ba nga kjuaniñaha, kui xi Jesu. Chjúbó ko t'e'yún sisiun nga tankínkoo.

⁴⁵ Nk'ie nga j'ai, tjen'yún ngjik'úhún ra Jesu ko b'a kitsúhu nga kikjexu'ba:
—Ji nda maestru.

⁴⁶ As'ai incha jakj'ánijéhe jóo Jesu. ⁴⁷ Tunga nkuhú kichá ndju ts'asje nku nda xi síjña yo. Kits'ín'uhun nku nda musuhu nda na'mi tíjjuun. Tsatet'a tjabaxínju.

⁴⁸ As'ai b'i kitsúhu Jesu jóo:
—¿A nda ndyjená? ¿Á íxí kichahá ko yá kich'ahanu nga kjúáichj'anijéhenú? ⁴⁹ Xki nistjin tsásinjñajinnuu nga tsakuyá má ma natsihín ninku. Najmi kichjubénijénú. Tunga tjihín ni nga kuitjusun éhen Ntjaná, kui nga b'a tímaha.

⁵⁰ As'ai incha tsanka ngatentee já ni'yakuyóo nga tsasínjña suba Jesu. ⁵¹ Tunga nkuhú ndati xi tu najyun tjabehe kam'otikjájnuhu yjoho nga tjennkihí Jesu, kui xi ta jakj'áha jóo. ⁵² Tunga tsinkféhen najyun tjabehe ko tsanka kisti.

B'i ts'ín kin'ekokjua Jesu nginkun já tjíxá judio

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ As'ai incha ngjiko jóo Jesu nginkun nda na'mi tíjjuun. Yo kama ñjakú ngayjee já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjihín xá ko já chjine'éhen kjuatéxumoo. ⁵⁴ Máha Pedro, kitsjennkí kjihín Jesu santa nkúhu nga tsichu natsin ni'yaha nda na'mi tíjjuun ko y'ejñajihín já jun xi kunntá yo nga kits'ínsut'á ts'ihín yjoho t'a nd'íu.

⁵⁵ As'ai já na'mi k'aku ko ngayjee já tjíxóo tsangisjai ni xi kama kjanít'aha Jesu tu xi kama n'ek'iehen, tunga najmi incha kisakúhú ra ni xi kjanínehe Jesu. ⁵⁶ At'aha ndaha tsa nkjin maha xi incha kitsjá tsank'á éhen nga ngji kontraha Jesu, tunga najmi kamahá nga nkuhú ni xi incha kinchja. ⁵⁷ Tjín xi incha tsisintjen ko tsatéjene tsank'á Jesu nga b'a incha kitsú:

58 —Jin kinu'yái nga b'a kitsú ndai: “An ts'inxúya ninku xu'bi xi xuta kits'ínnda. Jan nistjin kjesintjen ngáhana kj'ai xi najmi maha xuta ts'ínnda.”

59 Tunga tu nkú najmi kamahá nga nkuhú ni xi incha kinchja. 60 As'ai tsisintjen nda na'mi titjuun nga ngji sinjña kamasehen ayoo ko kingjásjaiyaha Jesu:

—¿A najmi chumi nihi xi kuixínni? ¿Á b'a tíincha tsuhu jóo nga tífi kontraha ri?

61 Tunga najmi chumi ni kitsúhú Jesu. Ndaha nku én najmi kinchja. As'ai ta kingjásjaiyaha ngáha ra nda na'mi titjuun:

—¿A ji xi kits'ín nibá Ntíaná, xi Ntíhi Ntíaná?

62 B'i kitsú Jesu:

—An xi tibixín. Choo Ntíhi Ndax'iun nga k'úéjñat'aha Ntíaná xi tjihin nga'yún ko nga nibajin ninti xi tjin nk'a ján.

63 As'ai kikjetiyajen najyun xi yja nda na'mi titjuun. B'a ts'ín tsakúchji ndo nga najmi kisasíhin én xi kinchja Jesu. B'a kitsú:

—¿A machjén saná já testiyu? 64 Ja kuanu'yó nga najmi kuakienkjún Ntíaná nga kuanchja. ¿Nkú manuu?

Ngayjee jóo b'a incha kitsú nga tjeheh ra ngabaya Jesu. 65 As'ai tjin xi tsatétéjnu Jesu nga kik'aya. Y'é'ma ankjin ko y'éhe ko b'a incha kitsúhu:

—Tixínyai xi nkúhu nda profeta, ¿yá xi kuak'íehi?

Já jun xi kunntá yo ta incha kik'onjin Jesu.

B'i ts'ín kitsúya Pedro nga najmi be Jesu

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Nga kab'ejña Pedro kintee xi tjeheh natsin ni'yo, tu j'aihi nku na musuhu nda na'mi titjuun. 67 Nk'ie nga kieke nga títs'ínsut'a yjoho Pedro t'a nd'íu, as'ai tu nku tsasehé ra ko b'a kitsúhu:

—Ji xi ta tjenkoi Jesu xi chá Nazaret.

68 Tunga najmi kits'ínkiehé yjoho Pedro. B'a kitsú:

—Najmi be ndo. Najmi be ni xi tibixín.

Tsitju yo nga ngji má xi tjeheh tjen ankjua natsiun. As'ai kikjintá nku xanta.

69 Na musu ta kikiehé ngáha ra ko kik'atuts'ihin nga b'a kitsúhu xuta xi tíincha yo:

—Kui cháí ta mako jmi xu'bo.

70 Ta najmi kits'ínkiehé ngáha yjoho Pedro. Sa kutju já xi tíincha yo b'ahá ta incha kitsú ngáha ra:

—Kjuaxi kjáihin nga ta ji makoi jóo. At'aha Galilea nibáhani.

71 As'ai ndjá kinchja Pedro ko íxí Ntíanáhá kits'ínkie nga b'i kitsú:

—Najmi be nda xi tibixín!

72 Kui chubo tjen'yún kikjintáhá xanto niyá xi ma joho ko j'áitsjeheh Pedro ni xi kitsúhu Jesu: “Kintehe ni nga kjintá xanto niyá xi ma joho, b'a kuixín nga najmi yaní jan niyá tjihin.” Nk'ie nga j'áitsjeheh Pedro én xu'bi, kikjintá.

15

B'i ts'ín kin'ekokjua Jesu nginkun nda titjun Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Nk'ie nga ja kama seen, incha y'éndako xinkjin já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjihin xá ko já chjine'éheh kjuatéxumoo ko ngayjee já tixá xingisoo. As'ai tji'yúhún ts'íhin ra Jesu nga incha ngji ts'ínkjas'eheh Pilato. 2 B'a kitsú Pilato nga kingjásjaiyaha:

—¿A ji xi nda reihí xuta judio?

B'i kitsú Jesu:

—B'a tjin ni xi tibixin.

³ Nkjin nkjun ni xi kikjanínehe já na'mi k'aku. ⁴ Kui nga Pilato ta kingjásjaiyahá ngáha ra Jesu:

—¿A najmi chumi nihi xi k'úinní? Tasinñjú ma ri xi nkú ts'in nkjin maha ni xi tikjanínehi jóo.

⁵ Tunga ndahá nku én najmi kinchja Jesu. Kui nga tu ni xi kama nkjuhun ra Pilato.

*B'i ts'in kitsjá kjuá Pilato nga n'ek'ien Jesu
(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)*

⁶ Nk'ie nga xki S'í Pascua, b'éña ndái Pilato nku nda nubayá xi banki xuta nantia. ⁷ Kui nistjun kjiya'yún nku nda xi 'mi Barraba ko já xi kamakoho nga kikjanko já Roma. Kui xi incha kits'ink'ien animá nga b'a incha kits'in. ⁸ As'ai incha j'ai xuta nkjiun ko kik'atuts'in nga tsankihi Pilato nga ts'in xi nkú ts'in xki s'í.

⁹ B'a kitsú Pilato nga kingjásjaiyahá xuta nkjiun:

—¿A mjenuu nga k'uejña ndáinu nda rejhi xuta judio?

¹⁰ B'a kitsú at'aha kamankjihin nga tíma xin k'un já na'mi k'aku ngat'aha ni xi tít's'in Jesu ko nga kui kjuaha nga incha kits'inkjas'ehe ra. ¹¹ Tunga já na'mi k'akuhú tsinchá'a xuta nkjiun tu xi kuankihi nga tu sahá Barraba xi n'e ndáihí ra. ¹² As'ai b'a kitsú Pilato:

—Nda xi nda rejhi xuta judio bixiún, ¿mí xi ts'ihin?

¹³ B'a incha kitsú xuta nkjiun nga kikjintáya:

—¡Tjat'a kruí ndo!

¹⁴ B'ahá ta kitsú ngáha Pilato:

—Tunga, ¿mí ni ch'on tihin xi kits'in ndo?

Tunga tu sahá 'yún incha kikjintáya sa xuto:

—¡Tjat'a kruí ndo!

¹⁵ Pilato bi mjehe nga tsjo k'úéhe xuta nkjiun, kui nga kits'in ndáihí ra Barraba ko kitsjá kjuá nga s'ehe Jesu ko nga s'et'a kruu. ¹⁶ As'ai já juun jas'enko Jesu ni'ya masen xi 'mi ni'ya pretorio. Kinchja ñjaha ngayjee já jun xinkjin. ¹⁷ Incha kits'innja Jesu nku najyun ndju kuan nga incha kik'aya. Ko incha kits'innda nku corona na'yá xi y'é'a nintaku. ¹⁸ As'ai incha kik'atuts'in nga kik'aya:

—Antahi, nda rejhi xuta judio.

¹⁹ Incha jakj'á nku yáxa nga kik'onntjai nintaku Jesu ko tsatétéjnu. Tsinchakúnch'int'aha nga kik'aya. ²⁰ Askahan nga ja kamaha nga kik'aya Jesu, ts'asje ngáha najyun ndju kuon ko kits'innja ngáha najyun xi ts'e Jesu. As'ai incha tsitjuko tu xi nguat'a kruuhu.

*B'i ts'in kis'et'a kruu Jesu
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)*

²¹ Nku nda nanki Cirene xi Simon 'mi, Alejandro ko Rufo ntíhi. Jná j'aihi ndo ko nk'ie nga tí'a yo, kin'e kjuá'yuhún ra nga k'uanji kruuhu Jesu. ²² As'ai incha ngjiko Jesu ante xi 'mi Golgota. Kui éen xi tsuhu ra: Antehé Nintaku Anima. ²³ Kik'aihi nga k'uí binu xi kin'etjijinkoho nki, tunga najmi kik'ihí Jesu niu.

²⁴ As'ai incha kingját'a kruu. Já juun incha tsakjanya xihí xinkjin najyuhun Jesu nga kitsutonyá ts'ihin, tu xi b'a ts'in skuéhe má t'íaha xi sakúhu ra nga nkúnkú. ²⁵ Chuba ñja nga ta jyuun kis'et'a kruu Jesu. ²⁶ Nku yáte kis'et'a mí kjuaha nga t'n'ek'iehe. B'i ts'in kis'et'aha yátee: “Nda rejhi xuta judio.”

²⁷ Ta kis'et'a kruuko Jesu jo ja ndyje. Nku xi kitsjen nga kixihi ko nku nga skjuhun. ²⁸ Yo tsitjusun ni xi y'et'a Isaia nk'ie nga b'a kitsu: "Nkujihin kamako ja xi bangane kjuatexumaha Ntiana." ²⁹ Xuta xi tincha f'a yo najmi kikienkjun Jesu nga kinchja. Kits'ink'ajni nintaku nga b'a incha kitsuhu:

—Ji xi nexuyai ninku ko jan nistjin chjusintjen ngahani, tsixin. ³⁰ iN'ek'anki yjohi! ;Titjument'ai kruu!

³¹ B'a ta ts'in kik'ayaha ja na'mi k'aku ko ja chjine'ehen kjuatexumoo. B'a incha kitsuhu xinkjin:

—Kamaha ndai nga kj'ai xi kits'ink'anki, tunga tu sa najmi mahá ngaha ts'ink'anki yjoho. ³² Katitjument'a kruu nd'ai, tsa kui xi kits'in nibaha Ntiana, tsa kui xi nda rejhi xuta Israel. B'a ts'in chahaná ko s'ejinná ma.

Ko ja xi kjintut'a kruuko Jesu ta ch'on incha kitsuhu.

B'i ts'in k'ien Jesu

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Nk'ie nga tsichu chuba te jo nga nistjiun, kis'e jyun ngayjee asuntee santa nkúhu nga tsichu chuba jan nga ngixuun. ³⁴ Chuba jan 'yún kikjintaya Jesu nga éhen kinchja. B'i kitsu:

—Eloi, Eloi, ¿lema sabactani? —kui éin xi tsuhu ra: Ji Ntiana, ji Ntiana, ¿á kan'e nga mahani?

³⁵ K'ua xuta xi kabincha yo incha kint'é kui éen. Kui nga b'a incha kitsuhu ra xinkjin:

—Tasinñju. Nda profeta Elia tinchjaha ndo.

³⁶ As'ai tsangatsanka nku nda xi sijná yo ko nku tsanka kits'ink'anchiko sesehe binu san. Kui xi y'eku nku yaxá nga kits'inkjik'uhun Jesu tu xi k'úhi ko b'i kitsu:

—Chúya maá. Chase ma raá tsa nibá Elia nga kjéjehen t'a kruu.

³⁷ As'ai 'yún kikjintaya Jesu ko k'ien. ³⁸ Nk'ie nga b'a kamoo, kitijájen najyun xi tjenchja ante xi 'yún nkjuhun ninku. Jo tsitju. Kik'aha ra nk'aha santaha kintee.

³⁹ Máha nda jun k'akuho ja juun xi kabasinña ankin Jesu, nk'ie nga kint'é xi nkú ts'in kikjintaya ko nga kieke xi nkú ts'in k'ien Jesu, as'ai b'a kitsu:

—Kjuaxi kjáihin nga kui ndai xi Ntíhi Ntiana.

⁴⁰ Yo kjint'á kabincha k'ua jminchjin xi tincha base. Ajihin jminchjiun ta kabasinñajin Maria Magdalena, Maria xi naaha maha Kuse ko Santiago xi ntí kuts'i, ko na Salome. ⁴¹ Kui jminchjin xu'bi xi kitsjennkihi ko tsasinkoho Jesu nk'ie nga y'ejna ante Galilea. Ta tincha ya yo kj'ai jminchjin xi ta incha j'aikoho Jesu nanki Jerusalem.

B'i ts'in kis'eyanji Jesu

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Kui nistjiun tis'enda ni xi ts'e s'iu, at'aha ja tibichú tiña nistjin nkjuun. Nk'ie nga ja tíma jyun, ⁴³ j'ai nku nda xi 'mi Kuse xi nanki Arimatea nibaha, xi ta nda tjixá k'aku. Ta tikuyaha nistjin nk'ie nga kuatexuma Ntiana. Kui xi kama k'un ngjisehe Pilato ko tsankihi yjonintehe Jesu.

⁴⁴ Kama nkjuhun Pilato nga kutjuhú k'ien Jesu. As'ai kinchjaha nda jun k'akuho ja juun ko kingjásjaiyaha tsa ja ka'me Jesu. ⁴⁵ Nk'ie nga kitsuyaha nda jun k'aku niu, as'ai kitsjaha Kuse yjonintehe Jesu.

⁴⁶ As'ai ts'atse Kuse nku najyun. Kui xi kik'ontikjajnu yjonintehe Jesu, nk'ie nga kikjejen t'a kruu. As'ai ngjingajñaya nku tixa tsjó xi kin'endat'á naxiu ko kik'ontikjá nku ndjio chánka nga y'échjane ankuja tsjó. ⁴⁷ Maria Magdalena ko Maria xi naaha Kuse incha kieke má xi tjejen kis'ejna yjonintehe Jesu.

16

B'i kama nk'ie nga j'áiyaha Jesu ngabayoo

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Nk'ie nga j'a xuatu, as'ai Maria Magdalena, Maria xi naaha Santiago maha ko na Salome ts'atse ni xi sinjne, tu xi ngjuainingjajnuhu ra yjonintehe Jesu.

² Nk'ie nga ta jyun ta jyuhun nistjin xi b'atuts'ihin ra tuntjoo, incha ngji tsjoo nga ja titju ts'iu. B'i ngjan kingjajaiyaha xinkjin:

³ —¿Yá xi kjéxinná ndjio xi tíchjane tsjoo?

⁴ Tunga nk'iehe nga incha tsase, kkie nga ja kan'e t'axin ndjio chankantsú xi kis'echjane ankjuaha tsjoo. ⁵ Incha jas'en tixa tsjoo ko kkie yo nku ndati xi yja nku najyun ndju taba nga kab'ejña andai kixihí tsjoo. Kitsankjún jminchjún.

⁶ Tunga b'ahá kitsú ndatiu:

—Najmi tu binkjun. Jesu xi nibáha Nazaret xi kis'et'a kruu tbinchisjó. Ja kaf'áya ngáha ra ngabayoo. Najmi ta tihin ei. Chasoo ei má nga kis'ejña.

⁷ Tunga b'ihí tankink'ihuun já ni'yakuyáha ko Pedro nga ante Galilea ngjuai titjuhun Jesu. Yo skue xi nkú nga kitsúhu.

⁸ As'ai ixí tìncha b'atsé nkjúhún ts'ihin jminchjún nga tsitju aya tsjoo ko 'yún incha ngji. Ndaha nku én najmi incha kinchja at'aha tìncha tsankjún.

B'i ts'ín kik'atuts'ihin Jesu nga tsakúchjhi yjoho xuta ni'yakuyáha

(Jn. 20:11-18; Lc. 24:13-35)

⁹ Nk'ie nga j'áiyaha Jesu ngabayoo nga ta jyuhun nistjin xi tib'atuts'ihin ra tuntjoo, titjun tsakúchjhi yjoho Maria Magdalena xi kik'asjejihin yatu janinda.

¹⁰ Kui xi ngji tsúyaha já xi kitsjenko Jesu xi ta tjintu baba ko tìncha kjintá.

¹¹ Tunga nk'iehe nga kint'é joo nga tíña tik'un Jesu ko nga Maria Magdalena kabakúchjhi yjoho, najmi kis'ejihin ni xi kitsú Maria.

¹² Askahan kj'ai ts'ín tsakúchjhi yjoho jo já ni'yakuyáha Jesu xi tìncha ts'ín niyá nga tìncha fi jña. ¹³ As'ai incha kik'óya ngáha já xi joo nga ngji tsúyaha já xingisoo, tunga tu nkú najmi kis'ejihin ra ni xi kitsú já xi joo.

B'i ts'ín kitsjá xaha Jesu já ni'yakuyáha

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ As'ai tu chahan tsakúchjhi yjoho Jesu já ni'yakuyá xi te nkuu nk'ie nga kab'entut'á yámixo. Ndjá kinchjako at'aha najmi s'ejihin ko ndjá tjintuyá animaha, at'aha najmi kis'ejihin ni xi kitsúyaha xi kkie Jesu nk'ie nga ja j'áya ngáha ra ngabayoo. ¹⁵ B'i kitsúhu joo:

—Tankiún nga ngúsuhun asuntee ko t'enijmihuun én nda tsuhu Ntíaná ngayjee xuta xi tjin. ¹⁶ Xi s'ejihin én nda tsuhu Ntíaná ko saténtá, kui xi k'uanki. Tunga xi najmi s'ejihin, kui xi ndyja. ¹⁷ Xuta xi s'ejihin én nda tsuhu Ntíaná ts'ín kui kjuankjún: ngajona k'onsjehe janindoo, kunchja kj'ai kj'ai én xi tjin, ¹⁸ kuakj'áya ntsja ye, tsa tjin nki ch'onk'un xi k'úi, najmi chumi nihi xi ts'ihin, ko ngjuenne ntsja xuta un ko kamanda.

B'i ts'ín ngjinji Jesu nk'a jan

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Nda Ntíaná Jesu, nk'ie nga ja kinchjako já ni'yakuyáha, as'ai ngjinji nk'a jan ko y'ejnat'aha Ntíaná. ²⁰ As'ai incha tsitju já ni'yakuyóo nga y'énijmí éhen Ntíaná ngayjee ante xi tjin. Nda Ntíaná tsasinkoho ko kits'ín kjuankjún nga tsakúchji nga kjuaxi én xi tìncha b'énijmí já ni'yakuyáha.

Xujun xi y'ét'a Luca én nda tsuhu Jesucristo

B'i ts'in b'atuts'ihin ra xujun

¹ Nkjin nkjún maha xuta xi kama mjehe nga k'uet'a ch'ich'in xujun ni xi kama ajinni, ² xi nkú ts'in tsakúyani já xi tunkun kiekehe niu santaha nga tuts'ihin ni ko xi kik'ai xáha nga y'énjmi éen. ³ Kui nga ko ta an, nda xinkján Teofilo, kingjasjáya sisihinna xi nkú ts'in niba tuts'ihin ra ngayjee niu, ko b'a mana nga nda tjin nga k'uet'a ch'ich'ihin ni xu'bi. ⁴ B'a tít'sian tu xi b'a ts'in cha kixi sisihinni ni xi tsinchiyái.

B'i ts'in kitsúya títjun nku ntíste nga tsín Jua Bautista

⁵ Nístjin nga tsatéxuma nda rej Herode ante Judea, ta y'eña nku nda na'mi xi kik'in Zacaria xi y'aha ra ntjehe nda na'mi Abia. Ko Isabel xi chjuúhun maha, kui xi y'aha ra ntjehe Aaron. ⁶ Nga joo naxu tsincha nginkun Ntíaná. Najmi tjin xi kama ts'ínnijéhe ra tsa mí nihi, at'aha incha ts'intjusun ngayjee éhen Ntíaná ko kjuatéxumaha Ntíaná. ⁷ Tunga najmi tjihín ra ntí, at'aha ntí Isabel ko ja chá nkjún nga joo.

⁸ Nk'ie nga tjihín nda na'mi Zacaria nginkun Ntíaná xi nkú ts'in tjehe ra ntjehe ⁹ xi nkú ts'in tíñaha já na'miu, kui kikanéhe nga kjuas'en ante nkjúhun ninku xi má nga k'ueti ni xi sinjne. ¹⁰ Ngayjee xuta nantjo kabincha natsin ninku nga tinchá nchjako Ntíaná nk'ie nga títi ni xi sinjne.

¹¹ Tu kama chjihí ra Zacaria nku ntístehe Ntíaná xi kabasinjñat'a nga kixihi nathan xi má nga s'etisun ni xi sinjne. ¹² Ixi b'ahá kamaha Zacaria nk'ie nga kieke ntístehe ko tu ni xi kitsankjúhún. ¹³ Tunga b'ahá kitsú ntístehe:

—Ji Zacaria, najmi tu binkjuin. At'aha Ntíaná ja tsasínñuju ni xi tsinchihí. Isabel xi chjihín maha tsjáhi nku ntíx'in, ko Jua t'et'aihí ntí. ¹⁴ Yún s'ehi kjuatsjo ko nkjin xuta xi ta s'ehé kjuatsjo nk'ie nga tsín ntíhi, ¹⁵ at'aha kui xi chánka kama nginkun Ntíaná. Najmi k'úi binu ko ta ndaha xán. Tséjihín ra Espiritu Santo kintehe ni nga tsín.

¹⁶ Ts'ín nga nkjin nkjún xuta xi ntje Israel tjehe ra ts'ínk'ótjiyak'un ngáha Ntíaná xi Ntíaha maha. ¹⁷ Kui xi tjun kj'uai ko s'ejñajihín Espirituhu ko ngayúhun Ntíaná xi nkúhu nda profeta Eliá nk'ie. Kui xi ts'ínk'óntjaiya animaha xi tími na'mi tu xi ts'íntjoho ntíhi. Ko ts'ínk'óntjaiya animaha xuta xi ndjá tíntuyáha tu xi naxu kamankjihín ra xi nkú ts'in naxu mankjihín xuta xi naxu tjíma nginkun Ntíaná. B'a ts'in k'uéndaha nku naxinantá xi tíndaha yjoho nk'ie nga ts'ínkjáihín Ntíaná.

¹⁸ As'ai b'a kitsú Zacaria nga kingjasjaiyaha ntístehe:

—¿Nkú ts'in skuehena nga kjuaxi ni xi tímini? At'aha ja chá nkján ko tachjuúnna ja ta tjin nkjúhun nú.

¹⁹ B'a kitsú ntístehe:

—An xi 'mina Gabriel. An xi tíjña nginkun Ntíaná. Kan'e nibána xi má nga kuinchakoho ko nga xinyaha én nda tsu xu'bi. ²⁰ Nd'ai kama nimai ko najmi ta kama chubahani santa nkúhu nga kuitjusun én xi kuaxihin, at'aha najmi kuas'ejihin éna. Kui xi kuitjusun nístjin xi tjihín nga kuitjusun.

²¹ Máha xuta nantjo, kabincha natsiun nga tikuyáha Zacaria. Kis'entaha ra at'aha tít'andayaha Zacaria aya nkjúhun ninku. ²² Tunga nk'iehé nga tsitju yo, najmi ta kama kinchakoho xuto. As'ai incha kamankjihín xuto nga tjin ni xi kieke Zacaria aya nkjúhun ninku, at'aha tu ntsjahá tít'sínchén nga tinchja. J'a

nistjiun ko tu nku b'ahá ts'ín y'ejña nima. ²³ Nk'ie nga ja kama ndjuú xáha, as'ai ngji ngáha ni'yaha.

²⁴ Askahan kik'a ntí Isabel, chjuúhün Zacaria. Un sá kamaha nga najmi tsitju ni'yaha tachjúun. B'i kitsú: ²⁵ "B'a kits'ínkona Ntíaná tu xi najmi ta ch'on ts'ín kuasehena xuta."

B'i ts'ín kitsúya tíjün nku ntítsje nga tsín Jesu

²⁶ Nk'ie nga j'a jun sá, as'ai kits'ínkji Ntíaná ntítsje Gabriel nanki Nazaret, nanki xi tíñajihün ante Galilea. ²⁷ Nku én ngjikohö ntítsjee nku takjín xunkú xi 'mi Maria, xi ja tíndakohö nga kuixanko nda xi 'mi Kuse, xi ntjehe nda rej David y'aha ra. ²⁸ Jas'en ntítsjee má tíña takjün ko b'i kitsúhu:

—Antahi. Tse nkjún kjuanda xi tí'baihi. Nda nkjún ts'ín basehi Ntíaná.

²⁹ Nk'ie nga kikié Maria ntítsjee ko nga kint'é niu, íxí b'ahá kamaha ko kingjásjaiyaha yjohö nkú tsuhu ra kjuasuniñoö. ³⁰ As'ai b'ahá ta kitsú ngáha ntítsjee:

—Ji Maria, najmi tu binkjuin. Kjuandaha Ntíaná títsjáhi. ³¹ Nd'ai nku ntí ch'ai, nku ntíx'in s'ejñahi. Jesu k'úét'aihi ntíu. ³² Kui xi nku nda chánka kama ko Ntíhi Ntíaná xi tíña nk'a ján k'úihün. Ntíaná ts'ín nga kui xi kama nda rej xi nkúhu nda rej David, at'aha kui xi ntjehe David. ³³ Kuatéxumaha naxinantá xi y'aha ra ntjehe Jacob santaha tu nkjéhé ni ko najmi tíñ xi kama kjé'aha xáha nga kuatéxuma.

³⁴ B'a kitsú Maria nga kingjásjaiyaha ntítsjee:

—¿Nkú ts'ín kuitjusuhun ni xu'bi? At'aha najmi kje tíñna x'in.

³⁵ B'a kitsú ntítsjee:

—Espiritu Santo nibajenk'úhin ko nga'yúhün Ntíaná xi tíña nk'a ján k'ué'makohö ri nk'íéhen. Kui kjuaha nga Ntíhi Ntíaná k'úihün ntí je xi tsíun.

³⁶ Isabel xi na xinkí maha ja ta y'a nku ntí, ndaha tsa ja chá. Na xi ntí kitsú xuta jun sá ja tíhün nd'ai. ³⁷ Ntíaná bi najmi tíhün ni xi najmi maha ts'ín.

³⁸ As'ai b'a kitsú Maria:

—An xi na musuhu Ntíaná. B'a katumana xi nkú nga kuakixínní.

Nk'ie nga b'a kitsú Maria, as'ai ngji ngáha ntítsjee.

B'i ts'ín ngjitsubek'ún Maria Isabel

³⁹ Kui nistjiun y'énda yjohö Maria ko ngji kitsa kitsa nku nanki íchí xi tíñajihün asunntu tjenki xi tíñ ante Judea. ⁴⁰ As'ai jas'en ni'yaha Zacaria ko kikjaniñaha Isabel. ⁴¹ Nk'ie nga kint'é Isabel kjuasuniñaha Maria, kits'ín niyá ntí xi y'a ko j'aitsejihün ra Isabel Espiritu Santo. ⁴² As'ai 'yún kinchja Isabel nga b'a kitsú:

—Ajihün ngayjehe jmichjúun 'yún nda kits'ínko sahi Ntíaná ji ko 'yún nda kits'ínko ntí xi kich'ai. ⁴³ Tunga, ¿yáhá ni an nga naaha Chá Ntiana kj'uaisehena? ⁴⁴ At'aha nk'ie nga kuant'e kjuasuniñahi, íxí kuats'ín niyá tsjohö ntína aya kants'á. ⁴⁵ Á b'a ndaha ri ji xi kis'ejihün ri nga tíhün nga kuitjusun én xi kitsúhi Ntíaná.

⁴⁶ As'ai b'i kitsú Maria:

A b'a 'yún chánkaha Ntíaná títsu animana.

⁴⁷ Títs'intsjohö Ntíaná xi kunna.

⁴⁸ At'aha xi batéxumana kik'axkihina an xi kinte tjen.

Nd'ai ko santaha tu nkjéhé ni:

“Á b'a nda kits'ínkoho ri Ntíaná”, kuitsuna xuta.

⁴⁹ At'aha ni xi i ja kits'ínkona xi tíhün nga'yún.

Nkjún j'áin xi ts'e.

⁵⁰ Kui xi base nima xuta xi benkjúhün,

xuṭa xi kis'e ko xi tjin ko xi s'e.

⁵¹ Tsakúchji nga'yúhún nga kits'ín ni xi i.

Kits'ínndzjoya xuṭa xi ngak'un b'asje yjoho.

⁵² Kikjexihin xáha jmirei,

ko ts'asjenk'a xuṭa x'an.

⁵³ Kitsjáha ni xi nda xuṭa xi najmi tjihin nichine,

ko kits'ínkji tiya xuṭa nchinóo.

⁵⁴ Tsasinko xuṭa Israel xi xuṭa musuhú maha,

j'áitsjehen ko tsase nimaha,

⁵⁵ xi nkú kitsú tíjuhún ntje chána,

Abraham ko ntje xi s'ehe askahan.

⁵⁶ Jan sá kamaha Mariá nga y'ejñako Isabel. Askahan kik'óya ni'yaha.

B'i kama nga kitsin Jua Bautista

⁵⁷ Tsichu nistjin nga tsihin ntí Isabel. Nku ntix'in kitsihin. ⁵⁸ Nk'ie nga kint'é xuṭa xi tjinut'á tiñaha ko xuṭa xinkjin nga Ntjaná tsase nimaha Isabel, ta tsjo nkjún incha kamaha ko kui. ⁵⁹ Nk'ie nga tsichu nistjin jihin ntíu, ngji ts'ihin ni circuncision ko mjehe xuṭa nga Zacariá k'úin ntíu xi nkú 'mi na'mihi. ⁶⁰ Tunga b'ahá kitsú naaha ntíu:

—Najmi. Jua tjihin nga k'úin.

⁶¹ B'a incha kitsú xuṭa:

—Tunga najmi tjihin xuṭa xinkju xi b'a 'miu.

⁶² As'ai kingjásjaiyaha na'mihi ntíu mí j'áihin xi mjehe k'uét'a. ⁶³ Tsanki Zacariá nku yáte ichí ko b'i ts'ín y'ét'a: “Jua k'úin”, kitsú. Kama nkjühún ngayjee xuṭa xi tjincha yo. ⁶⁴ Ta kuihi chubo kama kinchja ngáha Zacariá ko kik'atuts'in nga kits'ínsjoho Ntjaná. ⁶⁵ Kitsankjún ngayjee xuṭa xi tjin tiña andai ni'yaha ko kinchjanijmíyaha ni xi kamo xuṭa xi tjinu ngayjee asunntu tjenki xi tjin ante Judea. ⁶⁶ Ngayjee xuṭa xi kint'é niu y'éjintak'un ko b'i incha kitsú animaha:

—¿Yá xi kama ntíu nga kama chá?

At'aha nga'yúhún Ntjaná tíñajihin.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Zacariá Jua

⁶⁷ J'aitsejihin ra Espiritu Santo Zacariá, na'mihi ntíu. Kits'ínkinchjaha xi nkúhu nku nda profeta nga b'i kitsú:

⁶⁸ Kan'etsjoho Ntjaná xi Ntjaha xuṭa Israel,

at'aha j'ai ts'ín ndáhi xuṭa xi ts'e!

⁶⁹ Ja kits'ín nibá nku xi tjihin nga'yún, kui xi ts'ínk'ankiná,

nku xi y'aha ra ntjehe David, nda xi kint'é'éhen Ntjaná.

⁷⁰ Kui ni xi kinchja nistjin nk'ie,

nga kits'ínkinchja já profetaha.

⁷¹ Kitsú nga k'uásjejiná ajihin já kontraná,

ajihin nga'yúhún ngayjee já xi unkiená.

⁷² Kitsú nga kuase nimaha ntje chána,

nga najmi ts'ínchaya ni nda xi y'énda nk'ie.

⁷³ Kitsúya kixihi Abraham xi ntje chána maha,

⁷⁴ nga ts'ín ndáiná ajihin já kontraná,

tu xi najmi kuinkjühunná nga kuinú'yá'éheén,

⁷⁵ nga je ko naxu kuintsubaá nginkun ngayjee nistjiná.

⁷⁶ Ko ji, ntí ichína,

ji xi k'úihin nda profetaha Ntjaná xi tíña nk'a ján.

At'aha ji xi k'úin tíjuihin Nda Ntjaná,

ji xi k'úéndai niyáha.

⁷⁷ Kuakúchjihí xuta xi ts'e yá xi ts'ínk'ankihí,
nga kama ndyjat'aha ngatitsuhun.

⁷⁸ Chánka kjuanimá tak'uhun Ntíaná,
xi nkú ts'ín ma chji ts'íu nga nibá ma seen,

⁷⁹ tu xi ts'ín ndzjehen ra xuta xi tjintu má jyuun,
má tjen nk'íehen ngabayoo,
tu xi tsjániyáhaná nkú ts'ín kuintsubajían kjuajyu.

⁸⁰ Ntíu tu nku kisáhá ko kama nkjink'un. Ante kixiu y'ejña santa nkúhu nga tsichu nistjin nga tsakúchjihí yjoho xuta Israel.

2

B'i ts'ín kitsin Jesu (Mt. 1:18-25)

¹ Nistjin ján nda tíjún Augusto Cesar kitsjá kjuá nga ngjuait'a xi nkú tjín maha xuta xi batéxumaha ndo. ² Nk'ie nga j'áisun tíjún j'áihín xuta, nda Cirenio tjihín xá ante xi 'mihí Siria. ³ Ngayjee xuta nankihí incha ngjik'ít'a yjoho. ⁴ Nazaret tsitju Kuse, nanki ichí xi tjíñajihín ante Galilea, nga ngji Belen, nanki ichí xi tjíñajihín ante Judea. Yo má nga kitsin nda rej David, ko Kuse ta ntjehe David y'aha ra. ⁵ Yo ngjik'ít'a yjoho nga tjenko ts'íhin Maria, tachjuún xi tjíñako. Ntí ja y'a Maria kui chubo.

⁶ Ko ni xi kama, nk'ie nga ja tjintu yo, tu tsichuhú nistjin nga tsín ntíhi Maria. ⁷ Kitsihín ntí tjuhún. Kik'ontikjájnu nusti ko kits'ínkjájñaya yátikúyá xi kjineya nichine chu, at'aha najmi ta tjíhin ante aya ni'ya má nga ts'ínk'a nistjen xuta xi ts'ín niyá.

B'i ts'ín incha j'aisehe já bastuu ntí Jesu

⁸ Tiña nanki Belen tjintu ajin jñoo já bastu xi tíincha kunntá jyun chutsankaha. ⁹ As'ai tjen'yún nkuhú ntítsjehe Ntíaná tsakúchjihí yjoho, ko kjuachánkaha Ntíaná kits'ín ndzjen chji chji má xi tjehe kab'entu jóo. Tu xí incha kitsankjúhún jóo. ¹⁰ Tunga b'ahá kitsú ntítsjee:

—Najmi tu binkjun. At'aha én nda tsuhú kjúái xinyanuu, én xi ts'ín nga k'úétsjoho ngayjee xuta. ¹¹ At'aha ngandanuu nankihí David kuatsin nd'ai nku xi ts'ínk'ankinuu, kui xi Cristo xi Nda Ntíanuu. ¹² B'i ts'ín chahanu ntíu. Nusti kitikjájnu nga kjijñaya yátikúyá xi kjineya nichine chu.

¹³ Tjen'yún j'ainchat'ahá ra ntítsjee nkjin nkjún sa ntítsje xi nibaha ndjiojmi ján. Kui xi kits'ínsjoho Ntíaná nga b'i incha kitsú:

¹⁴ Kas'ehe kjuachánka Ntíaná nk'a ján,
ko t'anankiu kas'ehe kjuajyu xuta xi nda tjintuyáha!

¹⁵ Ko nk'ie nga ja incha ngji ngáha ntítsjee nk'a ján, b'i ngján kinchjako xinkjín já bastuu:

—Tjián Belen. Tjihínseé ni xi kamoó, ni xi kuatsúyaná Ntíaná.

¹⁶ As'ai incha ngji kitsá kitsá yo ko kisakúhu Maria ko Kuse ko ntíu nga kjijñaya yátikúyá xi kjineya nichine chu. ¹⁷ Nk'ie nga incha kikié ntíu, as'ai kitsúya ni xi kik'ihín nga kis'ejña chjihí ntíu. ¹⁸ Ko ngayjee xuta xi kint'é niu kama nkjúhún ni xi tíincha nchjá já bastuu. ¹⁹ Tunga máha Maria, animaha y'ejñajin ngayjee ni xi kamoó. Tu nku kits'ínkjink'uhún niu. ²⁰ As'ai kik'óya ngáha já bastuu. Incha kits'ínkie yjoho nga Ntíaná xi tjíhin kjuachánka ko kits'ínsjoho Ntíaná tu ngat'aha ni xi kint'é ko kikié. At'aha tsitjusunye ni xi kik'ihín.

B'i ts'ín kisakúchji ntí Jesu nginkun Ntíaná

²¹ Nk'ie nga j'a jin nistjin, kin'ehe ni circumcision ntú ko Jesu kik'in nga kis'et'a, kui j'áin xi kitsjáha ntitsjee Maria kintehe ni nga tsín ntú.

²² Xi nkú ts'ín tjit'a kjuatéxumaha Moise, nk'ie nga tsichu nistjin nga tjihin nga ts'ín je yjoho Maria ko ntú nginkun Ntíaná, incha ngji nanki Jerusalen tu xi s'ejña chjihi nginkun Ntíaná. ²³ At'aha b'a ts'ín tjit'a kjuatéxumaha Ntíaná: “Ngayjee ntíx'in xi tjun tsín, kui xi kama ts'e Ntíaná.” ²⁴ Ngjiko chje xi nkú nga ts'ín tjit'a kjuatéxumaha Ntíaná, at'aha b'a ts'ín tjit'a: “Jo chutuju ko tsa jo nise xi nkú joyaha chutuju xi k'uai chje.”

²⁵ Tjña nanki Jerusalen nku nda xi 'mi Simeon. Kui xi naxu sjña nginkun Ntíaná ko benkjún Ntíaná ko tikuyáha nistjin nga kama ndáhi xuta Israel. Espiritu Santo tjñajihin ²⁶ ko kitsúyaha nga najmi kuayá tsa najmi skue Cristo xi ts'ín nibá Ntíaná. ²⁷ Tsasín niyáha Espiritu Santo nga j'ai ninku, ko nk'ie nga j'aikoho xi cháha ntí Jesu ninku tu xi n'ehe ra xi nkú ts'ín tjit'a kjuatéxumoo, ²⁸ as'ai Simeon kingjáya ntsja ntú. Kitsjáha máb'achjhi Ntíaná nga b'i kitsú:

²⁹ Ji Na'mi, ja kuasakúna kjuajyu nd'ai.

Ja kuitjusun ni xi kik'inya titjunní.

Kui nga tjennteheni nga kuayáhana an xi nda musuhi.

³⁰ At'aha tunkán kuakiekohona xi nkú ts'ín ts'ínk'anki xuta,

³¹ xi y'endai nginkun ngayjee xuta.

³² Kui xi nkú joyaha nd'í,

kui xi ts'ín ndzjehen xuta asuntee,

ko tsjáha kjuachánka xuta xi ts'i, xuta Israel.

³³ Kama nkjúhun na'mihi ko naaha ntú ni xi kitsú Simeon nga kinchayaha ntú. ³⁴ Nda kinchjane Simeon xi cháha ntú. As'ai b'i kitsúhu Maria:

—Kui ntú xi tjihin nga ts'ínkijne ko a ra kjésintjen nkjin xuta Israel. Ni xi kuakúchji nkjin xuta ngjuai kontraha. ³⁵ B'a ts'ín s'ejña chjihi ni xi tjintujín animaha nkjin xuta. Tunga máha ji, b'a kamahi ni xu'bi xi nkú joyaha nku kicha xi kjuas'enjin santaha animahi.

³⁶ Ko ta sjña yo nku tachjuún profeta xi 'mi Ana, xi takjihin Fanuel maha, xi y'aha ra ntjehe Aser. Kui xi ja chá nkjún. Kjintí nga tsixan ko yatu nú kamaha nga y'ejñako x'ihin. ³⁷ Ja tjihin cháte ko katé ñju nú nga ja k'ien x'ihin. Ko tu nku natsin ninkuhú b'ejña. Nistjin nistjen ts'intsjoho Ntíaná nga b'ejña kjintía ko nga nchjako Ntíaná. ³⁸ Kui chubó ta tsichu Ana yo ko kitsjáha máb'achjhi Ntíaná nga kieke ntí Jesu. Kitsúyaha ngayjee xuta xi tjincha kuyáha nistjin nga kama ndaí ngáha ra nanki Jerusalen yáha kui ntú.

³⁹ Ko nk'ie nga ja kamaha nga kits'intjusun xi cháha Jesu ngayjee xi nkú ts'ín tjit'a kjuatéxumaha Ntíaná, as'ai kik'óya ngáha nanki Nazaret, nanki ichí xi tjñajin ante Galilea, at'aha yo nankihi. ⁴⁰ Kisá ntú ko kis'ehe nga'yún ko 'yún kama nkjink'un sa. Ko kitsjáha kjuandaha Ntíaná.

Nk'ie nga ndyjaha Jesu b'i ts'ín kinchjanijmíko já chjine'éhen kjuatéxumoo

⁴¹ Xki nú incha fi xi cháha Jesu nanki Jerusalen nk'ie nga bitju S'í Pascua.

⁴² Nk'ie nga ja jehe te jo nú Jesu, incha ngji yo at'aha b'a ts'ín tjña niyáha.

⁴³ Nk'ie nga ja je s'ú, as'ai incha kik'óya ngáha ni'yaha, tunga y'ejñahá nda chí Jesu nanki Jerusalen. Najmi kieke xi cháha nga b'a kits'ín. ⁴⁴ Xuta xingisoo ra tjenjihin Jesu incha kitsú. Nku nistjin kits'ín niyá, tunga nk'iehé nga tsangisjajihin xuta xinkjín ko xuta xi behe, ⁴⁵ tu najmi kisakúsjaihi ra. As'ai kits'ínk'óya ngáha yjoho nanki Jerusalen nga tsangisjai.

⁴⁶ Nistjin xi ma jahan incha kisakúhu Jesu natsihin ninku. Kab'ejñajihin já chjine'éhen kjuatéxumoo. Kui jóo xi tibasínñuju ko tjbásjaiyaha Jesu.

⁴⁷ Ngayjee xuta xi tint'ehé kama nkjühun kjuankjintak'un xi tjihin Jesu ko xi nkú ts'in títtsuya ni xi tichasjaiyaha. ⁴⁸ Kama nkjühun xi chaha nk'ie nga kiekehe ko b'a kitsú naaha:

—Ji ntina, ¿á b'a kin'ekohoni? Na'mihi ko an ni xi nkjún tímani nga tbinchisjáihí.

⁴⁹ B'i kitsú Jesu:

—¿Á an tbinchisjáihinú? ¿A najmi yanú tsa ni'yaha na'mina tjihin nga kúatejña?

⁵⁰ Tunga najmi kamankjihín ra ni xi kitsú Jesu. ⁵¹ As'ai kits'oyako ngáha xi chaha Nazaret ko kint'é'én tehentehe. Ko naaha y'éñajin animaha ngayjee ni xu'bi. ⁵² Jesu tu nku kishá nga kama ng'ayá ko 'yún kama nkjink'un sa. Kisasíhin Ntíaná Ntíu ko xuta ta kisasíhin.

3

B'i ts'in y'énjmi Jua Bautista

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Nk'ie nga tjihin t'ion nú nga tibatéxuma nda títjun Tiberio Cesar, ko Poncio Pilato tjihin xá ante Judea, ko Herode Atipa tjihin xá ante Galilea, ko Felipe xi nda nts'e maha Herode tjihin xá ante Iturea ko ante Trakonite, ko Lisania tjihin xá ante Abilinia, ² ko Ana ko Caifa xi já na'mi k'akuhu xuta xi ntje Israel tjehe ra, kui nistjiun Jua xi ntíhi Zacaria maha kint'é ntaha Ntíaná nk'ie nga tíña ante kixiu. ³ As'ai kikjatsú'ba Jua ngayjee andai ntaje Jordan ko y'énjmihi xuta nga tjihin nga ngjuaikj'áha ra animaha nga saténtá, tu xi kama ndyjat'aha ra ngatitsuhun.

⁴ B'a kama xi nkú ts'in y'et'a éhen Ntíaná nda profeta Isaia:

Tínu'yá ntaha nku nda xi tikjintáya ante kixiu:

“T'endo niyáha Ntíaná. Tjen naxuu niyáha.

⁵ Ngayjee xunká xi tjin xincháha ninte, ko ngayjee ante ng'aya xi tjin n'e sunya.

N'e naxu niyá tsitin xi tjin,

ko n'e sunya niyá xi nk'ajnu nk'at'a.

⁶ Ko ngayjee xuta asuntee skue xi nkú ts'in ts'jink'ankiná Ntíaná.”

⁷ Kinchjako Jua xuta xi nibak'uhun, xi mjehe nga saténtá:

—Já ch'onk'un xi b'a k'un! ¿Yá xi b'a kitsúnuu nga kuiyúhuu kjuakjahan Ntíaná xi ja tjen tíña? ⁸ Tu sahá n'oo ni xi kuakúchji nga ja tsankinchj'aha ruu animanuu. Najmi tu b'a katsú animanuu: “Ntjehe Abraham ñá”, tsa kuixiún. At'aha an b'a tíxinnuu nga santaha kui ndjioi Ntíaná kama ts'jín ma ntjehe Abraham. ⁹ Ichó ja tíña nda nd'ai nga kuate kjamaha yóo. Kui nga ngayjee yá xi najmi nda tu xi tsjáha, kui xi stísun ko chjanikj'ajin ajin nd'íu.

¹⁰ As'ai b'a kitsú xuta nga kingjásjaiyaha Jua:

—¿Mí ni xi tjihin nga n'ei jin?

¹¹ B'a kitsú Jua:

—Xi tíñaha jo chinka ndju, katsjáha xi najmi tjihin. Ko xi tjihin nichine, b'a ta kats'ín.

¹² Ta j'ai k'ua já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'inxát'aha já Roma tu xi saténtáha ko b'i incha kitsú:

—Ji nda maestru, ¿mí nihi xi n'ei jin?

¹³ B'i kitsú Jua:

—Najmi tu bitjatíuhuu nga chj'achjiú xi nkú nga ts'ín tíña.

¹⁴ Ko k'ua já jun ta kingjásjaiyaha:

—Kō jin, ¿mí nihi xi n'ei?

B'i kitsú Jua:

—Najmi tū ch'a chju'á kju'a'yúhūun ni xi tǝhǝn kō najmi tū chjaninóhōo tsa mí nihi, tsa tū xi b'a ts'ín sákúhūnūu tōon. Tsjo katumanūu xi nkú nga tǝjǝn tíma chǝjǝnūu.

¹⁵ Ngayjee xuta tū tǝncha basehé kō b'i ngǝn incha kitsú nga kits'innkjink'un: “Kutsa kuihí Jua xi kits'ín nibá Ntǝaná.” ¹⁶ Tunga b'ihí kitsú Jua nga kinchǝkoyje xuta:

—An ntánijua tibatentákohōnūu, tunga kj'uaǝhí nku xi 'yún nk'a tǝn sa, xi ndaháchí najmi tsuhuna tsa kjenndáya n'úhū ntéhe. Kui xi Espiritu Santo kō nd'í kuaténtákohōnūu. ¹⁷ Kui xi nkú joyaha nda xi ts'ín chuhūn tuniñū. Ja kjiya ntsja yá xi ts'ín chunkohō rǝ tuniñūhū, tū xi ts'ǝnkj'a t'axǝhǝn tuniñū kō xin ts'ǝnkj'a tǝbǝhǝ. As'ǝi kj'uatǝo tuniñū ni'ya njihǝ, kō k'uéti tǝbǝhǝ aǝn nd'í xi najmi tǝ kamahǝ rǝ kuayáyaha.

¹⁸ B'a ts'ín kinchǝ Jua, kō nkjin sa kj'ǝi kjuatéxuma xi kitsǝhǝ xuta nga y'énjmi én nda tsuhū Ntǝaná. ¹⁹ Kō tǝ kinchǝtiko nda rei Herode Antipa, ǝt'ahǝ nǝ Herodia tǝñako, kui xi chjuúhūn Felipe xi nda nts'e maha Herode, kō ngat'ahǝ ya ngayjee ni ch'onk'un xi kits'ín Herode. ²⁰ Tunga ngatentee ni ch'onk'un xi kits'ín Herode y'ésun saǝ xu'bǝ. Nuǝyá kits'ínkjas'en Jua.

B'i ts'ín kisaténtá Jesu

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Kō ni xi kama nk'ie nga tǝsaténtá ngatentee xuta, tǝ kisaténtá Jesu. Nk'ie nga tǝnchǝkō Ntǝaná, tsix'á nk'a jǝn ²² kō nibajenne chǝi chǝhǝ Espiritu Santo xi nkú joyaha chutuju. Kō kinu'yá nk'a jǝn nku ntǝ xi b'i kitsú:

—Ji Ntǝná, tǝjona ji. Tsjo nkǝn mana ji.

Kui xu'bǝ ntǝ xi y'ahǝ rǝ Jesu

(Mt. 1:1-17)

²³ Katé rǝ nú tǝhǝn Jesu nk'ie nga kik'atuts'ǝhǝn xǝhǝ. Kui xi ntǝhǝ Kuse kitsú xuta. Kuse, kui xi ntǝhǝ Eli. ²⁴ Eli, kui xi ntǝhǝ Matat. Matat, kui xi ntǝhǝ Levi. Levi, kui xi ntǝhǝ Melki. Melki, kui xi ntǝhǝ Jana. Jana, kui xi ntǝhǝ Kuse. ²⁵ Kuse, kui xi ntǝhǝ Matatǝ. Matatǝ, kui xi ntǝhǝ Amos. Amos, kui xi ntǝhǝ Nahum. Nahum, kui xi ntǝhǝ Esli. Esli, kui xi ntǝhǝ Nagai. ²⁶ Nagai, kui xi ntǝhǝ Mat. Mat, kui xi ntǝhǝ Matatǝ. Matatǝ, kui xi ntǝhǝ Semei. Semei, kui xi ntǝhǝ Jose. Jose, kui xi ntǝhǝ Juda. ²⁷ Juda, kui xi ntǝhǝ Joana. Joana, kui xi ntǝhǝ Resǝ. Resǝ, kui xi ntǝhǝ Zorobabel. Zorobabel, kui xi ntǝhǝ Salatiel. Salatiel, kui xi ntǝhǝ Neri. ²⁸ Neri, kui xi ntǝhǝ Melki. Melki, kui xi ntǝhǝ Adǝ. Adǝ, kui xi ntǝhǝ Cosam. Cosam, kui xi ntǝhǝ Elmodam. Elmodam, kui xi ntǝhǝ Er. ²⁹ Er, kui xi ntǝhǝ Josue. Josue, kui xi ntǝhǝ Eliezer. Eliezer, kui xi ntǝhǝ Jorǝm. Jorǝm, kui xi ntǝhǝ Matat. ³⁰ Matat, kui xi ntǝhǝ Levi. Levi, kui xi ntǝhǝ Simeon. Simeon, kui xi ntǝhǝ Juda. Juda, kui xi ntǝhǝ Kuse. Kuse, kui xi ntǝhǝ Jonan. Jonan, kui xi ntǝhǝ Eliakim. ³¹ Eliakim, kui xi ntǝhǝ Meleǝ. Meleǝ, kui xi ntǝhǝ Mainan. Mainan, kui xi ntǝhǝ Matatǝ. Matatǝ, kui xi ntǝhǝ Natan. ³² Natan, kui xi ntǝhǝ David. David, kui xi ntǝhǝ Isai. Isai, kui xi ntǝhǝ Obed. Obed, kui xi ntǝhǝ Booz. Booz, kui xi ntǝhǝ Salmon. Salmon, kui xi ntǝhǝ Naason. ³³ Naason, kui xi ntǝhǝ Aminadab. Aminadab, kui xi ntǝhǝ Aram. Aram, kui xi ntǝhǝ Esrom. Esrom, kui xi ntǝhǝ Fares. Fares, kui xi ntǝhǝ Juda. ³⁴ Juda, kui ntǝhǝ Jacob. Jacob, kui xi ntǝhǝ Isaac. Isaac, kui xi ntǝhǝ Abraham. Abraham, kui xi ntǝhǝ Tare. Tare, kui xi ntǝhǝ Nakor. ³⁵ Nakor, kui xi ntǝhǝ Serug. Serug, kui xi ntǝhǝ Ragau. Ragau, kui xi ntǝhǝ Peleg. Peleg, kui xi ntǝhǝ Heber. Heber, kui xi ntǝhǝ Salǝ. ³⁶ Salǝ, kui xi ntǝhǝ Cainan. Cainan, kui xi ntǝhǝ Arfaxad. Arfaxad, kui xi ntǝhǝ Sem. Sem, kui xi ntǝhǝ Noe. Noe, kui xi ntǝhǝ Lamec. ³⁷ Lamec, kui xi ntǝhǝ

Musalen. Musalen, kui xi ntíhí Enoc. Enoc, kui xi ntíhí Jared. Jared, kui xi ntíhí Mahalalel. Mahalalel, kui xi ntíhí Cainan. ³⁸ Cainan, kui ntíhí Enos. Enos, kui xi ntíhí Set. Set, kui xi ntíhí Adan. Adan, kui xi ntíhí Ntíaná.

4

B'i ts'in kits'in nganaha Jesu ndanindoo (Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Kitsejihin ra Jesu Espiritu Santo nk'ie nga nibaha ntáje Jordan, ko Espiritu Santo ngjikohó ante kixiu. ² Yo y'ejña yachán nistjin ko ndanindoo kikjut'ayák'uhun. Najmi chumi nihi xi kikjine ngayjee nistjin xu'bo. Askahan kama bjoho. ³ As'ai b'i kitsú ndanindoo nga kinchjako Jesu:

—Tsa kjuaxi nga ji xi Ntíhí Ntíaná, b'a t'ihin ndjioi nga ninkuan katuma.

⁴ B'i kitsú Jesu:

—B'i ts'in tjit'a xujun éhen Ntíaná: “Najmi nku tutu ninkuon xi ts'in nga b'entu tik'un xuta.”

⁵ As'ai ngjikohó ndanindoo nku asunntu tjenki nk'a. Kutjuhú yo tsakúyjehe má batéxuma já rej xi tjin asunntee ⁶ ko b'a kitsúhu:

—Ts'inkjas'ehen nga kuatexumaihi ngayjee naxinantá xu'bi ko kjuachánka xi tihin. At'aha an kik'aina ko tsjaha xi kama mjena nga tsjaha. ⁷ Tsa kuisinkúunch'int'aní nga chankjunní, kama ts'i ngayjee niu.

⁸ B'i kitsú Jesu:

—B'a ts'in tjit'a éhen Ntíaná: “Chankjún Ntíaná, kui xi Ntíhí maha ko nkuhú kui kujnú'yá'éihin.”

⁹ As'ai ngjikohó ndanindoo nanki Jerusalem. Kits'in s'esun má 'yún nk'aha ninku ko b'a kitsúhu:

—Tsa kjuaxi nga ji xi Ntíhí Ntíaná, chjanikj'anki yjohi. ¹⁰ At'aha b'a títsu xujun éhen Ntíaná:

Ntíaná k'uéxá ntitsjehe xi má nga kúhin ko kuasehi.

¹¹ Kjesintjenya ntsjahi tu xi ndaha nku ndjio najmi saténkihi tsukui.

¹² B'i kitsú Jesu:

—Ko b'a ta ts'in tjit'a éhen Ntíaná: “Najmi tu ji chjut'ayák'uin Ntíaná, kui xi Ntíhí maha.”

¹³ Nk'ie nga jet'aha ndanindoo ngayjee ni xi kikjut'ayák'unkohó Jesu, as'ai ngji t'axihin chuba nistjin.

B'i ts'in kik'atuts'ihin xaha Jesu (Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ As'ai kik'óya ngáha Jesu ante Galilea nga kitsejihin ra Espiritu Santo, ko ngayjee xuta xi tjin tiña yo nda ts'in kinchjanijmíyaha ra. ¹⁵ Tsakúya xki ni'ya sinagoga xi tjin yo, ko ngayjee xuta nda ts'in kiekehe.

B'i ts'in najmi kin'ekjáihin Jesu (Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ As'ai tsichu nanki Nazaret má nga kama chá. Nku xuatú tihin jas'en ni'ya sinagoga xi nkú ts'in tíña niyáha. Yo kits'inya éhen Ntíaná. ¹⁷ Kik'aihi xujun éhen Ntíaná xi y'ét'a nda profeta Isaia. As'ai kikjexínka xujun ko kisakúhu má nga b'i ts'in tjit'a:

¹⁸ Espirituhu Ntíaná tíñajinna at'aha Ntíaná kitsjá xána, tu xi k'uenijmíhi ra xuta x'an én tsetse xi nda tsu.

Ntíaná kits'in nibána,
tu xi xínyaha ra xuta xi kjintuyá'yún nga kama ndáíhi,
nga kjex'ánkia tunkun xuta ka,
nga ts'in ndáíhi xuta xi un tíbehe,

¹⁹ ko nga k'uenijmíhi xuta nga nd'ai kuakúchji Ntjaná kjuandaha.

²⁰ As'ai kingjájjoya ngáha xujun ko kitsjáha nda xi basehe ni'ya sinagoga. Y'ejna. Ngayjee xuta xi tjintu yo tu nku tsasentáhá ra. ²¹ As'ai b'i kitsú nga kinchja:

—Nd'ai nginkun kuitjusun éhen Ntjaná xi kuanu'yó ei.

²² Ngayjee xuta nda ts'in kinchjayane Jesu ko incha kama nkjühun ra én tsjo tsu xi tsitju ts'a. B'i ngján b'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿A najmi kuihí ndaj xi ntíhi Kuse?

²³ B'i ta kitsú Jesu:

—Be nga b'a kuixínnú xi nkú tsu én xi nchja xuta: “Ji nda chjinenki, ji ma tjun n'enkihi yjohi”, ko ta be nga b'a kuixíun: “Ni xi kinu'yái nga kin'ei Capernaum, kui nihi xi ta n'ei ei nankihi.”

²⁴ Ko b'i ta kitsú:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku nda profeta najmi nda ts'in n'ekjáihin nankihi. ²⁵ Kjuaxi nga nkjin maha jminchjín xi ja k'ien x'ihin xi tjín Israel nistjin nga y'ejna nda profeta Elia, nk'ie nga kis'echjá nk'a ján nga najmi ta kik'aha ts'í jan nú masen tjihin ko nk'ie nga tu xí chánkaha kjintía xi kis'e ngayjee asuntee. ²⁶ Ndaha tsa b'a kama, tunga najmi kin'ekjisehé ra ndaha nku jminchjín xi ja k'ien x'ihin xi tjín yo, nku tutuhú tachjuún xi ja k'ien x'ihin xi y'ejna Sarepta, nanki xi tiña maha nanki Sidon. ²⁷ Ko ta nkjin maha xuta xi k'uhun ch'in fentujnu xi tjín Israel nistjin nga y'ejna nda profeta Eliseo, tunga ndahá nku najmi kama nkhi, nku tutuhú Naman, nda xi ante Siria nibáha.

²⁸ Nk'ie nga incha kint'é ni xu'bi, ngayjee xuta xi tjintu aya ni'ya sinagoga tu ni xí kama kjahán ra. ²⁹ As'ai incha tsisintjen ko kik'onsje Jesu natsin nantjo. Incha ngjiko santaha má nk'antjaihi asunntu tjenki xi kamandasún nankiu, tu xi yo kjaník'antjaihi. ³⁰ Tunga j'ajin masehén ra Jesu xuto nga ngji.

B'i ts'in kits'in ndaíhi Jesu nku nda xi tjñajihin nku ndaninda

(Mr. 1:21-28)

³¹ As'ai ngji Jesu nanki Capernaum, nanki xi tjñajihin ante Galilea. Yo tsakúyaha xuta éhen Ntjaná nga nistjin nkjún. ³² Kama nkjühun xuta xi nkú ts'in tsakúya, at'aha kinchja xi nkúhu tsa xá tjihin. ³³ Ko aya ni'ya sinagoga xi tjña yo kab'ejñajihin xuta nku nda xi tjñajihin nku ndaninda. Kui xi 'yún nkjún kikjintáya nga b'i kitsú:

³⁴ —Ji Jesu xi nibáhani Nazaret, ¿mí nihi xi tjínkoni? ¿Á ja kjúái n'ekjeheni? Bená yáha ji. Ji xi ntíhi Ntjaná.

³⁵ Tunga ndjáhá kinchjako Jesu ndanindoo:

—¿Xu sin n'ei ko titjusjehin ndo!

As'ai ndanindoo kikjaník'a ndo t'anankiu nginkun ngayjee xuta ko najmi kits'in'uhun nga tsitjujihin. ³⁶ Tu ni xí kama nkjühún ra ngatentee xuta ko b'i ngján kingjásjaiyaha xinkjín:

—¿Mí én chánkaha xu'bi? Tjihin nga'yún ndo nga batéxumaha jánindoo ko nt'é éhen nga m'osje.

³⁷ Ngayjee ante xi tjín tiña yo tu xí kichubanijmíyahá ni Jesu.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu na nchí'yaha Pedro

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ As'ai tsisintjen Jesu ko tsitju ni'ya sinagoga nga ngji ni'yaha Simon. Kui chubo ch'in kjijñako na nchí'yaha Simon. Tu xí tímaha ra ch'in ko b'a kik'ihin Jesu tsa ts'ínnkihi tachjuún. ³⁹ As'ai kingjénstenne Jesu tachjuún ko tsanka tjennki ch'iun. Kindyjajihin ch'iun ko tjen'yún tsisintjehén nga kitsjáha nichine xi tsichusehe.

*B'i ts'in kits'innkihi Jesu nkjin xuta un
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)*

⁴⁰ Nk'ie nga ja ngjintjai ts'iu, ngayjee xuta xi tjihin xuta un xi kj'ai kj'ai ch'in xi k'uhun, kui xi incha j'aikohō Jesu kō Jesu kingjenne ntsja nga nkúnkú xuta uun kō kits'innkihi. ⁴¹ Kō nkjin ta maha xuta xi tsitjujihin jánindoo. B'a kitsú jánindoo nga kikjintáya:

—Ji xi Ntíhi Ntíaná!

Tunga ndjáhá kinchjako Jesu jánindoo. Najmi kitsjantehe tsa kuinchja, at'aha incha be nga Jesu xi kits'in nibáha Ntíaná.

*B'i ts'in tsitju Jesu nga y'énijmí éhen Ntíaná
(Mr. 1:35-39)*

⁴² Nk'ie nga ja kama seen, tsitju Jesu nga ngji nku ante t'axín tiya. Tunga tsangisjaihi ra xuta, kō nk'ie nga incha tsichu má xi tjeheh síjña Jesu, kama mjehe nga ts'ínkasín'yún tu xi najmi ngjuaihi. ⁴³ Tunga b'ihí kitsú Jesu:

—Tjihin nga ta k'uenijmíhi xuta nantia xingisoo én nda tsuhu Ntíaná xi tsu nga Ntíaná tibatéxuma. At'aha kui xá kin'e nibáhana.

⁴⁴ Ja kadoo, ngjik'énijmí Jesu éhen Ntíaná xki ni'ya sinagoga xi tjin ante Judea.

5

*B'i ts'in kinchjaha Jesu ja ni'yakuyá xi tjuhun
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)*

¹ Nku nyá nk'ie nga síjña Jesu andai ntáchak'un xi 'mi Genesaret, j'aitsenéhe ra xuta xi mjehe kuasínñuju éhen Ntíaná. ² Kikie Jesu jo tsutsu xi kjintu tiya andai ntáchak'uun, at'aha ja kabitjujen já tsuba tjiō nga tjincha bané na'yaha. ³ As'ai jas'en Jesu nku tsutsu, yá xi ts'e Simon, kō tsankihí nga ts'ín t'axín ichí tsutsuu andai ntáchak'uun. Y'ejñaya Jesu yóō nga tsakúyaha xuta éhen Ntíaná.

⁴ Nga ja kamaha nga kinchja, as'ai kinchjako Simon:

—T'inkoi tsutsuu má nankaha ntáchak'uun. Yo chjanikj'o na'yanuu tu xi sakúhunuu tjiō.

⁵ B'a kitsú Simon:

—Ji nda maestru, nku nistjen kamjei na'yaní. Ndaha nku tjiō najmi kafit'ani. Tunga jihí xi b'a tábixín, kui nga kfín kjanikj'áhana na'yoo.

⁶ Nk'ie nga ja b'a kits'in jóō, tu ni xí nkjihín tjiō kisakúhu nga santaha xí mjehe stíya na'yaha. ⁷ As'ai kinchjaha já xinkjín xi tjincha tsutsu xinkuu tu xi kj'uaísinkohō ra. J'ai jóō kō kits'íntse susun nga joō tsutsuu kō ichí mahá ndyaha nga ngjuajinní. ⁸ Nk'ie nga kikie Simon Pedro niu, tsasinkúnch'in nginkun Jesu kō b'a kitsúhu:

—Ji Nda Ntia, t'ejñaní, at'aha xi nkúhu an, ngatitsuhún ts'ian.

⁹ B'a kitsú at'aha kitsankjún Simon kō ngayjee já xi tjenkohō tu ngat'aha tjiō nkjún xi kisakúhu. ¹⁰ B'a ta kamaha Santiago kō Jua xi jáha Zebedeo maha, xi ta tjenko Simon. Tunga b'ihí kitsú Jesu nga kinchjako Simon:

—Najmi tu binkjuin. Nd'ai ch'atuts'ihin ri nga xuta nubai.

¹¹ Nk'ie nga incha j'aiko tsutsuu andai ntóō, incha y'éntuyje ni xi tjihin yo kō kitsjennkíhi Jesu.

*B'i ts'in kits'innkihi Jesu nku nda xi k'uhun ch'in fentujnu
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)*

¹² Ni xi kama, nk'ie nga tijná Jesu nku nanki ichí xi tjin yo, tu j'aihi nku nda xi k'uhun ch'in fentujnu. Nk'ie nga kikie Jesu, tsasinkúnch'int'aha kō kinchjantjai yjoho:

—Ji nda maestru, tsa ji xi mjehi, kama n'e jení nga chjúxinní ch'in xi k'unna.

¹³ As'ai kingjénne ntsja Jesu nda uun ko b'i kitsúhu nga kits'ínko:

—Mjena. Katuma jei.

Ta kuihi chubo tsitjuxihin ch'ihin ndo. ¹⁴ As'ai b'i kitsúhu Jesu ndo:

—Ji, najmi tu ch'a xi 'miyaihi. T'ihinkúchjiji yjohi nda na'miu ko tjein chje xi nkú ts'ín y'éjña Moise at'aha ja kama jei, tu xi skue kixihi xuta nga ja kamanda ngáhani.

¹⁵ Ndaha tsa b'a tsu Jesu, tunga tu sahá 'yún kiya sa. Nkjin nkjún xuta xi f'aisehe tu xi kuasínñujuhú rá ko tu xi kama nkihi rá, at'aha ch'in k'uhun.

¹⁶ Tunga máha Jesu, ante kixi xi tjín yo fi nga fi t'axín. Yo kinchjako Ntíaná.

B'i ts'ín kits'ínkihi Jesu nku nda xi najmi ma fi

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Nku nistjin nk'ie nga títakúya Jesu, yo ta kab'entu já fariseo ko já xi bakúya kjuatéxumoo xi nibaha nga ngúsuhun ante Galilea, ante Judea ko nanki Jerusalen. Kis'ejña chji nga'yúhun Ntíaná ajihin Jesu nga kits'ínkihi xuta un kui chubo. ¹⁸ Tu j'aihi k'ua já xi kab'anganki nku nda nga kjisun nachahan, xi najmi ma fi. Mjehe jóo nga kjuas'enko nda uun aya ni'yo ko nguájña nginkun Jesu kai. ¹⁹ Tunga najmi kisakú niyáhá rá xi nkú ts'ín kjuas'enkoho, at'aha katsehe xuta yo. Kui nga incha ngiyajnuhu nk'a ni'yo ko incha kikjexín nku te ni xi kjinehe ni'yo. Yo kits'ín nibájen nda uun nga kjiya nachan ts'ihin rá. Kits'ín nibájen santa nkúhu nga j'aingjájña kamasehen ayoo xi tjehe nginkun Jesu.

²⁰ Nk'ie nga kikié Jesu nga s'ejihin jóo yáha kui, as'ai kinchjako nda uun:

—Ji nda xinkjían, ja kama ndyjat'ahi ngatitsuhin.

²¹ As'ai kik'atuts'ihin já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo nga b'i ts'ín kits'ínkjink'un: “¿Yá ndaha xu'bi? Najmi tibenkjún Ntíaná nga b'a ts'ín tínchja. At'aha nku tutuhú Ntíaná xi maha ts'ínndyjat'aha ngatitsuhun xuta.”

²² Tunga kamankjihin rá Jesu ni xi tíncha ts'ínkjink'un jóo. As'ai b'i kitsúhu:

—¿Á b'a ts'ín tén'enkjínk'uhunnu? ²³ ¿Má éhen xi 'yún naxu tjein xi kama xihin ndo? ¿A: “Ja kama ndyjat'ahi ngatitsuhin”? ¿A rá: “Tisintjein ko titsutjai”?

²⁴ Tunga mjehéna nga choo nga Ntíhi Ndax'iun tíña ngajoho Ntíaná asuntej xi má nga kama ts'ínndyjat'aha ngatitsuhun xuta.

As'ai b'i kitsúhu nda xi najmi ma fiu:

—Ji tínchjakoho. Tisintjein, chjúbéi nachahin ko t'in ngáhani ni'yahi.

²⁵ As'ai nginkun ngatentee xuta tjein'yún tsisintjehén nda uun, jakj'a nachan xi kjijnasun ko tít'sintsjo ts'ihin rá Ntíaná nga ngji ngáha ni'yaha.

²⁶ Kama nkjúhun ngayjee xuta ko kits'ínstjoho Ntíaná. Tu ni xi kitsankjúhún nga b'i incha kitsúhu xinkjín:

—Kjuankjún xi kjuaxihi kuayaá nd'ai.

B'i ts'ín kinchjaha Jesu Levi

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Nk'ie nga ja kama, as'ai tsitju Jesu ko kikié nku nda xi f'áchjintjai ch'a nga ts'ínxát'aha já Romá, xi Levi 'mi. Kui xi kab'ejña ante má nga f'áchjintjai ch'a. Jesu b'i kitsúhu:

—Tsjénkiní.

²⁸ As'ai tsisintjen Levi, y'éntuyje ni xi tjihin yo ko kitsjennkíhi Jesu. ²⁹ Ni'yaha Levi kits'ihin Jesu nku s'í chánka ko nkjin nkjún já xi f'áchjintjai ch'a nga ts'ínxát'aha já Romá ko kj'ai sa xuta kab'entut'ákohe yámixo. ³⁰ Tunga já fariseo ko já chjine'éhen kjuatéxumoo b'a incha kitsúhu já ni'yakuyáha Jesu nga y'ésiko:

—¿Á já xi f'áchjintjaihi ch'á kə já xi najmi naxu ts'intjusuhun kjuatéxumoo tíchinekohonu kə tí'yukohonu?

³¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Xuta xi uhun machjéhen já chjinenki, najmi xi ndaha. ³² Najmi xuta xi naxu ts'intjusun kjuatéxumaha Moise jái nchjaha, xuta ngatitsun ní jái nchjaha tu xi ngjuaikj'áha ra animaha.

B'i ts'in kitsúya Jesu nkjé tjihin nga k'úentu kjintía xuta ni'yakuyáha (Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ As'ai b'i incha kitsúhu jóo Jesu:

—Nkjin niyá b'entu kjintía kə nchjakə Ntíaná já ni'yakuyáha Jua Bautista, kə b'a ta ts'in já ni'yakuyáha já fariseo. Tunga máha xi ts'i, incha kjine kə 'bi.

³⁴ B'i kitsú Jesu:

—¿A mahá b'entu kjintía xuta xi tjintujín nku s'í kjuabixan nk'ie nga tíñajin saha nda bixoon? ³⁵ Tunga kuichúhú nistjin nga chjú'aha nda bixoon. Nk'ie nga kuichú nistjin xu'bo, nk'iehé nga k'úentu kjintía.

³⁶ Kə b'i ts'in ta y'éjña chubayahá:

—Najmi tjín xi batet'a nku te najyun tsetse kə b'estit'akoho nku najyun chá. Tsa b'a ts'ín, najmi tu nku najyun tsetse batsun. Ta najmi b'akjáha xinkjín najyuu nga s'estiya. ³⁷ Kə ta ndaha najmi ch'a binchá binu tsetse nku tsa tjabaxín chá. At'aha binu tsetse kjetiya tsa tjabaxín chóo. As'ai fi ndzjo binu kə batsún tsa tjabaxín. ³⁸ Kui nga tsa tjabaxín tsetsehé xincháha binu tsetse.

³⁹ Kə najmi tjín xi 'bi binu chá, tsa tu sa binu tsetsehé ts'ín mje ngá. At'aha b'a tsu nga xi chóo xi 'yún nda.

6

B'i ts'in kinchjanimíyaha Jesu nistjin nkjúun (Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Nku xuatú tí'a Jesu má nga tjíntje tuniñu. As'ai já ni'yakuyáha incha kikje'yún tuniñu kə incha kits'intjiya ntsja nga kikjine. ² As'ai k'ua já fariseo b'a kitsúhu:

—¿Á ni xi tíña nkjúhun ra kjuatéxumoo nga nistjin nkjúun tín'ehenu?

³ B'i kitsú Jesu:

—¿A najmi kjehé n'eyo má nga tjít'a ni xi kits'ín David nk'ie nga kama bjoho kui kə já xi tjenkoho? ⁴ Jas'en ante nkjúhun Ntíaná kə kikjine ninkuan nkjún xi tjintu yo, ni xi tu já na'miu ma kjinehé. Kikjine niu kə ta kitsjáha já xi tjenkoho.

⁵ Kə b'a ta kitsúhu:

—Ntíhi Ndax'iun batéxumaha santaha kə nistjin nkjúun.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu nku nda xi ch'ihin ntsja (Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Ni xi kama nga kj'ái xuatú ngáha, jas'en Jesu ni'ya sinagoga kə tsakúya. Yo ta kab'ejña nku nda xi ch'ihin ntsja kixi. ⁷ Já chjine'éhen kjuatéxumoo kə já fariseo kikuntá 'ma Jesu, tu xi skuéhe tsa ts'ínnkihi ndo nga nistjin nkjúun kə b'a ts'in sakúhu ra má tíndyjajihin Jesu. ⁸ Tunga behé Jesu ni xi tíincha ts'ínnkjink'un jóo. As'ai kinchjako nda xi ch'ihin ntsja:

—Tisintjen kə tisinjñai yo kamaseen.

Tsisintjen ndo kə tsasinjña kamaseen. ⁹ As'ai b'i kitsúhu jóo:

—Nku ni kuasjáyanuu. ¿Mí nihi xi ma n'e nga nistjin nkjúun? ¿A ma n'e ni xi nda, a ra ni xi najmi nda? ¿A ma n'ek'anki xuta, a ra ma n'ek'ien?

¹⁰ As'ai tsasehe ngayjee já xi kabinchandáihí kò b'ì kitsúhú ndá xi ch'ihín ntsja:

—Tjentei ntsai.

B'a kits'ín ndò kò kamanda ntsja. ¹¹ Tunga máha já xu'bo, tų ni xí kama kjahán rá kò b'ì ngján kinchjanijmiyakòho xinkjín mí nihi xi kama ts'íhín Jesu.

B'ì ts'ín kitsjá xáha Jesu já postru xi te joo
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Kj'ai nistjin ngáha ngji nchjako Ntíaná Jesu má tíña nku asunntu tjenki. Nku nistjen kik'aha yò nga kinchjako Ntíaná. ¹³ Nk'ie nga ja kama ndzjeen, kinchjaha xuta ni'yakuyáha. Te jo maha já xi j'ájin. Já postru kitsúhú jóo.

¹⁴ Kui xu'bi já te jo xi j'ájin Jesu: Simon, xi kitsjá j'áhin nga ta Pedro k'úin, kò Andre, xi nda nts'e Pedro maha, Santiago, Jua, Felipe, Bartolome, ¹⁵ Mateo, Toma, Santiago xi ntíhi Alfeo, Simon xi mako já xi mjehe ts'íin ndáihí naxinantá Israel, ¹⁶ Juda xi ntíhi Santiago, kò Juda Iscariote ya xi askahan kits'ínkjas'en Jesu.

B'ì ts'ín kama ñjakúnehe xuta Jesu
(Mt. 4:23-25)

¹⁷ As'ai nibajenko Jesu jóo kò j'ai sinjña'yún nku ante sunya. Yò kama ñjakú nkjin xuta ni'yakuyáha kò nkjin nkjún xuta xi nibaha ngayjee nanki xi tjin ante Judea kò xi tjin andaihi nanki Jerusalem kò ante xi tíña maha nanki Tiro kò nanki Sidon. Kui xi j'aisínñjuhu Jesu kò tų xi kama nki yaha rá xi k'uhun ch'in. ¹⁸ Kò xuta xi un tíbehe nga tíntujíhín jánindoo ta kama ndáihí. ¹⁹ Ngayjee xuta mjehe nga ts'íinkò Jesu, at'aha nga'yún xi bitjújíhín. Kui nga'yún xi ts'ínkikòho rá ngayjee xuta.

B'ì ts'ín kitsúya Jesu yá xutaha xi nda tjin ts'e nginkun Ntíaná
(Mt. 5:1-12)

²⁰ As'ai tsasehe Jesu xuta ni'yakuyáha kò b'ì kitsúhú:

—Á b'a nda tjíhin ts'ajun xi najmi tjinnuu kjuanchíná xi kama 'yún k'un, at'aha jun xi tintsúbajiun má batéxuma Ntíaná.

²¹ Á b'a nda tjíhin ts'ajun xi tíma bjohonuu nd'ai, at'aha jun xi k'uanki kama ngáhanuu.

Á b'a nda tjíhin ts'ajun xi tích'íhinu nd'ai, at'aha jun xi chajnu ngáhanu.

²² Á b'a nda tjíhin ts'ajun xi ts'íin unkiehenuu xuta, nk'ie nga najmi sasíhín jun xuta, nk'ie nga ch'on kuitsunuu kò nga kúinchjayanenuu xi nkú joyaha tsa jun xi ch'onk'un at'aha Ntíhi Ndax'iun yankiu. ²³ Tsjo katumanuu kui nistjiun kò katsejíninnuu kjuatsjo, at'aha 'yún tse chjí xi n'ekjóhóon ndjiojmi ján. At'aha ntje cháha xuta xu'bo b'a ta ch'on kits'íhín já profeta xi kis'e nistjin nk'ie.

²⁴ Tunga nima rú n'ehenu xi nchínó, at'aha ja t'n'ekjóhóon kjuatsjonuu.

²⁵ Nima rú n'ehenu xi kitse sisinnuu nd'ai, at'aha kama bjo ngáhanuu.

Nima rú n'ehenu xi tíchajnu nd'ai, at'aha k'úé nusin nusinnuu kò ch'íú.

²⁶ Nima rú n'ehenu nk'ie nga ngatentee xuta nda ts'ín kúinchjayanenuu, at'aha b'a ta nda ts'ín kinchjayanane ntje cháha xuta xu'bo já profeta tsank'á xi kis'e nistjin nk'ie.

B'ì ts'ín tsakúya Jesu nkú n'eká xi ch'on títs'inná
(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ Tunga máha jun xi tíasinñjúnú, b'a tíxinnuu. N'etjó xuta kontrannuu. Nda n'ohó xuta xi unkienuu. ²⁸ Xi ch'on kuitsunuu, nda t'ihun. Nk'ie nga chubakò Ntíaná, chubantjo xuta xi ch'on títs'innuu. ²⁹ Tsa tjin xi k'onjihín

nku tsahi, tjeihin ko xinkuu. Ko tsa tjin xi kje'ahi chinkantsjahi, tjenjeihini nga katjiko ko chinkahi. ³⁰ Tu yaha ni xi kuankihi tsa mi nihi, tjeihin. Ko tsa tjin xi ngjuai ko ni xi ts'i, najmi tu ji n'enisihini ri. ³¹ Xi nku ts'in mjenu nga n'enu, b'a ta n'oho xuta xi kja'i.

³² 'Tsa n'etjo xi tjoho jun, imi kjuandaha xi tin'o? Santaha ko xuta ngatitsuun b'a ta ts'in tjoho xinkjin. ³³ Ko tsa nda n'ohoo xi nda tits'innuu, imi kjuandaha xi tin'o? Santaha ko xuta ngatitsuun b'a ta incha ts'in. ³⁴ Ko tsa n'ekienyohoo xi behe k'un nga tsja ngajoya ngahanuu, imi kjuandaha xi tin'o? Santaha ko xuta ngatitsuun ts'inkienyaha xinkjin ko kuya ngajoya ngaha.

³⁵ 'Tunga maha jun, n'etjo xuta kontranu, n'oho ni xi nda, ko n'ekienyo nga najmi tu chuyot tsa k'uai ngajoya ngahanuu. B'a ts'in tse chji n'ekjaihini ruu ko kujichumo ntihini Ntjaná xi tjina nk'a jan. At'aha kui xi nda ts'inko ndaha tsa xi ch'onk'uun ko xi najmi tsjaha mab'achjihini nga nda tin'eko. ³⁶ Kui nga katuma nimahanuu xuta xingisoo xi nku ts'in Na'minuu ma nimaha xuta.

*B'i ts'in tsakuya Jesu nga najmi n'ek'anjiá je xuta
(Mt. 7:1-5)*

³⁷ 'Najmi tu n'ek'anjiu je xuta xi kja'i. B'a ta ts'in Ntjaná najmi ts'innijenu. Najmi tu n'ohoo kua xuta xi kja'i. B'a ta ts'in Ntjaná najmi ts'innuu kua. N'endyat'o ko Ntjaná ta ts'innidyat'anuu. ³⁸ Tjon ko Ntjaná tsja sisinnuu. Ts'intse susun ko xi k'uejsujneyaha tsanuu. Xi nguai ndzontjahi kama. Chuba xi n'e chjon nga k'uo, ta kui xi k'uchubako ngahanuu Ntjaná nga tsjanuu.

³⁹ Ko b'i ta ts'in tsakuya Jesu nga y'ejna chubaya:

—¿A kamaha ra nku nda ka kuaku niyaha kja'i nda ka? ¿A najmi kujuntuyaha nku tixa nga joo? ⁴⁰ Nku nda ni'yakuya najmi 'yun yankjun sa nga nda maestruhu. Tunga nga ja kfet'aha ni xi tibangiya, b'a ta ts'in kamaha xi nkuhu nda maestruhu.

⁴¹ '¿Nku ts'in ji tichasehe ri stje xi kjinkihini tunkun nda nts'ei nk'ie nga najmi tits'in ndzjehini yaxu'ba xi kjinki tunkuin? ⁴² Tsa najmi tiyai yaxu'ba xi kjinki ts'i, ¿nku ts'in b'a k'uhini ri nda nts'ei: "Nda nts'e, k'ua'inteni nga k'uasjenkia stje xi kjinki tunkuin"? Tin'ei ni xi ts'in xi tu tsjoho ra bakuchji xi nku ts'in benkjun Ntjaná ni xi n'eni ni. N'esje mahi tjun yaxu'ba xi kjinki tunkuin, tu xi nda kama ndzjehen ri nga n'esjenki stje xi kjinki tunkun nda nts'ei.

*B'i ts'in tsakuya Jesu xi nku ts'in yaha ra xuta
(Mt. 7:17-20; 12:33-35)*

⁴³ 'Najmi ya tu xi nda bjaha tu xi najmi nda, ko ta ndaha ya tu xi najmi nda bjaha tu xi nda. ⁴⁴ Tu xi bjaha nga nkunku ya tu xi tjin, kui xi bakuchji xi nku k'un ya tuu. At'aha najmi ajin na'yoo s'e tu higo ko ta ndaha najmi ajin na'ya ntsje s'e tuntsjaje. ⁴⁵ Nku nda xi nda, ni nda xi tjinajin animaha b'asje. Nku nda xi ch'onk'un, ni ch'onk'un xi tjinajin animaha b'asje. At'aha ni xi kitsejihini animaha xuta, kui ni nihi xi bitju ts'a.

*B'i ts'in tsakuya Jesu ya xutaha xi nkjink'un
(Mt. 7:24-27)*

⁴⁶ '¿A: "Nda maestru, nda maestru", ti'mihinú nga najmi tin'ehenu ni xi tibakuyanuu? ⁴⁷ Xinyanuu ya xi nku joyaha xi f'aisena ko nt'e enna ko ts'intjusun. ⁴⁸ Kui xi b'a joyaha nku nda xi nanka tsakjan ko naxi y'eyanjikoho tuts'in ni'yaha nga kits'inda. Nk'ie nga kama 'yun ntaje, 'yun j'aik'iehe ni'yo. Tunga najmi j'ajniyaha ra, at'aha naxi kamandasun.

49 'Tunga máha xi nt'é énná kò najmi ts'íntjusun, kui xi b'a joyaha nku ndá xi tu asun t'anankiuhú kits'ínndasún ni'yaha nga najmi y'éyanji. Nk'ie nga 'yún j'aisatéhe ntáje ni'yoó, tu tjen'yún tsijnehé kò tu xihí ní kis'ejña.

7

B'i ts'ín kits'ínkijí Jesu ndá musuhú nku ndá jun k'aku (Mt. 8:5-13)

1 Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga kinchjako xuta, as'ai ngji nanki Capernaum. 2 Yo tíña nku ndá jun k'aku Roma xi tíñaha nku ndá musu xi tjo nkjühun, xi kjijña un kò ja ma kuayáhá. 3 Nk'ie nga kint'é ndá jun k'aku ni xi títs'ín Jesu, kits'ínkjisehe k'ua jáchá xi tíhín xá ajihín xuta judío, tu xi kuankihí rá Jesu nga kj'uaí ts'ínkijí ndá musuhú. 4 As'ai incha j'aisehe Jesu kò tsankintjáí ndá juun nga b'a incha kitsú:

—Nda animaha ndo. Machjéhen nga kuisinkoi. 5 At'aha tjoho xutaná kò santaha nku ni'ya sinagoga kits'ínndani.

6 As'ai ngjiko Jesu jóo. Tunga nk'iehé nga ja incha tsichu tiña ni'yaha ndá juun, k'ua já xi nda nchjakoho ndá juun kits'ínkjisehe Jesu tu xi b'a kuitsuhú ra:

—B'i títsuhi ndá jun k'aku: Ji nda ntia, najmi tu n'estihí yjohi, at'aha najmi an tsuhuna tsa ni'yaná kuitjás'ein. 7 Kui kjuaha nga tá najmi kama tak'an kjúáisehera. Tu b'a tíxín ní nga katumanda ndá musuna, kò kamanda ndo ma. 8 At'aha xi nkúhu an, tíñana xi batéxumana kò tá tíinna já jun xi batexumaha. Nk'ie nga: “T'in”, xihín nku, as'ai fi. Kò tsa: “Nibái”, xihín kj'ai, as'ai nibá. Kò tsa nku ndá musuna: “N'ei kui nií”, xihín, as'ai ts'ín.

9 Nk'ie nga kint'é Jesu én xi kits'ín nibá ndá juun, kama nkjühun kò kits'ínk'ótjiya nga kinchjako xuta nkjin xi tjenko:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku xuta xi ntje Israel tjeheh ra najmi kjee sakúinna xi b'i ts'ín s'ejihín an xi nkú ts'ín s'ejihín ndai.

10 Nk'ie nga kik'óya ngáha já xi kits'ínkji ndá jun k'aku, ja nda ngáha ndá musu nga incha j'ai.

B'i ts'ín kits'ínkj'áiyaha Jesu ntíhi nku tachjuún xi ja k'ien x'ihín

11 Nk'ie nga ja kama, as'ai ngji Jesu nanki ichí xi 'mi Nain nga tjenko ts'íhin já ni'yakuyáha kò nkjin nkjún xuta. 12 Nk'ie nga ja tsichu tiña Jesu má nga bitjas'ehen raá nankiu, kikie nga ntí nku tutuhú nku tachjuún xi ja k'ien x'ihín tíincha fingjányanji xuta. Nkjin nkjún xuta nantia xi tínn yo xi tjenkoho tachjuún. 13 Nk'ie nga kikie Nda Ntíaná tachjuún, kama nimaha kò b'a kitsúhu:

—Najmi tu ch'í.

14 As'ai ngjise tíñaha kaxo kò kits'ínko. Tsincha'yún já xi y'anganki kaxo. As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ndati, ji tíinchjakoho. ¡Tisíntjein!

15 As'ai y'ejña kutu ndá xi ja ka'mee kai kò kinchja. Kits'ínkjas'en ngáha Jesu ndo aya ntsja naaha. 16 Kitsankjún ngayjee xuta kò kits'íntsjoho Ntíaná nga b'i kitsúhu xinkjín:

—Nku ndá profeta chánka ja kuitjujinná.

Kò b'a tá kitsú ya:

—Ntíaná ja kj'uaisinko xutaha.

17 Kinu'yá ni xi kits'ín Jesu ngayjee ante Judea kò ngayjee ante xi tíndai yo.

B'i kitsú Jesu nga kinchjako já ni'yakuyáha Jua Bautista (Mt. 11:2-6)

18 Jua Bautista ta kint'é ngayjee ni xu'bi, at'aha ja ni'yakuyaha kitsuyaha. As'ai kinchaha jo ja ni'yakuyaha 19 ko kits'inkjisehe Jesu tu xi ngjuaingiasjayaha ra nga b'i kuitsuhu: "¿A ji nda xi tjihin nga kj'uai? ¿A ra chuyaha ri kj'ai ndaha?" 20 Nk'ie nga j'ai joo ma tjina Jesu, b'i incha kitsuhu:

—Jua Bautista kuats'in nibani nga chasjayaihi: "¿A ji ru nda xi tjihin nga kj'uai? ¿A ra chuya ru ri kj'ai ndaha?"

21 Ta kuihi chubo kits'innkihi Jesu nkjin xuta xi k'uhun ch'in, xi un tibehe ko xi tjintujihin janindo, ko kits'in nga kama chjih nkjin xuta ka. 22 As'ai b'a kitsuhu joo:

—Tankink'inyohoo Jua ni xi kuayo ko ni xi kuanu'yó ei. Tima chjih xi kaha. Xi najmi ma fi tincha fi. Xi k'uhun ch'in fentujnu timanda. Tint'é xi stayaha. Tif'ayaha xi ja k'ien. Tis'enijmíhi én nda tsuhu Ntiana xi x'ahan. 23 jNda tjin ts'e xi najmi tjin ni xi ts'inch'oho nga tsjennkina!

*B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu Jua Bautista
(Mt. 11:7-19)*

24 Nk'ie nga ja ngji ja ni'yakuyaha Jua Bautista, as'ai b'i kitsú Jesu nga kinchjanijmíyaha Jua:

—¿Mí nihi xi tsankinsenkjuhun ante kixiu? ¿A nku yaxá xi tits'ink'ajnihi ntjo? 25 Tsa najmi, ¿mí nihi xi tsankinsohoo? ¿A nku nda xi yja najyun tsjo tjin? Najmi, at'aha xi bja najyun tsjo k'un ko xi nda ts'in tjintu, ni'yaha ní ja rej tjintu. 26 Tunga, ¿mí nihi xi tsankinsenkjuhun? ¿A nku nda profeta? Jhon, kui. An b'a tixinnu nga kui Jua xi 'yún chánka sa ajihin ja profeta.

27 Jua tinchjanijmíyaha ni xi tjit'a xujun éhen Ntiana: Tits'inkjáa nda chjine'enna tu xi ngjuai títjuhun ri. K'uenda títjun niyáhi.

28 An b'a tixinnu. Ndaha nku xuta xi tjin asunntej najmi 'yún chánka sa nga Jua Bautista. Tunga xi 'yún ichi má batexuma Ntiana, kui xi 'yún chánka sa nga Jua.

29 Ngayjee xuta ko santaha ja xi f'achjintjai ch'a nga ts'inxát'aha ja Roma, nk'ie nga kint'é éhen Jesu, b'a incha kitsú nga naxu ts'in Ntiana. At'aha kui xi kits'in yu nga ksaténtá nk'ie nga tsaténtá Jua xuta. 30 Tunga ja fariseoho ko ja chjine'éhen kjuatexumoo najmi ksaténtá. B'a ts'in ta kuihi y'éch'oho ra yjoho ni xi y'enda Ntiana nga tsjáha. 31 B'i kitsú ya Jesu:

—¿Mí nihi xi k'uejña chubayakohona xi nkú k'un xuta xi tjin nd'ai? ¿Yá xi b'a joyaha xuta xu'bi? 32 Kui xi b'a joyaha ja asti xi b'entu niyatée ko kjintayaha xinkjin nga b'a incha tsu: "Nk'ie nga kin'ekjanej yanaxu, ¿a najmi kichankihinu? Ko nk'ie nga kisej suun nusin, ¿a najmi kich'ihinu?"

33 At'aha nk'ie nga j'ai Jua Bautista, y'ejna kjintia ko najmi kik'i binu. As'ai: "Ndaninda tjinajihin", tsixiun. 34 Askahan j'ai ngá Ntíhi Ndax'iun xi kjine ko 'bi, ko tu sa b'aha bixin ngó: "Kui ndai xi 'yún kjine ko 'yún 'bi. Nda nchjako ja xi f'achjintjai ch'a nga ts'inxát'aha ja Roma ko ja xi najmi naxu ts'intjusun kjuatexumoo." 35 Tunga tis'ejña chjih kjuankjintak'uhun Ntiana nk'ie nga tiyaha ni xi tits'in.

B'i kama nk'ie nga ngji Jesu ni'yaha nku nda fariseo

36 As'ai nku nda fariseo b'a kitsuhu Jesu nga ngjuai kjinekooho niñu. Ngji Jesu ni'yaha ndo ko y'ejnat'a yámixoo. 37 As'ai nku tachjuun ngatitsun xi ta tjina nanki xu'bo kint'é nga niñu tikjine Jesu ni'yaha nda fariseo. As'ai j'aiko nku lubata ndjio chji xi tinchaha ntá sinjne. 38 Tikjintáha ts'ihin nga j'aik'iejnat'a tsuku Jesu ko ntánkun tsanéjukoho. As'ai ta kuihi ntsjaku kits'inxijnukoho sjai Jesu ko kikjexu'ba ko kik'onjnuhu ntá sinjne.

³⁹ Nk'ie nga kikié ni xu'bi nda fariseo xi tsankihí Jesu nga kj'uaí kjinekoḥo niñu, b'í ts'ín kits'ínkjink'un: "Tsa kjuaxi nga nku nda profeta ndai, skue ra yá naaha xi títs'ínkoḥo kō mí xutaha niu, at'aha ngatitsuhún ts'ín tachjúun."

⁴⁰ As'ai b'í kitsú Jesu:

—Ji Simon, nku ni mjena xínyaha.

B'a kitsú ndo:

—Chubai, nda maestru.

⁴¹ B'í kitsú Jesu:

—Jo já kitsjehen toohon nku nda xi ts'ínkienya toon. Nku xi kitsjehen un unchan toontaba kō nku xi kitsjehen cháte. ⁴² Nk'ie nga najmi be jóo nkú ts'ín k'uéchjihí ndo at'aha najmi tjihin toon, as'ai kin'endyjat'aha nga jóo ni xi tjeḥen. Kui nga t'inyahaní, ¿má xi kui já xi jóo 'yún tjo saha nda xi ts'ínkienya toon?

⁴³ B'a kitsú Simon:

—Nda xi 'yún tse kin'endyjat'aha, xian.

B'í kitsú Jesu:

—B'a tjin ni xi kuakixín.

⁴⁴ As'ai tsase Jesu má síña tachjúun kō b'a tá kitsúhu Simon:

—¿A tiyai tachjín? An kjuáikjas'en ni'yahí kō najmi kuak'ainí ntánijua xi kuanejnúhuna tsuká. Tunga máha tachjín, ntánkun kuakanéjnukoḥo tsuká kō ntsjaku kuats'ínxijnukoḥo. ⁴⁵ Najmi kuachjuxu'baní tsa kuasuniñaní nk'ie nga kjúa ni'yahí, tunga tachjín santa nkúhu nga kuas'en najmi tíchú maha nga tikjexu'ba tsuká. ⁴⁶ Najmi kuich'onjnuihí seti nintaká, tunga tachjín ntá sinje kuak'onjnuhu tsuká. ⁴⁷ Kui nga b'a tíxihin ra. Ja kama ndyjat'aha ngayjee ngatitsun nkjún xi tjihin, at'aha 'yún tse kjuatjo kuakakúchji. Tunga xuta xi íchí n'endyjat'aha, kui xi íchí kjuatjo bakúchji.

⁴⁸ As'ai b'a kitsúhu tachjúun:

—Ja kama ndyjat'ahi jéhi.

⁴⁹ As'ai já xi kab'entut'ákoḥo yámixō b'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿Yá ndaha xu'bi nga santaha ngatitsun maha ra ts'ínndyjat'aha?

⁵⁰ Jesu b'í kitsú yaha tachjúun:

—At'aha kuas'ejihin nga Ntjaná kits'ín nibána, kui nga kuan'ek'ankihi ri. T'inndai kō kas'ehi kjuajyu.

8

Kui jminchjín xi tá kitsjennkíhi Jesu

¹ Ja kamoó, as'ai ngji Jesu nga kikjatsú'ba xkí nanki i xi tjin yo kō xi xixihí. Y'énjimí kō kitsúya nga Ntjaná xi batéxuma. Kitsjenkoḥo já postru xi te jóo ² kō k'ua jminchjín xi kits'ínkíhi kō xi kik'onsje jáninda xi tjíntujihín. Tjenjihín jminchjún Mariá xi tá 'mi Magdalena, xi tsitjujihín yatu jáninda, ³ kō Juana chjuúhun Chuza, nda xi ts'ínxát'aha nda rei Herode Antipa, kō Susana kō nkjin sa jminchjín xi tsasinko Jesu nga kitsjáha ni xi tjihín.

B'í ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda xi tsaténdzjo xujmá (Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Kama ñjakú nkjún xuta xi incha tsitju nankihí nga j'aisehe Jesu. As'ai tsakúyaha nga y'éjña chubayaha. B'í kitsú:

⁵ —Nku nda ngjiténdzjo xujmáha. Nk'ie nga tíbaténdzjo xujmóo, k'ua xi tsixuntu andai niyóo. As'ai tsisinne kō nisee incha kikjine xujmá xu'bo. ⁶ K'ua xi tsixuntu ajin ndjio. Nk'ie nga jasu, as'ai kixí at'aha kindyjat'aha ntánijua.

⁷ K'ua ngá xi tsixuntu ajin na'yóo. Kisá na'yóo kō najmi kitsjántehé nga nda

saá xujmá xu'bo. ⁸ Tunga k'uahá ngá xi tsixuntu má nga nda nankiu. Kui xi jasu kō tū xí tsehé kitsjá. Nkúnkú xujmóo kitsjá santaha unchan niyá sa.

Kō 'yún kinchja Jesu nga b'í kitsú sa:

—Xi tjen tjabaxínñju katasínñju.

B'í ts'ín kitsúya Jesu á tū subahá y'éjña chubayaha nga tsakúya
(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ As'ai já ni'yakuyáha incha kingjásjaiyaha mí nihi xi tsakúya nga y'éjña chubayo. ¹⁰ As'ai b'í kitsú Jesu:

—Jun ja kik'ainuu nga kamankjinnuu ni xi 'ma tíjña ts'e xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná. Tunga xutá xi k'oo tū s'ejña chubayahá ra, tū xi ndaha tsa kuasehe tunga najmi skuéhé, kō ndaha tsa kuasínñju tunga najmi kamankjihín ra.

B'í ts'ín tsakúya Jesu xi nkú ts'ín ts'ínkjáihín xutá éhen Ntíaná
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ B'í tsuhú ra én xi kuak'iejña chubaya. Xujmóo, kui xi nkú joyaha éhen Ntíaná. ¹² Xujmá xi tsixuntu andai niyóo, kui xutaha xi nt'é éen, as'ai nibá ndanindoo kō kjexín én xi ja tíjñajin animaha xutá xu'bo tū xi najmi s'ejihín ra éen kō b'a ts'ín najmi n'ek'ankihi.

¹³ Xujmá xi tsixuntu ajin ndjio, kui xutaha xi nt'é éen kō tsjo ts'ín ts'ínkjáihín tunga najmi 'yúhún tjihín kja. Kutjuhú s'ejihín Ntíaná kō nk'ie nga chjut'ayák'un, ts'ín t'axihín yjoho éen.

¹⁴ Xujmá xi tsixuntu ngá ajin na'yóo, kui xutaha xi nt'é éen tunga ni xi tjihín asuntee s'entaha ra, kō mjehe kjuanchinóo kō kjuatsjo xi tjin asuntee. B'a ts'ín najmi sakúntehe ra nga nda saáha éen ajin animaha xutá xu'bo kō najmi tsjá chan.

¹⁵ Tunga máha xujmá xi tsixuntu nanki xi ndoo, kui xutaha xi nda animaha kō kixi tjituyáha. Basínñjuhu éen kō b'a joyaha xujmá xi tsjá chan xi nda, at'aha ndjá tíncha.

B'í ts'ín tsakúya Jesu nga najmi ma s'ejña 'ma éhen
(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Najmi tjin xi b'éti nku nd'í kō as'ai b'é'makoho nku ni kō tsa b'éjñanki kinte nathan kamo. B'éjña nk'a ní, tū xi s'e ndzjehen ra xutá xi kjuas'ehen ayoo.

¹⁷ At'aha ngayjee ni xi 'ma tíjña nd'ai, kuichú nistjin nga s'ejña chji. Kō ngayjee ni xi najmi tíjña chji nd'ai, kuichú nistjin nga cha kō kuitju chji. ¹⁸ Kui nga 'yún nda tasinñjuhunú ni xi tínu'yó. At'aha xi mjehe nga kamankjihín, k'uai saha. Tunga xi najmi ts'ínsihín nga kamankjihín, chjú'aha santaha ni xi títsu nga kamankjihín kai.

B'í ts'ín kitsúya Jesu yá xi naaha kō yá xi já nts'e
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ As'ai naaha kō já nts'e Jesu j'aisehe, tunga najmi kamahá tsichusehe at'aha katsehe xutá yo. ²⁰ As'ai tjin xi b'a kitsúhu Jesu:

—Naahi kō já nts'ei kabincha natsin ján. Mje rúhu skuéhi.

²¹ B'í kitsú Jesu:

—Xi basínñjuhu éhen Ntíaná kō ts'íntjusun, kui xutaha xi nána kō já nts'é.

B'í ts'ín kits'ínk'íéjyu Jesu ntjo kō ntáchak'uun
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Nku niyá jas'enko Jesu já ni'yakuyáha nku tsutsu kō b'a kitsú:

—Tjián ngabantá xinkuhú ntáchak'uun.

As'ai incha ngji. ²³ Tunga nk'iehé nga tìncha f'atikjá ntóo, tū kis'efehé Jesu. As'ai kamajín ntáchak'uun nku ntjō xi tū xí 'yúhún kō jas'eheñ ntánijua tsutsuu. B'a kama xi ja ngjuajjinntí yóo kama. ²⁴ As'ai já ni'yakuyóo incha ngji ts'ínkj'áha Jesu kō b'i kitsúhu:

—Ji nda maestru, nda maestru! Ja kuayáa ei ni!

As'ai tsisintjen Jesu kō ndjá kinchjako ntjō kō t'éheñ ntáchak'uun. Kitsjenjyú ntjō kō kis'e jyuyu. ²⁵ B'i kitsúhu já ni'yakuyáha:

—¿Á najmi s'ejihinnuu Ntjaná?

Kitsankjún kō kama nkjúhun jóo kō b'i ngján b'i kitsúhu xinkjín:

—¿Yá ndaha xu'bi nga santaha kō ntjō kō ntáchak'uun batéxumaha kō nt'é'éheñ?

*B'i ts'ín kits'ín ndaíhi Jesu nku nda xi tjíntujíhin jánindoo
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)*

²⁶ As'ai incha tsichu nankihí xuta Gerasa, nanki xi tíña ngabantá ntáchak'uun, xi tjeheñ ankjín ante Galilea. ²⁷ Nk'ie nga tsitjuen Jesu tsutsuu, as'ai j'aik'úhun nku nda xi yō nankihí. Ndaninda tíñajihín ndo. Kui xi ja nd'ai nkjún najmi ta bjaha najyun kō ta ndaha najmi b'ejñaya ni'ya. Tū ajin tsjóohó b'ejña. ²⁸ Nk'ie nga kikié Jesu, tsasinkunch'int'aha kō kikjintáya nga b'i kitsúhu:

—Ji Jesu, Ntíhi Ntja nku tutu xi tíña nk'a ján, ¿mí nihi xi tjínkōhi an? Tíbankihi nga najmi tū 'bainí kjuanima.

²⁹ B'a ts'ín kinchja ndo, at'aha Jesu b'a kitsúhu ndanindoo nga kuitjujihín. Ja tū xí nd'ahí kō yaha nga tíñajihín ndo ndanindoo. Ta nda tsa n'úkicha s'e'yúnkōho ndo. Tū nkú kjetiyahá ni xi s'e'yúnkōho. As'ai ndanindoo fikōho má nga najmi ch'a tjín.

³⁰ As'ai Jesu kingjásjaiyaha:

—¿Nkú 'mihi?

B'a kitsú ndanindoo:

—Legion 'mini.

B'a kitsú at'aha mihi jánindoo tjíntujíhin. ³¹ As'ai incha tsankihí Jesu nga najmi tū ts'ínkijihí ante ch'on chuun má nga un skuehe. ³² Xi tjeheñ nku asunntu tjenki nkjin nkjún chinka tìncha kjine jña. As'ai jánindoo tsankihí Jesu nga tsjantehe nga ngjuaikjas'enjihín chinko, kō kitsjá kjuá Jesu. ³³ Incha tsitjujihín ndo jánindoo nga incha ngjikjas'enjihín chinko. Tsangatsanka chinko nga kikjaníkj'antjai yjohō má nk'antjaihi yō kō tsixuntujín ntáchak'uun. Yō jesunjín ntá.

³⁴ Máha já xi tìncha kunntá chinko, nk'ie nga kikié ni xi kamoo, incha tsanka. Ngji tsúyaha xuta xi tjín ajin nantjō kō andai nantjō. ³⁵ As'ai incha j'aisehe xuta ni xi kamoo. J'ai má tíña Jesu kō kikié nga kab'ejñat'a sjai Jesu nda xi tsitjujihín jánindoo. Ja yja ngáha najyun kō ja nda jeje ngáha. Incha kitsankjún jóo. ³⁶ Já xi kikié ni xi kamoo incha kitsúyaha xuta xingisoo xi nkú ts'ín kamandaha nda xi tsitjujihín jánindoo. ³⁷ As'ai ngayjee xuta nantja xi tjín nanki Gerasa tsankihí Jesu nga kuitju ngáha yō, at'aha tū ni xí incha kitsankjúhún. As'ai jas'en Jesu tsutsuu kō kik'óya ngáha.

³⁸ Máha nda xi tsitjujihín jánindoo, mjehe nga tsjénkijihí Jesu kō tsankihí kjuá. Tunga tsasín niyáhá ra Jesu. B'i kitsúhu:

³⁹—T'in ngáhani ni'yahi kō tixínyai ngayjee ni xi kuats'ínkōhi Ntjaná.

As'ai ngji ndo kō kitsúya ngayjee ajin nantjō ngatentee ni xi kits'ínkōho Jesu.

*B'i ts'ín kits'ínkijihí Jesu nku takjín kō nku tachjuún
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)*

⁴⁰ Nk'ie nga ja kik'óya ngáha Jesu ngabantá xinkuu, tsjo ts'in kits'ínkjáihin xuta nkjiun, at'aha ngatentee tíncha kuyáha. ⁴¹ As'ai j'ai nku nda xi 'mi Jairo xi ta nku nda k'akuhu ni'ya sinagoga. Kui xi tsasinkúnch'int'aha Jesu ko tsankihí nga ngjuai ni'yaha, ⁴² at'aha takjín nku tutuhu xi tjihin te jo nú ja tíme.

Nk'ie nga tífi Jesu yo, íxí tibasinne'yúhún ra xuta nkjin xi tjennkihí. ⁴³ Ta tjenjihin xuta nkjiun nku tachjuún xi tjihin te jo nú nga jní títs'ínk'iehen. Já chjinenki kits'ínkjehe ngayjee ni xi tjihin. Ndaha nku najmi kamaha kits'ínkihí. ⁴⁴ Kui tachjuún xi nibaha astun Jesu ko kits'ínko tuts'in najyuhun. Ta kuihi chubó tjen'yún kitikjáyahá ra jniú. ⁴⁵ As'ai b'ahá kitsú Jesu:

—¿Yá xi kuats'ínkona?

Tunga ndaha nku najmi kits'ínkie yjoho. As'ai b'a kitsú Pedro:

—Ji nda maestru, xuta nkjiun tibasinne'yihin ko b'i ngján tíncha tsuniñaihi.

⁴⁶ Tunga b'ihí kitsú Jesu:

—Tjín xi kuats'ínkona, at'aha ndzjen kamana nga kuitjujin nga'yúnna.

⁴⁷ Máha tachjuún, nk'ie nga kieke nga najmi kama tsanka 'ma, as'ai íxí ts'atsé nkjúhún nga j'aisinkúnch'int'aha Jesu. Nginkun ngatentee xuta kitsúya mí kjuaha nga kits'ínkoho najyuhun Jesu ko xi nkú ts'in ta kuihi chubó kama nkihí. ⁴⁸ B'i kitsúhu Jesu tachjuún:

—Ji ntína, at'aha kuas'ejihin nga Ntíaná kits'in nibána, kui nga kama nkihí ri. Kas'ehi kjuajyu nga t'in.

⁴⁹ Nk'ie nga b'a ta títsuhu Jesu, tu j'aihí nku nda xi nibaha ni'yaha nda k'akuhu ni'ya sinagoga ko b'a kitsúhu:

—Ja k'uen takjihin. Najmi ta n'estihí ri nda maestru.

⁵⁰ Tunga nk'ie nga kint'é Jesu niu, as'ai b'i kitsúhu ndo:

—Najmi tu binkjuin. Tu nkú kas'ejihin ri an ko kama nkihí takjihin.

⁵¹ Nk'ie nga tsichu Jesu ni'yaha ndo, najmi kitsjánte tsa kj'ai xi kjuas'enko ayoo, tu Pedro sahá, Jua, Santiago, ko na'mihí ko naaha takjuún. ⁵² Kui chubó ngayjee xuta xi kama ñjakú yo tíncha kjintá ko tíncha ts'ínbat'a takjuún, tunga b'ihí kitsú Jesu:

—Najmi tu ch'ú. Najmi ka'me takjuún. Tu kjifehé.

⁵³ Tsajniehe xuta, at'aha incha be nga ja ka'me takjuún. ⁵⁴ Tunga Jesu jakj'á ntsja takjuún ko b'i kitsúhu:

—Takjín, tísintjein.

⁵⁵ As'ai j'áya ngáha ra takjuún ko tjen'yún tsisintjehén. B'a kitsú Jesu nga k'uaihi nichine takjuún. ⁵⁶ Tu ni xí kama nkjúhún ra xi cháha takjuún, tunga b'ahá kitsú Jesu nga najmi tu ch'a xi kuitsuyaha ni xi kamo.

9

*B'i ts'in kitsúyaha Jesu já postru xi nkú incha ts'ín nga k'uénijmí
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)*

¹ Kinchja ñjaha Jesu já ni'yakuyá xi te johó ko kitsjáha nga'yún nga ngajoho Jesu kamaha jóo k'onsje jáninda xi tjintujihin xuta ko nga ts'ínnkihí ch'in xi k'uhun xuta. ² Kits'ínkji tu xi incha k'uénijmíhi nga Ntíaná ja tibatéxuma ko nga ts'ínnkihí xuta xi uhun. ³ B'i kitsúhu:

—Najmi tu chumi nihi xi ch'o nga n'oo niyá. Najmi tu ch'o yánise, ta ndaha tsa, ta ndaha ninkuan, ta ndaha toon, ko ta ndaha najmi tu ch'o jo 'yún najyun. ⁴ Má kuitjás'oon nku ni'ya, yo tintsuboo santa nkúhu nga kuitju ngáhanu ante xu'bo. ⁵ Tsa tjín má najmi n'ekjáinnuu, tu sahá titjusjoo nanki xu'bo ko t'etsujno ndyjo tsuku, tu xi b'a ts'in kuakúchihinu nga tjehe jé xuta xu'bo.

⁶ As'ai tsitju jóo nga incha ngji ngayjee nanki xi tjin yo. Y'énijmí én nda tsuhu Ntjaná ko kits'innkihi xuta un xi tjin tu má xi tjehen ni.

B'i ts'in kits'innkjink'un Herode Antipa ngat'a ts'e Jesu
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Nda rej Herode Antipa kint'é ngayjee ni xi tít'sín Jesu ko ndaha najmi be nkú ts'in ts'íinnkjink'un ngat'a ts'e yáha Jesu. At'aha tjin xi b'a kitsú nga Jua Bautista xi ja j'áiya ngáha ra ngabayoo, ⁸ ko tjin ngá xi b'a kitsú nga nda profeta Elia ja j'ai ngáha, ko kj'ai ngá xi b'a kitsú nga ja j'áiya ngáha ra ngabayoo nku nda profeta xi y'ejna nistjin nk'ie. ⁹ Tunga máha Herode, b'i kitsú:

—An kitsja kjua nga kitikjá nintaku Jua. Tunga, ¿yá ndaha xu'bi yo ni ma, xi b'i ts'in tint'e éhen?

Kui nga mjehe ra Herode skuehe Jesu.

B'i ts'in kits'inkjen Jesu já xi un mij
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Nk'ie nga ja kik'óya ngáha já postru, incha kitsúya tentehe Jesu ni xi kits'in. As'ai Jesu ngjiko t'axín suba jóo nku ante má najmi ch'a tjin, xi tiña maha nanki xi 'mi Betsaida. ¹¹ Tunga incha kikiehé ra xuta ko kitsjennkihi. Jesu nda ts'in kits'inkjáihin xuto ko kinchjanijmíyaha Ntjaná, xi nkú ts'in batéxuma, ko kits'innkihi xi uhun. ¹² Nk'ie nga ja tíma ngixun, incha j'aik'úhun já ni'yakuyá xi te joo ko b'a kitsúhu:

—Tu sahá b'a t'ihin xuto nga katji nanki xi tjin dai ej nga ts'inkj'a nistjen ko katangisjái nichine, at'aha ante kixihí ej.

¹³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tu sahá jun tjohon ni xi kjine xuta.

B'a kitsú jóo:

—Un ichí maha ninkuan xi kich'ai ko jo ichí tji. ¿A ra kuankín ch'atse ní nichine xi kjine ngayjee xuta nkjiun?

¹⁴ At'aha ma ra un mij já xi kabincha yo. Tunga b'ihí kitsúhu Jesu já ni'yakuyáha:

—Nkú ma tsa cháte cháte n'ek'a stíun xinkjín xuto nga n'ek'íentu.

¹⁵ B'a incha kits'in já ni'yakuyóo ko ngayjee xuta incha y'entu. ¹⁶ As'ai jakj'á Jesu ninkuan xi uun ko tji xi jo. Tsasenjinki nk'a ján nga kitsjáha máb'achjihí Ntjaná. Tsakjanya ninkuon ko kitsjáha já ni'yakuyáha tu xi kui incha ts'íinnndzjo ngáha ra xuta nkjiun. ¹⁷ Ngatentee xuto incha kikjine niu santa nkúhu nga incha kitse sisihin. As'ai j'áiya ninkuan xi ts'ankiu. Te jo nisín kamaha.

B'i ts'in kitsúya Pedro nga Jesu xi Ntjaná kits'in nibáha ngajoho
(Mt. 16:13-20; Mr. 8:27-30)

¹⁸ Nku niyá ngjiko t'axín Jesu já ni'yakuyáha ko nk'ie nga tinchjako Ntjaná, as'ai b'i kitsúhu jóo:

—¿Yá xi títsu xuta nga an?

¹⁹ B'a kitsú já ni'yakuyóo:

—Tjin xi b'a tjincha tsu nga ji xi Jua Bautista. Tjin ngá xi b'a tjincha tsu nga ji xi Elia. Ko tjin ngá xi b'a tjincha tsu nga ja j'áiya ngáha ra ngabayoo nku nda profeta xi y'ejna nistjin nk'ie.

²⁰ B'i kitsú Jesu:

—Ko jun, ¿yá xi bixiún nga an?

As'ai b'a kitsú Pedro:

—Ji xi Cristo.

²¹ As'ai b'a kitsúhu Jesu jóo nga tu xí najmi ch'ahá xi kuitsuyáha kui éin.

B'i ts'in kitsúya títjun Jesu nga n'ek'ien
(Mt. 16:21-28; Mr. 8:31-9:1)

²² B'i kitsú ya:

—Tjihin nga un nkjún skuehe Ntíhi Ndax'iun. Jáchá xi tjihin xá ko já n'a mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo najmi incha ts'iinkjáihin. N'ek'ien, tunga nistjin xi ma jahan kj'uaíya ngáha ra ngabayoo.

²³ As'ai kinchjako ngayjee xuta nga b'i kitsúhu:

—Tsa tjin xi mjehe tsjénnkina, ngayje nistjin kat'éch'o subaha yjoho ni xi mjehe ko katsjáha yjoho nga kuayá ngat'ana, as'ai katsjennkina. ²⁴ At'aha xi mjehe ts'iink'anki suba yjoho nga k'úejña t'ik'un, kui xi tu sahá kuayá. Tunga xi kuayá ngat'ana, kui xi tu sahá n'ek'anki. ²⁵ ¿At'aha mí xi chjihí ra tsa ts'iin ngana xuta ngayjee ni xi tjin asuntee, tsa tu sa ndyjahá ngá animaha?

²⁶ 'Kui nga tsa tjin xi kama subaha ra an ko éna, b'a ta ts'in ta kama subaha Ntíhi Ndax'iun xuta xu'bi nistjin nk'ie nga kj'uaíko kjuachánkaha ko kjuachánkaha Na'mihí ko kjuachánkaha ntítsjehe. ²⁷ Kjuaxi ni xi tixinnuu. K'ua xi tjincha ei najmi kuayá santa nkúhu nga skue nga batéxuma Ntíaná.

B'i kama nga kama chji kjuachánkaha Jesu
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Askahan nk'ie nga j'a xi nkú ma jin nistjin nk'ie nga b'a kitsú Jesu, as'ai kinchja t'axihin Pedro, Jua ko Santiago. Ngjinji nku asunntu tjenki nga ngji nchjako Ntíaná. ²⁹ Nk'ie nga tinchjako Ntíaná, tu kik'óntjaiyahá sénnistjihin Jesu ko taba xúxú kama najyuhun ko tsat'ai. ³⁰ Ko tu kama chjihí jo já xi tinchjanijmíko Jesu, kui xi Moise ko Elia. ³¹ Katsendaihi ra kjuachánkaha Ntíaná ko tjincha nchjanijmíyaha ngabaya xi as'ai sakúhú ra Jesu nanki Jerusalen.

³² Máha Pedro ko já xi kab'entukoho, tu ni xí tjincha ma nijñhá ra, tunga y'entu tik'uhún ko incha kieke kjuachánkaha Jesu ko já xi jo kabinchakoho.

³³ Nk'ie nga ja tjincha fi t'axín ngáha ra Jesu já xi joo, as'ai kinchja Pedro:

—Ji nda maestru, já b'a nda tjihin nga ei kuintsubahaná! Tu sahá n'endaj jan ni'ya yántsú, nku xi kama ts'i ko nku xi kama ts'e Moise ko nku xi kama ts'e Elia.

B'a kitsú Pedro nga ndaha kui najmi be ni xi kinchja. ³⁴ Nk'ie nga b'a ta títuhu Pedro, tu nkuhú ninti j'ai ts'innk'íéhen jóo ko incha kitsankjún nk'ie nga kitsjennéhe nintiu. ³⁵ Kinu'yá ajin nintiu nku nta xi b'a kitsú:

—Kui xu'bi xi Ntína xi j'ajían. Tasinñjuhu.

³⁶ Nk'ie nga ja kinu'yá nto, incha kieke nga síjña suba ngáha Jesu. Najmi kinchjanijmíyaha jóo niu. Ndaha nku najmi kitsúyaha kui nistjin xu'bo ni xi incha kieke.

B'i ts'in kits'in ndaíhi Jesu nku nda chí xi tijnajihin ndanindoo
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Nistjin xi ma ndyjuun, nk'ie nga incha nibajen ngáha asunntu tjenkiu, nkjin nkjún xuta j'aikj'á niyáha Jesu. ³⁸ As'ai 'yún kinchja nku nda xi tjenjihin xuta nkjiun nga b'a kitsúhu Jesu:

—Ji nda maestru, t'bankihi nga chaseihi ichí nda china. At'aha ntí nku tutuna maha. ³⁹ Kui xi fas'enjihin nku ndaninda ko tjen'yún ts'inkjintáyahá ra. B'étsujneyáha ko xú b'asje ts'a. Ja tít'in'un nkjühun ko tu 'yaha fi t'axihin.

⁴⁰ Ja kuakankihí já ni'yakuyáhi nga k'onsje ndanindoo, tunga najmi kamahá ra.

⁴¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—j'á b'a 'yún ichí s'ejihin ra Ntíaná xuta xi tjihin nd'ai ko ch'onk'uhun! ¿Nkjé kjin tjihin nga kúateñajinnuu ko ts'in chúkjuanu? Nibákoí nda chíhi ei.

⁴² Nk'ie nga ja tifi nda chíu má síjña Jesu, as'ai ndanindoo kikjaníkj'aha t'anankiu ko tu xi y'etsujneyáhá ra. Tunga ndjáhá kinchjako Jesu ndanindoo. Kits'in ndaíhi nda chíu ko kits'ínkjas'en ngáha ra na'mihi. ⁴³ Ngayjee xuta tu ni xi kama nkjühún ra kjuachánkaha Ntjaná.

B'i ts'in ta kitsúyahá ngáha Jesu nga n'ek'ien
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Nk'ie nga tíncha ma nkjühún ngayjee xuta ni xi títs'in Jesu, ⁴⁴ as'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—'Yún nda tasinñju ni xi xinnuu. Ntíhi Ndax'iun n'ekjas'en aya ntsja xuta.

⁴⁵ Tunga najmi kamankjihín ra já ni'yakuyóo én xu'bi, at'aha najmi kik'aintehe nga kamankjihín. Najmi kama ya k'un kingjásjaiyaha Jesu nkú tsuhu ra éen.

B'i ts'in kitsúya Jesu yá xi 'yún nk'a tjen
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ As'ai já ni'yakuyóo kinchjaníjmíyaha yá xi 'yún nk'a tjen ajihín. ⁴⁷ Tunga kamankjihín ra Jesu ni xi tínchja animaha jóo. As'ai jakj'á nku nda chí, tsasínñat'aha yjoho ⁴⁸ ko b'a kitsú:

—Xi ngajona ts'ínkjáihín ra nda chí, kui xi an títs'ínkjáinna. Ko xi ts'ínkjáinna, kui xi ta títs'ínkjáihín xi kits'in nibána. At'aha xi 'yún kinte tjen ajinnuu, kui xi 'yún nk'a tjen.

B'i ts'in kinchjaníjmíyaha Jesu xuta xi najmi fi kontraha
(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ As'ai b'a kitsú Jua:

—Ji nda maestru, kiyai nga nku nda ngajohi tím'osjehe janindoo. Tunga kik'iech'ohó ri, at'aha najmi ná tjenkoná.

⁵⁰ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi tu jun b'ech'ohoo. At'aha xi najmi tifi kontraná, kui xi ná makoná.

B'i ts'in ndja kinchjako Jesu Santiago ko Jua

⁵¹ Nk'ie nga ja tsichu tiña nistjin nga tjihín nga ngjuainji ngáha Jesu nk'a ján, as'ai ngayjehe k'un tsasin niyá nga ngji nanki Jerusalen. ⁵² Kits'ínkji tíjuhún yjoho k'ua já xi ts'e. Kui xi incha ngji nku nanki ichi xi tíñajihín ante Samaria tu xi k'uéndaha ra ante Jesu. ⁵³ Tunga xuta Samaria xi tjihín yo najmi kits'ínkjáihín, at'aha incha kieke nga tu ni xi mjehé ra Jesu ngjuai nanki Jerusalen.

⁵⁴ Nk'ie kieke nii já ni'yakuyá Santiago ko Jua, as'ai b'i incha kitsú:

—Ji nda maestru, za mjehi nga kúinchií nga nibájen ndí nk'a ján tu xi ts'ínkjehe xuta xu'bi?

⁵⁵ Tunga ndjáhá kinchjako Jesu jóo ngat'aha ni xi incha kitsú. ⁵⁶ As'ai incha ngji kj'ai nanki.

B'i kitsúhu Jesu já xi mjehé tsjénkihi
(Mt. 8:18-22)

⁵⁷ Nk'ie nga tíncha ts'in niyá, as'ai nku nda b'a kitsúhu Jesu:

—Tsjénkihi tu má xi tjeén ni nga k'úin.

⁵⁸ B'i kitsú Jesu:

—Chu xi tjin ngijñoo tjihín tixa ngijo ko nisee tjihín nuba, tunga Ntíhi Ndax'iun najmi tjihín má nga kama kjuájñasun nintaku.

⁵⁹ As'ai kinchjako kj'ai nda:

—Tsjénkiní ji.

B'a kitsú ndo:

—Ji nda maestru, k'uaíntení nga tjun kfíngjayánjia na'mina.

⁶⁰ B'i kitsú Jesu:

—T'ejñaihi xuta xi b'a joyaha tsa ja k'ien nga kandjáyanni suba xuta k'ien xinkjín. Tunga máha ji, t'ink'ienijmí nga ja tibatéxuma Ntíaná.

⁶¹ B'a kitsú ya kj'ai nda:

—Ji nda maestru, tsjénkihi, tunga tjenntehéní nga tjun ma kfín xinyaha xuta xi tjín ni'yaná nga ja tífia.

⁶² B'i kitsú Jesu:

—Xi mjehe tsénkina ko as'ai kuasenji astun nga ts'ín ni xi nkaha, kui xi najmi tsuhu ra má batéxuma Ntíaná.

10

B'i ts'ín kits'ínki Jesu já xi cháte ko kan joo

¹ Askahan ta j'ájin Nda Ntíaná cháte ko kan jo já. Jo jo kits'ínk'a xinkjín nga kits'ínki tíjuhun yjoho ngayjee nanki ko ante xi má nga tjíhin nga kj'ua askahan. ² B'i kitsúhu jóo:

—Xuta xi tjín b'a joyaha nkúhu nku ntje chánka, tunga chubahá maha já musu xi ts'ínxájin ni. Kui nga tinchíhi ruu xi ts'e ntje nga kats'ínki já musu ajin ntje. ³ Tankiún. Títs'ínkjínuu xi nkú joyaha chutsanka ajihín nañá kjan. ⁴ Najmi tu ch'o tsa, ko ta ndaha toon, ko ta ndaha tjabaxínté. Ko najmi tu bincha'yún nga súniñoho xuta aya niyóo.

⁵ 'Nk'ie nga kuitjás'oon nku ni'ya, tjun súniño. “Kjuajyu kas'e ni'ya xu'bi”, tíxíun. ⁶ Tsa tjíntu yo xuta xi tjíhin kjuajyu, kjuajyu xi tí'boo s'ejñaha. Tunga tsa najmi, k'oóyak'un ngáhanuu kjuajyu xi tí'boo. ⁷ Najmi tu xki ni'ya binimo. Nkúhú ni'ya tintsúboo nga chinoo ko s'iu ni xi k'uainuu. At'aha já xi ts'ínxá tjíhin kixi nga kama chjíhi.

⁸ 'Nk'ie nga kuitjás'oon nku nanki, tsa nda ts'ín ts'ínkjáinnuu xuta xi tjín yo, chinoo ni xi k'uéjñat'anuu. ⁹ N'enkihúu xuta un xi tjín yo ko: “Ja 'yún tiña tíñanuu Ntíaná nga tibatéxumanuu nd'ai”, tíxíhun. ¹⁰ Tunga tsa kuitjás'oon nku nanki ko tsa najmi nda ts'ín ts'ínkjáinnuu xuta xi tjín yo, tankiún ajin nantio ko b'a tíxíun: ¹¹ “Santaha ndyjoho nankinuu xi kafajnu tsukui tib'etsujnei. Tunga tjíhin ni nga choo ni xu'bi. Ja 'yún tiña tíñanuu Ntíaná nga tibatéxumanuu nd'ai”, tíxíun. ¹² An b'a tíxinnuu. Nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'ín nga nkúnkú xuta, kui nanki xu'bo xi 'yún un skué saha nga xuta xi kis'e nanki Sodoma.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi najmi kits'ínkjáihín éhen (Mt. 11:20-24)

¹³ 'Nima rú n'ehenu jun, xuta nanki Corazin! 'Nima rú n'ehenu jun, xuta nanki Betsaida! At'aha tsa xuta nanki Tiro ko xuta nanki Sidon kikié kjuankjún xi kama ajinnuu, ja ra nd'ai ngjik'áha ra animaha nga kingja najyun kfe ko y'entujín nasu. ¹⁴ Tunga nistjin nga chasehe mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xuta, jun xi 'yún un skué sanuu nga xuta xi kis'e nanki Tiro ko nanki Sidon.

¹⁵ 'Ko jun xuta nanki Capernaum, tsa b'a manuu nga santaha ndjiojmi ján chankjúnnuu, najmi. Tu sa ní santaha ngak'ien kuankínjoon.

¹⁶ As'ai b'i kitsúhu Jesu já xi títs'ínki:

—Xuta xi tibatásñjunuu, kui xi an tibatásñjuna. Xi títs'ín t'axínnuu, kui xi an títs'ín t'axínna. Ko xi títs'ín t'axínna, kui xi títs'ín t'axín xi kits'ín nibána.

B'i ts'ín kik'óya ngáha já xi cháte ko kan joo

¹⁷ Tsjo nkjún tíincha maha já xi cháte ko kan joo nga kik'óya ngáha. B'a incha kitsú:

—Ji nda maestru, ngajohi kichubai ko santaha jánindo ko kint'é'énni.

18 *As'ai b'i kitsú Jesu:*

—Johon, kieke nga tsijne ndanindoo xi nkú joyaha nku nd'ích'on nga nibaha nk'a ján. 19 An ja kitsjanuu nga'yún xi má nga kuisinno ye ko chándayá, ko nga n'e nganohó ngayje nga'yún xi tjihin nda kontra. Najmi tjin ni xi ts'ín'unnuu. 20 Tunga najmi tu tsjohó manuu at'aha tsa jánindoo nt'é'énnuu. Tsjo ní katumanuu at'aha ja tjintut'á j'áinnuu ndjiojmi ján.

B'i ts'in tsakúchji kjuatsjoho Jesu

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 Ta kuihi chubo j'aijihin Jesu kjuatsjo xi kitsjáha Espiritu Santo. B'i kitsú:

—An títs'intsoho, Na'mi, Ntia xi ts'e nk'a ján ko t'anankiu. At'aha y'ejna chjihí xuta xi b'a k'un xi nkú joyaha jántí ni xi kik'iejña 'maihi já nkjink'uun ko já xi mankjihin ni xi tjin. Johon, Na'mi, at'aha b'a ts'in kama tsjohi.

22 'Ngayjee ni xi tjin ja kits'ínkjas'en aya ntsa Na'mina. Najmi ch'a be yáha ntíu, tu nkuhú Na'miu xi be. Najmi ch'a be yáha Na'miu, tu nkuhú Ntíu xi be. Ko xuta xi mjehe Ntíu nga kuakúchjihí Na'miu, kui xi skue Na'miu.

23 *As'ai kits'ínk'ótjiya Jesu nga tsasehe já ni'yakuyáha ko b'i kitsú t'axihin:*

—Á b'a nda tjihin ts'e xi tibe ni xi tíyo. 24 At'aha an b'a tíxinnuu nga nkjin já profeta ko já rej xi kis'e nistjin nk'ie incha kama mjehe nga skue ni xi tíyo nd'ai, tunga najmi kiekehé. Kama mjehe nga kuint'é ni xi tínu'yó nd'ai, tunga najmi kint'éhé.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda xi nibá Samaria xi nda tjíyaha

25 Nku niyá nku nda maestruhu kjuatéxumoo ngjikjut'ayák'un Jesu. B'a kitsú nga kingjásjaiyaha:

—Ji nda maestru, ¿mí ni xi tjihin nga ts'ian tu xi sakúhuna nga kúatejña tík'un síán?

26 *B'i kitsú Jesu:*

—¿Mí nihi xi tjit'a kjuatéxumoo? ¿Nkú n'e n'eyai?

27 *B'a kitsú ndo:*

—“N'etjói Ntíaná xi Ntiahi maha ngayjee animahi ko ngayjee nga'yihin. N'etjói xi nkú ts'in tinchin ko xi nkú ts'in n'enkjintak'uin. Ko n'etjói xutahi xi nkú nga ts'in tjohi yjohi.”

28 *B'i kitsú Jesu:*

—B'a tjin ni xi kuachubai. B'a n'ei ko kuinchun tík'uin.

29 Tunga mjehe ra ndo kjuakúchji nga naxu síjña nginkun Ntíaná. Kui nga b'a kitsúhu:

—¿Yá xi xutana ma?

30 *As'ai b'i kitsú Jesu:*

—Nku nda tsitju nanki Jerusalen nga tífijen niyá xi fi nanki Jerico ko tu já ndyéhé kisatéjin. Kui xi kikje'áha santaha najyun xi yja, kik'íehé nga íxí kits'ínk'ienyahá ko incha ngji jóo. 31 Tu yohó ta nibájen nku nda na'mi, tunga nk'iehé nga kieke nda uun, j'at'a niyáha. 32 Ta j'ai ante xu'bo nku nda xi ta ts'ínxát'a ninku. Nk'ie nga kieke nda uun, ta j'at'a niyáha.

33 'Tunga nkuhú nda xi nibá Samaria xi títs'in niyá ta j'ai má kjijña nda uun. Nk'ie nga kieke ndo, kama nimaha. 34 J'aise tiñaha ko kits'ínk'ihí má kama uhun ndo. Kik'onjnuhu seti ko binu ko kik'ontikjájnuhu najyun má uhun. As'ai ta kuihi chu xi tjenko kits'ínk'íésun nda uun. Ngjiko ni'ya má nga ts'ínkj'álya xuta xi ts'in niyá ko yo kikuhun. 35 Nistjin xi ma ndyjuun, nk'ie nga ja tífi nda xi nabá Samaria, ts'asje jo toon denarijo ko kitsjáha nda xi ts'e ni'yoo nga b'a kitsúhu: “Chaseihí ichí ndai. Ngayjee ni xi n'echjén sai, k'uechjhi nk'ie nga kjuái ngáhana.”

³⁶ 'Nda tjin. Nk'ie nga nga jaan jái xi kikie nda xi kisatéjin já ndyjéé, zyá xi mahi ji nga xutaha ndo kits'in ma yjoho?

³⁷ B'a kitsú ndo:

—Nda xi tsase nimaha ndo.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—T'in, b'a ta n'eji ko ji.

B'i ts'in tsichutsubek'un Jesu Marta ko Maria

³⁸ As'ai kits'inndjuú niyaha Jesu ko tsichu nku nanki ichi. Xi tjehen yo nku tachjuun xi 'mi Marta kits'inkjálhin ni'yaha. ³⁹ Maria 'mi na nichja Marta. Kui xi y'eñat'a sjai Jesu nga tibasínñuju ni xi tinchja. ⁴⁰ Tunga kas'entaha ra Marta xa nkjun xi tits'in. As'ai j'aik'uhun Jesu ko b'a kitsúhu:

—Ji chá maestru, za najmi nkjun mahi nga takjin nichja kab'éne subana ngatentee xoo? B'a t'ihin nga katasinkona.

⁴¹ B'i kitsú Jesu:

—Ji Marta, Marta, kas'entaha ri ko tifa nusihin yjohi ni nkjun xi tin'ei.

⁴² Tunga nkuhú maha ni xi 'yún machjén. Maria kaf'ájin ni xi ndoo ko najmi ch'a xi kjé'aha.

11

B'i ts'in tsakúya Jesu xi nkú ts'in chubakaá Ntíaná

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Nku niyá nk'ie nga Jesu tinchjako Ntíaná, b'a kitsúhu nku nda já ni'yakuyaha nk'ie nga ja kamaha nga kinchjako Ntíaná:

—Ji nda maestru, takúyani xi nkú ts'in tihin nga chubakaá Ntíaná, xi nkú ts'in ta Jua tsakúyaha já ni'yakuyaha.

² B'i kitsú Jesu:

—Nk'ie nga chubakoo Ntíaná, b'i tixiún:

Ji Na'mini xi tinchin ndjiojmi jan,

katenkjúhin xuta.

Tatexumani.

³ Tjenni nd'ai nichine xi machjenni.

⁴ N'endyjat'ani ngatitsunni,

xi nkú ts'in jin ta n'endyjat'aihi xi ch'on ts'inni.

Najmi tu 'bainte nga kujnejiin nga chjút'ayák'unni.

⁵ B'i ta kitsú ya Jesu:

—K'uéñaha raá tsa tjin xi tijnaha nku nda amigo xi kuichúsehe masen nistjen nga b'a kuitsuhu: “Ji nda, n'ek'ieyaní ichi ni xi ts'inkjén xi kj'uaisena.

⁶ At'aha nku nda amigona kj'uaisena xi kjin kanibaha ko najmi tjinna ni xi tsjaha.” ⁷ Tsa b'a ts'in, nda xinkuu xi tijn aya jan najmi b'a kuitsuhu:

“Najmi tu n'estini. Ja tichja ankjuo ko ntina ja kjintusunkona kamo. Najmi ta ma bisintjehenna nga tsjaha ni xi tbinchi.” ⁸ An b'a tixinnuu. Ndaha tsa najmi kuisintjen nga tsjaha ni xi tbanki ndo at'aha nda amigoho maha, tunga kuisintjehén at'aha kjuasti titsjá ndo ko tsjaha ngayjee ni xi machjéhen.

⁹ Ko an b'a ta tixinnuu. Tinchíú, ko Ntíaná tsjánuu. Tinchísjo, ko sakúnuu. N'ekjano ankjuo, ko chjux'ánuu. ¹⁰ At'aha ngatentee xi banki ts'inkjálhin. Xi bangisjai sakúhu. Ko xi ts'inkjane ankjuo chjux'aha. ¹¹ Za tjin ajinnuu xi t'imi na'mi xi tu yehé tsjaha ntíhi nk'ie nga tjió kuankihí? ¹² Tsa ch'jóo kuanki ntíhi, za tu chándayahá tsjaha? ¹³ Santaha ko jun xi ch'onk'un yo nga 'bohoo ni xi nda ntinnuu. Za najmi tu sahá Na'minnuu xi tijn ndjiojmi jan 'yún tsjá saha Espiritu Santo xuta xi kuankihí?

B'i ts'ín kinchjanimíyaha Jesu ndaninda Beelzebu
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

¹⁴ Nk'ie nga tím'osje Jesu nku ndaninda xi kits'ín nima'aha nku nda, askahan nga tsitju ndanindoo, kama kinchja ndo. Tu ni xí kama nkjúhún ra xuta. ¹⁵ Tunga tjíhín xi b'a incha kitsú:

—Nga'yúhún ndaninda Beelzebu xi nda k'akuhú jánindoo tím'osjekoho ndai jánindoo.

¹⁶ Tjín ngá xi kikjut'ayák'un Jesu ko tsankihí nga ts'iín nku kjuankjún xi kuakúchji nga Ntíaná kits'ín nibáha. ¹⁷ Tunga behé Jesu ni xi títs'ínkjink'un jóo, kui nga b'a kitsúhu ra:

—Tsa xuta xi tjintu má batéxuma nku nda rej ta kuihi fi kontraha xinkjín, ta kuihi incha ngjuá tiya nankihí. Ndzjoya xi nkuhú ni'ya tjintu tsa ts'ínstiko xinkjín. ¹⁸ B'a ta ts'ín tjíña ts'e ndanindoo. Tsa Satana ta kuihi ngjuai kontra subaha yjoho, ¿nkú ts'ín tse kuichúkuahá ra nga kuatéxuma? B'a tíxian at'aha b'a tibixiún nga nga'yúhún ndaninda Beelzebu tím'osjekohona jánindoo. ¹⁹ Ko tsa nga'yúhún ndaninda Beelzebu tím'osjekohona jánindoo, tibixiún, ¿yá xi ts'e nga'yún xi m'osjekoho jánindoo já ts'ajun? B'a ts'ín ta kuihi jóo bakúchji nga najmi naxu tjintuyánuu. ²⁰ Tunga tsa nga'yúhún Ntíaná tím'osjekohona jánindoo, kui xi tsuhu ra nk'ie nga ja j'ai nistjin nga ja tibatéxuma Ntíaná.

²¹ 'Nk'ie nga nku nda xi 'yún tjíhín nga'yún tjíndaha yjoho nga kjaán ko tíkunná ni'yaha, najmi ch'a xi kama ts'iínko ni xi tjintuhu. ²² Tunga tsa f'ai nku xi 'yún tjín saha nga'yún nga kui, ts'iín nganaha ko kje'áha ngayjee ni xi ts'ínchjén nga kján. As'ai bakj'á ni xi tjintu ayoo. ²³ Xi najmi an makona, kui xi xuta kontra. Xi najmi tíf'ayakona, kui xi tibaténdzjo.

B'i ts'ín kinchjanimíyaha Jesu ni xi maha xuta
(Mt. 12:43-45)

²⁴ 'Nk'ie nga nku ndaninda bitjújíhín nku nda, fatsú'basún ante kixiu nga bangisjai má nga ts'iínkj'áíya. Nk'ie nga najmi sakúhu ante, as'ai b'a tsu: “Tu saha kfin ngáhana ni'yaná má tsitja.” ²⁵ Nk'ie nga b'óya ngáha, ja kichjuchá ko ja tjínda ni'yoo nga f'aise ngáha ra. ²⁶ As'ai fikj'á sa yatu jáninda xi 'yún ch'onk'un sa nga kui ko ngatentee incha fas'enjihín ndo. Ko máha nda xu'bo, 'yún ch'on ts'ín b'ejña askahan nk'ie nga tjuhun.

²⁷ Nk'ie nga b'a títsu Jesu, as'ai kikjintáya nku tachjuún xi síjñajihín xuta nkjiun:

—iÁ b'a nda tjíhín ts'e tachjuún xi kitsihín ji ko kits'íncháha ri!

²⁸ B'i kitsú Jesu:

—iÁ ní b'a nda tjíhín ts'e xuta xi basínñjuhu ra éhen Ntíaná ko ts'íntjusun!

B'i ts'ín kinchjanimíyaha Jesu xuta xi mjehe skue kjuankjún
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Nk'ie nga ja kama ñjakú nkjún sa xuta, as'ai b'i kitsú Jesu:

—Ch'onk'un xuta xi tjín nd'ai. Kjuankjún incha mjehe skue, tunga najmi sakúhú ra kjuankjún. Tu ni xi kamat'aihín nda profeta Jona nk'ie, tu kuihí kjuankjún xi s'ejña chjihí xuta xi tjín nd'ai. ³⁰ At'aha xi nkú ts'ín kits'ínchjén Ntíaná Jona nga kitsjáha éhen xuta nanki Ninive, b'a ta ts'ín ts'iínchjén Ntíhi Ndax'iun nga tsjáha éhen xuta xi tjín nd'ai.

³¹ 'Nareina xi tsatéxuma nanki Saba kuisíntjenko xuta xi tjín nd'ai nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'ín nga nkúnkú xuta. Kui xi ts'iínkokjuahá xuta xi tjín nd'ai, at'aha kui xi 'yún kjin nibaha nga j'aisínñjuhu kjuankjink'uhún Salomon. Nd'ai bi, ei tjíña nku xi 'yún nk'a tjen sa nga Salomon. ³² Ko xuta xi y'entu nanki Ninive kuisíntjenko xuta xi tjín nd'ai

nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'ín nga nkúnkú xuta. Kui xi ts'ínkokuahá xuta xi tjin nd'ai, at'ahá kui xi ngjik'áhá rá animahá nk'ie nga Jona y'énijmíhi éhen Ntíaná. Nd'ai bi, ei tíña nku xi 'yún nk'a tjen sa nga Jona.

B'i ts'ín tsakúya Jesu xi nkú ts'ín ni xi ma chjiná

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Najmi tjin xi b'éti nku nd'í kó as'ai b'éña 'ma kó tsa b'éñanki kintehe nku kaxa. B'éña nk'a ní tū xi s'e ndzjehen rá xuta xi kjuas'ehe ayoo. ³⁴ Tunkuin, kui xi nkú joyaha nku nd'í xi ts'ín ndzjehen yjonintehi. Tsa tunkuin fas'en ni xi nda, ngayjee yjonintehi s'e ndzjehen. Tunga tsa ni xi najmi nda fas'en tunkuin, ngayjee yjonintehi s'e jyuhun. ³⁵ Chihin nga najmi tū kama jyun nd'í nda xi tíñajihin. ³⁶ Tsa ngayjee yjonintehi tíhín nd'í kó tsa najmi tjin má jyunt'ahá, kama ndzjen sisihin xi nkú joyaha tsa tibat'ai nku nd'í xi títs'ín ndzjehin.

B'i ts'ín y'échjit'ain Jesu sin xi y'a já fariseo kó já chjine'éhen kjuatéxumoo

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Nk'ie nga ja kamahá Jesu nga kinchjá, as'ai nku nda fariseo tsankihi nga ngjuai kjinékohó niñu ni'yahá. Kui nga jas'ehe Jesu ni'yahá ndo kó y'eñat'a yámixó. ³⁸ Kama nkjúhun nda fariseo nk'ie nga kikié nga najmi tsanéjnu ntsja Jesu kintehe ni nga kikjine niñu xi nkú ts'ín tíñahá sinchóo. ³⁹ As'ai b'i kitsú Jesu nga kinchjako nda fariseo:

—Jun xi 'minuu já fariseo, jun xi nkú joyaha tasa kó taba xi tū natsihin kin'echuhún rá, tunga kitsejihín kjuankjintak'unnuu kjuandyjé kó kjuach'onk'un. ⁴⁰ ¡Jun já chini! Ntíaná kits'ínnda natsiun kó tá kits'ínnda ayoo. ⁴¹ Tū sa ní ni xi tínnuu, yó tjehen ruu xuta x'an toon chje. B'a ts'ín je kamahanu ma nginkun Ntíaná.

⁴² ¡Nimá rú n'ehenu jun, já fariseo! 'Bohó Ntíaná nku tíkjá najún chinko kó xká ruda kó ngayjee xká sinjne xi nkú nga ts'ín tíjt'a kjuatéxumoo, tunga n'echayanú ni xi naxu nginkun Ntíaná kó kjuatjohó Ntíaná. Kuihí ni xu'bi xi tíhín nga n'oo, kó najmi tíhín nga n'echayo nga n'oo ni xingisoo xi tíjt'a. ⁴³ ¡Nimá rú n'ehenu jun, já fariseo! At'ahá n'e mjo nga kuintsubasun yáxilé xi tíntcha tíntjun aya ni'ya sinagoga kó nga tsjo ts'ín súnianuu niyátée. ⁴⁴ ¡Nimá rú n'ehenu, já maestruhu kjuatéxumoo kó já fariseo! ¡At'ahá tū tsjohónuu bakuchíú xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! Xi nkú joyaha tsjó xi najmi kjintu chji jun, xi b'emasún xuta nga ndaha najmi be.

⁴⁵ As'ai b'a kitsú nku nda maestruhu kjuatéxumoo:

—Ji nda maestrú, nk'ie nga b'a tibixín, kó jin tá ch'on tí'mini.

⁴⁶ B'i kitsú Jesu:

—¡Nimá rú n'ehenu kó jun, já maestruhu kjuatéxumoo! At'ahá ch'á xi najmi chukjuahá xuta n'ek'anjiu, tunga máha jun, ndahachí najmi incha n'o nga'yún nga n'etjusun niu. ⁴⁷ ¡Nimá rú n'ehenu! At'ahá n'endo tsjóhó já profeta xi kits'ínk'ien ntje chánuu. ⁴⁸ B'a ts'ín bakuchjí kixihinu nga tínkuhu k'un ni xi kits'ín ntje chánuu. At'ahá kui xi incha kits'ínk'ien já profeta kó jun n'endohó tsjó.

⁴⁹ 'Kui nga b'a kitsúhu Ntíaná xi be tū mí nihí ni: “Ts'inkjisehe já profeta kó já postru xuta xu'bo. K'ua xi ts'ínk'ien kó k'ua xi tsjénki unkie.” ⁵⁰ B'a ts'ín n'eníjéhe rá xuta xi tjin nd'ai jní xi tsaténdzjo ngayjee já profeta santa nkúhu nga kamanda asuntee kó santaha nd'ai. ⁵¹ Ch'atuts'ihin rá jníhi Abel santaha jníhi Zacaría xi kin'ek'ient'á naxan chje xi kjiña ankjin ninku. Kui nga b'a tíxihinnuu nga n'eníjéhe rá xuta xi tjin nd'ai ngayjee ni xu'bo. ⁵² ¡Nimá rú n'ehenu jun, já maestruhu kjuatéxumoo! Ja kichju'ohóo xuta yubi

xi bix'áko_{ho} ank_{ju}a má nga tíjña k_{ju}ank_jink'uun. Jun najmi bitjas'oon k_o ta b'ech'óho_o x_uta xi mjehe k_{ju}as'en y_o.

⁵³ Nk'ie nga b'a kitsú Jesu, já chjine'éhen k_{ju}atéxumoo_o k_o já fariseo_o tu ni xí najmi kisasíhín r_a ni xi kitsú Jesu. Kui nga nkjin tíkjá ni xi kingjásjaiyaha r_a ⁵⁴ tu xi ts'íinkijnejihin Jesu nga k_uinchj_a nku én xi najmi b'a tjín. Incha tsangsjai n_{iy}á xi nkú ts'ín k_ama k_{ju}atéjénehe.

12

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi tsjoho bakúchji nga benkjún Ntíaná

¹ Tu ni xí kama ñjakú nkjühún x_uta nga ta kui ta maha tíincha basinne'yún xinkjín. As'ai já ni'yakuyáha Jesu kinchjako tíj_un:

—Chúhuun yjonuu xi nkú ts'ín nkaha já fariseo. Kui xi bakúchji nga 'yún benkjún Ntíaná tu xi b'a ts'ín b'é'maha ni ch'onk'un xi tíntujíhín. ² At'aha najmi tjín ni xi 'ma tíjto xi najmi cha, k_o najmi tjín ni xi tíjña 'ma xi najmi s'ejña chji. ³ Kui b'a maha, ngayjee ni xi kichubahanu má jyuun, kui xi k_uinú'yá ngáha má ndzjeen. K_o én sen xi kik'inyohoo xinkju aya 'manuu, kui xi ch'íiyako ngáha asun nk'a ni'yoo.

B'i ts'ín tsakúya Jesu yá xi tjíhin nga k_uinkjún (Mt. 10:28-33)

⁴ Jun, já amigona, b'a tíxinnuu. Najmi tu binkjun xi tu yjoninteehé maha ts'ínk'ien k_o askahan najmi ta tjín nkú ts'ín saha. ⁵ Xínyanuu yá xi tjíhin nga k_uinkjún. Tínkjún xi askahan nga ts'ínk'ien yjonintee, tjíhin nga'yún nga ts'ínkji ngak'ien. Johon, kuihí xu'bo xi t_unkjún. ⁶ ¿A najmi mahá tsa tu xí nanki chjíhí ch'a nga satéña un nise xi tíntí? Ndaha tsa b'a ma, tunga najmi ts'inchayahá Ntíaná ndaha nku nisee. ⁷ Ngat'a ts'ajun bi, santaha ngayjee ntsjaku tjín xkihí N_a'minuu. Kui k_{ju}aha nga najmi tu binkjuhunnu, at'aha jun xi 'yún chjí so nga nkjin nise.

⁸ K_o b'a tíxinnuu. Ngayjee xi ts'ínkie yjoho nga bena nginkun xuta, Ntíhi Ndax'iun ta ts'ínkie yjoho nga be xuto nginkun ntítsjehe Ntíaná. ⁹ Tunga xi najmi ts'ínkie yjoho nga bena nginkun xuta, k_o an ta najmi ts'ínkié yjona nga be xuto nginkun ntítsjehe Ntíaná. ¹⁰ K_o ngayjee xuta xi nkú k_uitsuhú Ntíhi Ndax'iun, kama ndyjat'aha. Tunga xi ch'on k_uitsuhú Espiritu Santo, najmi ta kama ndyjat'aha r_a. ¹¹ Nk'ie nga ngjuaikonuu xuta ni'ya sinagoga k_o tsa nginkun já jue k_o tsa nginkun já tíxóo, najmi tu fantaha ruu yjonuu xi nkú ts'ín n'ek'óyo ni xi k'úinnuu k_o mí éhen xi k_uixíún. ¹² At'aha kui chubá xu'bo Espiritu Santo k_uitsuyanuu mí ni xi tjíhin nga k_uixíún.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi 'yún mjehe k_{ju}anchiná

¹³ As'ai kinchj_a nku nda xi síjñajihín x_uta nkjiun:

—Ji nda maestru, b'a t'ihín nda nts'é nga katakjányakona ni xi y'éjña na'mini.

¹⁴ B'i kitsú Jesu:

—Ji nda, ¿yá xi y'ét'a xána nga nda jue kamanuu k_o a r_a nku nda xi kuakjánya ni xi tjíhin xuta?

¹⁵ B'i kitsú sa Jesu nga kinchjako xuta xi kabincha y_o:

—Chasoo k_o chúhuun yjonuu. Najmi tu n'e mjo ni xi tjíhin xuta xingisoo. Najmi tsa tu ngat'aha nga tse ni xi tjíhin xuta nga 'yún nda ts'ín k'úentu.

¹⁶ As'ai y'éjña chubaya Jesu nga tsakúya:

—Jñáha nku nda nchíná tu ni xí ndahá kitsjá nintje. ¹⁷ As'ai b'i kitsú animaha: “¿Mí nihi xi ts'ian? Najmi tjínna má k'uetjá ni xi kama chána.” ¹⁸ K_o b'a kitsú ya animaha: “Kui ni xi ts'ian. Ts'inxúnta ni'ya xi tíinchana má nga

f'atjá ni xi kama chána kō kj'ai xi 'yún i sa ts'inndá ngáhana. Yo kj'uatjá niu kō ngayjee ni xi tjínna. ¹⁹ As'ai b'a xihin yjona: Ji nda, nkjin nkjún maha ni xi tjítjohi. 'Yún nkjin nú kamaha. Tu sahá n'ekj'áiyai, chineí, s'í kō tsjo kat'ehi.”
²⁰ Tunga b'ahá kitsú Ntíaná: “Ji nda chini, kui nistjen xu'bi kuayái. Ni xi tjítjohi, ¿yá xi kama ts'e?”

²¹ 'B'a mat'ain xuta xi b'ékúhu yjohō kjuanchiná. Kui xi x'an nginkun Ntíaná.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga Ntíaná kuhun ntíhi
 (Mt. 6:25-34)

²² As'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—Kui kjuaha nga b'a tíxihinnuu. Najmi tu fantaha ruu yjonuu ni xi machjénnuu, mí nihi xi chinoo. Ta ndaha najmi tu fantaha ruu yjonuu ni xi machjéhen yjonintenuu, mí najyuhun xi ndyjo. ²³ Nk'ie ní nga kuintsuboo, kui ní nihi xi 'yún chjhi ra nga nichinee, kō yjonintenuu, kui xi 'yún chjhi ra nga najyuu. ²⁴ Chasohō nisee. Najmi b'éntje, najmi b'ékú, najmi tjihin ni'ya xi má nga f'átjo nichinehe. Tunga tsjáhá ra Ntíaná nichine. Kō jun, ¿a najmi 'yuhún chjí so nga nisee? ²⁵ Kō ndaha tsa 'yún kjuántaha ruu yjonuu tu xi sáhanu masen metru, najmi tjín xi nkú ts'in sáhanu masen metru. ²⁶ Tsa najmi manuu n'o ni xi ichí, ¿a jun tífantaha ruu yjonuu ni xingisoo?

²⁷ 'Chase chubayohō xi nkú ts'in sá naxúu. Najmi ts'inxá kō najmi ts'innda nachjún. Tunga an b'a tíxinnuu nga ta ndaha nda rej Salomon xi 'yún chánka kama nistjin nk'ie, najmi b'a k'un najyun xi kingja xi nkúhu naxúu. ²⁸ Tsa Ntíaná b'a tsjo ts'ínk'íéntu jhá xi chubá ma cháhá, xi nd'ai ma chá kō ndyjunni kuíti, ¿a najmi tu sahá 'yún tsjá sanuu najyun xi ndyjo jun xi 'yún chjí so nga jhōo? ¡Á b'a 'yún ichí s'ejihinnuu Ntíaná! ²⁹ Kui b'a maha, najmi tu b'ejña tíjún nga ni xi chinoo kō ni xi s'iu kjuinchísjo. Najmi tu kui kjuabaha niu kas'enuu. ³⁰ At'aha ngayjee ni xu'bi bangisjai xuta xi tjín asuntee, tunga jahá be Na'minuu nga machjénnuu ni xu'bi. ³¹ Tjehennto nga katatexumanuu Ntíaná kō b'a ts'in tu k'uaisuhúnnuu ni xu'bi.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu kjuanchinóo
 (Mt. 6:19-21)

³² 'Najmi tu binkjun, chutsanka tintína. At'aha tsjo tjihin Na'minuu nga tsjánuu nga kuitjás'enjiun xi nkú ts'in batéxuma. ³³ Tateño ni xi tjinnuu kō tjohoon xuta x'an. T'ekú ni xi najmi maha batsun. Ch'atjó ndjiojmi ján ni xi ts'ín nchiná sinnuu, má najmi ma fas'en já ndyjé kō ta ndaha xubú najmi maha bate. ³⁴ B'a tíxinnuu at'aha má nga tíña kjuanchinánuu, yo ta tíña animanuu.

³⁵ 'T'endo yjonuu kō t'etíu nd'ínuu. ³⁶ B'a n'oo xi nkú ts'in já musu xi incha kuyá nga kj'uai nda ntiaha xi kafí kjuabixan, xi nk'ie nga f'ai tu tjen'yún chjux'áhá ra ankjuo. ³⁷ Á b'a nda tjihin ts'e já musu xi tjintujihin nk'ie nga kj'uaihi nda ntiaha. Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ni xi ts'ín ndantio tu ngat'aha nga tíchuyáha, k'uénda yjohō nga ts'ínk'íéntut'á yámixō já musu kō tsjáha niñu. ³⁸ Á b'a nda tjihin ts'e já musu xu'bo tsa tjintu tik'un nk'ie nga kj'uai nda ntiaha, ndaha tsa masen nistjen kō ndaha tsa ja tífi ma sen.

³⁹ 'Katumankjinnuu ni xu'bi. Tsa be tíjún nda xi ts'e ni'yoō mí chubaha kj'uai nda ndyjé, ta k'úejña nda. Najmi tsjánte tsa nda ndyjé kjuas'en kjuayún ni'yaha. ⁴⁰ B'a ts'in ta tintsuba ndahanu kō jun, at'aha chubá nga najmi tíchuyohō kj'uai Ntíhi Ndax'iun.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda musu xi naxu fiko xáha
 (Mt. 24:45-51)

⁴¹ As'ai b'a kitsú Simon Pedro:

—Ji nda maestru, ¿a jin ts'ajin én xi kuachubai, a ra kohó xuta?

⁴² B'i kitsú Nda Ntjaná:

—¿Yá nda musuhu xi naxu fiko xáha ko xi nkjink'un, xi nda ntiaha kitsjá xáha nga kui xi tsjáha nichine já musu xingisoo nk'ie nga kujichú chuba?

⁴³ ¡Á b'a nda tjihin ts'e nda musu xu'bi tsa b'a títs'in nk'ie nga kjuai nda ntiaha! ⁴⁴ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Nda ntiaha ts'in kunntáha ngayjee ni xi tjihin. ⁴⁵ Tunga tsa b'i ts'in ts'innkjink'un nda musu xu'bi: “K'undaya saha nda ntiana nga kjuai.” As'ai k'uehe já musu ko jminchjin musu xingisoo ko nga kjine ko k'úi ko kama ch'i. ⁴⁶ Tsa tu kjuaihi nda ntiaha nda musu xu'bi nistjin xi najmi tikuyáha ko chuba xi najmi be, 'yún ndjá ts'innijéhe nda ntiaha xi nkú ts'in n'enijéhe xuta xi najmi mjehe s'ejihin Ntjaná.

⁴⁷ Nda musu xi be ni xi mjehe nda ntiaha ko najmi b'enda yoho ko ta ndaha najmi ts'intjusun ni xi mjehe nda ntiaha, kui xi nkjin niyá s'ehé. ⁴⁸ Tunga nda musu xi najmi be ni xi mjehe nda ntiaha ko títs'in ni xi tjihin nga n'e kjuaha ra, kui xi chuba niyá s'ehé. At'aha ngayjee xi ts'ati ni xi kits'ínkjáihin, kui xi ta ts'ati ni xi kunchi ngáha ra. Ko xi 'yún tse ni xi kin'e kunntá, kui xi ta 'yún tse ni xi n'enisi ngáha ra.

*B'i ts'in kitsúya Jesu nga kui ngat'aha kuakjánya yoho xuta
(Mt. 10:34-36)*

⁴⁹ An jáik'iet'á nd'ía asunntej ko mangimjena nga kuiti kai. ⁵⁰ Tunga tjihin ni nga nku kjuanima xi tu xí chánkahá kjuajian. Un nkjún tibena ko b'a kamana santaha nkúhu nga kujichú nistjin nga kuitjusun niu. ⁵¹ ¿A b'a manu nga kjuajyu jái tsja asunntej? An b'a tíxinnuu nga najmi. Tu xi kjuakjánya níhi yoho xuta jáihina. ⁵² At'aha nd'ai ch'atuts'ihin ra nga kuakjánya yoho má nga tjintu un xuta. Jan ngjuai kontraha jo, ko xi joo ngjuai kontraha xi joo. ⁵³ Xi tí'mi na'mi ngjuai kontraha ntíhi, ko xi tí'mi ntí ngjuai kontraha na'mihi. Xi tí'mi na ngjuai kontraha takjihin, ko xi tí'mi takjin ngjuai kontraha naaha. Xi tí'mi na nchí'ya ngjuai kontraha na antaha, ko xi tí'mi na anta ngjuai kontraha na nchí'yaha.

*B'i kitsúhu Jesu xuta nk'ie nga najmi tímankjihin nistjin xi y'a
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)*

⁵⁴ B'a ta kitsú ya Jesu nga kinchjako xuta nkjiun:

—Nk'ie nga yo nga nibá ninti xi tjehe má fintjai ts'íu, as'ai: “Tsí k'ua” bixiún, ko b'a ma. ⁵⁵ Ko nk'ie nga tsjen ntjo sje, as'ai: “Kama sje” bixiún, ko b'a ma. ⁵⁶ Xuta xi tu tsjohó ra bakúchji xi nkú ts'in benkjún Ntjaná! Mankjinnuu ni xi ma chji nk'a ján ko t'anankiu, tunga, ¿a najmi tímankjihinnuu nistjin xi kich'ahanu nd'ai?

*B'i ts'in tsakúya Jesu nga k'uéndakaá xinkía
(Mt. 5:25-26)*

⁵⁷ ¿Á najmi n'enkjintak'un subahanu ni xi nda tjín nginkun Ntjaná? ⁵⁸ Tsa tjín xi tibatéjénehi ko tjenkoj nga tí'mikoj nginkun nda tjíxóo, chubakondai nga tjenko sai aya niyóo, tu xi najmi ngjuaikoho ri nginkun nda jue. At'aha tsa nginkun nda jue ngjuaikohi, as'ai nda jue ts'ínkjas'ehin aya ntsja nda xi kunntá nubayóo ko kui xi ngjuaya'yihin. ⁵⁹ B'a tíxihin nga najmi kuitjui yo santa nkúhu nga k'uéchjyjei toon xi tjehe.

13

B'i ts'in tsakúya Jesu nga tjihin nga ngjuaikj'áha ra animaha xuta

¹ Kui nistjin xu'bo kabincha yo k'ua xi kitsúyahá Jesu ni xi kamat'ain k'ua já xi nibáha ante Galilea. Pilato kits'ínk'ien jóo ko ta kuihi jníhi jakj'á nga kits'íntjijinko jníhi chu xi incha tsichuko nga kitsjá chje. ² As'ai kinchja Jesu: —¿A b'a manuu nga b'a kamat'ain já Galilea xu'bi at'aha 'yún tjín saha ngatitsun nga ngayjee xuta xi tjín ante Galilea? ³ An b'a tixinnuu nga najmi. Ko ta jun, tsa najmi kuankínchj'aha ruu animanuu, ngatentoo b'a ta ts'in kuayó. ⁴ Ko máha já tj'ion jan xi k'ien nga tsijnenehe xjó nk'a xi kisasín ntá tixa Siloe, ¿a b'a manuu nga kui xi 'yún tjín saha ngatitsun nga xuta xi tjín nanki Jerusalen? ⁵ An b'a tixinnuu nga najmi. Ko ta jun, tsa najmi kuankínchj'aha ruu animanuu, ngatentoo b'a ta ts'in kuayó.

⁶ Ko b'i ta ts'in y'éjña chubaya Jesu nga tsakúya:

—Nku nda kisasíhin nku yá higuera ajin yá tuntsjajéhe ko ngjisehe tsa ja yjaha tu higo yóo, tunga ndahá nku najmi kisakúhu. ⁷ As'ai kinchjako nda xi kunntá yá tuntsjajé: “Ja tjínna jan nú nd'ai nga tí'áingisja tuhu yá higuera xu'bi. Ndaha nku najmi tísakúna. Tichásuin, at'aha tu títs'ínkjenki tiyahá nga'yúhun t'anankiu”, kitsú. ⁸ As'ai b'a kitsú nda xi kunntá yá tuntsjajé: “Ji nda ntia, tjennteihí nga katasinjña sa nú xu'bi. Kuakjanndáihí tuts'in ko kuinchankíhi abono. ⁹ Tsa tsjá tu núni, nda tjín. Tunga tsa najmi, kama stísun.”

B'i ts'in kits'ínkíhi Jesu nku tachjuún nga nistjin nkjún

¹⁰ Nku niyá nk'ie nistjin nkjún, ni'ya sinagoga títakúya Jesu éhen Ntjaná. ¹¹ Yo kab'ejña nku tachjuún xi tjíhin tj'ion jan nú nga uhun. Nku ndaninda kits'ínchitjuhu ko ndahachí najmi ta ma basin naxuhu. ¹² Nk'ie nga kíkíe Jesu tachjuún, as'ai kinchjaha ko b'a kitsúhu:

—Ji tachjuún, ja kama ndáihí ch'in xi k'uhin.

¹³ As'ai kingjénne ntsja Jesu tachjuún. Ta kuihi chubo tsasin naxu ngáha ko kits'íntsjoho Ntjaná. ¹⁴ Tunga kama kjahán ra nda k'akuhu ni'ya sinagoga, at'aha nistjin nkjún nga kits'ínkíhi Jesu tachjuún. As'ai b'a kitsúhu xuto:

—Jun nistjin tjíña nga ma n'exá. Kui nistjiun nibó nga n'enkinuu, najmi tu nistjin nkjún.

¹⁵ Tunga b'ihí kitsú Jesu:

—iTu tsjohónuu bakuchjúu xi nkú ts'in yankjún Ntjaná! ¿A najmi chjunndáyanú chu xi tjínnuu nga nistjin nkjún nga bankín n'ek'iu ntá? ¹⁶ Tachjín ta ntjehe ntje cháná Abraham maha, xi ja tjíhin tj'ion jan nú nga Satana y'ét'a'yúhun nga kitsjá ch'ihín, ¿a najmi tjíhin ni nga chjúnndáya nga nistjin nkjún?

¹⁷ Nk'ie nga b'a kitsú Jesu, kama subaha ngayjee já kontraha. Tunga máha xuta nkjiun, kama tsjoho ngayjee kjuankjún xi títs'in Jesu.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku k'un mostasa

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ As'ai b'i kitsú ya Jesu:

—¿Mí nihi xi b'a joyaha xi nkú ts'in batéxuma Ntjaná? ¿Mí nihi xi k'uejña chubayahana? ¹⁹ Kui xi b'a joyaha nku k'un mostasa xi jakj'á nku nda ko y'éntje jñáha. As'ai kisé k'uun ko nku yá tu chánka kama, ko nisee j'ai ts'ínnda'á nubaha tjiaha yóo.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'ínchjén na'yu sahan ninkuan

(Mt. 13:33)

²⁰ As'ai ta kinchja ngáha Jesu:

—¿Mí nihi xi k'uejña chubayakohona xi nkú ts'in batéxuma Ntjaná? ²¹ Kui xi b'a joyaha na'yu sahan ninkuan xi jakj'á nku tachjuún ko kits'íntjijinko tse nkuan ninkuan. As'ai tsijin ngatentee na'yu.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku ankjua
(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Nk'ie nga títs'in niyá Jesu nga tífi nanki Jerusalen, tsakúya ts'íhin éhen Ntíaná má xi tjeheh nga tífa, nanki i kō nanki xixi. ²³ As'ai b'a kitsú nku xi kingjásjaiyaha Jesu:

—Ji Nda maestru, ¿a chuba maha xi n'ek'anki?

²⁴ B'i kitsú Jesu:

—N'e kjuá'yuhun ruu yjonuu nga titjás'oon ankjua ntsjyoo. At'aha tíxinyanuu nga nkjin nkjún maha xi kama mjehe kjuas'en yo, tunga najmi kamahá ra. ²⁵ Nk'ie nga kuísintjen nda xi ts'e ni'yoō kō k'uéchja ankjuo, jun xi kabincho natsin ján n'ekjano ankjuo nga b'a kuixiún: “Ji nda ntia, chjux'áni ankjuo.” Tunga b'ahá kuítsunuu: “Najmi be yáha jun.” ²⁶ As'ai b'a kuixiún: “Yanáá xinkia. Niyáténi tsakuyái éhen Ntíaná.” ²⁷ Tunga b'ahá kuítsunuu: “Ja b'a kuaxinnuu nga najmi be yáha jun. Tiyú t'axín tentenú, jun xi ch'on kin'o.”

²⁸ 'Yo ch'íú kō kuichó ni'yun nk'ie nga choo nga ntje cháná Abraham, Isaac kō Jacob kō ngayjee já profeta tjintu má batéxuma Ntíaná. Kō máha jun, kuich'onsjenuu natsiun. ²⁹ At'aha tu má xi tjeheh ni nibaha xuta nga k'uaí s'í xi kama má batéxuma Ntíaná. ³⁰ Tjín xuta xi yjanki nd'ai, kui xi tjun kama ngáha, kō tjín xi tjun nd'ai, kui xi tsjénki.

B'i kitsú Jesu nga kinchjanijmíyaha nanki Jerusalen
(Mt. 23:37-39)

³¹ Ta kuihi chubo tjín já fariseo xi j'aisehe Jesu kō b'a kitsúhu:

—Xin t'in, at'aha Herode Antipa mjehe ts'íink'iehin.

³² B'i kitsú Jesu:

—B'a tankínk'ihun nda maña xi b'a tjún: “Chasei. Nd'ai kō ndyjunní k'onsje jánindoō kō ts'innkíhi xuta, kō nistjin xi ma jahan kama ndjuúna xána.”

³³ Tunga tjíhín ni nga ts'inndjaá niyána nd'ai kō ndyjunní kō nkiní nga kfián nanki Jerusalen. At'aha najmi kama xin nanki kuayá nku nda profeta.

³⁴ 'Jun xuta Jerusalen, xi n'ek'ion já profeta kō b'ohoo ndjio xuta xi n'e nibásenuu! ¡A tu nkjihín niyá kama mjena nga k'uentúkúnuu xi nkú ts'in xanto nga b'énkinka ntíhi, tunga najmi kin'e yunú! ³⁵ Nd'ai ni ma, ja s'ejña masen antenuu. An b'a tíxinnuu nga najmi ta chahanú santa nkúhu nga kuichú nistjin nga b'a kuixiún: “¡Kakjanínk'a Ntíaná xi nibáha ngajoho!”

14

B'i kama nk'ie nga ngji kjine niñu Jesu ni'yaha nku nda fariseo

¹ Nku nistjin nkjún niñu ngji kjine Jesu ni'yaha nku nda k'aku fariseo. Kikuntá 'maha jóo kui chubo. ² Ta kabasinjña yo nginkun Jesu nku nda xi xkái tíinchaha. ³ As'ai kinchjako Jesu já maestruhu kjuatéxumoo kō já fariseo:

—¿A ma n'enkihí xuta xi uhun nga nistjin nkjún, a ra najmi?

⁴ Tunga najmi kinchjahá jóo. As'ai Jesu kits'ínsihín nda uun, kits'ínkíhi kō kits'ínkji ngáha ni'yaha. ⁵ As'ai ta kinchjakohó ngáha jóo nga b'i kitsúhu:

—Tsa ntíhi kō tsa turuhu nku xi síñajinnuu kujjneya nku ntá tixa nk'ie nga nistjin nkjún, ¿a najmi tjen'yún k'uasjehín?

⁶ Najmi kinchja jóo, at'aha najmi be nkú kuítsu.

⁷ Ja kamoō, nk'ie nga kkie Jesu xi nkú ts'in tíf'ájin xuta xi kama ñjakú yo ante xi tíincha tíjuun nga tób'entut'á yámixō, as'ai y'ejña chubayaha nga tsakúya. B'i kitsúhu:

⁸ —Tsa tjín xi kuítsuyahi nga k'úin nku s'í kjuabixan, najmi tu ante xi síñña tíjuun binchin. At'aha tsa tu ahá ni k'uaí nku xi ta kik'inyaha nga k'uaí s'íu xi 'yún yankjún sa nga ji, ⁹ tsa as'ai b'a k'uaí tsuhi nda xi tób'asje s'íu: “Ndai

tjehin má kabinchin”, kui nga kama suba ts'ihin ri nk'ie nga k'úinnchin ante xi fekuu. ¹⁰ Ni xi n'ení tsa tjín xi kuitsuyahi nga k'úin nku s'í, t'ihinnchin ante xi fekuu, tu xi b'a kj'uaí tsuhu ri nda xi kitsúyahi nga kjúái s'íu: “Ji nda amigo, t'ihinnchin nku ante xi tjíña k'aku.” B'a ts'ín sakúhu ri kjuachánka nginkun ngayjee xi k'úentut'áko hi yámixó. ¹¹ At'aha tu yáhá ni xi k'uasje nk'a suba yjohó, kui xi chajnuča. Kó xi k'uasje nima kjuá yjohó, kui xi sakúhu kjuachánka.

¹² Kó ta kinchjako Jesu nda xi kitsúyaha nga kj'uaí kjine niñu. B'i kitsúhu:

—Nk'ie nga s'í n'esjei, najmi tu já xi nda nchjakóhi chubaihi, ta ndaha já nts'ei, ta ndaha já xinki, kó ta ndaha já nchiná xi tjíntut'á tiñahi. At'aha tsa b'a n'ei, kui jóo kúinchja ngajoya ngáha ri kó b'a ts'ín kuitju chjíhi ni xi kik'aihi.

¹³ Ni xi n'ení nk'ie nga s'í n'esjei, xuta x'an chubaihi, xi nima ha, xi najmi ma fi kó xi ka. ¹⁴ B'a ts'ín nda kamata'aihinni. At'aha xuta xu'bi najmi kamaha tsjá ngajoya ngáha ri ni xi kj'uaihi, tunga kama chjíhi ri nistjin nk'ie nga kj'uaíya ngáha ra ngabayoo xuta xi naxu y'entu.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku s'í chánka xi ts'asje nku nda

¹⁵ Nk'ie nga kint'é ni xu'bi nku nda xi ta kab'ejnat'ako Jesu yámixó, as'ai b'a kitsú:

—Á b'a nda tjíhin ts'e xuta xi k'úentujíhin s'í chánka xi kama má batéxuma Ntjaná!

¹⁶ As'ai b'a kitsúhu Jesu ndo:

—Nku niyá nku nda ts'asje nku s'í chánka kó nkjin nkjún xuta kits'ínkint'é nga kj'uaísehe. ¹⁷ Nk'ie nga ja tsichu chuba, as'ai kits'ínkji nku nda musuhu ndo. “Nibó, at'aha ja tjínda ngayjee nichinee”, kitsúhu xi incha kin'ekint'é nga kj'uaí s'íu. ¹⁸ Tunga ngayjee jóo incha tsanki nga n'e'yún tak'uhun. “As'ai kuak'atsená nku jña kó tjíhin nga kfínsehe. Tíbankihi nga n'e'yún tak'unni”, kitsú nda xi tjun kik'inyaha. ¹⁹ “As'ai kuak'atsená te turu bakján nanki. Tífikjut'ayá chu. Tíbankihi nga n'e'yún tak'unni”, kitsú ngá kj'ai nda. ²⁰ “As'ai kuixanná, kui kjuaha nga najmi kama kfihinna”, kitsú ngá nda xi ma jahan.

²¹ 'Kik'óya ngáha nda musu kó kitsúyaha nda ntiaha ngayjee ni xu'bi. As'ai kama kjahan nda xi ts'e ni'yoó. “Kítsa t'in ajin nantio kó niyáté xi tjín nanki xu'bi. Nibákoj ei xi x'ahan, xi nima ha, xi kaha, kó xi najmi ma fi”, kitsúhu nda musuhu. ²² Askahan b'a kitsú nda musu: “Ji nda ntia, ja kuats'intjusan xi nkú nga kuakixín, tunga tjíhin sa ante.” ²³ As'ai b'a kitsú ndantio: “T'in aya niyóo kó ante xi xi tjíndai ei. N'e kjuay'uhun ri xuta nga kjuas'en ei, tu xi tséhe ni'yaná. ²⁴ At'aha an b'a tíxinnuu nga ndaha nku xuta xu'bo xi kixinya tíjuhun najmi kjine ni xi y'endá.”

B'i ts'ín kitsúya Jesu ni xi tjíhin nga tjun ts'íinnkjink'un xuta xi mjehe tsjénkihi (Mt. 10:37-38)

²⁵ Nkjin nkjún maha xuta xi tjénkihi Jesu. As'ai kits'ínk'ótjyak'un kó b'a kitsúhu:

²⁶ —Tsa tjín xi tsjénkina, tjíhin nga 'yún ts'ín mjena nga na'mihi, naaha, chjuúhun, ntíhi, já nts'e, jminchjín nichja, kó santaha yjohó. Tsa najmi b'a ts'ín, najmi tsuhu ra nga kama xuta ni'yakuyána. ²⁷ Xi najmi títsjáha yjohó nga tsjénkina santaha tsa kuayá ngat'ana, najmi tsuhu ra nga kama xuta ni'yakuyána.

²⁸ Tsa nku xi tjíhajinnuu mjehe ts'ínnda nku torre, ¿a najmi tjuhún k'úéjña nga ts'ínxki nkú tjín ni xi kfet'aha, tu xi skuehe tsa tjíñaha ni xi machjéhen nga ts'ínndjuú niu? ²⁹ At'aha tsa ts'ínnda tuts'in xjóo kó askahan najmi kuichúkuaha nga ts'ínndjuú niu, as'ai ngayjee xuta xi skuehe nga b'a ts'ín

kuajnukiehe. ³⁰ B'i ngjan b'a kuitsu: "Nku xa kik'atuts'ihin kui ndai, tunga najmi tsichukjuaha ra nga kits'inndjuu."

³¹ 'Ko tsa nku nda rei xi tijnah te mii ja jun mjehe ngjuai kjanke kj'ai nda rei, za najmi tjuhun k'uejna nga ts'innkjink'un tsa kuichukjuaha nga kjaanke nda rei xinkuu xi nibako kan mii ja jun xi ts'e? ³² Ko tsa behe k'un nga najmi kuichukjuaha, as'ai ts'inkji ja chjine'en xi ts'e xi ma nga kuankihi kjuajyu nda rei xinkuu nk'ie nga kjin tjen sa. ³³ Kui b'a maha, tu yaha ni xi tijnajinnuu xi najmi k'uejna ngayjee ni xi tijhin, kui xi najmi tsuhu ra nga kama xuta ni'yakuyana.

B'i ts'in tsakuya Jesu nga kits'inchjen sihin naxo
(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ 'Nda naxo, tunga tsa ndyja nga'yuhun, znkú ts'in kama ntia ngaha? ³⁵ Najmi ta chjhi ra. Najmi kama n'echjen xi nkúhu tsa ninte ko ta ndaha tsa n'etjijihin abono. Tu ngjuaiyahá sa natsin jan. Xi tjen tjabaxinju, katasinju.

15

B'i ts'in tsakuya Jesu nga kits'inchjen nku chutsanka xi kindyja
(Mt. 18:10-14)

¹ Nkjin ja xi f'achjintjai ch'a nga ts'inxat'aha ja Roma ko xuta xi najmi naxu ts'intjusun kjuatexumaha Moise kama njakut'aha Jesu nga j'aisinjuhu. ² As'ai kinchjayanehe ja fariseo ko ja chjine'ehen kjuatexumoo nga b'a kitsuhu xinkjin:

—Kui ndai ts'inkjaihin ko kjineko niñu xuta xi najmi naxu ts'intjusun kjuatexumoo.

³ B'i kitsu Jesu nga y'ejna chubayaha:

⁴ —Tsa tijnajinnuu nku xi tinchaha unchan chutsanka, tsa ndyaha nku, za najmi kuinchaha xi chate ko yachan njoo ajin jnoo ko ngjuaingisjai xi kandyjoo santa nkúhu nga sakuhu? ⁵ Ko nk'ie nga sakuhu chu, tsjo kamaha nga ngjuasun tjia. ⁶ Nga kjuai ni'yaha, kuinchja njaha ja xi nda nchjakoho ko ja xi tjintut'a tiñaha. "N'etsjokonú, at'aha ja kuasaku ngahana chutsanka xi kandyjana", kuitsuhu.

⁷ 'B'a tixinnuu nga b'a ta ts'in 'yún s'e sa kjuatsjo ndjiojmi jan nk'ie nga nku xuta ngatitsun fik'aha ra animaha nga chate ko yachan nja xuta xi naxu nginkun Ntiana, xi najmi tijhin nga ngjuaikj'aha ra animaha.

B'i ts'in tsakuya Jesu nga kits'inchjen nku toon xi kindyja

⁸ 'Ko tsa nku tachjuun tijnah te toontaba, tsa ndyaha nku, za najmi k'uetihi nku nd'i ko kjecha ni'yaha nga kuangisjai sisin santa nkúhu nga sakú ngaha ra toohon? ⁹ Ko nk'ie nga sakuhu, as'ai kuinchja njaha jminchjin xi nda nchjakoho ko jminchjin xi tjintut'a tiñaha. "N'etsjokonú, at'aha ja kuasaku ngahana toontaba xi kandyjana", kuitsuhu. ¹⁰ B'a tixinnuu nga b'a ta ts'in s'e kjuatsjo ajihin ntitsjehe Ntiana nk'ie nga nku xuta ngatitsun fik'aha ra animaha.

B'i ts'in tsakuya Jesu nga kits'inchjen nku na'mi xi kits'inkjan ngaha ra ntihí

¹¹ B'i kitsu sa Jesu:

—Nku nda kis'ejnaha jo ja. ¹² Nda xi kjintiu kinchjako na'mihi: "Ji na'mi, k'ujini ni xi kanena", kitsuhu. As'ai tsakjanya ndo ni xi tijhin nga kitsjaha ntihí. ¹³ Askahan nga ja j'a chuba nistjin, as'ai tsateña nda xi kjintiu ngayjee ni xi kik'aihi ko ngji nku nanki t'axin kjin nga kik'a toon xi kisakuhu. Yo kits'inkje tiya toohon nga kits'inju kits'int'a. ¹⁴ Tunga nk'ie nga ja kits'inkje ngayjee toohon, tu nkúhú kjintia xi tu xi 'yuhun kama nanki xu'bo ko kieke kjintia

ko kui. ¹⁵ As'ai ngjinki xáha nku nda xi tijná nanki xu'bo, as'ai kits'ínkijhi ndo má tijncha chinkaha tu xi ts'ínkjenen chu. ¹⁶ Mjehe kjine ni xi tijncha kjine chinko, tunga najmi ch'a xi kitsjáhá ra niu.

¹⁷ Tu chahán kama chubayaha ni xi kits'ín, kui nga b'i kitsúhu: "Nkú tjin maha já xi ts'ín xánta ni'yaha na'mina xi t'banki tímaha nichine. Ko máha an, ei tábaya kjintía. ¹⁸ Tu sahá kfinse ngáha ra na'mina ko b'a xihin: Ji na'mi, tjenna jé nginkun Ntjaná ko nginkuin. ¹⁹ Najmi ta an tsuhuna tsa ntíhi k'úinní. Tu sahá katumahi an xi nkú joyaha nku nda musu xi ts'ihin xánta." ²⁰ As'ai kits'ín niyá ndatiu nga nibase ngáha ra na'mihi. Kjin tjen sa nk'ie nga kikiehe na'mihi ko kama njmaha. Tsangatsanka nga ngjitsubakjá ntíhi ndo ko kikjexu'ba. ²¹ As'ai b'a kitsú ndatiu: "Ji na'mi, tjenna jé nginkun Ntjaná ko nginkuin. Najmi ta an tsuhuna tsa ntíhi k'úihinní."

²² Tunga b'ahá kitsú na'mihi ndatiu nga kinchjako já musuhu: "Kitsa nibákoó najyun xi 'yún nda ko n'engjo ntína, ko ta t'eyohoo najnú ntsja nku stjink'un, ko tjayohoo tjabaxinnté. ²³ Nku turu xunkú xi 'yún chánka nibákoó ko n'ek'ion. Chineé ko n'esjeé s'í. ²⁴ At'aha ntína xu'bi nkú joyaha tsa ja k'ien ja kj'úáiya ngáha ra. Kui xi kindyja ja kuasakusjái ngáha." As'ai nku s'í incha kik'asje.

²⁵ Máha nda xi chóo, jná kafí. Nk'ie nga kik'óya ko j'ai tiña ni'yoo, kint'é nga suun tífane ko nga tijncha tenki xuta. ²⁶ As'ai kinchjaha nku nda musu ko kingjásjaiyaha mí nihi xi tíma. ²⁷ B'a kik'ihin: "Nda nts'ei ja kaf'ai ngáha ko na'mihi katsjá kjuá nga kan'ek'ien nku turu xunkú xi 'yún chánka, at'aha nda tihin ndo nga kuats'ínkjáin ngáha ra." ²⁸ Kama kjan nkjühun nda xi chóo nga santaha najmi ta mjehe ra kjuas'ehen ayoo. Kui nga tsitjusehe na'mihi ko tsankihi nga kjuas'en. ²⁹ Tunga b'ahá kitsú ndo: "Yai, té, xi nkú ts'ín nkjin nú tihin nga títs'inxát'aha ko tehente tint'e'éhen, tunga ndahachí nku niyá najmi kje 'bainí nku chutentsu ichi xi k'uasjékohona s'í já xi tjoho an. ³⁰ Tunga nk'ie nga kj'uai ntíhi xu'bi, xi kits'ínkjeko jminchjín skóo ni xi kik'aihi, kan'ek'ieihin nku turu xunkú chánka."

³¹ As'ai b'a kitsú na'mihi: "Ji ntína, tehente tinchunkoní ei, ko ngayjee ni xi tjinna ji ts'i. ³² Tunga nd'ai tihin nga n'esjeé s'í ko n'etsjaá, at'aha nda nts'ei nkú joyaha tsa ja k'ien ja kj'úáiya ngáha ra. Kui xi kindyja ko ja kuasakusjái ngáha", kitsú.

16

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda musu xi najmi naxu ngjiko xáha

¹ B'i kitsú ya Jesu nga kinchjako xuta ni'yakuyáha:

—Y'ejña nku nda nchiná xi kitsjá xáha nku nda musuhu tu xi kuasehe ra ni xi tihin. Kik'inyaha nga nda musu títs'ínkje tiya ni xi kits'ínkjas'ehen nga kuasehe. ² As'ai kinchjaha nda musu ko b'a kitsúhu: "¿Á b'a tsu én xi tint'ehena? N'ekjas'enní kuentaha xá xi t'n'ei, at'aha najmi ta ji chasehe ri ni xi tjinna." ³ As'ai kits'ínkjink'un nda musu. B'i kitsú: "¿Mí nihi xi ts'ian ei ni, at'aha ja títs'ínkje xána nda ntjana? Najmi kuichúkuana tsa xá ndjá ts'ian ko subana tsa chje kuankia. ⁴ Ja be mí nihi xi ts'ian tu xi ts'ínkjáihinna xuta ni'yaha nk'ie nga ja kje xána."

⁵ As'ai kinchjaha nga nkúnkú já xi tjehe ts'e nda ntiaha. "¿Nkú tjin tjehe ts'e nda ntjana?", kitsúhu nda xi tjun j'aisehe. ⁶ "Unchan ndjijí seti", kitsú ndo. B'a kitsú nda musu: "Á xujun xi tjit'a xkíhi ni xi tjehe ei. Kitsa tinchin, tu sahá tu chátéhé t'et'ai." ⁷ As'ai b'a kitsú ngáha kj'ai: "Ko ji, ¿nkú tjin tjehe?"

“Unchan kusta tuniñu”, kitsú nda xu'bi. B'ahá ta kitsú ngáha nda musu: “Á xujun xi tjit'a xkihí ni xi tjehin ei. Tu sahá tu cháte ko katéhe t'et'ai.”

⁸ 'As'ai nda ntiaha nda musu ch'onk'un xu'bi kama nkjuhun nga 'yún nkjink'un ndo nga b'a kits'in. At'aha xuta xi ts'e asuntee 'yún tjin saha kjuankjink'un xi nkú ts'in b'endako xinkjin nga xuta xi ts'e má ndzjeen. ⁹ Ko an b'a tíxinnuu. N'e chjón kjuanchiná xi tjin asunnte ngatitsuin nga kuisinko xuta, tu xi kas'ehenuu xuta xi nda kuinchjakonuu. B'a ts'in nk'ie nga kfeko asunntej kjuanchináha, n'ekjáinnuu má nga kuintsuba síún.

¹⁰ 'Xi kixi fiko nga ts'intjusun ni xi ichí, kui xi ta naxu fiko nga ts'intjusun ni xi tse. Ko xi najmi kixi fiko nga ts'intjusun ni xi ichí, kui xi ta najmi naxu fiko nga ts'intjusun ni xi tse. ¹¹ Kui b'a maha, tsa najmi kixi kuankinkoo nga chasoho kjuanchiná xi tjin asunnte ngatitsuin, zyá xi tsjanuu nga chúnnto kjuanchiná xi ndoo? ¹² Tsa najmi kixi kuankinkoo nga chasoho ni xi ts'e xi k'ái, zyá xi tsjanuu ni xi ts'ajun? ¹³ Ndaha nku nda musu najmi ma ts'inxát'aha jo já ntia. At'aha nku xi ts'íin unkie ko nku xi ts'íintjo, ko a ra ts'íinxát'a sisihin nku ko ch'on ts'in kuasehe xinkuu. Kui nga najmi kama n'exát'aha ruu Ntjaná ko kjuanchinóo.

¹⁴ Tunga já fariseo, kui xi 'yún tsjoho toon. Kui nga tsajnukiehe Jesu nk'ie nga kint'é ngayjee ni xu'bi. ¹⁵ As'ai b'i kitsúhu Jesu jóo:

—Xuta nda n'esjo yjonuu nginkun xuta, tunga Ntjanáha be xi nkú ts'in tjtintuyá animanuu. At'aha ni xi benkjún xuta tu ts'ihí maha Ntjaná nga basehe. ¹⁶ Jet'a xaha ni xi kis'et'a kjuatexumoo ko ni xi tsakúya já profeta nistjin nga j'ai Jua Bautista. Kui nistjiun kik'atuts'ihin ra nga tis'enjimi nga Ntjaná xi batexuma ko xuta títsjá nga'yuhun yjoho nga tífás'enjin nga Ntjaná xi kuatexumaha. ¹⁷ Tunga ta chjihí ra kjuatexumoo. Najmi 'ni tjin tsa ndyjajihin sén nk'a ján ko t'anankiu nga nku ntu ichihí kjuatexumoo ndyjat'a.

B'i ts'in kinchjanimiyaha Jesu kjuabixoon

(Mt. 5:31-32; 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ 'Tu yáha ni xi k'uejña chjuuhun ko kuixanko k'ái tachjuún, kui xi títangane kjuabixan tjuhun. Ko xi kuixanko ngáha tachjuún xi y'ejñaha x'ihin, kui xi ta títangane ni xi 'mihí kjuabixan.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku nda nchiná ko nku nda x'an

¹⁹ 'Y'ejña nku nda nchiná xi bja najyun xi 'yún chjí ko najyun xi tsjo k'un ko ngayje nistjin tsjo ts'in b'asje s'í. ²⁰ Ta y'ejña ya nku nda x'an xi 'mi Lazaró, xi kitsejnuhú ra tsé ko xi fajñastiu ankjua ni'yaha nda nchinóo. ²¹ Kui nda x'on ni xi un b'éhe k'un nga kjine t'ía xi xi bixuntunkí kinte yámixaha nda nchinóo. Ko santaha nañoo f'aik'uhun nga kjinejnu tséhe. ²² Tu k'iehén nda x'on ko ntítsjee ngjikohó ante xi má nga tíña ntje cháná Abraham, ko ta k'ien nda nchinóo ko ngjiyanji. ²³ Nk'ie nga un tíbehe nda nchinóo ngak'ien, tsasenjinki ko kikié nga kjin tíña Abraham ko nga Lazaró kab'ejñat'aha.

²⁴ 'As'ai kikjintáya nda nchinóo nga kinchja: “Ji na'mi Abraham, katumá nimahi an. T'exái Lazaró nga kats'ínk'anchiku najnú ntsja ko kanibá ts'ínk'anchi njá. At'aha 'yún nkjún un tíbena ei ajin nd'íi”, kitsú. ²⁵ Tunga b'ahá kitsú Abraham: “Ji ntína, n'ekj'áitsjein nga tsjo ts'in tsinchin asuntee ko Lazaró kjuanima j'aniki. Tunga nd'ai tjihin kjuajyu ko ji un tíbehi. ²⁶ Ko nku tíkjá ya. Nku tíxa chánkantsú tjenchja masen yaná. B'a ts'in najmi ma f'atikjáha xi tjintu ei xi mjehe ngjuai ján ko ta ndaha xi tjintu ján najmi ma f'atikjá nga k'uaí ei.”

²⁷ 'As'ai ta kinchjahá ngáha nda nchinóo: “Tíbankihi, na'mi, nga n'ekjí Lazaró ni'yaha na'mina. ²⁸ At'aha un maha já nts'é. Katjitsuyaha tu xi najmi

ko kui kj'uaíhi ante xu'bi má nga un tíbehe xuta”, kitsú ndo. ²⁹ Tunga b'ahá kitsú Abraham: “Tíjñaha já nts'ei kjuatéxumaha Moise ko xujun xi y'ét'a já profeta. Kui xi kant'é éhen”, kitsú. ³⁰ As'ai: “Najmi, na'mi Abraham. Tunga tsa tjín xi kj'uaíya ngáha ra ngabayoo ko ngjuaisehe já nts'é, ngjuaikj'áha ra animaha”, kitsú nda nchinóo. ³¹ Tunga b'ahá kitsú Abraham: “Tsa najmi tint'é éhen ni xi y'ét'a Moise ko já profeta, ta najmi kama chubayaha ndaha tsa tjín xi kj'uaíya ngáha ra ngabayoo.”

17

B'i ts'in kinchjanimiyaha Jesu xuta xi ts'inkijnejin je xuta xingisoo
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ B'i kitsú Jesu nga kinchjako xuta ni'yakuyaha:

—Tjihin nga s'e ni xi ts'inkijnejihin ngatitsun xuta, tunga, jnima ru ts'ihin xi ts'inkijnejin ngatitsun xuta xi kj'ai! ² Tu saha ra ngandaha xi b'a ts'iiun tsa s'et'a 'yunt'a kasin nku ndjio chanka ko chjanikj'ajin ntachak'uun, kintehe ni nga ts'inkijnejin ngatitsun nku ntí ichí xi nkúhu xu'bi. ³ Chuhun yjonuu.

'Tsa nda nts'ei tits'in ngatitsun, chubakoi nga najmi nda tits'in. Tsa ngjuaikj'áha ra animaha, n'endyjat'aihi. ⁴ Tsa yatu niyá ch'on ts'inkohi nga nku nistjin ko tsa yatu niyá: “Tifikj'aha ra animana, n'endyjat'aní”, tsa kuitsuhi, n'endyjat'aihi.

⁵ As'ai kinchja já postru:

—Tisinkoni tu xi 'yún s'ejin sahanj Ntiana.

⁶ B'i kitsú Jesu:

—Tsa tu ichí s'ejinnuu Ntiana xi nkúhu nku k'un mostasa xi 'yún ichí, kama b'a k'úhuhun yá tu xu'bi: “Tiyú xin ei ko t'ihinsinjñajin ntachak'uun.” Kuint'é'ennuu yoo.

B'i ts'in tsakuya Jesu nga kits'inchjen nku nda musu xi ts'intjusun xaha

⁷ Tsa nku xi tjñajinnuu tjñaha nku nda musu xi kafikjan t'anankiu ko tsa chu kafikunntá, nk'ie nga ja k'ooýaha jña nda musu, najmi b'a kuitsuhu: “Títjáhanchunt'ái yámixoo.” ⁸ B'a ní kuitsuhu: “T'endaní ni xi kjíne ko n'esjei najyihin. T'eyaní nichinena ko ntá xi k'uia, ko askahan kama chinei ko s'í ji.” ⁹ Ko ta ndaha najmi tsjáha máb'achjíhi nda musuhu nk'ie nga ja kuats'intjusun xá xi kuatsjáha. ¹⁰ B'a ta ts'in jun, nk'ie nga ja n'etjusun ngayjee xá xi kitsjánuu Ntiana, b'a ní tixiún: “Já musu ní. Ni xi kik'inni, kui nihi xi kin'ei.”

B'i ts'in kits'innkiji Jesu te já xi k'uhun ch'in fentujnu

¹¹ Nk'ie nga tits'in niyá Jesu nga tífi nanki Jerusalem, j'ajin masen ante Samaria ko ante Galilea. ¹² Nk'ie nga tsichu nku nanki ichí, j'aik'uhun te já xi k'uhun ch'in fentujnu. Kui xi kjint'á tsincha ¹³ nga kikjintáya:

—Ji Jesu, nda maestru, katuma njmahi jin.

¹⁴ Nk'ie nga kikié Jesu jóo, as'ai b'i kitsúhu:

—Tankínkuhuu yjonuu já na'miu.

Nk'ie nga tijncha fi jóo, tsitjuxin ch'ihin. ¹⁵ As'ai nku nda xi tjenjihin já xi tee, nk'ie nga kikié nga kama nkíhi, kik'óya ko kits'intsjoho Ntiana nga 'yún kikjintáya. ¹⁶ J'aisinkunch'int'aha Jesu nga ixí t'anankiuhú kingjénsten nintaku ko kitsjáha máb'achjíhi. Samaria nibáha nda xi b'a kits'íun. ¹⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A najmi tehé maha já xi kama nkíhi? ¿Má kfíhi já xi ñja xingisoo? ¹⁸ ¿Á tu nkúhu nda xu'bi xi najmi ntje Israel tjeheh ra kuak'óyaha nga kj'uaits'intsjoho ra Ntiana?

¹⁹ As'ai b'i kitsúhu ndo:

—Tisintjein ko t'in. At'aha kuas'ejihin nga Ntiana kits'in nibana, kui nga kama nkhi ri.

B'i ts'in tsakuya Jesu nkje kuatexuma Ntiana
(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ As'ai ja fariseo kingjasaiyaha Jesu nkje kuichu nistjin nga kuatexuma Ntiana. B'i kitsu Jesu:

—Tunkaan najmi kama chjih nk'ie nga kuatexuma Ntiana. ²¹ Ko ta ndaha najmi b'a kuitsu xuta: “Ei tjina”, ko a ra: “Jan tjina.” At'aha ja tibatexuma Ntiana ajinnuu.

²² As'ai b'a kitsuhu xuta ni'yakuyaha:

—Kuichu nistjin nga kama mjenu nga choo ndaha tsa tu nku ichi nistjin xi s'e nk'ie nga kj'uai Ntihu Ndax'iun, tunga najmi chanu. ²³ Tjin xi b'a kuitsunu: “Ei tjina”, ko a ra: “Jan tjina.” Tunga najmi tu bankinnu ko ta ndaha najmi tu tsjennkihu. ²⁴ At'aha xi nku ts'in ma chji nd'ich'on nk'a jan nga bat'ai, nga ma chji ei ko ma chji jan, b'a ta ts'in kama chji Ntihu Ndax'iun nistjin nk'ie nga kj'uai ngaha. ²⁵ Tunga titjuhun tihin nga un nkjun skuehe ko nga xuta xi tjin nd'ai najmi ts'inkjihin.

²⁶ Xi nku kama nistjin nga y'ejna Noe, b'a ta kama nistjin nk'ie nga kj'uai ngaha Ntihu Ndax'iun. ²⁷ Kui nistjiun tincha kjine ko tincha 'bi xuta. Tincha bixan ko tincha ts'inkixan ntih. B'a tincha ts'in santa nkuhu nga tsichu nistjin nga jas'en Noe tsutsu chankoo, ko tu ni xi kik'aha ts'i ko jesunjin nta ngayjee xuta. ²⁸ Ko b'a ta kama nistjin nga y'ejna Lot. Tincha kjine ko tincha 'bi xuta. Tincha b'atse ni ko tincha bateña ni. Tincha b'entje ko tincha ts'innda ni'ya. ²⁹ Tunga nistjin nga tsitju Lot nanki Sodoma, nibajen nk'a jan nd'i ko sufri nga tsixuntu t'anankiu. Jesun ngayjee xuta. ³⁰ B'a ta kama nistjin nk'ie nga kuakuchji yoho Ntihu Ndax'iun.

³¹ Kui nistjin xu'bo, xi kab'ejnasun nk'a ni'yaha najmi tu kuitjuen nga kj'uai k'asje ni xi jintu aya ni'yaha. Ko xi kafi jna najmi ta kats'oyaha ni'yaha. ³² N'ek'aitsohon yonuu ni xi kamat'ain chjuhun Lot. ³³ Tu yaha ni xi mjehe ts'ink'anki suba yoho nga k'uejna tik'un, kui xi tu saha kuaya. Tunga xi kuaya, kui xi tu saha n'ek'anki. ³⁴ An b'a tininnuu. Kui nistjen xu'bo jo xuta xi kjintusun nku kama, nku chjube ko xinkuu s'ejna. ³⁵ Jo jminchjin xi tincha ot'aha xinkjin, nku chjube ko xinkuu s'ejna. ³⁶ Jo ja xi kafi jna, nku chjube ko xinkuu s'ejna.

³⁷ B'a kitsu jo:

—Ji Nda Ntia, ma xi tjehe b'a kamo?

B'i kitsu Jesu:

—Yaha nga ma kjijna nku yjoninte k'ien, yo ma njaku chalikie. B'a ta ts'in chaha nga kj'uai Ntihu Ndax'iun.

18

B'i ts'in tsakuya Jesu nga kits'inchjen ni xi kits'inko nku nda jue nku tachjuun xi ja k'ien x'ihin

¹ As'ai Jesu y'ejna chubayaha xuta ni'yakuyaha nga tsakuyaha nga tihin nga tehente kunchja Ntiana ko nga najmi ts'inkjehe k'un. ² B'i kitsuhu:

—Nku nanki y'ejna nku nda jue xi najmi benkun Ntiana ko ta ndaha najmi nusihin xuta. ³ Yo ta y'ejna nku tachjuun xi ja k'ien x'ihin. Kui xi fisehe nda jue nga b'a tsuhu: “Kixi n'ení kua xi tjinkona cha kontrana.” ⁴ Nkjin nistjin ja nga najmi kits'ihin kua tachjuun. Tunga askahan ni kits'innkink'un: “Ndaha tsa najmi benkan Ntiana ko najmi nusinna xuta, ⁵ tunga tu nku

títs'instihína tachjín. Kui nga tu sahá kixi ts'ihin ra kjuá tu xi najmi ts'ínkjehe kjuatsentana nga kj'uaíse tehentena.”

⁶ B'i kitsú sa Nda Ntíaná Jesu:

—Nda tasinñju ni xi kitsú nda jue ch'onk'un xu'bi. ⁷ Ntíaná, ¿a najmi kixihí ts'íhín kjuá xuta xi j'ájin, xi nistjin nistjen nchjakohó? ¿A ts'ínk'andayahá nga kuasinkó? ⁸ B'a tíxinnuu nga ntjuúhun ts'íhín kjuá xuta xi ts'e. Tunga nk'ie nga kj'uaí ngáha Ntíhi Ndax'íun, ¿a sakú saha asunntee xuta xi s'ejihin Ntíaná?

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda fariseo ko nku nda xi f'áchjintjai ch'á

⁹ Ta y'éjña chubayaha Jesu nga tsakúyaha xuta xi b'a maha nga naxu tíncha ts'in nginkun Ntíaná maha, tunga najmi ndahá ts'in basehe xuta xingisoo. B'i kitsúhu:

¹⁰ —Jo já ngji nchjako Ntíaná má ma natsihin ninku, nku xi nda fariseo ko nku nda xi f'áchjintjai ch'á nga ts'ínxát'aha já Roma. ¹¹ Nda fariseo b'i ts'in kinchjako Ntíaná nga ngandaha kinchja nk'ie nga kabasinña ndju: “Ji Na'mi, títsjaha máb'achjí at'aha najmi b'a k'an xi nkú k'un xuta xi k'oo, xi ndyjé ts'in, xi ch'onk'un, xi b'at'aha chjuúhun. Ko ta ndaha najmi b'a k'an xi nkúhu nda xu'bi xi f'áchjintjai ch'á. ¹² Jo niyá nga tuntjóo bátejña kjintía ko nku tákjá ngayjee ni xi ts'in ngana tsja chje.”

¹³ Tunga nda xi f'áchjintjai ch'á kjin tsasinña ko santaha najmi ma k'un tsa nk'a ján kuasenjinki. Tu kik'onayahá 'mehe nga b'i kitsú: “Ji Na'mi, katuma nimahi an nga jé tjenna.” ¹⁴ An b'a tíxinnuu. Nku nda xi naxu kama ndai nginkun Ntíaná nk'ie nga kik'óya ngáha ni'yaha. Najmi b'aha nda xinkuu. At'aha tu yáha ni xi k'uasjenk'a suba yjoho, kui xi ichí kama nginkun Ntíaná. Ko xi k'uasje nimakjua yjoho, kui xi sakúhu kjuachánka.

B'i ts'in nda kinchjane Jesu jánti xi

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ As'ai incha j'aiko xuta ntíhi tu xi Jesu ngjuénnehe ra ntsja. Tunga nk'iehé nga kikie já ni'yakuyóo ni, b'a kitsúhu xuta nga najmi b'a incha ts'in.

¹⁶ Tunga kinchjahá ra Jesu jóo ko b'i kitsúhu:

—Tjehenntoho jántiú nga kanibásena. Najmi tu jun b'ech'óhoo. At'aha xuta xi b'a ts'in tjintuyáha xi nkú joyaha jánti xi, kui xi tjehe ra nga Ntíaná kuatéxumaha. ¹⁷ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Xi najmi ts'ínkjáihín nga Ntíaná xi batéxumaha xi nkú ts'in ts'ínkjáihín nku nda chí ni xi 'baihi, kui xi ndahachí najmi kjuas'enjin nga Ntíaná xi kuatéxumaha.

B'i ts'in kinchjanijmíko Jesu nku nda nchiná

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ As'ai nku nda k'aku kingjásjaiyaha Jesu:

—Ji nda maestru, ji xi ndai, ¿mí nihi xi ts'ian tu xi kama ts'ínkjáihín ra nga kúatejña t'ik'un sían?

¹⁹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Á an xi nda tí'mihini? Najmi tjín xi ndaha, nku tutuhú Ntíaná. ²⁰ Yai xi nkú ts'in tjít'a kjuatéxumoo: “Najmi tu biyunéi kjuabixoon. Najmi tu n'ek'iein. Najmi tu ndyjé n'ei. Najmi tu testiyu tsank'á n'ei. Chankjún na'mihi ko naahi.”

²¹ B'a kitsú ndo:

—Ngayjee ni xu'bo títs'intjusan santa nkúhu nga ndyjana.

²² Nk'ie nga kint'é Jesu ni xu'bi b'a kitsú:

—Nku ni ndyjat'á sahi. Tateñai ngayjee ni xi tjihin ko tjeihin xuta x'an. B'a ts'in s'ehé ri kjuanchiná ndjiojmi ján. As'ai nibái nga tsjénkiní.

²³ Tunga nk'iehé nga kint'é ndo éin, kik'ie nusin nusihin, at'aha 'yún nkjún nchiná. ²⁴ Nk'ie nga kieke Jesu nga kik'ie nusin nusihin ndo, b'i kitsú:

—jÁ b'a 'yún 'ni tjihin tsa xuta xi nchiná nkjúhun kjuas'enjihin nga Ntjaná kuatéxumaha! ²⁵ Tu sahá najmi 'ni tjin tsa nku chu camello kjuas'en tixaha nku nintu nga nku nda nchiná kjuas'enjin nga Ntjaná xi kuatéxumaha.

²⁶ As'ai xuta xi kint'éhe b'a incha kitsú:

—¿Yá xi kama k'uanki ni ma?

²⁷ B'i kitsú Jesu:

—Ni xi ndahachi najmi maha ts'in xuta, Ntjaná maha ts'in ni.

²⁸ As'ai b'a kitsú Pedro:

—Xi nkúhu jin, ja y'entu ni xi tjinni ko tjennkih ni nd'ai.

²⁹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tu yáha ni xi y'éña ni'yaha, tsa chjuúhun, tsa já nts'e, tsa xi cháha ko tsa ntíhi at'aha Ntjaná batéxumaha, ³⁰ kui xutai 'yún ts'ati k'uai ngáha ra asunte xu'bi ko nistjin xi nibá askahan k'uaihi nga k'úentu tík'un sín.

B'i ts'in ta kitsúya ngáha Jesu nga kuayá

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ As'ai ngjiko t'axin Jesu já ni'yakuyá xi te joo ko b'a kitsúhu:

—Tjenñju. Ja títbankiaán nanki Jerusalen. Yo kuitjusun ngayjee ni xi y'é't'a já profeta nga kamaha Ntíhi Ndax'iun. ³² At'aha aya ntsja xuta xi najmi ntje Israel tjehe ra n'ekjas'en. Kui xi kuajnikiehe, ch'on ts'ihin, ko kuatétéjnuhu.

³³ K'uehe ko ts'ínk'ien. Tunga nistjin xi ma jahan k'uaíya ngáha ra ngabayoo.

³⁴ Ndaha nku ni xu'bi najmi kamankjihin já ni'yakuyoo. Najmi be ni xi tinchja Jesu, at'aha kis'ejña 'maha niu.

B'i ts'in kits'innkih Jesu nku nda ka

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Nk'ie nga ja títbichú tiña Jesu nanki Jerico, nku nda ka kab'ejña andai niyoo nga títbanki chje. ³⁶ Nk'ie nga kint'é ndo nga tíf'a nkjún xuta, as'ai kingjásjaiya mí nihi xi tíma. ³⁷ Kik'inyaha nga Jesu, nda xi nibáha Nazaret, tíf'a yo. ³⁸ As'ai kikjintáya:

—ji Jesu, ji xi ntjehe David, katuma nimahi an!

³⁹ Xuta xi yja tíjuun kinchjatikoho tu xi k'uéchja'aha ts'a, tunga tu sahá 'yún kikjintáya sa:

—ji ntjehe David, katuma nimahi an!

⁴⁰ As'ai tsasin'yún Jesu ko b'a kitsú nga ngjuaichj'a nda ko. Nk'ie nga ja j'ai, Jesu kingjásjaiyaha:

⁴¹ —¿Mí xi mjehi nga ts'ihin?

B'a kitsú nda ko:

—Ji nda maestru, mjena nga kama chjina.

⁴² B'i kitsú Jesu:

—Katuma chjiji. At'aha kuas'ejihin nga Ntjaná kits'in nibána, kui nga kama nkih ri.

⁴³ Ta kuihi chubo kama chjih ndo ko kitsjennkih Jesu nga kits'intsjoho Ntjaná. Ko ta kits'intsjoho Ntjaná ngayjee xuta xi kieke ni xu'bi.

19

B'i ts'in tsichuk'úhun Zakeo Jesu

¹ As'ai tsichu Jesu nanki Jerico. J'ajin nankiu. ² Yo tíña nku nda nchiná xi 'mi Zakeo, xi nda k'akuhu já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'inxát'aha já Roma. ³ Kui xi mjehi skue yáha Jesu, tunga najmi tímaha ra, at'aha katsehe xuta ko ch'e

nkjún ya Zakeo. ⁴ As'ai tsangatsanka títjuhun xuta nkjiun ko tsiyajnu nku ya xi síjña yo, tu xi skuehe Jesu, at'aha yo tjihin nga kj'ua.

⁵ Nk'ie nga ja tíf'a Jesu yo, tsasenjinki má kji'a ndo ko b'i kitsúhu:

—Ji Zakeo, kitsa títjujein, at'aha ni'yahi tjihin nga ts'inkj'áiya nd'ai.

⁶ As'ai kitsa tsitjujen Zakeo ko tsjo kamaha nga kits'ínkjáihin Jesu ni'yaha.

⁷ Tunga nk'ie nga kkie xuta ni xu'bi, as'ai ngayjee kinchjayane Jesu nga b'a kitsúhu xinkjin:

—Ni'yaha nku nda xi najmi ts'íntjusun kjuatexumaha Moise kfi ts'inkj'áiya.

⁸ As'ai tsasinjña ndju Zakeo ko b'a kitsúhu Jesu:

—Chasei, nda maestru. Tsjaha xuta x'an masen ni xi tjinna. Ko tsa tjin xi ndyje kits'ihin nga ts'anachaha, ts'ink'óya ngaha ra ñju nyá tjihin ni xi jak'aha.

⁹ B'i kitsú Jesu:

—Ja k'uanki nd'ai xuta xi tjintu ni'ya xu'bi, at'aha ta ntjehe ntje chjáná Abraham y'aha ra nda xu'bi. ¹⁰ At'aha Ntíhi Ndax'iun j'aingisjái ko j'ai ts'ink'anki xuta xi ja kindya.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda xi kitsjáha já musuhu toon xi ts'ínxáko

(Mt. 25:14-30)

¹¹ Nk'ie nga tímjeñju xuta ni xi tinchja Jesu, as'ai ta y'éjña chubaya ngaha nga tsakúya. At'aha ja tibichú tiña nanki Jerusalen ko b'a tímaha xuta nga akui kjuatexumaha Ntíaná. ¹² Kui nga b'a kitsúhu Jesu:

—Y'ejña nku nda nchiná xi ngji kjin kj'ai nanki tu xi nda rej n'e maha ko askahan k'óoya ngaha. ¹³ As'ai kinchjaha te já musuhu ko kitsjáha toon nga nkúnkú jóo. “N'exákoo tooin santa nkúhu nga kjúái ngáhana”, kitsúhu.

¹⁴ Tunga unkiehé ra xuta nankihi ndo ko incha kits'ínkji tjennki ndo já chjine'én xi b'a kuitsu: “Najmi mjeni tsa kui ndai xi kama nda rejni.” ¹⁵ Tunga kin'e mahá nda rej ndo ko kik'óya ngaha nankihi. As'ai kitsjá kjuá nga chubaha já musu xi kitsjáha toon, tu xi skuehe xi nkú tjin kits'in nganasun nga nkúnkú jóo.

¹⁶ As'ai j'ai nda xi tjuun. “Ji nda ntia, te tjihin nga kits'in nganasun toohin”, kitsú. ¹⁷ “Nda tjin. Nda ní ji, nda musu. Naxu kin'etjusuin xá ichí xi kitsjaha, kui nga tsjaha ra nga kjuatexumaha ri te nanki”, kitsú nda rej. ¹⁸ As'ai j'ai nda musu xi ma johó. “Ji nda ntia, un tjihin nga kits'in nganasun toohin”, kitsú. ¹⁹ “Ji xi kjuatexumaihi un nanki”, ta kitsúhu nda musu xu'bi.

²⁰ As'ai j'ai ngá kj'ai nda musu. “Ji nda ntia, á toohin ngaha ei. Nku pañu kik'ontikjájian nga y'etjá, ²¹ at'aha tsankjuhun. At'aha kjan ní ji. Chjubéi ni xi najmi ji y'ejñai ko chjusintjein chan xi najmi ji y'entjei”, kitsú. ²² As'ai b'a kitsú nda rej: “Ji nda musu ch'onk'un, ta kuihi én xi kuakixín ts'ínkokjuahara. Tsa an xi kjan ko fakj'a ni xi najmi an y'ejñá ko kjesintjen chan xi najmi an y'entje, ²³ kui nga, ¿á najmi kin'ekjas'ehen ri toonna já xi be nkú ts'in ts'ínxáko toon? Tsa b'a kin'ei, ja ra ts'ínkjáin ngaha ra nd'ai toonna ko santaha ntíhi nga kjúa”, kitsú.

²⁴ As'ai kinchjako nda rej já xi kabincha yo. “Chjú'ohoo tooon nda xu'bi ko tjohoon nda xi tjíñaha te”, kitsúhu. ²⁵ “Ji nda ntia, ja tjíñaha te toon nda xu'bo”, kitsú jóo. ²⁶ Tunga b'ahá kitsú nda rej: “An b'a tíxinnu. Ngayjee xi tjihin ni, kui xi k'uai saha. Tunga xi najmi tjihin, kui xi chjú'aha santaha ni xi ichí xi tjíñaha. ²⁷ Ko máha já kontrana xi najmi mjehe nga kjuatexumaha, nibáko ei ko nginkán tichákjó kásin.”

*B'i ts'in jas'en Jesu nanki Jerusalen
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)*

²⁸ Nk'ie nga ja b'a kitsú Jesu, as'ai kitsjen tíjün nga kits'índjuú ngáha niyáha nanki Jerusalen. ²⁹ Nk'ie nga ja tsichu tiña Betfage ko Betania, nanki xi tiña maha asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo, as'ai kits'ínkji Jesu jo já ni'yakuyáha ³⁰ nga b'i kitsúhu:

—Tankiún nanki ichi xi tíña tiña ján. Nk'ie nga ja kuichú yo, sakúnuu nku ntí búrrú xi tíjt'a'yún, xi najmi kjee ch'a b'esúhun. Chjúnndáyo ko nibáko eí. ³¹ Ko tsa tíjün xi ngjuásjaiyanuu: “¿Á jun tíchjundáyahanu chu?”, tsa kuitsunuu, b'a t'ihuun: “Nda maestru rú machjéhen chu.”

³² As'ai ngji já xi kin'ekjü ko kisakúhu chu xi nkú nga kitsú Jesu. ³³ Nk'ie nga ja tíjüncha kjendáya ntí búrrú, as'ai b'a kitsú já xi ts'e chu:

—¿Á jun tíchjundáyahanu ntí búrrú?

³⁴ B'a kitsú jóo:

—Nda maestru rú machjéhen chu.

³⁵ Incha j'aikoho Jesu chu. Najyuhun incha kingjásuhun chu ko kits'ínk'iesun Jesu. ³⁶ Xi nkú nga ts'in tífi Jesu, b'a ts'in kingjántu najyuhun xuta aya niyóo. ³⁷ Nk'ie nga ja tíjüncha bichú tiña má jenstehen asunntu tjenki Yá Olivo, as'ai ngayjee xuta ni'yakuyáha Jesu 'yún incha kikjintáya tsjo nga kits'intsjoho Ntíaná ngat'aha ngayjee kjuankjún xi incha kieke.

³⁸ B'a incha kitsú xuto:

—iNtíaná nda kats'ínko nda rei xi kits'ín nibá ngajoho! iKas'e kjuajyu ndjiojmi ján ko kaya kjuachánkaha Ntíaná nk'a ján!

³⁹ As'ai kinchja k'ua já fariseo xi tjenjihin xuta nkjiun:

—Ji nda maestru, b'a t'ihin xuta ni'yakuyáhi nga najmi tu b'a incha kats'ín.

⁴⁰ B'i kitsú Jesu:

—B'a tíxinnuu, tsa k'uéchja ts'a xuta xu'bi, ndjio incha kjintáya.

⁴¹ Nk'ie nga j'ai tiña Jesu nanki Jerusalen, kikjintántjai nankiu nk'ie nga kieke. ⁴² B'i kitsú:

—iTs'a tu kui sa nistjin xu'bi kamankjinnuu ni xi tsjánuu kjuajyu! Tunga tíña 'mahánuu niu nd'ai. ⁴³ At'aha kuichú nistjin nga já kontrannuu k'uétjindainuu xjó nga k'uéchjanuu tu xi ts'íinkjehenuu. ⁴⁴ Ts'íinkjenuu ko ts'íink'ien xuta nankinnuu. Ndaha nku ndjio najmi ta s'ejñasun saha ra xinkjín. At'aha najmi kamankjinnuu nk'ie nga y'éjña chjinuu Ntíaná kjuandaha.

*B'i ts'in kik'onsje Jesu já xi tíjüncha batéña chu má ma natsihin ninku
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)*

⁴⁵ As'ai jas'en Jesu má ma natsihin ninku. Kik'onsje já xi tíjüncha batéña ko tíjüncha b'atse chu yo. ⁴⁶ B'i kitsúhu:

—B'a ts'in tíjt'a éhen Ntíaná: “Ni'ya xi má nga kuinchjako xuta Ntíaná kama ni'yaná.” Tunga jun antehé já ndyjé tín'e mo.

⁴⁷ Xki nistjin tsakúya Jesu natsihin ninku. Ko já na'mi k'aku, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já xi yankjúhun incha tsangisjai niyá xi nkú ts'in kama ts'íink'iehen Jesu. ⁴⁸ Tunga najmi tísakú niyáhá ra nkú ts'in b'a incha ts'ín, at'aha ngayjee xuta 'yún mjehe nga kuasínñjuhu ni xi tíjüncha Jesu.

20

*B'i kama nk'ie nga kingjásjaiyaha já tíxóo Jesu yá xi kitsjá xáha
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)*

1 Nku niyá nk'ie nga tibakúya Jesu má ma natsihin ninku nga y'énijmíhi xuta én nda tsuhu Ntíaná, as'ai j'aik'úhún já na'mi k'aku, já chjine'éhen kjuatéxumoó kó jáchá xi tá tjihin xá. ² B'a incha kitsúhu:

—T'inyani, ¿mí xá xi tjihin nga b'a t'n'ei? ¿Yá xi kitsjá xáhi?

³ B'i kitsú Jesu:

—Kó an tá kuasjáyanu nku ni. T'inyanú. ⁴ ¿Yá xi kits'ín nibáha Jua Bautista nga j'aiténtá xuta? ¿A Ntíaná, a rá xuta asunnteihí?

⁵ As'ai b'i kitsúhu xinkjín nga kinchjanijmíyaha niu:

—Tsa: “Ntíaná kits'ín nibáha Jua”, kuixíaán, as'ai b'a kuitsuná: “¿Á najmi kis'ejihinnu ni xi kitsúhu Jua?” ⁶ Kó tsa: “Xuta asunnteihí kits'ín nibáha” kuixíaán, ngayjee xuta k'uéná ndjio nga ts'íink'ienná, at'aha b'a tsu xuta nga nku nda profeta kama Jua.

⁷ As'ai kinchjako ngáha Jesu:

—Najmi yai yá xi kits'ín nibáha.

⁸ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kó tá ndaha an najmi xinyanuu yá xi kitsjana nga b'a tít'sian.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén já xi najmi naxu fiko xá xi kik'aihi
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ As'ai Jesu b'i ts'ín tsakúyaha xuta nga y'éjña chubayaha:

—Nku nda y'éntje tuntsjajé. Kitsjá sáha antee já xi maha ts'ínxáko tuntsjajé, as'ai ngji kjin tse nkjún nistjin. ¹⁰ Nk'ie nga ja tjne tuu, as'ai kits'ínkjisehe ndo nku nda musuhu já xi tít'sínxáko tuntsjajé tu xi kuankihí rá tu xi kanéhe. Tunga kik'íéhé rá jóo nda musuhu kó kits'ínkji tiya tiya. ¹¹ As'ai tá kits'ínkjihi ngáha ndo kj'ai nda musu, tunga tá kik'íéhé ngáha rá jóo nda musu xu'bi. Ch'on nkjún incha kitsúhu kó kits'ínkji tiya tiya. ¹² Tá kits'ínkjihi ngáha kj'ai nda musuhu ndo, tunga tá kits'ín'uhún ngáha rá jóo nda xu'bi nga tsanka tjenni.

¹³ Tu chahán b'i kitsú nda xi ts'e tuntsjajé: “¿Mí nihi xi ts'ian? Tu sahá ntína xi tjo nkjúnna ts'ínkjía. Tsa tu ahá ni skuenkjún ntína jóo.” ¹⁴ Tunga nk'iehé nga kikie já xi ts'ínxáko tuntsjajé nga nibá ntíhi ndo, b'a kitsúhu xinkjín: “Kui xu'bo xi ts'ínkjáihin ngayjee ni xi tjihin na'mihí. Tu sahá n'ek'ieén tu xi kama ts'añahaná ni xi ts'ínkjáihin.” ¹⁵ Kui nga kik'onsjehe jóo ntíhi ndo natsin má nga tjintje tuntsjajé kó kits'ínk'ien.

'Kui b'a maha, ¿nkú ts'íihin rá nda xi ts'e tuntsjajé já xu'bo? ¹⁶ Kj'uaí kó ts'ínkje já xi ts'ínxáko tuntsjajé kó kj'ai já tsjá sá ngáha rá ante tuntsjajé.

Nk'ie nga kint'é ni xu'bi xuta xi t'incha yo, as'ai b'a incha kitsú:

—¡Najmi b'a tu katuma!

¹⁷ Tunga tsase'ahá Jesu jóo kó b'i kitsúhu:

—Kui nga, ¿nkú tsuhu rá ma ni xu'bi xi tít'a xujun éhen Ntíaná? B'a tít'su: Ndjio xi kikjaníya já chjine'xóo, ja j'ai ma ndjio k'aku.

¹⁸ Tu yáhá ni xi kuijnesun ndjio xu'bi kama xixi. Kó xi kuijnenehe ndjio kama nkuankuan.

B'i ts'ín tsakúya Jesu yá xi tjihin nga s'echjhi
(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Tá kuihi chubó mjehe já na'mi k'aku kó já chjine'éhen kjuatéxumoó nga kuakj'ánijé Jesu, at'aha kamankjihin nga kui kinchjanijmíyaha nga y'éjña chubaya. Tunga incha kitsankjúhún xuta nkjiun. ²⁰ As'ai kits'ín nibásehe Jesu k'ua já xi kúnnta 'maha, xi xuta nda kits'ín ma maña yjoho, tu xi ts'ínkjinejihin Jesu nku én xi najmi b'a tjin. B'a ts'ín kama ts'ínkjias'ehen rá nda tixá Roma.

²¹ B'a incha j'ai tsúhu:

—Ji nda maestru, yai nga kjuaxi én xi chubai nga bakuyái ko nga najmi ngabi n'ei kjuá. Naxu bakuyái éhen Ntíaná. ²² Kui nga, ¿a ma b'echjihíi nda tíjtun Cesar ni xi f'áchjíná, a ra najmi?

²³ Tunga kamankjihín ra Jesu kjuamañaha jóo ko b'a kitsúhu:

²⁴—Takúnú nku toon denario. ¿Yá xi ts'e sénnistjijn ko j'áin xi tjít'aha tooin? B'a kitsú jóo:

—Ts'e nda tíjtun Cesar.

²⁵ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tjohoon nda tíjtun Cesar ni xi ts'e nda tíjtun Cesar, ko tjohoon Ntíaná ni xi ts'e Ntíaná.

²⁶ Najmi kamaha jóo kits'ínkijneya Jesu nga kuinchja nginkun xuta nantio nku én xi najmi b'a tjín. Tu sahá kama nkjúhun én xi kits'ínk'óya Jesu ko najmi ta kinchjaha.

*B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kj'uaíya ngáha ra xuta
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)*

²⁷ Já saduseo bakúya nga najmi kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo. As'ai k'ua xi j'aisehe Jesu nga ²⁸ kingjásjaiyaha. B'i incha kitsúhu:

—Ji nda maestru, y'et'aná Moise: “Tsa nku nda xi tjíñaha chjuún kjuayá nga najmi kis'ekohe ntí chjuúhun, nda nts'e tjíhin nga kuixanko ngáha chjuúhun, tu xi b'a ts'ín s'ehe ra ntí nda nts'e xi k'ien.” ²⁹ Y'entu yatu já xi nts'e maha xinkjín. Tsixan nda xi tjuun tunga b'ahá tjún k'ien. Najmi kis'ehe ntí. ³⁰ As'ai nda xi ma joho tsixanko ngáha tachjúun, tunga ta k'iehén ngáha. ³¹ As'ai b'ahá ta kits'ín ngáha nda xi ma jahan ko ta k'ien, ko b'a ta kamat'ain já xingisoo. Ndaha nku xi yatuú najmi kis'ehe ntí. ³² Asakahan ta k'ien tachjúun.

³³ 'Kui b'a maha, nistjin nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo, ¿yá ndaha xi kama ts'e tachjúun? At'aha nga yatuú tsixanko.

³⁴ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Bixan xuta xi tjín nistjin nd'ai ko ts'ínkixan ntíhi. ³⁵ Tunga xuta xi tjehe ra nga k'úentu tík'un nistjin xi s'ejña askahan, xi kj'uaíya ngáha ra ngabayoo, kui xi najmi ta kuixahan ko najmi ta ts'ínkixahan ntíhi. ³⁶ At'aha najmi ta kama kuayáha. B'a ní ts'ín k'úentu xi nkú ts'ín tjíntu ntitsjee. Ntíhi Ntíaná kama, at'aha j'áíya ngáha ra ngabayoo.

³⁷ 'Ko santaha Moise ta y'éjña chji nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo, nk'ie nga kinchjanijmíyaha na'yá ntsje xi títiu. At'aha b'a ts'ín tjít'a nga Ntíaná xi “Ntíaha Abraham, Ntíaha Isaac ko Ntíaha Jacob.” ³⁸ Ntíaná najmi Ntíaha animá. Ntíaha ní xuta tík'un. At'aha nginkun Ntíaná tjíntu tík'un ngayjee xuta.

³⁹ As'ai kinchja k'ua já chjine'éhen kjuatéxumoo:

—B'a tjín ni xi kuakixín, nda maestru.

⁴⁰ Najmi ta kama k'un kingjásjaiya saha ra Jesu tsa mí nihi.

*B'i ts'ín kingjásjaiya Jesu yá xi y'aha ra xi Cristo
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)*

⁴¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Nkú tjíhin ra nga b'a tsuhu xuta nga ntjehe David nibáha ra xi Cristo?

⁴² At'aha ta kuihi David b'a ts'ín y'et'a xujun salmo:

Ntíaná b'a kitsúhu Nda Ntíana:

“Tinchint'ání má batexuma,

⁴³ k'uentú maná já kontrahí kinte tsukui.”

⁴⁴ B'a ts'ín ta kuihi David b'a kitsúhu nga Nda Ntíaha maha xi Cristo. Kui nga, ¿nkú ts'ín ntjehe David nibáha ra xi Cristo?

B'i ts'in y'échjit'ain Jesu sin xi y'a já chjine'éhen kjuatéxumoo
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Nga tìncha basínñju ngayjee xuta, as'ai kinchjako Jesu xuta ni'yakuyaha:

⁴⁶ —Chúhūun yjonuu já chjine'éhen kjuatéxumoo. Kui xi tsjohō nga bja najyun ndju nga b'ema kō nga tsjo ts'in súníñaha niyátée. Tsjohō nga b'entusún yáxile xi tìncha títjun ni'ya sinagoga kō nga b'entu ante k'aku xi tjin nku s'í.

⁴⁷ Kui xi kje'áha ni'yaha jminchjin xi ja k'ien x'ihin kō as'ai chuba 'yuhún tse nchjako maña Ntíaná tu xi b'é'mat'aihín yjohō. 'Yún un skuehe já xu'bi.

21

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu toon chje
(Mr. 12:41-44)

¹ Tsase Jesu kō kikié xuta nchíná xi tbinchá toohon aya kaxa toon chje. ² Kō ta kikié nku tachjuún xi ja k'ien x'ihín. Kui xi jo toon xi títí tsinchá kaxa chje.

³ As'ai b'i kitsú:

—Kjuaxi ni xi tixinnuu. Tachjuún x'ain 'yún tse kuatsjá sa nga ngayjee xuta xi k'oo. ⁴ At'aha ngayjee xuta xi k'oo ni xi t'ankihi kuatsjá. Tunga máha tachjin, ngayjee toon xi tijnaha nga kjinéyaha nichine kuatsjá.

B'i ts'in tsakúya Jesu ni xi kama kintehe ni nga kfe asuntee
(Mt. 24:1-28; Mr. 13:1-23)

⁵ K'ua xuta tinchjanijmíyaha ninku nga tsjo ts'in kin'enaxúkoho ndjio tsjo k'un kō ni xi kits'ínsuhun xuta. As'ai b'i kitsú Jesu:

⁶ —Máha ni xi tíyo ei, kuichú nistjin nga ndaha nku ndjio najmi ta s'ejñasuhun ra xinkjin. Ngayjee n'exúya.

⁷ As'ai b'a kitsú jóo nga kingjásjaiyaha:

—Ji nda maestru, ¿nkjé b'a kama? ¿Mí nihi xi kuakúchji títjun nga b'a kama?

⁸ As'ai kinchja Jesu:

—Chúhūun yjonuu nga najmi tu ch'a xi k'uanachanu. At'aha nkjin maha xi kj'uaí nga an ts'ín ma yjohō. “An xi kui”, kuitsu. Kō b'a kuitsu ya: “Ja kuichu nistjiun.” Tunga najmi tu tsjennkíhí ruu jóo. ⁹ Nk'ie nga kuinú'yó nga tjin kjuachán kō nga najmi tjin kjuajyu ajihin xuta naxinantá xi tjin, najmi tu binkjun. At'aha tihin ni nga tjun b'a kama, tunga najmi kjehe kfe asuntee.

¹⁰ Kō b'i kitsú sa Jesu nga ngjindju:

—Xuta xi tjin nku nanki kjaánko xuta xi kj'ai nanki. Nku nda rej kjaánko kj'ai nda rej. ¹¹ Chón xi tu xi 'yuhún kama kō s'e kjintía kj'ai kj'ai nanki. Tsjen ch'in ch'onk'un, kō kama chji nk'a ján ni xi kuinchánkjúhun xuta kō kjuankjún chánka.

¹² Tunga kintehe ni nga kuitjusun ngayjee ni xu'bi, títjun kuakj'ánijénuu xuta kō tsjénki unkienuu. Ts'ínkjas'ennuu aya ntsja já k'akuhū xuta sinagoga kō ts'ínkjas'ennuu nubayá. Ngat'ana ngjuaikohonuu nginkun já rej kō nginkun já títjun. ¹³ B'a ts'in sakúntehenuu nga k'úinyaha ruu jóo yáha an. ¹⁴ B'i n'e n'enkjintak'un nga najmi tu b'enda títjun xi nkú ts'in kuisinkoo yjonuu. ¹⁵ At'aha an tsjanuu én xi chubo kō kjuankjintak'un xi chánka sa nga xi ts'e já kontranu, tu xi najmi kuichúkuaha ra ni xi chubo kō tsa b'a kuitsu nga najmi b'a tjin ni xi tichubo.

¹⁶ Santaha xi chánuu, já nts'o, xuta xinkiu kō xuta xi nda nchjakonuu ts'ínkjas'ennuu. K'ua xi tjin ajinnuu n'ek'ien. ¹⁷ Ngat'ana ts'ín unkiehenuu ngayjee xuta. ¹⁸ Tunga ndahá nku ntsjaku najmi ndyja. ¹⁹ Ndjá tincho, tu xi k'uankihinu.

²⁰ Nk'ie nga choo nga k'úétjindaihi já jun nanki Jerusalen, katumankjinnuu nga ja kuichu nistjin nga n'ekje. ²¹ Kui nistjiun katanka xuta xi tjintu ante

Judea xi tjehe asunntu tjenki. Xi tjiintu ajin nantia Jerusalen katitju. Xi kafi jina najmi ta kak'oyaha ajin nantio. ²² At'aha kui nistjin xu'bo ts'ijnk'ajihin xuta chj'ih ni xi najmi nda kits'in, tu xi kuitjusuhun ngayjee ni xi tjit'a ehen Ntiana. ²³ Nima ru ts'ihin jminchjin xi y'a nti ko xi tits'in ki nti kui nistjiun! At'aha tse kjuanimaxi xi s'e asuntee ko kjuakjahan Ntiana nibanehe xuta xu'bi. ²⁴ K'ua xi kicha ndju n'ek'ienkoho ko k'aj' ngá xi ngjuainije ngayjee nanki xi tjin. Xuta xi najmi ntje Israel tjehe ra kuasinne nanki Jerusalen xi nku tjin nu nga k'uauntehe nga kuatexuma.

B'i kama nistjin nga k'uai ngaha Nt'hi Ndax'iun
(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ As'ai ts'iu ko soo ko niuu kuakuchji kjuankjun xi kama. Xuta naxinantá xi tjin t'anankiu nguántaha ra yjoho ko tsankjun, at'aha 'yún kjuaneya ntachak'uun ko 'yún ngjuaink'a t'ehen ntóo. ²⁶ Xi kuayayahá xuta nga tsankjun ko nga kuyaha ni xi kamaha asuntee. At'aha Ntiana ts'ink'atsé ni xi tjin nk'a jan. ²⁷ Nk'iehe cha Nt'hi Ndax'iun nga tjenjin nintiu nga nibako ngayjee ngayuhun ko kjuachankaha. ²⁸ Nk'ie nga k'uatuts'ihin nga b'i kama, tsjo katumanu, at'aha ja tibichu tiña nistjin nga ja kama ndainuu.

²⁹ Ko b'i ta ts'in y'ejna chubaya Jesu nga tsakuya:

—Chasoho ya higuera ko ngayjee ya xi tjin. ³⁰ Nk'ie nga yo nga ja titjuhu nts'en, mankjinnuu nga ja tibichu tiña chunuboo. ³¹ B'a ta ts'in nk'ie nga ja choo nga ja b'a tima, katumankjinnuu nga ja tijn tiña nistjin nga kuatexuma Ntiana. ³² Kjuaxi ni xi tixinnuu. Kuitjusun ngayjee ni xu'bi kintehe ni nga kuayaye xuta xi tjin nd'ai. ³³ Kamaha asuntee ko nk'a jan ndyja, tunga enna najmi k'ua tiya.

³⁴ Chuhun yjonuu, tu xi najmi kama ndjaha animanuu, tsa tséjihin ra ni xi mjehe yjonintenuu, tsa kama ch'iu, ko tsa kjuántaha ruu yjonuu ni xi tjin asuntee. At'aha tsa b'a n'oo, tu ndyjahannuu nk'ie nga k'uai nistjin xu'bo. ³⁵ At'aha k'uaínehe nistjin xu'bo ngayjee xuta xi tjin tu má xi tjehe ni asuntee. Tu ndyehé ra nga b'a kamoo. ³⁶ Kui nga tintsuba ndahanu ko tehente chubakoo Ntiana, tu xi kuichukjuahanuu nga kuitjankiu ngayjee ni xi kamoo ko kuichu nginkun Nt'hi Ndax'iun.

³⁷ Xki nistjin tsakuya Jesu natsin ninku ko nga ma ngixuun bitju nga fi ts'ink'aj' nistjen asunntu tjenki xi 'mi Ya Olivo. ³⁸ Ko ngayjee xuta ta jyun ta jyun incha f'ai natsin ninku nga f'aisinjuhu Jesu.

22

B'i ts'in y'enda ja tixoo nga mjehe kuak'anjije Jesu
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Jn. 11:47-53)

¹ Ja tibichu tiña S'i Pascua, nk'ie nga chine ninkuan xi najmi kamandakoho na'yu san. ² Ja na'mi k'aku ko ja chjine'ehen kjuatexumoo incha tsangisjai niya xi nku nga ts'in ts'ink'iehehe Jesu, at'aha tsankjun joo xuta nkjiun.

B'i ts'in y'enda Juda Iscariote xi nku ts'in ts'inkjas'en Jesu
(Mt. 26:14-16; Mr. 14:10-11)

³ As'ai jas'enjihin Satana Juda xi ta 'mi Iscariote, nku nda ni'yakuya xi te joo. ⁴ Kui xi ngjisehe ja na'mi k'aku ko ja jun k'aku nga kinchjanijmiyako xi nku ts'in kama ts'inkjas'ehen Jesu. ⁵ Tsjo kamaha joo ko y'endako Juda nga tsjaha toon. ⁶ Kits'in yu Juda ko tsangisjai niya xi nku ts'in kama ts'inkjas'en Jesu nk'ie nga najmi 'yún tjin xuta.

B'i ts'in ts'asjeko S'i Pascua ja ni'yakuyaha Jesu
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Tsichu nistjin nga chine ninkuan xi najmi kamandakoho na'yu san, nk'ie nga n'ek'ien chutsankaha S'í Pascua. ⁸ As'ai b'a kitsú Jesu nga kits'ínkji Pedro ko Jua:

—Tankínk'iendo ni xi chineé S'í Pascua.

⁹ B'a kitsú jóo:

—¿Má xi tjeheh mjehi nga k'úéndaj nichinee?

¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—Nk'ie nga kuitjás'oon ajin nantio, satékjó nku nda xi y'a nku ndjií ntánijua. Tsjénnkihúu santaha má nga kjuas'en ¹¹ ko b'a t'ihuun nda xi ts'e ni'yoó: “B'a títsu nda maestru: ¿Má xi kui ante má nga k'íneká nichinehe S'í Pascua já ni'yakuyána?” ¹² As'ai kuakúnúu nku ante tayá chánka xi ja tjínda xi tjeheh nk'a ni'yaha. Yo t'endo ni xi chineé.

¹³ As'ai ngji jóo ko b'a kamat'ain xi nkú nga kitsúhu Jesu. Yo incha y'énda nichinehe S'í Pascua. ¹⁴ Nk'ie nga tsichu chuba, y'ejñat'ako Jesu yámixó já postruhu ¹⁵ ko b'i kitsúhu:

—Mangimjena nga kjuasjékonúu S'í Pascua xu'bj kintehe ni ngabayana.

¹⁶ At'aha b'a tíxinnúu nga najmi tá k'íne sahana nichinej santaha nkúhu nga kuitjusun xi nkú tsuhu rá kui s'íi má batéxuma Ntíaná.

¹⁷ As'ai jak'á chutsín ko nga ja kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná, b'i kitsú:

—Chjúbó niú ko n'endzjohoo xinkju. ¹⁸ At'aha b'a tíxinnúu nga najmi tá k'ui sahana ntáha tuntsjajée santa nkúhu nga kuichú nistjin nga kuatéxuma Ntíaná.

¹⁹ As'ai jak'á ninkuon ko nga ja kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná, tsakjánya ko kitsjáha jóo nga b'a kitsú:

—Kui xu'bj xi yjonintena xi n'ekjas'en ngandanúu. B'a n'oo tú xi kj'uaítsjennúu an.

²⁰ Nk'ie nga ja kamaha nga kikjine nichinee, tá jak'á chutsín nga b'a kitsú:

—Kui chutsín t'íbakúchji jnína xi ngjuaj ndzjo ngandanúu. Jnína t'íéndako tsetsehe Ntíaná nd'ai xi nkú ts'ín nda ts'íinko xuta. ²¹ Tunga máha nd'ai, nda xi títs'ínkjas'enna tá tíjñat'akona yámixai. ²² At'aha b'a n'ehe Ntíhi Ndax'iun xi nkú ts'ín kis'endaha. Tunga, jnima rú ts'ihin nda xi ts'íinkjas'eheh!

²³ As'ai b'i ngján kingjásjaiyaha xinkjín jóo nga yá xi b'a ts'íiun.

B'i ts'ín kitsúya Jesu yá xi 'yún chánka sa

²⁴ As'ai já ni'yakuyóo b'a incha kitsúhu xinkjín nga yá xi 'yún chánka sa ajihín. ²⁵ Tunga b'ahá kitsú Jesu:

—Já rej xi batéxuma naxinantá xi t'ín asuntee ndjá ts'ínko xuta xi ts'e. Ko já xi t'íhín xá, kui xi nda incha ts'ín, tsu xuta. ²⁶ Tunga ajinnúu najmi b'a kama. Xi 'yún ní chánka sa ajinnúu kats'ín ma yjohó xi nkú joyaha tsa kui xi 'yún kinte tjeheh. Ko xi batéxuma kats'ín ma yjohó xi nkú joyaha tsa kui xi nda musuhu já xingisoo. ²⁷ At'aha, ¿yá xi 'yún chánka sa? ¿A xi b'ejñat'a yámixó nga kjine, a rá nda musu xi b'éyahá nichinee? ¿A najmi xi b'ejñat'ahá yámixó? Tunga máha an, tíjñajinnúu ei xi nkú joyaha nda musunúu.

²⁸ 'Jun najmi kin'e nga manú nk'ie nga kichjut'ayák'unna. ²⁹ Kui nga k'uendáhanúu nga kuatexumo, xi nkú ts'ín y'éndana Na'mina. ³⁰ Kuintsubat'o yámixana nga chinoo ko s'íu nk'ie nga kuatexuma, ko kuintsuboo ante má nga kuatexumohoo ntjehe xuta Israel xi te jo t'íkjá maha.

*B'i ts'ín kitsúya tíjún Jesu nga Pedro b'a kuitsu nga najmi behe
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)*

³¹ 'Simon, Simon, tasínñjui. Satana tsanki nga k'uétsujneyánúu xi nkú n'ehe tuniñú nga kjút'ayák'unnu. ³² Tunga an ja tsankintjáhi nginkun Na'miu tú

xi tu nku s'ejihin ri an. Ko ji, nk'ie nga sakú nga'yún ngáha ri nga s'ejihin an, t̄isinkoi já nts'ei tu xi tu nku ndjáhá kuinchaha.

³³ B'a kitsú Simon:

—Ji nda maestru, tjínkuhu k'an nga kfínkoho nubayá ko santaha nga kuayáko.

³⁴ B'i kitsú Jesu:

—Ji Pedro, an b'a tíxihin. Kintehe ni nga kjintá xanto nd'ai, b'a kuixín nga najmi yaní jan niyá tjihin.

³⁵ As'ai b'i kitsúhu já ni'yakuyáha:

—Nk'ie nga kits'inkjínúu nga najmi tu ch'o tsa kixinnúu, ko ta ndaha toon ko ta ndaha tjabaxínté, ¿a tjín ni xi kindyjat'anúu?

B'a kitsú jóo:

—Najmi chumi nihi xi kindyjat'ani.

³⁶ As'ai b'a kitsú Jesu:

—Tunga nd'ai, xi tjíñaha tsa, kat'a ko ta kat'a toohon. Ko xi najmi tjíñaha kicha, katatéña najyun ndjuhu ko kat'atse nku. ³⁷ At'aha b'a tíxinnúu. Tjihin nga kuitjusuhun ni xu'bi xi tjít'a éhen Ntíaná: “Kui xi ta kich'axkihí ra ajihin já ch'onk'uun.” At'aha ngayjee ni xi tjít'a nga tinchjanijmíyahana tjihin nga kuitjusun.

³⁸ B'a kitsú jóo:

—Ji nda maestru, já jo kicha ei!

B'i kitsú Jesu:

—Ja kama.

B'i ts'ín kinchjako Jesu Ntíaná

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ As'ai tsitju Jesu nga ngji asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo xi nkú ts'ín tehente, ko ta kitsjennkíhi já ni'yakuyáha. ⁴⁰ Nk'ie nga tsichu yo, b'a kitsúhu:

—Chubakoo Ntíaná tu xi najmi chjút'ayák'uhunnuu.

⁴¹ As'ai b'a ts'ín kjin ngji t'axín suba xi nkúhu má bichúkijne nku ndjiio nga s'e. Yo tsasinkúnch'in ko kinchjako Ntíaná. ⁴² B'i kitsú:

—Ji Na'mi, tsa kama kai, n'ekj'a t'axínni kjuanima xu'bi. Tunga katumahá xi nkú ts'ín mjehi, najmi xi nkú ts'ín mjena.

⁴³ As'ai kama chjihí nku ntítsje xi nibajehen nk'a ján nga j'ai tsjá nga'yúhun.

⁴⁴ Ko nk'ie nga 'yún nkjún un tíbehe Jesu, tu sahá 'yún kinchjako sa Ntíaná ko tsixuntu t'anankiu ntánubáha xi b'a k'un xi nkú joyaha stubá jní i.

⁴⁵ Nk'ie nga ja kamaha nga kinchjako Ntíaná, as'ai tsisintjen ko j'aise ngáha ra já ni'yakuyáha. Kjintufé jóo nk'ie nga j'aisehe at'aha kjuaboo xi kats'ín nganaha. ⁴⁶ As'ai b'i kitsú:

—¿Á kisunntuféhenu? Tisintjoon ko chubakoo Ntíaná tu xi najmi chjút'ayák'uhunnuu.

B'i ts'ín j'aichj'anijé Jesu

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Nk'ie nga ta tinchjaha Jesu, tu j'aihí nkjin nkjún xuta. Tjen tíjuhun xuto nda xi 'mi Juda, xi nku nda ni'yakuyá xi te joo. Kui xi j'aik'úhun Jesu ko kikjexu'ba. ⁴⁸ B'i kitsú Jesu:

—Ji Juda, ¿a tíchjuxu'bai Ntíhi Ndax'iun nga tín'ekjas'ei?

⁴⁹ Nk'ie nga kikié já xi kabinchandaihi Jesu ni xi tímoq, as'ai b'a kitsú:

—Ji nda maestru, ¿a kicha kuixkjahanni?

⁵⁰ Nku nda xi síñajihin jóo kits'ín'uhun nku nda musuhu nda na'mi títuun. Tsatet'a tjabaxínju kixi. ⁵¹ Tunga b'ahá kitsú Jesu:

—Najmi b'a tu n'o. Jyu tincho.

Kits'ínko tjabaxínñju nda musu nga kits'ínkihi. ⁵² As'ai kinchjako já xi j'aikj'ánijéhe, kui xi já na'mi k'aku ko já jun k'akuhu ninku ko jáchá xi ta tjíhin xá. B'i kitsúhu:

—¿A nda ndyjéná? ¿Á íxí kichahá ko yá kich'ahanu nga kjúáihinu? ⁵³ Xki nistjin tsásinjñajinnuu má ma natsihin ninku. Ndahachí najmi kin'ekonú. Tunga kuihí chubanuu xu'bi, chuba nga batéxuma má jyuun.

B'i ts'ín kitsúya Pedro nga najmi be Jesu

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ As'ai jakj'ánijéhe jóo Jesu ko ngjikoho ni'yaha nda na'mi tíjuun. Máha Pedro, kitsjennkí kjihin Jesu. ⁵⁵ Nk'ie nga kits'ín'yún nd'í jóo kamasehen natsiun, y'entut'á ko Pedro ta y'ejñajihin. ⁵⁶ As'ai nku na musu kíkíehé nk'ie nga kab'ejñat'a nd'íu. Tsase'a sisihin ko b'a kitsú:

—Kui cháí xi ta tsjenko chá ján.

⁵⁷ Tunga najmi kits'ínkiehé yjoho Pedro. B'a kitsú:

—Ji tachjuún, najmi be ndo.

⁵⁸ Sa kutju tu sa kj'áihí xi kíkíe ngáha ko b'a kitsúhu:

—Ji xi ta makoi jóo.

Tunga b'ahá kitsú Pedro:

—Ji nda, najmi an niu.

⁵⁹ J'a ra xi nkú maha tsa nku ora. As'ai tu sa kj'ái ngá xi ta b'ahá kitsú ngáha ra:

—Kjuaxi kjáihin nga ko kui ndai mako nda xu'ba ján, at'aha ta Galilea nabáha.

⁶⁰ B'ahá ta kitsú ngáha Pedro:

—Ji nda, najmi be ni xi tíchubai.

Ta kuihi chubo, nk'ie nga b'a ta títsuhu Pedro, tjen'yún kikjintáha nku xanta.

⁶¹ Kits'ínk'ótjiya Nda Ntíaná nga tsase'a Pedro, ko j'áitsjehen Pedro ni xi kitsúhu Nda Ntíaná: “Kintehe ni nga kjintá xanto nd'ai, b'a kuixín nga najmi yaní jan niyá tjíhin.” ⁶² As'ai tsitjusje Pedro ko kikjintá'un kikjintánte.

B'i ts'ín kichajnuha Jesu

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Máha já xi tíincha kunntáha Jesu, kik'aya ko kik'íéhe. ⁶⁴ Y'é'ma tunkun ko b'a incha kitsúhu:

—Tixínyai xi nkúhu nda profeta, ¿yá xi kuak'íéhi?

⁶⁵ Nkjin tíkjá ya én xi kitsúhu Jesu nga najmi kikienkjún.

B'i ts'ín kin'ekokjua Jesu nginkun já tjíxá judio

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Nk'ie nga ja kama seen, kama ñja jáchá xi tjíhin xá ko já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo. Incha ngjiko Jesu má ma ñjakú já tjíxá judio ko b'a incha kitsúhu:

⁶⁷ —T'inyani, ¿a ji xi kits'ín nibá Ntíaná?

B'i kitsú Jesu:

—Tsa xinyanuu, najmi s'ejinnuu. ⁶⁸ Ko tsa kuasjáíyanuu, najmi n'ek'óyanú.

⁶⁹ Tunga nd'ai k'uatuts'ihin Ntíhi Ndax'iun nga k'úejñat'aha Ntíaná xi tjíhin nga'yún.

⁷⁰ As'ai ngatentee kingjásjaiyaha:

—¿A xúhu jihí xi Ntíhi Ntíaná?

B'i kitsú Jesu:

—An xi tibixiún.

⁷¹ B'a incha kitsú jóo:

—¿A machjén saná já testiyu? Nǎ kikjin ja kuanu'yáá ni xi kuatsú.

23

B'i ts'in kin'ekokjua Jesu nginkun nda títjun Pilato ko nda rei Herode Antipa (Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ As'ai tsisintjen ngayjee já tjíxóo ko ngjiko Jesu nginkun Pilato. ² Nkjin ni xi kikjanínehe yo nga b'i incha kitsú:

—Xuta nankini tbinchákjahan ndai nk'ie kuasakúni. Tíb'éjña nkjún nga s'echjihí nda títjun Cesar ni xi f'áchjintjai, ko b'a títu nga kui xi nku nda rei xi kits'in nibáha Ntjaná.

³ B'a kitsúhu Pilato Jesu:

—¿A ji xi nda reihí xuta judio?

B'i kitsú Jesu:

—B'a tjin ni xi túbixín.

⁴ As'ai kinchjako Pilato já na'mi k'aku ko xuta nkjiun nga b'a kitsúhu:

—Najmi chumi jéhe xi tísakújinna ndo.

⁵ Tunga tu nku b'ahá incha kitsú jóo:

—Xuta nankini tbinchákjahan. Tíbakúya xki ante xi tjin Judea. Ante Galilea kik'atuts'ihin ra ko santaha ei ja j'ai nga b'a tít's'in.

⁶ Nk'ie nga kint'é Pilato ni xu'bi, kingjásjaiya tsa ante Galilea nibáha Jesu, ⁷ at'aha yo batéxuma Herode Antipa. Nk'ie nga kik'inyaha nga Galilea nibáha Jesu, as'ai kits'inkji Jesu má tijná Herode, at'aha nanki Jerusalem tijná Herode kui chubo.

⁸ Tu ni xí tsjohó kamaha Herode nk'ie nga kieke Jesu, at'aha nd'ai nkjún mjehe ra skuehe. Nkjin tíkjá ni xi kik'inyaha nga tít's'in Jesu ko mjehe skue nga ts'in Jesu nku kjuankjún. ⁹ Nkjin nkjún ni xi kingjásjaiyaha, tunga ndahá nku én najmi kinchja Jesu. ¹⁰ Ta kabincha ya yo já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo nga nihi xi nkjún ts'in nkjin ni xi tíkjanínehe Jesu.

¹¹ As'ai Herode ko já juhun xi nkúhu ni xi najmi chumi ni chjihí ra kits'in ma Jesu ko tsajnikie. Kits'innja nku najyun tsjo tjin xi nkúhu xi bja já rei nga incha kik'aya. As'ai kits'ink'óya ngáha ra Pilato. ¹² Kui nistjin xu'bo Herode ko Pilato kik'atuts'ihin nga kinchjako nda ngáha xinkjín, at'aha unkie xinkjín kintehe ni ni xu'bi.

B'i ts'in kitsjá kjuá Pilato nga n'ek'ien Jesu (Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ As'ai Pilato kinchja njaha já na'mi k'aku ko já tjíxóo ko xuta nkjiun. ¹⁴ B'a kitsúhu:

—Jun kafáikonú ndai. B'a túbixiún nga xuta nankinuu tbinchákjahan. Nginkun kuangjasjáiyaha ndo. Ajihín ngayjee ni xi tichjaninóhoo ndai najmi kuasakúna tsa tjihín jé. ¹⁵ Ta ndaha Herode najmi kuasakújihín tsa mí nihi. Kui nga kuats'ink'óya ngáhana ndai. Ja tíyo. Najmi chumi nihi xi kits'in ndai xi tjehe ra ngabaya. ¹⁶⁻¹⁷ Kui b'a maha, tsjahana kjuá nga s'ehe ra ko as'ai ts'in ndaihi.

¹⁸ Tunga nkuhú kits'in ntaha xuta nga kikjintáya:

—¡Kan'ek'ien nda xu'bo! ¡N'e ndaihi Barraba!

¹⁹ Kjiya'yún nda Barraba at'aha já Roma ngji kontraha ko nku nda kits'ink'ien. ²⁰ Pilato mjehe nga ts'in ndaihi Jesu kai, kui nga ta kinchjako ngáha xuta nkjiun. ²¹ Tunga 'yún kikjintáya xuto:

—¡Tjat'a kruj ndo! ¡Tjat'a kruj ndo!

²² As'ai ta kinchjahá ngáha Pilato niyá xi ma jahan:

—Tunga, ¿mí ni ch'on tjihin xi kits'in ndo? Ndaha nku ni najmi tísakújinna tsa tjeheñ ra ngabaya. Kui b'a maha, tsjahana kjua nga s'ehe ra ko as'ai ts'in ndaihi.

²³ Tunga tu ni xi 'yuhún kikjintáya sa xuta. Tsankihí Pilato nga ngjuát'a kruu Jesu. B'a incha kits'in santaha nkúhu nga incha kin'esihin. ²⁴ Kui nga kitsjáha kjua Pilato nga n'etjusuhun ni xi tjincha banki. ²⁵ Kits'in ndaihi nda xi j'ájin xuta nga n'e ndaihi, nda xi kjiya'yún nubayá at'aha já Roma ngji kontraha ko at'aha animá tjeheñ. As'ai kitsjá kjua nga n'ehe Jesu ni xi mjehe xuta nkjiun.

B'i ts'in kis'et'a kruu Jesu

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Nk'ie nga tífi s'et'a kruu Jesu, kichjubé nku nda nanki Sirene xi Simon 'mi. Jñá kaf'aihi ndo. Kui xi kin'ek'anji kruu nga kitsjennkíhi Jesu. ²⁷ Ta kitsjennkíhi nkjin nkjún xuta ko jminchjín xi tjincha kjintá nga tít's'inbat'a Jesu. ²⁸ Tunga kits'ínk'ótjyahá Jesu, tsasehe jminchjún ko b'i kitsúhu:

—Jun jminchjín Jerusalen, najmi tu an ch'ít'anú. Yjonu ko ntínuu xi ch'íit'o.

²⁹ At'aha kuichú nistjin nga b'a kuitsu xuta: “Á b'a nda tjihin ts'e jminchjín xi ntíhi, xi najmi kik'a ntí ko xi najmi kits'ínki ntí.” ³⁰ As'ai b'a incha kuitsu tjenkiu: “Tixuntunéni.” Ko: “T'e'mani”, kuitsu tjenkiu. ³¹ At'aha tsa b'i tjincha ts'ihin yá xi xkféen, kui nga, ¿nkú sa ts'ihin ra yá xi kixiu?

³² Ta tjenko jóo jo já ch'onk'un xi ta ngjuát'a kruuko Jesu. ³³ Nk'ie nga incha tsichu ante xi 'mi Nintaku Animá, yo kingját'a kruu Jesu ko nga joo já ch'onk'uun. Nku xi kitsjen kixihí Jesu ko nku skjúhun. ³⁴ B'i kitsú Jesu:

—Ji Na'mi, n'endyjat'aihi, at'aha najmi be ni xi tjincha ts'in.

Já juun kits'inn dzjohó xinkjín najyuhun Jesu nga kitsutonyá ts'ihin. ³⁵ Xuta nkjiun kabincha yo nga tjincha basenkjún. Ko já tjíxóo kik'aya Jesu nga b'a kitsú:

—Kamaha ndai nga kj'ai xi kits'ínk'aniki. Kats'ínk'aniki yjohó nd'ai tsa kui xi kits'in nibáha Ntjaná, tsa kui xi j'ájihin Ntjaná.

³⁶ Já juun ta kik'ayaha Jesu. J'aik'úhun ko kitsjáha nga k'uí binu san. ³⁷ B'a incha kitsúhu:

—Tsa ji xi nda rejhi xuta judio, n'ek'aniki yjohi.

³⁸ Ta kis'et'a antsjáku Jesu nku yáte xi b'i kitsú: “Kui xu'bi xi nda rejhi xuta judio.” ³⁹ Nku nda ch'onk'un xi ta kjit'a kruu ta najmi kikienkjún Jesu nga b'i kitsúhu:

—Tsa ji xi kits'in nibá Ntjaná, n'ek'aniki subai yjohi ko ta n'ek'anikini ko jin.

⁴⁰ Tunga b'ahá kitsú nda xinkuu nga kinchjatiko nda xu'bi:

—Najmi binkjuin Ntjaná ji, ta ndaha tsa ta kui kjuanimaha tíyai. ⁴¹ Máha ñá, tjihin kixi nga un tibená, at'aha tín'ekjáihín chjhi ni xi kin'eé. Tunga kui ndai ndahachí najmi ch'on kits'in.

⁴² As'ai b'a kitsúhu Jesu:

—Ji Jesu, katj'áitsjeihin an nk'ie nga ch'atuts'ihin nga kuatexumai.

⁴³ B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxihin. Nd'ai kuinchkoní ndjiojmi ján.

B'i ts'in k'ien Jesu

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Xi nkú ra ma nga chubá te jo nga nistjiun kis'e jyun ngayjee asuntee santa nkúhu nga tsichu chubá jan nga ngixuun. ⁴⁵ Najmi ta kits'in ndzjehen ts'iu. Ko jo tsitju nga kitijájen najyun xi tjenchja ante xi 'yún nkjúhun ninku.

⁴⁶ As'ai 'yún kikjintáya Jesu:

—Ji Na'mi, aya ntsai tít's'inkjas'en animana.

Nga ja b'a kitsú, as'ai k'ien. ⁴⁷ Nk'ie nga kieke nda jun k'aku ni xi kamo, kits'intsjoho Ntjaná nga b'a kitsú:

—Kjuaxi kjáihin nga naxu ndai nginkun Ntjaha.

⁴⁸ Ngayjee xuta nantia xi incha kieke ni xi kamo, incha kamankjihin nga najmi nda tjin ni xi kin'e nga kin'ek'ien Jesu. ⁴⁹ Tunga máha ngayjee xuta xi behe Jesu ko jminchjin xi kitsjennkíhi nk'ie nga tsitju xi tjehe ante Galilea, kui xi kjin kabincha nga tjincha basehe ni xi timoo.

B'i ts'in kis'eyajni Jesu

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Tijnajihin já tixoo nku nda xi 'mi Kuse xi Arimatea nibaha, nanki xi tijnajihin Judea. Nda tjia animaha ndo ko naxu fiko yjoho nginkun Ntjaná. ⁵¹ Ta tikuyaha nistjin nga kuatexuma Ntjaná ko najmi kits'in yu ni xi y'enda ko ni xi kits'in já tixa xingisoo. ⁵² Kui xi ngjisehe Pilato ko tsankihi yjonintehe Jesu. ⁵³ Nk'ie nga ja kikjement'a kruu yjonintehe Jesu, as'ai nku najyun kik'ontjikjajnu ko ngjingjajnya nku tixa tsjo xi kin'endat'a naxiu, xi ndaha nku najmi kje ch'a s'eya. ⁵⁴ Kui nistjiun tis'enda nichinehe S'i Pascua ko ja tib'atuts'ihin nistjin nkjuun.

⁵⁵ Jminchjin xi kitsjennkíhi Jesu nga tsitju ante Galilea, ta incha ngji ko kieke tsjoo ko xi nku ts'in kis'ejna yjonintehe Jesu. ⁵⁶ As'ai kik'oya ngaha ni'yaha ko y'enda ntá sinjne ko ni xi sinjne. Kits'inkj'áya jminchjiun nistjin nkjuun xi nku ts'in tjina kjuatexumoo.

24

B'i kama nk'ie nga j'áiyaha Jesu ngabayoo

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Nga ta jyun ta jyuhun nistjin xi b'atuts'ihin ra tuntjoo, j'aisehe jminchjiun tsjoo nga y'a ts'ihin ni xi sinjne xi y'enda. ² Nk'ie nga incha j'ai, kieke nga ja kachjuxin ndjio chákantsú xi tichjane tsjoo. ³ Incha jas'en tunga najmi kisakuhú ra yjonintehe Nda Ntjaná Jesu. ⁴ Nk'ie nga ndaha najmi incha be mí nihi xi incha ts'in, tu incha kikiehe nga kabinchat'aha jo já xi yja najyun xi tibat'ai. ⁵ Tu ni xi kitsankjuhún jminchjiun ko kingjénsten ankjin t'anankiu. Tunga b'ahá kitsú joo:

—¿Á ajihin xuta k'ien tbinchisjáihinu xi tjina tik'un? ⁶ Najmi ta ei tjina. Ja kaf'áya ngaha ra ngabayoo. N'ekj'áitsjohon yjonuu nga b'i kitsúnuu nk'ie nga y'ejna ante Galilea: ⁷ “Tjihin nga n'ekjas'en Ntíhi Ndaxiun aya ntsja já ngatitsuun ko s'et'a kruu. Nistjin xi ma jahan kj'uaíya ngaha ra ngabayoo.”

⁸ As'ai j'áitsjehen jminchjiun ni xi kitsú Jesu ⁹ ko nk'ie nga incha j'aihi tsjoo kitsúyaha ngayjee ni xu'bi já ni'yakuyá xi te nku ko ngayjee xuta xingisoo. ¹⁰ Maria Magdalena ko Juana ko Maria xi naaha Santiago ko jminchjin xingisoo xi tjenkoho, kui xi j'ai tsúyaha já postru ni xu'bi.

¹¹ Tunga najmi kis'ejihin ra já postru, at'aha én xi najmi tjihin sin kamaha ni xi titsuya jminchjiun. ¹² Tunga tsisintjehén Pedro ko tsangatsanka nga ngji tsjoo. Nk'ie nga tsaseya tsjoo, kieke nga tu najyun xi tsich'ontikjajnuhú yjonintee kjijna yo. As'ai kik'oya ngaha ni'yaha nga tíma nkjuhún ni xi kamo.

B'i ts'in tsakúchjiji yjoho Jesu jo já ni'yakuyáha

(Mr. 16:12-13)

¹³ Ta kuihi nistjin xu'bo jo já ni'yakuyáha Jesu yja nga tjincha fi nanki ichi xi 'mi Emau, nanki xi te nku ra kilometro maha nanki Jerusalen. ¹⁴ Tinchjanijmíyakoho xinkjin ngayjee ni xi kamo nga tjincha fi. ¹⁵ Ni xi kama, nk'ie nga tinchjanijmíyakoho xinkjin niu, j'aise tínahe Jesu ko kitsjent'aha.

16 Tunga b'a kama xi kis'echjahá tunkun jóo kama. Najmi kamankjihin tsa Jesu niu. 17 As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Mí nihi xi tichubanijmíyakohonu xinkiu nk'ie nga tín'o niyá?

As'ai tsincha'yún baba jóo 18 ko b'a kitsú nda xi 'mi Cleofa:

—¿A nku tutu ra ji xi tinchin nanki Jerusalem xi najmi be ni xi kama nistjin xi nibahaná yo?

19 B'i kitsú Jesu:

—¿Mí nihi xi kama?

B'a incha kitsú jóo:

—Ni xi kin'ehe Jesu, nda xi nibáha Nazaret. Kui xi kama nku nda profeta ko chánka ni xi kits'ín. Kis'ehe nga'yún én xi kinchja nginkun Ntíaná ko nginkun ngayjee xuta. 20 Tunga já na'mi k'akuhú ko já tixáná kits'ínkjas'en tu xi kin'ek'iehen, ko kis'et'a kruu. 21 Jin kichuyái tsakai nga kui xi ts'ín ndaíhi naxinantá Israel. Tunga ja tjihin jan nistjin nd'ai nga b'a kamoo.

22 K'ua jminchjin xi tjinjinni kabincháknjinni. Ta jyun ta jyun kafisehe tsjóo, 23 tunga najmi kasakúhu ra yjonintee. Ntitsje ru incha kama chjihí katsúni ko nga kui xi b'a katsúhu nga tjiña tik'un Jesu. 24 Askahan ta kafisehe tsjóo k'ua já xi tjinjinni ko b'a ts'ín kasakúhu xi nkú nga katsú jminchjün, tunga najmi kabehé Jesu.

25 B'i kitsú Jesu:

—¿A b'a nkjün ts'ín ichí mankjihinnu ko 'ni s'ejihinnu ngayjee ni xi kitsúhu já profeta! 26 ¿A najmi tjihin ni nga un skuehe xi kits'ín nibá Ntíaná kintehe ni nga sakúhu kjuachánka xi ts'e?

27 As'ai Jesu y'éña chjihí jóo nkú tsuhu ra ngayjee xujun éhen Ntíaná má tjit'a ni xi kamaha. Kik'atuts'ihin ra xujun xi y'ét'a Moise ko ngjindjuko ngayjee xujun xi y'ét'a já profeta. 28 Nk'ie nga tsichu nanki ichí xi má nga tijncha fi jóo, b'a kits'ín xi k'ua niyá Jesu kits'ín. 29 Tunga kits'ínkasín'yún kjuayúhún ra jóo nga b'a kitsúhu Jesu:

—Tinchinkoni ei, at'aha ja ngixun ko ja tíma'ña.

Kui nga kits'ín yuhu Jesu nga y'eñako jóo. 30 Ni xi kama, nk'ie nga kab'entut'áko yámixó jóo, jakj'á Jesu ninkuon ko kitsjáha máb'achjihí Ntíaná. As'ai tsakjánya ko kitsjáha jóo. 31 Kui chubó tsix'ánki nkun jóo ko kamankjihin nga Jesu niu. As'ai Jesu kits'ínndyjajihínsén yjohó nginkun jóo. 32 B'i ngján b'a kitsúhu xinkjín jóo:

—¿A najmi tíf'ajin nd'íhi tíma anímaná nk'ie nga tinchjakóna aya niyóo ko nk'ie nga títuyaná nkú tsuhu ra ni xi tjit'a éhen Ntíaná?

33 Ta kuihi chubó incha tsisintjen ko kik'óya ngáha nanki Jerusalem. Incha kikié nga nku stíhín kats'ín yjohó já ni'yakuyá xi te nkuu ko já xi tjintukohó.

34 Kui xi b'a tijncha tsu:

—Kjuaxi kjáihin nga ja kaf'áya ngáha ra ngabayoo Nda Ntíaná ko ja kuakakúchjihí yjohó Simon.

35 As'ai kitsúya já xi joó ni xi kamat'ain aya niyóo ko xi nkú ts'ín kamankjihin nga Jesu niu nga tsakjánya ninkuon.

*B'i ts'ín tsakúchjihí yjohó Jesu já ni'yakuyáha
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)*

36 Ta tijncha nchjaha nk'ie nga j'ai sinjñajin masehen Jesu ko b'i kitsú nga kikjaniña:

—Kas'enuu kjuajyu.

37 Tu ni xi kitsankjúhún já ni'yakuyóo ko kits'ínknjink'un nga nku sen xi tíma chjihí. 38 B'i kitsú Jesu:

—¿Á t**í**binkjuhunnu? ¿Á t**ín**'entj**ih**i ruu yjonuu nga b'a ts**ín** t**ín**'enkj**í**ntak'uhunnu? ³⁹ Ahán niu. Chasoo ntsa ko tsuká. N'ekonú ko chasenú. Nku sen najmi t**ih**in yjo ko ninta xi nkú ts**ín** tíyo nga t**ín**na.

⁴⁰ Nk'ie nga ja b'a kitsú, as'ai tsakú ntsja ko tsuku. ⁴¹ Tunga najmi k**ehé** s'ejin sisih**in** jóo, at'aha tsjo nkjún t**ín**cha maha ko t**ín**cha ma nkjúhun. As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A t**í**ñanuu ichí nichine ei?

⁴² As'ai kitsjáha nku te t**í**o xi kab'échjan. ⁴³ Jakj'á Jesu niu ko kikjine nginkun jóo. ⁴⁴ As'ai b'a kitsú:

—Ni xi kama, kui nihi xi kixinnuu nk'ie nga tsáte**ñ**ajin sanuu. B'a kixinnuu nga t**ih**in nga k**uit**jusun ngayjee ni xi t**ít**'a nga kinchjan**ij**míyahana xujun k**uaté**xumaha Moise ko xujun já profeta ko xujun salmo.

⁴⁵ Kikjex'ájin Jesu k**u**ankjintak'uhun jóo tu xi kamank**ih**in ra ni xi t**ít**'a éhen Ntiana ⁴⁶ ko b'i kitsúhu:

—B'a ts**ín** t**ít**'a nga t**ih**in nga un skuehe xi kits'ín nibá Ntiana, nga n**ist**jin xi ma jahan k**u**aiya ngáha ra a**ih**in xuta k'ien, ⁴⁷ ko nga ngajoho s'en**ij**mí nga ngúsuhun asuntee. Jerusalen ch'atuts'ih**in** ra nga b'a k'ú**ih**in xuta nga t**ih**in nga ng**u**aikj'áha ra animaha tu xi kama ndyjat'aha ra ngatitsuhun. ⁴⁸ Jun xi k**u**xínyo ni xi kiyo. ⁴⁹ An ts**ín** nibánuu xi kitsúya t**ít**jun Na'mina nga tsjánuu. Tunga t**ints**ubanú ei Jerusalen santa nkúhu nga n'ekjóhon nga'yún xi nibaha nk'a ján.

B'i ts'ín ngji Jesu nk'a ján

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ As'ai tsitjuko Jesu já ni'yakuyáha. Ngjiko santaha nanki Betania. Kingjénnk'a ntsja ko nda kinchjane jóo. ⁵¹ Nk'ie nga nda t**ín**chjane jóo, nk'a ján ngji t'axí**ih**in. ⁵² Nk'ie nga ja incha kamaha nga kits'intsjoho Jesu, tu ni xí tsjohó t**ín**cha maha jóo nga incha kik'óya ngáha nanki Jerusalen. ⁵³ Tehente incha kits'intsjoho Ntiana má ma natsih**in** ninku.

Xujun xi y'ét'a Jua én nda tsuhu Jesucristo

B'i ts'in kitsúya nda xi kits'inntu xujun yáha Jesu

¹ Nga tuts'ihin ni tu b'a ts'in jahá tǐña Éen. Kui Éen xi y'ejñakohó Ntǐaná. Kui Éen xi Ntǐaná. ² Kui xi y'ejñakó Ntǐaná nkúhu nga tuts'ihin ni. ³ Éen kits'índakohó Ntǐaná ngayjee ni xi tǐn. Ndaha nku ni xi tǐn najmi kin'enda tsa najmi tǐn Éen. ⁴ Yo nibáha ra kjuatík'un. Kui kjuatík'uun, kui nd'í xi ts'in ndzjehen xuta. ⁵ Ndi tǐb'at'ai má jyuun kó má jyuun najmi tǐchúkjuaha nga tǐts'ínk'ien.

⁶ J'ai nku nda xi 'mi Jua xi Ntǐaná kits'in nibáha. ⁷ J'ai tsúya ni xi kkie tu xi kuitsuyaha yáha nd'íu kó tu xi s'ejihin ra ngayjee xuta nd'í xi j'ai nchjanijmíyaha. ⁸ Najmi kui xi nd'íu. Tu kin'e nibáha tu xi kuitsuyaha yáha nd'íu. ⁹ Nd'í xi ndoo xi ts'in ndzjehen ngayjee xuta ja ma kjuahí asuntee.

¹⁰ Éen j'aik'iejña asuntee, Én xi Ntǐaná kits'índakohó asuntee. Tunga xuta asuntee najmi kamankjihin yáha kui. ¹¹ J'ai ante xi ts'e, tunga xuta xi ts'e najmi kits'ínkjáihin. ¹² Tunga xi kits'ínkjáihin kó kis'ejihin, kui xutaha xi kitsjáha nga kama ntǐhi Ntǐaná. ¹³ Kui xi kitsin xi nkú ts'in kama mjehe Ntǐaná. Najmi kitsin xi nkú ts'in tsin xuta xi tǐn, kó ta ndaha najmi xi nkú ts'in tǐñaha xuta, kó ta ndaha najmi xi nkú ts'in mjehe xuta.

¹⁴ Kui Éen xi kik'a yjoninte kó y'ejñajinni kó kiyai kjuachánkaha, at'aha kui xi Ntǐ nku tutuhu Ntǐa Na'miu. Tsakúchji kjuanda chánkaha kó én xi b'a tǐun.

¹⁵ Jua kitsúya yáha kui. B'i kitsú:

—Kui xi kinchjanijmíyahana nga b'a kixian: “Xi askahan nibá nga an, kui xi tjun nga an, at'aha kui xi tu b'a ts'in jahá tǐña.”

¹⁶ Xki kjuanda xi kik'ainá kjuanchiná chánka xi ts'e tsitjujihin. ¹⁷ At'aha Ntǐaná kits'ínchjén Moise nga kitsjá kjuatéxumoo, tunga j'aihi Jesucristo nga y'ejña kjuandoo kó én xi naxu tǐn. ¹⁸ Najmi tǐn xi ja be nkú tǐn Ntǐaná. Nku tutuhú Ntǐ nku tutuu xi tǐñakó Ntǐa Na'miu, kui xi j'aikúchjiná Ntǐaná.

B'i ts'in kitsúya Jua Bautista yáha Jesu

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ B'i ts'in kinchja Jua nk'ie nga já judio k'aku xi tǐn nanki Jerusalen kits'ínkji já na'mi kó já xi ta ts'ínxát'a ninku xi má nga ngjuásjaiyaha Jua yáha kui.

²⁰ Kinchja kixi kixi Jua kó najmi ts'anacha. B'i kitsú:

—Najmi an nda xi xi kitsú Ntǐaná nga ts'ín nibá.

²¹ B'a kitsú jóo nga kingjásjaiyaha:

—¿Yáha ni ji? ¿A jihí xi Eliá?

—Najmi an —kitsú Jua.

—¿A jihí xi nda profeta xi tǐhin nga kjuahí? —kitsú jóo.

—Najmi —kitsú Jua.

²² —¿Yáha ni? —ta kitsú ngáha jóo—. At'aha tǐhin nga kuankínko ngáha ri én kixi já xi kits'in nibáni. ¿Nkú bixín?

²³ As'ai b'i kitsú Jua:

—An xi nku nda xi tǐnchja ante kixiu nga b'a tǐsu: “Tjen kixiu niyá má nga nibá Ntǐaná.” Kui niu xi y'ét'a nda profeta Isaiá xujun éhen Ntǐaná.

²⁴ Kó já xi kits'ínkji já fariseo ²⁵ ta kingjásjaiyaha Jua:

—Tsa najmi ji xi kitsú Ntǐaná nga ts'ín nibá kó ta ndaha Eliá kó ta ndaha nda profeta xi tǐhin nga kjuahí, ¿á xuta tǐbatentáhani?

²⁶ B'i kitsú Jua:

—An ntánijua tibatentáko hona xuta, tunga síjñajihínnyu nku xi najmi yo, ²⁷ xi kj'uaí askahan nga an. Najmi tje henna tsa kjendáya n'úhu tjabaxín ntéhe.

²⁸ B'a kama ni xu'bjí nanki xi 'mi Betaniá, nanki xi tíjña ngabantá ntáje Jordan, má tsaténtá xuta Jua.

B'í ts'ín kitsúya Jua nga Jesu xi chutsankaha Ntíaná

²⁹ Nistjin xi ma ndyjuun ngáha kíkíe Jua nga Jesu nibák'un tíñaha ko b'í kitsú:
—Kui xu'bjí xi chutsankaha Ntíaná xi kjexín ngatitsuhun xuta asuntee.

³⁰ Kui xi kinchjanjímíyahana nga b'í kixian: “Xi askahan nibá nga an, kui xi tjun nga an, at'aha kui xi tu b'a ts'ín jahá tíjña.” ³¹ Nk'ie ta ndaha an najmi be yá níhi, tunga ntánijuhá jáitentá xuta tu xi s'ejña chjihí ra xuta Israel yáha kui.

³² B'í ta kitsúya Jua ni xi kíkíe:

—Kíkíe nga nibajen Espiritu ndjiojmi ján xi nkú joyaha nku chutuju ko nga j'aik'ieñantjai nintaku. ³³ Ta ndaha an najmi kje be yá níhi, tunga xi kits'ín nibáhána nga ntánijua kuatentáhana xuta, kui xi b'a kitsúna: “Xi chai nga nibajenk'uhun Espiritu ko k'úéñantjaihi, kui xi Espiritu Santo kuaténtáko hona xuta.” ³⁴ An kíkíe nga tsitjusun kui éen ko tíxinya nga kui xi Ntíhi Ntíaná.

B'í ts'ín kinchjaha Jesu já ni'yakuyá xi tjuun

³⁵ Nk'ie nga kama ndyjuun, ta yohó tinchako ngáha Jua jo já ni'yakuyáha. Kíkíe nga j'a Jesu yo ko b'í kitsú:

³⁶ —Kui xu'bo xi chutsankaha Ntíaná.

³⁷ Kint'é nga joo já ni'yakuyáha ni xi kinchja ko kitsjennkíhi Jesu. ³⁸ As'ai tsasenji astun Jesu ko kíkíe nga tjennkíhi jóo. B'í kitsúhu:

—¿Mí xi tbinchisjó?

—Ji nda maestru —kitsú jóo—, ¿má tinchin?

³⁹ —Nibáasohoo —kitsú Jesu.

As'ai ngji jóo ko kíkíe má tíjña Jesu. Yo kits'ínkj'a nistjin xu'bo, at'aha ja ngxun. Nkú ra ma nga chuba ñju niu. ⁴⁰ Já xi joo xi kint'é ni xi kinchja Jua ko kitsjennkíhi Jesu, nku xi 'mi Andre xi nda nts'e maha Simon Pedro. ⁴¹ Kui xi títjun ngjingsjai Simon ko b'a kitsúhu:

—Ja kuasakúni nda xi kitsú Ntíaná nga ts'ín nibá.

⁴² As'ai j'aiko Andre nda nts'e nga j'aisehe Jesu. Jesu tsasehe Simon ko b'í kitsúhu:

—Ji xi Simon, ntíhi Jona. Ji xi k'úin ngáha ri Pedro.

⁴³ Nistjin xi ma ndyjuun, nk'ie nga tífi Jesu ante Galilea, as'ai ngjisehe Felipe ko b'í kitsúhu:

—Tsjénnkiní.

⁴⁴ Nanki Betsaida nibáha Felipe, má nga ta nankíhi Andre ko Pedro. ⁴⁵ As'ai Felipe ngjisehe Natanael ko b'a kitsúhu:

—Ja kuasakúni nda xi kinchjanjímíyaha Moise nga y'ét'a xujun kjuatéxumoo ko xi ta y'ét'a já profeta. Kui xi Jesu ntíhi Kuse, nda xi nibáha nanki Nazaret.

⁴⁶ B'a kitsú Natanael:

—¿A kamahá stjújín Nazaret nku ni xi nda?

—Nibáaseihí —kitsú Felipe.

⁴⁷ Nk'ie nga kíkíe Jesu nga nibá tíña Natanael, b'a kitsú:

—Kuihí nda xu'bjí xi xuta Israel tje hen ra, nku nda xi najmi b'anacha.

⁴⁸ —¿Nkú ts'ín yahaní? —kitsú Natanael.

B'í kitsú Jesu:

—Kuakiehe kintehe ni nga kuanchjahi Felipe, nk'ie nga kabinchunnkí yá higuera.

49 —Ji nda maestru —kitsú ngáha Natanael—, ji xi Ntíhi Ntíaná. Ji xi nda reihí xuta Israel.

50 B'i kitsú Jesu:

—¿A at'aha kuakiehe kintehe yá higuera kuaxihin, a kui kjuaha nga kuas'ejihin ri nga Ntíaná kits'ín nibáhana? 'Yún chánka ni xi chá sai nga xu'bi.

51 Ko b'i ta kitsú ya Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnu. Choo nga tsjén tixa ndjiojmi ján ko nga ntítsjehe Ntíaná kuiyájnu ko kuitjujen nga kj'uaísehe Ntíhi Ndax'iun.

2

B'i ts'ín kits'ín Jesu nku kjuankjún ajihin nku s'í kjuabixan

1 Nístjin xi ma jahan kama nku kjuabixan nanki Cana, nanki xi tíñajihin ante Galilea, ko yo ngji naaha Jesu. 2 Ta ngji Jesu ko já ni'yakuyáha kjuabixoon, at'aha kik'inyaha. 3 Nk'ie nga jeya binu, as'ai b'a kitsú naaha Jesu nga kinchjakoho:

—Ja najmi ta tíjihin ra binu.

4 —Ji tachjuún —kitsú Jesu—, ¿á an tí'miyahaní niu? Najmi kjee bichú chubana.

5 As'ai kinchjako naaha Jesu já xi tíincha basehe yámixó nga b'a kitsúhu:

—N'etjusun ngayjee ni xi kuitsunu.

6 Yo tíincha jun ndjii nisa xi kamandakoho ndjio. Kui xi ts'ínchjén xuta xi ntje judio tjeheh ra nk'ie nga ts'ín je yjoho nginkun Ntíaná, xi nkú ts'ín tíña niyáha. Nkúnkú ndjiú s'en ra tsa cháte ko tsa cháte ko kan litru ntánijua. 7 B'i kitsúhu Jesu já xi tíincha basehe yámixó:

—N'etso ntánijua ndjii.

Kits'íntse susun jóo ndjiú.

8 As'ai Jesu b'i kitsúhu jóo:

—Chjúbó chuba ko tankínkoho nda xi tibasehe s'íu.

B'a incha kits'ín jóo. 9 As'ai kikjut'a nda xi tibasehe s'íu ntánijua xi ja kama binu, tunga najmi behé má nibaha ra ntóo. Tu já xi tíincha basehé ra yámixó xi be, at'aha kui xi ts'asje ntánijuo. Kui nga nda xi tibasehe ra s'íu kinchjaha ra nda bixoon ko b'a kitsúhu:

10 —Ngayjee xuta tíjtu tsjá binu xi nda ko nk'ie nga ja 'yún ka'bi xuta, as'ai ní tsjá xi najmi 'yún ndaha. Tunga máha ji, binu xi 'yún nda xi tíjtjoihi nd'ai tí'bai.

11 Kui kjuankjún xu'bi xi tíjtu kits'ín Jesu nanki Cana, nanki xi tíñajihin ante Galilea. B'a ts'ín tsakúchjiji kjuachánkaha, ko kis'ejihin já ni'yakuyáha nga Ntíaná kits'ín nibáha.

12 Ja kamoó. As'ai ngji Jesu nanki Capernaum nga tjenko naaha ko já nts'e ko já ni'yakuyáha. Yo y'entu chuba nístjin.

B'i ts'ín kik'onsje Jesu chu xi tíincha batéña jóo má ma natsihin ninku

(Mt 21:12-13; Mc 11:15-18; Lc 19:45-46)

13 Nk'ie nga ja tóbichú tíña S'í Pascua xi b'asje xuta xi ntje judio tjeheh ra, as'ai ngji Jesu nanki Jerusalen. 14 Má ma natsihin ninku kisakúhu já xi tíincha batéña turu ko chutsanka ko chutuju ko já xi tíntu yo nga tíincha ts'ínk'óntjaiya toon. 15 As'ai jách'á n'ú'ya, kui xi kik'onsjekoho ngayjee chutsanko ko turu. Kikjaní ndzjo toohon já xi tíincha ts'ínk'óntjaiya toon yo ko kits'ínk'ótsjá yámixaha. 16 B'i kitsúhu já xi tíincha batéña chutuju:

—Tích'onsjoo chunu ei. Najmi tu tiyanta n'e mo ni'yaha Na'mina.

17 J'áítsjehen já ni'yakuyáha nga b'i ts'ín tí't'a éhen Ntíaná: “Tjo ts'atina ni'yahi, kui nga tób'enkíhina kjuanima.”

18 As'ai já judio k'aku kingjásjaiyaha Jesu:

—¿Mí kjuankjúhun xi kuakúchji nga ma n'e ni xi t'n'ei?

19 B'i ts'in kinchja Jesu:

—N'ekatsúnyo nínku ko jan nistjin kjesintjen ngáhana.

20 B'i kitsú já judio k'aku:

—Yachán jun nú kamandaha nínku. ¿Nkú ts'in jan nistjin chjúsintjehenni ji?

21 Tunga yjonintehe ní Jesu kinchjanijmíyaha nga kits'ínkjó nínku. 22 Kui kjuaha, nk'ie nga j'áiya ngáha ra ngabayoo, j'áitsjehen ra já ni'yakuyáha ni xi kitsú ko kis'ejihin én xi tjit'a xujun éhen Ntjaná ko én xi kinchjako já judio k'aku.

23 Nk'ie nga tíña Jesu nanki Jerusalen ajihin S'í Pascua, nkjin nkjún xuta kis'ejihin nk'ie nga kieke kjuankjún xi kits'in. 24 Tunga Jesu najmi kits'ínkjáihin xi nkú ts'in ts'innkjink'un xuto, at'aha be xi nkú k'un. 25 Najmi kamachjén tsa tjin xi kitsúyaha nkú k'un, at'aha be xi nkú ts'in tjintuyá animaha.

3

B'i ts'in kinchjanijmíko Jesu Nicodemo

1 Nku nda fariseo xi 'mi Nicodemo xi ta nda k'akuhu xuta judio 2 j'aisehe Jesu nga jyuun ko b'i kitsúhu:

—Ji nda maestru, yaní nga ji xi nku nda maestru xi Ntjaná kits'in nibáha. At'aha najmi ch'a kamaha ts'in kjuankjún xi t'n'ei tsa najmi tíñajihin Ntjaná.

3 B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxihin. Xi najmi tsin tsetse, kui xi najmi ma chjihí xi nkú ts'in batéxuma Ntjaná.

4 B'a kitsú Nicodemo:

—¿Nkú ts'in tsin tsetse ngáha nku nda nk'ie nga ja chá? ¿A kamahá ta kjuas'en xi ma johó ngáha aya kats'a naaha ko tsin ngáha?

5 B'i ts'in kinchja Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxihin. Xi najmi tsinjin ntánijua ko Espiritu najmi kama kjuas'enjin nga Ntjaná xi kuatéxumaha. 6 Xi xuta tsjáha kjuatík'un, kui xi kjuatík'uhun xuta tjihin. Xi Espiritu tsjáha kjuatík'un, kui xi kjuatík'uhun Espiritu tjihin. 7 Najmi tu ma nkjihin ni xi kuaxihin, nga tjihin nga tsin tsetse ngáhanu. 8 Fi ntjo tu má nga mjehé ra ko ta nu'yái nga xu. Tunga najmi yaní má nibáha ko má tífi. B'a joyaha ngayjee xuta xi tsinjin Espiritu.

9 B'a kitsú Nicodemo:

—¿Nkú tjihin ra ni xi tibixín?

10 B'i ts'in kinchja Jesu:

—Ji xi nda maestruhu xuta Israel. ¿A najmi yaní niu? 11 Kjuaxi ni xi tíxihin. Jin chubai ni xi yai ko bixínyai ni xi kiyai, tunga jun najmi n'e s'ejiun én xi bixínyai. 12 Tsa najmi s'ejinnyu éna nk'ie nga ni xi ts'e asunntej tinchjanijmíyahanuu, ¿nkú ts'in s'ejihinnuu éna tsa ni xi ts'e ndjiojmi jan kuinchjanijmíyahanuu? 13 Ndaha nku najmi kjee fi ndjiojmi jan. Nkúhú Ntíhi Ndax'iun xi nibajehen yo.

14 'Xi nkú ts'in kikjesintjen Moise ye ante kixiu nk'ie, b'a ta ts'in tjihin nga chjúsintjen Ntíhi Ndax'iun, 15 tu xi najmi ndyjaha xi s'ejihin ra kui nga tu sahá k'úentu tík'un sín.

16 'Kits'intjo Ntjaná xuta asunntee nga kitsjá Ntí nku tutuhu tu xi najmi ndyjaha xi s'ejihin ra kui, nga tu sahá k'úentu tík'un sín. 17 Ntjaná najmi

kits'ín nibá Ntíhí asunntee tsa tū xi k'uéjñanehe rā xutā ni xi kanéhe ngat'aha ngatitsun xi kits'ín. Kits'ín nibá ní tū xi ts'ínk'ankihi.

¹⁸ 'Xi s'ejihín Ntíhí Ntíaná najmí tjín ni xi ngjuainéhe. Tunga xi najmí s'ejihín, kui xi ja tjen jé at'aha najmí kis'ejihín Ntí nku tutuhu Ntíaná. ¹⁹ Kui ngat'ai tjeheh rā jé xutā. J'ai asunntee nd'í xi ts'ín ndzjehen xutā, tunga 'yúhún kama mjehe xutā má jyuun nga má ndzjeen, at'aha najmí nda tjín ni xi tíncha ts'ín. ²⁰ Ngayjee xi ch'on ts'ín, kui xi ch'ohon nd'í xi ts'ín ndzjehen. Najmí fik'úhún tū xi najmí cháha ni xi tíncha ts'ín. ²¹ Tunga xi naxu ts'ín, kui xi fik'úhún nd'í tū xi cháha nga tíncha ts'ín xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná.

B'í ts'ín tā kitsúya ngáha Jua yáha Jesu

²² Askahan nga b'a kamoō ngjiko Jesu já ni'yakuyáha ante Judea. Yo y'ejñako já ni'yakuyáha chuba nístjín nga tsaténtá xutā xi tjín yo. ²³ Jua tā tsaténtá xutā nanki Enon, yo má tiña maha nanki Salim, at'aha 'yún tjín ntánijua yo. Incha j'ai xutā nga kisaténtá yo. ²⁴ B'a kama nk'ie nga najmí kjee s'eya'yún Jua.

²⁵ As'ai já ni'yakuyáha Jua kō nku nda judio kinchjanijmíyaha xi nkú ts'ín tjihín nga ts'ín je yjohō xutā judio nginkun Ntíaná. ²⁶ Incha ngjisehe Jua kō b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, nda xi j'aisehi ngabantá ntáje Jordan, xi tsixínyai yáha kui, kui xi tā tibaténtá kō ngayjee xutā tíncha fisehe.

²⁷ As'ai b'í ts'ín kinchja Jua:

—Ndaha nku ni najmí ma ts'ínkjáihín xutā tsa najmí ndjiojmi ján kik'aihi rā. ²⁸ Jun kinu'yó ni xi kinchja, nga najmí an nda xi ts'ín nibá Ntíaná ngajohō. Tū kin'e nibá tíjuhúnna. ²⁹ Xi nkúhu tsa nku kjuabixan, nkúhú nda xi túbixan. Nda xinkjín nda bixoon tū sijnat'ahá rā. Tímjéñjuhu ni xi tínchja kō tsjo tímaha nga tít'é ntáha nda bixoon. B'a ts'ín an nd'ai. Ja tsichu ma ndjuú kjuatsjona. ³⁰ Kui ndo xi tjihín nga nk'a ngjuai, an kinte kfían.

³¹ 'Xi nibáha nk'a ján 'yún chánka sa nga tū yáhá ni. Xi tjeheh rā asunntee, kui xi xutā asunntee kō ni xi ts'e asunntee nchja. Xi nibáha ndjiojmi ján 'yún chánka sa nga tū yáhá ni. ³² Títsuya ni xi kikie kō ni xi kint'é, tunga najmí ch'a tís'ejihín rā én xi tínchja. ³³ Tunga xi tís'ejihín én xi tínchja, kui tís'ínkie yjohō nga kjuaxi én xi nchja Ntíaná. ³⁴ At'aha xi kits'ín nibá Ntíaná, kui xi nchja éhen Ntíaná, at'aha Ntíaná kitsjáyhehe Espiritu. ³⁵ Ntía Nā'miu 'yún tjohō Ntíhí kō ngayjee ni xi tjín ja kits'ínkjas'en aya ntsja. ³⁶ Xi tís'ejihín Ntíu, kui xi tijná tík'un sín. Tunga xi najmí tíma mjehe nga kuint'é éhen Ntíu, kui xi najmí k'uéjñá tík'un. Kjuakjahan Ntíaná tijnanehe.

4

B'í ts'ín kinchjanijmíko Jesu nku na Samariá

¹ Kik'inyaha já fariseo nga Jesu 'yún tjín saha xutā ni'yakuyá nga Jua kō nga 'yún nkjin xutā tibaténtá. ² Tunga najmí Jesu xi tsaténtá xutā. Já ni'yakuyáha ní xi b'a kits'ín. ³ Nk'ie nga kint'é Jesu ni xi kik'inyaha já fariseo, as'ai tsitju ante Judea nga kik'óya ngáha ante Galilea.

⁴ Tjihín nga k'ujā ante Samariá. ⁵ Kui nga j'aihi Sicar, nanki xi tijnajihín ante Samariá. Tijnakjokō xu'ba xi Jacob kitsjáha Kuse xi ntíhí maha. ⁶ Yo tijná ntá tixā xi kits'ínnda Jacob. As'ai ngjik'iejñat'a Jesu ntá tixō, at'aha ja kafentaha nga tís'ín niyá. Nkú rā ma nga chubā te jo niu. ⁷ As'ai j'ai nku tachjuún Samariá nga j'aik'asje ntánijua. B'í kitsú Jesu:

—K'ujainí ichí ntánijua xi k'ujā.

⁸ Kui chubō najmí tjintukohō já ni'yakuyáha, at'aha nichine incha kafik'atse ajin nantio. ⁹ As'ai b'í kitsú tachjuún:

—¿Nkú tjihin ra nga an tbinchihini ntánijua xi s'ihini, nga ji xi chá judio ko an xi na Samaria?

B'a kitsú tachjúun at'aha najmi nda incha y'a xinkjin xuta judio xuta Samaria. ¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—Tsa yai ni xi tsjá Ntjaná ko tsa yai yá xi tbankihi ntánijua, ji kuinchíhi ko kui tsjáhi ntánijua xi ts'ínk'íéntu tík'uhun xuta.

¹¹ —Ji chá ntia —ta kitsú ngáha tachjúun—, najmi tjihin ni xi n'esjekohoni ntánijua ko 'yún nanka ntá tixo. ¿Má k'úinchj'ahani ntánijua xi ts'ínk'íéntu tík'uhun xuta? ¹² Ntje cháná Jacob y'ejñaná ntá tixai. Kui xi ta kits'i ntánijua ko ta kits'i ntíhi ko chu xi kis'ehe. ¿A jihí xi 'yún chánka sai nga kui?

¹³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ngayjee xi k'úi ntánijua xu'bi ta kama xintá ngáha ra. ¹⁴ Tunga xi k'úi ntánijua xi tsjaha, kui xi ndahachi najmi ta kama xintáha ra. At'aha ntánijua xi tsjaha kama ajihin xuta xu'bo xi nkú joyaha nku ntá tixa xi bitju subaha ntánijua. B'a ts'ín k'úéntu tík'un síhin.

¹⁵ —Ji chá ntia —kitsú tachjúun—, k'uaini ntánijua xu'bo tu xi najmi ta kama xintáhana ko najmi ta kj'úáik'asjéhana ntánijua ei.

¹⁶ —T'in chubaihi x'ihin ko nibákoj —kitsú Jesu.

¹⁷ —Najmi tjinna x'in —kitsú tachjúun.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tábixín, nga najmi tjihin x'in. ¹⁸ At'aha ja ma un x'in binchunkej ko nda xi tinchunkej nd'ai najmi x'ihin maha. Kjuaxi ni xi kuakixín.

¹⁹ —Ji chá ntia —kitsú tachjúun—, tímankjinna nga chá profeta ní. ²⁰ Ntje chání kits'intsjoho Ntjaná naxi xu'bi. Tunga máha jun, b'a bixiún nga Jerusalem tijná ante má nga tjihin nga n'etsjoho Ntjaná.

²¹ —Ji tachjuún —kitsú Jesu—, n'e s'ejin ni xi tixihin. Kuichú chuba nk'ie nga najmi ta kjuáihinu naxi xu'bi ko najmi ta kuankíhinu Jerusalem nga n'etsjoho Ntia Na'miu. ²² Jun najmi yo xi n'etsjoho. Tunga jin yai xi n'etsjoihi, at'aha ajihin xuta xi ntje judio tjehe ra stjújin xi ts'ínk'anki xuta.

²³ Tunga jahá tábichú chuba ko ja kuichu chubo nd'ai nk'ie nga kjuaxi n'etsjoho Ntia Na'miu. Xi nkú ts'ín kuakúyaha Espiritu Santo xuta, b'a ts'ín ts'íintsjoho Ntia Na'miu. At'aha Ntia Na'miu mjehe nga xuta xi b'i ts'ín tjintuyáha ts'íintsjoho. ²⁴ Xi ts'íintsjoho, tjihin nga kjuaxi b'a ts'ín xi nkú ts'ín kuakúya Espiritu Santo. At'aha Espiritu ní Ntjaná.

²⁵ B'a kitsú tachjúun:

—Be nga kj'uaí Mesia, chá xi ts'ín nibá Ntjaná. Nk'ie nga kj'uaí, kuitsuyaná nkú tjihin ra ni xi tjin.

²⁶ —An ní niu, an xi tinchjakohi —kitsú Jesu.

²⁷ Kui chubo j'ai ngáha já ni'yakuyáha ko kama nkjúhun nga nku tachjuún tinchjanijmíko Jesu. Tunga ndaha nku najmi kama k'un kingjásjaiyaha mí nihi xi mjehe ko a ra mí nihi xi tinchjanijmíyakocho tachjúun. ²⁸ As'ai tsasínjña nisaha tachjúun ko ngji ajin nantio. Ngji súyaha xuta ni xi kamat'ain. ²⁹ B'i kitsú:

—Nibáase ma ruu xuta x'in xi kuatsúyana ngatentee ni xi kits'ian. Kutsa kuihi xi kitsú Ntjaná nga ts'ín nibá.

³⁰ As'ai tsitju xuta nantio nga j'aisehe Jesu. ³¹ Nk'ie nga ngji tachjúun ajin nantio, já ni'yakuyáha Jesu b'i kitsúhu:

—Ji nda maestru, chinej ichí nichinej.

³² —Tijnana nichine xi najmi yo —kitsú Jesu.

³³ Kui nga b'i ngján kingjásjaiyaha ra xinkjin já ni'yakuyóo nga b'a kitsú:

—Tjín rā xi kj'uaikohō nichine.

³⁴ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Nk'ie nga ts'ian xi nkú ts'ín mjehe xi kits'ín nibána kō nga ts'intjusan xá xi ts'e, kui ní niu xi nichinena. ³⁵ Tíbixiún: “Ndyja sa ñju sá nga kujichú chon.” Tunga an b'a tíxinnu: Chjúx'ánkiu tunkun kō chasoo. Xuta xi nibá ján, kui xi nkú joyaha chan. Ja tábichú chubaha. Ja kama kj'uaíya chon. ³⁶ Xi tíf'áya chan xi nibá yō kama chjihí. At'aha k'úéntu tík'un sín xuto. B'a ts'ín nkuhú tsjo kamaha rā xi ts'ínxájin kō xi f'áya chon. ³⁷ At'aha kjuaxi kjáihin én xi b'a tsuu: “Nku xi b'éntje kō kj'ai xi f'áya.” ³⁸ An kits'inkjínnu nga chj'ayo chan xi najmi jun kis'enkinu kjuanima. Kj'ai xi kuak'íéntje nga nibá xutai, kō jun ta sakút'anu chjihí xoo.

³⁹ Nkjin xuta Samaria xi tjintu ante xu'bo kis'ejihin Jesu nk'ie nga kint'é nga b'i kitsú tachjúun: “Kuatsúyana ngatentee ni xi kits'ian.” ⁴⁰ Kui kjuaha nk'ie nga j'aisehe rā xuta Samaria Jesu, tsankihí nga k'úéjña yō. Y'ejña Jesu jo nistjin tjihin ⁴¹ kō 'yún nkjin sa xi kis'ejihin én xi kinchja. ⁴² As'ai b'a incha kitsúhu tachjúun:

—S'ejinni nd'ai tunga najmi tu ngat'aha ní én xi tsixín. S'ejin níni at'aha kō jin kuanu'yái kō mankjinni nga kjuaxi nga kui xi ts'ínk'anki xuta xi tu má tjintuhú.

B'i ts'ín kits'ínkihi Jesu nku nda chí

⁴³ Nk'ie nga j'a jo nistjin, as'ai tsitju Jesu yō nga ngji ante Galilea. ⁴⁴ At'aha kitsúya Jesu nga najmi yankjún nku nda profeta ante xi ts'e. ⁴⁵ Nk'ie nga tsichu Galilea, xuta xi tjín yō kits'ínkjáihin, at'aha kieke ngayjee ni xi kits'ín Jesu nanki Jerusalen ajihin s'íu. At'aha kō kui incha ngji s'íu.

⁴⁶ As'ai tsichu ngáha Jesu Cana, nanki xi tjíñajihin ante Galilea má nga kits'ín ma binu ntánijuō. Yō tjíña nku nda xi ts'ínxát'aha nda rej, kui xi tjíñaha nku nda chí xi kjijña un nanki Capernaum. ⁴⁷ Nk'ie nga kint'é nga tsitju Jesu ante Judea kō j'ai ante Galilea, as'ai j'aisehe kō tsankihí nga ngjuai ni'yaha tu xi ts'ínkihi rā nda chíhi, at'aha ja tí'me. ⁴⁸ B'i kitsú Jesu:

—Tsa najmi choo kjuankjún kō ni xi tábakúchji nga'yúhun Ntíaná, najmi s'ejinnu nga Ntíaná kits'ín nibána.

⁴⁹ As'ai b'a kitsú nda xi ts'ínxát'aha nda rej:

—Ji nda ntia, nibá mai ichí kintehe ni nga kuayá nda china.

⁵⁰ B'i kitsú Jesu:

—T'in ngáhani ni'yahi. Ja nda ngáha nda chíhi.

Kis'ejihin ndo én xi kitsú Jesu kō ngji. ⁵¹ Nk'ie nga tjen masen niyóo, kiséjin já musuhu kō b'a kitsúhu:

—Ja nda ngáha ntíhi.

⁵² Kingjásjaiyaha ndo já musuhu mí chubaha kik'atuts'ihin nga kis'e nda ngáha rā ntíhi. B'a kitsú jóo:

—Kujña nga chuba nku tsitjujihin ch'iun nda chíu.

⁵³ J'áitsjehen na'mihí nda chíu nga kui chubō: “Ja nda ngáha nda chíhi”, kitsúhu Jesu. Kui kō ngayjee xuta xi tjín ni'yaha kis'ejihin Jesu. ⁵⁴ Kui kjuankjún xu'bi xi ma johō xi kits'ín Jesu nk'ie nga tsitju ante Judea kō j'ai ngáha ante Galilea.

5

B'i ts'ín kits'ínkihi Jesu nku nda xi kjijña un

¹ Kj'ai nistjin ngáha, nk'ie nga tíncha b'asje s'íhi xuta judio ngji ngáha Jesu nanki Jerusalen. ² Yō tjíña nku ntá tixa chánkantsú xi tiña maha ankjuaha

naxinantóo xi 'mi Ankjua Chutsanka. Kui ntá tixo xi 'mi Betesda nga én hebreo. Un ante nk'ién kis'entuhu. ³Yo fantu nkjún xuta un, xuta ka, xi najmi ma fi ko xi nta sjai. Kui xi incha kuyáha nga ts'ín niyá ntánijuo. ⁴At'aha tu nkjé tu nkjéhé ni nku ntítsjehe Ntíaná f'aijénjin ntá tixo ko ts'ín niyánkihí ntánijuo. Ko xi tjun tsungijin yjoho ntóo nk'ie nga ja kuan'e niyáha, kui xi ma nda tu mí ch'in xi k'uhún ra.

⁵Yo kjijñajihin xuta uun nku nda xi tjihin kan tj'ion jan nú nga uhun. ⁶Nk'ie nga kieke Jesu nga kjijña ndo yo, kamankjihin nga ja nkjin nú tjihin nga uhun ko b'i kitsúhu:

—¿A mjehi kama nda ngáhani?

⁷—Ji nda ntia —kitsú nda uun—, najmi ch'a tjinna xi kuasinkona, tsa tsungijinna ntá tixo nk'ie nga n'e niyáha. Nk'ie nga mjena tsungijian yjona, tu kj'áihí xi tjun tsungijin yjoho.

⁸As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tisintjein, chjúbéi nijña xi kisujñasuin ko t'in.

⁹Ta kuihi chubo kama nda ngáha ndo. Jakjá nijña xi kjijñasun ko ngji. Tunga xuatuhú kui nistjiun, nistjin nkjúhun xuta judio. ¹⁰Kui nga b'a kitsúhu ra já judio k'aku nda xi kama ndoo:

—Xuatu nd'ai. Tijná nkjúhun kjuatexumoó nga ch'ai nijñahi.

¹¹B'a kitsú ndo:

—Xi kuats'innkina, kui xi b'a kuatsúna: “Chjúbéi nijña xi kisujñasuin ko t'in.”

¹²B'a kitsú jóo nga kingjásjaiyaha:

—¿Yá xi b'a kuatsúhi: “Chjúbéi nijña xi kisujñasuin ko t'in”?

¹³Tunga najmi behé nda xi kama nkihí yá xi kits'ínkihí, at'aha ngji t'axín Jesu ajihin xuta xi tijncha yo. ¹⁴Askahan Jesu ksatéjin ngáha ndo má ma natsihin ninku ko b'i kitsúhu:

—Ji, ja kama nda ngáhani. Najmi ta n'eheni ngatitsun tu xi najmi satéhe ri nku ni xi 'yún ch'onk'un sa.

¹⁵As'ai ngji tsúyaha ndo já judio k'aku nga Jesu xi kits'ínkihí. ¹⁶Kui kjuaha nga kits'ín unkiehe ra Jesu já judio k'aku, at'aha b'a kits'ín nga nistjin nkjúun.

¹⁷As'ai b'i kitsú Jesu:

—Na'mina tits'inxá santaha nd'ai ko an ta tits'inxá.

¹⁸Kui kjuaha nga tu sahá 'yún tsangisjai niyáha já judio k'aku nga mjehé ts'ínk'iehen Jesu. At'aha najmi tu suba tsa nistjin nkjúun xi najmi kitsenkjún, tunga b'ahá kitsú ya nga Ntíaná xi Na'mihí. B'a ts'ín ta kuihi kits'ín ma yjoho xi nkúhu Ntíaná.

B'i ts'ín tsakúchji Jesu xáha

¹⁹As'ai kinchja Jesu nga b'a kitsúhu jóo:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku ni najmi ma ts'ín Ntíhi Ntíaná kuenta subaha. Tu nkuhú ni xi tíbe nga tits'ín Na'mihí, kui xi ts'ín. At'aha ngatentee ni xi ts'ín Na'miu, ta kui nihi xi ts'ín Ntíu. ²⁰At'aha Na'miu 'yún tjoho Ntíu ko bakúchjihí ngayjee ni xi ts'ín. Ko kuakúchji saha ni xi 'yún chánka. Xí kama nkjúhúnnuu. ²¹At'aha xi nkú ts'ín Na'miu ts'ínkj'áiyaha xuta ngabayoo ko ts'ínk'íentu t'ík'un ngáha, b'a ta ts'ín Ntíu ts'ínk'íentu t'ík'un xi mjehé. ²²Najmi Na'miu xi kuasehe tsa nda ko tsa najmi nda ni xi kits'ín xuta. Ntíu ní kitsjáha nga kui xi kuaseyjehe kui niu, ²³tu xi ngayjee xuta skuenkjúhun Ntíu xi nkú ta ts'ín benkjún Na'miu. Xi najmi benkjún Ntíu, b'a ta ts'ín najmi benkjún Na'mi xi kits'ín nibáha.

²⁴Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Xi basínñjuhu énná ko s'ejihin xi kits'ín nibána, kui xi ja tjintu t'ík'un sín. Najmi tjin ni xi ngjuainéhe at'aha ja tsitjujin ngabayoo ko tjintu t'ík'un sín. ²⁵Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Kuichú chuba ko ja kuichu chubo

nd'ai nk'ie nga xuta k'ien kuint'é ntaha Ntíhi Ntíaná, ko xi tít'é'éhen k'úéntu tík'un. ²⁶ At'aha xi nkú ts'ín Ntía Na'miu kuentaḥa tíña tík'uhun, b'a ta ts'ín kitsjáḥa Ntíu nga kuentaḥa tíña tík'uhun. ²⁷ Na'miu kitsjáḥa Ntíu tu xi kuasehe ra tsa nda ko tsa najmi nda ni xi kits'ín xuta, at'aha kui xi Ntíhi Ndax'iun.

²⁸ Najmi tu ma nkjúnnyu niu. At'aha kuichú chuba nk'ie nga kuint'é ntaha Ntíu ngayjee xuta xi kjintuyánji ²⁹ ko kuisíntjen ngáha. Xi nda kits'ín kuisíntjen nga k'úéntu tík'un. Xi najmi nda kits'ín kuisíntjen nga s'enéhe ni xi kanéhe ngat'aha ni xi incha kits'ín. ³⁰ Ndaha nku ni najmi ma ts'ian kuentaḥa. Xi nkú ts'ín nt'e, b'a ts'ín ts'ian kjuá. Ko kixi ts'ian kjuá, at'aha najmi bangisjai suba ni xi mjena. Ni xi mje níhi Na'mi xi kits'ín nibána bangisja.

B'i ts'ín kitsúya Jesu ni xi bakúchji nga kik'ai xáha

³¹ Tsa ta ahan xinya yáha an, najmi chjíhi ra én xi kuinchja. ³² Tunga tíñahá kj'ai xi tífina kjuanda, ko be nga chjíhi ra ni xi ts'ín nga b'éjña chji yáha an. ³³ Jun kin'ekjúú já xi ngjingásjaiyaha Jua nga yáha kui ko kui xi kitsúya yáha an. ³⁴ An najmi machjénna tsa xuta yjoninte ngjuaina kjuanda, tunga tíxihínnu nga n'echjíhi ruu Jua tu xi k'uankihinu. ³⁵ Jua b'a joyaha nku nd'í xi tsat'ai ko kits'ín ndzjen, ko jun kin'e tsjojiun kutju nd'íhi.

³⁶ Tunga 'yún chánka sa ni xi tífina kjuanda nga én xi kinchja Jua. At'aha xá xi kitsjána Ntía Na'miu nga ts'intjusan ko xi títs'ian nd'ai, kui xi ta tífina kjuanda. Tíbakúchji nga Ntía Na'miu kits'ín nibána. ³⁷ Ko Na'miu ya xi kits'ín nibána ta tífina kjuanda. Jun najmi kjee nu'yó ntaha ko ta ndaha najmi kjee yo xi nkú tjín. ³⁸ Ta ndaha najmi tíñajinnu éhen ajin animannu, at'aha najmi s'ejinnu xi kits'ín nibá. ³⁹ Yún nkjún n'eyo xujun éhen Ntíaná at'aha b'a manuu nga b'a ts'ín sakúhunuu nga kuintsuba tík'un síún. Tunga an ní tínchjanímíyahana xujun nga tífina kjuanda. ⁴⁰ Tunga najmi mjehénuu nibasenú tu xi kuintsuba tík'uhunnu.

⁴¹ Najmi títangisja tsa xuta tsjana kjuachánka. ⁴² Tunga behénuu. Be nga najmi n'etjé Ntíaná. ⁴³ Ngajoho Na'mina jáihina ko jun najmi n'ekjáinnú. Tunga tsa kj'ai xi kuaté xá subaha yjoho, tu sahá kui xi n'ekjóhoon. ⁴⁴ B'i ngján 'boho kjuachánka yjonuu. Najmi binchisjó nga Ntíaná xi nku tutuu tsjánuu kjuachánka. Nk'ie nga b'a n'o, ¿nkú ts'ín s'ejihínnu énná?

⁴⁵ Najmi tu b'a bixiún tsa an xinyat'ainnuu nginkun Ntía Na'miu. Moise ní xi tíma 'yún tak'un, kui ní xi títsuyat'ainnuu. ⁴⁶ Tsa kjuaxi nga s'ejinnu ni xi y'ét'a Moise, ta s'ejinnu an, at'aha an kinchjanímíyahana Moise. ⁴⁷ Tunga tsa najmi s'ejinnu ni xi y'ét'a Moise, ¿nkú ts'ín s'ejihínnu én xi tínchja?

6

B'i ts'ín kits'ínkjen Jesu já xi un mii

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Kj'ai nístjin ngáha ngji Jesu ngabantá ntáchak'un Galilea, xi ta 'mi ntáchak'un Tiberia. ² Nkjin nkjún xuta kitsjennkíhi, at'aha kieke kjuankjún xi kits'ín nga kits'ínkíhi xuta un. ³ As'ai tsiyajnu Jesu nku asunntu tjenki ko yo y'ejñako já ni'yakuyáha. ⁴ Kui nístjiun ja tábichú tíña S'í Pascua xi b'asje xuta xi ntje judio tjeheñ ra. ⁵ Nk'ie nga tsase Jesu ko kieke nga nkjin nkjún xuta xi tíncha nibák'uhun, b'a kitsúhu Felipe:

—¿Má xi tjeheñ ch'atseé ninkuan xi kjine xuta nkiun?

⁶ Tunga tu xi kikjut'ayák'uhún ni Felipe nga b'a kitsúhu, at'aha be ni xi ts'ín. ⁷ As'ai b'a kitsú Felipe:

—Ta ndaha tsa jo unchan toon denario ninkuan ch'atseé, tsa as'ai ichí ichí k'uaihi nga nkúnkú, najmi kuichú maha ra.

⁸ As'ai b'i kitsú nda ni'yakuyá xi 'mi Andre, xi nts'e maha Simon Pedro:

⁹ —Ei síjña nku nda chí xi y'a un ninkuan xi kamandakoho tu cebada ko jo tji. Tunga, ¿mí skan kamaha ra xuta nkjiun niu?

¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—B'a t'ihuun nga kat'entu ngayjee xuta.

Tjín nkjún naxi chu kui ante xu'bo ko y'entu ajin naxi chu nkú ra ma un mií jáx'in. ¹¹ As'ai jakj'á Jesu ninkuon, kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná ko kits'índzjoho xuta xi kab'entu yo. B'a ta kits'íhin tji nga kitsjáha xi nkú tjín mjehe xuta. ¹² Nk'ie nga kik'ie sisihin xuta, as'ai b'i kitsúhu já ni'yakuyáha:

—Chj'ayo ninkuan xi k'uankiu tu xi najmi kuatsúhun.

¹³ As'ai j'áya jóo ninkuan xi ts'ankiu, kui xi nibaha ra ninkuan cebada xi uun. Te jo nisín kama ninkuan xi ts'ankihi xuta. ¹⁴ Nk'ie nga kikié xuta nkjiun kjuankjún xi kits'ín Jesu, as'ai b'a incha kitsúhu xinkjín:

—Kjuaxi kjáihin nga kui ndai xi nda profeta xi tjíhin nga kj'uai asunnteí.

¹⁵ Tunga kamankjihín ra Jesu nga mjehe jóo ngjuaike kjua'yúhun nga nda rej ts'ín maha. Kui nga ngji t'axín suba ngáha asuntu tjenkiu.

B'i ts'ín ngjisun Jesu ntáchak'uun

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Nk'ie nga ja tíma jyun, as'ai incha j'aijen andai ntáchak'uun já ni'yakuyáha Jesu. ¹⁷ Jas'en yábarku tu xi kj'uatikjáha ntáchak'uun nga ngjuai nanki Capernaum. As'ai tu kama jyunt'aihín nk'ie nga najmi kjee bichú tjenkíhi Jesu. ¹⁸ Ko tu nkuhú ntjo xi tu xí 'yúhún kama. Xí kits'ín xuhú ntáchak'uun. ¹⁹ Nk'ie nga tsichu nkú ma tsa un ko tsa jun kilometru tjíhin, kikié jóo nga Jesu nibásun ntáchak'uun nga nibák'un tiñaha yábarku. Incha kitsankjún jóo, ²⁰ tunga b'ihí kitsú Jesu:

—An ní niu. Najmi tu binkjun.

²¹ Tsjo kamaha jóo nga jas'en Jesu yábarku ko tu tsichu sahá yábarku nanki xi má nga tjincha fi.

B'i ts'ín kitsúya Jesu nga kui xi ts'ínk'íentu tík'un xuta

²² Nistjin xi ma ndyjuun kamankjihín xuta xi y'entu ngabantá ntáchak'uun nga tu nkuhú maha yábarku xi tsitju yo ko nga Jesu najmi jas'en nga ngjiko já ni'yakuyáha, at'aha tu já ni'yakuyáha ngji subahá. ²³ As'ai incha j'ai kj'ai yábarku xi tsitjuhu nanki Tiberiá nga j'ai tiña má xi tjeheh kikjine ninkuan xuta nk'ie nga kitsjáha Jesu máb'achjíhi Ntíaná.

²⁴ Kui b'a maha, nk'ie nga kikiéhe xuta nga najmi ta tjíhin Jesu yo ko ta ndaha já ni'yakuyáha, as'ai jas'en yábarku nga ngjingisjai nanki Capernaum.

²⁵ Ngabantá xinkuú kisakúhu ko b'i incha kitsúhu:

—Ji nda maestru, ¿nkú n'e jáihini ei?

²⁶ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Kiyó kjuankjún xi kits'ian, tunga najmi kuihí kjuaha tbinchisjáihinú. Tu ngat'aha ní ninkuan xi kichinehenu nga kitse susunnuu, kui kjuaha nga tbinchisjáihinú. ²⁷ Najmi tu n'exántjaihinu ninkuan xi maha fe. Ninkuan xi najmi ma níhi fe n'exántjaihinu. Kui xi ts'ínk'íentu tík'unnuu. Ntíhi Ndax'iun tsjánuu ninkuan xu'bo. Ntía Na'miu tsakúnuu nga kui xi kits'ín nibá.

²⁸ B'a kitsú jóo:

—¿Mí ni xi tjíhin nga n'ei jin tu xi n'etjusuhunni ni xi mjehe ra Ntíaná?

²⁹ B'i kitsú Jesu:

—Kui ni xu'bi xi mjehe Ntíaná nga n'etjusun. Kas'ejinnuu nda xi kits'ín nibá.

³⁰ As'ai b'a incha kitsú jóo:

—¿Mí kjuankjúhun xi kuakúchjini nga Ntíaná kits'ín nibáhi tu xi चाहानि ko s'ejinni ji? ¿Mí xáha Ntíaná xi mahi? ³¹ At'aha ntje cháná kikjine mana nk'ie nga y'entu ante kixiu. Kui nihi xi jtít'a éhen Ntíaná nga b'a títsu: “Ninkuan xi ndjiojmi ján nibaha ra kitsjáha nga kikjine.”

³² B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Na'minahá xi kitsjánuu ninkuan xi ndjiojmi ján nibaha, najmi Moise. Ko nd'ai títsjánuu ninkuan xi nda kikjin. Kui xi ndjiojmi ján nibáha. ³³ At'aha ninkuan xi tsjá Ntíaná, kui xi nibajehen ndjiojmi ján ko ts'ínk'íentu tík'un xuta asunntej.

³⁴ —Ji nda ntia —kitsú jóo—, k'uai teheneni ninkuan xu'bo.

³⁵ As'ai b'i kitsú Jesu:

—An ninkuan xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta. Xi kj'uaísena najmi ta kama bjoho ra ko xi s'ejihin an najmi ta kama xintáha ra. ³⁶ Tunga jahá b'a kuaxinnuu, ndaha tsa tíyanú tunga najmi ts'ejihinnuu. ³⁷ Kj'uaísena ngayjee xuta xi tsjana Na'mina, ko xi kj'uaísena najmi k'onsje natsin ján.

³⁸ At'aha ndjiojmi ján nibajehenna tu xi ts'intjusuhunna xi nkú ts'ín mjehe Na'mi xi kits'ín nibána ko najmi xi nkú ts'ín mjena. ³⁹ Ko ni xi mjehe xi kits'ín nibána, najmi mjehe tsa ts'inndyja ndaha nku xi kitsjana. Mje níhi nga ts'ínkj'áiya ngáha ra ngabayoo xuta xu'bo nistjin xi fekuu. ⁴⁰ At'aha ni xi mjehe Na'mina, mjehe nga k'úentu tík'un sín ngayjee xi kj'uaísehe Ntíu ko s'ejihin. Ko an ts'ínkj'áiya ngáha ra ngabayoo xuta xu'bo nistjin xi fekuu.

⁴¹ Nk'ie nga b'a kitsú Jesu nga kui xi ninkuan xi ndjiojmi ján nibajehen, as'ai já judio kinchjayanehe. ⁴² B'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿A najmi kuihi ndai xi Jesu, ntíhi Kuse? Yaá na'mihí ko naaha. ¿Nkú tíihin ra nga b'a títsuhu nga ndjiojmi ján nibajehen?

⁴³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi tu chubayanenu. ⁴⁴ Ndaha nku najmi kama kj'uaísena tsa najmi kj'uaikohó Na'mi xi kits'ín nibána. Ko xi kj'uaísena an ts'ínkj'áiya ngáha ra ngabayoo nistjin xi fekuu. ⁴⁵ B'a ts'ín y'ét'a já profeta: “Ntíaná kuakúyaha ngayjee xuta.” Kui b'a maha, ngayjee xi mjéñjuhu ra ko bangiya ni xi bakúyaha Ntía Na'miu, kui xi kj'uaísena.

⁴⁶ Ndaha nku najmi kjee be yáha Ntía Na'miu. Nku tutuhú xi nibaha má tíjña Ntíaná, kui xi ja be Ntía Na'miu. ⁴⁷ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Xi s'ejihin an, kui xi k'úentu tík'un sín. ⁴⁸ An ninkuan xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta. ⁴⁹ Ntje chánuu kikjine mana ante kixiu, tunga tu nkú jesuhún. ⁵⁰ Tunga ninkuan xu'bi ndjiojmi ján nibajehen tu xi kjinehe xuta ko najmi ta kuayáha. ⁵¹ An xi ninkuan tík'un xi ndjiojmi ján nibajehen. Tsa tjin xi kjine ninkuan xu'bi, kui xi k'úéjña tík'un sín. Ko ninkuan xi tsja, kui xi yjonintena xi tsjantjáhina xuta asunntej.

⁵² As'ai tu y'ésikohó xinkjín já judio nga b'a kitsú:

—¿Nkú ts'ín tsjáhaná yjonintehe ndai nga chineé?

⁵³ B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tsa najmi chinoo yjonintehe Ntíhi Nda'jün ko s'iu jníhi, najmi kuintsuba tík'un. ⁵⁴ Xi kjine yjonintena ko k'uí jnína, kui xi k'úentu tík'un sín, ko an ts'ínkj'áiya ngáha ra xuta xu'bo nistjin xi fekuu. ⁵⁵ At'aha yjonintena xi nichine xi ndoo ko jnína xi ntá xi ndoo. ⁵⁶ Xi kjine yjonintena ko k'uí jnína, kui xi k'úentujinna ko an kúátejñajihin.

⁵⁷ Na'miu kits'ín nibána. At'aha tíjña, kui nga tíjñahana. B'a ta ts'ín at'aha tíjña tík'an, kui nga k'úentu tík'uhun xuta xi ts'ín mana nichinehe. ⁵⁸ Kui xu'bi ninkuan xi ndjiojmi ján nibajehen. Kui xi najmi xi nkú joyaha mana xi

kikjine ntje chánuu ko tu nkú jesuhún. At'ahá xi kjine ninkuan xu'bi, k'úentu tík'un sín.

⁵⁹ B'a ts'ín kinchja Jesu nga tsakúya ayaha nku ni'ya sinagoga xi tǐña nanki Capernaum. ⁶⁰ Nk'ie nga kint'é xuta ni'yakuyáha én xi kinchja, as'ai nkjin xi b'a kitsú:

—Ni tǐn tsa n'esihin én xi tǐnchja. ¿Yá xi ts'ínkjáihin ni xi kuatsú?

⁶¹ Kamankjihin Jesu nga kinchjayanehe xuta ni'yakuyáha nga b'a kitsú. As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A tǐn'endyjajihín ruu yjonuu én xi kuanchja? ⁶² ¿Nkú sa kamanuu tsa choo Ntíhi Ndax'iun nk'ie nga ngjuainji ngáha ante má nga nibaha? ⁶³ Espiritu Santo ts'ínk'íentu tík'un xuta. Xuta bi, najmi maha ts'ínk'íentu tík'un xuta xinkjín. Én xi kuaxinnuu Espiritu Santo nibáha rá ko kui éen ts'ínk'íentu tík'unnuu. ⁶⁴ Tunga tǐn ajinnuu xi najmi s'ejihin an.

B'a kitsú Jesu at'ahá be santaha nga tuts'ihín ni yá xi najmi s'ejihin ko yá xi ts'ínkjas'ehe. ⁶⁵ Ko b'i ta kitsú ya:

—Kui kjuaha nga b'a kuaxihinnuu nga ndaha nku najmi kama kj'uaísehena tsa najmi Ntía Nǎ'miu kitsjáha nga kj'uaísená.

⁶⁶ Yo kik'atuts'ihín rá nga nkjin xuta ni'yakuyáha y'éjñaha. Najmi ta kitsjenkohó rá. ⁶⁷ As'ai b'i kitsúhu já ni'yakuyá xi te joo:

—¿A mjenuu kuankiún ko jun?

⁶⁸ —Ji Nda Ntía —kitsú Simon Pedro—, ¿yá sa kama tsjénkihi jin? Jihí xi chubai én xi ts'ínk'íentu tík'un síhin xuta. ⁶⁹ S'ejinni ko ja kamankjinni nga ji Cristo, xi Ntíhi Ntíaná xi tǐña tík'uun.

⁷⁰ B'i kitsú Jesu:

—An j'ajinnuu jun xi te joo, tunga tǐnjihinnuu nku ndaninda.

⁷¹ B'a kitsú Jesu nga kinchjanijmíyaha Juda Iscariote, ntíhi Simon. At'ahá kui xi ts'ínkjas'ehe ko kui xi nku nda ni'yakuyá xi te joo.

7

B'i ts'ín ngji Jesu S'íhi Ni'ya Kichoo

¹ Askahan kikjatsú'ba Jesu ante Galilea. Najmi kama mjehe nga kikjatsú'ba chji ante Judea, at'ahá já judio k'aku tsangisjai niyá xi nkú ts'ín ts'ínk'iehe.

² Tunga jáhá tǐbichú tǐña s'í xi b'asje xuta xi ntje judio tǐehen rá, s'í xi 'mi S'íhi Ni'ya Kichoo, ³ ko b'a kitsú já nts'e Jesu:

—Najmi tu ei binchin. Tu sahá t'ín Judea tu xi skuehe xuta ni'yakuyáhi ni xi n'ei. ⁴ At'ahá najmi tǐn xi b'éjña 'ma ni xi ts'ín tsa mjehe chá. Tu sahá takúchjhi yjohi xuta asuntej nga n'ei ni xi tǐn'ei.

⁵ B'a kitsú já nts'e at'ahá tá ndaha kui najmi incha kis'ejihin yáha Jesu.

⁶ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi kjee bichú chubana nga ts'ian ni xi tǐhin nga ts'ian. Jun bi, tu mí chubahá ni ma n'o ni xi tǐhin nga n'oo. ⁷ Najmi tǐts'ín unkienuu xuta asuntej. An bi, tǐts'ín unkiena at'ahá tǐb'ejña chá nga ch'on tǐn ni xi tǐncha ts'ín. ⁸ Tankiún s'íu. Najmi kfíán an at'ahá najmi kjee bichú chubana.

⁹ B'a kitsú Jesu, as'ai y'éjña ante Galilea. ¹⁰ Tunga nk'iehé nga incha ngji s'íu já nts'e, as'ai ngji ko kui. Tunga najmi ngji chjihí, tsa jóo tǐnjihin. Ngji suba.

¹¹ As'ai ajin s'íu já judio k'aku tsangisjaihi. B'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿A najmi kj'uaíhi ndo?

¹² Ko xuta nkjiun tá kinchjanijmíyaha Jesu. Tǐn xi b'a kitsú: “Ndahá ndo.” K'ua ngá xi b'a kitsú: “Najmi nda ndo. Xutahá b'anachaha ndo.” ¹³ Tunga najmi kama tak'uhún xuta kinchjanijmíya chji chjhi Jesu at'ahá tsankjún já judio k'aku.

B'i ts'in tsakúya Jesu ajin s'ú

¹⁴ Nk'ie nga ajihin s'ú, jas'en Jesu má ma natsihin ninku ko tsakúya.

¹⁵ Kama nkjúhun já judio k'aku ko b'a kitsúhu xinkjín:

—¿Nkú ts'in behe ni xi ts'e Ntíaná ndai nga najmi tsangiyaha?

¹⁶ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi an ts'an ni xi títakuyá. Xi kits'in nibá nina ts'e éen. ¹⁷ Xi mjehe ts'in xi nkú ts'in mjehe Ntíaná, kui xi skué tsa Ntíaná ts'e ni xi títakuyá ko tsa an ts'an. ¹⁸ Nku xuta xi nchja ni xi ts'e, kui xi bankisjai kjuachánka xi ts'e. Tunga xi bankisjai kjuachánkahá xi kits'in nibáha, kui xi kjuaxi ni xi tsu ko naxu ts'in. ¹⁹ ¿A najmi kitsjáhánuu Moise kjuatéxumoo? Tunga ndaha nku jun najmi títintjusun kjuatéxumoo. ¿Á mjehenuu n'ek'iehennú?

²⁰ As'ai b'a incha kitsú xuto:

—¿Kutsa ndanindahá tíñajihin! ¿Yá xi mjehe ts'ínk'iehin?

²¹ B'i kitsú Jesu:

—Nku ni kits'ian ko ngatentoo kama nkjúnnuu. ²² Tsakúyanuu Moise nga n'etjusun circumcision, ndaha tsa najmi Moise kik'atuts'ihin rá niu. Ntje chánuu ní kik'atuts'ihin rá niu. Kui nga n'etjusuhun niu ndaha tsa nistjin nkjún. ²³ B'a n'ohoo ntix'innuu ndaha tsa nistjin nkjún tu xi najmi ndyjaha kjuatéxumahá Moise. Tunga tsa b'a n'o nga nistjin nkjún, ¿á t'n'ekjankohonú nga nistjin nkjún kits'innkíhi rá nku nda? ²⁴ Najmi tu kjuá sunnk'a n'o. Kixi ní n'oo kjuá.

B'i ts'in kinchjanjímíyaha xuta yáha Jesu

²⁵ As'ai b'a kitsú k'ua xuta nanki Jerusalem:

—¿A najmi kuihí ndai xi mjehe ts'ínk'iehen jóo? ²⁶ Tunga, á t'inchja chji chjiji ko najmi ch'a nkú títuhú rá. ¿A kjuaxihí nga ja kamankjihin já tíxóo nga kui ndai xi kitsú Ntíaná nga ts'in nibá? ²⁷ Tunga yanáá má nibáha ndai. Nk'ie nga kjuái xi Cristo, najmi ch'a skué má nibaha.

²⁸ As'ai 'yún kinchja Jesu nga b'i ts'in tsakúya má ma natsihin ninku:

—B'a títixiún nga yanú ko yo má nibáhana. Tunga najmi kuentanahá jáihina. Tjín xi kits'in nibána. Ko xi kits'in nibána ma n'e s'ejían ni xi tsu. Kui xi najmi yo. ²⁹ Tunga an be yáha, at'ahá má tíña nibahana ko kui xi kits'in nibána.

³⁰ As'ai kama mjehe jóo nga kuakj'ánijéhe. Tunga ndahá nku najmi kits'ínkoho, at'ahá najmi kjee bichú chubaha. ³¹ Tunga nkjin xuta xi t'inchajihin xuta nkjiun kis'ejihin Jesu. B'a kitsúhu xinkjín:

—Nk'ie nga kjuái xi Cristo, ¿a 'yún ts'in sa kjuankjún nga nda xu'bi?

³² Kint'é já fariseo ni xi kitsú xuto nga kinchjanjímíyaha Jesu. As'ai já na'mi k'aku ko já fariseo kits'ínkji já xi kunntá ninku tu xi kuakj'ánijéhe Jesu. ³³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tu chuba nistjihín kúátejñajin sanuu ko kfín ngáhana má tíña xi kits'in nibána. ³⁴ Kuinchísjainú tunga najmi tá sakúhunuu an. Má nga kfíntejña najmi kama kuankiún.

³⁵ B'a kitsúhu xinkjín já judio k'aku:

—¿Má ngjuaihi ndai nga najmi tá sakúhuná? ¿A xuta judio xinkjá xi t'íntujihin xuta xi nchja griego ngjuaisehe? ¿A tá kuakúyaha xi nchja én griego? ³⁶ Ni xi kuanchja: “Kuinchísjainú tunga najmi tá sakúhunuu an”, ko: “Má nga kfíntejña najmi kama kuankiún”, ¿nkú tsuhú rá ni xi kuatsú?

B'i ts'in tsakúya Jesu ni xi kamahá xuta xi s'ejihin kui

³⁷ Nistjin xi fekuhu s'ú, kui xi 'yún b'asje xuta, as'ai tsasinjña ndju Jesu ko 'yún kinchja:

—Tsa tjín xi tíma xintáha, kanibásena kō kat'i. ³⁸ B'a kamaha xi nkú ts'ín tjít'a éhen Ntíaná. Xi s'ejihin an animaha stjújin ntáje, ntá xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta.

³⁹ B'a kitsú Jesu nga kinchjanijmíyaha Espiritu xi askahan ts'ínkjáihin xuta xi s'ejihin Jesu. Najmi kjee f'ai Espiritu Santo kui nistjiun, at'aha najmi kjee s'ejña chji kjuachánkaha Jesu.

⁴⁰ Nk'ie nga kint'é xuto éin, k'ua xi b'a kitsú:

—Kjuaxi kjáihin nga kui ndai nda profeta xi tjihin nga kj'uaí.

⁴¹ B'a kitsú ngá k'ua:

—Kui ndai xi kitsú Ntíaná nga ts'ín nibá.

Tunga tjín ngá xi b'a kitsú:

—¿Nkú ts'ín Galilea nibaha xi Cristo? ⁴² ¿A najmi b'ahá ts'ín tjít'a éhen Ntíaná, nga ntjehe David nibaha ra xi Cristo, kō nga Belen nibaha, má nga nankihí David?

⁴³ B'a ts'ín tsakjányaha yjohō xuta nantio nga incha kinchjanijmíyaha Jesu.

⁴⁴ Tjín xi kama mjehe nga kuakj'ánijéhe tunga ndahá nku najmi kits'ínkōho.

B'i ts'ín najmi kis'ejihin já judio k'aku nga Ntíaná kits'ín nibáha Jesu

⁴⁵ As'ai já xi kunntá ninku j'ai ngáha má tjintu já na'mi k'aku kō já fariseo kō b'i kik'ihin:

—¿Á najmi kjúáikōhonu ndo?

⁴⁶ B'a kitsú jóo:

—Ndaha nku najmi kjee b'a ts'ín nchja xi nkú ts'ín nchja ndo.

⁴⁷ B'a kitsú já fariseo:

—¿A kohó jun ta kuak'anachanu ndo? ⁴⁸ ¿A tjíhín ajihin já tjíxóo kō a ra ajihin já fariseo xi s'ejihin Jesu? ⁴⁹ Tunga xuta xu'bi bi, najmi mankjihin kjuatéxumoo. Kui xi najmi nda nginkun Ntíaná.

⁵⁰ As'ai kinchja Nicodemo, nda fariseo xi j'aisehe Jesu nga jyuun:

⁵¹ —Xi nkú ts'ín tjíña kjuatéxumaná, tíjün tjihin nga kuasinñjuhuú xuta tu xi chahaná ni xi kits'ín kō askahan n'e raá kjuá.

⁵² B'a kitsú jóo:

—¿A ta kohó ji xi nibáhani Galilea? N'eya nda ndai xujun éhen Ntíaná kō chai nga ndaha nku nda profeta najmi kjee tjujín Galilea.

⁵³ As'ai b'i ngján incha ngji ngáha ni'yaha.

8

B'i ts'ín kichjut'ayák'un Jesu nga j'aich'áha nku tachjuún

¹ As'ai ngji Jesu asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo. ² Nk'ie nga ja kama sehen nistjin xi ma ndyjuun, j'ai ngáha má ma natsihin ninku. Yo j'aise nkjúhun xuta kō yo y'ejña nga tsakúya. ³ As'ai incha j'aiko já chjine'éhen kjuatéxumoo kō já fariseo nku tachjuún xi kiya nga kj'ai nda kjijñakōho. J'aisínña nginkun Jesu kō nginkun xuto ⁴ kō b'a kitsú:

—Ji nda maestru, kuaya tachjín nga kj'ai nda kjijñakōho. ⁵ B'a ts'ín y'et'a Moise kjuatéxumoo nga ndjio n'ek'iehen xi b'a ts'íiun. Ji bi, ¿nkú bixín?

⁶ Tu xi kikjut'ayák'uhún ni Jesu nga b'a incha kitsú, at'aha mjehe kuatéjéne. As'ai y'ejñantu Jesu kō najnú ntsja kits'íntukōho t'anankiu. ⁷ Nk'ie nga tu nku tíincha bjásjaiyahá ra jóo, tsasinjña ngáha kō b'i kitsú:

—Xi najmi tjihin ngatitsun, kui xi tjün kat'éhe ndjio tachjúun.

⁸ As'ai ta y'ejñantuhú ngáha nga tu nku kits'ínntuhú t'anankiu. ⁹ Nk'ie nga kint'é jóo éin, nkúnkú b'i ngján incha ngji. Xi 'yún cháha tjün ngji. As'ai tu Jesu kō tachjúun tsinchajin subaha xuta. ¹⁰ Ta tsasinjña ngáha Jesu kō b'i kitsú:

—Ji tachjuún, ¿má kfihí jóo? ¿A ndaha nku najmi ta tibatéjénehe ri?

11 —Najmi, Chá Ntĩa. Ndaha nku —kitsú tachjúun.

B'í kitsú Jesu:

—Tá ndaha an najmi chumi ni kjaninéhe. T'in ngáhani kō najmi tá n'eheni ngatitsun.

B'í ts'ín tsakúya Jesu nga kui xi nd'íhi xuta

12 As'ai kinchjako ngáha xuto:

—An nd'í xi ts'ín ndzjehen xuta asunntej. Xi tsjénnkina najmi jyun má k'úéma. S'ehé nd'í xi ts'ínk'íéntu tík'uhun.

13 As'ai b'a incha kitsú já fariseo:

—Ji tí'mi subaj kjuanda yjohi. Kui nga najmi chjíhi rá én xi tíchubahani.

14 B'í kitsú Jesu nga kinchja:

—Tá ndaha tsa an tífi subaha rá kjuanda yjona, tunga chjíhi rá én xi tínchja, at'aha be má nibahana kō má kfin ngáhana. Jun najmi yo má nibáhana kō najmi yo má kfin ngáhana. 15 Jun bi, xi nkú ts'ín tíjñaha asunntej, b'a ts'ín chasohoo ni xi nda kō ni xi najmi nda, tunga an najmi basjehe ni xi nda kō ni xi najmi nda ts'ín xuta. 16 Tunga tsa ni xi b'a ts'ihinna, kixi ts'ian, at'aha najmi kuenta b'a ts'ihinna. Na'mi xi kits'ín nibá nina b'a ts'inka. 17 Santaha kjuatexumanuu b'a ts'ín tjít'a: Tsa jo já kuitsuya nku ni, chjíhi rá ni xi kuitsu jóo. 18 An tífihí rá kjuanda yjona kō Na'mina xi kits'ín nibána tá tífina kjuanda.

19 B'a kitsú jóo:

—¿Má tíjña Na'mihí?

B'í kitsú Jesu:

—Najmi yanú kō tá ndaha najmi yo Na'mina. Tsa yanú, tá chá ruu Na'mina.

20 B'a ts'ín kinchja nga tsakúya má ma natsihin ninku, má tíjña kaxaha toon chje. Ndaha nku najmi jakj'ánijéhe, at'aha najmi kjee bichú chubaha.

B'í ts'ín tsakúya Jesu nga najmi asuntee tjeheh rá

21 As'ai tá kinchjahá ngáha:

—An kfián kō kuinchísjainú. Ajihin ngatitsunnuu kuayájiun nga najmi tá tíjñahana. Má nga kfián najmi kama kuankiún.

22 B'a kitsú já judio k'aku:

—¿A ts'ínk'ien subahá yjoho? ¿Á: “má nga kfián najmi kama kuankiún”, títsuhu?

23 B'í kitsú Jesu:

—Kintej ts'ajun, nk'a ján ts'an. Asunntej tjehehnuu, nk'a ján tjehehna.

24 Tsa najmi s'ejinnuu nga an xi tíjña, ngatitsunnuu kuayájiun. Kui kjuaha nga b'a kuaxihinnuu nand'ai nga ngatitsunnuu kuayájiun.

25 —¿Yáha ji? —kitsú jóo.

B'í kitsú Jesu:

—Xi ja kixinnuu nga tuts'ihin ni. 26 Benuu. Kama xinya xi nkú ts'ín tíntuyánuu. Kama xinya má nihi xi nda kō má nihi xi najmi nda tín'o. Tunga xi kits'ín nibána, kui xi ma n'e s'ejían ni xi tsu. Kō ni xi kint'e nga kinchja, kui xi tínchja ngáhana asunntej.

27 Tunga najmi kamankjihín rá jóo nga Ntĩa Na'miu kinchjanijmíyaha.

28 Kui nga b'íhi tá kitsú ngáha Jesu:

—Nk'ie nga chjúsintjennk'o Ntíhi Ndax'ijun, nk'iehé nga kamankjinnuu nga an xi tíjña kō nga ndaha nku ni najmi ts'ian kuenta. Xi nkú ts'ín tsakúyana Na'mina, kui nihi xi tínchja. 29 Xi kits'ín nibána tíjñakona. Najmi b'éjña subana, at'aha ts'intjusun tehente ni xi sasihin.

30 Nk'ie nga b'a kitsú, nkjin nkjún xi kis'ejihin Jesu.

B'í ts'ín tsakúya Jesu yá xi ntíhi Ntíaná

³¹ As'ai kinchjako xuta judio xi kis'ejihin:

—Tsa kuintsubajiun éna, kjuaxi nga kama xuta ni'yakuyana ³² ko choo ni xi naxu tjin ko kui niu xi ts'in ndainuu.

³³ B'a kitsú jóo:

—Ntjehe Abraham jin. Ndaha nku najmi kjee ts'in mani xuta musu, tsa ts'atseni. ¿Nkú ts'in b'a tibixihinni nga kama ndaihini?

³⁴ B'ihí ta kitsú ngáha Jesu:

—Kjuaxi ni xi tixinnuu. Ngayjee xi tít's'in ngatitsun, nga'yuhun ngatitsuun tíñajin. Najmi ndaíhi yoho. ³⁵ Nku nda musu xi kich'atse najmi ndaíhi yoho, ndaha tsa ni'yaha nda ntiaha ts'inxá. Tunga ntíhi ní nda ntiaha kama ts'e ni'yo. ³⁶ Kui nga tsa Ntíhi Ntjaná ts'ín ndainuu, kjuaxi nga kama ndainuu. ³⁷ Be nga ntjehe Abraham nibáhanu, tunga mjehénuu n'ek'iennú at'aha najmi mjenuu n'ekjóhoon éna. ³⁸ An nchja ni xi bakúchjina Na'mina. Jun bi, n'o ni xi bakúyanuu na'minuu.

³⁹ B'a kitsú jóo:

—Abraham na'mini.

B'i kitsú Jesu:

—Tsa ntíhi Abraham jun, b'a ra n'oo xi nkú kits'in Abraham. ⁴⁰ Tunga nd'ai mjenuu n'ek'iennú, ndaha tsa tixinyanuu ni xi naxu tjin xi tsakúyana Ntjaná. Ndahachí najmi b'a kits'in Abraham. ⁴¹ Jun bi, ni xi ts'ihín na'minuu n'o.

B'a kitsú jóo:

—Ntí nda ní. Tíñaháni nku na'mi nku tutu. Kui xi Ntjaná.

⁴² B'i kitsú Jesu:

—Tsa Ntjaná xi na'minuu, jun ra xi n'etjónú, at'aha má tíña Ntjaná nibahana. Najmi kuentana jáihina. Kui ní xi kits'in nibána. ⁴³ Najmi mankjinnuu ni xi tinchja at'aha najmi mjenuu kuasinñjuhuu éna. ⁴⁴ Ndanindoo ní na'minuu. Kui ts'enuu ko mjenuu n'oo xi nkú ts'in mjehe. Kui xi santaha nga tuts'ihin ni kits'ínk'ien xuta. Najmi y'ejñajin ni xi naxu tjin, at'aha najmi tíñajihin ni xi naxu. Nkú ts'in tjíyaha, b'a ts'in nchja. Én tsank'á nchja. Kui xi tsank'á ko na'mihí én tsank'óo.

⁴⁵ 'An bi, ni xi naxu tinchja. Kui kjuaha nga najmi tís'ejihinnuu an. ⁴⁶ ¿A tjin ajinnuu xi kama kuakúchji nga tjinna ngatitsun? Tunga tsa naxu tjin ni xi tinchja, ¿á najmi s'ejihinnuu an? ⁴⁷ Xi Ntjaná ts'ehe mjéñjuhuu én xi ts'e Ntjaná. Tunga najmi Ntjanáhá ts'enuu. Kui kjuaha nga najmi mjeñjúhunú.

⁴⁸ B'a kitsú já judio:

—Kjuaxihí ni xi tibixín. Samariá nibáhani. Ndanindoo tíñajihin.

⁴⁹ B'i kitsú Jesu:

—Najmi ndanindoo tíñajinna. Benkján Na'mina tunga jun najmi tíyankjunnú. ⁵⁰ Najmi kjuachánka títangisja nginkun xuta, tunga tíñahá xi títangisjai kjuachánkana. Kui xi kuitsuya yá xi naxu tít's'in. ⁵¹ Kjuaxi ni xi tixinnuu. Xi k'úejñajin éna, najmi ts'ínkjáihin ngabayoo.

⁵² B'ahá ta kitsú ngáha já judio:

—Kjuaxihí nga ndanindoo tíñajihin. Abraham ko já profeta ta k'ien. Tunga ji b'a tibixín nga najmi ts'ínkjáihin ngabayoo xi k'úejñajin éhin. ⁵³ ¿A 'yún chánka sai nga Abraham xi ntje chána? Kui xi ta k'ien ko já profeta. ¿Yá xi tín'e mai yohi?

⁵⁴ B'i kitsú Jesu:

—Tsa an suba chánka tít'asje yjona, najmi chumi ni chjhi ra kjuachánka xi tísakúna. Tunga Na'minahá xi chánka tít'asjena, kui xi ta Ntia 'mihuu. ⁵⁵ Kui xi najmi yo, tunga máha an, be. Tsa b'a xinnuu nga najmi be, ta nda tsank'á

kama xi nkúhu jun. Tunga bená ko tíjñajian éhen. ⁵⁶ Tsjo kamaha Abraham xi ntje chánuu nga skue nistjin nga kjúa. Kikie kjáhin ko tsjo kamaha.

⁵⁷ B'a kitsú já judio:

—Ndaha najmi kjeé tjíhin cháte nú nga b'a tibixín. ¿Nkú ts'ín nga kiyahani Abraham?

⁵⁸ B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Kintehe ni nga tsín Abraham, tu b'a ts'ín jahá tíjña.

⁵⁹ As'ai jak'á ndjio jóo xi má nga mjehe ts'ínk'iehen, tunga Jesu ngji t'axihín jóo ko tsitju má ma natsihín ninku.

9

B'i ts'ín kits'ínkihi Jesu nku nda ka

¹ Má xi tjehe j'a Jesu, kikie nku nda xi tu b'a ts'ín kahá nkúhu nga kitsin.

² As'ai kingjásjaiya já ni'yakuyáha:

—Ji nda maestru, ¿yá xi kits'ín ngatitsun tu xi b'a ts'ín ka kitsihin ndai? ¿A kui, a ra xi cháhá ní?

³ B'i kitsú Jesu:

—Ta ndaha kui ko ta ndaha xi cháhá najmi kits'ín ngatitsun nga b'a kamoó. B'a ts'ín kitsin tu xi sakúchjihi ni xi maha ts'ín Ntjaná. ⁴ Tjihin nga n'eé xá xi ts'e xi kits'ín nibána nk'ie nga ndzjen sa. At'aha nga kama jyun, najmi ta ch'a kama ts'ínxá saha. ⁵ Nk'ie nga tíjña asunntej, an xi nd'í xi ts'ín ndzjehen xuta asunntej.

⁶ B'a kitsú Jesu, as'ai tsatété t'anankiu ko ntá natéhe kits'índakoho si. Kui xi kingjájnuhu tunkun ndo ko b'i kitsúhu:

⁷ —T'ihinnejnui tunkuín ntá tixa Siloe.

Kui nga ngjinénuhu tunkun ndo. Ja chjihí nk'ie nga kik'óya ngáha. ⁸ As'ai já xi nda nchjakoho ko já xi kikiehe nga banki toon kinchjanijmiyaha ndo. B'a kitsú k'ua:

—¿A najmi kuihí ndai xi b'ejña nga banki toon?

⁹ —Johon, kui —kitsú k'ua.

—Najmi kui, tunga b'a tjín xi kuihí tjín —kitsú ngá kj'ái.

—Ahán niu —kitsú ndo.

¹⁰ —¿Nkú ts'ín tsix'ánkihi tunkuín? —kitsú jóo.

¹¹ B'a kitsú ndo:

—Nda xi 'mi Jesu kuats'ínnda si ko kuangjájnuhu tunkán ko b'i kuatsúna: “T'in ntá tixa Siloe ko tanejnuí tunkuín.” Kui nga kfihina ko nk'ie nga kuakanejná tunkán, kama chjina.

¹² —¿Má tíjña ndo? —kitsú jóo.

—Najmi be —kitsú ndo.

¹³ As'ai ngjikoho jóo nda xi kama chjihí nginkun já fariseo. ¹⁴ Nistjin nga kits'ínnda siu Jesu ko tsix'ánki tunkun ndo, kui xi nistjin nkjún. Xuatú niu.

¹⁵ Kui nga já fariseo kingjásjaiyahá ra nkú ts'ín kama chjihí ra ko b'a kitsú ndo: —Si kuangjájnuhu tunkán, kuakanejná, ko kama chjina.

¹⁶ As'ai b'a kitsú k'ua já fariseo:

—Najmi Ntjaná kits'ín nibáhá nda xi b'a kuats'íun, at'aha najmi benkjún nistjin nkjún.

B'a kitsú ngá k'ua:

—¿Nkú ts'ín nku nda ngatitsun kama ts'íhin kjuankjún xi nkúhu xu'bjí?

B'a ts'ín tsakjányaha yjoho já fariseo ngat'aha Jesu. ¹⁷ As'ai ta incha kingjásjaiyahá ngáha ra nda xi kama chjihí:

—Ko ji xi kuix'ánki tunkuín, ¿yáha ndo? ¿Nkú bixín?

—Nda profeta niu —kitsú.

¹⁸ Tunga najmi kis'ejihín ra já judio k'aku tsa kui ndo xi ka nk'ie ko tsa kui xi ja chji ngáha ra. Kui nga kinchjaha ra xi cháha ¹⁹ ko kingjásjaiyaha:

—¿A kui ntínuu xu'bi xi bixiún nga ka nga kitsin? ¿Nkú ts'ín kama chjihí ra?

²⁰ B'a kitsú xi cháha ndo:

—Yai nga kui xi ntíni ko ka nga kitsin. ²¹ Tunga najmi yaní nkú ts'ín kama chjihí ra. Najmi yai yá xi kuakjex'ánki tunkun. Tu sahá kui chajaiyohoo. Ja chá. Kama kuitsuya subanu ni xi kamat'ain.

²² B'a kitsú xi cháha ndo at'aha tsankjún já judio k'aku. At'aha y'éndako xinkjín já judio k'aku tsa tjín xi ts'ínkie yjoho nga Jesu xi kits'ín nibá Ntíaná, kui xi kuich'onsje ajihín xuta sinagoga. ²³ Kui kjuaha nga: “Chajaiyohoo, ja chá”, kitsúhu xi cháha ndo.

²⁴ As'ai ta kinchjahá ngáha ra niyá xi ma joho já judio k'aku nda xi kama chjihí ko b'a kitsúhu:

—Yai nga nda ngatitsuhún xi kuats'innkihi. N'ekiei yjohi nginkun Ntíaná xi tjihín kjuachánka nga kjuaxi ni xi tábixín.

²⁵ B'a kitsú ndo:

—Tsa nku nda ngatitsun niu najmi be. Tu nkuhú ni xi be. Kaná nistjin nk'ie tunga nd'ai ja chjina.

²⁶ B'a kitsú jóo:

—¿Mí xi kuats'ihin? ¿Nkú ts'ín kuakjex'ánkihi tunkuin?

²⁷ As'ai b'a kitsú ndo:

—Ja kuaxinyanu tunga najmi tín'esihinnú. ¿Á mjehenu nga b'ahá ta xín ngáhanuu? ¿A kohó jun mjenu kamo já ni'yakuyáha ndo?

²⁸ B'a kitsú jóo nga kinchjatiko:

—Nda ni'yakuyáha ní ndo ji. Tunga jin já ni'yakuyáha ní Moise jin. ²⁹ Yai nga Moise kinchja én xi Ntíaná kitsúyaha, tunga najmi ya ní má j'aihi ra nda xu'bo.

³⁰ As'ai b'i kitsú ndo:

—Ma nkjúnna nga najmi yo má j'aihi ra nda xi kamaha kuakjex'ánki tunkán.

³¹ Yaá nga Ntíaná najmi basínñjuhu xuta ngatitsuun. Tsa tjín xi skuenkjún Ntíaná ko ts'ín ni xi mjehe, kuihí xi basínñjuhu. ³² Ndahachí najmi kjee nu'yá tsa tjín xi kjex'ánki tunkun xuta xi ka nga kitsin. ³³ Tsa najmi Ntíaná kits'ín nibáha nda xu'bo, najmi chumi nihi xi kamaha ra ts'ín.

³⁴ B'i kitsú jóo nga tsich'onsje ndo ajihín xuta sinagoga:

—Ngatitsun kitsinjín. ¿A jihí xi kuakúyani?

³⁵ Kint'é Jesu nga tsich'onsje ndo. B'i kitsúhu nk'ie nga kiséjin ngáha:

—¿A s'ejihin Ntíhi Ndax'iun?

³⁶ —Ji Nda Ntia —kitsú ndo—, ¿yáha xu'bo, tu xi s'ejihinna?

³⁷ B'i kitsú Jesu:

—Ja kuayai. An ní niu, an xi tinchjako.

³⁸ —S'ejinna ji, Nda Ntia —kitsú ndo ko tsasinkúnch'int'aha Jesu.

³⁹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—An jáa asuntei tu xi n'ekokjuaha, tu xi kama chjihí ra xi ka ko kama ka xi chjihí.

⁴⁰ Ta kint'é éin k'ua já fariseo xi tinchako Jesu ko b'a kitsúhu:

—¿A kohó jin xi ta kai?

⁴¹ B'i kitsú Jesu:

—Tsa ni xi kahanu, najmi tjinnuu jé kai. Tunga b'ahá tábixinnú nga chjinuu. Kuihí kjuaha nga tjihinnuu jé.

10

B'i ts'in tsakuya Jesu nga kits'in chjen nku nda bastu ko chutsankaha

¹ B'i ts'in kinchja Jesu:

—Kjuaxi ni xi tixinnuu. Tu yaha ni xi najmi kjuas'en ankjuu ni'yaha chutsanku nga tu saha xin kjuas'enntjai, kui xi nda ndyje xi mjehe ngjuaike chutsanku. ² Tunga xi kjuas'en ma tjen ankjuo, kui xi nda bastuhu chutsanku. ³ Kjex'a nda xi basehe ankjuo nk'ie nga be nda bastuu. Chutsanka xi ts'e nt'e ntaha, ko nga nkunku chutsankaha j'ahin nchaha ra nga bitjuko ni'yo. ⁴ Nk'ie nga bitjuko ngayjee chutsanka xi ts'e, as'ai tsjen titjuhun ko chutsanku tsjennkhi at'aha be ntaha. ⁵ Chu xi ts'e najmi tsjennkhi xuta xi kj'ai. Tu saha banka, at'aha najmi be ntaha xuta xi kj'ai.

⁶ B'a kitsu Jesu nga y'ejna chubaya ni xu'bi. Tunga najmi kamankjihin ra xuta ni xi kinchja.

B'i ts'in tsakuya Jesu kui xi nda bastu xi ndoo

⁷ As'ai b'aha ta kitsu gaha Jesu:

—Kjuaxi ni xi tixinnuu. An xi nku joyaha ankjuu ma nga fas'en chutsanku. ⁸ Ngayjee ja xi j'ai titjun nga an, kui xi ja ndyje xi kama mjehe nga ngjuaike chutsanku. Tunga najmi kint'ehé chutsanku ntaha jo. ⁹ An xi nku joyaha ankjuo. Xuta xi kjuas'enjinna k'uanki. Kui xi kama xi nku joyaha chutsanka xi fas'en ko bitju ni'yaha nga fi kjine jna.

¹⁰ 'Nda ndyje f'ai tu xi fikoho ko ts'ink'ien ko ts'inkje chutsanku. Tunga ahán ja tu xi kama k'uentu tik'uhun xuta, tu xi sakuhu ra kjuatik'un xi ndoo. ¹¹ An xi nda bastu xi ndoo, ko nda bastu xi ndoo tsja yjoho nga kuayantjaihi chutsankaha. ¹² Nda xi tu tohón ts'inxantjaihi, xi najmi kui ts'e xoo ko najmi kui ts'e chutsanku, kui xi bincha masen chutsanku ko banka nk'ie nga be nga niba chu kjoon. As'ai chu kjoon kjine chutsanku ko ts'inndzjoya. ¹³ B'a ts'in bankaha ndo at'aha tu tohón ts'inxantjaihi ko najmi nkjun maha chutsanku.

¹⁴ 'An xi nda bastu xi ndoo. Be chutsankana ko ta bena, ¹⁵ xi nku ts'in bena Ntia Na'miu ko an be Ntia Na'miu. Tsja yjona nga kuayantjaihina chutsanku. ¹⁶ Tincha sana kj'ai chutsanka xi najmi tincha nch'a xu'bi. Kui xi ta tihin nga kjuaike. Kuint'e ntana. B'a ts'in nku stihin kamaha ko nkuhu nda bastu xi kuasehe.

¹⁷ Kui kjuai nga tjoho ra an Ntia Na'miu. Tsja yjona nga kuaya tu xi kj'uaiya ngahana. ¹⁸ Najmi ch'a kama kje'ana nga tijna tik'an. An ni tsja suba yjona nga kuaya. Tinna nga'yun xi ma nga tsja yjona ko ta tinna nga'yun nga kuatejna tik'un ngahana. Kui xai xi kitsjana Na'mina nga ts'ian.

¹⁹ Nk'ie nga kint'e jo ein, as'ai ta tsakjanyaha ngaha yjoho. Nkjin xi b'a kitsu:

²⁰ —Ndanindahá tijnajihin ndo ko luku. ¿A jun tibasijnjuhuruu?

²¹ B'a kitsu nga k'ua:

—Najmi b'a ts'in kunchja xi tijnajihin ndanindoo. ¿A kamaha ra ndanindoo kjex'anki tunkun xuta ka?

B'i ts'in najmi kis'ejihin ja judio k'aku yaha Jesu

²² Nk'ie nga nistjin chunch'on, nanki Jerusalem tincha b'asje s'i xuta nga tincha ts'inkj'aitjen nistjin nk'ie nga kis'ejna chji ninku nginkun Ntianá. ²³ Kikjatsú'ba Jesu ma ma natsihin ninku xi tjehe ma nga 'mi Kinte Ni'yaha Salomon. ²⁴ As'ai y'etjindaihi jo ko b'a kitsuhu:

—¿Nku tin nistjin n'esti sani? Tsa kjuaxi nga ji xi kits'in niba Ntianá, t'inya kixi kixini nd'ai.

²⁵ B'i kitsu Jesu:

—Ja b'a kixinnuu tunga najmi kis'ejihinnuu. Ni xi tits'ian ngajoho Na'mina, t'bakuchji yaha an. ²⁶ Tunga najmi s'ejihinnuu at'aha najmi chutsankana jun. ²⁷ Chutsankana nt'e ntana. An be chutsankana ko tsjennkina. ²⁸ An ts'ink'ientu tik'un sián. Najmi kama ndyja ko najmi ch'a xi kje'ana aya ntsa. ²⁹ Na'mina kitsjana chutsanko ko kui xi 'yun chanka nga tu yaha ni. Ndaha nku najmi kamaha kje'aha chutsanka xi tjintu aya ntsja. ³⁰ Na'miu ko an nkuhu mahani.

³¹ Nk'ie nga kint'e ein ja judio k'aku, as'ai ta jakj'a ngaha ndjio nga mjehe ts'ink'ien Jesu. ³² B'i kitsu Jesu nga kinchja:

—Nkjin nkjun ni xi nda kits'ian ajinnuu, xa xi kitsjana Na'mina. ¿Ma ngat'aha mjehenu k'uehenú ndjio?

³³ As'ai b'i kitsu joo:

—Najmi ngat'aha ni nda xi kin'ei. Tu ngat'aha ni nga najmi tyankjun Ntiana nga b'a tibixin. Kui kjuaha nga ndjio s'ehe ri. Nda asunte ni, tunga Ntiana tin'e mai yohi.

³⁴ B'i kitsu Jesu:

—Kjuatexumanuu tijt'a ma nga b'a kitsu Ntiana nga kinchjako xuta: “Ntiana kixinnuu.” ³⁵ B'a ts'in Ntiana b'a kitsuhu nga ntia xuta xi tsichuk'uhun ehen. Ko yaá nga chjhi ra ngayjee ni xi tijt'a ehen Ntiana. ³⁶ An bi, Ntia Na'miu kitsjana xa xi tjihin nga ts'ian ko kits'in nibana asuntej. Kui nga, ¿nkú tjihin ra nga b'a tibixihinnu nga najmi tibenkjuhunna Ntiana nk'ie nga b'a tixian nga an xi Ntiji Ntiana? ³⁷ Tsa najmi tits'ian xa xi ts'e Na'mina, najmi tu n'e s'ejinnu. ³⁸ Tunga tsa tits'ian xaha, ndaha tsa najmi s'ejinnuu an, tunga n'e s'ejinnu xoo. B'a ts'in chahanu ko kamankjinnuu nga Ntia Na'miu tijñajihin Ntia Na'miu.

³⁹ As'ai ta kama mjehé ngaha ra joo nga kuakj'anjéhe, tunga tsitjuhú Jesu yo nga ngji t'axin. ⁴⁰ As'ai tsichu ngaha ngabantá ntaje Jordan. Ngjik'iejña ante ma nga tsaténta Jua xuta nga tjuhun. ⁴¹ Nkjin xuta xi j'aisehe Jesu yo ko b'a incha kitsu:

—Ndaha nku kjuankjun najmi kits'in Jua, tunga kjuaxihí ngayjee ni xi kinchjanijmíyaha ndai.

⁴² Nkjin xuta kis'ejihin Jesu ante xu'bo.

11

B'i ts'in kits'inkj'áya ngaha ra Jesu Lazaro

¹ Kjiña un nku nda xi 'mi Lazaro xi nda Betania, ma nga ta nankihi Maria ko Marta xi nichja maha xinkjin. ² Kui Maria xi tsaténdzjojnúhu ntá sinjne sjai Nda Ntiana Jesu ko ta kuihi ntsjaku kits'inxijnukoho. Kui xi nts'e maha Lazaro xi kjiña un. ³ As'ai incha kits'inkjihí én Jesu nga joo jminchjun. B'a kitsuhu:

—Ji Chá Ntia, xi tjohi kjiña un.

⁴ Nk'ie nga kint'e éen Jesu, b'i kitsu:

—Najmi ts'ink'ien kjihin ch'in xi k'uhun. Tu sahá kuakuchji ch'iuun kjuachánkaha Ntiana. B'a ts'in s'ejña chjhi kjuachánkaha Ntiji Ntiana.

⁵ Ndaha tsa Jesu 'yun tjoho Marta ko na nichja ko Lazaro, ⁶ tunga nk'ie nga kint'e nga kjiña un Lazaro, tu sahá y'ejña sa jo nistjin ante ma nga tjña.

⁷ Askahan b'i kitsuhu ja ni'yakuyaha:

—Ta tjihin ngahaná Judea.

⁸ B'a kitsu ja ni'yakuyoo:

—Ji nda maestru, najmi kjee tjihin nistjin nga ja judio k'aku ndjio mjehe ts'ink'iehen ri. ¿Á ta yohó mje ngaha ri k'úin?

⁹ B'i kitsu Jesu:

—¿A najmi te johó ora tjihin nku nistjin? Tsa tjin xi tsú'ba nga nistjiun, najmi saténki, at'aha tíbe nd'íhi asunntej. ¹⁰ Tunga tsa tjin xi tsú'ba nga nistjen, kui xi saténki, at'aha najmi tjihin nd'í.

¹¹ As'ai b'íhi ta kitsú ngáha Jesu:

—Kjifehé nda xinkjá Lazaro, tunga kfin ts'inkj'áhá ra.

¹² B'a kitsú já ni'yakuyóo:

—Ji Nda Ntia, tsa kjife, kj'ua ngáha ra.

¹³ Nk'ie nga b'a kitsú Jesu, kjuabayaha ní Lazaro kinchjanjímíyaha tunga niñóo ní kamankjihin já ni'yakuyáha. ¹⁴ Kui nga kinchjako kixi kixihi jóo:

—Ja ka'me Lazaro. ¹⁵ Ko tsjo mana nga najmi tíjña yo, at'aha tu sahá ngandanuu, tu xi s'ejihinnuu Ntjaná. Tunga tjihinsehé raá.

¹⁶ As'ai kinchja Toma xi ta 'mi Nda'yun nga b'a kitsúhu já ni'yakuyá xingisoo:

—Tjián ko ñá tu xi kuayákhoná.

¹⁷ Nk'ie nga tsichu Jesu nanki Betanja, kik'inyaha nga ja tjihin ñju nistjin nga ngiiyanji Lazaro. ¹⁸ Betanja tiña maha nanki Jerusalen, tjihin ra tsa jan kilometro. ¹⁹ Ko nkjin xuta incha j'aisehe Marta ko Maria ngat'aha nda nts'e xi k'ien. ²⁰ Nk'ie nga kint'é Marta nga j'ai tiña Jesu, as'ai tsitjusje nga ngjikj'á niyá ko Maria y'ejñantaha ni'yo. ²¹ B'a kitsú Marta:

—Ji Chá Ntia, tsa tu ehi ma tinchuhunni, najmi k'ien ra chá nts'é. ²² Tunga bená nga tsjáhi Ntjaná tu mí nihí ni xi kuinchíhi.

²³ B'i kitsú Jesu:

—Kj'uaíya ngáha ra nda nts'ei.

²⁴ B'a kitsú Marta:

—Be nga kj'uaíya ngáha ra chá nts'é nistjin xi fekuu, nk'ie nga kj'uaíya tente ngáha ra xuta k'ien.

²⁵ B'íhi ta kitsú ngáha Jesu:

—An xi ts'inkj'áiyaha xuta k'ien ko an xi ts'ink'íentu tík'an. Xi s'ejihin an, ndaha tsa ja k'ien tunga k'úentu tík'uhún. ²⁶ Ko ngayjee xi tjintu tík'un ko s'ejihin an, ndaha nku nistjin najmi kuayá. ¿A s'ejihin ni xi tíxihin?

²⁷ B'a kitsú Marta:

—Johon, Chá Ntia. S'ejinna nga ji xi kits'ín nibá Ntjaná, nga ji xi Ntíhi Ntjaná xi tjihin nga kj'uaí asunntej.

²⁸ Nk'ie nga b'a kitsú Marta, ngji nchjako sen Maria xi na nichja maha. B'a kitsúhu:

—Ja kj'uai Chá Maestru ko tinchjahi.

²⁹ Nk'ie nga kint'é Maria éin, kitsa tsisintjen nga ngjisehe Jesu má nga síjña. ³⁰ Najmi kjee fas'en Jesu ajin nantjo. Yo síjña má kisatékjá Marta. ³¹ Máha xuta xi kab'entu naxa'yo, nk'ie nga kkie nga tsisintjen ntsu ntsu Maria ko tsitjusje, as'ai ta incha kitsjennkíhi. B'a incha kitsú nga má tíjña tsjóo ngjuai kjintá.

³² Nk'ie nga tsichu Maria má síjña Jesu, tsasinkúnch'int'aha ko b'a kitsúhu:

—Ji Chá Ntia, tsa tu ehi ma tinchuhunni, najmi k'ien ra chá nts'é.

³³ Nk'ie nga kkie Jesu nga tíkjintá Maria ko nga tjincha kjintá xuta xi tjenkohó, kik'ie nusin nusihin ko kama nimaha. ³⁴ B'i kitsú:

—¿Má kikjayanjiu?

B'a incha kitsú jóo:

—Nibáaseihí, Nda Ntia.

³⁵ As'ai kikjintá Jesu. ³⁶ B'a kitsú xuto:

—Chase maruu. Tu xí kits'íntjohó ra.

³⁷ Tunga b'ahá kitsú k'ua:

—Kui ndai xi kikjex'ánki tunkun nku nda ka. Kutsa kamahá ra kits'innkihi Lazaro ko najmi k'ien ra.

³⁸ Ta kik'ie nusin nusihín ngáha ra Jesu nga tsichu tsjóo. Kui xi nku tixa ngijo. Nku ndjio tjíchjanekoho ankjuaha. B'i kitsú Jesu:

³⁹ —Chjúxiun ndjio.

B'a kitsú Marta, na nichja nda xi k'ien:

—Ji Chá Ntia, ja ra ch'on jne, at'aha ja tjihin ñju nistjin nd'ai nga k'ien.

⁴⁰ B'i kitsú Jesu:

—¿A najmi b'ahá kuaxihin nga tsa s'ejihin an, chai kjuachánkaha Ntianá?

⁴¹ As'ai kikjexín jóo ndjio. Tsasenjinki Jesu nk'a ján ko b'i kitsú:

—Na'mi, máb'achjihi nga tímjeñjuní. ⁴² Be nga mjeñju tehentení, tunga tinchjakohó ra ngandaha xuta xi tijncha ei tu xi s'ejihin ra nga ji kin'e nibání.

⁴³ Nk'ie nga ja kamahá nga b'a kitsú, as'ai 'yún kinchja:

—iLazaro, titjusjei yo!

⁴⁴ As'ai tsitju nda k'ien nga najyun tí'yúnko ts'ihin ntsja ko sjai, ko ankjin tíj'makoho kj'ai najyun.

B'a kitsú Jesu nga kinchjako xuto:

—Chjúxiun najyuun. N'endohóo.

B'i ts'in y'énda já tjíxóo nga mjehe ts'ínk'ien Jesu

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Máha xuta xi j'aisehe Maria ko kieke ni xi kits'in Jesu, nkjin maha xi kis'ejihin. ⁴⁶ Tunga tjihín xi ngjisehe já fariseo ko kitsúyaha ni xi kits'in Jesu.

⁴⁷ As'ai já na'mi k'aku ko já fariseo kinchja ñjaha ngayjee já tjíxóo ko b'a kitsúhu:

—¿Nkú n'ée ei ni? At'aha ja 'yún títs'in kjuankjún ndo. ⁴⁸ Tsa tu nku k'uaíntehé raá nga b'a ts'ín, as'ai ngayjee xuta tsjénnkihi ndo ko incha kj'uai já Roma nga ts'ínkje ninkuná ko xuta nankiná.

⁴⁹ As'ai b'i kitsú Caifa xi tjihin nda na'mi tíjún nú xu'bo:

—¿A najmi mankjihinnuu? ⁵⁰ ¿A najmi ma chubayahánuu nga tu sahá nda tjin tsa nku nda kuayántjaihi ngandaha ngayjee xuta, tu xi b'a ts'in najmi n'ekjehe xuta nankiná?

⁵¹ Tunga najmi kuentaha ní Caifa kinchjaha nga b'a kitsú. Kui xi nda na'mi tíjún nú xu'bo ko xi nkúhu nku nda profeta kinchja éhen Ntianá nga kuayá Jesu ngandaha naxinantóo. ⁵² Ko najmi tu suba ngandaha xuta xi ntje judio tjehe ra kuayáha Jesu. Ta kuayá ní tu xi k'uékúhu ngayjee ntíhi Ntianá xi tjímasún. ⁵³ Kui b'a maha, nistjin xu'bo kik'atuts'ihin ra já tjíxóo nga y'éndakoho xinkjín xi má nga mjehe ts'ínk'ien Jesu. ⁵⁴ Kui nga najmi ta kikjatsú'ba chjihi Jesu ajihin xuta judio. Ngji t'axín nanki xi 'mi Efrain xi tiña maha ante kixiu. Yo y'ejñako já ni'yakuyáha.

⁵⁵ Nk'ie nga ja tábichú tiña S'í Pascua xi b'asje xuta judio, nkjin nkjún xuta incha ngji nanki Jerusalem tu xi ts'ín jehe yjoho nginkun Ntianá kintehe ni nga kuichú s'íu. ⁵⁶ Yo tsangisjai Jesu ko kingjásjaiyaha xinkjín nga kabincha má ma natsihin ninku. B'i ngján b'i kitsúhu xinkjín:

—¿Nkú manuu? ¿A nibá ndo s'íu? ¿A ra najmi nibáhá?

⁵⁷ Kui chubo ja kitsjá kjuá já na'mi k'aku ko já fariseo, tsa tjin xi be má tíjña Jesu tjihin nga kuítsuya tu xi kama kuakj'ánijéhe.

12

B'i ts'in nku tachjuún tsaténdzjojnúhu ntá sinjne Jesu

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Nk'ie nga ndyja sa jun nistjin nga kuichú S'í Pascua, as'ai j'ai Jesu nanki Betania, má síña ni'yaha Lazaro, nda xi kits'ínkj'áya ngáha ra ngabayoo. ² Yo kis'endaha nku nichine. Marta y'éya nichinee ko Lazaro ta y'ejñajihin xuta xi y'entut'áko Jesu yámixoo. ³ As'ai j'aiko Maria nkú ra ma masen litru ntá sinjne xi 'mi nardo, xi 'yún nda ko xi 'yún chjí. Kui xi tsaténdzjojnúhu sjai Jesu ko ta kuihi ntsjaku kits'ínxijnukoho. Ixi kitsjehén ntá sinjne ayoo. ⁴ As'ai b'i kitsú Juda Iscariote, xi nda ni'yakuyáha Jesu xi askahan ts'ínkj'as'ehe:

⁵ —Tsa tu sahá kuasatéña ntá sinjnei kai. Tsa jan unchan toon denario kuach'a, tu xi kama kujsinkoho xuta x'an.

⁶ Tunga najmi xuta x'ahán kits'ínkjink'un nga b'a kitsú. Tu ngat'aha ní toon b'a kitsúhu, at'aha kui xi f'átjo toon ko bakjá ndyjé. ⁷ B'i kitsú Jesu:

—Najmi tu ji b'echj'áhi tachjún. At'aha nistjin nga s'eyanjia j'átjona ntá sinjnei. ⁸ Xuta x'an bi tehente k'úéntujínnuu, tunga an najmi tehente kúatejñajinnuu.

⁹ Nkjin nkjún xuta kint'é nga nanki Betania tíña Jesu ko incha ngjisehe. Tunga najmi tu nkuhú Jesu ngjisehe. Ta incha ngji ní at'aha ta mjehe nga skue Lazaro xi kin'ekj'áya ngáha ra ngabayoo. ¹⁰ As'ai kama ñjakú já na'mi k'aku ko y'éndako xinkjín xi má nga ko Lazaro tíhin nga n'ek'ien. ¹¹ At'aha ngat'aha Lazaro nkjin nkjún xuta ts'asje t'axíhin yjoho jóo. Tu sahá Jesu kis'ejihin.

B'i ts'ín jas'en Jesu nanki Jerusalem

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Nistjin xi ma ndyjuun ngáha nkjin nkjún xuta kint'é nga Jesu kj'uaí nanki Jerusalem, at'aha nkjin maha xi j'aik'asje S'í Pascua. ¹³ As'ai incha jakj'á tjiaha yá xkajén ko tsitju nga incha ngjik'á niyá. B'i incha kitsú nga 'yún kinchja:

—¡Kats'ínk'ankiná Ntíaná! ¡Ntíaná nda kats'ínko xi nibáha ngajoho, xi Nda Reihj xuta Israel!

¹⁴ Nku ntí búrrú kisakúhu Jesu ko y'esún, xi nkú ts'ín tjít'a éhen Ntíaná:

¹⁵ Xuta Sion, najmi tu binkjun.

Chasoo, ja nibá Nda Reinnuu nga tjísun nku ntí búrrú.

¹⁶ Kui ni xu'bj najmi kamankjihin já ni'yakuyáha nga tjuhun. Tunga askahán ni, nk'ie nga tsakúchji kjuachánkaha, nk'iehé j'áitsjehen já ni'yakuyáha nga b'a ts'ín tjít'a éhen Ntíaná nga kinchjanijmíyaha Jesu ko nga b'a kin'ehe.

¹⁷ Xuta xi tíinchako Jesu nk'ie nga kinchjaha Lazaro aya tsjóo nga kits'ínkj'áya ngáha ra ngabayoo, kui xi incha kitsúya ni xi kikie. ¹⁸ Kui kjuaha nga nkjin nkjún xuta tsitjuhu nga ngjik'á niyáha Jesu, at'aha kint'é kjuankjún xi kits'ín. ¹⁹ As'ai kinchjanijmíyaha já fariseo niu. B'i ngján b'i kitsúhu xinkjín:

—¿A tíyo? Najmi chumi nihi xi kama n'eé. Chase maruu. Ngayjee xuta títsjennkíhi ndo.

B'i ts'ín kitsúya tíjún Jesu nga kuayá

²⁰ Ta tjenjihin xuta k'ua xuta xi nchja griego xi ta incha j'ai nanki Jerusalem nga j'ai ts'intjohó Ntíaná ajihin s'íu. ²¹ Kui xi j'aisehe Felipe xi nda Betsaida, nanki xi tíñajihin ante Galilea, ko b'a kitsúhu:

—Ji nda ntia, mjeni nga chai Jesu.

²² As'ai Felipe ngji tsuyaha Andre ko nga joó ngji tsúya ngáha Jesu. ²³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ja kuichu chuba nga sakúchji kjuachánkaha Ntíhi Ndax'iun. ²⁴ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tsa najmi kujjne t'anankiu nku xujmá tuníñu ko kuayá, tu nku s'ejña subahá. Tunga tsa kuayá, nk'iehé nga tsjá chan xi 'yún tse. ²⁵ Xi tjoho yjoho, kui xi tu sahá ndyja. Tunga xi najmi tjoho yjoho asunntej, kui xi tu

sahá k'juátjo kō k'úéjña t'ík'un sín. ²⁶ Tsa t'jín xi t'íts'ínkjáinna nga an xi kama Nda Nt'iaha, katsjennkína. Má kúátejña, ta yo k'úéjña xi ts'ínkjáinna, kō Nt'ia Na'miu k'uasjenk'aha xuta xu'bo.

²⁷ "Yún un tibehe animana nd'ai. ¿Nkú xián? ¿A b'i xián: Ji Na'mi, n'ekj'a t'axínni kjuanima xu'bi nd'ai? Tunga kuihí xá jáihina. ²⁸ Tu sahá takúchji kjuachánkahj, Na'mi.

Nk'ie nga b'a kitsú Jesu, as'ai b'i kitsú nku nta xi nibaha nk'a ján:

—Ja tsakuchjá kjuachánkana kō ta kuakuchj'íhí ngáhana.

²⁹ Nk'ie nga kint'é ntō xuta xi t'íncha yo, t'jín xi b'a kitsú:

—Nku ch'on kjuaneya.

Kō k'ua xi b'a kitsú:

—Nku ntítsje kuanchjakohō.

³⁰ As'ai b'a kitsú Jesu:

—Najmi ngandana kuanu'yáha ntō. Ngandanu ní b'a kamaha. ³¹ Nd'ai n'ekokjua asunntej kō nd'ai kuich'onsje natsin ján xi tibatéxumaha asunntej.

³² Kō nga chjúsintjen nk'ana t'anankiu, ts'ian nga nibak'únna ngayjee xuta xi t'jín asuntee.

³³ B'a kitsú Jesu nga kitsúya xi nkú ts'ín kuayáha. ³⁴ As'ai b'a kitsú xuta:

—Tunga yaní ni xi t'jít'a kjuatéxumoo, nga xi ts'ín nibá Nt'ianá ngajoho k'úéjña sín. ¿Nkú ts'ín b'a t'ibixihinni nga t'jihin nga chjúsintjen nk'aha Nt'ihí Ndax'iun? ¿Yá xi Nt'ihí Ndax'in xi t'ibixín?

³⁵ B'i kitsú Jesu:

—An nd'íu. Tu chuba n'istjihín t'ijñajin sanuu. T'ínimo nga t'jña sanuu nd'íu tu xi najmi kama jyuun'aihinnu. At'aha xi tsú'ba má jyuun najmi be má fi.

³⁶ Nk'ie nga t'ijñajinnuu xi nkúhu nd'í, n'e s'ejinnú tu xi k'uinimahanu má ndzjeen.

B'a kitsú Jesu kō as'ai ngji t'axíhin xuto.

Kui ngat'ai xuta najmi kis'ejihin ra Jesu

³⁷ Ndaha tsa nkjin nkjún kjuankjún xi kits'ín Jesu nginkun xuta, tunga najmi kis'ejihin ra yáha kui. ³⁸ B'a kama tu xi tsitjusuhun én xi kitsú nda profeta Isaiá má nga b'a ts'ín y'et'a:

Ji Nt'ia, ¿yá xi kis'ejihin én xi kichubai?

¿Yá xi kis'ejña chjihí nga'yúhun Nt'ianá?

³⁹ Kui kjuaha nga najmi kama kis'ejihin ra xuta, at'aha b'i ta ts'ín y'et'a ya Isaiá éhen Nt'ianá:

⁴⁰ Nt'ianá y'échja tunkun xuta xu'bi kō kits'ín ndjá animaha,

tu xi najmi skuéhe kō tu xi najmi kamankjihin ra,

t'isa ts'ínk'óntjaiya animaha xi má nga ts'innkíhí xuta xu'bi.

⁴¹ B'a kitsú Isaiá at'aha k'ikie kjuachánkaha Jesu kō kinchjanijmíyaha.

⁴² Kō ta nkjin maha já t'jixá xi kis'ejihin Jesu, tunga najmi kits'ínkiehé yjoho at'aha tsankjún já fariseo kō najmi mjehe nga kuich'onsje ajihin xuta sinagoga. ⁴³ B'a kits'ín at'aha 'yún kama tsjo saha nga s'ehé kjuachánka ajihin xuta nga nginkun Nt'ianá.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha yjoho Jesu

⁴⁴ Yún kinchja Jesu nga b'i kitsú:

—Xi s'ejihin an, najmi tu nku an t'ís'ejihin. Ta t'ís'ejihin xi kits'ín nibána. ⁴⁵ Xi t'íbena, t'ibe xi kits'ín nibána. ⁴⁶ An nd'í xi j'ai ts'ín ndzjehen xuta asunntej, tu xi ngayjee xi s'ejihin ra an najmi k'úéntuhu má jyuun.

⁴⁷ Tsa t'jín xi kuint'é én xi t'ínchja tunga najmi ts'íntjusuhún, najmi an kuasehe má ni xi nda kō má ni xi najmi nda xi kits'ín xuta xu'bo. At'aha

najmi kui xóo jáihina. Jái ts'ink'an_{ki} níná xuta. ⁴⁸ Xi ts'ín t'axínna kó najmi ts'ínkjáih_{in} én xi tínchja, tíña xi kuasehe má ni xi nda kó má ni xi najmi nda xi kits'ín. Én xi tínchja, kui xi k'ujéñanehe ni xi kanéhe xuta xu'bo nistjin xi fekuu.

⁴⁹ At'aha najmi kuenta_{ná} tínchjahana. Kuenta_{há} ní Na'mi xi kits'ín nibána tínchjahana. Kui xi kitsjána kjuá má nihi xi tjihin nga kuinchja kó kuakuyá. ⁵⁰ Kó be nga kjuatéxumaha ts'ínk'íentu tík'un síh_{in} xuta. Kui kjuaha, xi nkú kitsúhuna Ntia Na'miu, b'a ts'ín tínchja.

13

B'i ts'ín tsanéjnu Jesu sjai já ni'yakuyáha

¹ Chubahá ndyjahá nistjih_{in} S'í Pascua kó be Jesu nga ja tábichú chubá nga k'ujéña asuntee nga ngjuái ngáha má tíña Ntia Na'miu. Tehente kits'íntjo xuta xi ts'e xi tjíntu asuntee kó ngayjehe k'un kits'íntjo. ² Kikjineko já ni'yakuyáha nichinehe s'íu, kó kui chubó ndanindoo ja kab'éñajin animaha Juda Iscariote ntíhi Simon nga ts'ínkjas'en Jesu. ³ Be Jesu nga Ntia Na'miu kits'ínkjas'en aya ntsja ngayjee ni xi tjín. Be nga má tíña Ntianá nibaha kó nga yo ngjuaise ngáha ra.

⁴ Kui b'a maha, nk'ie nga tjíntut'áha yámixó, as'ai tsisintjen Jesu, ts'asje najyun ndju xi yja kó jakj'á nku najyunxú nga y'ékjá ndayáha. ⁵ Jakj'á ntánijua, tsanéjnu sjai já ni'yakuyáha kó kits'ínxijnukoho najyunxú xi y'ékjá ndayáha.

⁶ Nk'ie nga tsichuk'úh_{un} Simon Pedro, b'a kitsú ndo:

—Ji Nda Ntia, ¿nkú ts'ín ji kuanejnuhuni tsuká?

⁷ B'i kitsú Jesu:

—Nd'ai najmi yai ni xi títs'ian tunga askahán ni kamankjihin.

⁸ B'ahá ta kitsú ngáha Pedro:

—Ndaha tsa mí yehe najmi kuanejnu tsuká.

B'i kitsú Jesu:

—Tsa najmi kuanejná tsukui, najmi ta xuta xi ts'an kamahani.

⁹ As'ai b'a kitsú Simon Pedro:

—Ji Nda Ntia, najmi tu suba tsuká xi tanejnu ma. Ta tanejnu ntsa kó nintaká.

¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—Xi as'ai kabinguyahá tu tsukuhú machjéhen nga kfejnú, at'aha je ye. Jun bi ja jo, tunga najmi ngatentenu.

¹¹ At'aha be Jesu yá xi ts'ínkjas'ehen, kui nga: “Najmi ngatentoo xi jo”, kitsúhu.

¹² Nk'ie nga ja kamaha nga tsanéjnu sjai já ni'yakuyáha, as'ai kingja ngáha najyun ndjuhú, y'eñat'a yámixó kó b'i kitsú:

—¿A mankjinnuu ni xi kuats'inkonuu? ¹³ Jun xi 'minú Nda Maestru kó Nda Ntia. Kó tjínnuu kixi nga b'a bixínnú, at'aha b'a tjín kjáihin. ¹⁴ Kui b'a maha, tsa an xi kuakanejnuhuna tsuku, nga an xi Nda Maestrunuu kó Nda Ntianuu, kui nga kó jun tjihin nga kuanejnuhunu tsuku xinkiu. ¹⁵ Ja kuak'iejná chubayanuu tu xi b'a n'ehenu xi nkú kuats'innuu. ¹⁶ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku nda musu najmi 'yún nk'a tjen nga nda ntiaha. Kó nku nda xi s'exá najmi 'yún nk'a tjen nga xi b'éxáha. ¹⁷ Tsa tímankjinnuu ni xi tíxian kó ta n'etjusun, á b'a nda tjihin ts'ajun.

¹⁸ 'Najmi nga tentoo b'a tíxinnuu. An be yá xi j'ajián. Tungá tjihin ni nga kuitjusun éhen Ntianá xi b'a ts'ín tjít'a: “Xi kjinekona niñu, kui xi ja kama nda kontrana.” ¹⁹ Nd'ai b'a tíxinnuu kintehe ni nga kuitjusun ni xi tjihin nga kama, tu xi nk'ie nga b'a kamoó s'ejhinnuu nga an xi tu b'a ts'ín tíjñaná. ²⁰ Kjuaxi

ni xi tíxinnu. Xi ts'íinkjáíhín xutá xi ts'inkjáá, kui xi an títs'ínkjáínna. Kò xi ts'íinkjáínna, kui xi títs'ínkjáíhín xi kits'ín nibána.

B'i ts'ín kitsúya Jesu nga Juda Iscariote ts'íinkjas'ehe
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ As'ai xí ts'atséhé animahá Jesu kò b'i kitsú:

—Kjuaxi ni xi tíxinnu. Tíjñajinnu nku xi ts'íinkjas'enna.

²² As'ai b'i ngján incha tsase'a xinkjín já ni'yakuyóo, at'aha najmi be yá xi títsu Jesu. ²³ Yo tíjñat'a tiñaha Jesu nda ni'yakuyá xi 'yún tjohò nga tíjñat'akohò yámixò. ²⁴ Kui nga jyukji Simon Pedro kingjásjaiya sehen rá nda ni'yakuyá xu'bò nga ngjuásjaiyaha Jesu yá xi títsu. ²⁵ As'ai nda ni'yakuyóo 'yún ngjik'ún saha Jesu kò b'i kitsú:

—Ji Nda Ntia, ¿yá xi b'a ts'íiun?

²⁶ B'i kitsú Jesu:

—Xi ts'ink'anchihí nínkuon kò tsjaha, kui xi b'a ts'íiun.

As'ai kits'ínk'anchi nínkuon kò Juda Iscariote kitsjáha, kui xi ntíhi Simon.

²⁷ Nk'ie nga kik'aihi Juda nínkuon, jas'enjihín ndanindoo. As'ai b'i kitsúhu Jesu ndo:

—Kítsa n'eí ni xi n'eí.

²⁸ Tunga ndahá nku xi tíjintut'á yámixò najmi kamankjihín á b'a kitsúhu rá.

²⁹ Tjín xi kits'ínk'ink'un nga b'a kitsú nga tjíhin nga k'uatse Juda ni xi machjén s'íu kò a rá nga tsjáha toon xutá x'an, at'aha Juda f'átjo tooon. ³⁰ Nk'ie nga kik'aihi nínkuon Juda, tjen'yún tsitjusjehé natsiun. Ja jyun kui chubò.

Kui kjuatéxuma tsetse xu'bi y'éjña Jesu

³¹ Nk'ie nga ja ngji Juda, b'a kitsú Jesu:

—Nd'ai sakúchji kjuachánkaha Ntíhi Ndax'iun, kò ni xi ts'íin Ntíhi Ndax'iun kuakúchji kjuachánkaha Ntíaná. ³² Kò tsa Ntíhi Ndax'iun kuakúchji kjuachánkaha Ntíaná, b'a tá ts'ín Ntíaná kuakúchji kjuachánkaha Ntíu. Ja ma ma b'a kamoó. ³³ Jun ntína, tú kutjuhú tíjñajin sanuu. Kuinchísjainú tunga má nga kfíán najmi kama kuankiún. B'a tá tíxinnu nd'ai xi nkú nga tá kixihín xutá xingisoo.

³⁴ 'Tsjanuu nku kjuatéxuma tsetse: N'etjó xinkiu. Xi nkú nga ts'ín tjona jun, b'a tá ts'ín n'etjó xinkiu. ³⁵ B'a ts'ín skuéhe ngayjee xutá nga jun xi já ni'yakuyána, tsa n'etjó xinkiu.

B'i ts'ín kitsúya tíjún Jesu nga Pedro b'a kuítsu nga najmi behe
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ B'a kitsú Simon Pedro:

—Ji Nda Ntia, ¿má xi tjeheh k'úin?

B'i kitsú Jesu:

—Najmi kama tsjénkiní nd'ai má nga kfíán, tunga askahán ni tsjénkiní.

³⁷ B'ahá tá kitsú ngáha Pedro:

—Ji Nda Ntia, ¿á najmi kama tsjénkihi ra nd'ai? Tjínkuhu k'an nga kuayántjaihi ra.

³⁸ B'i kitsú Jesu:

—¿A tjínkuhu k'uin nga kuayántjaihiní? Kjuaxi ni xi tíxihin. Kintehe ni nga kjintá xantò b'a kuixín nga najmi yaní jan niyá tjíhin.

14

B'i ts'ín kitsúya Jesu nga ngjuaise ngáha rá Ntia Na'miu

¹ B'i tá kitsú ya Jesu:

—Najmi tu fantaha ruu yjonuu. N'e s'ejiun Ntiana ko kas'ejinnuu an.
² Ni'yaha Na'mina tin nkjun ante. Tsa najmi kjuaxi, ja ra nd'ai kixinyahanuu kai. Kfin k'uendannuu ante. ³ Tsa kfin k'uendannuu ante, as'ai kjuáikj'a ngahanuu tu xi ta yo kuintsubahanu ma nga kuatejña. ⁴ Yo niya xi fi ma nga kfin.

⁵ B'a kitsu Toma:

—Ji Nda Ntia, najmi yai ma k'uin. ¿Nku n'e chahan niyo?

⁶ B'i kitsu Jesu:

—An niya xi fi ma tin Ntia Na'miu, an bakuya en xi naxu ko an tsja kjuatik'un. Ndaha nku najmi kuichusehe Ntia Na'miu tsa najmi an. ⁷ Tsa yanu, ta cha ruu Na'mina. Ko nd'ai tich'atuts'ihin ruu nga tyo ko tunkun tyakohonu.

⁸ B'a kitsu Felipe:

—Ji Nda Ntia, takuchjini Ntia Na'miu ko s'enkuni.

⁹ B'i kitsu Jesu:

—Ji Felipe, ja nd'ai tinajihinnuu. ¿A tu yje najmi kjehe yani? Xi tivena ta tibe Ntia Na'miu. ¿A: “takuchjini Ntia Na'miu” tibixihini? ¹⁰ ¿A najmi s'ejihin ri nga an xi tinajihin Ntia Na'miu ko Ntia Na'miu tinajinna? En xi tinchakonuu najmi kuentana tinchahana. Na'mi xi tinajinna, kui xi tits'in ni xi ts'e. ¹¹ N'e s'ejiun nga an tinajihin Ntia Na'miu ko nga kui tinajinna. Tsa najmi s'ejinnuu enna, ndaha tsa tu ni xi kits'ian n'e s'ejiun.

¹² Kjuaxi ni xi tininnuu. Xi s'ejihin an ta kui nihi xi ts'in xi nkuhu xi tits'ian. Ko 'yun chanka sa ni xi ts'in xuta xu'bo, at'aha an tifa ma tin Ntia Na'miu. ¹³ Ngayje ni xi kuinchihu Na'miu ngajona, tsjanuu. B'a ts'in an xi Ntiu kuakuchihina kjuachankaha Ntia Na'miu. ¹⁴ Ts'ian ni xi kuinchuhu ngajona.

B'i ts'in kitsuya Jesu nga ts'in niba Espiritu Ntiana

¹⁵ Tsa tjonuu an, n'etjusun kjuatexumana. ¹⁶ Kuankihi Ntia Na'miu, ko tsjanuu kj'ai xi ta kuasinkonuu ko xi k'uejnain sinuu. ¹⁷ Kui xi Espiritu xi kuakuchi ni xi naxu. Xuta xi najmi be Ntiana najmi kama ts'inkj'ihin, at'aha najmi ma chjhi ko najmi be yaha. Tunga ma ha jun, ja yo yaha, at'aha kui xi tinajinnuu ko k'uejnainuu.

¹⁸ Najmi k'uentu masennuu. Kjuaise ngahanuu. ¹⁹ Sa kutju najmi ta skuehena xuta, tunga ma ha jun, chanu. At'aha tin Ntia tik'an, kui nga ta kuintsuba tik'uhunnu. ²⁰ Nk'ie nga b'a kamo, choo nga an tinajihin Na'mina ko jun tintsubajinnu ko an tinajinnuu. ²¹ Xi kjuatjo kjuatexumana ko ts'intjusun, kui xi tjoho an. Ko xi ts'intjona, Na'mina ta ts'intjoho ko an ts'intja ko kuakuchiji yjona.

²² As'ai kinchja Juda, tunga najmi Juda Iscariotehe:

—Ji Nda Ntia, ¿nku tihin ra nga tu jin kuakuchihini yjohi ko nga najmi kuakuchiji yjohi xuta xi k'oo?

²³ B'i kitsu Jesu:

—Xi tjoho an, kui xi ts'intjusun enna. Na'mina ts'intjoho xuta xu'bo, ko Na'mina ko an kjuaisehi nga kuintsubako tehentei. ²⁴ Tunga xi najmi tjoho an, najmi ts'intjusun enna. En xi tinu'yó, najmi an ts'an. Ts'e Na'mi xi kits'in nibana.

²⁵ B'i tininnuu nk'ie nga tinajin sanuu. ²⁶ Tunga Ntia Na'miu ts'in niba Espiritu Santo ngajona. Kui xi kuasinkonuu. Kuakuya yjenuu ko ts'inkj'aitjen yjenuu ni xi kixinnuu.

²⁷ Tib'ejnannuu kjuajyu. Kjuajyuna titsjanuu. Najmi b'a ts'in tsja xi nku ts'in tsja asuntei. Najmi tu fantaha ruu yjonuu ko najmi tu binkjun. ²⁸ Ja kuanu'yó nga b'a kuaxinnuu nga kfin ko kjuaise ngahanuu. Tsa kjuaxi nga

tjonuu an, ta tsjo kamanuu nga kfián má tíjña Ntia Na'miu, at'aha 'yún chánka sa Ntia Na'miu nga an. ²⁹ Nd'ai b'a tíxinnuu kintehe ni nga kuitjusun ni xi tjihin nga kama tu xi s'ejihinnuu nk'ie nga b'a kamo.

³⁰ 'Najmi ta tse kuinchjako sahanuu, at'aha kj'uai xi tibatéxumaha asunntej. Najmi tjihin nga'yún tsa kui xi ts'iin nganana. ³¹ Tunga tjihin ni nga b'a kama, tu xi kamankjihin ra asunntej nga tjona Ntia Na'miu ko nga títs'intjusan xi nkú kitsúna. Tisintjoon ko tjián.

15

B'i ts'in kits'inchjén Jesu yá tuntsajéé ko tjiaha nga tsakúya

¹ 21 'An tuts'in yá tuntsajéé xi nda, ko Na'mina xi ts'e yá tuntsajéé. ² Ngayjee tjia xi tjinna xi najmi tsjá tu, batet'a. Ko ngayjee tjia xi tsjá tu, ts'in chuhun tu xi 'yún ngjuá saha ra. ³ Ngat'a ts'ajun, én xi tsakuyánuu kits'inchjén Na'mina nga kits'in chunnuu. ⁴ Tintsubajinnú ko an kúátejñajinnuu. Nku tjia najmi ma tsjá suba tu tsa najmi tjit'a yáha. B'a ta ts'in najmi k'uo tu tsa najmi kuintsabajinnú.

⁵ 'An tuts'in yá tuntsajéé ko jun tjiaha. Xi tíjñajinna ko an tíjñajihin, kui xi 'yún tsjá tu. At'aha tsa najmi tjián, najmi chumi nihi xi kama n'oo. ⁶ Xi najmi k'úéjñajinna ngjuajya natsin ján xi nkúhu tjia xi tit'aha yá tuntsajéé. Yo xi ko s'entukú ko n'ekj'ajin ajin nd'íu nga kuiti.

⁷ 'Tsa kuintsabajinnú ko tsa éna k'úéjñajinnuu, tinchíu tu mí ni xi mjehénuu ko k'uaínuu. ⁸ Kui ni xu'bi xi kuakúchji kjuachánkaha Na'mina, nga 'yún k'uo tu ko nga xuta ni'yakuyána kamo. ⁹ Xi nkú ts'in tjoho an Ntia Na'miu, b'a ta ts'in tjona jun. Tintsubajin sahanu kjuatjona. ¹⁰ Tsa n'etjusun kjuatéxumana, tu nkú kuitsubajinnú kjuatjona, xi nkú ts'in títs'intjusan kjuatéxumaha Na'mina ko tu nkú tíjñajinná kjuatjoho.

¹¹ 'B'a tíxinnuu tu xi tsjo k'úehénuu xi nkú ts'in tsjo tjinna. Nk'ie nga b'a n'oo, b'ihí ts'in nga tsjo k'úénuu. ¹² Kui kjuatéxumana xu'bi: B'i ngján n'etjó xinkiu xi nkú ts'in tjona jun. ¹³ Kui xu'bi kjuatjo xi 'yún chánka xi tíjña, tsa tjin xi kuayántjaihi xinkjín. ¹⁴ Jun xi xuta xinkjían tsa n'etjusun kjuatéxuma xi títsjanuu. ¹⁵ Najmi ta já musu tíxihinnuu, at'aha já musu najmi be ni xi ts'in nda ntiaha. Tunga xuta xinkjiahán tíxinnuu, at'aha tib'ejná chjinuu ngayjee ni xi kitsúna Na'mina.

¹⁶ 'Najmi jun xi kichj'ajinnú. An ní xi j'ajinnuu ko kitsja xánuu nga kuankiún ko k'uo tu. 'Yún tse kuichúkuaha tunuu. Kui kjuaha nga tsjáhanuu Ntia Na'miu tu mí nihí ni xi kuinchíhuu ngajona. ¹⁷ Kui kjuatéxumana xu'bi: B'i ngján n'etjó xinkiu.

B'i ts'in kitsúya Jesu nga n'e uncha já ni'yakuyáha

¹⁸ 'Tsa ts'iin unkienuu xuta asunntee, n'ekj'áitsjon nga an tjun kits'in unkiena. ¹⁹ Tsa asunntej ts'enuu, ts'íintjonuu xuta asunntej xi nkú ts'in tjoho xinkjín. Tunga najmi asunntejhi ts'enuu, at'aha an j'ajinnuu ajihin xuta xi tjin asunntej. Kui kjuaha nga ts'iin unkiehénuu.

²⁰ 'Tejin tak'un én xi kuaxinnuu, nga nku nda musu najmi 'yún nk'a tjen nga nda ntiaha. Tsa tjennki unkiena xuta, ko ta jun tsjénnki unkienuu. Ko tsa títs'intjusan éna, ta ts'íintjusun énnuu. ²¹ Ngayjee ni xu'bi ts'íinkonuu xuta tu ngat'ana, at'aha najmi incha be xi kits'in nibána.

²² 'Tsa najmi jái nchjaka xuta xu'bo, najmi s'ehé ra jé. Tunga nd'ai najmi ta tjin nkú ts'in kuasinkoho yjoho ngat'aha ngatitsun xi tjincha ts'in. ²³ Xi unkiena ta unkie Na'mina. ²⁴ Ni xi ndaha nku najmi kjee ch'aha ts'in kits'ian ajihin xuta xu'bo. Tsa najmi b'a kits'ian, najmi s'ehé ra jé. Tunga ndaha tsa

incha kieke ni xi kits'ian, tu nkú incha kits'in unkiehéni Na'mina ko an. ²⁵ B'a kama tu xi tsitjusahun ni xi tjit'a xujun kjuatexumaha xuta xu'bo má nga b'a títsu: “Chuba incha kits'in unkiehéna.”

²⁶ 'Tunga kj'uaíhí xi kuasinkonuu, xi ts'in nibásenuu nk'ie nga tíjñaka Na'miu. Má tíjña Na'miu nibaha. Kui xi Espiritu Santo xi kuakúchji ni xi naxu. Kui kuinchjanijmíyahana. ²⁷ Jun bi ta chubanijmíyahanú, at'aha santaha nkúhu nga tuts'ihin ni tintsubakonú.

16

¹ 'Tixinyanuu ni xu'bi tu xi najmi n'endyjajihin ruu yjonuu. ² At'aha kuich'onsjenuu ajihin xuta sinagoga. Kuichú chuba nk'ie nga tu yáhá ni xi ts'íink'iennuu, b'a kamaha nk'ie nga sasíhin Ntíaná nk'ie nga b'a ts'íinnuu. ³ B'a ts'íinnuu xuta at'aha najmi beni, ta ndaha Na'miu ko ta ndaha an. ⁴ Tixinyanuu nga b'a kama tu xi nk'ie nga kuichúhu chubo kj'uaítsjehennuu nga b'a kixinnuu.

B'i ts'in kitsúya Jesu ni xi ts'ín Espiritu Santo

'Najmi kixinyanuu ni xu'bi nga tuts'ihin ni at'aha an tíjñajin sanuu. ⁵ Tunga nd'ai tífia má tíjña xi kits'in nibána. Jun najmi tichasjaiyanú má kfián. ⁶ Tu sa ní tí'be nusin nusinnuu at'aha b'a tíxinnuu. ⁷ Tunga kjuaxihí ni xi tíxinnuu. Tu sahá ngandanuu nga kfián. At'aha tsa najmi kfián, najmi kj'uaí xi kuasinkonuu. Tunga tsa kfián, kui xi ts'in nibásenuu.

⁸ Nk'ie nga kj'uaí, ts'ín nga kamankjihin xuta xi tjin asunntei nga ngatitsun tjihin, ko nga an kits'ian ni xi naxu nginkun Ntíaná, ko nga Ntíaná kuasehe ni xi nda ko ni xi najmi nda kits'in xuta. ⁹ Kamankjihin xuta nga ngatitsun tjihin, at'aha najmi s'ejihin an. ¹⁰ Kamankjihin nga naxu kits'ian, at'aha tífia má tíjña Na'miu. Najmi ta chahanú. ¹¹ Ko kamankjihin nga Ntíaná kuasehe ni xi nda ko ni xi najmi nda kits'in, at'aha ja kis'enéhe ni xi kanéhe xi batéxumaha asunntei.

¹² Tjin nkjún sana ni xi xinyanuu tunga najmi kamakjinnuu nd'ai. ¹³ Nk'ie ní kj'uaí Espiritu xi b'éjña chji ni xi naxu tjin, kui xi kuakúyanuu ngayjee ni xi naxu tjin. At'aha najmi kuenta ha kuinchjaha. Ni xi kuint'é ní, kui ní nihi xi kuinchja. Ko ta kuitsuyanuu ni xi kama askahan.

¹⁴ 'Kui xi ts'ín nga kamakjinnuu ni xi títs'ian. B'a ts'in k'uéjña chjiji kjuachánkana. ¹⁵ Ngayjee ni xi y'aha ra Ntia Na'miu, ko ta an y'ahana. Kui kjuaha nga b'a tíxihinnuu nga Espiritu ts'ín nga kamakjinnuu ni xi títs'ian.

B'i ts'in kitsúyaha Jesu já ni'yakuyáha nga ngjuai

¹⁶ 'Sa kutju najmi ta chahanú, ko sa kutju cha ngáhanú. At'aha má tíjña Na'miu kfián.

¹⁷ As'ai k'ua já ni'yakuyáha b'i ngján kingjásjaiyaha xinkjín:

—¿Nkú tsuhu ra niu? B'a títsuná: “Sa kutju najmi ta chahanú ko sa kutju cha ngáhanú.” Ko ta b'a títsu: “At'aha má tíjña Na'miu kfián.” ¹⁸ ¿Nkú tsuhu ra én xi tsu: “sa kutju”? Najmi mankjinná ni xi tinchjakoná.

¹⁹ Kamankjihin Jesu nga mjehe já ni'yakuyóo nguásjaiyaha nkú tsuhu ra niu ko b'a kitsú:

—Ja b'a kuaxinnuu nga sa kutju najmi ta chahanú ko sa kutju cha ngáhanú. ¿A kui nihi xi tichubanijmíyakohonu xinkju? ²⁰ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ch'jú ko k'ué nusin nusinnuu, tunga xuta xi najmi be Ntíaná bi s'ehe kjuatsjo. Ndaha tsa k'ué nusin nusinnuu, tunga askahán ni kjuatsjo kama ngáha kjuanusinnuu.

²¹ 'Xi nkúhu nku tachjuún xi tsihin nku ntí, s'ehe kjuaba at'aha ja kuichu chubaha. Tunga nk'ie nga ja kuatsin ntíu, najmi ta f'áítsjehen ra kjuanimo,

at'aha tsjo maha nga nku ntí s'ejñaha. ²² B'a ta ts'in tíma nusinnuu nd'ai, tunga nibasehé ngáhanuu. Tsjo k'úé ngáha ra animanuu ko najmi ch'a xi kama kjé'anuu kjuatsjonuu.

²³ 'Kui nístjiun ndaha nku ni najmi ta chasjaiyahanú. Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tsjánuu Ntía Na'miu tu mí nihí ni xi kuinchíhuu ngajona. ²⁴ Santaha nd'ai ndaha nku ni najmi kjee binchiu ngajona, tunga nd'ai tinchíú ko n'ekjóhooon tu xi 'yún s'ehenuu kjuatsjo.

²⁵ 'Tíb'ejñá chubayanuu nd'ai tunga kuichúhú chuba nk'ie nga najmi ta k'uejñá chubayahannuu. K'uejñá chji sisinnuu Ntía Na'miu. ²⁶ Kui nístjiun kuinchíú ni xi mjenuu ngajona. Najmi kamachjén tsa an kuankintjainuu nginkun Ntía Na'miu. ²⁷ Kui xi ta tjoho jun, at'aha tjonuu an ko s'ejinnuu nga má tíjña Ntíaná nibahana. ²⁸ Má tíjña Ntía Na'miu nibahana ko jáa asunntei. K'uejñá ngáhana asunntei ko kfínse ngáha ra Ntía Na'miu.

²⁹ B'a incha kitsú já ni'yakuyáha:

—Nd'ai tíchubako kixi kixini. Najmi túb'ejña chubayani. ³⁰ Tímankjinni nd'ai nga yai ngayjee ni xi tjín ko najmi machjén tsa tjín xi ngjuásjaiyahi. Kui kjuaha nga s'ejhinni nga má tíjña Ntíaná nibahani.

³¹ B'i kitsú Jesu:

—¿A s'ejinnuu nd'ai? ³² Tunga kuichúhú chuba ko ja kuichu chubo nd'ai nk'ie nga nkúnku kuankín t'axiún nga saténdzjoyo ko k'úejña subanú. Tunga najmi tíjña subaná, at'aha Ntía Na'miu tíjñakona. ³³ Tíxinyanuu ni xu'bi tu xi s'ehenuu kjuajyuna. Un skuenuu asunntei, tunga tsjohó kat'enuu at'aha an ja kits'in nganaha asunntei.

17

B'i ts'in kinchjantjai Jesu já ni'yakuyáha

¹ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga b'a kitsú, as'ai tsasenjinki nk'a ján ko kinchjako Ntíaná nga b'i kitsú:

—Ji Na'mi, ja kuichu chuba. Takúchji kjuachánkaha Ntíhi tu xi ko kui Ntíhi kuakúchjahi kjuachánkahi. ² At'aha kik'ai xáhi xi má nga kuatéxumaha ngayjee xuta, tu xi ts'ínk'íéntu tik'un síhin ngayjee xi ji kik'aihi. ³ Nga k'úéntu tik'un sín xuta, kui xi tsuhu ra nga skuéhi ji xi Ntía nku tutuu ko nga skuena an Jesucristo xi kin'e nibái.

⁴ Ja tsakuchjá kjuachánkahi asunntei nga kits'intjusan xá xi kik'ainí. ⁵ Nd'ai Na'mi, takúchji kjuachánkana nginkuin, kjuachánka xi tu b'a ts'in jáhá tíjña nginkuin kintehe ni nga kis'ejña asunntei.

⁶ Ja y'ejñá chjihí xuta yáha ji, xuta xi kik'ainí ajihin xuta xi tjín asunntei. Ji ts'i xuta xu'bi ko kik'ainí, ko kits'intjusun éhin. ⁷ Mankjihin nd'ai nga ngayjee ni xi kik'ainí má tinchin nibáha. ⁸ At'aha én xi kik'ainí, kixinyaha xuta xu'bi. Kits'ínkjáihin ko kamankjihin nga kjuaxi nga má tinchin nibahana. S'ejihin nga ji kin'e nibání.

⁹ Tíbankintjáíhi xutai. Najmi tíbankintjáíhi xuta asunntei. Tíbankintja xuta xi kik'ainí at'aha ji ts'i. ¹⁰ Ngayjee xuta xi ts'an ji ta ts'i, ko xi ts'i an ta ts'an. Tíma chji kjuachánkana ajihin xuta xu'bi.

¹¹ 'An kfíán má tinchin, tunga kui k'úéntu sa asunntei. Tsje ní ji, Na'mi. Nga'yíhin chúnkoho ri xuta xu'bi xi kik'ainí tu xi nkuhú incha kamaha xi nkúhu ná. ¹² Nk'ie nga tsátejñajihin xuta xu'bi asunntei, kikunkoho ra nga'yíhin ko tsasehe. Ndaha nku najmi kindyja. Tu nku sahá xi tjeheh ra nga ndyja, kui xi kindyja tu xi kuitjusuhun ni xi tjít'a xujun éhin.

¹³ Tunga nd'ai má tinchin tífia. Tíxinya ni xu'bi nk'ie nga tíjña sa asunntei tu xi s'ejñajin kikjihin ra kjuatsjona xuta xu'bi. ¹⁴ An kixinyaha éhin, ko

xuta asunntej kits'in unkiehe at'aha najmi asunntej antehe xi nkú ts'in najmi asunntej antena. ¹⁵ Najmi t'bankihi nga kuich'onsjei asunntej, tunga chjuxin t'axihín ri ni xi ch'onk'uun. ¹⁶ Najmi asunntej antehe xi nkú ts'in najmi asunntej antena. ¹⁷ Éhin bakúya ni xi naxu tjín. N'ei nga katumankjihin xuta xu'bi ni xi naxu, tu xi kats'inkjas'ehe ri yjoho nga ts'in ni xi mjehi. ¹⁸ Xi nkú ts'in kin'e nibáni asunntej, b'a ts'in títs'inkjía xuta xu'bi asunntej. ¹⁹ Ngandaha xuta xu'bi títsjaha yjona nga ts'ian ni xi mjehi, tu xi ko ta kui kamaha ra ts'inkjas'ehe ri yjoho nk'ie nga kamankjihin ni xi naxu tjín.

²⁰ 'Najmi tu nku xuta xu'bi t'bankintja. Ta t'bankintjá xi s'ejihin an nk'ie nga kuint'é én xi kuitsuya xuta xu'bi, ²¹ tu xi nkuhú kamaha ngayjee. Xi nkú ts'in tinchunjinni ko an tíjñajihin, Na'mi, b'a ta ts'in nkuhú katumajinná xuta xu'bi, tu xi s'ejihin ra xuta asunntej nga ji kin'e nibáni. ²² Kitsjaha xuta xu'bi kjuachánka xi kik'aini tu xi nkuhú kamaha xi nkú ts'in nkuhú mahaná. ²³ An tíjñajihin xuta xu'bi ko ji tinchunjinni tu xi b'a ts'in nkuhú kuichú maha. B'a ts'in xuta asunntej kamankjihin ra nga ji kin'e nibáni ko nga tjohi xuta xu'bi xi nkú ts'in tjohi an.

²⁴ 'Ji Na'mi, mjena nga k'úéntukona xuta xi kik'aini má nga kúátejña, tu xi skuéhe kjuachánkana xi kik'aini at'aha kin'etjóni kintehe ni nga kamanda asunntej. ²⁵ Ji Na'mi xi naxu n'ekoí xuta, xuta asunntej najmi behi. Tunga máha an, behe ko ta xuta xu'bi be nga ji kin'e nibáni. ²⁶ Y'ejná chjihí xuta xu'bi yáha ji ko tu nku k'uejña chjihí saha, tu xi kamaha ra ts'íntjoho xuta xinkjín xi nkú ts'in tjohi an. B'a ts'in kúátejñajihin ra.

18

B'i ts'in j'aichj'anijé Jesu

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Nk'ie nga ja kamaha nga kinchjako Ntjaná Jesu, as'ai tsitjuko já ni'yakuyáha. Incha ngji ngabantá ntáxunká Cedron ko jas'en nku ante má tjintje yá tu. ² Juda xi títs'inkjas'ehe ta be ante xu'bo, at'aha nkjin niyá kama ñjako Jesu já ni'yakuyáha yo. ³ Kui nga Juda j'aikoho já jun ko chuba já xi kunntá ninku xi kits'in nibá já na'mi k'aku ko já fariseo. Kui xi incha y'a nd'í ko kicha. ⁴ Ja be Jesu ngayjee ni xi kamaha ko tsasinjña tíjñun nga b'i kitsúhu jóo:

—¿Yá xi t'binchisjó?

⁵ B'a incha kitsú jóo:

—Jesu, nda xi nibáha Nazaret.

—Ahán niu —kitsú Jesu.

Ta kabasinjñajihin jóo Juda xi títs'inkjas'ehe. ⁶ Nk'ie nga b'a kitsú Jesu: “Ahán niu”, incha ngjinji astun jóo ko tsixuntu. ⁷ As'ai Jesu ta kingjásjaiyahá ngáha ra:

—¿Yá xi t'binchisjó?

B'a incha kitsú jóo:

—Jesu, nda xi nibáha Nazaret.

⁸ B'i kitsú Jesu:

—Ja b'a kuaxinnu nga ahán niu. Tsa an xi t'binchisjáínú, tjeheunto nga katji já xu'bi.

⁹ B'a kama tu xi tsitjusuhun én xi kinchja Jesu nga kinchjako Ntjaná nk'ie nga b'a kitsú: “Na'mi, xuta xi kik'aini, ndaha nku najmi kits'inndyja.” ¹⁰ As'ai ts'asje kicha xi y'a Simon Pedro ko kingjáha nga tsatet'a tjabaxínju kixi nda xi 'mi Malco, xi nda musuhu nda na'mi tíjñun. ¹¹ Tunga b'ihí kitsúhu Jesu Pedro:

—Tjaya ngáhani kichahi tjabaxihin. Tsa Ntia Na'miu títsjana kjuanima xu'bi, ¿a najmi tjihin ni nga un skuena?

¹² As'ai já juun ko nda jun k'akuhu ko já xi kunntá ninku incha jak'ánijé Jesu nga y'et'a'yún. ¹³ Títjun ngjiko ni'yaha Ana, na'mi nchí'yaha Caifa, xi tjihin nda na'mi títjun nú xu'bo. ¹⁴ Kui Caifa xi tsinchá'a já judio k'aku nga b'a kitsú nga tu sahá nda tjin tsa nku nda kuayántjai ngandaha ngayjee xuta.

B'i ts'in kitsúya Pedro nga najmi be Jesu

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Simon Pedro ko kjaí sa nda ni'yakuyá incha kitsjennkíhi Jesu. Nda ni'yakuyá xu'bi behe nda na'mi títjuun ko jas'enko Jesu natsin ni'yaha nda na'mi títjuun. ¹⁶ Tunga máha Pedro, tsasinjña natsiun má tjen ankjuo. Kui nga as'ai tsitjuhu nda ni'yakuyá xi behe ra nda na'mi títjuun ko kinchjako na xi tíkunntá ankjuo nga kits'ínkjas'en Pedro. ¹⁷ As'ai kingjásjaiya na xi tíkunntá ankjuo:

—¿A najmi kohó ji xi ta chá ni'yakuyáha chá xu'bo?

—Najmi an —kitsú Pedro.

¹⁸ Nch'án kui nistjiun. Kui nga já musu ko já xi kunntáha ninku tjincha ts'ínsut'áha yjoho t'a nd'í xi kats'ín'yún. Pedro ta síñajihin nga títs'ínsut'á yjoho.

B'i ts'in kin'ekokjua Jesu nginkun nda na'mi títjuun

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ As'ai nda na'mi títjuun kingjásjaiyaha Jesu yaha já ni'yakuyáha ko mí nihi xi bakúya. ²⁰ B'i kitsú Jesu:

—Kinchja chji chja nginkun ngayjee xuta. Tehente tsakuyá ni'ya sinagoga ko natsihin ninku má nga ma ñjakú ngayjee xuta judio. Ndaha nku ni najmi kinchja 'ma. ²¹ ¿Á an tichasjaiyahaní? Chasjaiyaihi xuta xi kint'é ni xi kinchja. Kui xi be ni xi kinchja.

²² Nk'ie nga b'a kitsú Jesu, as'ai kik'onjihin nku nda xi kunntá ninku ko b'a kitsúhu:

—¿Á b'a n'e tichubakohoni nda na'mi títjuun?

²³ B'i kitsú Jesu:

—Tsa ch'on kuaxian, t'inyaní má én ch'on tsuhu xi kuanchja. Tunga tsa b'a tjin ni xi kuaxian, ¿a kuakich'onjihinní?

²⁴ As'ai Ana kits'ínkji Jesu nginkun Caifa xi nda na'mi títjun nga tjin'yún ts'ihin ra.

B'i ts'in Pedro b'ahá ta kitsú ngáha nga najmi be Jesu

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Máha Simon Pedro, kabasinjña sa nga títs'ínsut'á yjoho t'a nd'íu. As'ai kichasjaiyaha:

—¿A najmi kohó ji xi ta nku nda ni'yakuyáha ndo?

Tunga najmi kits'ínkiehé yjoho Pedro. B'a kitsú:

—Najmi an niu.

²⁶ Nku nda musuhu nda na'mi títjuun xi xinkjín maha nda xi Pedro tsatet'a tjabaxínñju, kui xi ta kingjásjaiyaha:

—¿A najmi kuakiehé ra nga ko ji kabasinjñakoi ndo ján má tjintje yá tuu?

²⁷ Tunga b'ahá ta kitsú ngáha Pedro nga najmi be Jesu. Ko ta kuihi chubo kikjintá nku xanta.

B'i ts'in kin'ekokjua Jesu nginkun nda títjun Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5, 13-25)

²⁸ As'ai tsitjukoho jóo Jesu ni'yaha Caifa nga ngjiko ni'ya pretorio, má nga ts'in kjuu nda títjun Roma. Ja tífi ma sen niu ko najmi incha jas'en jóo ni'ya

pretorio, at'aha tsa kjuas'en nku ni'ya xi najmi xuta judio ts'e, tsuhu ra nga najmi ta jehe nginkun Ntiana ko najmi ta ma kjinehe nichinehe S'i Pascua.

²⁹ Kui nga tsitjusjehe Pilato natsiun nga j'ai nchjakoho ra. B'a kitsuhu joo:

—¿Mí kjuaha tibaténehenu ndai?

³⁰ B'a kitsú joo:

—Tsa najmi nda ch'onk'un niu, najmi aya ntsai ra n'ekjas'ein.

³¹ B'a kitsú Pilato:

—Tu sahá tankinkoo ko n'ekokjuoo xi nkú ts'in tíña kjuatéxumanuu.

B'a kitsú já judio k'aku:

—Tíña nkjúnni tsa n'ek'iein xuta.

³² B'a ts'in tsitjusuhun én xi kinchja Jesu nga kitsúya tíjun nkú ts'in kuayáha.

³³ As'ai jas'en ngáha Pilato ni'ya pretorio. Kinchjaha Jesu ko b'a kitsuhu:

—¿A ji xi nda rejhi xuta judio?

³⁴ B'i kitsú Jesu:

—¿A kuentahi b'a tábixihinni, a ra tíhín xi kuatsúyahi yáha an?

³⁵ B'a kitsú Pilato:

—¿A nda judioná? Xuta nankihí ko já na'mi k'aku kuats'ínkjas'enna ji. ¿Mí nihi xi kin'ei?

³⁶ B'i kitsú Jesu:

—Najmi b'a ts'in batexuma xi nkú ts'in batéxuma já rej xi tíjn asunntej. Tsa ni xi b'a ts'in tibatexumahana kai, kjaántjaina xi tíincha ts'ínxát'ana tu xi najmi n'ekjas'ehe ra an já judio k'aku. Tunga najmi b'ahá ts'in tibatexuma.

³⁷ B'a kitsú Pilato:

—¿A xúhu nda rej ní?

B'i kitsú Jesu:

—Nda rej, xi nkú tábixín. Tunga kitsinná ko jáa asunntej tu xi kuakuyáhana ni xi naxu tíjn. Ngayjee xuta xi ts'ínkjáihín ni xi naxu tíjn nt'é ntana.

³⁸ B'a ta kitsú ngáha Pilato:

—¿Mí nihi xi naxu?

Nk'ie nga b'a kitsú, as'ai tsitju nga ngjise ngáha ra xuta judio. B'a kitsuhu:

—Najmi chumi jehe tísakújinna tsa tjehe ndo. ³⁹ Tunga b'ahá ts'in tíña niyánuu nga ts'in ndáihí nku nda nubayá xi binchinú nga S'i Pascua. ¿A mjenuu nga ts'in ndáihí nda rejhi xuta judio?

⁴⁰ As'ai b'a incha kitsú joo nga kikjintáya:

—¡Najmi tu kui ndo n'e ndáihí! ¡Tu sahá Barraba n'e ndáihí!

Máha nda Barraba, nda ndyjéhe niu.

19

¹ As'ai kitsjá kjuá Pilato nga s'ehe Jesu. ² Já juun kits'ínnda nku corona na'yá ko y'é'aha nintaku. Kits'íngja nku najyun ndju kuan xi nkúhu xi bja já rej nga incha kik'aya. ³ J'aik'úhún ko kik'onjin nga b'a kitsuhu:

—¡Antahi, nda rejhi xuta judio!

⁴ As'ai ta tsitjuhú ngáha Pilato natsiun ko b'a kitsuhu joo:

—Ts'ínk'onsjenu ndo natsiun tu xi chahanu nga najmi chumi jehe xi tísakújinna ndo.

⁵ As'ai tsitju Jesu natsiun nga tí'a ts'íhín ra corona na'yóo ko nga yja ts'íhín najyun ndju kuon. B'a kitsú Pilato:

—¡Á ndo ej!

⁶ Já na'mi k'aku ko já xi kunntá nínku, nk'ie nga incha kieke Jesu kikjintáya:

—¡Tjat'a kruí ndo! ¡Tjat'a kruí!

B'a kitsú Pilato:

—Tu sahá jun tankínkoo ko tjat'a kruu. An najmi chumi jéhe xi tísakújinna ndo.

⁷ B'ahá ta kitsú ngáha já judio k'aku:

—Tíjñani kjuatéxuma ko xi nkú ts'ín tíjña kjuatéxumani tíjhin nga kuayá ndai, at'aha Ntíhi Ntíaná tít'sín ma yjoho.

⁸ Nk'ie nga kint'é Pilato niu, 'yún kitsankjún sa. ⁹ Ta jas'ehén ngáha ni'ya pretorio ko b'a kitsúhu Jesu:

—¿Má nibáhani?

Tunga najmi kinchjahá Jesu. ¹⁰ As'ai b'a kitsú Pilato:

—¿A najmi chubakohóni? ¿A najmi yaní tsa kama kjuat'á kruuhu ko tsa ts'in ndai ngáhara?

¹¹ B'i kitsú Jesu:

—Ndaha nku ni najmi kama n'ení tsa najmi Ntíaná kitsjá xáhi. Kui kjuaha, xi kits'ínkjas'ehenna aya ntsai 'yún tjen saha ra jé nga ji.

¹² Kui chubo kik'atuts'ihin Pilato nga tsangisjai niyá xi nkú ts'ín kama ts'ín ndai ngáha ra Jesu. Tunga b'ihí ts'ín incha kikjintáya já judio k'aku:

—Tsa n'e ndaihi ndo, najmi nda t'n'ei nginkun nda títjun Cesar! ¡Xi nda rej ts'ín ma suba yjoho, kui xi tífi kontraha nda títjun Cesar!

¹³ Nk'ie nga kint'é Pilato én xu'bi, as'ai kik'onsje Jesu natsiun ko y'ejña ante xi má nga ts'ín kjuá, ante xi 'mi Má Kjiya Ndjió, én xi tsuhu ra Gabata nga én hebreo. ¹⁴ Nistjin xu'bi ja t'incha b'énda xuta ni xi ts'e S'í Pascua, at'aha ja tibichú tiña s'íu. Nkú ra ma nga chuba te jo niu. As'ai b'a kitsúhu Pilato xuta judio:

—¡Á nda reinuu ei!

¹⁵ B'a incha kitsú xuto nga kikjintáya:

—¡Tich'onsjei ndo! ¡Tich'onsjei! ¡Tjat'a kruu ndo!

B'a kitsú Pilato:

—¿A ngjuat'á kruuná nda reinuu?

B'a kitsú já na'mi k'aku:

—¡Najmi tjin sani kj'ai nda rej, tu nku sahá nda títjun Cesar!

¹⁶ As'ai Pilato kitsjá kjuá nga s'et'a kruu Jesu ko incha ngjikoho jóo.

B'i ts'ín kis'et'a kruu Jesu

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ As'ai tsitju Jesu nga y'anji kruuhu nga ngji ante xi 'mi Nintaku Anima, én xi tsuhu ra Golgota nga én hebreo. ¹⁸ Yo kis'et'a kruu kui ko jo sa já. Nku xi kis'et'a kruu nga kixihi ko nku nga skúhun. ¹⁹ Kitsjá kjuá Pilato nga s'et'a nku yáte antsjáku kruu. B'i ts'ín kis'et'a: “Jesu, nda xi nibáha Nazaret, nda reihí xuta judio.” ²⁰ Nkjin xuta judio kits'inya ntuu, at'aha tiña maha naxinantóo ante má nga kis'et'a kruu Jesu ko at'aha kis'et'a yátee én hebreo ko én latin ko én griego. ²¹ As'ai j'aisehe Pilato já na'mi k'akuhu xuta judio ko b'a kitsúhu:

—Najmi nda tjin nga: “Nda reihí xuta judio”, tjit'a yátee. Tu sahá t'et'ai nga: “Kui xi kitsú: An xi nda reihí xuta judio.”

²² B'a kitsú Pilato:

—Ni xi kab'et'á, ja kab'et'á.

²³ Máha já juun, nk'ie nga ja kingját'a kruu Jesu, jakj'á najyun xi yja nga kits'ínxi. Nju ts'asje ko nkúnkú kikanéhe. Ko ta jakj'á najyun ndju xi yja Jesu, xi najmi tíjhin niyá chjuya. Nkuhú nga ngji'aha kásin santaha tuts'in. Kui nga b'a kitsúhu ra xinkjín:

²⁴ —Najmi tu chjuntiyáa xu'bi. Tu sahá tinútonyáhaná yá xi kama ts'e.

B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi b'a ts'ín tjit'a: “Kits'ínxihí xinkjín najyunna ko kitsutonyáha najyun ndjuna.” Kui nga b'a kits'ínxi já juun.

²⁵ Tíinchat'a tiñaha kruu naaha Jesu, na nichja naaha, Maria chjuúhun Kleofa ko Maria Magdalena. ²⁶ Nk'ie nga kieke Jesu naaha ko nda ni'yakuyá xi 'yún tjohó nga síña yo, b'a kitsúhu naaha:

—Ji tachjuún, á ntíhi yo.

²⁷ Ko b'i kitsúhu nda ni'yakuyóo:

—Á naahi yo.

Ta kuihi chubó nda ni'yakuyá xu'bi kitsjántehe naaha Jesu ni'yaha.

B'i ts'ín k'ien Jesu

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, be Jesu nga ja kama ndjuú ngayjee ni xi tjihin nga kuitjusun. Tu xi tsitjusuhun xi nkú ts'ín tjít'a éhen Ntíaná, kui nga b'i kitsúhu:

—Xintá tímana.

²⁹ Síña yo nku nisa ninte xi tíincha binu san. Nku nixú kits'ínk'anchikohó jóo binu soón. Kui xi y'éku k'akuhu nku yáxa nga kitsungi'a ts'a Jesu. ³⁰ Nk'ie nga kits'i Jesu binu soón, b'a kitsú:

—Ja kuitjusunyje.

As'ai kingjénsten nintaku ko akui k'iehn.

³¹ Kui nistjiun tís'enda ni xi ts'e S'í Pascua. Kui nga najmi mjehe ra já judio k'aku tsa s'et'a kruu yjoninte k'ien nk'ie nga kuichú nistjin nkjúun, at'aha 'yún nkjún kui nistjin xu'bo. Kui nga tsankihí ra kjuá Pilato nga chjút'okjáha sjai já xi kjintut'á kruu ko nga chjúxin yjonintehe t'a kruu. ³² As'ai j'ai já juun ko kikjet'okjá sjai nda xi tjun kjit'a ko sjai nda xinkuu xi ta kjit'a kruuko Jesu. ³³ Tunga nk'ie nga incha tsichu má kjit'a Jesu, kieke nga ja ka'me. Najmi kikjet'okjáha sjai. ³⁴ Tunga nkuhú nda juun kik'iénjinkihí kicha 'mehe Jesu ko tjen'yún tsitjuhú jní ko ntánijua.

³⁵ Nda xi kieke ni xi kamoó, kui xi kitsúya ni xi kama ko kjuaxi ni xi tsuya. Be nga kjuaxi ni xi tsuya tu xi ta s'ejihinnuu ko jun. ³⁶ At'aha b'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi b'a ts'ín tjít'a: “Ndaha nku nintaha najmi chjút'okjá.” ³⁷ Ko ta tjít'a ya éhen Ntíaná má nga b'a títsu: “Kuasehe jóo nda xi kis'enjinkihí kicha.”

B'i ts'ín kis'eyajni Jesu

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Askahan nk'ie nga ja b'a kamoó, nku nda xi nibáha nanki Arimatea xi 'mi Kuse tsankihí kjuá Pilato nga ngjuaike yjonintehe Jesu. Kui Kuse xi ta nda ni'yakuyáha Jesu tunga tu kitsjennkí 'mahá ra at'aha tsankjún já judio k'aku. As'ai kitsjá kjuá Pilato ko ngjik'á ndo yjonintehe Jesu. ³⁹ Ko ta Nicodemo, nda xi ngjisehe Jesu nga jyuun, j'aiko nkú ra ma katé kilu ni xi sinjne xi 'mi mirra ko aloé xi j'atjijinkohó xinkjín. ⁴⁰ Incha jakj'á nga jóo yjonintehe Jesu ko kik'ontikjájnu najyun ndju nga kik'onjnu ts'ihin ra ni xi sinjne, xi nkú ts'ín tíña niyáha xuta judio nga fáyanji xinkjín.

⁴¹ Má kis'et'a kruu Jesu, tíña maha nku ante má nga tjintje yá tu. Ante xu'bo tíña nku tsjó tsetse xi ndaha nku najmi kjee s'eya. ⁴² Yo kingjáya jóo yjonintehe Jesu, at'aha tíña tíña tsjóo ko at'aha kui nistjiun tíincha b'enda xuta judio ni xi ts'e s'íu.

20

B'i kama nk'ie nga j'áyaha Jesu ngabayoo
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Tuminku ta jyun nk'ie nga jyunya sa, ngjisehe tsjóo Maria Magdalena ko kieke nga kachjuxín ndjio xi kis'echjanehe tixa tsjóo. ² As'ai tsangatsanka nga ngjisehe Simon Pedro ko nda ni'yakuyá xinkuu xi Jesu 'yún tjoho. B'i kitsú:

—Ja kachjuxín yjonintehe Chá Ntjaná aya tsjóo ko najmi yai má kas'ejña ngáha!

³ As'ai tsitjusje Pedro ko nda ni'yakuyá xinkuu nga ngjisehe tsjóo. ⁴ Tsangatsanka nga joo, tunga nda ni'yakuyá xinkuu 'yún kitsa tsangatsanka sa nga Pedro ko tjun tsichu tsjóo. ⁵ Tunga tu tsasekjás'ehén ko kieke nga kjiñña najyun ndju xi tsich'ontikjájnu yjonintehe Jesu. Najmi jas'en tsjóo. ⁶ As'ai tsichu tjennkihí Pedro ko jas'en aya tsjóo. Kieke najyun ndju xi kjiñña yo ⁷ ko najyun xi tsich'ontikjájnu nintaku Jesu. Kui xi najmi kjiññakjoko najyun ndjuu. T'axín kjiñña nga t'íkjoya. ⁸ As'ai ta jas'en nda ni'yakuyá xinkuu xi tjun tsichusehe tsjóo. Kieke ko kis'ejihín nga t'íña t'ík'un Jesu. ⁹ At'aha najmi kjee mankjihín jóo éhen Ntjaná xi b'a ts'ín t'ít'a nga t'íhin nga k'ujáya ngáha ra Jesu ngabayoo. ¹⁰ As'ai kik'óya ngáha já ni'yakuyóo ni'yaha.

*B'i ts'ín tsakúchjihí yjoho Jesu Maria Magdalena
(Mr. 16:9-11)*

¹¹ Tunga máha Maria, tsasinjña natsihín tsjóo nga t'íkjintá. Ta t'íkjintá ts'íhin nga tsasekjás'en tsjóo ¹² ko kieke jo ntítsje xi yja najyun taba, xi kab'entusún ante má nga kis'ejña yjonintehe Jesu. Nku xi kab'ejña má kis'ejña nintaku ko nku xi kab'ejña má kitsjen sjai. ¹³ B'a kitsú ntítsjee:

—Ji tachjuún, ¿á t'ích'íhini?

B'a kitsú Maria:

—At'aha kachjuxín yjonintehe Chá Ntjana. Najmi be má kafi s'ejña ngáha.

¹⁴ As'ai kits'ínk'ótjiya ko kieke nga yo kabasinjña Jesu, tunga najmi kamankjihín ra tsa Jesu niu. ¹⁵ B'i kitsú Jesu:

—Ji tachjuún, ¿á t'ích'íhini? ¿Yá xi t'íbinchisjáí?

Tu nda xi kunntáhá yá tu xi t'ín yo kits'ín ma Maria ko b'a kitsú:

—Ji, tsa ji ka'mikoí yjonintee, t'inyaní má kafajñai ko k'fínkj'a ngáhana.

¹⁶ —Ji Maria —kitsú Jesu.

Kits'ínk'ótjiya Maria ko b'a kitsúhu nga én hebreo:

—¡Raboní!

Kui éin xi tsuhu ra Maestru. B'i kitsú Jesu:

¹⁷ —Najmi tu nuba'yúnní, at'aha najmi kjee finjia má t'íña Na'mina. Tunga t'inyahá rí já nts'é nga k'fínnjia má t'íña Na'mina xi ta Na'minu, Ntjana xi ta Ntjanuu.

¹⁸ As'ai Maria Magdalena ngi tsúyaha já ni'yakuyóo nga kabe Nda Ntjaná ko kitsúyaha ni xi kitsúhu.

*B'i ts'ín tsakúchjihí yjoho Jesu já ni'yakuyáha
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)*

¹⁹ Nk'ie nga ja kama jyuun ta kuihi nistjin tuminku, t'íchja ankjua má nga kab'entu já ni'yakuyóo, at'aha t'íncha tsankjún já judio k'aku. As'ai Jesu j'ai sinjñajihín ko kikjaniñaha nga b'i kitsúhu:

—Kas'enuu kjuajyu.

²⁰ Nk'ie nga b'a kitsú, tsakúchji ntsja ko 'mehe. Tsjo kamaha já ni'yakuyóo nga kieke ngáha Nda Ntjaná. ²¹ As'ai b'ahá ta kitsú ngáha Jesu:

—Kas'enuu kjuajyu. Xi nkú ts'ín kits'ín nibána Ntja Na'miu, b'a ta ts'ín ts'ínkjínuu nd'ai.

²² Kikjenimajin jóo ko b'i kitsúhu:

—N'ekjóhooon Espiritu Santo. ²³ Xi n'endyjat'ohoo jéhe kama ndyjat'aha jéhe. Xi najmi n'endyjat'ohoo jéhe tu nku s'ehé ra jé.

B'i ts'in tsakúchjhi yjoho Jesu Toma

²⁴ Toma xi ta 'mi nda'yun, xi ta nku nda ni'yakuyá xi te joo, najmi tíjña nk'ie nga j'ai Jesu. ²⁵ As'ai já ni'yakuyá xingisoo b'a kitsúhu ndo:

—Kuayai Nda Ntiana.

B'a kitsú Toma:

—Tsa najmi skue chubaha xiun aya ntsja ko tsa najmi tsungis'en najnú ntsa má ngjihí xiun ko tsa najmi tsungis'en ntsa 'mehe, najmi s'ejinna.

²⁶ Nk'ie nga j'a jin nistjin, ta tíntuhú ngáha já ni'yakuyóo nku aya ni'ya ko ta tíjña ñja Toma. As'ai ta j'ai sinjñajihín ngáha ra Jesu, nk'ie nga tíjchja ankjuo. B'i kitsúhu nga kikjaniñaha:

—Kas'enuu kjuajyu.

²⁷ As'ai b'a kitsúhu Toma:

—Nibá mahi ei. Chaseihí ntsa ko tinúngis'ein najnú ntsai ko tinúngis'ein ntsai 'mena. Najmi nda tín'ei nga najmi tís'ejihin. N'e s'ejinní.

²⁸ B'a kitsú Toma:

—ji Nda Ntia ko Ntiana!

²⁹ B'i kitsú Jesu:

—¿A at'aha kuayaní, a kui kjuaha kuas'ejihin ri? Á b'a nda tíjhin ts'e xuta xi tís'ejihin an ndaha tsa najmi tibena.

Kui ngat'ai kin'endaha xujuin

³⁰ Nkjin ko kj'ai sa kjuankjún xi kits'in Jesu nginkun já ni'yakuyáha. Kui xi najmi kis'et'ayje xujun xu'bi. ³¹ Tunga ni xu'bi kis'et'a tu xi s'ejihinnuu nga Jesu xi kits'in nibá Ntiana, nga kui xi Ntíhi Ntiana, tu xi b'a ts'in kuintsuba tík'uhunnu nga s'ejinnuu kui.

21

B'i ts'in tsakúchjhi yjoho Jesu yatu já ni'yakuyáha

¹ Askahan ta tsakúchjhi ngáha ra yjoho Jesu já ni'yakuyáha andai ntáchak'un Tiberia. B'i ts'in tsakúchjhi yjoho. ² Nkuhú incha kab'a xinkjín nga kab'entu Simon Pedro, Toma xi ta 'mi nda'yun, Natanael xi nda xi nibáha nanki Cana, nanki xi tíjñajihin ante Galilea, jáha Zebedeo ko kj'ai sa jo já ni'yakuyá. ³ As'ai b'a kitsú Simon Pedro:

—Tjió kfin tsuba.

B'a kitsú já xingisoo:

—Ko jin kuankjin.

As'ai incha jas'en nku tsutsu, tunga kui nistjen xu'bo ndaha nku tjió najmi kisakúhu. ⁴ Nkú ra ma nga ja tífi ma sen, j'ai sinjña Jesu andai ntáchak'uun, tunga najmi kamankjihín ra já ni'yakuyóo tsa Jesu niu. ⁵ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Jun já, ¿a najmi kjee sakúnuu tjió?

—Najmi —kitsú jóo.

⁶ B'ahá ta kitsú ngáha Jesu:

—Xi tjeheh nga kixihí tsutsuu chjanikj'o na yanuu ko sakúnuu.

B'a kits'in jóo ko as'ai ndaha najmi ta ma kjenjhi na'yoó, at'aha nkjin nkjún tjió xi kisakúhu. ⁷ Nda ni'yakuyá xi Jesu 'yún tjoho b'a kitsúhu Pedro:

—iNda Ntiana há niu!

Nk'ie nga kint'é Simon Pedro nga “Nda Ntiana niu” kik'ihin, kingja ngáha najyuhun, at'aha kab'asje, ko kikjanikj'ajin yjoho ntáchak'uun. ⁸ Askahan já ni'yakuyá xingisoo tsichuko tsutsuu nga túb'efe ts'ihin na'ya xi katsehe tjió,

at'aha tiña maha andai ntóo nkú ra ma unchan metru. ⁹ Nk'ie nga tsitjuen jóo tsutsuu, kikie nku nd'í xi tíma 'yún kō nku tjiō xi kjiñajin x'íu kō ninkuan.

¹⁰ B'í kitsú Jesu:

—Nibákoo chuba tjiō xi kuasakúnuu.

¹¹ Tsiyajnu Simon Pedro tsutsuu kō y'éfe má kixiu na'ya xi katsehe tjiō i. Unchan kō cháte kō jan maha. Tunga ndahá tsa b'a ts'ín nkjin kamaha tjiō, najmi kitiyá na'yoō. ¹² As'ai b'í kitsú Jesu:

—Nibá chingo.

Ndaha nku já ni'yakuyóo najmi kama k'un kingjásjaiyaha: “¿Yáha ji?”, tsa kitsúhu, at'aha be nga Nda Ntíaná niu. ¹³ As'ai j'ai tiña Jesu, jakj'á ninkuon kō kitsjáha jóo. B'a ta kits'íhin tjiō.

¹⁴ Kui xu'bi xi niyá xi ma jahan nga tsakúchiji Jesu yjohō já ni'yakuyáha askahan nk'ie nga j'áíya ngáha ra ngabayoo.

B'í ts'ín kitsjá xáha Jesu Pedro

¹⁵ Nk'ie nga ja kamaha nga kikjine, Jesu kingjásjaiyaha Simon Pedro:

—Ji Simon ntíhi Jona, ¿a 'yún tjo sahi an nga já xu'bi?

B'a kitsú Pedro:

—Johon, Nda Ntía, yai nga tjona ji.

B'í kitsú Jesu:

—Chúnntai chutsankana.

¹⁶ As'ai b'ahá ta kitsú ngáha ra niyá xi ma johō:

—Ji Simon ntíhi Jona, ¿a tjohi an?

B'a kitsú Pedro:

—Johon, Nda Ntía, yai nga tjona ji.

B'í kitsú Jesu:

—Chaseihi chutsankana.

¹⁷ As'ai b'ahá ta kitsú ngáha ra niyá xi ma jahan:

—Ji Simon ntíhi Jona, ¿a tjohi an?

Kik'ie nusin nusihin Pedro nga kichasjaiyaha: “¿A tjohi an?”, niyá xi ma jahan. B'a kitsúhu:

—Ji Nda Ntía, ji xi yai ngayjee ni xi tjin. Yai nga tjona ji.

B'í kitsú Jesu:

—Chúnntai chutsankana. ¹⁸ Kjuaxi ni xi tíxihin. Nk'ie nga ndyja sahi, kindyja subai najyihin kō k'in tu má nga kama mjehé ri. Tunga nk'ie nga kama cháí, kfentei ntsai kō kj'ai xi ts'ínngja ngáha ri najyihin kō ngjuaikohi má nga najmi mjehi k'úin.

¹⁹ B'a ts'ín kitsúya tíjuhun Jesu xi nkú ts'ín kuayá Pedro nga kuakúchji kjuachánkaha Ntíaná. Kō b'í ta kitsú yaha:

—Tsjénkiní.

B'í ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu nda ni'yakuyá xi 'yún tjohō

²⁰ As'ai tsaseni astun Pedro kō kikie nga tjennkihí nda ni'yakuyá xi Jesu 'yún tjohō, xi tjiñat'a tiñaha Jesu nk'ie nga incha kikjine nichinehe S'í Pascua kō xi b'a kitsúhu: “Ji Nda Ntía, ¿yá xi ts'ínkjás'ehin?” ²¹ Nk'ie nga kikie Pedro nda ni'yakuyóo, kingjásjaiyaha Jesu:

—Ji Nda Ntía, kui ndai, ¿nkú kamaha?

²² B'í kitsú Jesu:

—Tsa mjena nga k'úéjña santa nkúhu nga kjúái ngáhana, najmi ji tjehen ri nga chai ni xu'bo. Ji tsjénkiní.

²³ Askahan kik'inyaha én xu'bi xuta ninku, nga najmi kuayá nda ni'yakuyá xu'bo. Tunga najmi b'ahá kitsú Jesu tsa najmi kuayá ndo. B'í ní kitsú: “Tsa

mjena nga k'úejña santa nkúhu nga kjúái ngáhana, najmi ji tjehen ri nga chai ni xu'bo."

²⁴ Kui nda ni'yakuyóo tsuya kixi niu ko kui xi y'et'a ni xu'bi. Ko yai nga kjuaxi én xi kinchja.

²⁵ Nkjin sa ni xi kits'in Jesu. Tsa s'et'a ngayjee ni xi kits'in, b'a mana nga najmi s'en ngayjee asuntee xujun xi s'et'a niu.

Xujun xi tjít'a ni xi kits'ín já postru

B'i ts'ín kitsúyaha Jesu já ni'yakuyáha nga Espiritu Santo incha ts'ínkjáihín

¹ Ji nda xinkjián Teofilo, xujun xi tjun y'entúhu kixinyaha ngayjee ni xi kik'atuts'ihín nga kits'ín ko tsakúya Jesu ² santa nkúhu nga ngjinji nk'a ján. Kintehe ni nga ngjuai, Espiritu Santo ho Ntíaná tsakúyakoho ra já postru xi j'ájin ni xi tjíhin nga ts'ín.

³ Nga k'ien Jesu ko j'áya ngáha ra ngabayoo, nkjin niyá j'aikúchjihí yjoho já postruhu nga ja tjíña tík'un. Yachán nistjin kamaha nga tsakúchjihí yjoho ko kinchjanijmíyakoho jóo Ntíaná ko nkú tjíhin ra nga kui batéxuma. ⁴ Nk'ie nga tjíñajin saha já postru, b'a kitsúhu nga najmi tu kuitju nanki Jerusalen. B'i kitsúhu:

—Chúyo santaha nga kuitjusun ni xi kitsúya títjun Na'mina. Kui niu xi kinchjanijmíyakohonu. ⁵ Jua bi ntánijua tsaténtáha xuta tunga jun tu chuba nistjihín ndyjaha nga Espiritu Santo saténtákohonu.

⁶ As'ai já xi kama ñjakúko Jesu incha kingjásjaiyaha:

—Ji Nda Ntia, ¿a nd'ai k'uaihí xuta Israel nga kuatéxuma ngáha ra nanki xi ts'e?

⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi jun tjíhin nga choo mí chubaha ko mí nistjihín kuitjusun ni xi y'énda Ntia Na'miu nga kama. ⁸ Tunga n'ekjáhín ruu nga'yún nk'ie nga kj'uaíjinnuu Espiritu Santo. Kuixíno ei Jerusalen, ngayjee ante Judea ko ante Samaria ko nga ngúsuhun asuntee ni xi kits'ian.

B'i ts'ín ngji Jesu nk'a ján

⁹ Askahan nga ja b'a kitsú Jesu ko nga tíincha base ts'íhín ra já postruhu, as'ai ngjinji nk'a ján. Nku nintí y'é'maha ko najmi ta kikiehe ra jóo. ¹⁰ Nk'ie nga tíincha basenjinki nk'a ján jóo nga tífi Jesu, tu johó já xi yja najyun taba j'ainchat'aha. ¹¹ B'i kitsúhu:

—Jun xi nibáhanu Galilea, ¿a b'a n'e tíhasenjinkihinu nk'a ján? Xi nkú ts'ín kuitjunnuu Jesu nga kfi nk'a ján, b'ahá ta ts'ín kj'uaí ngáha xi nkú ts'ín kuayo nga kfi.

B'i ts'ín kichj'ajin nda xi y'ejña antehe Juda Iscariote

¹² As'ai asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo incha nibaha já postru nga j'ai ngáha nanki Jerusalen. Kui tjenkiu xi tiña maha Jerusalen nkú ra ma tsa nku kilometru. ¹³ Nk'ie nga incha jas'en ajin nantio, incha ngjinji ni'ya xi jo tjíxjó xi incha tjíntuyá. Kui xu'bi já postru xi tjíntu yo: Pedro, Santiago, Jua, Andre, Felipe, Toma, Bartolome, Mateo, Santiago xi ntíhi Alfeo, Simon xi mako já xi mjehe kjaánko já Roma, ko Juda xi nts'e Santiago. ¹⁴ Nkuhú incha kits'ín kjuankjintak'uhun nga tehente kinchjako Ntíaná ngayjee já xu'bi ko já nts'e Jesu, Maria xi naaha maha ko kj'ai sa jminchjín.

¹⁵ Nku nistjin nk'ie nga kama ñjakú xuta xi s'ejihín Jesu, ma ra tsa unchan ko kan, as'ai Pedro tsasinjñajin masehen ko b'i kitsúhu:

¹⁶ —Jun já nts'e, tjíhin nga tsitjusun ni xi Espiritu Santo kits'ínkinchjaha David. Kui niu xi tjít'a xujun éhen Ntíaná. Kinchjanijmíyaha Juda, nda xi ngjiko já xi j'aikj'ánijé Jesu. ¹⁷ Kui xi ta kama nku nda postru xi nkúhu jin ko ta kik'aihí xá xu'bi. ¹⁸ Tunga najmi ndahá kits'ín. As'ai toon xi kama chjíhi ra kjuu najmi ndaha ts'atsekoho nku xu'ba. As'ai nintaku tsijnehe, ixí kits'ohón nga tsijne ko tsitju ngayjee ts'ehe. ¹⁹ Kint'é ngayjee xuta xi tjíntu Jerusalen

ni xi kamoó. Xu'baha Jní 'mi ante xu'bo, én xi tsuhú rá Aceldama nga éhen.
²⁰ At'aha b'i ts'in tjít'a xujun salmo:

Kas'e tiya ni'yaha ndo,
 najmi tu ch'a xi kat'ejñaya.

Ko b'a ts'in ta tjít'a ya:

Kj'ai xi kats'ínkjáihin xáha.

²¹ 'Kui nga ajihin já xi kitsjenko tehentehená nk'ie nga tjñajin saná Nda Ntíaná Jesu, ²² b'aha rá nk'ie nga tsaténtáha Jua ko santaha nistjin nga ngji nk'a ján, ajihin já xu'bi kachj'ajin nku xi kuitsuyakoní nga j'áíya ngáha rá Jesu ngabayoo.

²³ As'ai incha kits'ínkjó jo já, nku xi 'mi Kuse xi ta 'mi ya Barsaba, xi ta Justo chubaha, ko nku xi 'mi Matia. ²⁴ As'ai b'i incha kitsú nga kinchjako Ntíaná:

—Ji Ntia, yai xi nkú ts'in tjíntuyá animaha ngayjee xuta. Takúchjini má xi kui já xi joi xi kichj'ajin ²⁵ tu xi kamaha nku nda postru ko ts'ínkoní xá xi najmi kits'ínndjuú Juda Iscariote. At'aha ngatitsun kits'in Juda ko ante xi tjeheñ rá ngji.

²⁶ As'ai tsasehe jóo yá xi kama ts'e xóo. Tu Matiahá kikanéhe. Kui nga kik'ai xákohe rá já postru xi te nkuu.

2

B'i ts'in j'ai Espiritu Santo

¹ Nk'ie nga tsichu nistjihin S'í Pentecoste, nkuhú ante kama ñjakú ngayjee xuta xi s'ejihin Jesu. ² Tu janeyahá nk'a ján. B'a kama xi nkú ma nga 'yún kjenima ntjo. Kinu'yá kui nií ngayjee aya ni'yoo xi má nga kab'entu jóo. ³ As'ai kama chji asun nintaku jóo ni xi b'a k'un njai nd'í k'un nga kik'aihi. ⁴ Ngayjee kitsejihin rá Espiritu Santo ko kik'atuts'ihin nga kinchja kj'ai kj'ai én xi nkú ts'in kitsjáha Espiritu nga kuinchja.

⁵ Kui nistjiun tjíntu nanki Jerusalem xuta judio xi benkjún Ntíaná xi nibaha ngayje tákjá nanki xi tjín asuntee. ⁶ As'ai kama ñjakú xuta nk'ie nga kint'é ni xi janeyoo. Ndaha najmi incha be ni xi incha kuitsu, at'aha tu éhen ní incha kint'é nga nkúnkú. ⁷ Tu ni xí kama nkjúhun rá ko b'i ngján b'i kitsúhu xinkjín:

—¿A najmi xuta Galileahá ngayjee xi b'i ts'in tinchja? ⁸ ¿Nkú ts'in én xi mahaná nga nkúnkáá tínu'yáhaná nga tíncha nchjaha? ⁹ At'aha tjíninná ei xuta Partia, xuta Media, xuta Elam, xuta xi nibáha ante Mesopotamia, xuta Judea, xuta Capadocia, xuta Ponto, xuta Asia, ¹⁰ xuta Frigia, xuta Panfilia, xuta Egipto, xuta xi nibáha ante Libia xi tiña maha nanki Cirene, ko xuta Roma. Tjín xi ntje judio tjeheñ rá ko tjín xi najmi ntje judio tjeheñ rá tunga s'ejihin rá Ntíaná. ¹¹ Tjín xuta Creta ko xuta Arabe. Ngatenteé tínu'yáá nga énná tíncha tsuyaha xuta xu'bi kjuachánka xi ts'in Ntíaná.

¹² Ngayjee xuta kama nkjúhun. Ndaha najmi be ni xi kuitsu. Kingjásjaiyaha xinkjín:

—¿Nkú tsuhú rá ni xu'bi?

¹³ As'ai k'ua xi tu tohón kamaha ko b'a kitsú:

—Ch'ihí jóo.

B'i ts'in y'énjmíhi Pedro xuta nga kitsúya nkú tsuhú rá ni xi kamoó

¹⁴ As'ai tsasinjña ndju Pedro ko já postru xi te nkuu. 'Yún kinchja nga b'i kitsúhu xuta nkjiun:

—Jun xi ntje judio tjeheñuu ko ngatentoo xi tintsuboo Jerusalem, katumankjinnuu ko tsasinñju ni xi xinnuu. ¹⁵ Najmi ch'i jái xi nkú nga ts'in

tín'enkjíntak'un, at'ahá as'aihí chubá ñja yo. ¹⁶ Ni xi tíyo, kui ni xu'bi xi kitsúya tíjju nda profeta Joel má nga b'í ts'ín y'é't'a:

¹⁷ B'í títu Ntíaná:

Kui níj xi kama nístjin xi fekuu, tsjaha Espirituna ngayjee xuta.

Ntix'innuu ko ntíchjuúnnuu ts'a k'ue'á éna nga profeta kama.

Já xunkúnuu skué ni xi k'uejña chjihí,
ko jáchánuu kuínt'é ni xi xihín nga nijña ján.

¹⁸ Kui nístjin xu'bo tsjaha Espirituna já musuna ko jminchjín musuna,
tu xi kuínchjaha ngajona.

¹⁹ Ts'ian kjuankjún nk'a ján,
ko kuakuchjá kjuachánkana t'anankiu.

S'e jní ko nd'í ko nínti tjain.

²⁰ Kama jyun ts'íu ko xi nkúhu jní kama sóo.

B'a kama kintehe ni nga kuichú nístjin xi y'énda Ntíaná,
kui nístjiun xi chánka ko nkjún tjín.

²¹ N'ek'anke ngayjee xi k'uankihí Ntíaná nga ts'ínnkihí.

²² 'Jun já Israel, tasínñju ni xi xinnuu. Ya sisiun ni xi kits'ín Jesu, nda xi nibáha Nazaret. Kits'ín kjuachánka ko kjuankjún ko ni xi tsakúchji kjuachánkaha Ntíaná. Ntíaná kitsjáha nga b'a kits'ín tu xi y'éjña chjihínuu nga kui kits'ín nibáha. ²³ Y'énda tíjju Ntíaná ko be nkúhu nga tuts'ihín ni nga já kontra n'ekjas'ehen Jesu. Jun kichjubénijó ko kin'ek'ion. Já xi najmi ntje Israel tjeheñ ra kin'e chjón nga kikjat'a kruu. ²⁴ Tunga Ntíanáhá kits'ín ndaíhí ajihín kju'uhun ngabayoo. Kits'ínk'íejña tík'un ngáha ra. Ndahachí najmi kamaha ngabayoo kits'ínk'íejña'yúhun.

²⁵ 'B'í ts'ín yét'a xujun David nga kinchjanijmíyaha Jesu:

Kikie tehente Ntíaná nginkán,
kixina síjñat'a tu xi najmi tsankjuhunna.

²⁶ Kui kjuaha nga tíma tsjoho ra animana,
én tsjo tsu títbitju tsu'ba,

ko tjínkuhu k'an nga chúhun yjonintena.

²⁷ At'ahá najmi n'e nga maní antehe xuta k'ien,
najmi k'uaíntei tsa kfentu nda xi naxu nginkuin.

²⁸ Tsakuchjíní n'yá xi fi má nga k'úentu tík'un xuta,
n'etsehení kjuatsjo nga kúátejña nginkuin.

²⁹ 'Jun já nts'e, xinya kixi kixínuu nga ntje cháná David k'ien ko kis'eyanji. Santaha nístjin nd'ai tíñajin saná tsjóho. ³⁰ Kui xi kama nku nda profeta ko kikie nga Ntíaná kitsúya kixi tíjuhun nga ntje xi ts'e stjújin xi k'úejñasun antehe nga kuatexuma. ³¹ Kui nga kikie tíjuhun David ni xi kama ko kitsúya nga k'uaíya ngáha ra ngabayoo xi kits'ín nibá Ntíaná, nga najmi s'ejña antehe xuta k'ien ko nga najmi kuatsún yjonintehe.

³² 'Jesu, kui xi Ntíaná kits'ínk'áiya ngáha ra ngabayoo ko jin kiyai nga b'a kama. ³³ Kui xi týankjún nd'ai nga tíñat'a Ntíaná ko kits'ínkjáihín Espiritu Santo xi kitsúya tíjuhun Na'miu nga tsjáha. Kui xi tít'sín nibá ni xi tíyo ko tínu'yó nd'ai. ³⁴ At'ahá najmi David xi ngjinji nk'a ján, tunga b'ahá kitsú:

Ntíaná b'a kitsúhu Nda Ntiana:

“Tínchint'aná má batexuma,

³⁵ k'uentú maná xi fi kontrahi kinte tsukui.”

³⁶ 'Kui nga tjíhin nga skué kixihi ngatentee xuta Israel nga Jesu, xi jun kikjat'a kruu, kui xi Ntíaná kitsjá xáha nga tibatexuma nd'ai. Kui xi kits'ín nibá Ntíaná.

³⁷ Nk'ie nga kint'é jóo ni xu'bi, tu ni xí kik'ie nusin nusihín ra. As'ai b'i incha kitsúhu Pedro ko já postru xingisoo:

—Jun já nts'e, ¿mí ni xi tjihin nga n'ei?

³⁸ B'i kitsú Pedro:

—Tankínchj'aha ruu animanuu. N'ekjóhooon Jesucristo ko saténtó nga nkúnkú tu xi kama ndyjat'ahanuu ngatitsunnuu. B'a ts'ín k'uaihínnuu Espiritu Santo xi tsjánuu Ntíaná. ³⁹ At'aha k'uainuu ko kuaihí ntínuu ni xi kitsúya títjun Ntíaná nga tsjáha xuta xi ts'e, ko ta k'uaihí xuta xi kjin tjíntu, ngayjee xi Ntíaná kuinchjaha nga kama ts'e.

⁴⁰ Kui én xu'bi ko kj'ai sa xi kitsú Pedro nga kinchja ko nga kitsjánnyaha xuta. B'i kitsúhu:

—Títjujihun kju'a'un xi nibanehe xuta xi najmi naxu nginkun Ntíaná xi tjin nd'ai.

⁴¹ As'ai kikaténtá xuta xi kits'ínkjáihín én xi y'énijmí Pedro. Kui nistjiun jan mij xuta j'aijín saha xuta xi ja s'ejihín Jesu. ⁴² Tehente tsasínñuju xuto ni xi tsakúya já postru. Nkuhú incha kik'a xinkjín. Kama ñjakú nga kikjine niñu ko nga kinchjako Ntíaná.

B'i ts'ín y'entu xuta xi tjun kis'ejihín Jesu

⁴³ Kama nkjühun ngayjee xuta, at'aha nkjin kjuankjún ko ni xi tsakúchji kjuachánkaha Ntíaná kits'ín já postru. ⁴⁴ Ngatentee xuta xi s'ejihín Jesu nkuhú kits'ín yjoho ko kits'ínchjénko nguín xinkjín ngayjee ni xi tjihin. ⁴⁵ Tsatéña xu'baha ko ni xi tjihin ko kits'ínndzjoho toohon ngayjee xuta xi nkú tjin machjéhen nga nkúnkú. ⁴⁶ Xki nistjin kama ñjakú má ma natsihín ninku. Ni'yaha tsakjanya ninkuan nga kikjineko xinkjín, nga tjíntuyá tsjo ts'íhín ra ko nga nimakjua tjíntuyá animaha. ⁴⁷ Incha ts'íntsjoho Ntíaná, ko ngayjee xuta nantjo nda kikiehe. Xki nistjin Ntíaná kits'ín nibájin saha xuta ninku kj'ai sa xi tíncha b'anki.

3

B'i ts'ín kits'ínkijhi Pedro nku nda xi najmi ma fi

¹ Nku nistjin Pedro ko Jua incha ngji má ma natsihín ninku nga chuba jan. Kui chubo xi tjiñaha xuta xi ntje judio tjeheh ra nga nchjako Ntíaná.

² Yo b'ejña nku nda xi tu b'a ts'ín najmi mahá fi santa nkúhu nga kitsin. Xki nistjin n'ek'íejña ndo ankjua má ma natsihín ninku xi 'mi Ankjua Tsjo Tjin tu xi bankihí ra toon xuta xi fas'eheh natsihín ninku. ³ Nk'ie nga kikie ndo nga tífás'en Pedro ko Jua natsihín ninku, tsankihí toon. ⁴ As'ai Pedro ko Jua incha tsasehe ndo ko b'a kitsú Pedro:

—Chase'anj.

⁵ As'ai tsase ndo nga kikuyá nga k'uaihí toon. ⁶ Tunga b'ihí kitsú Pedro:

—Najmi tjinna toontaba ko ta ndaha toonsine xi tsjaha tunga ni xi tjiñahána tsjaha. Ngajoho Jesucristo, nda xi nibáha Nazaret, an b'a tíxihín: Tísintjein ko títjutjai.

⁷ As'ai jakjá Pedro ntsja kixi ndo nga kikjesintjen. Tjen'yún kisakú nga'yuhún ra sjai ndo. ⁸ Kikjennk'á ko kikjatsú'ba. Sjai jas'enkoho Pedro ko Jua má ma natsihín ninku. Tíkjennk'á ko títs'íntsjohó ts'íhín ra Ntíaná nga tsú'ba. ⁹ Ngayjee xuta kikiehe nga tsú'ba ndo ko nga títs'íntsjoho Ntíaná. ¹⁰ Tu ni xí kama nkjühún ra ko kitsankjún ngat'aha ni xi kamat'ain ndo. At'aha incha kamankjihín nga kui ndo xi b'ejña ankjua ninku xi 'mi Ankjua Tsjo Tjin nga banki toon.

B'i ts'ín y'énijmí Pedro má ma natsihín ninku

11 Nda xi kama nkihí najmi ta túbinkféhen Pedro ko Jua. As'ai ngayjee xuta kama nkjúhun nga kama ñjakú má 'mihí Kinte Ni'yaha Salomon, at'aha yo tíncha jóo. 12 Nk'ie nga kíkíe Pedro ni xu'bi, b'i kitsú:

—Jun já Israel, ¿á tíma nkjúhunnuu ni xu'bi? ¿Á tichaseheni xi nkúhu tsa nga'yún ts'ajin ko tsa ngat'aha tsa jin subai 'yún yankjúin Ntíaná, tsa kui kjuaha nga kuan'ekjatsú'bahani ndai? 13 Ntíaha ntje cháná Abraham, Isaac ko Jacob kitsjáha kjuachánka Ntíhi. Kui xi Jesu xi jun kin'ekjas'on ko najmi kin'ekjóhon nginkun Pilato nk'ie nga Pilato mjehe ts'ín ndáhi. 14 Najmi kin'ekjóhon nda xi je nginkun Ntíaná, nda xi naxu nginkun Ntíaná. Tu sa ní tsinchu nga n'e ndáhi nku nda xi animá ts'ínk'ien. 15 Jun kin'ek'ion nda xi ts'ínk'íentu tik'un xuta, tunga Ntíanáhá kits'ínk'áíya ngáha ra ngabayoo. Jin kiyai ko tí'miyaihi nga b'a kama. 16 Ngat'aha nga s'ejinni Jesu, kui kjuaha nga Jesu kuats'ínchjénni nga kuatsjá nga'yúhun ra ndai xi yo ko tíyo ei. Ngat'aha nga s'ejinni Jesu, kui kjuaha nga kamandaha ndai nginkun.

17 'Be nd'ai, já nts'e, nga najmi yo ni xi kin'o ko ta ndaha já tixánuu najmi be ni xi kits'in. 18 Tunga b'ahá ts'in kits'íntjusuhun Ntíaná ni xi kitsúya títjun nk'ie nga kits'ínkinchja ngayjee já profeta, nga tjihin nga un skuehe nda xi kits'in nibá. 19 Kui nga tankínchj'aha ruu animánuu ko n'ek'óntjaiyo yjonuu tu xi n'endyjajnuhu ngatitsunnuu. Tsa b'a n'oo, Ntíaná tsjánuu nístjin nga chjútóo 20 ko ts'ín nibásenuu nda xi y'enda títjun nga ts'ín nibá. Kui xi Jesucristo. 21 Kui xi tjihin nga k'úéjña nk'a já nd'ai santaha nkúhu nga kuichú nístjin nga s'enda ngáha ngayjee ni xi tjin. Já profetaha Ntíaná kinchjanijmíyaha niu nk'ie.

22 'Xi nkú kitsú Moise nk'ie: “Ntíaná xi Ntíanuu, kui xi kjésintjen nku nda profeta xi nkúhu an. Ajinnuu kuitjuhu. Tasinñju ngatentee ni xi kuitsunuu. 23 At'aha tu yaha ni xi najmi kuasínñjuhu nda profeta xu'bo kuich'onsje ajihin xuta Israel.” 24 Samuel ko ngayjee já profeta xi kis'e askahan ta kinchjanijmíyaha ni xi tíma nístjin nd'ai.

25 'Jun ts'ajun ni xi kinchja já profeta. Ngandanuu Ntíaná y'endakoho ntje chánuu nk'ie nga b'a kitsúhu Abraham: “Ngayjee xuta naxinantá xi tjin asuntee nda kamat'ain ngat'aha ntje xi s'ehi.” 26 Títjun jun Ntíaná kits'in nibásenuu Ntíhi nk'ie nga kits'ínk'áíya ngáha ra ngabayoo. Nda kits'ínkonuu nga b'a kits'in ko tu xi k'úéntuhunu ní ch'onk'un xi manuu.

4

B'i ts'in kin'ekokjua Pedro ko Jua

1 Pedro ko Jua tíncha nchjako sa xuta nantio nk'ie nga incha j'ai já na'miu ko nda k'akuhu já xi kunntá ninku ko já saduseo. 2 Kui xi kama kjahan at'aha Pedro ko Jua túbakúyaha xuta nantio ko túb'énjímí nga kjuaiya ngáha ra xuta ngabayoo, at'aha j'áíya ngáha ra Jesu. 3 As'ai jak'ánijé jóo ko kits'ínkjas'en nubayá santaha nístjin xi ma ndyjuun, at'aha ja ngixun kui chubo. 4 Xuta xi kint'é ni xi kinchja Pedro ko Jua, nkjin maha xi kis'ejihin Jesu. Un ra mij tsichu ma já xi kis'ejihin.

5 Nístjin xi ma ndyjuun kama ñjakú nanki Jerusalen já k'aku, jáchá xi ta tjihin xá ko já chjine'éhen kjuatéxumoo. 6 J'ai Ana xi tjihin nda na'mi títjun, ko Kaifa, Jua, Alejandro ko ngatentee já xi y'aha ra já na'mi k'aku. 7 As'ai ngichj'a Pedro ko Jua ko kin'ekinchá ajihin jóo. B'a kitsú jóo:

—¿Mí xaha xi tjinuu? ¿Yá xi túb'éxánuu nga b'a tino?

8 As'ai b'i kitsú Pedro nga kitsejihin ra Espiritu Santo:

—Jun já tixá ko jáchá xi tjihin xá, 9 t'ín'ekokjuani nd'ai ngat'aha kjuanda xi kin'ehe nku nda un ko xi nkú ts'in kama nkihí. 10 Kui nga tjihin nga chahanu

ngatentoo ko ngayjee xuta Israel nga ngat'aha nga'yuhun Jesucristo, nda xi nibaha Nazaret, kama nkihí ra nda xi kabasinjña ei nginkun. Jun kingjat'a kruhuu Jesu tunga Ntíanáhá kits'ínkj'áíya ngáha ra ngabayoo. ¹¹ Jesu, kui ndjio xi najmi kits'in mje já chjínexjóo tunga nd'ai ja j'ai ma ndjio k'aku. ¹² Najmi tjín sa kj'ai xi maha ts'ínk'anki xuta. Ntíaná najmi kits'in nibá sa kj'ai asuntee xi kama ts'ínk'ankiná.

¹³ As'ai kama nkjühun já tjíxóo nk'ie nga kint'é nga b'a ts'in ndjá tinchja Pedro ko Jua ko incha kieke nga tu já tu k'un tu mahá niu xi najmi 'yún maha xujun. Incha kamankjihin nga kui jóo xi y'emako Jesu. ¹⁴ Tunga najmi behé mí nihi xi kjanínehe, at'aha tíncha be nga nda xi kama nkihí kabasinjñakoho jóo. ¹⁵ As'ai incha kitsjá kjuá nga kuitju jóo má tíma kjuo ko kinchjanijmíyakoho xinkjín niu. ¹⁶ B'i incha kitsú:

—¿Nkú n'eéhe jóo? Ngayjee xuta xi tjíntu Jerusalem be kjuankjún xi kits'in jóo ko najmi ma b'e'máá. ¹⁷ Tunga tu xi najmi ta ngjuaindu saha éen ajihin xuta, kui nga tu sahá kúinchankjühun raá tu xi najmi ta ch'a k'uénijmíhi Jesu.

¹⁸ As'ai kinchja ngáha ra jóo. Y'éch'oho nga najmi ta incha k'uénijmíhi ko tsa kúinchjanijmíyaha Jesu. ¹⁹ Tunga b'ihí kitsú Pedro ko Jua nga kinchjako já tjíxóo:

—N'enkjíntak'un má nihi xi b'a tjín nginkun Ntíaná. ¿A nga jun xi kúinú'yá'éihin a ra Ntíanáhá? ²⁰ At'aha jin tjíhin nga kúixínyai ni xi kiyai ko xi kinu'yái.

²¹ As'ai já tjíxóo tsinchánkjühun tunga kits'in ndaíhí ra. Najmi kisakúhu mí nihi xi ts'ínnijéhe ra, at'aha ngayjee xuta kits'intsjoho Ntíaná ngat'aha ni xi kamo. ²² Ts'ati yachán nú tjín ko yaha ra nga uhun nda xi kamat'ain kjuankjún xu'bi nga kama nkihí.

Já postru ko jániy'akúyá xingisoo b'i ts'in incha kinchjako Ntíaná

²³ Nk'ie nga ja kin'e ndaí ngáha ra Pedro ko Jua, as'ai ngjisehe xuta xi ts'e ko kitsúyaha ngayjee ni xi kitsú já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjíhin xá. ²⁴ Nk'ie nga kint'é xuta xingisoo éin, ngayjee nkuhú kits'in kjuankjintak'uhun nga incha kinchjako Ntíaná. B'i incha kitsú:

—Ji Ntiani, ji xi kin'endai nk'a ján ko asuntee, ntáchak'uun ko ngayjee ni xi tjíhin. ²⁵ Ntje cháni David xi nda musuhi kin'ekínchjakohoni Espiritu Santo. B'i tsixín:

¿Á xaáhan incha ts'ihin xuta xi tjíhin asuntee?

¿Á ni xi najmi chumi ni chjíhi ra tíncha ts'ínkjin k'uhun?

²⁶ Y'énda yjoho já rei xi tjín asuntee ko kama ñjakú já tjíxóo.

Incha ngji kontraha Ntíaná ko nda xi kits'in nibá.

²⁷ At'aha kjuaxi nga nanki xu'bi nda rei Herode Antipa ko Poncio Pilato kama ñjakúko xuta xi ntje Israel tjeheñ ra ko xi najmi ntje Israel tjeheñ ra nga incha ngji kontraha Jesu xi Ntíhi, kui xi y'exái nga kin'e nibái. Kui xi je. ²⁸ B'a ts'in kits'íntjusuhun jóo ngayjee ni xi ja y'enda tíjuin ko xi tsixínyai nga tjíhin nga kama.

²⁹ Nd'ai ji Ntiani, chaseihi ni xi mjehe ts'ínni jóo. Tjeihin xuta xi ts'i nga ndjá k'uénijmí éñ xi ts'i. ³⁰ Nga'yíhin katuma nkihí ra xuta un ko katuma kjuankjún ko ni xi kuakúchji kjuachánkahí. N'echjénni nga n'eí kui niu ngajoho Jesu, kui xi Ntíhi ko tsje.

³¹ Nk'ie nga ja kamaha jóo nga kinchjako Ntíaná, ts'ajniyá ante xi má nga kama ñjakú. Ngayjee j'aijihin Espiritu Santo ko ndjá incha y'énijmí éhen Ntíaná.

B'i ts'in nkuhú tsasinko xinkjín xuta xi s'ejihin Jesu

³² Nkuhú kits'in animaha ko kjuankjintak'uhun ngayjee xi kis'ejihin Jesu. Ndaha nku najmi b'a kitsú tsa nkuhú kui ts'e ni xi tjihin. Tu sa ní ngujihin kits'inchjénko xinkjín ni xi tjihin. ³³ Yún kis'ehe nga'yún já postru nga kitsúya nga j'áiya ngaha ra ngabayoo Nda Ntiana Jesu ko ngayjee 'yún nda kits'inkoho Ntiana. ³⁴ Ajihin xuto najmi kis'e xi kindyjat'aha tsa mí nihi, at'aha ngayjee xi tjihin xu'ba ko tsa ni'ya tsateña ko j'aiko toon xi kik'aihi. ³⁵ J'ai tsjaha já postru ko kui xi tsakjanya tooon nga kitsjaha xi nkú tjin machjéhen nga nkunkú xuta. ³⁶ Y'ejña nku nda xi y'aha ra ntje chá Levi xi kitsin xjo Chipre xi 'mi Kuse, xi já postru y'ét'a j'áihin nga Bernabe k'úin. Kui j'áin xi tsuhu ra: xi tsjá nga'yuhun xuta. ³⁷ Bernabe tsateña nku xu'ba xi tijnaha ko j'ai tsjaha já postru toon xi kik'aihi.

5

B'i ts'in kama mjehe Anania ko Safira k'uanachaha já postru

¹ Nku nda xi 'mi Anania ko Safira 'mi chjuuhun incha tsateña nku xu'ba. ² Jak'á chuba toon xi kik'aihi xu'baha ndo ko tu nkuhú tjká j'ai tsjaha já postru. Ta kieke chjuuhun ni xi kits'in. ³ As'ai b'i kitsú Pedro: —Ji Anania, ¿a ndanindoo jas'enjihin animahi nga tich'anachaha ri Espiritu Santo? Tsateñai xu'bahi ko tí'baiyjeni tooon tibixín. ⁴ Kintehe ni nga tsateñai xu'boo, ¿a najmi jhi ts'i? Nk'ie nga tsateñai, ¿a najmi jhi kama ts'ihhi tooon? ¿A b'a kitsúhu animahi nga kichjubéheni chuba? Ntiana tich'anachaihi, najmi xuta. ⁵ Nk'ie nga kint'é Anania éin, tjen'yún j'aikijnehé nga k'ien. Tu ni xí kitsankjúhún ngayjee xuta xi kint'é ni xi kamo. ⁶ As'ai j'ai k'ua já asti, kik'otikjájnu najyun yjonintee ko tsitjusjeko nga ngjingjáyanyi. ⁷ J'a ra tsa nkú ma jan ora j'ai chjuuhun Anania nga najmi be ni xi kamo. ⁸ As'ai kingjásjaiya Pedro: —T'inyaní, ¿a b'a tjin kich'o xu'banuu nga tsateño? —Johon, b'a tjin tsateñai —kitsú Safira. ⁹ As'ai b'i kitsú Pedro: —¿A kabincha'ahanu xinkiu nga mjehenuu chjút'ayák'uhunnu Espirituhu Ntiana? Astiu ankjuo yja já xi kfingjáyanyi x'ihin ko ji ta ngjuaikohi nd'ai. ¹⁰ Ta kuihi chubo j'aikijnet'a sjai Pedro tachjúun nga k'ien. Nk'ie nga jas'en já astiu, kieke nga kijña k'ien tachjúun ko tsitjuko nga ngjingjáyanjit'aha x'ihin. ¹¹ Tu xí kitsankjúhún ngayjee xuta ninku ko ngayjee xuta xi kint'é ni xu'bi.

B'i ts'in y'entu já postru

¹² Já postru kits'in nkjún kjuankjún ko ni xi tsakúchji kjuachánkaha Ntiana ajihin xuta, ko ngayjee nkuhú kik'a xinkjín nga kama ñjakú ante xi 'mi Kinte Ni'yaha Salomon. ¹³ Ndaha nku xuta xingisoo najmi kama k'un nga kama ngujihin xuta xi kama ñjakú yo, tunga xuta nantiohó tjo nkjún kits'ihin. ¹⁴ Nkjín nkjún já ko jminchjín j'aijín saha xuta xi s'ejihin Nda Ntiana Jesu. ¹⁵ Santaha aya niyátée kik'onsje xuta xuta uhun nga kama ko nachan kingjántusún, tu xi nk'ie nga k'j'uaaha Pedro ndaha tsa tu nk'íéhen k'j'uaneehe xuta uun, kama nkhi. ¹⁶ Ta j'ai nkjún xuta xi tjintu andai nanki Jerusalen nga j'aiko xuta uhun ko xi tjintujihin janindoo. Ngayjee kama nkhi.

B'i ts'in ngji kontraha já tjíxoo já postru

¹⁷ As'ai tu ni xí kama xintak'uhún nda na'mi titjuun ko ngayjee já xi makoho, kui xi já saduseo. ¹⁸ Kits'ínkji já xi jak'ánijé já postru ko kits'ínkjas'en nubayá. ¹⁹ Tunga nk'iehé nga nistjen nku ntítsjehe Ntiana kikjex'á nubayoo ko kik'onsje jóo nga b'i kitsúhu:

20 —Tankiún. Tíincho má ma natsihin nínku ko t'inyohoo xuta ngayjee én xi tsjá kjuatik'un.

21 As'ai kits'intjusun já postru én xi kik'ihin. Nistjin xi ma ndyjuun jas'en má ma natsihin nínku ko tsakúya. As'ai j'ai nda na'mi titjuun ko já xi makohe ante má nga ma njakúko xinkjín ko kinchja njaha ngayjee já k'akuhu xuta Israel. Kitsjá kjuá nga ngjuachj'a já postru aya nubayóo. 22 Tunga nk'iehé nga tsichu nubayóo já xi kunntá nínku, najmi kisakúhu já postru. As'ai kik'óya ngáha nga j'aiko én. 23 B'i incha kitsú:

—Tjíchja tsjan tsjan ankjuá nubayóo nga kuichij ko tinchasti ankjuo já xi tikunntá yo. Tunga nk'iehé nga kuachjux'ái, ndaha nku najmi kuayai ayoo.

24 Nk'ie nga kint'é én xu'bi nda na'mi titjuun ko já na'mi k'aku ko nda k'akuhu já xi kunntá nínku, ndaha najmi ta be mí ni xi kuitsu. Kingjásjaiyaha xinkjín má kuichúket'a ni xi tímoo. 25 Tunga b'ahá j'ai tsú nku nda:

—Jun, já xi kin'ekjas'on nubayá tíncha natsihin nínku ko títakúyaha xuta nantio.

26 As'ai nda k'akuhu já xi kunntá nínku ko já xi yankihí incha ngijkj'á já postru. Najmi incha kits'in'uhun nga j'aiko, at'aha tsankjún tsa ndjio k'uéhe xuta nantio. 27 Nk'ie nga j'aiko, tsinchá nginkun já tjíxá xi kama njakú yo. As'ai b'i kitsúhu nda na'mi titjuun:

28 —Ja b'a kik'in sisinnuu nga ndahachí najmi kama k'úénijmíhuu Jesu xuta, tunga tu sahá b'a t'n'o. Ngayjee xuta Jerusalem be ni xi títakuyó, ko mjenuu nga jin ch'anji ngabayaha ndo.

29 As'ai b'i kitsú Pedro ko já postru xingisoo:

—Títjun tjihin nga kuinú'yá'éihin Ntíaná nga xuta. 30 Jun kin'ek'ion Jesu nga kikjat'a kruu, tunga Ntíaha ntje cháháná kits'ínkj'áya ngáha ra ngabayoo. 31 Ntíaná kitsjáha kjuachánka nga kits'in nga y'ejñat'aha. Kui xi tjíña títjun nd'ai ko xi ts'ínk'anki xuta, tu xi tsjáha ra xuta Israel nga ngjuaikj'áha ra animáha ko kama ndyjat'aha jéhe. 32 Jin kiyai ko títixínyai ni xu'bi ko Espiritu Santo ya, Espiritu Santo xi Ntíaná tsjáha xuta xi nt'é'éhen.

33 Nk'ie nga kint'é já tjíxóo én xu'bi, tu ni xí 'yúhún kama kjahan, santaha kama mjehe nga ts'ínk'ien já postru. 34 Tunga nkuhú nda fariseo xi 'mi Gamaliel, xi nku nda chjine'én xi bakúya kjuatéxumoo ko xi benkjúhun ngayjee xuta, kui xi b'a kitsú nga kuich'onsje kutju já postru. 35 As'ai b'i kitsúhu já tjíxá xingisoo:

—Jun xi ntje Israel tjeheennuu, nda nda chasoo tsa mí nihi xi n'ohó jóo.

36 At'aha xi nkú kama nd'ai ngáha, nda chánka kits'in ma yjohó nda Teuda ko ma ra nju unchan já xi kitsjennkíhi. Tunga kin'ek'iehé ndo ko kindzjoya ngayjee xi kitsjennkíhi. B'a ts'in tsichukjehe ni xu'bo. 37 Ko askan ngáha, nistjin nga tís'exki ngayjee xuta, j'ai Juda, nda xi nibáha ante Galilea, ko nkjin nkjún xuta kitsjennkíhi. Tunga ta kin'ek'iehé ndo ko kindzjoya ngayjee xi kitsjennkíhi.

38 'Kui b'a maha, b'a tíxihinnuu nd'ai. Najmi tu nungijiun yjonuu ni xi tíncha ts'in já xu'bi. Najmi tu jun nkú n'ohoo. At'aha tsa ts'e xuta asunntej ni xi tíncha ts'in jóo, kuichúkje. 39 Tunga tsa Ntíanáhá ts'e niu, najmi kamanuu n'ekjio. Kutsa santahá ni ko Ntíaná títankiún kontroo.

40 As'ai kits'ínkjáihin já tjíxóo ni xi kitsú Gamaliel. Kinchjaha já postru, kingjáha ko y'ejña nkjúhun nga k'úénijmíyaha Jesu. Incha kits'in ndaí ngáha ra.

41 Incha tsitju já postru nginkun já tjíxóo nga tsjo tíncha ma ts'ihin ra, at'aha Ntíaná kitsjantehe nga un skuehe ngat'aha Jesu. 42 Ngayje nistjin tsakúya tehente ko y'énijmí má ma natsihin nínku ko xki ni'ya nga Jesu xi kits'in nibá Ntíaná.

6

Kui ngat'ai kis'et'a xá yatu já xi tsasinko já postru

¹ Nistjin nk'ie nga ja tìncha ma nkjin xuta xi yjankihj Jesu, as'ai xi nchja én griego b'a kitsú nga najmi nda títs'in xi nchja én hebreo. B'a incha kitsú nga najmi nda tichasehe jminchjín xi nchja én griego xi ja k'ien x'ihín nk'ie nga tímандzjo nichine xki nistjin. ² As'ai já postru xi te joo kinchja ñjaha ngayjee xuta ni'yakuyáha Jesu ko b'i kitsúhu:

—Jin tjihín nga k'úénjmí éhen Ntíaná. Najmi nda tjin tsa k'úéñai nga b'a n'eí, tsa tu xi yámixo chasehe ri. ³ Kui nga jun, já nts'e, tinchísjaihinu ajinnuu yatu já xi yankjún, xi kitsejihín ra Espiritu Santo ko xi nanka ts'innkjink'un, tu xi k'uaihí ri xá xu'bi. ⁴ B'a ts'in jin n'ekjas'ehe ri yjoní nga chubakoi Ntíaná ko nga k'úénjmí éhen.

⁵ Ngayjee xuta kits'ínkjáhin ni xi kitsú já postru ko j'ájin já xu'bi: Esteban, nku nda xi 'yún s'ejihín Ntíaná ko xi kitsejihín ra Espiritu Santo, Felipe, Procoro, Nicanor, Timon, Parmena, ko Nicola, nda xi nibáha nanki Antiokia. Kui nda xi najmi ntje judio tjeheñ ra tunga jahá nd'ai s'ejihín ra Ntíaná. ⁶ Já postru jaich'áha já xi yatui. As'ai já postru kinchjantjai jóo nginkun Ntíaná ko kingjénne ntsja.

⁷ 'Yún ngjindju éhen Ntíaná nanki Jerusalen ko 'yún nkjin kama xuta ni'yakuyáha Jesu. Ta nkjin já na'mi kis'ejihín Jesu.

Kui ngat'ai kichjubénijéhe Esteban

⁸ Esteban 'yún nda kits'ínkoho Ntíaná ko kitsjáha nga'yún. Kits'in kjuankjún ko ni i xi tsakúchji kjuachánkaha Ntíaná ajihín xuta nantio. ⁹ As'ai k'ua xuta ni'ya sinagoga xi 'mi Sinagogaha Xuta Ndaí incha ngji kontraha Esteban, ko k'ua xuta Cirene ya, ko xuta Alejandria, ko k'ua xi nibáha ante Cilicia ko ante Asia. Kui xi incha y'ésiko Esteban. ¹⁰ Tunga najmi kamahá ra kits'in nganaha, at'aha Espiritu Santo kitsjáha Esteban kjuankjink'un nanka nga kinchja.

¹¹ As'ai incha y'échjhi k'ua já tu xi b'a kuitsuhu nga kui xi kint'é nga Esteban ch'on kitsúhu Moise ko Ntíaná. ¹² B'a ts'in tsinchákjahan ra xuta nantio ko jáchá xi tjihín xá ko já chjine'éhen kjuatéxumoo. As'ai ngjikj'ánijé Esteban ko ngjiko má nga ma ñja já tjíxoo. ¹³ Ta incha j'aiko já testiyu tsank'á xi b'i kitsú: —Kui ndai tu nku én ch'on tsuhú títshu ninkuhu Ntíaná ko kjuatéxumoo. ¹⁴ Kinu'yái nga b'a kitsú nga Jesu, nda xi nibáha Nazaret, ts'ínkatsúnya ninku xu'bi ko nga ts'ínk'óntjaiya sin xi kich'aá xi tsakúyaná Moise.

¹⁵ As'ai ngayjee já tjíxá xi kab'entu yo tsasehe Esteban ko kikié nga b'a tjin ankjin ntítsje tjin ankjin Esteban.

7

B'i ts'in tsasinntjai yjoho Esteban nginkun já tjíxoo

¹ As'ai nda na'mi títjuun kingjásjaiyaha Esteban:

—¿A kjuaxi ni xi tìncha tsu jóo?

² As'ai b'i kitsú Esteban:

—Jun xi ntje Israel tjeheñnuu ko jun xi tjinuu xá, tasinñju manú. Ntia chánaná tsakúchjhi yjoho ntje cháná Abraham nk'ie nga tíña sa ante Mesopotamia, kintehe ni nga ngjuaik'iejña nanki Haran. ³ B'a kitsúhu: “Títjui nankihí ko t'entui xuta xinki. T'ihinnchin ante xi kuakuu.” ⁴ As'ai tsitju Abraham antehé xuta Caldea ko ngjik'iejña nanki Haran. Nk'ie nga k'ien na'mihí Abraham, Ntíaná kits'in nibáha má tintsuboo nd'ai.

⁵ 'Ei najmi kitsjáha ante xi kama ts'e, ndaha nku te má kama kuasín tsuku. Tunga kitsúya títjuhún ra nga tsjáha nga kama ts'e ei má tintsuboo nd'ai ko

nga ntje xi s'ehe askahan ta kama ts'e, ndaha tsa najmi tjihin nti Abraham kui nistjiun. ⁶ Ntjaná b'a kitsú yaha Abraham nga ntje xi s'ehe k'úentu má nga najmi kui ts'e, ko nga xuta musu n'e ma, ko nga ñju unchan nú tjihin un skuehe. ⁷ B'a kitsú ya Ntjaná: “An ts'inkokjua xuta xi musu ts'in maha. Askahan incha kuitju yo ko ts'intsjona ante xu'bi.”

⁸ Ntjaná b'a kitsúhu nga ts'in ni circuncision, tu xi b'a ts'in sakúchji ni nda xi y'éndako. Kui b'a maha, nk'ie nga kitsihin Isaac ko nga ja tjihin jin nistjin, Abraham kits'ihin ni circuncision. Isaac b'a ta kits'ihin Jacob, ko Jacob b'a ta kits'ihin nti xi te johó, xi kama ntje cháná.

⁹ Kits'innchihijá já nts'e Kuse ko tsaténaha xuta xi tjin ante Egipto. Tunga Ntjaná tsasinkohó Kuse ¹⁰ ko kits'ink'a t'axihin ngayjee kju'a un xi kisatéjin. Kitsjáha kjuankjintak'un nanka ko kjuanda nginkun nda faraon, xi nda rejhi xuta Egipto. Nda rej kitsjá xaha Kuse nga kama nda tíjuhun xuta Egipto ko nda k'akuhu ngayjee xuta xi tjin ni'yaha nda rej.

¹¹ As'ai kis'e kjintía ko kju'a un chánka ngayjee ante Egipto ko ante Canaan, má nga tjiintu ntje cháná. Najmi ta kisakúhu ra nichine. ¹² Nk'ie nga kint'é én Jacob nga Egipto tjin tuniñu, kits'inkji ntíhi xi ntje cháná maha niyá xi tjuhun. ¹³ Ko niyá xi ma johó Kuse tsakúchjihijóhó já nts'e. B'a ts'in kikiéhe nda faraon xuta xi ts'e Kuse.

¹⁴ As'ai b'a kitsú Kuse nga ngjuaichj'a Jacob xi na'mihijá maha ko ngayjee xuta xi y'aha ra, xi cháte ko kan ún maha. ¹⁵ B'a ts'in j'aik'iejñaha Jacob Egipto ko yo k'ien. Ta yo ya incha k'ien ntíhi xi kama ntje cháná. ¹⁶ Askahan ngji s'eyanji Jacob nanki Sikem, má nga tíña tsjó xi ts'atse Abraham nga kitsjáha toontaba ntíhi Hamor.

¹⁷ Nk'ie nga tsichu tíña nistjin nga ts'íintjusun Ntjaná ni xi kitsúya tíjuhun Abraham, 'yún nkjin kama sa xutaná xi kik'ientu Egipto. ¹⁸ As'ai tsatéxuma yo kj'ai nda rej xi najmi be Kuse. ¹⁹ Kui xi ts'anachaha xutaná ko kits'in'uhun ntje cháná. Kits'in kju'a'yúhun ra nga k'úentu masen ntíhi tu xi kuayáha.

²⁰ Kui nistjiun kitsin Moise ko Ntjaná kiasihin Moise. Jan sá kamaha xi cháha nga kikuhun. ²¹ Nk'ie nga kis'ejña masen, takjihin nda faraon jakj'áha ko kits'incháha xi nkúhu tsa ntíhi maha. ²² B'a ts'in tsangiyaha Moise ngayjee ni xi maha xuta Egipto. Nku nda chánka kama. Kinchja ko tse ni xi kits'in.

²³ Nk'ie nga jehe yachán nú Moise, animaha nibaha ra nga ngjitsubek'un xuta xinkjin, xi xuta Israel. ²⁴ Nk'ie nga kikié nga tín'e'uhun nku nda xi ntje Israel tjehe ra, tsasinko. Kits'ink'ien nda Egipto xi b'a kits'ihin. B'a ts'in kits'in ngajoyaha ni xi tín'ehe nda xi ntje Israel tjehe ra. ²⁵ At'aha b'i kitsú Moise nga kits'innkjink'un: “Kamankjihin xuta xinkjián nga an ts'inchjenna Ntjaná tu xi kama ndáhi ra xutana.” Tunga najmi b'ahá ts'in kits'innkjink'un xuto.

²⁶ Nistjin xi ma ndyjuun kikié Moise nga jo já xi ntje Israel tjehe ra tíntcha kjánko xinkjin ko mjehe nga kuatekj'áiyaha jóo. B'i kitsúhu: “Jun já, nts'o mahanu xinkju. ¿Á ta jun tín'e'uhun ruu xinkju?” ²⁷ As'ai nda xi títs'in'uhun nda xinkuu kitsuniña Moise nga b'a kitsúhu: “¿Yá xi kitsjá xahi nga ji xi kamai nda k'akuní ko nga chasehi tsa nda ko tsa najmi nda tín'ei? ²⁸ ¿A kohó an mjehe n'ek'ienni xi nkú ts'in kin'ek'iein nda Egipto kujña?” ²⁹ Nk'ie nga kint'é Moise éin, tsanka ko ngjik'iejña ante Madian. Yo y'ejñasún ko yo kis'entuhu jo nti.

³⁰ Nk'ie nga j'a yachán nú, nku ntítsje j'aisehe Moise ante kixiu tíña asunntu tjenki Sinai. Ajihin nku na'yá ntsje xi títi tsakúchjihijóhó. ³¹ Kama nkjúhun Moise nk'ie nga kikié ni xi tíma chjihijá ko ngjise tíñaha tu xi kuase sisihin ra. Tu kint'éhé ntaha Ntjaná nga b'a kitsúhu: ³² “An xi Ntjaha ntje cháhi, Ntjaha Abraham, Isaac ko Jacob.” Ts'atsé nkjún Moise ko najmi kama k'un nga

tsase. ³³ B'a kitsú Ntíaná: “N'esjei tjabaxín ntéhi, at'aha ante nkjúhún má nga kabisinjñai. ³⁴ Tíbe kjuanjima xi tíf'a xuta xi ts'an xi tjíntu Egipto ko tít'e nga un tíncha maha. Kaf'áijen tu xi ts'in ndáihí ra. T'endai yjohí. An ts'inkjhi Egipto.”

³⁵ 'Najmi kits'in mjehe jóo Moise nga b'i kik'ihin: “¿Yá xi kitsjá xáhi nga ji xi kamai nda k'akuní ko nga chaseihí tsa nda ko tsa najmi nda tít'e?” Tunga kuihí Moise xi kama chjihí ntítsjehe Ntíaná ajin na'yá ntsje xi títíu. B'a ts'in Ntíaná kits'inkjihí ra ko kik'ai xáha nga kui xi kama nda k'akuhu xutaná ko nga ts'in ndáihí. ³⁶ Kui xi kik'onsje xutaná Egipto. Yachán nú tjíhin kits'in kjuankjún ko ni xi tsakúchji kjuachánkaha Ntíaná Egipto ko ajihin Ntáchak'un Niú ko ante kixiu.

³⁷ 'Kui Moise xi b'a kitsúhu xuta Israel: “Ntíaná kjésintjen nku nda profeta xi nkúhu an. Ajinnuu kuitjuhu.” ³⁸ Kui Moise xi y'ejñajihin xuta nga kama ñjakú nk'ie nga y'entu ante kixiu. Kinchjako ntítsjee asunntu tjenki Sinai ko ta kinchjako ntje cháná. Kik'aihí nga tsjáná én xi ts'ínk'íentu tít'unná.

³⁹ 'Tunga ntje cháná najmi kama mjehe nga kuint'é'éhen. Tu sahá kits'in t'axín ko kama mjehe nga k'oóya ngáha Egipto. ⁴⁰ B'a incha kitsúhu Aaron: “N'endani ntia xi tsjén títjunni, at'aha najmi yaj mí nihi xi kamaha Moise, nda xi kik'onsjeni Egipto.” ⁴¹ As'ai incha kits'innda nku turu ntia ko kits'ínk'ien chu nga kitsjáha chje. Kits'intsjoho ni xi ntsja kits'inndakoho.

⁴² 'As'ai Ntíaná najmi ta kits'insihin ra xuta xu'bo. Kitsjantehe nga ts'intsjoho niñu xi tjin nk'a ján. B'a kama xi nkú ts'in tjit'a xujun éhen Ntíaná xi y'ét'a já profeta:

Jun xuta Israel, ¿a ahán kik'ainú chje,
nk'ie nga tintsuboo ante kixiu yachán nú tjíhin?

⁴³ Ni'ya najyuntehe ní ntia Moloc
ko niñuhu ntia Renfan tsankinkoo.
Sénnistjin kin'endo tu xi n'etsjohoru,
kui nga kjin ts'inkjihinu xi tjehe astun Babilonia.

⁴⁴ 'Kits'innda Moise ninku najyunte xi bakúchji nga Ntíaná tíñajihin xuta xi ts'e. Kin'enda xi nkú ts'in kisakúchjihí nga kamanda. B'a ts'in ante kixiu kis'ejñaha ra ntje cháná ninku najyuntee xi nkú nga kitsú Ntíaná. ⁴⁵ Kik'aihí ntje cháná nga kama ts'e niú. Incha y'a nk'ie nga incha jas'en ei má tintsuboo nd'ai, nistjin nk'ie nga tjíhin xá Josue ko kikjanko xuta xi tjíntu ei, xi Ntíaná kik'onsje ngandaha ntje cháná. B'a ts'in kis'ejña ninku najyuntee santaha nkúhu nga y'ejña nda rei David.

⁴⁶ 'Ntíaná kisasihin David ko David kama mjehe nga ts'indaha nku ante Ntíaná, Ntíaha ntje cháná Jacob. ⁴⁷ Tunga Salomon kits'inndaha ni'ya Ntíaná. ⁴⁸ B'a tjin kjáihin nga nk'a ján tíña Ntíaná ko nga najmi b'ejñaya ni'ya xi ts'innda xuta. At'aha b'a ts'in y'ét'a éhen Ntíaná nda profeta:

⁴⁹ Ndjiojmi ján batejña nga batexuma,
ko t'anankiu basinjñasan tsuká.
¿Mí ni'yaha xi n'endanú, títu Ntíaná,
ko má antehe kama ts'inkj'áiya?

⁵⁰ An ní kits'innda gayjee ni xu'bi.

⁵¹ B'a ta kitsú ya Esteban nga gjindju:

—Tunga jun najmi mjenuu kuinú'yá'ón. B'a ts'in nu'yó ko tjíya animanuu xi nkú joyaha xuta xi najmi be Ntíaná. Nkuhú nga tintsuba kontraha ruu Espiritu Santo. Jun xi b'a k'un xi nkúhu ntje chánuu. ⁵² ¿Má já profetaha xi najmi kitsjennki unkie ntje chánuu? Kits'ínk'ien já xi kitsúya títjun nga kj'uai

nda xi naxu ts'in. Ko nk'ie nga j'ai ndo, jun kin'ekjas'on ko kin'ek'ion. ⁵³ Jun bi ntítsje kits'inkjas'ennuu kjuatéxumaha Ntíaná tunga najmi tín'etjusunnú.

B'i ts'in kin'ek'ien Esteban

⁵⁴ Nk'ie nga kint'é já tjíxóo ni xi kitsú Esteban, tu ni xí incha kama kjahan ra ko ixí tsatehé ni'yun. ⁵⁵ Tunga máha Esteban, kitsejihin ra Espiritu Santo. Tsasenjinki nk'a ján ko kieke kjuachánkaha Ntíaná ko nga Jesu kabasinjñat'aha Ntíaná. ⁵⁶ B'i kitsú:

—iChasoo! Tíbe nga tjen tixa ndjiojmi ján ko nga Ntíhi Ndax'iun kabasinjñat'aha Ntíaná.

⁵⁷ Najmi ta tsasínñuju ra jóo Esteban. Xaáhan incha kits'in. Ngatentee nkuhú nga ngjik'á. ⁵⁸ Incha kik'onsje natsihin nantio ko yo incha y'éhe ndjio. Nku ndati xi 'mi Saulo kikunntá najyuhun já testiyu tsank'óo.

⁵⁹ Nk'ie nga tís'ehe ndjio Esteban, b'i kitsú nga kinchjako Ntíaná:

—Ji Nda Ntia Jesu, n'ekjáihin animana.

⁶⁰ As'ai tsasinkunch'in ko 'yún kikjintáya nga b'i kitsú:

—Ji Nda Ntia, najmi tu ch'axkihí ri jái ngatitsun xu'bi.

Nk'ie nga ja b'a kitsú, k'ien.

8

B'i kama nk'ie nga ja kin'ek'ien Esteban

¹ Kisasihin Saulo nga kin'ek'ien Esteban, ko ta kuihi nistjin xu'bo kich'atuts'ihin nga tu ni xí kitsjennki unchahá xuta ninku xi tjin nanki Jerusalen. Kindzjoyayje nga ngji ante xi tjin Judea ko Samaria. Tu já postru y'entu subahá sa Jerusalen. ² K'ua já xi nda tjintuyáha kingjyanji Esteban ko kikjintát'a. ³ Tunga tu xí kitsjenki unkiehé Saulo xuta ninku. Xki ni'ya jas'en nga kikjebéfe jáx'in ko jminchjín ko kits'inkjas'en nubayá.

B'i ts'in kis'enjimi éhen Ntíaná ante Samaria

⁴ Máha xuta xi kindzjoyoo, tu má xi tjeén ni nga incha ngji, yo incha y'enjimi én nda tsuhu Ntíaná. ⁵ Ante Samaria ngji Felipe nga y'enjimíhi xuta xi tjin yo nga Jesu xi kits'in nibá Ntíaná. ⁶ Kama ñja xuto nga kingjénñuju ni xi kinchja Felipe nk'ie nga incha kint'é ko kieke ni xi kits'in nga tsakúchji kjuachánkaha Ntíaná. ⁷ At'aha nkjin jáninda xi tsitjújihin xuta nga 'yún kikjintáya nga tsitju, ko nkjin xuta xi najmi ma fi ko xi nima sjai kama nkihí. ⁸ Kui nga tsjo nkjún kamaha ra xuto.

⁹ Tunga ta y'ejñahá yo nku nda xi 'mi Simon xi kits'in tj'e nistjin nk'ie. Kui xi ts'anachaha xuta xi tjin ante Samaria. B'a kitsú nga kui xi nku nda chánka. ¹⁰ Ngayjee xuta tsasínñuju ndo, b'aha ra xi ndyjaha ko santaha xi cháha. B'a incha kitsú:

—Kui nda xu'bi xi nga'yún chánkaha Ntíaná.

¹¹ Incha ts'insihin at'aha nkjin nú kits'in tj'e ndo. B'a ts'in ts'anachaha xuta.

¹² Tunga nk'ie nga tsakúya Felipe nga Ntíaná xi batéxuma ko nga Jesu xi kits'in nibá Ntíaná, kis'ejihin xuta ko kiasaténtá jmichjín ko jáx'in. ¹³ Santaha ko Simon ta kis'ejihin ko kiasaténtá. As'ai kitsjenko tehente Felipe ko kama nkjühun nk'ie nga kieke ni xi tsakúchji kjuachánkaha Ntíaná ko kjuankjún i xi kits'in Felipe.

¹⁴ Nk'ie nga kint'é én já postru xi tjintu nanki Jerusalen nga xuta xi tjin ante Samaria kits'inkjáihin éhen Ntíaná, as'ai kits'inkji yo Pedro ko Jua. ¹⁵ Nk'ie nga incha j'ai jóo yo, kinchjantjai xuta Samaria nginkun Ntíaná tu xi ts'ínkjáihin ra Espiritu Santo. ¹⁶ At'aha ndaha nku najmi kjee f'aijihin Espiritu Santo ko tu

ntáhá kiséntáhá xuta nga kits'ínkjáihin Jesu. ¹⁷ As'ai Pedro ko Jua kingjénne ntsja xuta ko kits'ínkjáihin Espiritu Santo.

¹⁸ Kikie Simon nga kits'ínkjáihin xuta Espiritu Santo nk'ie nga kingjénne ntsja já postru. As'ai kingjén'a toon já postru ¹⁹ nga b'i kitsúhu:

—K'uinú ko an nga'yún xu'bi, tu xi nk'ie nga ngjuenné ntsahana tu yáha ni ta ts'ínkjáihin Espiritu Santo.

²⁰ As'ai b'i kitsú Pedro:

—Kandyjai ko ta kandyja tjoohin, at'aha b'a n'e t'n'enkjíntak'uin nga toon ma ch'atseko ho ni xi tsjá Ntíaná. ²¹ Najmi ji tsuhu ri ko najmi ji tjehe ri xá xu'bi, at'aha najmi kixi tjíya animahi nginkun Ntíaná. ²² T'inchj'aha ri animahi ngat'aha ngatitsun xu'bi ko chubanimakoi Ntíaná, tsa tu 'yaha ts'ínndyjat'ahi ni xi kuan'enkjíntak'uin. ²³ At'aha tibe nga najmi je tjíya animahi ko tibe nga ni ch'onk'uun tji'yihin ji.

²⁴ B'i kitsú Simon:

—Chubanimakoo Ntíaná tu xi ndaha nku ni xi kuak'ihinnú najmi nibanehena.

²⁵ Nk'ie nga ja incha y'énjímí éhen Ntíaná yo Pedro ko Jua ko y'éjña chjihí xuta yáha Jesu, as'ai kik'óya ngáha nanki Jerusalen. B'a ts'in incha j'aha nkjin ante nanki xi tjin ante Samariá nga y'énjímí ts'ihin én nda tsuhu Jesu.

B'i ts'in kinchjanijmíko Felipe nku nda xi nibáha ante Etiopía

²⁶ As'ai nku ntítsjehe Ntíaná kinchjakoho Felipe. B'i kitsúhu:

—Tisintjein ko chjúbéi niyá xi bitju Jerusalen nga t'in nanki Gaza.

Ante kixiu f'a niyá xu'bi. ²⁷ As'ai tsisintjen Felipe ko ngji, ko aya niyoo kisétejín nku nda xi nibáha ante Etiopía. Nku nda eunuko niu, nku nda k'aku xi ts'inxát'aha na Candace xi na reína ha xuta Etiopía. Kui xi f'átjo ngayjee toohon na reína. Ntíaná ngji ts'intsjohó ndo nanki Jerusalen ²⁸ ko ja t'ib'óya ngáha nankihí. Yá xi tjenko kab'ejñaya ko tít's'inya xujun éhen Ntíaná xi y'ét'a nda profeta Isaiá. ²⁹ As'ai Espiritu b'i kitsúhu Felipe:

—T'ihinse tiñaihi nda xi kab'ejñaya yá ján.

³⁰ Nk'ie nga tsichuk'úhun, kint'é Felipe nga xujun xi y'ét'a nda profeta Isaiá tít's'inya ndo. As'ai b'i kitsúhu:

—¿A tímankjihin ni xi t'n'eyai?

³¹ —¿Nkú ts'in kamankjihinna nga najmi tjin xi kuitsuya sisinna? —kitsú ndo ko tsankihí Felipe nga kuiyájnuta'aha.

³² B'i ts'in tjit'a má nga tít's'inya ndo:

Ngji n'ek'ien xi nkúhu chutsanka, najmi kikjex'á ts'a, xi nkúhu chutsanka xi tichj'ajnu tsankaha.

³³ Kichajnuha ko najmi naxu kin'ehe kjuá.

Tsichakjá ntjehe at'aha kin'ek'ien.

³⁴ As'ai b'i ts'in kinchja nda k'aku xi nibáha Etiopía nga kingjásjaiyaha Felipe:

—T'inyaní, ¿yá xi tinchjanijmíyaha nda profeta ei? ¿A kui tinchjanijmíyaha yjoho a ra kj'aíhi xi tinchjanijmíyaha?

³⁵ As'ai kinchja Felipe. Má nga tít's'inya ndo kik'atuts'ihin ra nga kitsúyaha én nda tsuhu Jesu. ³⁶ Nk'ie nga t'incha ts'in niyá, tu incha tsichuhú má nga tjin ntánijua ko b'i kitsú nda k'aku Etiopía:

—Á ntánijua ei. ¿A najmi kamahá saténtá?

³⁷ B'i kitsú Felipe:

—Tsa ngayjee animahi s'ejihin yáha Jesu, kama.

B'i kitsú ndo:

—S'ejinna nga Jesucristo xi Ntíhi Ntíaná.

³⁸ As'ai b'a kitsú nga s'ejña'yún yóo ko nga joo tsitjujnya má tíjña ntánijuo. As'ai Felipe tsaténtá ndo. ³⁹ Nk'ie nga incha tsitjujin ntánijuo, Espiritu Santo ngjiko t'axihin Felipe. Nda k'aku xi nabáha Etiopia najmi ta kiekehe Felipe, tunga tsjohó kik'iehe nk'ie nga kits'inndjuú niyáha.

⁴⁰ Tsichu Felipe nanki Azoto ko xki ante ngji nga y'énijmí én nda tsuhu Jesu santaha nkúhu nga tsichu nanki Cesarea.

9

B'i ts'in jakj'á Jesucristo nda Pablo

¹ Saulo tu nku tsinchánkjúhún ra xuta xi s'ejihin Nda Ntjaná Jesu nga mjehe ts'ínk'ien. Kui nga ngjisehe ra nda na'mi tíjuun ² ko tsankihí xujun xi má nga tí'baihi kjuá, tu xi kama ngjuaihi ni'ya sinagoga xi tjin nanki Damasco ko kuangisjai yo xuta xi s'ejihin Jesu ko kj'uaikonijé nanki Jerusalen, ndaha tsa jáx'in ko ndaha tsa jminchjín.

³ Tunga nk'iehé nga títs'in niyá ko ja tábichú tiña nanki Damasco, tjen'yún kits'in ndzjehé ra Saulo nku nd'í xi nibaha nk'a ján. ⁴ As'ai tsijne t'anankiu ko kint'é nku nta xi b'i kitsúhu:

—Saulo, Saulo, ¿á an tjencki unchahaní?

⁵ —¿Yáha ji, Nda Ntia? —kitsú Saulo.

B'i kitsú xi kinchjakoho:

—An Jesu xi tjencki unchai. ⁶ Tisintjein ko t'in ajin nantio. Yo k'úinyahi ni xi tjihin nga n'ej.

⁷ Kitsankjún já xi tjenko Saulo, at'aha kint'é nto tunga najmi ch'a xi kiekehé. ⁸ As'ai tsisintjen Saulo, tunga nk'ie nga kikjex'á tunkun najmi ta kama chjihí ra. Kui nga tu kichjubénkihí ni nga ngjiko jóo nanki Damasco. ⁹ Yo kamaha jan nistjin nga y'ejña ka. Najmi chumi nihi xi kikjine ko najmi chumi ntáha xi kik'i.

¹⁰ Damasco y'ejña nku nda xi tjenckihí Jesu xi 'mi Anania. Kui xi Nda Ntjaná tsakúchjihí yjoho xi nkúhu tsa nchini kik'aihi ko b'a kitsúhu:

—Ji Anania!

—Á an ej, Nda Ntia —kitsú Anania.

¹¹ B'i kitsúhu Nda Ntjaná:

—Tisintjein ko t'in niyaté xi 'mi Niyá Kixi. Ni'yaha Juda chasjaiyai nku nda xi nibáha nanki Tarsó xi 'mi Saulo. Ntjaná tinchjako ndo. ¹² Ja kama chjihí xi nkúhu tsa nchini kuak'aihi nga nku nda xi 'mi Anania kafas'en má tíjña ko nga kamjénehe ntsja tu xi kama chji ngáha ra.

¹³ B'i kitsú Anania:

—Ji Nda Ntia, nkjin xuta títsuyana xi nkú k'uhun ndo ko ni xi najmi nda xi kits'ihin xuta xi ts'i xi tíntu Jerusalen. ¹⁴ Já na'mi k'aku ja kitsjáha kjuá xi má nga kama ngjuaike kjuá'yún ngayjee xi s'ejihin ji.

¹⁵ As'ai b'i kitsú Nda Ntjaná:

—T'in, at'aha an ja j'ajián ndo nga kui xi k'uénijmíhi an xuta xi najmi ntje Israel tjeheh ra ko já rei ko xuta xi ntje Israel tjeheh ra. ¹⁶ An kuakuchjihí nk'ie nga nkjin kjuanima kj'ujain ngat'ana.

¹⁷ As'ai ngji Anania. Jas'en ni'ya má nga tíjña Saulo ko kingjénne ntsja nga b'i kitsúhu:

—Ji nda nts'é Saulo, Nda Ntjaná Jesu xi tsakúchjihí yjoho aya niyá má nga t'nibái, kui kuats'in nibána tu xi kama chji ngáha ri ko tu xi tséjihin ri Espiritu Santo.

¹⁸ Tjen'yún tsitjunkihi tunkun Saulo ni xi b'a k'un tjabaxkfi k'un ko kama chji ngáha ra. As'ai tsisintjen ko kisaténtá. ¹⁹ Nk'ie nga ja kikjine nichine,

kisakú nga'yún ngáha rá kó chuba nistjin y'ejñajihin xuta xi yjankihí Jesu xi tjín Damasco.

B'i ts'in y'énijmí tjuhun éhen Ntíaná Saulo nanki Damasco

²⁰ As'ai y'énijmí Saulo éhen Ntíaná ni'ya sinagoga xi tjín yo nga b'a kitsú nga Jesu xi Ntíhí Ntíaná. ²¹ Kama nkjúhún ngayjee xuta xi kint'éhe. B'i incha kitsúhu xinkjín:

—¿A najmi kuihí ndai xi tjennki unkie xuta xi s'ejihin Jesu nanki Jerusalen? Kó tá kui xá j'aihi ej tú xi ngjuaikonijéhe xuta nginkun já na'mi k'aku.

²² Tunga tú sahá 'yún y'énijmí sa Saulo kó y'ejña chji nga Jesu xi kits'in nibá Ntíaná. Kits'inndyjajihin xuta xi ntje judio tjeheh rá xi tjintu Damasco.

²³ Nk'ie nga j'a nkjin nistjin, as'ai y'éndako xinkjín já judio nga incha ts'ínk'ien Saulo. ²⁴ Tunga tjihín xi kitsúyaha Saulo ni xi y'enda jóo. Nistjin nistjen incha kikuntá ankjuaha nankiu tú xi ts'ínk'ieheh Saulo. ²⁵ As'ai xuta xi yjankihí Jesu tsasinkohó Saulo. Y'éyaha nku nisín kó kikjejenntjaihi xjóhó nankiu nga jyuun.

B'i kama nk'ie nga j'ai tjuhun Saulo nanki Jerusalen

²⁶ Nk'ie nga tsichu Saulo nanki Jerusalen, mjehe nga kamangujinko xuta xi yjankihí Jesu, tunga kitsankjúhún rá ngayjee jóo, at'aha najmi kis'ejihin tsa ja tá nku nda xi tjennkihí Jesu Saulo. ²⁷ As'ai Bernabe ngjiko Saulo nginkun já postru kó kitsúyaha xi nkú ts'in aya niyóo kikie Saulo Nda Ntíaná kó nga Nda Ntíaná kinchjakohó kó xi nkú ts'in ndjá y'énijmí éhen Jesu nanki Damasco.

²⁸ As'ai y'ejña Saulo nanki Jerusalen. Y'emako já postru kó ndjá y'énijmí nga tsakúya yaha Nda Ntíaná Jesu. ²⁹ Kinchjanjimíko kó y'ésiko xuta xi ntje judio tjeheh rá xi nchja én griego. Tunga já xu'bi tsangisjai niyá xi nkú ts'in kama ts'ínk'ien Saulo. ³⁰ Nk'ie nga kint'é já nts'eé ni xu'bi, as'ai ngjiko Saulo nanki Cesarea. Ja kamoó kits'ínkji Tarso.

³¹ Kis'ehe kjuajyu xuta ninku xi tjín ngayjee ante Judea, ante Galilea kó ante Samariá. 'Yún kis'ejin saha Ntíaná. Kikienkjún Ntíaná nga y'entu kó Espiritu Santo tsasinkohó nga 'yún kama nkjin sa.

B'i ts'in kits'ínkhi Pedro nda Enea

³² Nk'ie nga tsú'bak'un Pedro xuta ninku xi tjín xki ante, as'ai tá j'aisehe xuta xi ts'e Ntíaná xi tjín nanki Lida. ³³ Yo kikie nku nda xi 'mi Enea xi jin nú tjihín nga kjijñasun nachan, at'aha nta sjai. ³⁴ As'ai b'a kitsúhu:

—Ji Enea, Jesucristo títs'ínkhihi. Tisintjein kó t'endai kamañi.

Tá kuihi chubó tsisintjen Enea. ³⁵ Ngayjee xuta xi tjintu Lida kó Saron kikie nga tsisintjen Enea kó kits'ínkjáihín Nda Ntíaná.

B'i ts'in kits'ínkj'áiyaha Pedro tachjuún Tabita

³⁶ Nanki Jope y'ejña nku tachjuún xi tjennkihí Jesu xi 'mi Tabita, j'áin xi tsuhu rá Dorca nga én griego. Kui xi ngayje nistjin kits'in ni xi nda kó kitsjáha xuta x'an ni xi machjéhen. ³⁷ Kui nistjiun kisate ch'in kó k'ien. Askahan nga ja jejnú yjonintehe, kis'ejña nku aya 'ma.

³⁸ Nk'ie nga kint'é xuta ni'yakuyaha Jesu xi tjintu nanki Jope nga nanki Lida tíña Pedro, as'ai kits'ínkjisehe jo já, at'aha tíña maha xinkjín nankiu. B'i kitsú jóo nga j'ai nchjako Pedro:

—Najmi tú n'ek'andayai. Nibáasení.

³⁹ As'ai tsisintjen Pedro kó ngjiko jóo. Nk'ie nga ja tsichu nanki Jope, xuta xi tijncha yo ngjiko aya 'ma xi má nga kjijña yjoninte k'ien. Ngayjee jminchjín xi ja k'ien x'ihín j'aitset'áha Pedro nga tijncha kjintá kó tijncha bakú x'ótji kó kj'ái sa najyun xi ts'innda Dorca nk'ie nga y'ejña. ⁴⁰ As'ai kik'onsje Pedro

ngayjee xuta xi tìncha yo ko tsasinkúnch'in nga kinchjako Ntíaná. Tsase ts'íhin ra yjoninte k'ien nga b'i kitsú:

—Ji Tabita, tísintjein.

As'ai kikjex'ánki tunkun tachjúun. Nk'ie nga kieke nga yo síjña Pedro, y'ejña kutu. ⁴¹ Pedro jakj'á ntsja tachjúun ko kikjesintjen. Kinchjaha xuta ninku ko jminchjín xi ja k'ien x'íhin ko kits'ínkjas'en tík'un ngáha ra tachjúun. ⁴² Ngayjee xuta xi tjin nanki Jope kint'é ni xi kamo ko nkjin xi kis'ejihin Nda Ntíaná Jesu. ⁴³ Nkjin nistjin kamaha Pedro nga y'ejña nanki Jope ni'yaha nda xi 'mi Simon xi f'áxi tjabaxín.

10

B'i ts'ín ngjisehe Pedro nda Cornelio

¹ Nanki Cesarea y'ejña nku nda xi 'mi Cornelio xi nda jun k'akuhu já jun xi 'mi Já jun Italiano. ² Kui ko ngayjee xuta xi tjintu ni'yaha tjoho ko benkjún Ntíaná. Tsjáha xuta x'an ni xi machjéhen ko tehente nchjako Ntíaná. ³ Nku niyá nkú ra ma nga chuba jan nga ngixuun kama chjihí nku ntítsjehe Ntíaná xi nkúhu tsa nchini kik'aihi kamaha. Kieke Cornelio nga jas'en ntítsjee má tijn ko b'a kitsúhu:

—Ji Cornelio!

⁴ —¿Mí nihi, Nda Ntia? —kitsú Cornelio nga tsase ko títankjúhún ts'íhin.

B'i kitsú ntítsjee:

—Tsasínñuju Ntíaná ni xi tsinchihí ko tibe nga tí'baihi xuta x'an ni xi machjéhen. ⁵ Kui nga n'ekjihini nanki Jope já xi kuinchjaha ra Simon, kui xi ta 'mi Pedro. ⁶ Kui xi tijn ni'yaha nda Simon xi f'áxi tjabaxín, nda xi tiña andai ntáchak'uun síjña ni'yaha.

⁷ Nk'ie nga ja ngji ntítsje xi tinchjako, as'ai kinchjaha Cornelio jo já musuhu ko j'ájin ajihin já jun xi tihin nku nda jun xi tjoho Ntíaná. ⁸ Kitsúyaha ngayjee ni xi kamo, as'ai kits'ínki nanki Jope.

⁹ Nistjin xi ma ndyjuun, nk'ie nga tít'sín niyá jóo ko nga ja túbichú tiña ajin nantio, Pedro ngji nchjako Ntíaná nk'a ni'ya má nga tijn, nkú ra ma nga chuba te jo. ¹⁰ As'ai tu kama bjohó ra ko mjehe kjine ni. Nk'ie nga tís'echjáhan nichine, kama chjihí nku ni xi nkú joyaha tsa nchini kik'aihi kamaha. ¹¹ Kieke nga tsix'á nk'a ján ko nga nibajen t'anankiu nku ni xi b'a tjin xi nkú joyaha nku najyun tjebe chánka xi tjt'a'yún nga ñjuu nkun. ¹² Tjintuyá ayaha niu ngayje tjká chu xi b'ema ko xi b'éfe yjoho t'anankiu ko nise xi b'ematen nk'a ján.

¹³ As'ai kint'é Pedro nku nta xi b'i kitsúhu:

—Pedro, tísintjein. N'ek'iein chu ko chinei.

¹⁴ B'i kitsú Pedro:

—Najmi, Nda Ntia. Ndahachí najmi kjee kjine ni xi tijn nkjúhun kjuatéxumo nga kama chine, ni xi najmi je nginkun Ntíaná.

¹⁵ As'ai ta kinchja ngáha nto niyá xi ma joho. B'i kitsú:

—Ni xi kits'ín Ntíaná nga ja je nginkun, najmi tu ji 'mihí nga najmi je.

¹⁶ Jan niyá b'a kama, as'ai ngjinji ngáha niu nk'a ján. ¹⁷ Nk'ie nga ta tít'sínkjink'uhun Pedro nkú tsuhu ra ni xi kama chjihí, tu tsichuhú asti ankjuo já xi kits'ín nibá nda Cornelio. Kísakúhu jóo ni'yaha Simon, nda xi f'áxi tjabaxín. ¹⁸ As'ai kingjásjaiya tsa yo tijn Simon xi ta 'mi Pedro.

¹⁹ Nk'ie nga tu nku tít'sínkjink'uhún Pedro ni xi kama chjihí, Espiritu Santo b'i kitsúhu:

—Chase mai. Jan já títangisjaihi. ²⁰ Tísintjein ko titjujein. Najmi tu n'ejó tak'uin nga t'inkoi, at'aha an kats'in nibá jóo.

²¹ As'ai tsitjuen Pedro nga j'aisehe jóo ko b'i kitsúhu:

—An xi t́binchisjó. ¿Mí xáha xi kj'úái_hinu?

²² B'a incha kitsú jóo:

—Nda jun k'aku Cornelio kats'ín nibáni. Benkjún Ntíaná ndo ko naxu ts'ín ni xi ts'ín. Nda ts'ín nchjanijmíyaha rá ngayjee xuta judio ndo. Nku ntítsjehe Ntíaná b'a kitsúhu nga kjuáichj'aihi nga k'úin ni'yaha ko nga kuásínñjuhu ni xi k'úihin.

²³ Kits'ínkjáihin Pedro jóo ko yo incha kits'ínkj'a nistjen. Nistjin xi ma ndyjuun ngjiko jóo. Ta ngjiko k'ua já ninku xi tjín nanki Jope. ²⁴ Nistjin xi ma johu tsichu nanki Cesarea. Tíkuyá Cornelio ko ta tíkuyá xuta xi kits'ínkint'é, kui xi xuta xinkjín ko xuta xi nda nchjako. ²⁵ Nk'ie nga ja tífás'en Pedro ayoo, Cornelio j'ai ts'ínkjáihin ko tsasinkúnch'int'aha nga kits'ínsjoho. ²⁶ Tunga kikesintjehén rá Pedro ko b'i kitsúhu:

—Tísintjein. Ta xutaná xi nkúhu ji.

²⁷ Tínchjako ts'ihin nga jas'en ayoo ko kieke nga nkjin xuta kama ñjakú yo.

²⁸ As'ai b'i kitsúhu:

—Jun yo nga nku nda xi ntje judio tjeheh rá najmi tsjántehe kjuatéxumaha tsa kama ñjako xuta xi najmi ntje judio tjeheh rá ko tsa kjuas'en ni'yaha. Tunga Ntíanáhá tsakúchjina nga najmi tjihin nga kj'uján xuta, tsa xi je ko xi najmi je xi nkú títu kjuatéxumani. ²⁹ Kui kjuaha nk'ie nga kichubahanú, najmi jo jan tjihinna nga kjúáisenú. Kui b'a maha, t'inyahanú mí kjuaha nga kichubahanú.

³⁰ As'ai b'i kitsú Cornelio:

—Ma ñju nistjin, nkú rá ma chuba jan nga ngixuun, ni'yana t́inchjaka Ntíaná. Tu j'ai sinjñahá nku nda xi t́b'at'ai najyun xi yja. ³¹ Kui xi b'a kitsúna: “Cornelio, Ntíaná tsasínñjuhu ni xi tsinchihí ko t́be nga t́baihi xuta x'an ni xi machjéhen. ³² Kui nga n'ekj́ihini nanki Jope já xi kuinchjaha rá Simon, kui xi ta 'mi Pedro. Kui xi t́jña ni'yaha Simon xi f'áxi tjabaxín, nda xi tiña andai ntáchak'uun śjña ni'yaha.” ³³ Kui nga tjen'yún ngjichj'ahána ji, ko nda kuan'ei nga kjúái. Kui kjuaha kabintsubahani ei ngayjei nginkun Ntíaná tu xi k'uasínñjuhu ri ngayjee én xi kitsúhi Ntíaná nga kuixínyani.

B'i ts'ín y'énjímí Pedro éhen Ntíaná ni'yaha Cornelio

³⁴ As'ai b'i kitsú Pedro nga kik'aha éhen:

—Mankjinna nd'ai nga kjuaxi kjáihin nga najmi ngabi ts'ín Ntíaná ajihin xuta. ³⁵ Ts'ínkjáin níhi tu má xuta naxinantáha ni xi tjín asunntee xi benkjúhuun ko xi naxu ts'ín nginkun.

³⁶ Ntíaná kits'ínkint'é xuta xi ntje Israel tjeheh rá én nda tsuhu Jesucristo. Kui xi Nda Ntíaha ngayjee xuta ko kui xi tsjáha xuta kjuajyuhu Ntíaná. ³⁷ Yo én xi kichuba ngayjee ante Judea, b'aha rá ante Galilea nk'ie nga ja kamaha Jua nga tsaténtá ko y'énjímí éhen Ntíaná. ³⁸ Yo xi nkú ts'ín Ntíaná kits'ín nibájen Espiritu Santo nga j'aitsej́ihin rá Jesu, nda xi nibáha nanki Nazaret, ko kitsjáha nga'yún. Kui xi k'ujatsú'ba nga kits'ín ni xi nda ko kits'ínkíhi ngayjee xi tjintuj́ihin jánindo. Ntíaná kits'ínxájihin Jesu.

³⁹ Jín kiyai ko bixíyai ngayjee ni xi kits'ín Jesu ante Judea ko nanki Jerusalen. Kis'et'a kruu nga kin'ek'ien. ⁴⁰ Tunga Ntíanáhá kits'ínkj'áiya ngáha rá ngabayoo nistjin xi ma jahan ko tsakúchjini. ⁴¹ Najmi ngayjee xuta tsakúchjihí yjoho, tu nkuhú jín xi j'ájin títjunni Ntíaná nga kuixínyai xuta xingisoo. Jín kichinekoj ko ki'yukoj nk'ie nga ja j'áiya ngáha rá ngabayoo.

⁴² Y'éxáni nga tjihin nga k'úénjímíhi xuta ko kuixínyai nga Ntíaná kitsjá xáha nga kui kuasehe ni xi nda ko ni xi najmi nda kits'ín xuta xi tjintu t́k'un ko xi k'ien. ⁴³ Ngayjee já profeta kinchjanijmíyaha Jesu. B'a incha kitsú nga ngat'aha Jesu kama ndyjat'aha rá jéhe ngayjee xuta xi s'ejihin.

B'i ts'in kits'ínkjáihin Espiritu Santo xuta xi najmi ntje judio tjehen ra

⁴⁴ Nk'ie nga ta tinchjaha Pedro, tu nibajennehé ra Espiritu Santo ngayjee xuta xi tinchja basínñujuhú én xi tinchja. ⁴⁵ Kama nkjúhun já ninku xi ntje judio tjehen ra xi tjenko Pedro nk'ie nga kkie nga Ntíaná kitsjáha Espiritu Santo xuta xi najmi judio. ⁴⁶ At'aha kint'é nga kj'ai kj'ai én kinchja xuta ko nga kits'ínkie yjoho nga Ntíaná xi tjihin kjuachánka. As'ai b'i kitsú Pedro:

⁴⁷ —¿A tjin xi najmi tsjante nga saténtá xuta xu'bi xi ja kuats'ínkjáihin Espiritu Santo xi nkúhu ñá?

⁴⁸ B'a kitsú Pedro nga saténtá xuto at'aha ja kis'ejihin Jesucristo. Ja kamo, tsinchihi Pedro nga k'úéjña sa yo.

11*Pedro b'i ts'in kitsúyaha xuta ninku Jerusalen ni xi kama ni'yaha Cornelio*

¹ Kint'é já postru ko já nts'eé xi tjin ante Judea nga xuta xi najmi ntje judio tjehen ra ta kits'ínkjáihin éhen Ntíaná. ² Nk'ie nga j'ai ngáha Pedro nanki Jerusalen, y'ésikohó já judio xi tinchja tsu nga tjihin nga n'e ni circuncision xi nkú nga títsu kjuatéxumoo. B'i kik'ihin:

³ —¿Á ji tsitjas'ehenni ni'yaha ko kichinekohoni já xi najmi kin'ehe ra ni circuncision?

⁴ As'ai kik'atuts'ihin Pedro nga kitsúya chich'in ngayjee ni xi kamo. B'i kitsú:

⁵ —Nk'ie nga tinchjaka Ntíaná nanki Jope, kama chjina nku ni xi nkúhu tsa nchini kik'aina. Kkie nku ni xi b'a tjin xi nkú joyaha nku najyun tjebe chánka xi jtít'a'yún nga ñjuu nkun. Nibajehen nk'a ján ko j'aijén santaha má tíjña. ⁶ Nk'ie nga tsase nda nda mí nihi xi tinchaha, kkie chu xi b'ema, chu xi tjin ngijño, xi b'efe yjoho t'anankiu ko nise xi b'ematjen nk'a ján.

⁷ 'As'ai kint'e nku nta xi b'i kitsúna: “Pedro, tsintjein. N'ek'iein chu ko chinej.” ⁸ B'a kixian: “Najmi, Nda Ntia. Ndahachí najmi kjee kjine ni xi tíjña nkjúhun kjuatéxumoo nga kama chine, ni xi najmi je nginkun Ntíaná.” ⁹ As'ai ta kinchjakohó ngáhana nta xi nibaha nk'a ján niyá xi ma joho. “Ni xi kits'in Ntíaná nga ja je nginkun, najmi tu ji 'mihí nga najmi je nginkun”, kitsúna. ¹⁰ Jan niyá b'a kama, as'ai ngjinji ngáha nk'a ján ngayjee niu.

¹¹ 'Ta kuihi chubo tsichu ni'ya xi má nga tíjña jan já xi nibaha Cesarea nga j'aikj'ána. ¹² B'a kitsúna Espiritu nga najmi jo jan kamana nga kfínka jóo. Ta ngjikona já nts'eé xi jun xu'bi ko tsitjas'ein ni'yaha ndo. ¹³ As'ai kitsúyaní xi nkú ts'in kkie nku ntitsje aya ni'yaha nga j'ai sinjñat'aha ko b'a kitsúhu: “N'ekj' naki Jope já xi kuinchjaha Simon, kui xi ta 'mi Pedro. ¹⁴ Kui xi kuinchjakohi. Én xi kuitsuhi, kui xi ts'íink'ankihi ko ngayjee xuta xi ts'i.”

¹⁵ 'Nk'ie nga kik'atuts'ihin nga kinchja, Espiritu Santo nibajennehe xuta xu'bo xi nkú ts'in nibajennená nga tjuhun. ¹⁶ As'ai j'áitsjenna ni xi kitsúná Nda Ntíaná: “Ntánijua tsaténtáha Jua tunga máha jun, Espiritu Santo saténtáhanu.”

¹⁷ Kui b'a maha, tsa Ntíaná ta títsjáha ra xuta xu'bo ta kui nihi xi kitsjáná xi s'ejinná Nda Ntíaná Jesucristo, yáha an tsa k'uechjáha ra Ntíaná?

¹⁸ Nk'ie nga kint'é jóo ni xi kitsú Pedro, najmi ta ngji kontraha ra. Tu saha kits'intsjoho Ntíaná. B'i incha kitsú:

—A xuhu ta kohó xuta xi najmi ntje Israel tjehen ra kitsjáha Ntíaná nga ngjuaikj'áha ra animaha tu xi kama k'úéntu tík'un síhin.

B'i kama nga kis'enijmí éhen Ntíaná nanki Antiokia

¹⁹ Nk'ie nga kin'ek'ien Esteban, ta kin'e uncha xuta ninku xi k'oo. Xi kindzjoya incha tsichu santaha ante Fenicia, xjo Chipre ko nanki Antiokia.

Tu nkuhú xuta xi ntje judio tjeheñ ra y'énijmíhi éheñ Ntíaná. ²⁰ Tunga kis'ehé ajihin jóo k'ua já xi nibáha xjo Chipre ko já xi nibáha ante Cirene xi incha tsichu nanki Antiokia ko kinchjako xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra, xi nchja én griego. Y'énijmíhi xuto én nda tsuhu Nda Ntíaná Jesu. ²¹ Nga'yúhün Ntíaná tsasinkoho ko nkjin kama xi kis'ejihin ko kits'ínkjáihin Nda Ntíaná.

²² As'ai kint'é xuta ninku xi tjín nanki Jerusalem ni xu'bj. Kui nga kits'ínkjihí Bernabe nanki Antiokia. ²³ Nk'ie nga tsichu Bernabe yo, kkie xi nkú ts'ín Ntíaná títsjáha kjuandaha xuta xi tjín yo ko kama tsjoho. B'a kitsúhu ngayjee xuta nga ngayjehe k'un kas'ejin tehentehe Ntíaná. ²⁴ B'a ts'ín kinchja Bernabe at'aha nda animaha. Kitsejihin ra Espiritu Santo ko 'yún s'ejihin Ntíaná. Nkjin nkjún sa xuta kis'ejihin Nda Ntíaná yo.

²⁵ As'ai ngji Bernabe nanki Tarsu nga ngjingsjái Saulo. ²⁶ Nk'ie nga kisakúhu, j'aiko Antiokia. Yo y'entujíhin xuta ninku nku nú tjíhin ko incha tsakúyaha nkjin nkjún xuta. Xuta ni'yakuyáha Jesu xi kis'e Antiokia, kui xi tjun kik'in xuta cristiano.

²⁷ As'ai tsitju nanki Jerusalem k'ua já profeta nga ngji nanki Antiokia. ²⁸ Nku ndo xi 'mi Agabo tsasinña nk'ie nga Espiritu kits'ínkinchjaha ko kitsúya nga kjintía s'e ngayjee asuntee. B'a kama nk'ie nga tjíhin xá nda tíjün Romá xi 'mi Claudio.

²⁹ Nk'ie nga kiyaha nga b'a kama, as'ai y'éndako xinkjín xuta ni'yakuyáha Jesu xi tjín nanki Antiokia xi má nga tsjá nga nkúnkú ni xi tjíhin xi nkú ts'ín behe k'un, tu xi kuasinkoho já nts'eé xi tjín ante Judea. ³⁰ B'a incha kits'ín ko kits'ínkjí Bernabe ko Saulo nga kui xi ts'ínkjás'ehen toon chje jácháha xuta ninku.

12

B'í ts'ín kin'ek'ien Santiago ko b'í ts'ín kin'ekjas'en nubayá Pedro

¹ Kui nistjin xu'bo nda rei Herode Agripa jakj'ánijé k'ua xuta ninku tu xi kits'ín'uhün ra. ² B'a kitsú nga kicha n'ek'ieheñ Santiago nda nts'e Jua. ³ Nk'ie nga kkie nga tsjo kamaha já judio ni xi kits'ín, ta jakj'ánijé Pedro. S'í Pascua b'a kamo, nistjin nga chine ninkuan xi najmi tjíhin na'yu san.

⁴ Nk'ie nga jakj'ánijé Pedro, kits'ínkjás'en nubayá má nga ñju tjíhin kits'ínk'a xinkjín já jun xi kúnntaha. At'aha mjehe Herode ts'ínkokjua Pedro nginkun xuta nk'ie nga kj'ua s'íu. ⁵ Kui nga kichunntáha Pedro nga kjiyaha nubayóo, tunga 'yúhün kinchjako Ntíaná xuta ninku nga títbankintjái Pedro.

B'í ts'ín tsitju nubayóo Pedro

⁶ Ni xi kama nku nistjen kintehe ni nga ts'ínkokjua Herode Pedro nginkun xuta, kjife Pedro nga kjijñaya maseheñ jo já jun. Jo n'úkicha tjíkjáha. Ko kj'ai já jun xi tíncha kunntá ankjua nubayóo. ⁷ As'ai tu nkuhú ntítsjehe Ntíaná j'ai sinña yo ko kama ndzjen aya nubayóo. Kits'ínko tjiaha Pedro nga kits'ínkj'áha ko b'í kitsúhu:

—Kítsa tsíntjein.

As'ai tsixuntu n'úkicha xi tjíkjá ntsja Pedro. ⁸ B'í kitsú ya ntítsjee:

—T'e'yúnkjái tjabaxín ndayáhi ko tjayai tjabaxín ntéhi.

As'ai b'a kits'ín Pedro. B'í kitsú yaha:

—Tjasuntjai najyun ndjuhi ko tsjénkiní.

⁹ As'ai kitsjennkíhi Pedro ntítsjee nga ndaha najmi be tsa kjuaxi a ra najmi kjuaxi ni xi títs'ín ntítsjee. B'a kamaha xi nkúhu tsa chini tí'baihi. ¹⁰ Incha j'a má tíjntu já jun xi tjun tíncha kunntá yo ko ta j'a xi ma joho. Incha tsichu ankjua kicha xi tjeñ niyáté xi fi ajin nantio. Tsix'á suba ankjuo. Nk'ie nga

incha tsitju ko j'a nku niyáté tjihin, tjen'yún kindyjahá ntítsjee nga ngji t'axíhin Pedro.

¹¹ As'ai kamankjihin Pedro xi nkúhu tsa j'a ngáha ra ko b'a kitsú:

—Kjuaxi nga Ntíaná kuats'in nibá ntítsjee. K'uakasje'ana aya ntsja Herode Agripa ko ngayjee ni xi tikuyáha xuta judio.

¹² Nk'ie nga ja kamankjihin ni xi kamoo, as'ai ngji ni'yaha Maria naaha Jua xi ta 'mi ya Marco, má kama ñjakú nkjin xuta nga tinchjako Ntíaná.

¹³ Kits'ínkjane Pedro ankjuo ko takjin xi 'mi Rode j'aisehe. ¹⁴ Nk'ie nga kint'é takjiun ntaha Pedro, 'yún kama tsjoho ko tsangatsanka nga ngji tsuyaha xuta xingisoo nga asti ankjuo síña Pedro. Ta ndaha najmi kikjex'á ankjuo.

¹⁵ —¿A tíma lukú ní? —kik'ihin.

Tunga b'ahá kitsú takjiun nga kjuaxi niu.

—Kutsa ntítsjee ní Pedro niu —kitsú jóo.

¹⁶ Máha Pedro, tu nku títs'ínkjanehé ankjuo. Nk'ie nga kikjex'á ankjuo jóo ko kieke nga Pedro niu, tu ni xi kitsankjúhún. ¹⁷ Tunga kits'ínk'ajnihí ntsja Pedro nga b'a kitsú nga najmi kuinchja jóo. Kitsúyaha xi nkú ts'in Ntíaná kik'onsjee aya nubayóo ko b'a kitsúhu jóo:

—T'inyohoo Santiago ko já nts'eé ni xi kamoo.

As'ai tsitju nga ngji t'axín.

¹⁸ Nk'ie nga kama seen, ndaha najmi be nkú ts'ín já juun, at'aha najmi be má kafíhi Pedro. ¹⁹ Kitsjá kjuá Herode Antipa nga kuinchisjai, tunga najmi kisakúhú ra. Kui nga kits'ínk'okjuaha já jun xi tíncha kunntá nubayóo ko b'a kitsú nga n'ek'ien. Kui nistjiun tsitju Herode Agripa ante Judea nga ngjik'iejña nanki Cesarea.

B'i ts'in k'ien Herode Agripa

²⁰ Herode Agripa tíñachánko xuta nanki Tiro ko xuta nanki Sidon. As'ai nkuhú kits'in yjoho xuta xu'bo nga j'aisehe Herode. Títjun nda kinchjako nda Blasto, kui xi nku nda k'aku ajihin já xi ts'ínxát'aha nda rej. Askahan kinchjako nda rej nga tsankihi kjuajyu, at'aha xuta nankihi jóo nankihi nda rej b'atse nichine.

²¹ Nistjin xi kitsú Herode nga kuinchjanijmíko jóo, kingja najyun tsjo tjihin ko y'ejña ante má nga ts'in kjuá ko kinchjaya. ²² As'ai b'i kitsú xuta nga incha kikjintáya:

—Najmi nda xi tinchjai. Ntíahá niu.

²³ Ta kuihi chubo nku ntítsjee Ntíaná kitsjá ch'ihin Herode, at'aha najmi tjun y'ejña Ntíaná tsa kits'ínkie yjoho nga Ntíaná xi chánka. Chjuntu kikjinehe ko k'ien.

²⁴ Tunga ngjindjuhú éhen Ntíaná ko kis'enijmí tu má xi tjeén ni.

²⁵ Bernabe ko Saulo, nk'ie nga kama ndjuúhu xá xi kik'ajhi nanki Jerusalem, kik'óya ngáha nga ngjiko Jua xi ta 'mi Marco.

13

B'i ts'in kik'ai xaha Bernabe ko Saulo

¹ Ajihin xuta ninku nanki Antiokia y'entu Bernabe, Simon xi ta 'mi Nda Jma, Lucio xi nibáha ante Cirene, Manaen xi kama chako Herode Antipa xi tsatexuma ante Galilea, ko Saulo. Kui jái xi já profeta ko já maestru. ² Nk'ie nga kama ñjakú nga tíncha ts'intsjoho Ntíaná ko nga tjintu kjintía, as'ai Espiritu Santo b'i kitsúhu:

—N'e t'axínnú Bernabe ko Saulo tu xi ts'íhin xá xi tsjaha.

³ Y'entu kjintía xuta ninku, kinchjako Ntíaná ko kingjénne ntsja Bernabe ko Saulo. As'ai kits'ínkji.

B'i ts'ín y'énjímí éhen Ntíaná Saulo ko Bernabe xjo Chipre

⁴ Kui b'a maha, nk'ie nga kits'ínkijihí rā Espiritu Santo jóo, incha ngji nanki Seleucia ko yo jas'en nku tsutsu xi ngjikohó xjo Chipre. ⁵ Nk'ie nga tsichu nanki Salamina, y'énjímí éhen Ntíaná ni'ya sinagogaha xuta judio xi tjin yo. Ta incha tjenko ya Jua nga tibasinkohó.

⁶ As'ai incha j'atikjá ngayjee xjo Chipre ko tsichu nanki Pafó. Yo kisatéjin nku ndatj'e judio xi 'mi Barjesu. Nku nda profeta kits'ín ma yjoho ⁷ ko tjenko nda títjuhun Chipre. Nku nda kitikjua xi 'mi Sergio Paulo nda títjuun. As'ai kinchjaha Bernabe ko Saulo, at'aha mjehe kuasínñjuhu éhen Ntíaná. ⁸ Tunga ndatj'ee, xi ta Elima 'mi ya nga én griego, ngji kontraha Bernabe ko Saulo. Y'éch'ohó nda títjuun tu xi najmi s'ejihin rā yáha Jesu.

⁹ As'ai j'aitsejihin rā Espiritu Santo Saulo, xi ta 'mi ya Pablo. Tsase'a ndatj'ee ¹⁰ ko b'i kitsú:

—jji xi tu nku ch'anachahá ri xuta ko 'yún ch'onk'uin! jji xi ntíhi ndanindoo, at'aha b'a tín'ei xi nkú ts'ín! jji xi tinchun kontrahí ngayjee ni xi naxu nginkun Ntíaná! ¿A tu nku n'etsitinní ni xi nda tjihin Ntíaná? ¹¹ Nd'ai ngjuai kontrahi nga'yuhun Ntíaná. Kama kai. Chuba nistjin najmi ta chahani ts'íu.

Ta kuihi chubo tjen'yún najmi ta kama chjihí rā ndatj'ee. Kama jyuhun ko chuba kikjatsú'bahá nga tsangisjai nku xi kjébénkihi. ¹² Nk'ie nga kieke nda títjuun ni xi kamoó, kama nkjühun ni xi tsakúya Pablo nga yáha Nda Ntíaná Jesu ko kis'ejihin Jesu.

B'i ts'ín y'énjímí Pablo éhen Ntíaná ante Pisidia

¹³ As'ai Pablo ko já xi tjenko jas'en nku tsutsu. Tsitju nanki Pafó ko tsichu Perge, nanki xi tijnajihin ante Panfilia. Yo y'éjña Jua jóo ko kik'óya ngáha nanki Jerusalen. ¹⁴ Pablo ko já xingisoo tsitju nanki Perge ko ngji nanki Antiokia, nanki xi tijnajihin ante Pisidia. Nku xuatu jas'en ni'ya sinagoga xi sijña yo ko y'entu. ¹⁵ Nk'ie nga kin'eya xujun kjuatéxumoo ko xujun já profeta, b'i kitsú já k'akuhu xuta ni'ya sinagoga nga kinchja:

—Jun já nts'e, tsa tjinnuu én xi k'úénjímíhuu xuta, chubo nd'ai.

¹⁶ As'ai tsisintjen Pablo. Kingjénnk'a ntsja tu xi kuasínñjuhu xuta ko b'i kitsú:
—Jun xi ntje Israel tjehehenuu ko jun xi najmi ntje Israel tjehehenuu xi yankjún Ntíaná, tasinñjunú. ¹⁷ Ntíaha xuta Israel, kui xi j'ájihin ntje cháná ko nku naxinantá chánka kits'ín ma nk'ie nga tjintu sa ante Egipto, má nga y'entut'á x'an. Askahan nga'yuhun kik'onsjekoho ntje cháná ante Egipto. ¹⁸ Kits'íntentaha ante kixiu nkú rā ma yachán nú. ¹⁹ Kits'ínkje yatu nanki i xi tjin ante Canaan ko kitsjáha ntje cháná antehé tu xi kama ts'ehé.

²⁰ Askahan, nkú rā ma tsa ñju unchan ko cháte nú, Ntíaná kitsjá xáha já jue tu xi kuatéxumaha rā naxinantáná santaha nga tsichu nistjihin nda profeta Samuel. ²¹ As'ai tsanki naxinantáná nga nku nda rej kuatéxumaha. B'a ts'ín Ntíaná kitsjáha rā nku nda rej. Yachán nú tjihin tsatéxuma Saul xi ntíhi Cis xi y'aha rā ntjehe Benjamin.

²² Askahan Ntíaná kikje'áha xóo Saul ko David kits'ín ma nda rejihí xuta. Kitsúya Ntíaná yáha David: “Kuasakúna David ntíhi Isai. Kui xi nku nda xi tsjo maha animana, xi ts'íintjusunyje xi nkú nga ts'ín mjena.” ²³ Ntjehe David nibaha nda xi kitsúya títjun Ntíaná nga ts'íin nibásehe xuta Israel tu xi ts'íink'ankihi. Kui ndo xi Jesu.

²⁴ Kintehe ni nga j'ai Jesu, Jua y'énjímíhi ngayjee xuta Israel. B'a kitsúhu nga tjihin nga ngjuaikj'áha rā animaha ko saténtá. ²⁵ Nk'ie nga ja tábichúket'a xáha Jua, b'a kitsú: “¿Yá xi tábixíun nga an? Najmi an nda xi tichuyóho. Askahan nibá nku xi 'yún nk'a tjen sa nga an, nga santaha najmi an tsuhuna tsa an kjendáya n'úhu ntéhe.”

26 'Jun já nts'e, jun xi ntjehe Abraham ko jun xi najmi Israel tjeheñnuu xi yankjún Ntjaná, ñá kin'e nibáná én xu'bi xi ts'ínk'ankiná. 27 At'aha xuta Jerusalen ko já tjíxáha najmi kamankjihin yáha Jesu ko ta ndaha ni xi tjit'a xujuhun já profeta xi n'eya xki xuatú. Incha kitsú nga ngabaya tjeheñ Jesu. B'a ts'in incha kits'intjusuhun ni xi y'et'a já profeta. 28 Ndaha tsa najmi kisakújihin mí kjuaha nga kama n'ek'iehen, tunga tsinchihí ra Pilato nga n'ek'ien Jesu.

29 'Nk'ie nga ja kits'intjusun jóo ngayjee ni xi tjit'a xujun éhen Ntjaná má nga tinchjanijmíyaha Jesu, as'ai kikjejent'a kruu ko kingjáyaji. 30 Tunga Ntjanáhá kits'ínkj'áíya ngáha ra ngabayoo. 31 Jesu nkjin nistjin tsakúchjhi yjoho já xi tsitjukoho ante Galilea nga ngjikocho nanki Jerusalen. Nd'ai kui já xu'bo xi tinchja tsuyaha xuta ni xi incha kikié.

32 'Jin ta tibixínyai én nda tsu xu'bi xi tinchja ni xi Ntjaná kitsúya tíjuhun ntje cháná nga tsjáha. 33 Kui niu xi ja kits'intjusun Ntjaná ngandaná ñá xi y'ahaná ntjehe ntje cháná, nk'ie nga kits'ínkj'áíyaha Jesu ngabayoo. Xi nkú ts'in tjit'a xujun salmo xki jo: "Ji xi Ntina, an xi tsichu ma Na'mihí." 34 Ntjaná kits'ínkj'áíya ngáha ra Jesu ngabayoo tu xi najmi ta kuatsúhun yjonintehe. At'aha b'a kitsú: "Tsjanuu kjuandana xi kixihin David."

35 'Kui nga b'a ta ts'in tjit'a yaha kj'ai salmo: "Najmi k'uañteí nga kuatsún yjonintehe nda xi ts'i." 36 David, nistjin nga y'ejña kits'in ni xi mjehe Ntjaná, as'ai k'ien. Kama ñjakúko xi cháha ko jentu yjonintehe. 37 Tunga máha nda xi Ntjaná kits'ínkj'áíya ngáha ra ngabayoo, kui xi najmi jentu yjonintehe.

38 'Kui b'a maha, jun já nts'e, tjihin nga chahanu ni xu'bi. Jesu kits'in nga kama ndyjat'aha xuta jéhe. Kui nihi xi tib'enijmí nd'ai. 39 Kjuatéxumaha Moise najmi kamaha kits'in ndainuu ngayjee jé xi tjinuu nginkun Ntjaná, tunga Jesu ts'in ndaíhi jéhe ngayjee xuta xi s'ejihin.

40 'Kui nga chúhun ruu yjonuu nga najmi tu jun nibanenuu ni xi y'et'a já profeta. At'aha b'i ts'in tjit'a xujun éhen Ntjaná:

41 Chasoo, jun xi chajnucho xuta xingisoo,
katuma nkjúnnuu ko kandyjajihínón.

At'aha an ts'ian nku ni nistjin nga tintsuboo,
nku ni xi najmi s'ejinnuu ndaha tsa tjin xi kuitsuyanuu.

42 As'ai tsitju ni'ya sinagoga Pablo ko já xi tjenko. Xuta xi tjin yo incha tsanki nga k'úinya saha ni xu'bi xuatú xinkuu. 43 Nk'ie nga tsitju xuto, nkjin xuta judio ko xi najmi judio xi benkjún Ntjaná kitsjennkíhi Pablo ko Bernabe. Kui b'a kitsúhu xuto nga tjihin nga k'úéntujín kjuandaha Ntjaná.

44 Xuatú xinkuu xi mjehé kama ñjakúyjee xuta xi tjin yo tu xi kuasínñjuhu ra éhen Ntjaná. 45 Tunga nk'ie nga incha kikié já judio xuta nkjiun, 'yún kama nchini. Ngji kontraha ni xi tib'enijmí Pablo ko ch'on kitsúhu. 46 As'ai 'yún ndjá kinchja sa Pablo ko Bernabe. B'i incha kitsú:

—Kamachjéhen nk'ie nga jun tíjún kis'enijmínuu éhen Ntjaná, tunga najmi tin'ekjáíhín ruu éen. B'a ts'in tibakuchjihinu nga najmi tjeheñnuu nga kuñtsuba tík'un síun. Kui kjuaha nga tu saha xuta xi tjin asuntee kuankín'ienijmíhi ri nd'ai. 47 At'aha b'i kitsúni Ntjaná nga y'exáni:

Ji xi nkú joyaha nku nd'í
xi tsjáha xuta xi tjin asuntee,
tu xi k'úínkohoni én xi ts'ínk'ankihí xuta
santaha má fekuhu asuntee.

48 Nk'ie nga kint'é én xu'bi xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra, kama tsjoho ko b'a incha kitsú nga tjihin kjuachánka éhen Ntjaná. Kis'ejihin ni xi y'énijmí Pablo ngayjee xuta xi ja j'ájin Ntjaná nga tjihin nga k'úentu tík'un sín.

⁴⁹ Ngjindju éhen Ntíaná nga kis'enjímí ngayjee ante xu'bo. ⁵⁰ Tunga já judiohó tsinchá'a jminchjín xi benkjún Ntíaná ko xi nda behe xuta, ko ta tsinchá'a já k'akuhu nankiu xi má nga tsinchákjahan. Kitsjennkí unkie Pablo ko Bernabe ko kik'onsje nankihi.

⁵¹ As'ai y'étsujne ndyjo tsuku Pablo ko Bernabe tu xi tsakúchjhi nga najmi kui xi tjihin jé. As'ai incha ngji nanki Iconio. ⁵² Xuta xi yjankihí Jesu xi y'entu Antiokia, nanki xi tijnajihin Panfilia, kis'e nkjühun kjuatsjo ko kitsejihin ra Espiritu Santo.

14

B'i ts'ín ja ma kis'ehé ra ndjio Pablo ko Bernabe nanki Iconio

¹ Nk'ie nga jas'en Pablo ko Bernabe ni'ya sinagogaha xuta judio xi tjin nanki Iconio, incha y'énjímí éhen Ntíaná nga ixí nkjihín xuta judio ko xi najmi judio kis'ejihin ni xi tijncha b'énjímí. ² Tunga já judio xi najmi s'ejihin yáha Jesu tsinchákjahan xuta xi najmi judio xi má nga ch'on ts'ín kuasehe já nts'eé.

³ Nkjin nistjin ts'andayaha Pablo ko Bernabe yo. Incha behe k'un nga Nda Ntíaná Jesu tibasinkohó ko ndjá kinchjanijmíyaha kjuandaha Nda Ntíaná. Kin'echjén jóo nga kits'ín kjuankjún ko kama ni xi tsakúchji nga kjuaxi én xi tinchja.

⁴ As'ai tsakjanya yjoho xuta nantio. Tjin xi kamako xuta judio ko tjin xi kamako já postru. ⁵ Já nankiu ko já judio y'éndako já tixóo tu xi ts'ín'uhun ra ko k'uéhe ra ndjio já postru. ⁶ Nk'ie nga kint'é já postru niu, Lистра ko Derbe incha tsanka, nanki xi tjintujihin ante Licaonia. Ko ngji ya ante xi tjindai yo ⁷ má nga ta incha y'énjímí én nda tsuhu Jesu.

B'i kama nanki Lистра nk'ie nga ntia tín'e ma Pablo ko Bernabe

⁸ Lистра y'ejna nku nda nima xi tu b'a ts'ín najmi mahá fi nkúhu nga kitsin. Kui xi y'ejna ⁹ nga tsasínñjuhu ni xi tinchja Pablo. As'ai Pablo tsase'a ndo ko kieke nga s'ejihin xi má nga kamanda. ¹⁰ As'ai b'i kitsúhu nga 'yún kinchja: —Tisijnña kixi.

As'ai ixí kikjennk'áhá ndo ko kikjatsú'ba. ¹¹ Nk'ie nga kieke xuto ni xi kits'ín Pablo, b'i incha kitsú nga incha kikjintáya nga én Licaonia:

—Ja kaf'aijeninná jo ntia. Yjonintehe xuta incha kab'a.

¹² B'a incha kitsú nga Bernabe xi ntia Zeus ko nga Pablo xi ntia Hermes, at'aha Pablo xi tinchja. ¹³ As'ai nda na'mi xi ts'inxáha ntia Zeus j'aiko turu ko naxú tsjo k'un ankjuaha nankiu, má nga síña ninkuhu ntia Zeus. Nda na'miu ko xuta nantio incha mjehe tsjáha chje já postru. ¹⁴ Tunga nk'ie nga kamankjihin Bernabe ko Pablo ni xi tímoo, kikjentiyajen najyuhun ko kitsa ngijihin xuta nantio nga incha kikjintáya nga ¹⁵ b'i incha kitsú:

—Jun já, ¿á b'a tín'ehenu? Ta xuta ní xi nkúhu jun. Tíb'enjímí ajinnuu nga tjihin nga k'úentu ni xu'bi xi najmi chumi ni chjhi ra ko n'ekjóhoon Ntia xi tijná tík'un. Kui xi kits'ínnda nk'a ján, t'anankiu, ntáchak'uun ko ngayjee ni xi tjihin.

¹⁶ Nistjin nk'ie kitsjante Ntíaná nga xuta xi tjin asuntee ts'ín sin chá xi be.

¹⁷ Tunga tu nkú kitsjáha ra xuta ni xi nda tu xi tsakúchjhi yjoho. At'aha kui xi ts'ín nibáná ts'í ko tsjáná chan xi nda. Tsjáná nichine ko ts'intsehe animaná kjuatsjo.

¹⁸ B'a kitsú Pablo ko Bernabe. As'ai tu ni xi kis'enkihí ra kjuanima nga k'uéch'oho xuta ngat'aha chje xi mjehe tsjá.

¹⁹ As'ai já judio xi nibaha nanki Antiokia ko nanki Iconio j'ainchá'a xuta nkjiun. Incha y'éhe ndjio Pablo ko kikjebéfehe natsin nantio. Ja ka'me incha kitsú. ²⁰ Tunga nk'iehé nga kama ñjakúndaihi Pablo xuta xi yjankihí Jesu,

tsisintjen Pablo ko jas'en ajin nantio. Nistjin xi ma ndyjuun ngjiko Bernabe nanki Derbe.

²¹ Y'énjímí Pablo ko Bernabe én nda tsuhu Jesu nanki Derbe ko nkjin nkjún xuta xi tjín yo kitsjennkíhi Jesu. As'ai kik'óya ngáha jóo nanki Listra, Iconio ko Antiokia. ²² Nk'ie nga incha j'a yo, b'a incha kitsúhu xuta ni'yakuyóo nga tjihin nga k'úéntujín tehente ni xi s'ejihin. B'i kitsú yaha:

—Nkjin tíkjá kjuanimá bitjajiaán tu xi bitjas'enjihinná nga Ntíaná xi batéxumaná.

²³ Xki ninku xi tjín nanki xu'bo incha kinchjako Ntíaná ko y'entu kjintía, as'ai y'ét'a xá já xi kuasehe ninku. Kits'ínkjas'en jóo aya ntsja Ntíaná at'aha kis'ejihin Ntíaná.

B'i ts'in incha j'ai ngáha Pablo ko Bernabe nanki Antiokia xi tñajihin ante Siria

²⁴ As'ai incha j'a Pablo ko Bernabe nanki xi tjín ante Pisidia ko incha j'ai ante Panfilia. ²⁵ Nk'ie nga ja y'énjímí éhen Ntíaná nanki Perge, incha ngji nanki Atalia. ²⁶ Yo jas'en nku tsutsu xi ngjiko ho nanki Antiokia, yo má nga kin'ekjas'en aya ntsja Ntíaná nga tjuhun ni tu xi kuasinko ho ra xá xi ts'in. J'ai yo at'aha ja kama ndjuú xóo.

²⁷ Nk'ie nga j'ai nanki Antiokia, kinchja ñjakúhu xuta ninku ko kitsúyaha ngayjee ni xi kits'ínko ho Ntíaná ko xi nkú ts'in Ntíaná kitsjantehe xuta xi najmi ntje judio tjeheh ra xi má nga ko kui s'ejihin éhen Ntíaná. ²⁸ Nkjin nistjin ts'andayaha Pablo ko Bernabe yo nga y'entujihin xuta xi yjankihi Jesu.

15

B'i ts'in y'enda já postru ko jácháha ninku kjuasti xi tjun kisakú

¹ As'ai tsichu nanki Antiokia k'ua já xi nibaha ante Judea. Kui xi b'i ts'in tsakúyaha xuta ninku:

—Tsa najmi n'enuu ni circumcision xi nkú ts'in tñña sin chá xi y'ét'aná Moise, najmi kama k'uanriu.

² Kui nga Pablo ko Bernabe y'ésikoho jóo. 'Yún kinchjanijmíyako ho jóo niu. Kui nga b'a ts'in incha y'éndako ho xinkjin xuta ninku nga Pablo ko Bernabe ko k'ua já ninku nanki Antiokia incha ngjuai nanki Jerusalem xi má nga kuinchjanijmíyako ho já postru ko jácháha ninku nanki Jerusalem kjuasti xu'bi.

³ As'ai tsitju já xi kits'ínkji xuta ninku. Incha j'a ante Fenicia ko ante Samaria nga tñincha tsuya xi nkú ts'in kits'ínk'óntjaiya yjoho ko kis'ejihin Ntíaná xuta xi najmi ntje judio tjeheh ra. Ngayjee já nts'eé tu xí tsjohó kamaha nga kint'é én xu'bi.

⁴ Nk'ie nga incha j'ai nanki Jerusalem, xuta ninku, já postru ko jácháha ninku kits'ínkjáihin. As'ai kitsúya jóo ngayjee ni xi kits'ínko ho Ntíaná. ⁵ Tunga tsisintjehén k'ua já fariseo xi ja kis'ejihin Jesu ko b'i incha kitsú:

—Xuta xi najmi ntje judio tjeheh ra tjihin nga n'ehé ni circumcision ko tjihin nga s'énjímíhi nga ts'íntjusun kjuatéxumaha Moise.

⁶ As'ai kama ñjakú já postru ko jácháha ninku nga kinchjanijmíyako ho xinkjin ni xu'bi. ⁷ Nk'ie nga ja 'yún tse kinchjanijmíyaha niu, as'ai tsisintjen Pedro ko b'i kitsú:

—Jun já nts'e, ja yo nga nd'ai j'ájihinna Ntíaná ajinnuu xi má nga an xínyaha xuta xi najmi ntje judio tjeheh ra én nda tsuhu Jesu tu xi s'ejihin ra. ⁸ Ntíaná be animaha ngayjee xuta ko kui tsakúchji nga ta kits'ínkjáihin xuta xu'bo nk'ie nga kitsjáha Espiritu Santo xi nkú ts'in kitsjáná. ⁹ Najmi ngabi kits'in Ntíaná

ajihin xuta xu'bo ko ajinná. Tu sahá ta kits'ín je animaha tu ngat'aha nga kis'ejihin Jesu.

¹⁰ 'Kui b'a maha nd'ai, áa t'bankín kontraha ruu Nt'ianá nga mjehenuu n'ek'anjihinu xuta xi s'ejihin ra Jesu ch'á xi najmi tsichukjuaha ra ntje cháná ko xi ta ndaha ná najmi ch'ukjuaná nga ch'anjiá? ¹¹ S'ejin níná nga k'uankiá tu ngat'aha kjuandaha Nda Nt'ianá Jesu xi nkú ko ta ts'ín k'uanki xuta xu'bo.

¹² As'ai kindyjanta ngayjee xuta ko tsasínñuju ni xi kitsú Bernabe ko Pablo, xi nkú ts'ín Nt'ianá kitsjáha nga'yún nga kits'ín ajihin xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra kjuankjún ko ni xi tsakúchji kjuachánkaha Nt'ianá. ¹³ Nk'ie nga ja kamaha nga incha kinchja Bernabe ko Pablo, b'i kitsú Santiago nga kinchja:

—Jun já nts'e, tasínñjunú. ¹⁴ Ja kuatsúyaná Simon xi nkú ts'ín Nt'ianá kik'atuts'ihin ra nga kama nimaha xuta xi najmi ntje Israel tjeheñ ra ko j'ájin ajihin xuta xu'bo nku naxinantá xi ta kama ts'e. ¹⁵ Ta kui nii xi kitsú já profeta má nga b'i ts'ín y'ét'a:

¹⁶ Askahan kjúái ngáhana

ko ts'inndáya ngáhana ni'yaha David xi ja tsijneya.

Ts'inndáya ni xi tsatsuun ko kjesintjen ngáhana,

¹⁷ tu xi xuta xingiso ko kuangisjaihina,

ngayjee xuta xi j'aján.

¹⁸ B'a kitsú Nt'ianá, kui xi y'éña chji ni xu'bi

santaha nkúhu nú chá ján.

¹⁹ 'Kui nga b'a tíxihinna nga najmi tu nchjá n'ehe raá éen xuta xi najmi ntje Israel tjeheñ ra xi s'ejihin Nt'ianá. ²⁰ Tu sahá n'ekj'ihí xujun nga b'a k'úhíin nga najmi tu kjine nichine xi chje kik'aihi ra ntia xi ts'innda xuta, nga najmi tu katjantuko jminchín nga najmi kjee bixan, nga najmi kjine yjoho chu xi nubantu, ko nga najmi kjine jní. ²¹ At'aha santaha nkúhu nk'ie tjín xi b'énijmí kjuatéxumaha Moise xki nanki nk'ie nga n'eya kjuatéxumoo xki xuatu ni'ya sinagoga.

B'i tsu xujun xi kits'ínkji já postru ko jácháha ninku Jerusalen

²² As'ai y'éndako xinkjín já postru ko jácháha ninku ko ngayjee xuta ninku nga kj'ujín já xi ts'ínkiko Pablo ko Bernabe nanki Antiokia. Y'ét'a xá Juda xi ta 'mi Barsaba ko Sila. Já k'aku ajihin já nts'eé já xu'bi. ²³ B'i tsu xujun xi kamanda:

“Jin, já postru ko jácháha ninku Jerusalen, tín'ekj'ihí kjuasuniña já nts'eé xi najmi ntje judio tjeheñ ra xi tjintu nanki Antiokia ko nanki xi tjintujín ante Siria ko ante Silicia.

²⁴ Kinu'yái nga tjín k'ua já xi ei tsitjujihinni, já xi najmi jin y'exái. Kits'ín ntjinuu ni xi tsakúya jóo ko kits'ínndyjajinnuu xi nkú ts'ín s'ejinnuu. ²⁵ Kui nga tjínkuhuni nga y'ét'a xái já xi tín'ekj'iko Bernabe ko Pablo. Kui xi tjoní ²⁶ ko kui xi ja kitsjáha yjoho nga tsa kuayá ngat'aha Nda Nt'ianá Jesucristo. ²⁷ Tín'ekj'í Juda ko Sila, kui xi kuinchjakonuu nga kuitsuyanuu ni xi y'endaí.

²⁸ At'aha Espiritu Santo ko jin b'a maní nga nda tjín nga tu nkuhú ch'á xu'bi xi n'ek'anjihí, xi tjihin nga n'etjusun. ²⁹ Najmi tu chino nichine xi chje kik'aihi ra ntia xi ts'innda xuta, ta ndaha jní, ta ndaha yjoho chu xi kinubantu, ko najmi tu suntuko jminchjín nga najmi kjee bixon. Tsa k'úentu t'axiún ni xu'bi, nda n'oo. Nda kat'enuu.”

³⁰ As'ai incha ngji já xi kis'et'a xóo ko incha tsichu nanki Antiokia. Yo kinchja ñjakúhu ngayjee xuta ninku ko kits'ínkjas'eheñ xujun. ³¹ Nk'ie nga kits'ínyaha xujun xuta ninku, tsjo incha kamaha at'aha kichjuxíhin ni xi títs'ín ntj'ihí. ³² Juda ko Sila xi ta já profeta tse kinchjanijmíko xuta ninku. B'a ts'ín kisakú nga'yúhun ra já nts'eé ko ndjá tsinchajin ni xi kis'ejihin.

³³ Já xi incha tsichu nanki Antiokia ts'andaya jahá yo, as'ai incha kik'óya ngáha nanki Jerusalen. Nda ts'in incha kits'ínkijihí já nts'eé. ³⁴ Tunga y'ejñahá Silá yo. ³⁵ Pablo kò Bernabe tá y'entu Antiokia nga tsakúya éhen Ntjaná kò y'énijmí én nda tsuhú Jesucristo. Nkjin já nts'eé xi b'a tá incha kits'in.

B'i ts'in incha kits'in ngabihí xinkjín Pablo kò Bernabe

³⁶ J'a nistjiun, as'ai Pablo b'i kitsúhu Bernabe:

—Tankihintsubek'áán já nts'eé xi tjintu má nga y'enijmíáá én nda tsuhú Nda Ntjaná tu xi cháhaná nkú ts'in tjintu.

³⁷ Mjehe Bernabe nga ngjuaiko Jua xi tá 'mi ya Marco. ³⁸ Tunga b'ahá kitsú Pablo nga najmí nda tjín tsa ngjuaiko nda xi kits'in nga maha ante Panfilia, nda xi najmí kits'ínndjuúko hó xáha nga tjuhun. ³⁹ Kits'in ngabihí xinkjín, at'aha kits'ínstiko. Kui nga Bernabe ngjikóho Marco xjo Chipre. Niyá ntá incha kits'in. ⁴⁰ Máha Pablo, Silá ngjiko. Incha tsitju nk'ie nga já nts'eé kits'ínkjas'ehen aya ntsja Ntjaná. ⁴¹ As'ai incha j'a ante Siria kò ante Cilicia. Kitsjáha nga'yúhun xutá ninku xi tjín yo.

16

B'i ts'in kitsjennkíhi Timoteo Pablo

¹ As'ai tsichu Pablo nanki Derbe kò nanki Listra. Yo kisakúhu nku nda xi tjennki Jesucristo xi 'mi Timoteo. Naaha Timoteo ntje judio tjeheh rá kò s'ejihín Ntjaná, tunga nda griegohó na'mihí. ² Já nts'eé xi tjintu Listra kò Iconio nda ts'in incha kinchjanijmíyaha Timoteo. ³ As'ai b'a kitsú Pablo nga Timoteo tsjénkóho kò kits'ín ni circuncision, tu xi najmí ch'on kamaha rá xutá judio xi tjintu ante xu'bo. At'aha ngayjee xutá be nga ntje griego tjeheh rá na'mihí Timoteo.

⁴ Xki ante má nga j'a kitsúyaha xutá ninku ni xi y'enda já postru kò jácháha ninku Jerusalen, tu xi ts'íntjusuhun. ⁵ Kui b'a maha, xutá ninku 'yún kama 'yún tak'uhun Ntjaná kò xki nistjin 'yún incha kama nkjin.

B'i ts'in ngji Pablo ante Macedonia

⁶ J'a niyá Pablo kò já xi tjenko nanki xi tjintujín ante Frigia kò ante Galacia, at'aha Espiritu Santo najmí kitsjántehé nga k'uénijmí éhen Ntjaná nanki xi tjín ante Asia. ⁷ Nk'ie nga tsichu tiña nanki Misia, mjehe jóo kjuas'en ante Bitinia, tunga najmí kitsjántehé rá Espirituhú Jesu. ⁸ Kui nga tu j'a niyáhá ni nanki Misia nga incha ngji nanki Troa.

⁹ Nk'ie nga jyuun xi nkúhu tsa nchini kik'aihi Pablo nga kama chjihí nku nda xi nibáha Macedonia xi kabasinjña ndju. “Nibái ante Macedonia kò tjsinkoní”, kitsúhu. ¹⁰ Nk'ie nga kama chjihí Pablo niu, tjen'yún y'enda ní yjoní tu xi kuankihinni ante Macedonia. At'aha b'a tsixín nga Ntjaná tinchjaní tu xi k'uénijmíhi rí én nda tsuhú Jesucristo xutá xi tjín yo.

B'i ts'in incha tsichu Pablo kò Silá nanki Filipino

¹¹ Tsitjuí nanki Troa kò nkuhú nga tsankihinni xjo xi 'mi Samotracia. Nistjin xi ma ndyjuun tsichí nanki Neapolí. ¹² Yo tsitjuhuni nga tsankiin Filipino. Nanki k'akuhú ante Macedonia niu, má nga tjintu nkjin xutá Roma. Chuba nistjin kamaní yo.

¹³ Nku xuatu tsitjuí ajin nantio kò tsankiin tiña má f'a ntáje nga tsank-innchisjái ante má ma ñjakú xutá nga nchjako Ntjaná. Tintsubai yo nga tsixínyaihi éhen Ntjaná jminchjín xi kama ñjakú. ¹⁴ As'ai nku tachjuún xi benkjún Ntjaná xi 'mi Lidia, xi nanki Tiatira nibáha kò najyun kuan batéña, nk'ie nga tíasínñju, Ntjaná kits'ínko animaha tu xi 'yún nda ts'in ts'ínsihín rá

ni xi tínchja Pablo. ¹⁵ Kisatentá tachjúun ko xuta xi tjíntu ni'yaha. As'ai b'i kitsúni:

—Tsa b'a túbixíun nga s'ejin kjuaxina Ntíaná, nibá n'ekj'áíyo ni'yana.
Kits'ín kjuá'yúhunní nga kuintsúbai ni'yaha.

B'i ts'ín incha ngjhi nubayá Pablo ko Sila

¹⁶ Ni xi kama nk'ie nga títankín ante má ma ñjakú xuta nga nchjako Ntíaná, kisatéjiin nku takjín musu xi tijnajihin ntjo xi maha basejin ni xi 'ma tijná. Ts'ín ngana nkjún toon já ntjaha nga b'éjña chji ni xi basejin. ¹⁷ B'i kitsúni nk'ie nga kitsjennkíni ko kikjintáya tjennkíni:

—Kui jmij xi ts'ínxát'aha Ntíaná xi tijná nk'a ján. Tíbakú niyánuu xi nkú ts'ín k'uankihinu.

¹⁸ Nkjin nistjin tu nku b'ahá kits'ín. Tu chahán kama stihj Pablo, kits'ínk'ótjiya ko b'a kitsúhu ndaninda xi tijnajihin takjún:

—Ngajoho Jesucristo b'a tixihin nga títjujihin takjún.

Ta kuihi chubo tsitjujihin takjún ndanindo. ¹⁹ Nk'ie nga kkie já ntjaha takjún nga najmi ta kama ts'ín nganaha toon, jakj'ánijé Pablo ko Sila. Ngjiko kjuá'yún ajin nantjo. Nginkun já tixóo incha ngjiko. ²⁰ Nk'ie nga incha tsichuko jóo nginkun já jue, b'i incha kitsú:

—Já xi ntje judio tjeheh ra jái. Xutaná tijncha ts'ínndyjajihin. ²¹ Ni xi najmi ma ñá n'ekj'áíhíin ko ta ndaha najmi ma n'eé tijncha bakúya, at'aha já Romahá ñá.

²² As'ai ko xuta nkjiun ngji kontraha Pablo ko Sila. B'a incha kitsú já jue nga n'esje najyun ndjuhu jóo ko nga yá s'ehé ra. ²³ Askahan nga ja kingjáha nkjin niyá, kits'ínkjas'en nubayóo ko b'a kitsúhu nda xi basehe nubayóo nga 'yún kúnnta jóo. ²⁴ Nk'ie nga b'a kik'ihín ndo, ngjiko jóo. Kits'ínkjas'en má nga 'yún ndjáha nubayóo ko y'ekj'á'yún tsjantsjan sjai jóo.

B'i ts'ín incha kama ndáhi Pablo ko Sila nubayóo

²⁵ Tunga nkú ra ma nga masen nistjen, Pablo ko Sila tijncha nchjako Ntíaná ko tijncha sehe Ntíaná. Já nubayá xingisoo tijncha basínñju nga b'a tijncha ts'ín. ²⁶ Tu nkuhú chón xi tu xí 'yúhún kama. Xí y'etsujneyáha santaha má tjiyanji nubayóo. Tjen'yún tsix'ahá ngayjee ankjua nubayóo ko tsixuntu ngayjee n'úkicha xi tjíntukj'áha já nubayóo.

²⁷ Nk'ie nga jáha nda xi basehe nubayóo ko kkie nga tjen tixa ankjua nubayóo, as'ai ts'asje kichaha xi má nga mjehe ts'ínk'ien yjoho. At'aha b'a kitsú nga kits'ínkjin'ún nk'ie nga ja kabitju já nubayóo. ²⁸ Tunga b'ihí kitsú Pablo nga kikjintáya:

—Najmi tu n'e'uihin yjohi. Tintsuba tente ní ei.

²⁹ As'ai tsanki nd'í ndo ko kitsa jas'en ayoo. Ixí tít'atsé nkjühún nga tsasinkúnch'int'aha Pablo ko Sila. ³⁰ Kik'onsje ko b'i kitsúhu:

—Jun já ntja, ¿mí ni xi tihin nga ts'ian tu xi k'uankihina?

³¹ B'i incha kitsú jóo:

—N'e s'ejin Nda Ntíaná Jesucristo. B'a ts'ín k'uankihini ji ko xuta xi tjíntu ni'yahi.

³² Y'énimíhi éhen Ntíaná ndo ko ngayjee xuta xi tjíntu ni'yaha. ³³ Ta kuihi chubo nga jyuun tsanéjnu ndo má uhun Pablo ko Sila. Ko kisaténtá ndo ko ngayjee xuta xi tjíntu ni'yaha. ³⁴ Ngjiko ni'yaha ko kits'ínkjen ko tsjo kik'ientuhu ngayjee nga kis'ejihin Ntíaná.

³⁵ Nk'ie nga ja kama seen, kits'ínkji já jue já xi b'a kuitsuhu nda xi basehe nubayóo nga ts'ín ndáhi Pablo ko Sila. ³⁶ Kitsúyaha ndo Pablo én xi j'aik'íhin nga b'i kitsúhu:

—Ja kuats'in nibá én já jue nga k'uasjé'anuu. Kui nga titjusjehenu nd'ai ko kas'enuu kjuajyu nga n'oo niyá.

³⁷ Tunga b'ahá kitsú Pablo nga kinchjako já xi kits'in nibá já jue:

—Ta Romá ní tjeheñi. ¿Nkú ts'in nga kis'eheñi nginkun xuta nga ndaha najmi titjun kin'ekokjuani, as'ai kin'ekjas'enni nubayá? ¿Á nd'ai mjehe ra k'onsje 'mahani? ¡Najmi kama ni xi t'incha tsu! Kui ní kanibák'osjeni.

³⁸ Kik'óya ngáha jóo ko j'ai tsúyaha já jue ni xi kitsú Pablo. As'ai incha kitsankjún já jue nk'ie nga incha kint'é nga já Romá niu. ³⁹ Kui nga incha j'ainkihí ra kjuan'endyjat'a. Kik'onsje ko tsankihí nga incha kuitjujin nantio.

⁴⁰ Nk'ie nga ja tsitju'a Pablo ko Silá nubayóo, ngji ni'yaha Lidia. Askahan nga ja kamaha nga kkie já nts'eé ko kitsjáha nga'yuhun, incha ngji ngáha.

17

B'i ts'in ja ma kichjubéhe Pablo ko Silá nanki Tesalonika

¹ J'a Pablo ko já xi tjenko nanki Amfipoli ko nanki Apolonia. As'ai incha tsichu nanki Tesalonika má tíñaha nku ni'ya sinagoga xuta judio. ² Xi nkú ts'in nkaha Pablo jas'en yo jan xuatu tjihin nga kinchjanijmíyako ho xuta ni xi tjít'a xujun éhen Ntíaná. ³ Kitsúyaha xuta ko y'éña chjihí nga tjihin nga un skuehe xi kits'in nibá Ntíaná ko nga kj'uaíya ngáha ra ngabayoo. B'i kitsúhu jóo:

—Jesu xi túb'enijmínuu nd'ai, kui xi kits'in nibá Ntíaná ngajoho.

⁴ K'ua xuta xi ntje judio tjeheñ ra kis'ejihin ko incha kamako Pablo ko Silá. Ko b'a ta incha kits'in nkjin nkjún xuta griego xi benkjún Ntíaná ko nkjin jminchjín xi benkjúhun naxinantóo.

⁵ As'ai kama xintak'un xuta judio xi najmi s'ejihin. Incha tsinchá'a k'ua já ts'e ch'onk'un ko kinchja ñjaha xuta nkjiun. Xaáhan kits'in xuta. As'ai incha j'ai kjan ni'yaha Jason nga tsangisjai Pablo ko Silá tu xi k'onsjehe ko ts'ínkjas'eheñ ra xuta nkjiun. ⁶ Nk'ie nga najmi kisakúhu Pablo ko Silá, incha ngjiko kjuá'yún nginkun já tjíxóo Jason ko k'ua já nts'eé xi tjintu yo. B'i incha kitsú nga incha kikjintáya:

—Já xi títs'inndyjajihin ngayjee xuta asuntee ta ko ei ja incha j'ai. ⁷ Jason kits'ínkjáihin jóo ni'yaha. Ngayjee jóo tífi kontraha kjuatéxumaha nda titjun k'aku César ko b'a t'incha tsu nga tjíña sa kj'aí nda rej xi 'mi Jesu.

⁸ Nk'ie nga kint'é én xu'bi xuta nkjiun ko já tjíxóo, xaáhan incha kits'in. ⁹ Askahan nk'ie nga y'échjintjai yjoho Jason ko já xingisoo, kin'e ndaí ngáha ra.

B'i incha kits'in Pablo ko Silá nanki Berea

¹⁰ As'ai já nts'eé tjeñ'yún kits'ínkjihí Pablo ko Silá nga jyuun nanki Berea. Nk'ie nga tsichu yo, jas'en ni'ya sinagogaha xuta judio. ¹¹ Xuta judio xu'bi 'yún nda sa animaha nga xi tjín nanki Tesalonika ko tsjo ts'in kits'ínkjáihin én xi kinchja Pablo. Xki nistjin incha kits'inya xujun éhen Ntíaná tu xi incha skuehe tsa kjuaxi ni xi tís'enijmíhi. ¹² Kui b'a maha, nkjin xuta xi ntje judio tjeheñ ra xi kis'ejihin én xi y'a Pablo. Ajihin xuta xi nchja griego ta kis'ejihin nkjin jminchjín xi benkjúhun xuta ko nkjin já.

¹³ Tunga nk'iehé nga kint'é xuta judio xi tjín nanki Tesalonika nga nanki Berea ta túb'enijmí Pablo éhen Ntíaná, incha j'ai yo ko ta tsinchákjahan xuta.

¹⁴ As'ai kitsá kits'ínkjihí já nts'eé Pablo andai ntáchak'uun. Tunga y'entuhú sa Berea Silá ko Timoteo. ¹⁵ Já xi tsasín niyáha Pablo ngjikoho santaha nanki Atena. As'ai kik'óya ngáha nga ja kits'ínkjáihin én xi kits'ínk'at'aha Pablo, xi kuitsuyaha Silá ko Timoteo nga tjihin nga kitsá ngjuai tjeñkikihi.

B'i ts'ín y'énjmi Pablo nanki Atena

¹⁶ Nk'ie nga tíkuyá Pablo nanki Atena nga kuichú Sila ko Timoteo, kama stihí nga kíkíe nga tjin nkjún ntia xi ts'ínnda xuta yo. ¹⁷ Kui b'a maha, aya ni'ya sinagoga kinchjanijmíko ho xuta judio ko xi najmi judio xi benkjún Ntiana, ko xki nistjin kinchjanijmíko xi kisatekjá niyátée. ¹⁸ As'ai kinchjako Pablo k'ua já nkjink'un xi 'mi já epicureo ko k'ua xi 'mi já estoico. K'ua b'i incha kitsú:

—¿Nkú títsu ndai nk'ie nga b'a nkjún ts'ín tinchja?

Kj'ai ngá b'i incha kitsú:

—Kj'ai ra ntiaha tib'ejña chji.

B'a incha kitsú jóo at'aha én nda tsuhu Jesu ko nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo y'énjmi Pablo. ¹⁹ As'ai incha ngjikoho jóo ante xi 'mi Areopago ko b'i kitsúhu:

—¿A kama ko jin chai mí ni tsetsehe xi tib'enijmí? ²⁰ At'aha tichubai ni xi najmi kjee nu'yái. Kui nga mjeheni chahani nkú tsuhu ra niu.

²¹ B'a incha kitsú at'aha ngayjee xuta nanki Atena ko xuta xi xin nankihí xi tjin tu yo incha tsjoho nga kuinchjanijmíyaha ko a ra kuasínñuju nku kjuankjink'un tsetse. ²² As'ai tsasinña ndju Pablo kamasehen já xi kama ñjakú Areopago ko b'i kitsúhu:

—Jun já Atena, mankjinna nga jun xi 'yún yankjún ntia xi tjin asuntee.

²³ At'aha nk'ie nga tsú'ba ajin nankinuu, kíkíe nga nkjin maha ntia xi yankjún. Ko ta kíkíe nku nachan chje má nga b'i ts'ín tjit'a: “Ntia xi najmi yaha.” Kui b'a maha, Ntia xi yankjún nga najmi yo, kui xi tib'enijmínu.

²⁴ Ntia xi kits'ínnda asuntee ko ngayjee ni xi tjihin, xi batéxumaha nk'a ján ko t'anankiu, najmi ninku xi xuta ts'ínnda b'ejñaya. ²⁵ Najmi machjéhen tsa xuta kuasínkoho. Najmi chumi nihi xi machjéhen. At'aha kui xi tsjáná nistjin ko tsjáná ntjo ko ngayjee ni xi tjinna. ²⁶ Kui xi nkúhú ntje kits'índaha ngayjee xuta xi tjin nga ngúsuhun asuntee. Y'ejña nga nkje ko má nga k'úentu nga nkúnkú.

²⁷ B'a kits'ín tu xi ngayjee xuta kuangisjaihi Ntiana, tsa tu ahá ni sakúhu nga kuangisjai. B'a tjin kjáihin nga najmi kjin tijnaná Ntiana nga nkúnkáa.

²⁸ At'aha Ntiana tintsuba tiku'uhunná, tinimaá ko tjinna nistjin, xi nkú nga ta kitsú k'ua já nkjink'un xi tjin ajinnuu: “Ntíhi ní Ntiana ñá.”

²⁹ Kui b'a maha, tsa ntíhi Ntiana ñá, najmi tjihin nga n'enkjintak'aán tsa b'a tjin Ntiana xi nkú joyaha sénnistjin xi kamandakoho toonsine ko tsa toontaba ko tsa ndjio. Kui niu xi ts'ínnda xuta. Xi nkú ts'ín maha ko xi nkú ts'ín ts'ínkjink'un, b'a incha ts'ínk'íe.

³⁰ Ntiana najmi kits'ín kuenta ni xi kits'ín xuta nistjin nk'ie, at'aha najmi kjee behe xuta. Tunga nd'ai tu má xi tjehehén ni nga tjin tu xuta Ntiana b'a títsuhu nga ngjuakj'áha ra animaha ngayjee. ³¹ At'aha Ntiana ja tijnaha nistjin nga naxu kuasehe ni xi nda ko ni xi najmi nda kits'ín xuta. Nda xi Ntiana kitsjá xaha nga b'a ts'ín, kui xi b'a ts'ín. Kits'ínkj'áíya ngáha ra ngabayoo nda xu'bo. B'a ts'ín tsakúchjihí ra ngayjee xuta nga kjuaxi niu.

³² Nk'ie nga kint'é jóo nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo, tjin xi tsajnukiehe Pablo. Tunga k'uahá xi b'i kitsú:

—Mjeni kuinú'yái ni xu'bi kj'ai nistjin ngáha.

³³ As'ai tsitju yo Pablo. ³⁴ Tunga k'uahá xi kis'ejihin ko kamakoho. Kis'ejihin nda xi 'mi Dionisio, xi ta ma ñjakúko jóo ante xi 'mi Areopago, ko nku tachjuún xi 'mi Damarí ko kj'ai sa.

¹ As'ai tsitju Pablo Atena ko ngji nanki Corinto. ² Yo kisakúhu nku nda judio xi 'mi Akila xi kitsinjín ante Ponto, ko Priscila xi chjuúhun maha. Kui xi as'ai incha nibahá ante Italia, at'aha Claudio xi nda tíjún k'aku Roma b'a kitsú nga tjihin nga kuitju nanki Roma ngayjee xuta xi ntje judio tjeheñ ra. As'ai Pablo ngjisehe jóo ³ ko y'ejñajihin. Kits'ínxáko nga kits'ínnda ni'ya najyunte, at'aha ta kuihi xá xi maha jóo. ⁴ Xki xuatu ngji nchjako Pablo xuta ni'ya sinagoga. Y'ejña chjihí xuta xi ntje judio tjeheñ ra ko xi ante Grecia y'aha ra nga kjuaxi ni xi tinchja.

⁵ Nk'ie nga tsitju Sila ko Timoteo ante Macedonia ko tsichu nanki Corinto, tu nku y'énijmíhí Pablo éhen Ntjaná ko y'ejña chjihí xuta xi ntje judio tjeheñ ra nga Jesu xi kits'ín nibá Ntjaná. ⁶ Tunga xuta judio ngji kontraha Pablo ko ch'on kitsúhu. Kui nga y'étsujenehe najyuhun Pablo ko b'i kitsúhu jóo:

—Jun katjinénuu ngabayanuu. Najmi an ngjuainéna. Nd'ai k'uatuts'ihin nga kfinsehe xi najmi ntje Israel tjeheñ ra.

⁷ As'ai tsitju yo ko ngji ni'yaha nku nda xi 'mi Ticjo Justo xi benkjún Ntjaná. Kui xi tiña ni'yaha síjña ni'ya sinagoga. ⁸ As'ai nda xi 'mi Crispo xi nda k'akuhu xuta sinagoga ko ngayjee xuta xinkjín kis'ejihin Nda Ntjaná. Ko ta nkjin xuta Corinto kis'ejihin ko kisaténtá nk'ie nga kint'é ni xi tób'énijmí Pablo.

⁹ As'ai Nda Ntjaná kinchjako Pablo nga nistjen xi nkúhu tsa nchini kik'aihi. B'i kik'ihin:

—Najmi tu binkjuin. T'enijmí sahani éen. Najmi tu b'echjái tsu'bai.

¹⁰ At'aha an tíjñakoho. Najmi ch'a kamaha ts'ín'uhin. At'aha nkjin xuta tjinna nanki xu'bi xi s'ejihin an.

¹¹ Yo y'ejña Pablo nku nú masen tjihin nga tsakúya ajihin xuta Corinto éhen Ntjaná.

¹² Tunga nk'ie nga tjihin xá nda Galion ante Akaya, nkuhú kits'ín yjoho xuta xi ntje judio tjeheñ ra nga ngji kontraha Pablo. Incha ngjikoho má ts'ínkokjua xuta Galion ¹³ ko b'i incha kitsú:

—Kui ndai tifi kontraha kjuatéxumani, at'aha kj'ai ts'ín títakúyaha xuta nga tjihin nga chankjún Ntjani.

¹⁴ Nk'ie nga ja kunchja Pablo, tu tjuhún Galion kinchjako xuta judio nga b'i kitsúhu:

—Jun xuta judio, tsa tjín má tsangane ndai ko tsa mí ni ch'on tjihin xi kits'ín, tjihin nga ts'intenta ko kuasinñjúnuu. ¹⁵ Tunga ni xu'bi kjuatéxumanuu ko kj'ai sa ni xi manuu y'aha ra nii. Kui nga t'enda subahanu niu. Najmi mjena ts'ihin kjuu ni xu'bi.

¹⁶ As'ai kik'onsje jóo natsihin ante má nga ts'ínkokjua xuta ndo. ¹⁷ As'ai ngayjee xuta jakj'á Sostene xi nda k'akuhu xuta sinagoga ko ta yohó y'éhe ndo. Tunga ndaha najmi kits'ínsihin Galion ni xi kamo.

B'i ts'ín kik'óya ngáha Pablo nanki Antiokia

¹⁸ Nkjin nistjin ts'andaya yo Pablo. As'ai kitsubakjá já nts'eé at'aha ja tifi ante Siria. Nk'ie nga tsichu nanki Cencrea nga kits'ín niyá, j'ájnu kaha yjoho at'aha ja títs'intjusun nku ni xi kits'ínkie Ntjaná. As'ai jakj'á nku tsutsu ko ngji ante Siria nga tjenko ts'ihin Akila ko Priscila.

¹⁹ Nk'ie nga incha tsichu nanki Efeso, yo incha kits'ín ngabihí xinkjín. Kama kinchjanijmíko Pablo xuta judio ni'ya sinagoga. ²⁰ As'ai tjín xi tsankihí nga nkjin nistjin k'úejña yo, tunga najmi kits'ín yuhú Pablo. ²¹ B'i kitsú:

—Tífia. Tsa Ntjaná b'a kuitsu, kjúaise ngáhanuu.

As'ai jakj'á nku tsutsu xi tsitju Efeso. ²² Nk'ie nga tsichu nanki Cesarea, ngjikjaniñaha xuta ninku ko as'ai ngji nanki Antiokia. ²³ Askahan nga ja ts'andayaha chuba nistjin yo, tsitju nga j'a xki nanki xi tjín ante Galacia ko

ante Frigia. Kitsjá nga'yúhún ngayjee xuta xi yjankihí Jesu xi nkú ts'ín ndjá kuincha nginkun Ntíaná.

B'í ts'ín y'énjímí Apolo éhen Ntíaná

²⁴ As'ai tsichu nanki Efeso nku nda judio xi 'mi Apolo xi kitsin nanki Alejandria. Tsjo ts'ín b'énjímí ndo ko 'yún be xujun éhen Ntíaná. ²⁵ Tsangiya ni xi tsakúya Nda Ntíaná Jesu ko ngayjehe k'un y'énjímíhí xuta. Tsakúya sisin yáha Jesu, tunga najmi 'yúhún mankjihín á saténtáha xuta. Tu xi nkúhú ts'ín tsaténtá xuta Jua be. ²⁶ Ndjá y'énjímí ndo ni'ya sinagoga. Nk'ie nga kint'é Akila ko Priscila ni xi y'énjímí, ngjiko t'axín ko kitsúya sisihín xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná nga k'úentu xuta.

²⁷ Nk'ie nga kama mjehe Apolo nga ngjuai ante Akaya, já nts'eé xi tjin Efeso tsasinkohó. Kits'ínndaha nku xujun xuta ni'yakuyáha Jesu xi tjin Akaya tu xi nda ts'ín ts'ínkjáihín ra. Nk'ie nga tsichu Apolo yo, tsasinko nkjún xuta xi ja s'ejihín Jesu tu ngat'aha kjuandaha Ntíaná. ²⁸ At'aha nginkun ngayjee xuta ndjá tsakúya nga najmi kjuaxi ni xi bakúya xuta judio. Tsakúya ni xi tjit'a xujun éhen Ntíaná. B'a ts'ín y'éjña chjhi nga Jesu xi kits'ín nibá Ntíaná.

19

B'í kits'ín Pablo nanki Efeso

¹ Nk'ie nga tjiná Apolo nanki Corinto, Pablo j'ajin asunntu tjenki xi tjin ante Asia ko tsichu nanki Efeso. Yo kisakúhu k'ua xuta xi yjankihí Jesu. As'ai b'í kitsúhu jóo:

² —¿A kin'ekjóhóon Espiritu Santo nk'ie nga kis'ejinnu Jesu?

B'í incha kitsú jóo:

—Ndahachí najmi kjee nu'yái tsa tjin Espiritu Santo.

³ —¿Nkú n'e kisaténtó? —kitsú Pablo.

—Xi nkú ts'ín tsaténtá Jua —incha kitsú.

⁴ B'í kitsú Pablo:

—Xuta xi ngjik'áha ra animaha tsaténtá Jua, tunga b'ahá kitsúhu nga tjihín nga s'ejihín xi k'uaí askahan nga kui. Jesu, kui xi askahan j'ai.

⁵ Nk'ie nga kint'é jóo ni xu'bi, as'ai kisaténtá nga kits'ínkjáihín Jesu. ⁶ Nk'ie nga kingjénne ntsja Pablo jóo, j'aitsejihín ra Espiritu Santo ko k'ái k'ái éhen incha kinchja ko Ntíaná kitsjáha én xi kinchja. ⁷ Ma ra te jo jáx'in xi b'í incha kamat'ain.

⁸ Jan ra sá kamaha Pablo nga ngji ni'ya sinagoga ko ndjá kinchjako xuta. Kitsúyaha ko y'éjña chjihí nkú tjihín ra nga batéxuma Ntíaná. ⁹ Tunga k'uaí xi ndjá kits'ín animaha. Najmi kits'ínkjáihín nga s'ejihín ni xi títsu Pablo. Nginkun ngayjee xuta tu ch'ohón ts'ín incha kinchjane xuta xi s'ejihín Jesu. Kui nga ngji t'axihín Pablo. Má nga bakúya nda xi 'mi Tirano ngjiko xuta xi yjankihí Jesu. Yo tsakúyaha xuta xki nistjin. ¹⁰ Jo nú kamaha nga b'a kits'ín. Kint'é éhen Ntíaná ngayjee xuta xi tjin ante Asia, xi judio ko xi griego.

¹¹ Ntíaná kitsjáha nga'yún Pablo xi má nga kits'ín kjuankjún xi i. ¹² Santaha xuta ngjiko pañu ko najyun xi kits'ínko Pablo. Kui xi j'aikohó xuta uhun. As'ai kamanda ko tsitjujihín jánindo.

¹³ Ta kikjatsú'ba yo k'ua já judio xi b'ema xki ante ko m'osje jánindo. Kui xi incha kama k'un kits'ínchjén nga'yúhún Nda Ntíaná Jesu. B'í incha kitsúhu jánindo:

—Ngajoho Jesu xi t'ib'énjímí Pablo b'a tí'mihí nga titjujiun yo.

¹⁴ Yatu jáha nda na'mi k'aku judio xi 'mi Esceba b'a incha kits'ín. ¹⁵ Tunga kinchjáha ndanindo nga b'í kitsúhu jóo:

—Be Jesu ko ta be Pablo, tunga, ¿yáha jun?

¹⁶ As'ai nda xi tijnajihin ndanindoo jakj'á já xi yatuu. Kikjanko ko kits'ín nganaha. As'ai tsanka jóo nga kama uhun. Xí kjintustíhí nga incha tsitju ni'yaha ndo. ¹⁷ Ngayjee xuta xi tjin Efeso, xi judio ko xi griego, kint'é ni xi kamo. Incha kitsankjún ngayjee ko b'a incha kitsú nga tjihin kjuachánka Nda Ntjaná Jesu.

¹⁸ Nkjin xi kis'ejihin Jesu incha j'ai tsuya nginkun xuta xingisoo ni ch'onk'un xi incha kits'ín nk'ie. ¹⁹ Xi incha kits'ín tj'e j'aiko xujun tj'ehe ko kis'etí xujun nginkun ngayjee xuta. Nk'ie nga kin'esjehe xki xujun xi kis'etí, cháte ra mi toontaba kama chjihí xujun. ²⁰ B'a ts'ín 'yún ngji tse ko ngji ndju éhen Ntjaná.

²¹ Askahan b'a kitsú kjuankjintak'uhun Pablo nga ngjuai nanki xi tjin ante Macedonia ko ante Akaya ko as'ai ts'ín niyá nga ngjuai santaha nanki Jerusalem. B'i kitsú:

—Askahan nga kuicha yo, tihin nga ta kfián nanki Roma.

²² As'ai kits'ínki Macedonia Timoteo ko Erasto, já xi incha basinkoho. Ko máha kui, y'ejna sa chuba nistjin Asia.

B'i ts'ín ngji kontraha xuta Efeso ni xi tsakúya Pablo

²³ Kui nistjiun xuta xi yankihí Jesu nanki Efeso nku kjuasti j'ajin. ²⁴ Nku nda xi 'mi Demetrio xi ts'ínnda ninku toontaba xi. B'a ts'ínk'íentu ninku xi ts'ínnda xi nkúhu ninkuhu ntia Artemisa. Kui nistjiun já xi kui xaha ts'ín 'yún ts'ín ngana toon. ²⁵ Demetrio kinchja njakúhu já xi ts'ínxát'aha ko já xi ta kui xaha ts'ín. B'i kitsúhu jóo:

—Jun já, yo nga b'éjnaná toon xá xu'bi. ²⁶ Tunga tíyanú ko tínu'yó ni xi títs'ín Pablo ei Efeso ko santaha tu má nankihí ni xi tjin ante Asia. B'a títsu nga ntia xi ts'ínnda xuta najmi ntia. Nkjin xuta ja incha kits'ínkjáihin ni xi tibatúya ndo ko incha kits'ínk'óntjaiya kjuankjintak'uhun. ²⁷ Najmi tu suba xáná títs'ínki kinte. Ta títs'ín nga nku ni xi najmi ta chumi ni chjihí ra kama ninkuhu ntia chánka Artemisa. Najmi ta chankjúhun kjuachánkaha ntia xu'bi, ntia xi benkjúnyje xuta xi tjin ante Asia ko nga ngúsuhun asuntee.

²⁸ Nk'ie nga incha kint'é jóo niu, tu xí incha kama kjahán ra. B'i incha kitsú nga kikjintáya:

—¡Chánkahá Artemisa, ntiaha xuta Efeso!

²⁹ As'ai xuta ndaha najmi be mí nihi xi ts'ín. Nkúhú kik'a xinkjín nga ngijk'á Gayo ko Aristarko, kui xi já Macedonia xi tjenko Pablo. Incha kikjebéfe nga ngjiko ante má ma njakú xuta nantia. ³⁰ Mjehe Pablo nga ngjuaisehe xuta xi kama njakú yo, tunga najmi kitsjántehé ra xuta xi yanki Jesu. ³¹ Ko ta já k'aku xi tjin ante Asia xi nda nchjako Pablo incha kits'ínkijihí én nga tsankihí nga najmi tu ngjuai ante má nga kama njakú xuta.

³² B'i ngján incha kinchja xuta nga xaáhan incha kits'ín. Ko santaha nkjin nkjún xi najmi be á yo kama njakúhu. ³³ As'ai tjin xi jakj'áha Alejandro. Xuta xi ntje judio tjeheh ra kitsuniñaha ndo nginkun ngayjee xuta. Kingjén nk'a ntsja Alejandro nga tsanki nga nguén jyu xuta tu xi kuinchjantjaihi xuta judio. ³⁴ Tunga nk'ie nga kiekie xuta nga ta nda judio niu, nkúhú kits'ín ntaha nga b'i incha kitsú nga kikjintáya nkú ra ma tsa jo ora:

—¡Chánkahá Artemisa, ntiaha xuta Efeso!

³⁵ As'ai nda xi ts'ínxát'aha já k'aku kamaha kits'ínk'íejyu xuta nkjiun. B'i kitsú:

—Jun já Efeso, ngayjee xuta be nga nankiná Efeso kunntá ninkuhu ntia chánka Artemisa ko sénnistjihin xi nibaha nk'a ján nga j'aikijne ei. ³⁶ Tijná chji chji ni xu'bi. Kui nga tjenjyuhunu ko n'enkjintak'un ni xi n'oo. ³⁷ At'aha já xi kaf'áikoo ei najmi ni xi tjincha ninku jakj'á ndyjé ko ta ndaha najmi ch'on títsuhu ntia ts'añá.

38 Tsa Demetrijo ko já xi ts'inxáko tjínkoho kjua xuta xi kj'ai, tjín já jue ko tjín já tjíxá. Yo kats'ínkokjua xinkjín. 39 Ko tsa tjín sa kj'ai ni xi mjenuu, nk'ie nga ma ñja já tjíxóo s'enda niu. 40 At'aha kama satéjéneé ngat'aha ni xi kama nd'ai, nga xaáhan t'n'eé. Tsa chasjaiyaná ngat'aha niu, najmi yaá nkú kuixíaán.

41 Nk'ie nga ja kamaha nga b'a kitsú, kits'ínkji ngáha ni'yaha xuta xi kama ñjakú yo.

20

B'i kama nk'ie nga j'a Pablo ante Macedonia ko ante Grecia

1 Askahan nga ja kis'eiyú xuta nkjiun, Pablo kinchja ñjaha xuta xi yankihí Jesu ko kitsjá nga'yúhun. As'ai tsitju nga ngji Macedonia. 2 Xki nanki xi tjín ante Macedonia j'a ko 'yún kitsjá nga'yúhun xuta ninku nga kinchjako. Askahan tsichu Grecia. 3 Jan sá kamaha nga y'ejña yo. Nk'ie nga ja kuakj'á tsutsu xi ngjuaikoho ante Siria, tu kint'éhé én nga já judio ja y'éndako xinkjín nga ts'ín'uhun. Kui nga ta ante Macedonia ngji ngáha.

4 Kui já xu'bi xi kitsjennkíhi Pablo: Sopater xi Berea nibáha xi ntíhi Pirro maha, Aristarco ko Segundo xi Tesalonika incha nibáha, Gayo xi Derbe nibáha, Timoteo, Tikico ko Trofimo xi Asia incha nibáha. 5 Incha ngji títjun jái ko nanki Troa kikuyáni. 6 Jín bi askahan nga j'a s'í nk'ie nga chine ninkuan xi najmi tjíhin na'yu san, tsitjas'eín nku tsutsu ko tsitjuí Filipino. Nistjin xi ma uhun tsichu tjennkii jóo Troa. Yo ts'andayani yatu nistjin.

B'i kama nk'ie nga j'ai Pablo nanki Troa

7 Nk'ie nga t'atats'ihin tuntjóo kama ñjakú tu xi chineheni niñu. As'ai Pablo tsakúyaha xuto, at'aha nistjin xi ma ndyjuun ngjuai ngáha. Tu nku ngjindjukohó éen santaha nkúhu nga masen nistjen. 8 Chun ndzjen ndzjen yo, at'aha nkjin maha nd'í seti xi tjín nk'a ni'ya xi má nga kama ñjakú.

9 Tu nkuhú ndati xi 'mi Eutiko xi ankjua nk'oo kab'ejña stiu. Kui xi kis'efe nk'ie nga 'yún ngjindjuko Pablo éen. 'Yún nkjún kis'efe tjain. As'ai tsijenki. Ni'ya xi ma jahan niba nga tsijenki. Ja ka'me nga kichjusintjen. 10 As'ai tsitjuen Pablo ko ngjik'uhun. Kitsubakj'á ndatiu ko b'i kitsú:

—Najmi tu binkjun. Tíjñahá ndo.

11 As'ai ta ngji ts'innджуú ngáha éhen Pablo. Tsakjánya ninkuon, incha kikjine niñu ko ta ngjindjuhú ngáha nga tsakúyaha xuto santa nkúhu nga kama seen. As'ai ngji. 12 Máha ndatiu, incha ngjiko t'ik'uhun xuta ni'yaha ko incha kisakú nga'yúhun ngat'aha ni xi kama.

B'i ts'in kits'in niyá Pablo tu xi kuichúhu nanki Mileto

13 Ja kamoo. Jín tjen tsankinkohoni tsutsu nanki Ason, yo má nga chúyaihi Pablo. B'a ts'in y'éndakoni, at'aha mjehe nga niyá t'ananki ts'ín. 14 Nk'ie nga kisakúni Pablo nanki Ason, as'ai jas'enkoní tsutsu ko tsankiin nanki Mitilene. 15 Tsitjuí nanki Mitilene ko nistjin xi ma ndyjuun tsitjai xjo Kio. Nk'ie nga kama ndyjuun tsitjandái nanki Samo, nku ante má bichú tsutsu. Kin'ekj'áiyai nanki Trogilio ko nistjin ma ndyjuun tsichii nanki Mileto. 16 B'a kin'ei at'aha Pablo mjehe kj'ua niyá nanki Efeso tu xi najmi k'uandayaha ra nanki xi tjín ante Asia. Kits'in xatíhi yjoho nga kuichú nanki Jerusalem, tsa tu ahá ni sakúhu nga k'úejña yo nk'ie nga kuitju S'í Pentecoste.

B'i ts'in kinchjako Pablo jácháha xuta ninku Efeso

17 Nk'ie nga tsichii nanki Mileto, kits'ínkji én Pablo nga kinchjaha jácháha xuta ninku Efeso. 18 Nk'ie nga incha j'ai jóo, b'i kitsú Pablo:

—Yo xi nkú ts'in tsátejñajin tehentenuu santa nkúhu nga tuts'ihin ni nga jáa ei ante Asia. 19 Nimakjua ts'asjé yjoná nga kits'inxát'aha Ntjaná. Kikjinta

nga un kikiena ni xi y'éndat'áinna já judio. ²⁰ Tunga najmi kingjent'íhá ra nga y'enijmínuu ni xi ts'e ngandanuu. Tsakuyánuu niyátée ko xki ni'yanuu. ²¹ Y'ejná chjihí xuta xi ntje judio tjeheh ra ko xuta xi najmi ntje judio tjeheh ra nga tjihin nga ngjuaikj'áha ra animaha nginkun Ntiana ko nga s'ejihin Nda Ntiana Jesucristo.

²² 'Nga tint'e'éhen Espiritu Santo nd'ai tífia Jerusalen. Najmi be mí nihi xi kamat'an ján. ²³ Tunga xki ante má nga fia tsuya tíjunna Espiritu Santo tsa nubayá ko tsa kjuá'un tókuyána. ²⁴ Tunga najmi kjintahána tsa kuayá. Ngat'a ts'an najmi 'yún chjihí ra ni xu'bo. Tu nkuhú ni xi mjena. Mjena nga kuichúket'a tsjo tsjo ni xi títs'ian ko ts'inndjáá xá xi kitsjana Nda Ntiana Jesu, nga xinya sisian én nda tsuhu Jesu xi b'éjna chji kjuandaha Ntiana.

²⁵ 'Be nd'ai nga najmi ta chahanú ngatento xi jáisenuu, jun xi y'enijmínuu nkú ts'in batéxuma Ntiana. ²⁶ Kui b'a maha, nistjin nd'ai tíxinyahanuu nga najmi an y'anjiá tsa tjin xi ndyja. ²⁷ At'aha najmi chumi nihi xi y'ejná 'manuu. Ngayjee ni xi mjehe Ntiana y'enijmínuu.

²⁸ 'Kui b'a maha, chúhun ruu yonuu ko chúhun ngayjee xuta ninku. At'aha Espiritu Santo kitsjá xánuu nga jun xi chasoho xuta ninkuhu Nda Ntiana xi jnihi ts'atseko. ²⁹ At'aha be nga askahan nga kfián kj'uaájinuu já xi mjehe ts'inndyja xuta ninku xi nkú ts'in chu kjoon ajihin chutsanko. ³⁰ Santaha ajinnuu s'e xi kuakúya ni xi najmi b'a tjin tu xi xuta ninku tsjénkihi ra. ³¹ Kui nga tintsuba ndahanu. N'ekj'áitsjon nga nistjin nistjen jan nú najmi kits'inkj'áiya nga ntánkán tsatendzjá nga kitsjanijahanuu nga nkúnkú.

³² 'Nd'ai já nts'e, títs'inkjas'ennuu aya ntsja Ntiana. Katasinkonuu én xi tinchja kjuandaha Ntiana, kui éhen xi kamaha tsjanuu nga'yún nginkun Ntiana ko tsjanuu ni xi ts'ínkjáihin ngayjee xuta xi tsichu ma je nginkun Ntiana. ³³ Najmi kits'in mje toontabanuu ko tsa toonsinenuu ko ta ndaha najyunnuu. ³⁴ Jun yo xi nkú ts'in kits'inxá tu xi kisakúhuna ni xi kamachjéna ko ni xi kamachjéhen já xi kitsjenkona. ³⁵ Tehente y'ejná chubayanuu nga tjihin nga n'exáá tu xi kuisinkohoná xuta xi najmi tjihin ni xi machjéhen. N'ekj'áitsjon éhen Nda Ntiana Jesu xi b'i títsu: "Xi tu tsjáhá ra ni xuta xi kj'ai, kui xi 'yún s'e saha kjuatsjo nga xi ts'ínkjáihin niu."

³⁶ Nk'ie nga ja kama nga b'a kitsú Pablo, tsasinkunch'in nga kinchjako Ntiana ko b'a ta incha kits'in jóo. ³⁷ Incha kikjintá ko kitsubakjá ko kikjexu'ba tsaha Pablo. ³⁸ 'Yún incha kik'ie babaha jóo at'aha b'a kitsú nga najmi ta incha skuéhe Pablo. As'ai incha ngjisín niyá santaha má kjijña tsutsu xi ngjuaikoho.

21

B'i ts'in kits'in niyá Pablo nga ngji nanki Jerusalen

¹ Nk'ie nga y'entui já nts'eé xi tjin nanki Efeso, tsitjas'ein nku tsutsu. Tsankin naxui naxui xjo Cos. Nistjin xi ma ndyjuun tsichii xjo Roda ko askahan tsichii nanki Patara. ² Yo kisakúni kj'ai tsutsu xi tífi ante Fenicia. Tsitjas'ein ko tsankinkoi. ³ Kiyai xjo Chipre. Skjúhun tsitjai nga tsankiin ante Siria. As'ai tsichii nanki Tiro, at'aha yo tjihin nga chjújen ch'á xi y'a tsutsuu.

⁴ Kisakúni xuta xi yjankihí Jesu xi tjin yo. Yatu nistjin ts'andayani. Kui xi b'a kitsúhu Pablo nga najmi tu ngjuai nanki Jerusalen, at'aha Espiritu Santo tsakúchjihí ni xi kama. ⁵ Nk'ie nga j'a nistjin xi yatuu, tsitjui yo ko incha ngjisín niyáni ngayjee jáx'in ko jminchjihin ko ntíhi santaha natsin nantio. As'ai tsinchakunch'ijn andai ntáchak'uun ko kichubakoi Ntiana. ⁶ As'ai b'i ngján kinubakjá xinkí, jin tsitjas'ein tsutsuu ko kui incha kik'óya ngáha ni'yaha.

⁷ Nku tsutsu tsitjukoi Tiro ko tsankiin nanki Tolemaida. Kisuniñaihi já nts'eé xi tjin yo ko ts'andayani nku nistjin. ⁸ Nistjin xi ma ndyjuun tsitjui ko

tsichij nanki Cesarea. As'ai tsankiin ni'yaha Felipe ko tintsubakoi. Felipe xi ta b'énijmí é n da tsuhu Jesu ko ta tjihin xa ajihin já yatu xi basinko já postru.

⁹ Ta tjintuhu ñju istinchjin xunkú xi Ntíaná tsjáha éhen.

¹⁰ Ja tjihin nkjin nistjin nga tintsubai yo nk'ie nga j'ai nku nda profeta xi 'mi Agabo xi nibaha ante Judea. ¹¹ J'aitsubek'únni, jakj'á tjabaxín ndayáha Pablo ko y'ét'a'yunkoho ntsja ko sjai. As'ai b'i kitsú:

—B'i titsu Espiritu Santo nga b'i ts'ín k'uét'a'yuhun já judio xi tjin Jerusalen nda xi ts'e tjabaxín ndayái. Ts'ínkjas'en aya ntsja já xi najmi ntje Israel tjehen ra.

¹² Nk'ie nga kinu'yái niu, b'a kik'iihin Pablo ko b'a ta kitsúhu xuta xi tjin yo, nga najmi tu ngjuai nanki Jerusalen. ¹³ As'ai b'a kitsú Pablo:

—¿Á tích'ihinu ko tín'e bahanú? Tjinkuhu k'an nga najmi tu nku nga s'et'a'yán. Ta tjinku níhi k'an nga santaha kuayá Jerusalen ngat'aha Nda Ntíaná Jesu.

¹⁴ Nk'ie nga najmi kits'ín yu Pablo ni xi tí'miihi, najmi b'a ta kik'in saha ri.

—Katuma xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná —tu tsixíhín sai.

¹⁵ Askahan y'endai yjoni ko tsankiin nanki Jerusalen. ¹⁶ Kitsjennkíni k'ua já xi yjankihí Jesu xi tjin nanki Cesarea ko ngjikoni ni'yaha nku nda xi nibáha xjo Chipre xi 'mi Mnason xi ja nd'ai tjennkihí ra Jesu. Kui xi kitsjánteni nga kuintsubai ni'yaha.

B'i ts'ín kik'inyaha Pablo ni xi ts'ín nga tsichu nanki Jerusalen

¹⁷ Nk'ie nga tsichij nanki Jerusalen, tsjo ts'ín kits'ínkjáinni já nts'eé. ¹⁸ Nistjin xi ma ndyjuun Pablo ko jin tsankintsubek'uín Santiago. Yo tjintu ngayjee jácháha xuta ninku nk'ie nga tsichij. ¹⁹ As'ai Pablo kikjaniñaha jóo ko kitsúyaha nga nkúnkú ni xi kits'ín Ntíaná ajihin xuta xi najmi ntje judio tjehen ra nga kits'ínchjén xáha Pablo.

²⁰ Nk'ie nga kint'é jóo niu, incha kits'íntsjoho Ntíaná. As'ai b'i incha kitsú jóo:

—Ji nda nts'e, ja yai nga nkjin mij maha xuta judio xi s'ejihin Jesu ko ngayjee 'yún benkjún kjuatéxumoo. ²¹ Kik'inyaha nga ji tibakuyái nga tjihin nga ts'ín t'axín kjuatéxumaha Moise ngayjee xuta judio xi tjintujihin xi najmi judio, ko nga b'a tibixín nga najmi ts'íihin ni circuncision ntíhi, ko nga najmi ts'íintjusun sin chána.

²² 'Kui b'a maha, ¿nkú n'ehená? At'aha kuint'é xuta nga ja kaf'ái ei. ²³ Kui nga tu sahá b'i n'eheni. Ei tjintujinni ñju já xi ts'íintjusun nku ni xi kits'ínkie Ntíaná. ²⁴ T'inkoi jóo ko n'e jekoi yjohi nginkun Ntíaná. T'echjintjai tu xi kj'ujánu kaha ra yjoho jóo. B'a ts'ín skuehe ngayjee xuta nga ko ji t'n'etjusun kjuatéxumoo ko nga najmi kjuaxi ni xi kint'é.

²⁵ Xuta xi najmi judio xi ja s'ejihin Jesu, jin ja kin'ekjiihi nku xujun má jtít'a ni xi y'endai. B'a kik'iihin nga najmi tu kjine yjoho chu xi chje kik'aihi ra ntia xi ts'ínnda xuta, ta ndaha jní ko ta ndaha yjoho chu xi kinubantu, ko nga najmi tu katjantuko jminchín xi najmi kjee bixan.

²⁶ As'ai ngjiko Pablo já xi ñjuu. Nistjin xi ma ndyjuun kits'ín jeko yjoho nginkun Ntíaná. Jas'en natsihin ninku tu xi kuitsuyaha nkje kfeku nga ts'ín je yjoho ko nkje kj'uaíko chjehe nga nkúnkú.

B'i ts'ín kichjubénijé Pablo

²⁷ Nk'ie nga ja tibichúkje nistjin yatu xi machjén nga ts'ín je yjoho xuta nginkun Ntíaná, kieke k'ua já judio xi nibaha ante Asia nga kabasinjña Pablo má ma natsihin ninku. As'ai tsinchá'a ngayjee xuta nkjiun ko jakj'ánijé Pablo.

²⁸ 'Yún incha kikjintáya nga b'i incha kitsú:

—¡Jun já Israel, tisinkoni! Kui ndaj xi tíbakúyahá ngayjee xutá tú má xi tjehén ni nga tífi kontrahá xutaná, kjuatéxumoo ko ante xu'bi. Santaha jas'enko já griego ei natsihin ninku nga kits'insi nginkun Ntíaná ante nkjún xu'bi.

²⁹ B'a incha kitsú jóo at'aha kj'ai nistjihin kieke Trofimo, nda xi nanki Efeso nibáha, nk'ie nga tjenko Pablo ajin nantio. B'a incha kitsú kjuankjink'uhun jóo nga Pablo jas'enko ndo má ma natsihin ninku.

³⁰ As'ai xaáhan incha kits'in ngayjee xuta nkjiun ko incha tsangatsanka nga j'ai. Incha jakj'anijé Pablo, kikjebéfe nga kik'onsje natsin ninku ko tjen'yún y'échjahá ankjua natsiun. ³¹ Nk'ie nga ja mjehe xuta nantio ts'ink'ien Pablo, tsichuhu én nda jun k'aku Roma nga xaáhan tijncha ts'in ngayjee xuta Jerusalen. ³² Kitsa kinchja njaha já juhun ko tsangatsanka má nga kama nja xuta nkjiun. Nk'ie nga kieke xuta nga nibá nda jun k'aku ko já juhun, najmi ta kingjáha ra Pablo.

³³ As'ai j'ai tiña nda jun k'aku, jakj'anijé Pablo ko b'a kitsú nga jo n'úkicha s'et'a'yúhun. Kingjásjaiya yá ndaha niu ko mí nihi xi kuats'in. ³⁴ Tunga b'i ngjáhán kinchja xuta ko ndaha najmi kamankjihin nda jun k'aku ni xi tímoo, at'aha xaáhan tijncha ts'in xuta. Kui nga b'a kitsúhu nga ngjuainijéhe Pablo má tjintu já juun. ³⁵ Nk'ie nga tsichukoho já juun antjio xi tjin má incha tjintu, santaha ts'agankihj já juun Pablo, at'aha 'yún kjan tijncha maha xuta nkjiun. ³⁶ Nkjin nkjún incha maha xi b'i tijncha tsu nga yjanki:

—¡Kat'en ndo!

B'i ts'in tsasinntjai yjoho Pablo

³⁷ Nk'ie nga ja tin'ekjas'en Pablo má incha tjintu já juun, b'i kitsúhu nda jun k'aku:

—¿A kama kuinchjakoho ichí?

B'i kitsú nda jun k'aku:

—¿A mahi én griego? ³⁸ ¿A najmi jihí nda Egipto xi nd'ai ngáha k'in kontraihi nda títjun Roma ko k'inkoi ante kixiu nju mi já ts'ink'ien anima?

³⁹ B'i kitsú Pablo:

—Nda judioná. Tarsó kitsian, nanki chánka xi tjñajihin ante Cilicia. Tíbankihi. K'uaíntení ichí nga kuinchjaka xuto.

⁴⁰ Nk'ie nga kik'aintehe, tsasinndjusún Pablo antjio ko kingjénnk'a ntsja tu xi ngjuén jyuhu xuta. Nk'ie nga kingjén jyu xuta, as'ai én hebreo kinchja Pablo.

22

¹ —Jun já nts'e ko já xinkjían, tasinñju mo ni xi xinnuu nd'ai nga kúásinka yjona.

² Nk'ie nga kint'é xuta nga én hebreo tinchja Pablo, tu sahá 'yún kindyjanta nch'ánch'án sa.

³ B'i kitsú Pablo nga ngjindju:

—Nda judioná. Tarsó kitsian, nanki xi tjñajihin Cilicia, tunga nanki xu'bihí kama chá. Gamaliel tsakúya sisinna xi nkú ts'in tjñá kjuatéxumaha ntje chána. B'a ta ts'in 'yún kitsenkján Ntíaná xi nkúhu jun ngatento. ⁴ Kitsjennkí unkie xuta xi s'ejihin Jesu nga mjena ts'ink'ién kai. Jakj'anijé ko kits'inkjas'en nubayá jáx'in ko jminchjín. ⁵ Kama kuitsuya nga kjuaxi ni xi tíxian nda na'mi títjuun ko ngayjee jáchá xi ta tjíhín xá. Nistjin nk'ie kui incha kitsjana xujun xi ts'inkjas'ehe xutaná xi tjin nanki Damasco má nga kama xá xi tífihina. Ngjingsja Damasco xuta xi yjankihí Jesu tu xi kjúáikonijéhena Jerusalen, má nga n'enijéhe ra.

⁶ Tunga ni xi kamahá, nk'ie nga títs'ian n̄yá kō nga ja t̄bichú tiña Damasco, nkú rā ma masen n̄stjin niu, tu t̄jen'yún y'étjindaihá nku nd'í chánka xi nibajehen nk'a ján. ⁷ Jáikijne t'anankiu kō kint'e nku ntā xi b'a kitsúna: “Saulo, ¿á unchahání?” ⁸ As'ai kingjasjáiyaha: “¿Yáha ji, Nda Ntia?” Kō b'a kitsúna: “An Jesu xi nibáha Nazaret xi unchai.” ⁹ Já xi t̄jenkōna kieke nd'íu kō kitsankjún, tunga najmi kint'éhé ntaha xi kinchjakōna.

¹⁰ As'ai b'a kixihin: “¿Mí nihi xi mjehi nga ts'ian, Nda Ntia?” Kō b'a kitsúna Nda Ntiana: “Tisintjein kō t'in Damasco. Yo k'úinyahi ngayjee ni xi kis'enda nga t̄jihin nga n'ei.” ¹¹ As'ai incha kikjebénkina já xi t̄jenkōna nga ngjikōna Damasco, at'aha kits'ín kana nga'yúhūn nd'íu.

¹² Damasco t̄jña nku nda xi 'mi Anania xi 'yún benkjún Ntiana, xi ts'íntjusun xi nkú ts'ín t̄jít'a k̄uatéxumaha Moise. Nda nchjanijmíyaha rā ndo ngayjee xuta judio xi t̄jín yo. ¹³ Kui xi j'aisena kō b'a kitsúna: “Nda nts'e Saulo, katuma chji ngáha ri.” Tā kuihi chubō kama chjina kō kieke xi nkú t̄jín. ¹⁴ B'a kitsúyana: “Ntiaha ntje chána j'áihin, nga ji xi kamankjihin ni xi mjehē kō nga chai Nda xi naxu nginkun Ntiana kō nga kuinú'yái ntaha. ¹⁵ At'aha ji k'úinyaihi ngayjee xuta yáha kui kō kuixínyaihi xuta ni xi kiyai kō kinu'yái. ¹⁶ Nd'ai najmi tā chuyá sahani. Tisintjein. B'a t'ihin Nda Ntiana nga kats'índyjat'ahi jēhi nga saténtái.”

¹⁷ As'ai jáa Jerusalen. Nk'ie nga t̄inchjaka Ntiana natsihin n̄inku, kama chjina nku ni xi nkúhu nch̄ini kik'aina. ¹⁸ Kieke Nda Ntiana kō b'a kitsúna: “N'e xatíhi yjohi nga kitsa t̄itjui Jerusalen. At'aha najmi ts'ínsihin jōo én xi kuixínyaihi nga k'úinyaihi yáha an.” ¹⁹ B'a kixihin: “Ji Nda Ntia, be jōo nga xk̄i ni'ya sinagoga ngjikj'anijé kō kingjaha xuta xi s'ejihin ji. ²⁰ Kō nk'ie nga t̄in'ek'ien Esteban, xi kitsúyaha xuta yáha ji, tā s̄ijña yo kō kisasinna ni xi kamoo, kō santaha kikunntá najyuhūn já xi kits'ínk'iehen.” ²¹ Tunga b'ahá kitsúna Nda Ntiana: “T'in. At'aha k̄jin ts'ínkj̄ihi nga k'úinseih̄i xuta naxinántá xi t̄jín asuntee.”

B'i kama nk'ie nga mjehē xuta nga s'ehe Pablo

²² T̄ibasín̄juhū xuta Pablo, tunga nk'ie nga b'a kitsú, b'i incha kitsú xuta:

—T̄u sahá kat'en nda xi b'a t̄j̄un! j̄Najmi machjēhen tsa k'úéj̄ña t̄ik'un!

²³ T̄u nku x̄áahan ní incha kits'ín kō incha tsakúchji nga t̄u ni x̄i najmi incha kisasín̄ rā ni xi kitsú Pablo.

²⁴ Kui nga b'a kitsúhu nda jun k'aku Roma nga n'ekjas'en Pablo má b'entu já juun. B'a kitsú nga s'ehe t̄u xi kuitsuyaha á b'a ts'ín t̄incha k̄jintáyanehe rā xuto. ²⁵ Tunga nk'iehé nga ja t̄j̄in'yúhūn já juun nga ngjuáha, b'i kitsú Pablo nga kingjásjaiyaha nda jun xi s̄ijña yo:

—¿A kama s'ehe nku nda Roma xi najmi k̄jee n'ekokjua?

²⁶ Nk'iehé nga kint'é nda juun niu, as'ai ngjisehe nda jun k'aku kō b'i kitsúhu:

—¿Aha yaní ni xi t̄in'ei? Nda Romahá niu.

²⁷ As'ai nda jun k'aku j'aik'úhūn Pablo kō b'i kitsúhu:

—T'inyaní, ¿a nda Roma ní?

—Johon —kitsú Pablo.

²⁸ As'ai b'i kitsú nda jun k'aku:

—Tse nk̄jún toon kis'enkina nga nku nda Roma kits'in ma yjona.

—Tunga an b'a ts'ín kitsinná —kitsú Pablo.

²⁹ Kui nga t̄jen'yún incha ngji t'axíhín já xi t̄j̄ihin nga ngjuáha rā Pablo, kō santaha nda jun k'aku kitsankjún nk'ie nga kamankjihin nga nku nda Roma xi y'ét'a'yún nga jakj'ánijé.

B'í ts'ín tsasinko yjoho Pablo nginkun já tjíxá judio

³⁰ Nístjin xi ma ndyjuun mjehe nda jun k'aku Roma nga skue sisin á tibatéjénehe ra já judio Pablo. Kui nga kikjexihin ra n'úkicha xi tjít'a'yúnkoho ra ko b'a kitsú nga kama ñjakú já na'mi k'aku ko ngayjee já tjíxá judio. As'ai kik'onsje Pablo ko tsasínjña nginkun jóo.

23

¹ As'ai kinchja Pablo nga tsase ts'ihin ra já tjíxá xi kama ñjakú yo. B'í kitsú: —Jun já nts'e, santaha nd'ai je tjíya kjuankjintak'unna nginkun Ntíaná xi nkú nga ts'ín tífika yjona.

² As'ai Anania xi tjihin nda na'mi títjun b'a kitsúhu já xi kabinchat'a tiñaha Pablo nga kuich'on'a. ³ B'í kitsú Pablo:

—Ntíaná k'on'ahi ji, nda johonkin. Yo tinchin nga tíchaseihí tsa nda ko tsa najmi nda títs'ian nga tíchaseihí kjuatéxumoo, tunga tí'mi kontrahá rí ni xi tjít'a kjuatéxumoo nga tí'baihini kjuá nga kuich'on'ana.

⁴ As'ai b'í incha kitsú já xi kab'entu yo:

—¿Á ch'on tí'mihí rí nda na'mi títjun xi Ntíaná kitsjá xáha ra?

⁵ B'í kitsú Pablo:

—Jun já nts'e, najmi be tsa nda na'mi títjun niu. At'aha b'a ts'ín tjít'a éhen Ntíaná: “Najmi tu ch'on ts'ín chubayanéi nda tjíxáhi.”

⁶ As'ai kieke Pablo nga tjin ajihin já tjíxóo k'ua já saduseo ko k'ua já fariseo. Kui nga 'yún kinchjaha nga b'í kitsú:

—Jun já nts'e, nda fariseóna ko ta já fariseo xi chána. Tín'ekokjuana at'aha tíkuyáha nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo.

⁷ Nk'ie nga b'a kitsú Pablo, as'ai incha y'ésiko xinkjín já fariseo ko já saduseo. Tsakjanya yjoho já xi kama ñjakú yo. ⁸ At'aha já saduseo b'a incha tsu nga najmi ta kj'uaíyaha ra xuta ngabayoo, ko nga najmi tjin ntítsje ko tsa kj'ái sa xi ta tjíntu. Tunga já fariseo s'ejihin ngayjee ni xu'bi. ⁹ B'í ngján xaáhan kama. As'ai tsisintjen k'ua já chjine'éhen kjuatéxumoo xi mako já fariseo. B'í incha kitsú nga ndjá kinchja:

—Ndaha nku ni xi ch'on tjin najmi tísakújinni tsa kits'ín ndai. Kutsa nkuhú ntítsje ko tsa tjin xi kinchjakoho.

¹⁰ Nk'ie nga ja 'yún tjincha b'ésiko xinkjín jóo, kitsankjún nda jun k'aku Roma at'aha tsa ts'ín xihí jóo Pablo. Kui nga y'éxáha já juun nga incha ngjuaik'asjehin Pablo ajihin jóo tu xi ngjuaikoho má incha b'entu jóo.

¹¹ Nístjen xi ma ndyjuun Nda Ntíaná tsakúchjihí yjoho Pablo ko b'í kitsúhu: —Tjen nga'yíhin yjohí. At'aha xi nkú ts'ín kuak'iejña chjiní ei Jerusalen, b'a ta ts'ín k'úejña chjiní nanki Roma.

B'í ts'ín kis'enda ko kiya nga n'ek'ien'má Pablo

¹² Nístjin xi ma ndyjuun y'éndako k'ua xinkjín já judio nga najmi kjiné ko ta ndaha najmi k'uí santa nkúhu nga ts'ínk'ien Pablo ko nga tsa najmi kuayáha Pablo ch'on incha katumat'ain ma. ¹³ Ma ra ts'ati yachán já xi b'a ts'ín y'éndané Pablo. ¹⁴ As'ai ngjisehe já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjihin xá. B'í incha kitsúhu:

—Ja y'endakoi xinkí nga najmi chineí ko najmi s'í santaha nga kuayáni Pablo. Ko tsa najmi kuayáni ndo ch'on katumat'ain ma. ¹⁵ Kui nga nd'ai jun ko já tjíxá xingisoo b'a t'ihin ruu nda jun k'aku nga kats'ín nibánuu Pablo ndyjunni, xi má nga ei chase sisihuun kjuaha. Jín k'úéndai yjoni nga n'ek'iein kintehe ni nga kj'uaí ei.

¹⁶ Tunga ntíhi ní na nichja Pablo kint'é ni xi y'enda'má jóo. Kui nga ngjhi má b'entu já juun ko ngji tsúyaha Pablo niu. ¹⁷ As'ai Pablo kinchjaha nku nda jun xi kunntá yo ko b'í kitsúhu:

—T'inkoi ndatij nginkun nda jun k'aku, at'aha tjin ni xi kuitsuyaha.

¹⁸ Kui nga nda juun ngikoho ndatiu má tijná nda jun k'aku ko b'a kitsúhu:

—Nda nubayá xi 'mi Pablo kuanchjana ko kuakankina nga kjuáika ndatij ei. Tjin rú ni xi kuitsuyahi.

¹⁹ As'ai nda jun k'aku jakj'á ntsja ndatiu ko b'i kitsúhu nga ngjingásjaiya t'axihin:

—¿Mí ni xi tihin nga k'úinyaní?

²⁰ B'i kitsú ndatiu:

—Ja kab'endako xinkjin já judio nga kuankihi nga ndyjunni n'ekjí Pablo nginkun já tíxoo. B'a kuitsuhi nga kuase sisihin kjuaha Pablo. ²¹ Tunga najmi tu n'e s'ejinni niu, at'aha ts'ati yachán já tìncha kuyá 'ma nga mjehe ts'íink'ien Pablo. Ntjaná kats'ínkie nga najmi chumi nihi xi incha kjiñe ko k'uí santa nkúhu nga ts'íink'ien Pablo. Ja tjinu nda nd'ai nga tìncha kuyáha nga n'etjusuin ni xi incha k'uankihi.

²² As'ai kits'ínkji ngáha nda jun k'aku ndatiu ko b'i kitsúhu:

—Najmi tu ch'a 'miyaihi ni xi kuak'inyaní.

B'i ts'in kin'ekjisehe Pablo nda titjun Feli

²³ As'ai kinchjaha nda jun k'aku jo já jun k'aku ko b'i kitsúhu nga y'éxá:

—T'endo jo unchan já jun xi tsuku incha ngjuaihi, cháte ko kan já jun xi ndje k'úéntusúhun, ko jo unchan xi k'ua lasa, tu xi incha ngjuaihi Cesarea chuba ñja nga jyuun. ²⁴ Ko ta t'endo ndje xi k'úésun Pablo. Tankinkoo tu xi nda ts'in kuichúhu nginkun nda titjun Feli.

²⁵ As'ai kits'ínnda nda jun k'aku nku xujun. B'i ts'in y'ét'a:

²⁶ “Claudio Lisia títs'ínkjihi kjuasuniña nda titjun Feli. ²⁷ Nda xi títs'ínkjihi ei, kui xi jakj'ánijéhe já judio ko incha mjehe ts'íink'ien. Tunga nk'ie nga kint'e nga nda Roma niu, as'ai ngjika já junna ko kits'ínk'ankia. ²⁸ As'ai kits'ínkjia ndo nginkun já tíxá judio, at'aha mjena nga skue mí kjuaha tísatéjénehe. ²⁹ Kikie nga ngat'aha ni xi tjit'a kjuatéxumaha jóo tísatéjénehe. Ndahachí najmi ngabaya ko ta ndaha nubayá tjeheñ ra ndo. ³⁰ Tunga kint'ená nga já judio y'endako xinkjin xi má nga mjehe ts'íink'ien ndo. Kui nga títs'ínkjihina nginkuin. Ko ta ja kixinyaha já xi tibatéjénehe nga tihin nga nginkuin kuitsuya mí nihi xi tjincho ndo.”

³¹ As'ai nga jyuun incha ngjiko já juun Pablo nanki Antipatri. Kits'in xi nkú ts'in incha kis'exá. ³² Nistjin xi ma ndyjuun já jun xi yjaha sjai incha kik'óya ngáha. Tu já jun xi yjakohó ndje kits'ínko niyá Pablo.

³³ Nk'ie nga incha tsichu Cesarea, kitsjáha nda titjuun xujun ko ta kits'ínkjas'eheñ Pablo. ³⁴ As'ai kits'inya nda titjuun xujun ko kingásjaiyaha Pablo má nibáha. Nk'ie nga kint'é nga nda Cilicia niu, b'i kitsú:

³⁵ —Kuasinñjúhu nk'ie nga incha kj'uaí já xi tibatéjénehi.

As'ai y'éxá já xi kikuntáha Pablo ni'ya maseheñ Herode.

24

B'i ts'in tsasinntjai yjoho Pablo nginkun nda titjun Feli

¹ Nk'ie nga j'a un nistjin, as'ai tsichu nanki Cesarea nda na'mi titjun Anania ko tjenko k'ua jácháha xuta judio ko nku nda chjine'én xi 'mi Tertulo. Incha tsichutéjéne Pablo nginkun nda titjuun. ² Nk'ie nga ngjichj'a Pablo, as'ai kik'atuts'ihin Tertulo nga tsatéjénehe. B'i kitsú:

—Máb'achjihí ra ji, nda titjun, tjinni kjuajyu nd'ai. Nda n'e tibatexumakoi kjuankjintak'uhin ngandaha naxinantáni. ³ Kui nii xi tehente ko tu má

antehé ni tsjo maní kò 'báihí máb'achjíhí jì, ndá tíjtjun Felí. ⁴ Tunga najmi mjehéna tse ts'instihi. Kui nga títbankihi ra nga tasinñjuhuni kutju.

⁵ 'Yai nga nku ndá ch'onk'un ndá xu'bi. Tíbinchá'a ngayjee xuta xi ntje judio tjeheñ rā xi tjin asuntee. Ndaí xi ndá k'akuhú já xi yjankihí nku ndá xi nibáha Nazaret. ⁶ Najmi benkjún ninkuni. Kui nga kichjubénijéhení kò mjení nga n'ekokjuai kai xi nkú ts'ín tijná kjuatéxumani. ⁷ Tunga ndá jun k'aku Lisíahá j'aikje'á kjua'yúnni ndo. ⁸ B'a kitsúni nga jin xi títatejénei ndai, nga jì xi tjihin nga kjuáiseihí. Chasjaiyaihí tu xi chahani mí kjuaha títatejénehení ndo.

⁹ Já judio xi kab'entu yò tá ngji kontrahá Pablo. B'a incha kitsú nga kjuaxi niu. ¹⁰ As'ai ndá tíjtjun tsakú Pablo tu xi kuinchjaha. B'i kitsú Pablo:

—Tsjo mana nga kúásinka yjoná nginkuin, at'aha be nga ja nkjin nú tjihin nga títatexumaihi nankini. ¹¹ As'aihi tjihin te jo nistjin nk'ie nga ngji ts'intsoho Ntiani Jerusalen. Kama chasjaya nga kjuaxi ni xi tixian. ¹² Najmi ch'a y'esíka kò a rā tsincha'á xuta má ma natsihin ninku, kò tá ndaha ni'ya sinagoga, tá ndaha ajin nantio. ¹³ Najmi tjin xi nkú ts'ín kuakúchjhi jái ni xi tít'sínk'anjina.

¹⁴ 'Tunga xinyahá ra kui nií. Benkján Ntiahá ntje chání nga tít'sian ni xi tsakúya Jesu. Jóo bi b'a tijncha tsu nga najmi nda kui niu. S'ejinna ngayjee ni xi tjit'a kjuatéxumani kò xujuhun já profeta. ¹⁵ An tókuyáha ni xi kò tá jái tijncha kuyáha, nga Ntiana ts'ínkj'áíya ngáha rā ngayjee xuta ngabayoo, xi nda kits'ín kò xi najmi nda kits'ín. ¹⁶ Kui xáha ts'ín kjua'yún tehentehe rā yjoná nga je s'eyaha kjuankjintak'unna nginkun Ntiana kò nginkun xuta.

¹⁷ 'Nkjin nú kamana nga najmi tsátejña Jerusalen. Nk'ie nga kik'óya ngáhana, jáitsja chje ninku. Kitsja toon kò chu ninku. ¹⁸ B'a kits'ian má ma natsihin ninku kò nk'ie nga ja tít'sin je yjoná nginkun Ntiana, kikiena k'ua já judio xi niba ante Asia. Najmi 'yún tjin xuta kui chubò kò najmi ch'a xaáhan tijncha ts'ín. ¹⁹ Kuihí já judio ts'e Asia xi tjihin nga k'uaí ngikuin nga kuatéjénehena tsa tjin ni xi tjincohò an.

²⁰ 'Tsa najmi tjin jóo, kui jái katsúya mí ni ch'on tjihin xi kis'ejña chji nga kits'ian nk'ie nga ngja nginkun já tixá judio. ²¹ Tu kuihí nií xi kits'ian. Nk'ie nga tijnajihin, 'yún kinchja nga b'i kixian: “Tín'ekokjuanú nd'ai at'aha tókuyáha nga k'uaíya ngáha rā xuta ngabayoo.”

²² Nda tíjtjun Felí be sisin nkú tjihin rā ni xi tsakúya Jesu, kò nk'ie nga kint'é ni xi títso Pablo, y'éjñat'ía kjuo nga b'a kitsúhu jóo:

—Nk'ie nga k'uaí ndá jun k'aku Lisia, kuasjáiyaha kjuanu.

²³ As'ai y'éxá ndá jun k'akuhú já xi títuntáha Pablo nga ngjuáya'yún tunga tá kitsjantehé rā nga kama kjuátsú'ba ndai kò nga kama k'uaíkohò xuta xinkjin ni xi machjehen.

²⁴ Nk'ie nga j'a chuba nistjin, j'aiko chjuuhun ndá Felí. Nku nā xi ntje judio tjeheñ rā xi 'mi Drusila tijnako ndo. Y'éxá já xi incha ngjikj'á Pablo kò kingjásjaiyaha nkú tjihin rā ni xi tsakúya Jesu kò á s'ejihin rā jóo. ²⁵ Y'éjña chji Pablo xi nkú ts'ín kama naxu kuintsubahaná nginkun Ntiana, xi nkú ts'ín k'úéch'ohò rá yjoná ni xi mjehe animaná, kò nga Ntiana kuasehe ni xi nda kò ni xi najmi nda tín'eé. Nk'ie nga kint'é ndá tíjtjun Felí ni xi kinchja Pablo, kitsankjún kò b'i kitsú:

—Katumaha ri, b'a tjin. Nk'ie nga sakúntena kuinchja ngáhara.

²⁶ Kinchja yaha ndá tíjtjun Felí Pablo, at'aha b'a kitsú tsa tu ahá ni Pablo tsjáha toon tu xi ts'ín ndaihi rā. Kui nga nkjin niyá kinchjaha rā kò kinchjanijmíko. ²⁷ J'a jo nú, as'ai Porcio Festo y'ejña ngáha ndá tíjtjun antehé ndá Felí. Nk'ie nga jet'ain xáha ndá Felí, tu nku kingjáya'yuhún Pablo, at'aha mjehe nga nda skuehe xuta judio.

25

B'i ts'in tsasinntjai yjoho Pablo nginkun nda títjun Festo

¹ Nk'ie nga j'a jan nistjin nga kits'inkjáihin xáha Festo, as'ai tsitju nanki Cesarea nga ngji Jerusalen. ² Yo incha kinchjakocho já na'mi k'aku ko já tixáha xuta judio nga incha ngji kontraha Pablo. ³ Incha tsankihj nda títjun Festo nku kjuanda, nga ts'in nibá Pablo nanki Jerusalen. At'aha incha mjehe ts'inndjuú ni xi y'enda, nga ts'in ink'ien Pablo aya niyóo. ⁴ Tunga b'ahá kitsú Festo nga tu nku nanki Cesarea há s'eya'yún Pablo ko nga yo ja tífi. ⁵ B'i kitsú ya:

—Kats'inkona niyá jánuu xi tjihin xá. Tsa tjin ni ch'onk'uhun xi kits'in ndo, incha katatéjéne.

⁶ Ts'andayaha Festo yo nkú ra ma jin ko tsa te nistjin. As'ai ngji nanki Cesarea. Nistjin xi ma ndyjuun y'eña ante má nga ts'in kjuá ko y'exá já xi incha ngjik'já Pablo. ⁷ Nk'ie nga jas'en Pablo, j'aik'uhun já judio xi nibaha Jerusalen ko tsatéjénehe. Nkjin tikjá ni ch'onk'un xi incha kikjanínehe Pablo, ni xi najmi incha kamaha y'éntuchji.

⁸ As'ai b'i kitsú Pablo nga tsasinntjai yjoho:

—Najmi chumi jéhe xi tjenna. Najmi ngji kontraha kjuatéxumaha xuta judio, ta ndaha ninku, ko ta ndaha nda títjun k'aku Cesar.

⁹ Tunga mjehe ra Festo nga nda skuéhe já judio, kui nga b'i kitsúhu ra Pablo:

—¿A mjehe k'úin Jerusalen tu xi ján ts'ihinna kjuahi?

¹⁰ As'ai b'i kitsú Pablo:

—Sijña nginkun nda xi kitsjá xáha nda títjun k'aku Cesar ko má nga tihin nga n'ekokjuana. Ya sisin nga najmi chumi nihi xi kits'ihin xuta judio.

¹¹ Tsa ch'on kits'ian ko tsa tjehe ra ngabaya ni xi kits'ian, ta tsjanté nga kuayá. Tunga najmi kjuaxihí ngayjee ni xi tichjaninéna. Kui nga najmi ma ts'inkjas'ehe ra yjona jóo. Tibankia nga nginkun nda títjun k'aku Cesar n'ekokjuana.

¹² As'ai Festo ko já xi basinkocho incha kinchjanijmíyaha niu ko b'i kitsú nga kinchjako Pablo:

—Ji tbinchi nga nginkun nda títjun k'aku Cesar n'ekokjuahi. Nda títjun Cesar k'úinseihí ma.

B'i ts'in incha kinchjanijmíyaha kjuaha Pablo nda rei Agripa ko nda títjun Festo

¹³ Nk'ie nga j'a chuba nistjin, tsichu Cesarea nda rei Agripa ko na Berenice nga incha ngjikjaniñaha nda títjun Festo. ¹⁴ Nkjin nistjin incha ts'andayaha yo ko Festo kitsúyaha nda rei kjuaha Pablo. B'i kitsúhu:

—Ei tíña nku nda xi tu nku kikj'áiya'yúhún nda Feli nubayóo nk'ie nga jet'ain xáha. ¹⁵ Nk'ie nga ngjia Jerusalen, já na'mi k'aku ko jácháha xuta judio incha tsatéjénehe ndo ko tsankina nga tsja kjuá nga n'ek'ien. ¹⁶ Kixinyaha jóo nga najmi b'a ts'in nkaha já tixá Roma, tsa chuba tsjáhá kjuá nga n'ek'ien xuta. At'aha tsa tjin xi tsatéjéne, tihin nga ta kuasinjña xi tibatéjénehe tu xi kama kuasinkocho yjoho ngat'aha ni xi tichjaninéhe.

¹⁷ 'Kui b'a maha, nk'ie nga j'aihi jóo ei, najmi kits'ink'andaya. Tjen'yún tsatéjñaná nistjin xi ma ndyjuun ante má nga ts'ian kjuá ko y'exá já xi ngjik'já ndo. ¹⁸ Tunga nk'ie nga kinchja já xi tincha batéjénehe, ndaha nku ni ch'on tjin xi kits'innkjihin k'an ngjinéhe. ¹⁹ Tu ni xi ts'e ninkuhú ní ko nku nda xi 'mi Jesu incha y'ésiyáha. Ja k'ien ndo, tunga b'ahá títsu Pablo nk'ie nga tíña ndo.

²⁰ 'An najmi be xi nkú ts'in k'uendáhana nku kjuá xi b'a tjin. Kui nga kingjasjáiyaha ra Pablo tsa mjehe ngjuaihi Jerusalen tu xi yo n'ekokjuaha.

²¹ Tunga tsankihí Pablo nga tu sahá s'eya'yún ko nga nginkun nda títjun xi

tíjña Romá n'ekokjuá. Kui nga b'a kixihinna nga s'eya'yúhun santa nkúhu nga kama ts'inkjisehe nda tíjtun k'aku Cesar.

²² As'ai b'i kitsú nda rej Agripa:

—Ko an mjena kuasinñjúhu ndo.

—Ndyjunni kuasinñjúhi —kitsú Festo.

²³ Kui nga nistjin xi ma ndyjuun tsichuhu Agripa ko na Berenice. Tsjo nkjún kama nga incha jas'en má ma kjuá. Incha tjenko já jun k'aku ko já k'akuhu naxinantóo. As'ai y'éxá Festo nga ngjuaich'ja Pablo ko ²⁴ b'i kitsúhu jóo:

—Ji nda rej Agripa ko ngayjee xuta xi kama ñjakújinná, á ndo ei. Ngayjee xuta judio xi tjin Jerusalen ko xi tjin ei tjincha batéjénehe. Tjincha kjintáya nga tbankina nga tsja kjuá nga n'ek'ien ndo. ²⁵ An najmi tsakújinna ni xi kits'in ndo xi tjeheñ rā ngabaya. Tunga kuihi tsanki nga nda tíjtun xi tíjña Romá ts'inkokjuaha. Kui nga b'a kixihinna nga ja ts'inkjihina yo.

²⁶ Tunga najmi bená mí nihi xi k'uet'á xujun xi ts'inkjihí nda tíjtun k'aku xi kitsjá xána. Kui kjuaha nga ei kuats'in nibáhana ndo nginkun ko ngikuin ji, nda rej Agripa, tu xi chasjaiyaha raá ko b'a ts'in sakúhuna én xi ts'inkjihí nda tíjtun. ²⁷ At'aha b'a mana nga najmi chumi ni chjihí rā tsa chuba ts'inkjiná nku nda nubayá nga najmi xinya mí kjuaha tsatéjénehe.

26

B'i ts'in tsasinko yjoho Pablo nginkun nda rej Agripa

¹ As'ai nda rej Agripa b'i kitsúhu Pablo:

—Kama chubai nga kuisinkoi yjohi.

As'ai kingjénnk'a ntsja Pablo ko kinchja nga tsasinko yjoho:

² —Tsjo nkjún mana, nda rej Agripa, nga kama kuásinka yjona nginkuin nd'ai ngat'aha ngayjee ni xi tibatéjénena já judio. ³ At'aha ji ya sisin xi nkú ts'in tíjña sin cháha xuta xi ntje judio tjeheñ rā ko ni xi b'ésiyáha. Kui b'a maha, tbankihi ra nga n'etsentai nga kuasinñjuní.

⁴ Be ngayjee xuta xi ntje judio tjeheñ rā xi nkú ts'in tsátejñajihin nkúhu nga ndyjana. At'aha tsátejñajihin xutana ko Jerusalen tsátejña. ⁵ Ko ta be ya jóo ko kama kuitsuya tsa mjehe, nga tehente kits'intjusan xi nkú ts'in tíjña niyáha já fariseo, já xi 'yún je fiko ni xi s'ejinni.

⁶ Nd'ai síjña ei nga tín'ekokjuana at'aha tikuyáha nga Ntjaná ts'íntjusun ni xi kitsúya tíjuhun ntje cháni. ⁷ Ta kui nihi xi tjincha kuyáha nga ts'inkjáihin xutaní xi te jo maha ntje chá xi y'aha rā. Kui kjuaha nga tjincha ts'intsjoho rā Ntjaná nistjin nistjen. Nda rej Agripa, tibatéjénena já judio ngat'aha ni xi an tikuyáha. ⁸ ¿Á najmi s'ejihinnu nga Ntjaná ts'inkj'áiya ngáha rā xuta ngabayoo?

⁹ Nistjin nk'ie b'a kixian nga tihin nga kfín kontraha xuta xi s'ejihin Jesu, nda xi nabáha Nazaret. ¹⁰ B'a kits'ian Jerusalen. Já na'mi k'aku kitsjana kjuá xi má nga ts'inkjas'en nubayá xuta xi yjankihí Jesu. Ko nk'ie nga n'ek'ien, an ta kits'inj'a nga b'a n'ehe. ¹¹ Nkjin niyá ko xki ni'ya sinagoga kits'in'úhun tu xi najmi ta skuenkjúhun Jesu. Tu xí 'yúhún kits'in unkie xuta xu'bo ko kitsjennki unkie santaha tu má nankihí ni.

B'i ts'in kitsúya Pablo xi nkú ts'in jakj'áha Jesucristo

¹² 'Kui nij kits'ian. As'ai y'éxána ko kitsjana kjuá já na'mi k'aku nga kfían Damasco. ¹³ Tunga nk'ie nga títs'ian niyá, ji nda rej, nk'ie nga masen nistjiun kieke nku nd'í chánka xi nibaha nk'a ján. 'Yún tsat'ai sa nga nd'íhi ts'íu. Kits'in ndzjenna ko ta kits'in ndzjeheñ já xi tjenkona. ¹⁴ As'ai tsixuntuí t'anankiu

ko kint'e nku ntá xi én hebreo kinchjakona. B'a kitsúna: “Saulo, Saulo, ¿á unchahaní? ¿Á tá ji t'n'e'uhun rí yjohí?”

¹⁵ 'As'ai b'a kixian: “¿Yáha ji, Nda Ntia?” B'a kitsúna Nda Ntjaná: “An Jesu xi unchai. ¹⁶ Tunga tsintjenni ko t'in. Kuakakuchjhi ra yjona tu xi n'exát'ahaní ko tu xi kuixinyahani ni xi kuayai ko ni xi cha sai askahan. ¹⁷ Ts'inkjisehe xuta judio ko xi najmi judio. Najmi tsjanté tsa incha ts'in'uhin. ¹⁸ Chjux'ánki tunkun xuta tu xi kuitjuhu má jyuun nga kjuas'ehe má ndzjeen, tu xi kuitjuhin ajin nga'yuhun ndanindoo nga ts'in'kájihin Ntjaná. Ntjaná ts'inndyjat'aha ngatitsuhun ko tsjáha ante ajihin xuta xi bichú ma je nginkun tu ngat'aha nga s'ejihin an.”

¹⁹ 'Kui b'a maha, nda rej Agripa, kint'e'ehe ra xi tsakúchjina yjoho, xi nibaha nk'a ján. ²⁰ Títjun y'enijmíhi éhen Ntjaná xuta xi tjín nanki Damasco, ko askahan xi tjín nanki Jerusalem ko ngayjee nanki xi tjín ante Judea, ko santaha xuta naxinantá xi tjín asuntee. B'a kixihin nga ngjuakj'áha ra animaha ko ts'in'kájihin Ntjaná, ko nga ts'in ni xi kuakúchji nga ja kits'ink'óntjaiya animaha. ²¹ Kui kjuaha nga jak'ánijehena já judio natsihin ninku ko kama mjehe nga ts'in'kienna.

²² 'Tunga Ntjanáhá tibasinkona santaha nd'ai. Kui nga síjñahana ei nga tinchjaka xuta x'an ko xi nchiná. Tixinya ni xi tá kitsúya já profeta ko Moise, ni xi tihin nga kuitjusun. ²³ At'aha kui xi b'a kitsú nga tihin nga un skuehe xi kits'in nibá Ntjaná ko nga kui xi tjun k'uaíya ngáha ra ngabayoo, tu xi b'a ts'in ts'in ndzjehen ra xutani ko xuta naxinantá xi tjín asuntej xi nkú ts'in k'uankihi.

²⁴ Nk'ie nga b'a kitsú Pablo nga tibasinko yjoho, as'ai b'i kitsú nda títjun Festo nga kikjintáya:

—Ja tíma lukui, nda Pablo! At'aha 'yún mahi xujun, kui nga ja tíma lukuhuni.

²⁵ As'ai b'i kitsú Pablo:

—Najmi luka, nda títjun Festo. Kjuaxi ko b'a tjín ni xi tinchja. ²⁶ Nda rej Agripa be ni xu'bi. Kui nga tinchja kixi kixihina nginkun. At'aha behe k'an nga beyje nda rej ngatentee ni xu'bi. Najmi nku ante xi tjíña 'ma má nga b'a kadoo. ²⁷ Ji nda rej Agripa, ¿a s'ejihin ni xi kitsú já profeta? Be nk'ie nga s'ejihin.

²⁸ B'i kitsú nda rej Agripa:

—Chuba mahá ndyjaha nk'ie nga n'e maní nku nda xi s'ejihin Jesucristo.

²⁹ As'ai b'i kitsú Pablo:

—Ndaha tsa chuba ndyjaha ko tsa tse ndyjaha, tunga tbankihí ra Ntjaná nga najmi tu nku ji, ko ní ngatentee xi tbasinñjuna nd'ai kuichú ma xi nkúhu an, tunga najmi kohó n'úkicha xu'bi s'et'aha.

³⁰ As'ai tsisintjen nda rej, nda títjuun, na Berenice ko ngayjee xi incha kab'entukoho yo. ³¹ Incha ngji nchjanijmíya t'axín kjuo. B'i incha kitsúhu xinkjín:

—Najmi ngabaya ko tá ndaha nubayá tjehe ra ni xi kits'in ndo.

³² As'ai nda rej Agripa b'i kitsúhu nda títjun Festo:

—Tsa najmi tsanki ndo nga nginkun nda títjun k'aku Cesar n'ekokjua, kama n'e ndáhi kai.

27

B'i ts'in kin'ekjí Pablo nanki Roma

¹ Nk'ie nga j'ai kjuá nga tihin nga n'ekjini ante Italia, as'ai kin'ekjas'en Pablo ko kj'ai sa já nubayá aya ntsja nku nda jun k'aku xi 'mi Julio. Kui xi tjíñajihin

já jun xi 'mi Já juhun Nda títjuun. ² Tsitjas'ein nku tsutsu xi nibaha nanki Adramitio xi ja ma kuitjuhú nga ngjuai nanki xi tjin ante Asia. As'ai kin'eí niyá ntá. Ta ngjikoni Aristarco, kui xi nibaha Tesalonika, nanki xi tijnajihin ante Macedonia. ³ Nistjin xi ma ndyjuun tsichii nanki Sidon, ko nda jun Julio kits'ihin nku kjuanda Pablo. Kitsjantehe nga ngjitsubek'un já xi nda nchjakohe ko nga kui jóo tsjáha ni xi machjéhen.

⁴ As'ai tsitjukoi tsutsu yo ko tsitjandái xjo Chipre, at'aha tjen kontrani ntjo. ⁵ Tsitjatíkái ntáchak'uun andaihi Cilicia ko Panfilia ko tsichii nanki Mira, nanki xi tijnajihin Licia. ⁶ Yo kisakúhu nda jun k'aku nku tsutsu xi nibaha nanki Alejandria ko ante Italia tífi. Yo kits'ínkjas'enni. ⁷ Nkjin nistjin kin'e nda ndai niyá ntá ko tu 'yaha tsichu tiñai ankjín nanki Gnido. Tjen kontra sani ntjo, kui nga tsitjahaní ankjín nanki Salmon ko y'etjindaihi xjo Creta. ⁸ Tu nku b'ahá ts'ín 'ni kin'eí niyá ntá andaihi xjo Creta. Askahan tsichii nku ante xi 'mi Ante Tsjo K'un xi tijná maha nanki Lasea.

⁹ Nkjin nkjún nistjin ts'ayaní ngat'aha ntjo ko ja tibichú tiña nistjin nga ch'on ma nga tsutsu bankinkaá, at'aha ja tibichú tiña nistjin chunch'oon. Kui nga b'a kitsúhu Pablo:

¹⁰ —Jun já, ndzjen tímana. Tsa kuankíndjaá, ch'on kamat'aán. N'endyja tsutsuu ko ch'áha, ko santaha kjuichúkjuá nga kuayáá ko ñá.

¹¹ Tunga najmi kits'ínsihín ra nda jun k'aku ni xi kitsú Pablo. Tu ni xi kitsúhu nda xi ts'ínko tsutsuu ko nda xi ts'e yoo tsasínñjuhu. ¹² Ante xu'bo ya najmi nda ma tsa yo n'ekj'a nistjin chunch'oon. Kui nga nkjin incha kamaha xi b'a incha kitsú nga tu sahá nda tjin nga incha kuitju yo, tsa tu ahá ni b'a ts'ín incha kuichú Fenice, nanki xi tijnajihin xjo Creta. Yo má bichú tsutsu ko nda ts'ín s'entu. B'a ts'ín yo kama incha ts'ínkj'aha nistjin chunch'oon.

B'i ts'ín kamané ntjo tsutsu xi tjíya Pablo

¹³ As'ai kitsjen nku ntjo xi najmi 'yún, xi nibaha ajin ntáchak'uun. B'a kamaha jóo tsa nda ts'ín ngjuai tímaha. Kui nga tsitjukoho tsutsuu ko incha ngjiko tiña andai xjo Creta. ¹⁴ Tunga najmi ts'andayahá ra nga kama nku ntjo xi tu xí 'yúhún, xi nibaha asun t'anankiu. Be jóo nkú 'mi ntjo. ¹⁵ Kui xi kikjebéfe tsutsuu. Najmi ta kama tsankinkohoni má nga mjeni. Kui nga kik'ainteheni nga ngjuaikohoni ntjo.

¹⁶ As'ai tsitjandái nku xjo ichí xi 'mi Cauda. Kui xi y'échjaha ichí ntjo, ko tu 'yaha kamaní kichju'yúin tsutsu ichí xi y'a tsutsuu. ¹⁷ Nk'ie nga kin'ekjas'ein tsutsu ichíu, as'ai n'ú'ya y'é'yúnkjáha jóo tsutsu chánka xi tjenkoi tu xi najmi kuakjahan. Incha kitsankjún tsa tsumí xi tjin ante xi 'mi Sirte kjuas'enjin. Kui nga incha kikjejehen najyuhun tsutsuu, kui xi basinya'yún ntjo. As'ai kitsjante nga ngjuaikoho ntjo.

¹⁸ Nistjin xi ma ndyjuun 'yún kitsjen sa ntjo. Kui nga incha kikjaníkj'ajin ntáchak'uun ch'áha tsutsuu. ¹⁹ Nistjin xi ma jahan incha kikj'aníkj'ajin santaha ko ni xi ts'ínchjén nga fiko tsutsuu. ²⁰ J'a nkjin nistjin nga najmi kama sje ko ta ndaha najmi kama chji niñuu ko ntjo xi 'yún tjennení. B'a tsixín nga najmi ta kuintsubahani.

²¹ Nkjin nistjin j'a nga najmi chumi nihi kichineí. As'ai Pablo tsasinjña ndju ko b'i kitsú:

—Jun já, najmi nda kin'o nga najmi tsasinñjunú, nk'ie nga tsitjukoo tsutsuu xjo Creta. Un tibenuu nd'ai ko t'n'e ndyjo ni xi kich'o. ²² Tunga nd'ai b'a tíxinnuu nga tjen nga'yúhuun yjonuu, at'aha najmi ch'a kuayá. Tu tsutsuuhu xi ndyja. ²³ At'aha nkui jyún kabakúchjina yjoho nku ntítsjehe Ntia xi ts'ena ko xi ts'inxát'aha. ²⁴ B'a katsúna: “Najmi tu binkjuin, Pablo. Tjihin nga k'úin nginkun nda títjun k'aku Cesar. Ntíaná títsjáhi kjuanda xu'bi nga najmi kuayá

ngayjee já xi tjíntuyáko hi tsutsuu.”²⁵ Kui b'a maha, jun já, tjen nga'yúhunu yjonuu. At'aha s'ejinna Ntjaná nga b'a kama xi nkú nga ka'mina.²⁶ Tunga tjíhín ni nga nku xjo kuichúkóná ntjo.

²⁷ Nk'ie nga tsichu nístjen nga ja tjínni jo tuntjáí, ko nga ja tífikoni ntjo ajin ntáchak'un Adriá, nkú rá ma masen nístjen kíkíe já xi tíincha ts'ínko tsutsuu nga ja tíbichú tíñai ante kixiu.²⁸ Kui nga kik'achubaha nga nankaha ntóo. Kan tj'ion nku metru kama. As'ai ngjindju sa ko ta kik'achubahá ngáha. Kui xi kama kan ún jo metru.²⁹ Incha kitsankjún tsa naxiu satékjokohó, kui nga incha kikjaník'aha ñju ni xi fáya'yún tsutsuu. Incha mangimjehe nga kitsa kama sen.

³⁰ As'ai mjehe kuanka já xi tíincha ts'ínko tsutsuu. Kui nga incha kikjaník'ajihin ntóo tsutsu ichí xi kít'aha tsutsu chánko. B'a incha kitsú nga incha kjaník'a sa ankjín tsutsuu ni xi kjuáya'yúhunu tsutsuu.³¹ Tunga b'ahá kitsú Pablo nga kinchjako nda jun k'aku ko já juun:

—Tsa najmi k'úentu já xu'bi aya tsutsuu, jun najmi k'uankiu.

³² As'ai incha tsatekjá já juun n'ú'ya xi tjít'a tsutsu ichí. Incha kikjanítja'ba niu.

³³ Nk'ie nga ja tínbá ma sen, Pablo b'a kitsúhu ngayjee jóo nga tjíhin nga incha kjine nichine. B'i kitsúhu:

—Ja tjínnuu jo tuntjáí nd'ai nga 'yún tín'enkjíhuun tak'un ko nga tintsuba kjintió. Najmi tíchino niñu.³⁴ Tíbankihinu nga chinehenu ichí nd'ai. Kuasinkonuu tu xi k'uankihinu. At'aha ndaha nku ntsjaku najmi ndyja.

³⁵ Nk'ie nga b'a kitsú Pablo, as'ai jakj'á nku ninkuan ko kitsjáha máb'achjíhi Ntjaná nginkun ngayjee jóo. Tsakjánya ko kikjine.³⁶ As'ai kama 'yún tak'un ngayjee já xingisoo ko ta incha kikjine ninkuon.³⁷ Jo unchan ko cháte ko kan ún nku mahani ngayjei xi tintsubayai tsutsuu.³⁸ Nk'ie nga ja incha kikjine niñu, as'ai tu xi kama kijnaha tsutsuu incha kikjaník'ajin ntáchak'uun tuniñu xi y'a yóo.

B'i ts'in tsakjan tsutsu xi tjíya Pablo

³⁹ Nk'ie nga kama seen, najmi kamankjihín jóo má incha tsichu. Tunga kíkíehé nku ante kixi má nga tjín tsumí ko incha kama mjehe nga ngjuaikó tsutsuu yo, tsa tu ahá ni kuichúko.⁴⁰ Kui nga incha tsate'yúhunu n'ú'ya xi y'aha rá ni xi fáya'yúhunu tsutsuu. Incha kikjanítjab'a niu ko kits'in ndáhi ni xi bakú niyáha tsutsuu. As'ai kingjénnk'a najyuhunu tsutsuu xi basinya'yún ntjo tu xi ngjuaikohó rá ntjo ante kixiu.⁴¹ Tunga nkuhú ante má nga tjín tsumí tsichu yóo. Yo kisasínkjá'yún ankjín tsutsuu. Ndahachí najmi tá kama kits'inniyáha niu. As'ai t'éhen ntóo kikjexuba astun tsutsuu.

⁴² B'a incha kitsúhu xinkjín já juun nga incha ts'íink'ien já nubayóo tu xi najmi incha kuankajin ntáha.⁴³ Tunga mjehé rá nda jun k'aku nga ts'íink'anki Pablo, kui nga najmi kitsjantehe nga b'a incha ts'íihin jóo. Tu sa ni b'a kitsú nga tjun kjaník'ajin ntá yjohó xi maha ntá tu xi kuichúhu ante kixiu,⁴⁴ ko nga já xingisoo ngjuaikó yáte ko tsa t'íaha tsutsuu. B'a ts'in incha tsichuhuni ante kixiu ko incha ts'ankijei.

28

B'i ts'in kits'in kjuankjún Pablo xjo Malta

¹ Nk'ie nga tsitjujin ntái, kik'inyaní nga Malta 'mi yo.² Xuta xi tjín xjo xu'bi nda animaha ko nda kits'ínkjáinni. Incha kits'in'yún nku nd'í chánka, at'aha nch'án ko ts'í t'íba kui nístjiun.³ Jáya Pablo chuba chikín ko y'éntujín nd'íu. As'ai tu tsitjuhú nku ye xi tíbankaha nt'áhi nd'íu ko kikjinehe ntsja Pablo.

⁴ Nk'ie nga kikié xutá xi tjín yó nga tjenb'ankit'a ye ntsja Pablo, b'i ngján kinchjako xinkjín. B'i incha kitsú:

—Kjuaxi nk'ie nga animá ts'ink'ien ndai. Ndaha tsa kuitjujin ntáchak'uun tunga Ntíaná najmi mjehe tsa k'úéjña tik'un sa.

⁵ Tunga y'étsujnehé Pablo ye ajin nd'íu. Ndahachí najmi chumi nihi xi kamaha. ⁶ Incha kikuyá xuto nga kujjin Pablo ko a ra tjen'yún kuayáha. Tunga b'ahá ts'in j'aha chubá nga t'incha kuya. Nk'ie nga incha kikié nga najmi chumi nihi xi kamaha, kits'ink'óntjaiya kjuankjintak'uhun. B'a incha kitsú nga nku ntia Pablo.

⁷ Tiña ante xu'bo tjihin ni'ya nku nda xi 'mi Publio, xi nda tíjuhun xjo Malta. Kui xi kits'inkjáiinni. Nda ts'in kits'ínsinni jan nistjin tjihin. ⁸ Tunga kjijña uhún na'mihi Publio. Ch'in t'inchaha ko t'í'aha. As'ai jas'en Pablo má kjijña. Askahan nk'ie nga kinchjako Ntíaná, kingjénne ntsja ko kits'innkihi. ⁹ Nk'ie nga b'a kamoó, ta incha j'ai ya k'ái xutá un xi tjín yó. Ta incha kama nkihi.

¹⁰ Nkjin ni xi kitsjání xuto, ko nk'ie nga kichjubé ngáhaní k'ái tsutsu ta kitsjání ni xi machjén nga n'eé niyá.

B'i ts'in tsichu Pablo nanki Roma

¹¹ Nk'ie nga j'a jan sá, as'ai tsankinkoi nku tsutsu xi yó kits'inkj'a nistjin chunch'oon. Alejandria nibaha yóo ko t'ít'a chjihí sénnistjihin ntia Castor ko Polux. ¹² Tsichii Siracusa ko jan nistjin ts'andayani yó. ¹³ Nk'ie nga tsitjui yó, tsankint'á tiñai nanki xi tjín yó ko tsichii nanki Regio. Nistjin xi ma ndyjuun kamanéi nku ntjo, ko nistjin xi ma johó tsichukoni tsutsuu nanki Puteoli. ¹⁴ Yó kisakúni k'ua já nts'eé xi b'a kitsúni nga kuintsubakoi nku tuntjái tjihin. Nk'ie nga ja kamoó kin'eí niyá nga tsankiin nanki Roma.

¹⁵ Já nts'eé xi tjintu nanki Roma, nk'ie nga kint'é nga tsichii yó, as'ai incha j'aikj'á niyáni má nga 'mi Natsin Apio ko má nga 'mi Jan Ni'ya, yó má n'ekj'a nistjen. Nk'ie nga kikié Pablo jóo, kitsjáha máb'achjihí Ntíaná ko tsjo kik'iehe animaha. ¹⁶ Nk'ie nga tsitjas'ein nanki Roma, kik'aintehe Pablo nga t'axín k'úéjña ko nku nda jun kikunntáha.

B'i ts'in y'énimíhi Pablo xuta judio xi tjín Roma

¹⁷ Nk'ie nga j'a jan nistjin, as'ai Pablo kinchja ñjakúhu já k'akuhu xutá xi ntje judio tjeheñ ra xi tjín yó. Nk'ie nga kama ñja jóo, as'ai b'a kitsúhu:

—Jun já nts'e, najmi chumi nihi xi kits'ihin xutaná ko ta ndaha najmi ngji kontraña sin chá xi kits'inkjas'enná ntje cháná. Tunga xutá xi tjintuhú Jerusalem kits'inkjas'ennijéna aya ntsja já Roma. ¹⁸ Kingjásjaiyana ko kama mjehe nga ts'ín ndaína, at'aha najmi chumi nihi xi kits'ian xi tjeheñ ra ngabaya. ¹⁹ Tunga najmi kits'in yuhú já judio xi tibatéjéna. Kui nga tsankihina nga nginkun ndatítjun k'aku Cesar n'ekokjuahana, ndaha tsa najmi tjín ni xi kuatejénehena xutaná. ²⁰ Kui kjuaha nga kinchjahanuu. Mjena skuenuu ko xinyanuu nga tjínkjá'yúnna n'úkicha i tu ngat'aha nga tikuyáha ni xi tichuyáá ngayjeé ñá xi xutá Israel.

²¹ As'ai b'i incha kitsú jóo:

—Ndaha nku xujun xi nibaha ante Judea xi t'inchjanimiyaha ri najmi j'aini, ko ta ndaha já nts'eé xi incha nibaha ján najmi chumi ni ch'onk'uhun xi kinchja ngat'a ts'i. ²² Tunga mjehéni kuasinñjui xi nkú ts'in n'enkjink'uin, at'aha yaj nga tu má antehé ni najmi nda tichubanimiyaha xutá xi yjankihi én xi t'ib'enjimi.

²³ Kui nga incha y'éhe ra nku nistjin nga Pablo kuakúya ko nkjin nkjún xuta incha j'ai kui nistjiun ni'yaha. Nku nistjin kik'aha Pablo nga y'éjña chji ko kitsúya nkú ts'in batéxuma Ntíaná. Kits'inchjén xujun kjuatéxumaha Moise ko

xujuhun já profeta nga y'ejña chjih xuta yáha Jesu. ²⁴ As'ai tjin xi kits'ínkjáihin ni xi kitsú Pablo ko tjin xi najmi kis'ejihin.

²⁵ Najmi tsichu ma nkuko xinkjin. Nk'ie nga incha kik'atuts'ihin nga incha ngji ni'yaha, b'i kitsú Pablo:

—Kjuaxi ni xi kitsúhu Espiritu Santo ntje chánuu nga kits'ínkinchja nda profeta Isaia. B'i kitsú:

²⁶ T'ihinseih naxinantá xu'bo ko b'a t'ihin:
'Yún kuasínñju tunga najmi kamankjihínnuu,
ko 'yún chasoo tunga najmi chanú.

²⁷ At'aha ja kama ndjá animaha xuta xu'bi,
kits'ín staya yjoho ko kik'íechja tunkun,
tu xi najmi skuhehe ko najmi kuint'éhe,
ko najmi kamankjihin ra,

tsa ts'ínk'óntjaiya animaha ko nga an ts'innkíhi.

²⁸ Kui nga tjin nga chahanu nd'ai nga Ntíaná ts'ínkjih ra naxinantá xi tjin asuntej én xi ts'ínk'ankih. Kuihí xuto xi kuasínñjuhu éen.

²⁹ Nk'ie nga b'a kitsú Pablo, 'yún incha kinchjatiko xinkjin já judio. As'ai incha ngji.

³⁰ Jo nú kamaha Pablo nga y'ejñaya ni'ya xi y'échjí sá. Kits'ínkjáihin ngayjee xi tsichusehe. ³¹ Y'énijmí xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná ko tsakúya nga Jesucristo xi Nda Ntíaná. Kinchja chji chji ko najmi ch'a xi y'échjaha nga b'a kits'ín.

Xujun xi kits'ínkijihí nda postru Pablo xuta ninku Roma

B'i ts'ín kíkjaníñaha Pablo xuta ninku xi tjin nanki Roma

¹ An Pablo, an nda musu síhin Jesucristo. Ntíaná kits'ín mana nku nda postruhu tu xi k'uenijmíhina én nda tsuhu, ² én nda tsu xi kitsú nga tsjá nk'ie nga kits'ínkinchja já profetaha xi nkú ts'ín tjit'a xujun éhen Ntíaná, kui xi tsje.

³ Én nda tsuu tinchjanijmíyaha Ntíhi, kui xi Nda Ntíaná Jesucristo. Nk'ie nga yjoninte kik'a, ntjehe nda rej David nibaha ra. ⁴ Ko nk'ie nga j'áiyaha ngabayoo, Espiritu Santo y'éjña chji nga kui xi Ntíhi Ntíaná xi tjihin nga'yún. ⁵ Kitsjana kjuanda ko kits'ín mana nku nda postru ngajoho tu xi tu má k'uenijmíhi ra xuta nga tjihin nga s'ejihin ko kuint'é'éhen. ⁶ Jun tintsubajjun xuta xi kis'enijmíhi, kui nga xutaha Jesucristo kamahanu.

⁷ Ngayjoo xuta ninku xi tintsuboo nanki Roma títs'inkjínuu kui xujuin. Tjoho Ntíaná jun ko j'ájinnuu nga kikjats'enuu.

Kas'enuu kjuanda ko kjuajyu xi tsjáná Ntia Na'miná ko Nda Ntíaná Jesucristo.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga mjehe nguaisehe xuta ninku Roma

⁸ Kui ni xu'bi xi tjun xinnuu. Tu ngat'aha nga Nda Ntíaná Jesucristo ts'ená, tsjaha máb'achjihí Ntíaná ngat'aha nga ja kichjubó éhen ko nga ngúsuhun asuntee tichubanijmíyaha xi nkú ts'ín s'ejinnuu Ntíaná. ⁹ Ngayjee animana títs'inxát'aha Ntíaná nga tít'enijmía én nda tsuhu Ntíhi, ko kui xi be nga tehente ts'inkjónuu nk'ie nga nchjaka.

¹⁰ Bankihí Ntíaná tsa kui xi mjehe katsjáníyána nga kama kfínsenuu. ¹¹ At'aha mje nkjúnna skuenuu tu xi kúásinkohonuu nga sakúnuu ni xi tsjáná Espiritu Santo, tu xi ndjá kuintchahanu. ¹² Mjena nga xi nkú ts'ín nkuhú s'ejinná k'uai nga'yúnkoho raá xinkjá.

¹³ Jun já nts'e, mjena nga choo nga nkjin niyá kama mjena nga kfínsenuu tunga santahá ni nd'ai tjin ni xi tít'échjana. Mjena ta ts'ian xá xi kitsjana Jesucristo ajinnuu xi nkú nga ta títs'ian ajihin xuta naxinantá xingisoo.

¹⁴ Tjihin nga ts'ian ajihin tu mí xutahá ni xá xi kitsjana, xuta xi nchja én griego ko xi nchja kj'ai én, xi nkjink'uhun ko xi najmi nkjink'uhun. ¹⁵ Kui nga mangimjehena nga k'uenijmíhinuu ko ta jun xi tintsuboo Roma én nda tsuhu Jesucristo.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga tjihin nga'yún én nda tsuhu Jesucristo

¹⁶ Najmi ma subana nga én nda tsuhu Jesucristo b'enijmía, at'aha kui xi nga'yúhun Ntíaná xi ts'ínk'ankikoho ngayjee xi s'ejihin, xi ntje judio tjehe ra ko xi najmi ntje judio tjehe ra. ¹⁷ Én nda tsuhu Ntíaná bakúchji xi nkú ts'ín Ntíaná tsjáha xuta nga naxu ma nginkun tu ngat'aha nga s'ejihin. B'a ma at'aha s'ejihin, xi nkú ts'ín tjit'a éhen Ntíaná nga b'i títsu: “Xi ja naxu nginkun Ntíaná tu ngat'aha nga s'ejihin k'úéjña tít'un.”

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga ngayjee xuta tjihin je

¹⁸ Ntíaná xi tijná nk'a ján b'éjña chji kjuakjahan nga ts'ín nibánehe ngayjee xuta xi najmi benkjúhun ko incha ts'ín ni xi najmi naxu nginkun. Kui xuto xi b'échja nga cha ni xi naxu tjin. ¹⁹ At'aha ni xi yaha Ntíaná, kui ta incha be. Ntíaná ta y'éjña chjihí. ²⁰ Najmi tjin xi nkú ts'ín b'a incha kuitsuhu nga najmi be. At'aha xi nkúhu nga kamanda asuntee tsakúchji nga'yúhun Ntíaná xi

najmi maha ndyja ko nga nkuhú kui xi Ntíaná. Kjuaxi kjáihin nga najmi ma chji Ntíaná, tunga kamankjihinná tsa chaseéhe ni xi kin'enda.

²¹ Tunga ta ndahá ni tsa incha kieke jóo ni xi ts'e Ntíaná, najmi incha kits'inkie yjoho nga Ntíaná xi tjihin kjuachánka ko ta ndaha najmi incha kitsjáha máb'achjihí. Tu sa ní ni xi najmi chumi ni chjihí ra incha kits'innkjink'un ko incha kama jyhín. ²² Já nkjink'un chubá incha kits'ín mahá yjoho, tunga já sihi incha kama. ²³ Incha kits'ín t'axín kjuachánkaha Ntíaná, kui xi najmi maha 'me. Kits'intsjoho sénnistjihin xuta xi maha 'me ko sénnistjihin nisee, chu ko ye.

²⁴ Kui nga Ntíaná kits'ín ndáihí ra xuto nga ni xi najmi ndoo incha ts'íihin, ni xi nchjaha animaha. Ta kui ta maha najmi incha kikienkjún yjonintehe nga ch'on kits'ínko. ²⁵ Incha kits'ín t'axín éhen Ntíaná xi naxu tjín. Tu én tsank'óohó incha tsak'á. Incha kikienkjún ko incha kits'intsjoho ni xi kin'enda antehe ni nga xi kits'ínnda niu ts'íintsjoho, xi tjihin nga n'etsjoho tu nkjéhé ni. B'a tjín.

²⁶ Kui nga Ntíaná kits'ín ndáihí ra xuto nga ni xi suba maná incha ts'íin. Jminchjihin jóo incha y'éntu xi nkú ts'ín tjeheh ra nga incha ts'íinko x'ihín. ²⁷ Já x'in ya ta incha y'éntu xi nkú ts'ín tjeheh ra nga incha ts'íinko jmichjún. Ta kuihi xinkjín x'in incha kits'ín mje. Tjihin kjuasuba ni xi incha kits'ín. Ta kuihi jáx'in incha kikjantuko xinkjín. Tunga ta incha kits'ínkjáihín ra chjí xi tjeheh ra kjuangasten xi incha kits'ín.

²⁸ At'aha najmi incha kits'ínsihín Ntíaná, kui nga Ntíaná kits'ín ndáihí ra nga kuatsúhun kjuankjink'uhun, tu xi incha ts'íihin ni xi najmi ma n'e. ²⁹ Kui nga kitsejihín ra ngayje tíkjá ni ch'onk'un. Najmi naxu incha ts'ín, fantuko jminchjín xi najmi kjee bixan, incha fásihín ni xi tjihín xinkjín ko ch'on incha ts'ín. Kitsejihín animaha kjuaxintak'un, incha ts'íink'ien xinkjín, ko ta kitsejihín kjuachán, kjuamaña ko kjuach'onk'un. ³⁰ Nchjane xinkjín, én tsank'á ts'ínne xinkjín, ts'ín unkie Ntíaná, najmi ch'a benkjún, ma ngak'un, nk'a b'asje yjoho, kjuankjintak'uhun b'asjejin nkjin tíkjá ni xi ch'onk'un, najmi nt'é'éhen xi cháha, ³¹ si, najmi ts'intjusun én xi nchja, najmi ch'a xi ts'intjo, najmi ma n'e jnenta ko najmi ma nimaha xinkjín.

³² Be xuta xu'bo nga xi b'a ts'íun ngabaya tjeheh ra, at'aha b'a ts'ín y'éjña Ntíaná. Tunga tu nku b'ahá t'incha ts'ín ko santaha tsjo incha maha nga k'já xi b'a ta ts'ín.

2

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga Ntíaná ts'íinkokjua ngayjee xuta

¹ Ji xi chaseihí yá xi nda ko yá xi najmi nda ko t'n'ek'anji jé xuta xi k'já, najmi tjín nkú ts'ín n'esjenkihini yjohí. Nk'ie nga chaseihí yá xi nda ko yá xi najmi nda, ta ji ta maha n'ek'anji jé yjohí, at'aha ji b'a ta n'ei. ² Yaá nga kixi ts'íinkokjua Ntíaná xuta xi b'a ts'íun.

³ Ji nda, ji xi chaseihí yá xi najmi nda tít'sín ko nk'ie nga b'a ta n'ei, ¿a b'a bixín nga kuitjunkihi yjohí nga ts'íinkokjuahi Ntíaná? ⁴ ¿Á t'n'e t'axihín ri yjohí kjuanda chánkaha Ntíaná ko nk'ie nga tu xí ts'ín'yún tak'uhúnná ko nk'ie nga tu xí ndahá ts'ín? ¿A najmi mankjihín ri nk'ie nga kui kjuandaha Ntíaná tít'sániyáhi nga k'úinchi'aha ri animahí?

⁵ Tunga tu ngat'aha nga ndjá tjiyahi ko nk'ie nga najmi tí'michj'aihi animahí, tu sahá t'n'etsenéi yjohí kjua'un xi nibanehe asuntee nistjin nk'ie nga ts'íin nibá Ntíaná kjuakjahan ko ts'íin sisín kjua. ⁶ Nk'ie b'a kamoó, Ntíaná tsjáha chjihí nga nkúnkú xuta ngat'aha xi nkú tjín ni xi kits'ín.

⁷ Xuta xi tu nku t'incha tít'síhín ni xi nda, xi b'a ts'ín t'ibangisjáihí nga sakúhu kjuachánka xi tsjá Ntíaná ko nga nda cha ko nga k'úéntu t'ík'un sín, kui xutaha

xi Nt̄ianá ts'íink'íéntu tík'un síh̄in. ⁸ Tunga xuta xi sin k̄ua ko najmi nt'é'éhen ni xi naxu t̄in, xi tu sahá nt'é'éhen ni xi najmi ndoo, kui xi incha ts'íink̄já̄h̄in k̄ua'un xi ts'ín nibánehe Nt̄ianá ko k̄uak̄jahan.

⁹ K̄uanima ko k̄uaba sakúhu ngayjee xuta xi ts'ín ni xi ch'onk'un, b'aha ra xuta xi ntje judio t̄jehen ra ko xi najmi ntje judio t̄jehen ra. ¹⁰ Tunga ngayjee xuta xi incha ts'ín ni xi ndoo, kui xi sakúhu k̄uachánka xi tsj̄a Nt̄ianá, nda cha ko s'ehe k̄uajyu, b'aha ra xi ntje judio t̄jehen ra ko xi najmi ntje judio t̄jehen ra. ¹¹ At'aha namji ngabi ts'ín Nt̄ianá.

¹² Ngayjee xi incha kits'ín ngatitsun nga najmi be k̄uatéxuma xi kin'ekj'asehen Moise, tu nkú ndyaha tá ndaha tsa najmi kits'ínk̄ok̄uāha k̄uatéxumoo. Ko ngayjee xi incha kits'ín ngatitsun nga ja be k̄uatéxuma xi kin'ekj'asehen Moise, kui k̄uatéxumoo ts'íink̄ok̄uāha. ¹³ Najmi xuta xi tu basín̄juhú ra k̄uatéxumoo xi naxu ma nginkun Nt̄ianá. Xuta xi ts'ínt̄jusun ní k̄uatéxumoo xi naxu n'e ma.

¹⁴ Xuta xi najmi ntje judio t̄jehen ra najmi kik'aihi k̄uatéxuma xi kin'ekj'asehen Moise tunga ts'íh̄in ni xi títsu k̄uatéxumoo, at'aha mankjih̄in ni xi nda ko ni xi najmi nda. B'a ts'ín kuenta ts'e suba sakúhu ra nku k̄uatéxuma, ndaha tsa najmi t̄j̄aha k̄uatéxuma xi kin'ekj'asehen Moise. ¹⁵ Incha bakúchji xuto nga ajin animaha t̄ít'a ni xi bakúya k̄uatéxumoo. Animaha tsuyaha tsa nda ko tsa najmi nda ni xi t̄incha ts'ín. Ko k̄uankjintak'uhun tsuyaha tsa t̄jehen jé ko tsa najmi t̄jehen ngat'aha ni xi t̄incha ts'ín. ¹⁶ B'a kama n̄stjin nk'ie nga Nt̄ianá k'uéxaha Jesucristo nga kuasehe ni xi t̄intu'maha xuta. B'a kama xi nkú títsu én nda tsu xi t̄b'enijmía.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga ta t̄j̄in jé xuta judio ndaha tsa kui kik'aihi k̄uatéxumoo

¹⁷ Ji xi b'a t̄bixín nga ji xi ntje judio t̄jehen ri, nga k̄uatéxuma xi kin'ekj'asehen Moise kich'ai ko tsjo mahi at'aha Nt̄ia nku tutuu s'ējihin. ¹⁸ Yai ni xi mjehe Nt̄ianá nga n'ei. Yai má nihi xi nda at'aha k̄uatéxumoo kisakúyahi. ¹⁹ Behe tak'uin nga mahi baku n̄yá̄hi xuta ka ko nga ji xi nkú joyaha nku nd'í xi ts'ín ndzjehen xuta xi t̄j̄ima má jyuun. ²⁰ Ji xi bakuyá̄hi xuta xi najmi be ni xi ts'e Nt̄ianá. Ji xi nda maestruhu xuta xi najmi mankjih̄in, at'aha t̄j̄nahi k̄uatéxuma xi bakúchji k̄uankjintak'uhun ko ni xi naxu t̄in.

²¹ Ji xi bakuyá̄i, ¿a najmi bakuyá̄ha r̄i yohi? Ji xi b'enijmí nga najmi ma n'endȳjé, ¿a n'ei ndȳjé? ²² Ji xi b'a bixín nga ch̄ank̄áán k̄uabixanná, ¿a b'a n'ei? Ji xi unchai nt̄ia xi ntsja xuta ts'í̄nda, ¿a najmi n'ei ndȳjé n̄inkuhu nt̄ia xu'bo? ²³ Ji xi tsjo mahi at'aha yai k̄uatéxuma xi kin'ekj'asehen Moise, tunga najmi t̄yankj̄unní Nt̄ianá nk'ie nga t̄ibiyunéi k̄uatéxumoo. ²⁴ B'i títsu éhen Nt̄ianá má nga t̄ít'a: “Ngat'anuu najmi t̄yankj̄un Nt̄ianá ajih̄in xi najmi ntje judio t̄jehen ra.”

²⁵ Ch̄j̄hi ra nga kin'ehi circuncision tsa t̄in'et̄jusun k̄uatéxumoo. Tunga tsa t̄ibiyunéi k̄uatéxumoo, circuncision xi kin'ehi b'a ma xi nkúhu tsa najmi kin'ehi niu. ²⁶ Kui nga tsa xi najmi kin'ehe ra circuncision k̄uát̄joho ni xi t̄ít'a k̄uatéxumoo, ¿a najmi n'ech̄j̄hi ra ni xi títs'ín nga chasehe xi nkúhu tsa kin'ehe circuncision? ²⁷ Xi najmi kin'ehe circuncision yjonintehé tunga títs'ínt̄jusuhun k̄uatéxumoo, kui xi k'uéj̄anehi ni xi kanéhi ji xi t̄j̄nahi k̄uatéxumoo ko kin'ehi circuncision tunga t̄ibiyunéni.

²⁸ Najmi yjonintee tsuya yá xi judio, ko najmi ni xi n'ehe yjonintee xi circuncision xi ndoo. ²⁹ Judio ní xi b'a ts'ín t̄j̄yaha ko circuncision xi nda, kui ní xi ma ajin animaha xuta. Espirituhu Nt̄ianá b'a ts'íun, najmi ni xi t̄ít'a xujun. Xi b'a ts'ín t̄j̄yaha, Nt̄ianá nda nch̄janehe xuta xu'bo, najmi xuta.

3

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga tu nkú naxuhú ts'in Ntíaná

¹ Kui b'a maha, ¿mí ni xi tjin saha xi ntje judio tjeheñ ra ni ma? ¿Kó má xi kui chjéheñ circuncision? ² Chjíhi ra niu, tu xi nkú ts'in chasehé raá. Títjun Ntíaná kits'ínkjas'eheñ xuta judio éheñ. ³ Tjin xi najmi kis'ejihin éheñ Ntíaná, tunga, ¿a kuihi nihi xi ts'in nga Ntíaná najmi ts'intjusuhun éheñ? ⁴ ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! Ndaha tsa tsank'á ngayjee xuta, tunga Ntíaná tu nkú ts'ihín ni xi naxu tjin. Xi nkú ts'in tjit'a xujun éheñ Ntíaná nga b'i títu: S'ejña chji nga ji xi naxui nk'ie nga chubai, ko n'e nganaí nk'ie nga n'ekokjuahi.

⁵ Tsa kjuach'onk'unná b'ejña chji nga Ntíaná xi naxu ts'in, ¿nkú kuixíaán ni ma? ¿A najmi naxu ts'in Ntíaná nk'ie nga ts'in nibájennená kjuakjahan at'aha ch'on k'aán? Nk'ie nga b'a tixian, tinchja xi nkúhu nku nda. ⁶ ¡Ndaha tsa mí yjehe najmi b'a tjin! At'aha tsa najmi naxu ts'in Ntíaná, ¿nkú ts'in ts'ínkokjuaha xuta?

⁷ Tunga tsa ngat'aha én tsank'á xi tinchja, ko tsa b'a ts'in tís'ejña chjihi nga b'a tjin ni xi ts'in Ntíaná ko sakú saha kjuachánka, ¿á b'a tí'minahá ni ma nga ngatitsun tít'sian? ⁸ Ka ma ra b'i k'úhín xinkíá kai: “Ch'on n'eé tu xi nda kamaha asuntei.” B'a tinchja tsu xi tinchja nchjayaneni nga kui niu xi tinchja bakuyái. Nda tjin nga s'ejñanehe mí nihi xi kanéhe xi b'a tinchja tsuu.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga najmi tjin xi bichú ma naxu nginkun Ntíaná tu ngat'aha nga ts'intjusun kuatéxumoo

⁹ ¿Nkú kuixíaán ni ma? ¿A 'yún nda saí jin xi ntje judio tjeheñni nga xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! At'aha ja kuayaá nga xi judio ko xi najmi judio nkúhu ngatitsuun tjitujin. ¹⁰ Xi nkú ts'in tjit'a éheñ Ntíaná nga b'i títu:

Najmi tjin xi naxu nginkun Ntíaná,
ndaha nku najmi tjin.

¹¹ Najmi tjin xi mankjihin,
najmi tjin xi bangisjai nga skue yáha Ntíaná.

¹² Ngayjee kindyajahin niyóo,
nkúhu nga tsatsuhun animaha.
Najmi tjin xi nda ts'in, ndaha nku najmi tjin.

¹³ Ngabaya y'aha ra ni xi tsu,
tu subahá én tsank'á nchja.

Én xi bitju ts'a b'a joyaha xáhan ye,
¹⁴ kitsehe ts'a én ch'on tsu ko én stinta.

¹⁵ Kitsa b'ema nga ts'ínk'ien animá,

¹⁶ ni xi incha ts'in ts'in x'ahan xuta ko kjuanimá tsjáha.

¹⁷ Najmi incha be má tjin kjuajyu,

¹⁸ najmi incha tjinjin tak'un
nga Ntíaná xi tihin nga chankjún.

¹⁹ Yaá nk'ie nga xuta xi tñanehe kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheñ Moise, kjuatéxumoo tinchjakohe xuta xu'bo tu xi nk'ie nga kuasehe ra Ntíaná mí nihi xi kits'in xuta najmi ta incha kuinchjaha nga najmi ta kuitjunkihi ra yjoho. ²⁰ At'aha ndaha nku najmi naxu chaha nginkun Ntíaná tu ngat'aha tsa ts'intjusun ni xi tjit'a kjuatéxumoo. At'aha tu sa ní kjuatéxumoo b'ejña chjiná nga tjinná ngatitsun.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga tu ngat'aha nga s'ejihin xuta Jesucristo naxu bichú ma nginkun Ntíaná

²¹ Tunga nd'ai ja y'éjña chji Ntjaná xi nkú ts'ín naxu ma xuta nginkun. Najmi kjuatéxumoo xi maha b'a ts'ín. Santa níhi ma n'eya nii ajihin xujun kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise ko ni xi y'ét'a já profeta. ²² Ngat'aha ní nga s'ejihin xuta Jesucristo, b'a ts'ín naxu maha nginkun Ntjaná. Ko b'a maha ngayjee xi s'ejihin, at'aha najmi ngabi ts'ín Ntjaná. ²³ Tu ngat'aha nga ngayjee xuta kits'ín ngatitsun, ndaha nku najmi sakúhu kjuachánka xi Ntjaná tsjá.

²⁴ Tunga chánkaha kjuandaha Ntjaná xi tu títsjáha nga naxu kama xuta nginkun, at'aha Jesucristo y'échjintjai xuta ko kits'ín ndáhi jéhe. ²⁵ Kui xi Ntjaná kits'ín ma nku chje. Tsaténdzjo jníhi tu xi sakúhuná kjuan'endyjat'a nk'ie nga s'ejinná Jesucristo. B'a ts'ín tsakúchiji Ntjaná nga naxu ts'ín. Nistjin nk'ie, tu ngat'aha nga tsenta najmi kits'innijéhe ra xuta ngatitsun xi kits'ín. ²⁶ Tunga nistjin nd'ai ja tsakúchji nga naxu ts'ín ko nga tu nku naxuhú títs'ín nk'ie nga títsjáha xuta nga naxu ma nginkun tu ngat'aha nga s'ejihin Jesucristo.

²⁷ Kui b'a maha, ¿a tjin nkú ts'ín kama nk'a n'esjehená yjoná nginkun Ntjaná at'aha ngat'aha kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise naxu kamahaná nginkun? Najmi kama. S'ejña t'axín ni xu'bo tu ngat'aha nga s'ejinná Jesucristo. ²⁸ At'aha mankjinná nga ma naxu xuta nginkun Ntjaná tu ngat'aha nga s'ejihin Jesucristo, najmi ngat'aha tsa ts'íntjusun ni xi tjit'a kjuatéxumoo.

²⁹ ¿A tu nkuhú Ntjaha xuta xi ntje judio tjehe ra Ntjaná? ¿A najmi kohó Ntjaha xuta naxinantá xingisoo? Johon, b'a tjin. Ntjaná ta Ntjaha xuta xi najmi ntje judio tjehe ra. ³⁰ At'aha nkuhú maha Ntjaná xi ts'ín nga naxu ma xuta judio xi kin'ehe ni circuncision at'aha s'ejihin, ko ta tsjá nga naxu ma xuta xingisoo xi najmi kin'ehe ni circuncision tu ngat'aha nga s'ejihin. ³¹ Kui nga, ¿a t'ín'endyjanáá chjhi kjuatéxumoo tu ngat'aha nga s'ejinná? ¡Najmi b'a tjin! Tu sa ní b'a ts'ín tí'baihi ráá chji xi tjihin kjuatéxumoo.

4

B'i ts'ín y'éjña chubayahá Pablo nga kits'ínchjén ntje cháha xuta judio xi 'mi Abraham

¹ Chubanjimíyahaná ntje cháná Abraham. ¿Mí nihi xi kisakúhu? ² Tsa Ntjaná kits'ínkjáihin Abraham nga kui xi naxu tu ngat'aha ni nda xi kits'ín, ka ma ra nk'a k'uasje yoho. Tunga najmi kamahá nk'a k'uasje yoho nginkun Ntjaná. ³ ¿Nkú títsu éhen Ntjaná ngat'a ts'e ni xu'bo? B'i títsu: "Kis'ejihin Abraham Ntjaná ko kui niu xi kits'ínchjhi ra Ntjaná nga Abraham xi nku nda xi naxu."

⁴ Xi nkúhu xuta xi ts'ínxá, kui xi ch'axkihí ni xi ts'ín ko b'a ts'ín s'echjihí ra. Najmi tu 'baihi ni xi ts'ínkjáihin. ⁵ Tunga máha xuta xi najmi ma 'yún k'un ni nda xi kits'ín, nga tu sahá s'ejihin Ntjaná xi tsjáha xuta ngatitsuun nga naxu ma nginkun, Ntjaná be nga xuto s'ejihin ko kui niu xi b'axkihí Ntjaná nga naxu basehe.

⁶ B'i kitsú David nga: ¡Á b'a nda tjihin ts'e xuta xi Ntjaná naxu basehe, najmi tu ngat'aha ni xi kits'ín tsa kui kjuaha nga naxu n'e ma! ⁷ B'i ts'ín y'ét'a:

¡Á b'a nda tjihin ts'e xuta
xi kin'endyjat'aha ra jéhe,
ko kin'endyajnuhu ngatitsuhun!

⁸ ¡Á b'a nda tjihin ts'e nda
xi Ntjaná najmi b'axkihí ra ngatitsuhun!

⁹ ¿A tu nkuhú xuta xi kin'ehe ni circuncision sakúhu kjuanda xi títsu David, a ra kohó xi najmi kin'ehe ni circuncision? Ja b'a kuixíaán nga Abraham kis'ejihin Ntjaná ko nga kui niu xi kin'echjihí ra nga naxu kin'e ma. ¹⁰ Tunga,

¿nkjé kin'echjíhi ra Abraham nga kui xi nku nda xi naxu? ¿A nk'ie nga ja kin'ehe ni circuncision, a ra nk'ie nga najmi kjehe n'ehe ni circuncision? Nk'ie nga najmi kjee n'ehe ni circuncision b'a kama.

¹¹ Askahan kin'ehe Abraham ni circuncision. Kui niu xi kama nku chuba xi kis'et'aha, chuba xi tsuhu ra nga naxu kama at'aha kis'ejihin Ntiana nk'ie nga najmi kjee n'ehe ni circuncision. B'a ts'in j'ai maha Abraham na'mihi ngayjee xuta xi s'ejihin Ntiana, ndaha tsa najmi kin'ehe ni circuncision. Ntiana b'axkihi xuta xu'bo xi nkúhu xuta xi naxu. ¹² Ko ta j'ai ma Abraham na'mihi xuta xi kin'ehe ni circuncision, xi najmi tu nkú ni circuncision kin'ehé ra, ko ní ta s'ejihin Ntiana xi nkú ts'in kis'ejihin ntje chána Abraham nk'ie nga najmi kjee n'ehe ni circuncision.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga kits'intjusun Ntiana ni xi kitsúya tíjuhun Abraham

¹³ Ntiana kitsúya tíjuhun Abraham nga kui ko ntje xi s'ehe askahan ts'ínkjáihiin asuntee nga kama ts'e. Tunga najmi ngat'aha ní tsa kits'intjusun Abraham kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise, tsa kui kjuaha nga b'a kik'in tíjuhun ra. B'a ní kik'ihin at'aha kis'ejihin Ntiana ko kui niu xi kich'axkihi ra nga kui xi naxu. ¹⁴ At'aha tsa xi tíncha ts'intjusun kjuatéxumoo, tsa kui xi ts'ínkjáihiin ni xi kitsúya tíjun Ntiana nga tsjá, kui xi tsuhu ra nga najmi chumi ni chjíhi ra nga s'ejihin xuta Ntiana ko najmi ta chumi ni chjí kamaha ra én xi kitsúya tíjun Ntiana. ¹⁵ Nk'ie nga biyuné kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise, kjuakjahan Ntiana ts'in nibánehe xuta. Tunga má najmi tjín kjuatéxumoo, najmi tjín xi nkú ts'in kuiyúnehe ni xi títsu.

¹⁶ Kui b'a maha, at'aha ní nga s'ejihin xuta Ntiana, kui kjuaha nga sakúhu ra ni xi kichuba tíjun, tu xi ngat'aha kjuandaha Ntiana sakúhu ra ngayjee ntjehe Abraham ni xi kichuba tíjun. Najmi tu nku xi y'aha ra kjuatéxumoo xi sakúhu niu. Ta sakúhu xi s'ejihin Ntiana xi nkú ts'in kis'ejihin Abraham Ntiana. Kui xi na'miná ngatenteé ¹⁷ nginkun Ntiana xi nkú ts'in tjít'a, má nga b'a kitsúhu Ntiana Abraham: “Ji xi kits'in maha na'mihi nkjin xuta naxinantá.” Kis'ejihin Abraham Ntiana, kui xi ts'ínk'íentu tík'un xuta k'ien ko tu ts'ínkjohó ni xi najmi kjee tjín, as'ai s'e.

¹⁸ Abraham kikuyá ni xi kik'ihin ko kama na'mihi nkjin nkjún xuta naxinantá at'aha kis'ejihin Ntiana, ndaha tsa najmi tjín xi nkú ts'in kuitjusuhun niu. Kama xi nkú nga kik'ihin: “B'i ts'in nkjin kama ntjehe.”

¹⁹ Tu nkú kis'ejihin ra Abraham, ndaha tsa kamankjihin nga ja tu xi nibajehén ra yjonintehe at'aha ja ma kfehé ra unchan nú ko tsa ngat'aha nga ntí Sara xi chjuúhun maha. ²⁰ Najmi jo jan kamaha tsa najmi ta kis'ejihin ra ni xi kitsúya tíjuhun Ntiana nga tsjáha. Tu sahá ndjá tsasinjña sa nga kis'ejihin ko kits'ínkie yjoho nga chánka Ntiana. ²¹ Y'énku k'un nga tjihin nga'yún Ntiana ko nga kamaha ts'intjusun ni xi kitsúya tíjuhun. ²² Kis'ejihin Abraham Ntiana ko Ntiana kits'ínchíhi ra niu nga Abraham xi nku nda xi naxu.

²³ Má nga tjít'a nga Ntiana kits'ínchíhi ra nga kis'ejihin Abraham, najmi tu nkúhú ngandaha Abraham kis'et'a niu. ²⁴ Nganda níná kis'et'aha niu. Ta n'echjíná ko ñá xi nkúhu xuta xi naxu at'aha s'ejinná Ntiana xi kits'ínkj'áiyaha ngabayoo Nda Ntiana Jesu. ²⁵ Kui xi kin'ek'ienntjáhi ngatit-sunná ko kin'ekj'áiya ngáha ra ngabayoo tu xi ta kamahaná xuta xi naxu nginkun Ntiana.

5

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga nd'ai tjínkoná kjuajyu Ntiana

¹ Kui b'a maha, naxu kamaá nginkun Ntíaná at'aha s'ejihinná Ntíaná ko tjínkoná kjuajyu ngat'aha ni xi kits'ín Nda Ntíaná Jesucristo. ² At'aha s'ejinna Ntíaná, kui nga Jesucristo kits'íhin nga tsitjas'enjihinná kjuanda xu'bi. Ndjá tinchajián kjuandoo. Kui nga tsjo mahaná nk'ie nga tíchuyáá kjuachánka xi tsjáná Ntíaná.

³ Ko najmi tu nku ni xu'bi xi tsjo maná. Ta tsjo maná kju'a'un xi títbitjajáán, at'aha yaá nga kju'a'uun tsjá nga'yunná tu xi n'e chúkjuahaná ni xi tímat'aán. ⁴ Ko tsa n'e chúkjuá, kixi bitjukaá ni xi tímaná. Ko tsa kixi bitjukaá ni xi tímaná, ma chuyáá ni nda xi tsjáná Ntíaná. ⁵ Ko najmi sakúná kjuasuba, ndaha tsa najmi kjee tíyaá ni xi tíchuyáá. At'aha Espiritu Santo xi kik'ainá kits'intsejihin animaná kjuatjoho Ntíaná.

⁶ Nk'ie najmi kama kin'ek'anke subaá yjoná, Cristo k'ienntjáíhi xuta ngatitsuun nistjin xi kitsú Ntíaná. ⁷ Ni tjin tsa tjin xi kuayántjai nku xuta xi naxu ts'ín, tunga kutsa tjihín xi kama k'un kuayántjai nku xuta xi 'yún nda. ⁸ Tunga Cristohó k'ienntjáíhiná nk'ie nga xuta ngatitsuun saá. B'a ts'ín tsakúchjiji Ntíaná xi nkú ts'ín tjoho ñá.

⁹ Nk'ie nga ja xuta xi naxu kamaá nginkun Ntíaná ngat'aha jní xi tsaténdzjo Cristo, ¿nkú ts'ín najmi n'ek'ankehiná nistjin nga ts'ín nibájen kjuakjahan Ntíaná? ¹⁰ At'aha nk'ie nga kamaá xuta kontraha Ntíaná, ngat'aha ngabayaha Ntíhi kinchjako ndaná. ¿Nkú ts'ín najmi n'ek'ankehiná ngat'aha kjuatík'uhun Ntíhi, ñá xi ja nchjako ndaná nd'ai? ¹¹ Ko najmi tu suba ni xu'bi tíchuyáá. Ta tsjo maná nga Ntíaná kjuáts'ená, at'aha Nda Ntíaná Jesucristo kits'ín nga túbichúk'un ngáha ráá Ntíaná.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga Adan j'aiko ngabayoo tunga Jesucristo kits'ínk'íentu tík'unná

¹² Ngat'aha ni xi kits'ín nku nda ngatitsuun jas'en asunntej ko ngatitsuun j'aiko ngabayoo. B'a ts'ín ngjindjuhu ngabayoo ajihin ngayjee xuta, at'aha ngayjee xuta kits'ín ngatitsuun. ¹³ Kintehe ni nga Ntíaná kits'ínkjas'ehe Moise kjuatéxumoo kis'e ngatitsuun asunntej, tunga najmi ch'axkihí rá ngatitsuun xi ts'ín xuta nk'ie nga najmi kjee tjin kjuatéxumoo. ¹⁴ Yaha nk'ie nga nistjihin Adan santaha nistjihin Moise tsatéxuma ngabayoo. Ta k'ien xi najmi kits'ín ngatitsuun xi nkúhu xi kits'ín Adan. Adan, kui y'éjña chubayaná xi kjuái askahan.

¹⁵ Kjuandaha Ntíaná najmi b'a joyaha xi nkúhu ngatitsuun xi kits'ín Adan. At'aha ngat'aha ngatitsuun nku nda nkjin xuta k'ien, tunga ngat'aha kjuandaha nku nda, kui xi Jesucristo, nkjin xuta 'yún kisakúhu kjuandaha Ntíaná ko ni xi tu kitsjáhá rá. ¹⁶ Ko ni xi tu kitsjáhá Ntíaná najmi b'a joyaha xi nkúhu ni xi y'aha rá ngatitsuun Adan. Ngat'aha nku ngatitsuun xi kits'ín Adan, Ntíaná kits'innijéhe ko b'a ts'ín jé y'ejñajihin. Tunga askahán ni nga kis'e nkjún ngatitsuun, tu kitsjáhá Ntíaná nga naxu kama xuta nginkun. ¹⁷ Ngat'aha ngatitsuun xi kits'ín nku nda tsatéxuma ngabayoo, tunga ngat'aha ní nku nda, kui xi Jesucristo, incha k'úentu tík'un ko kjuatéxuma xuta xi ts'ínkjáíhin kjuanda chánkaha Ntíaná ko k'uaihi nga naxu kama nginkun.

¹⁸ Kui b'a maha, xi nkú ts'ín tu ngat'aha nku ngatitsuun xi kits'ín nku nda jé y'entujihin ngayjee xuta, b'a ta ts'ín tu ngat'aha nku ni nda xi kits'ín nku nda naxu bichú ma ngayjee xuta nginkun Ntíaná ko k'úentu tík'un. ¹⁹ Xi nkú kama nga najmi kint'é'én nku nda ko kui nga nkjin xuta tsichu maha xuta ngatitsuun, b'a ta kama nga kint'é'én nku nda ko kui nga nkjin xuta naxu kjuichú maha nginkun Ntíaná.

²⁰ Ko ta j'ai s'ejña kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehe Moise tu xi sáha ngatitsuun, tunga nk'ie nga ja kisé ngatitsuun, 'yún kisé sa kjuandaha Ntíaná. ²¹ At'aha

xi nkú ts'ín kis'ehe nga'yún ngatitsuun ko j'aiko kjuabayoo, b'a ta ts'ín tjihin nga'yún kjuandaha Ntjaná, kui xi ts'ín nga naxu mahaná nginkun ko ts'ínk'íentu tík'un sínná ngat'aha ni xi kits'ín Nda Ntjaná Jesucristo.

6

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga ja tsayahaá ngatitsuun ko nga tintsuba tík'unkaá Cristo

¹ Kui b'a maha, ¿nkú kuixíhinná? ¿A tu nku n'enáhá ngatitsun tu xi 'yún s'ejña chji saha kjuandaha Ntjaná? ² ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! Ja tsayahaá ngatitsuun. ¿Nkú ts'ín kuintsujajin sahaná ngatitsuun? ³ ¿A najmi yanú ni xu'bi? Ngatenteé xi kisaténtájián Jesucristo nkuhú ja makaá ko nkuhú ja tsichu majihín ngabayaha. ⁴ Nk'ie nga kisaténtájián Cristo, b'a ts'ín tsayakohoná ko kis'eyanjikaá, tu xi kuintsuba tík'un tsetse ngáhaná xi nkú ts'ín Ntja Na'miná kits'ínkj'áiyaha Cristo ngabayoo nk'ie nga tsakúchji kjuachánkaha.

⁵ At'aha tsa nkuhú tsichu makaá Cristo nk'ie nga k'ien, b'a ts'ín ta nkuhú kuichú makaá nga k'ujáya ngáhaná xi nkú ts'ín j'áya ngáha ra ngabayoo. ⁶ Yaá nk'ie nga kisut'a kruukaá Cristo. Najmi b'a ta ts'ín tintsubaháná xi nkúhu nk'ie. Ja tsatsun yjonintená xi tíjñajihin ngatitsun tu xi najmi ta kuinú'yá'éhen raá ngatitsuun. ⁷ At'aha xi 'me, najmi ta tjin xi nkú ts'íihin ra ngatitsuun.

⁸ Tsa ja tsayakaá Cristo, ta s'ejinná nga ta kuintsuba tík'unkaá. ⁹ Yaá nga Cristo j'áya ngáha ra ngabayoo ko najmi ta kuayá saha. Najmi ta tjihin ra nga'yún ngabayoo tsa nkú ts'ín saha. ¹⁰ At'aha nk'ie nga k'ien Cristo, nkuhú niyá k'iehen tu xi kikjexíhin ra nga'yún xi tjihin ngatitsuun. Ngat'a ts'e nga tíjña tík'un, tíjña tík'un xi nkú ts'ín mjehe Ntjaná. ¹¹ Ko máha jun, b'a ta ts'ín n'enkjíntak'un nga ja tsayoho ngatitsuun ko tintsuba tík'un xi nkú ts'ín mjehe Ntjaná, nga nkuhú makoo Jesucristo.

¹² Kui b'a maha, najmi tu 'baintehe ruu ngatitsuun tsa kui xi kuatéxumaha yjonintenuu xi maha 'me, tsa kuinú'yá'óhoon nga n'oo ni xi mjehe yjonintenuu. ¹³ Najmi tu ngatitsuun 'boho yjonintenuu, tsa ni xi najmi nda n'oo. Tu sa ní Ntjaná tjohon yjonuu, jun xi ja tsayo ko j'áya ngáhanuu ngabayoo. Tjohon yjonintenuu Ntjaná nk'ie nga n'oo ni xi naxu n'e. ¹⁴ Najmi ta kuatéxumahanuu ngatitsuun, at'aha najmi ta kjuatéxumoo tíjñanehenuu. Kjuandaha ní Ntjaná tintsubankiu nd'ai.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga najmi ta batéxumahaná ngatitsuun

¹⁵ Eji ni ma, ¿a n'eé ngatitsun, tsa najmi ta kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise tíjñanehená, at'aha kjuandaha Ntjaná tintsubankiá? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! ¹⁶ ¿A najmi yanú, tsa tjin xi n'ekjas'ohoon yjonuu nga kuinú'yá'óhoon xi nkúhu xuta musuhu, jun xi bichúmo xuta musuhu xi tínu'yá'óhoon? Tsa xuta musuhu ngatitsuun kamo, kuayó. Tunga tsa kuinú'yá'óhoon Ntjaná, naxu kamo nginkun. ¹⁷ Jun xi kamo xuta musuhu ngatitsuun nistjin nk'ie, tunga nd'ai máb'achjiji ra Ntjaná nga tu sahá ngayjehe animanuu tínu'yá'óhoon én xi tsinchiyó, én xi kin'ekjas'ennuu. ¹⁸ Ja kamandoóho ngatitsuun ko tsichumo xuta musuhu ni xi naxu tjin.

¹⁹ Tib'ejná chubayanuu ni xu'bi nga tínychakonuu at'aha 'ni mankjinná nii. Nistjin nk'ie, ni xi chuntí nginkun Ntjaná ko kjuach'onk'uun kin'ekjas'ohoon yjonintenuu tu xi ch'on kin'ehenu. Xuta musuhu niu kamo, tunga nd'ai n'ekjas'on yjonintenuu nga kamo xuta musuhu ni xi naxu tjin tu xi xuta xi ts'e Ntjaná kamahanu.

²⁰ Nk'ie nga kamo xuta musuhu ngatitsuun, kjin tintsuboho ni xi naxu tjin.
²¹ ¿Mí nihi xi kisakúnuu nga kin'o ni xi kin'o nk'ie, ni xi tu subahá manuu

nd'ai? Ngabaya y'aha ra ni xi kin'o. ²² Tunga nd'ai ja kamandoóho ngatitsuun ko yjankihuu Ntiana. Tísakúnúu kjuaje xi tsjánúu Ntiana tu xi kuintsuba tík'un síhinu. ²³ At'aha ngabayoo, kui xi chjhi ngatitsuun, tunga Ntiana tu tsjáha nga k'úentu tík'un sín xuta xi nkuhú mako Nda Ntiana Jesucristo.

7

B'i ts'in y'éña chubaya Pablo nga ja tsayahaá kjuatéxumoo

¹ Jun já nts'e, tínchjakonuu jun xi yo kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheh Moise. ¿A najmi yanú nk'ie nga tjintu tík'un sa xuta y'aha kjuatéxumoo? ² Xi nkúhu nku tachjuún xi tjíña x'in, tjít'a kjuatéxumoo nga najmi tjihin nga k'uéjña x'ihin. Tunga tsa kuayá x'ihin, kama ndaí ngáha ra yjoho kjuatéxumaha kjuabixoon. ³ Kui nga tsa kj'ai nda k'úejñakoho nk'ie nga tjíña sa x'ihin, títangane kjuabixahan. Tunga tsa kuayá x'ihin, kama ndaí ngáha ra yjoho ni xi tjít'a kjuatéxumoo. Najmi títangane kjuabixoon tsa kj'ai nda k'úejñako ngáha.

⁴ B'a ta kamanuu, já nts'ena. Xi ja k'ien najmi ta y'aha ra kjuatéxumoo, ko jun ja tsyakoo Cristo nk'ie nga k'ien tu xi kj'ai xi kama ts'e ngáhanuu. Xi j'áiya ngáha ra ngabayoo, kui xi ts'enúu nd'ai. B'a ts'in kama n'ehená ni xi ts'e Ntiana. ⁵ Nk'ie nga kich'a saá asuntee, ngatitsuun kits'ínxájin yjonintená. Ngatitsuun kits'ínchjén kjuatéxumoo nga kin'e mjeé ni xi najmi nda, ko kin'ee ni xi tjeheh ra ngabaya. ⁶ Tunga nd'ai ja najmi ta kjuatéxumoo tjíñanehená, at'aha ja tsayahaá kjuatéxuma xi kik'ít'a'yunná nistjin nk'ie. Kui nga t'n'ehená ni xi mjehe Ntiana nd'ai xi nkú ts'in títakú niyá tsetsená Espirituhu Ntiana, najmi xi nkú ts'in tsakú niyána xujun xi kis'et'a nistjin nk'ie.

B'i ts'in tsakúya Pablo xa xi tjihin kjuatéxumaha Ntiana

⁷ Eí ni ma, ¿nkú kuxíaán? ¿A kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheh Moise y'a ngatitsun? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! Tunga tsa najmi kis'ejña kjuatéxumoo, najmi kkie ra ni xi 'mihí ngatitsun. Najmi be tsa najmi nda tjín nk'ie nga ni xi tjihin xuta kjuasíhin tsa najmi b'i títu kjuatéxumoo: "Najmi tu fasihin ni xi tjihin xuta." ⁸ Tunga ngatitsuuhún kits'ínchjén ni xi tjít'a kjuatéxumoo ko b'a ts'in kinchahana nga jasíhin nkjin tík'á ni xi najmi an ts'an. At'aha tsa najmi tjín kjuatéxuma, najmi tjihin nga'yún ngatitsuun.

⁹ Xi nkúhu an. Nk'ie nga najmi kjee s'ejñanena kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheh Moise, tsátejña tík'an. Tunga nk'ie nga kamankjinna ni xi tjít'a kjuatéxumoo, kisakú nga'yúhun ngatitsuun, as'ai tsaya. ¹⁰ Kkie nga kjuatéxuma xi tjihin nga ts'ínk'íejña tík'unna, kui xi tu sahá kits'ínkjina ngabayoo. ¹¹ At'aha ngatitsuun kits'ínchjén ni xi tjít'a kjuatéxumoo tu xi ts'anachahana. B'a ts'in kits'ínk'ienkohona ni xi tjít'a kjuatéxumoo.

¹² Jehé kjuatéxumoo, ko ni xi tjít'a kjuatéxumoo je ko naxu tínchja ko nda. ¹³ Tunga, ¿a ni xi ndoo xi kitsjana ngabaya? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! Ngatitsuun ní kits'ínchjén ni xi ndoo nga kitsjana ngabaya tu xi chaha nga kui xi ngatitsun. Ni xi tjít'a kjuatéxumoo tsakúchji nga tu x'í'yúhún ch'onk'un ngatitsuun.

B'i ts'in tsakúya Pablo ni xi ts'ihin ngatitsuun

¹⁴ Yaá nga kjuatéxumoo ajihin Espirituhu Ntiana tsitjuhu, tunga an asuntee y'ahana. Ja ts'atsena ngatitsuun ko an kama nda musuhu. ¹⁵ Najmi mankjinna ni xi ts'ian. At'aha najmi ni xi mjena ts'ian. Tu sa ní ni xi najmi sasínna, kui nihi xi ts'ian. ¹⁶ Tunga tsa ts'ian ni xi najmi mjena ts'ian, ni xi tít'ian tít'ínk'íekohona yjona nga nda kjuatéxumoo. ¹⁷ Kui nga najmi ta an xi b'a ts'ihinna nga b'a ts'ian. Ngatitsun xi tjíñajin nína xi b'a ts'in.

¹⁸ Be nga xi nkú ts'ín y'ahana asuntee, ndaha nku ni xi nda najmi tíñajinna. At'aha ndaha tsa mjena ts'ian ni xi nda, tunga najmi chúkjuahána b'a ts'ian. ¹⁹ Najmi ts'ian ni xi nda xi mjena ts'ian, tu sa ní ni ch'onk'un xi najmi mjena ts'ian. ²⁰ Tsa ts'ian ni xi najmi mjena ts'ian, najmi ta an xi b'a títs'ihinna. Ngatitsun xi tíñajin nína xi b'a títs'íun.

²¹ Mankjinna ni xu'bi. Nk'ie nga mjena ts'ian ni xi nda, tu ni ch'onk'un xi tíñajihinna bitjuchji. ²² Tsjó maha animana kjuatéxumaha Ntiana, ²³ tunga mankjihinna nga kj'ai kjuatéxuma títs'ínxájin yjonintena, kui xi kjuatéxumaha ngatitsuun. Kui xi kjánko kjuatéxuma xi tsjániyáha kjuankjintak'unna. F'akj'ánijéna ko ts'ín mana nda nūbayáha.

²⁴ Níma rú ts'ihinna! ¿Yá xi kuasinkona tu xi kama ndáhi ra yjoninte xu'bi xi títsjana ngabaya? ²⁵ Tsjaha máb'achjihi Ntiana! Nda Ntiana Jesucristo kits'ín ndaina. Títs'inchjén kjuankjintak'unna nga tínt'e'éhen kjuatéxumaha Ntiana, tunga xi nkúhu nku nda, kjuatéxumaha ngatitsuun tínt'e'éhen.

8

B'i ts'ín tsakuya Pablo nk'ie nga Espirituhu Ntiana ts'ínk'íentu t'k'unna

¹ Kui b'a maha, najmi ta chumi nihi ta n'enijéhe ra xuta xi nkuhú mako Cristo Jesu, ² at'aha Espirituhu Ntiana ts'ínk'íentu t'k'unóna Cristo Jesu ko tsjana nku kjuatéxuma xi ts'ín ndaina kjuatéxumaha ngatitsuun ko ngabayoo.

³ Ni xi najmi kamaha kits'ín kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehe Moise at'aha asuntee y'aha ra xuta ko najmi kamaha ts'íintjusun ni xi tjit'a, kui nihi xi kits'ín Ntiana nga kits'ín nibá Ntíhi. Ntíu kik'a yjoninte xi nkúhu yjoninte ngatitsuun xuta tu xi y'échjintjaihi ngatitsuun. B'a ts'ín kik'ojenkihi Ntiana ngatitsun xi tíñajihin xuta. ⁴ B'a kits'ín Ntiana tu xi kuitjusuhun ajinná ni nda xi banki kjuatéxumoo, ñá xi najmi ta tintsuhahaná xi nkú ts'ín mjehe yjonintena. Tintsuha ninaá xi nkú ts'ín mjehe Espirituhu Ntiana.

⁵ At'aha xi asuntee y'aha ra nga tjintu, kui xi ni xi ts'e asuntee ts'ínkjink'un, tunga xi Espirituhu Ntiana y'aha ra nga tjintu, kui xi ni xi ts'e Espiritu ts'ínkjink'un. ⁶ Xi ni xi ts'e asuntee ts'ínkjink'un, kui xi kuayá, tunga xi ni xi ts'e Espirituhu Ntiana ts'ínkjink'un, kui xi k'úentu t'k'un ko s'ehe kjuajyu. ⁷ At'aha xi ni xi ts'e asuntee ts'ínkjink'un, kui xi unkie Ntiana. Najmi tjintunkí kjuatéxumaha Ntiana ko najmi maha tsa b'a incha ts'íin. ⁸ Xi asuntee y'aha ra nga tjintu, kui xi najmi maha ts'ín ni xi tsjoho Ntiana.

⁹ Tunga máha jun, ja najmi ta asuntee y'ahanu nga tintsuhoo. Espirituhu ní Ntiana y'anuu nga tintsuhoo tsa kjuaxi nga kui xi tíñajinnuu. Xi najmi tíñajihin Espirituhu Jesucristo, kui xi najmi Jesucristo ts'ehe. ¹⁰ Tunga tsa Cristo tíñajinnuu, tsuhu ra nga Espirituhu títs'ínk'íentu t'k'unnu ko ja naxu tsichumo nginkun Ntiana, ndaha tsa ngatitsuun ja kits'ínk'ien yjonintenuu. ¹¹ Tsa Espirituhu xi kits'ínkj'áiyaha Jesu ngabayoo tíñajinnuu, ta kuihi xi kits'ínkj'áiyaha Jesu ta ts'ínk'íentu t'k'un yjonintenuu xi maha 'me. B'a ts'ínkonuu Espirituhu Ntiana xi tíñajinnuu.

¹² Kui b'a maha, já nts'e, ja najmi ta tjihin tsa kuintsubaá xi nkúhu xuta xi ts'ín ni xi mjehe yjonintee. ¹³ At'aha tsa kuintsuboo xi nkúhu xuta xi ts'ín ni xi mjehe yjonintee, kuayó. Tunga tsa Espirituhu Ntiana n'ek'ienkohonu ni xi mjehe yjonintenuu, kuintsuba t'k'un.

¹⁴ Ngayjee xi Espirituhu Ntiana bakú nyáha, kui xi ntíhi Ntiana. ¹⁵ At'aha Espiritu xi kin'ekjóhonon najmi kits'ín manuu xuta musuhu kjuabinkjuun. Kits'ín ma nínuu Ntíhi Ntiana ko ts'ín nga: “Na'mi ichi”, k'úhijn Ntiana. ¹⁶ Kui Espirituhu Ntiana nkuhú mako animaná nga tsuya kixi nga ñá xi ntíhi Ntiana. ¹⁷ Tsa ñá xi ntíhi Ntiana, ta sakúná ni xi ts'e. Jesucristo

n'ekjáínkoóho ni xi ts'e Ntíaná. Tsa nd'ai títbitjajáán kjuanimá xi j'ajin, ta sakúná kjuachánkaha.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga tichuyáhaá nistjin nga Ntíaná ts'ín ma kikjinná ntíhi

¹⁸ B'a mana nga najmi chumi nihi kjuá'un xi tibená nistjin nd'ai tsa ch'achubakohóná kjuachánkaha Ntíaná xi kama chjiná askahan. ¹⁹ Ngayjee ni xi kits'ínnda Ntíaná tíncha kuyá ko 'yún mjehe nga s'ejña chji yá xutaha xi ntíhi Ntíaná. ²⁰ At'aha ni xi kamandoo najmi ta tjihin ra nga'yún xi kis'ehe nga tjuhun. Najmi kui kama mjehe nga b'a kamat'ain. Ntia níná b'a ts'ín y'enda nga b'a kamat'ain. Tunga ta tókuyahá ra ²¹ ni xi kamandoo nistjin nga najmi ta kuatsúhun. Tókuyahá nk'ie nga kama ndáihí ch'á xi y'anji, nistjin nk'ie nga b'a ts'ín kama ndáihí xi nkú tsjo ts'ín kama ndáihí ntíhi Ntíaná.

²² Yaá nga santaha nd'ai un tibehe ngayjee ni xi kits'ínnda Ntíaná, xi nkúhu nku tachjuún xi tsíhin ntí. ²³ Ko najmi tu nku kui xi un tibehe. Ta un tibená ko ñá. At'aha ja tijnajinná Espirituhu Ntíaná. Ja kik'ai títjunná ajihin ngayjee ni xi n'ekjáihín askahan. Nkjún tibehe animaná nga tichuyáhaá nistjin nga ts'ín ma kikjinná Ntíaná ntíhi, nistjin nga n'ek'anki yjonintená.

²⁴ At'aha ja kin'ek'ankiná ko tichuyáhaá ni xi sakúná, tunga tsa ja kisuya ntsaá ni xi tichuyáhaá, najmi ta tichuyá saha raá ni xu'bo. ¿At'aha yá xi kuyáha ni xi ja tijnaha? ²⁵ Tunga tsa tichuyáhaá ni xi najmi kjee yaá, tjihin nga chuyáhaá santa nkúhu nga n'ekjáihín.

²⁶ Ta basinkoná Espirituhu Ntíaná, at'aha najmi ndjá tjíntuyáná. Najmi yaá ni xi kuincháá, tunga Espirituhu ní Ntíaná bankintjáiná. Nk'ie nga nchjantjai un'unná Espiritu nginkun Ntíaná, najmi tjin én xi kuixinyahaná xi nkú tsu. ²⁷ Ntíaná xi be animaha xuta, kui xi be mí xi mjehe ts'ín Espiritu. At'aha xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná, b'a ts'ín banki Espiritu nga nchjantjai xuta xi Ntíaná kikjats'e.

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín tjoná Ntíaná

²⁸ Yaá nga ngayjee ni xi mat'ain xuta xi incha ts'intjo Ntíaná, Ntíaná ts'ínchjén niu ngandaha xuta xu'bo. Ntíanáhá j'ajihin xuta xu'bo at'aha b'a ts'ín kama mjehe. ²⁹ At'aha xuta xi kieke títjun Ntíaná, ta y'enda títjun nga b'a ts'ín s'eyaha xi nkúhu Ntíhi, tu xi kui Ntíu kamaha Ntí tjun ajihin já nts'e xi nkjin maha. ³⁰ Ko xi y'enda títjun Ntíaná, ta j'ajin. Ko xi j'ajin, ta kits'ín nga tsichu ma naxu nginkun. Ko xi kits'ín nga tsichu ma naxu nginkun, ta kitsjáha kjuachánka.

³¹ Kui b'a maha, ¿nkú kuixín sahaná? Tsa Ntíaná makoná, ¿yá xi ngjuai kontraná? ³² Kui xi ja y'éjña nga tu nkú tsjáhá Ntíhi. Kits'ínkjas'en Ntíhi nga kin'ek'ien ngandaná. Kui nga tsa kitsjáná Ntíhi, ¿nkú ts'ín najmi ta tsjáhaná ngayjee ni xi tjin?

³³ ¿Yá xi kamaha ts'ínk'anji jé xuta xi Ntíaná j'ajin? Ntíaná kits'ín nga naxu xuta xi ts'e. ³⁴ ¿Yá xi b'a kuitsu nga ngatitsun y'a? Cristo Jesu k'ien ko j'áiya ngáha ra ngabayoo ko tijnat'aha Ntíaná nd'ai nga tbankintjáiná. ³⁵ Tjoho ñá Cristo. ¿Yá xi kamaha kjé'aná kjuatjoho? ¿A kjuanima? ¿A kjuaboo? ¿A kjuá'unchoo? ¿A kjintío? ¿A tu ngat'aha nga x'aán? ¿A ni ch'onk'un xi mat'aán? ¿A ra ngahá n'ek'ienná? ³⁶ B'a ma xi nkú ts'ín tjit'a éhen Ntíaná: Ngat'a ts'i tehente tintsubajjin ngabayoo.

Xi nkúhu chutsanka xi n'ek'ien, b'a ts'ín baseni jóo.

³⁷ Tunga ajihin ngatentee ni xu'bi xi kits'intjoná ta ts'ín nga tu sahá 'yún n'engana saá. ³⁸ At'aha behe k'an nga najmi tjin xi kamaha kjé'aná kjuatjoho Ntíaná, ndaha tsa kuayáá ko ndaha tsa kuintsuba tík'aán, ta ndaha ntitsjee ko

xi batéxuma ko xi tjihin nga'yún, ta ndaha ni xi tíma nd'ai ko xi kama askahan, ³⁹ ta ndaha ni xi nk'a ko xi nanka, ta ndaha nku ni xi kits'ínnda Ntíaná. Najmi tjin xi kamaha kjé'aná kjuatjoho Ntíaná, kjuatjo xi tsakúchjiná nga kitsjáná Nda Ntíaná Cristo Jesu.

9

B'i ts'in tsakúya Pablo xi nkú ts'in Ntíaná j'ájin xuta xi ntje judio tjehe ra

¹ Cristo be nga kjuaxi ni xi tíxian. Najmi tít'anacha. Ko Espiritu Santo b'a títuna nga b'a tjin ni xi tít'inkjihin k'an. ² Tjin babana ko íxi tíneyahá tíma animana. ³ Tsa kama kai, mjena tsa santaha an kama nku xi najmi nda nginkun Ntíaná ko tsa kjin kúátejñaha Jesucristo, tsa tu ahá ni b'a ts'in kama kúásinka já nts'é, kui xi ntjena. ⁴ Xi ntje Israel tjehe ra. Ntíaná kits'in ma ntíhi. Y'eñajihin ko tsakúchjhi kjuachánkaha. Ni y'éndako ntje cháha ko kitsjáha kjuatéxumaha. Tsakúchjhi xi nkú ts'in tjihin nga ts'íintsjoho ko kitsúya tíjuhun ni xi tsjáha. ⁵ Nkuhú ntje chá xi j'ájin Ntíaná, yo nibaha ra xuta Israel ko ajihin xuto tsitjujin xi kits'in niba Ntíaná nk'ie nga kik'a yjoninte xi nkúhu xuta. Kui xi Ntia xi batéxumaha ngayjee ni xi tjin. Kan'etsjo tehentehe tu nkjéhe ni. B'a katuma.

⁶ Tunga najmi j'a tiyahá éhen Ntíaná. At'aha najmi ngatentee xuta xi y'aha ra ntjehe Israel, tsa kui xi xuta Israel kikjin. ⁷ Ko najmi ngatentee xi y'aha ra ntjehe Abraham, tsa kui xi ntí kikjihin Abraham. At'aha Ntíaná b'a kitsúhu Abraham: “Ntje xi s'ehi Isaac nibaha ra.” ⁸ Kui xi tsuhu ra nga najmi ntí xi kis'ehe Abraham xi nkú ts'in s'ená ntí, tsa kui xi ntíhi Ntíaná. Ntí xi kis'e níhi xi nkú ts'in kitsúya tíjun Ntíaná, kui xi kits'ínchjhi nga kui xi ntjehe Abraham. ⁹ At'aha kui én xu'bi xi kitsúya tíjuhun Ntíaná Abraham: “Núni xi nkú ma nistjin xu'bi kuakuchjhi nga'yúnna. Nku ntíx'in s'ejñaha Sara.”

¹⁰ Ko najmi tu nku ni xu'bi kama. B'a ta kamat'ain Rebeca nk'ie nga y'a ntí'yun. Kui xi kama chjuúhun Isaac xi ta ntje cháha xuta Israel. ¹¹ Ntíaná kinchjako tíjuhun Rebeca nga kinchjanímyaha ntíhi nk'ie nga najmi kjee tsin ko najmi kjee ts'in ni xi nda ko a ra ni xi ch'onk'un, tu xi kuitjusuhun ni xi y'enda tíjun Ntíaná nga j'ájin ntí xi kama mjehe. At'aha Ntíaná f'ájin xuta xi mjehe, najmi f'ájin tu ngat'aha ni nda xi ts'in xuta. ¹² Kui nga b'a kitsúhu ra Rebeca: “Ntí xi tjun tsíun, musuhu ntí xi tsjénkiu kama.” ¹³ Xi nkú ts'in tjit'a éhen Ntíaná nga b'i títsu: “Tjo kits'ian Jacob ko kits'in unkie Esau.”

¹⁴ Kui b'a maha, ¿nkú kuixíhinná? ¿A ts'in Ntíaná ni xi najmi naxu tjin? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! ¹⁵ At'aha b'a kitsúhu Moise: “Kama nimana xi mjena nga kama nimana, ko kuase nimaha xi mjena nga kuase nimaha.” ¹⁶ Kui b'a maha, najmi ngat'aha tsa ni xi mjená ko tsa ni nda xi t'n'eé, tsa kui kjuaha nga nda ts'ínkohoná Ntíaná. Nda ní ts'ínkoná at'aha ma nimaha ñá. ¹⁷ At'aha b'i ts'in tjit'a má nga b'a kitsú Ntíaná nga kinchjako nda faraon: “Kitsja xáha tu xi kuakuchjihina nga'yúnna ko tu xi chahana nga ngúsuhun asuntee.” ¹⁸ Kui b'a maha, Ntíaná ma nimaha ra xi mjehe nga kama nimaha ko ts'in ndjá animaha xi mjehe nga ts'ín ndjá animaha.

B'i ts'in tsakúya Pablo xi nkú ts'in Ntíaná bakúchji kjuakjahan ko kjuatsentaha

¹⁹ Kutsa b'ahá kuixíní: “¿Mí nihi xi ts'íinnijéhená Ntíaná yo ni ma? At'aha, ¿yá xi ma fi kontraha ni xi mjehe Ntíaná?”

²⁰ ¿Yáhá ni ji nda, tsa kuinchíhi kuenta Ntíaná? Nku ndjii najmi ma: “¿Á b'a n'e kin'endahaní?”, tsa kuitsuhu xi kits'índaha. ²¹ ¿A najmi tjihin ra kixi nda

xi ts'ínnda ndííu nga ts'íínko nintee xi nkú ts'ín mjehe? Ta kuihi nintee kama ts'íínndako nku ndjii xi sasíjña tsjo ko nku xi n'echjén tehente.

²² Ntíaná mjehe nga kuakúchji kjuakjahan ko nga k'uéjña chji nga'yúhun. Tunga títs'ín chúkjuaha ko títs'íntsentako xuta xi nibajennehe kjuakjahan, kui xi xá n'ekjehe. ²³ B'a títs'ín Ntíaná tu xi chaha ra xi nkú ts'ín chánka kjuachánka xi tjínkoho xuta xi tíma nímaha, xuta xi ja y'énda tíjün nga tsjáha kjuachánkaha.

²⁴ Ná xuta xu'bo. Ntíaná j'ájinná najmi tu nku ajihin xuta xi ntje judio tjeheñ ra, tu sa ní ko ta ajihin xi najmi ntje judio tjeheñ ra. ²⁵ B'a kama xi nkú ts'ín y'ét'a éhen Ntíaná nda profeta Osea nga b'i títsu:

Xuta xi najmi xutana, kui xi ts'in ma xutana.

Ko xi najmi kits'intjá, kui xi ts'intjá.

²⁶ Ko xi má nga b'a kik'ihin xuta:

“Jun xi najmi xutana mahanu”,

b'a k'úin nga kui xi ntíhi Ntíaná xi tíjña tík'uun.

²⁷ Ko b'a ta kitsú nda profeta Isaia nga kinchjanijmíyaha xuta Israel: “Ndaha tsa b'a ts'ín nkjin maha xuta Israel xi nkú joyaha tsumí xi tjíndai ntáchak'uun, tunga tu chubaha xi n'ek'anki. ²⁸ At'aha ja ts'íintjusun xatí Ntíaná ni xi kitsú nga kama nga ngúsuhun asuntee.” ²⁹ Xi nkú nga ta kitsú tíjün Isaia nk'ie nga b'i kitsú:

Tsa najmi y'éjña saná ntje Ntíaná xi tíhín nga'yún,

ja ra b'a ta kamat'aán tsakai xi nkúhu xuta Sodoma

ko tsichu ma raá tsakai xi nkúhu xuta Gomorra.

B'i ts'ín tsakúya Pablo yá xi naxu bichú ma nginkun Ntíaná

³⁰ Kui b'a maha, ¿nkú kuixíhinná? Xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra, xi najmi tsangisjai nga naxu k'úentu nginkun Ntíaná, kui xi naxu tsichu ma nginkun Ntíaná. Kis'ejihin Ntíaná, kui nga naxu tsichu maha. ³¹ Tunga máha xuta xi ntje judio tjeheñ ra, incha tsangisjái nga ts'íintjusun kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheñ Moise, tu xi b'a ts'ín naxu k'úentuhu nginkun Ntíaná, tunga najmi tsichukjuahá ra.

³² ¿Á b'a kamaha? At'aha najmi tsangisjái nga naxu k'úentu nginkun Ntíaná xi nkúhu xuta xi s'ejihin Ntíaná. Tu sa ní incha kama mjehe nga ts'íintjusun ni xi tjít'a kjuatéxumoó tu xi b'a ts'ín naxu kuichú maha kai. Incha kisaténki ndjio xi saténki xuta. ³³ B'a kama xi nkú ts'ín tjít'a:

An k'uejñá nanki Sion nku ndjio xi saténki xuta,

nku naxi xi ts'íinxuntuhu.

Tunga xi s'ejihin xi ts'in nibá,

kui xi najmi sakúhu kjuasuba.

10

¹ Jun já nts'e, nk'ie nga nchjaka Ntíaná, bankintjá xuta Israel, at'aha mjena nga n'ek'anki. ² At'aha kama xinya nga kui xi 'yún tíincha bangisjai ni xi ts'e Ntíaná, tunga najmi incha mankjihín ra xi nkú ts'ín tíhín nga incha ts'ín. ³ Najmi kamankjihin nga Ntíaná tu tsjáha ra xuta xi s'ejihin nga naxu kama. Tu sa ní kuenta ts'e suba incha tsangisjai xi nkú ts'ín naxu kuichú ma nginkun Ntíaná. Najmi kits'ín nímakjua yjoho tsa ts'íínkjáihín nga Ntíaná tu tsjáha ra xuta nga naxu kama nginkun. ⁴ At'aha tsichutjusun kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheñ Moise nk'ie nga j'ai Cristo, tu xi naxu kuichú maha nginkun Ntíaná ngayjee xi s'ejihin.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga ngayjee xuta xi s'ejihin Ntíaná naxu bichú ma nginkun Ntíaná

⁵ B'i ts'ín y'ét'a Moise xi nkú ts'ín naxu bichú maha xuta xi ts'íntjusun kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehe Moise. B'i kitsú: "Xi ts'íntjusun ni xi tjit'a kjuatéxumoó, ngat'aha kjuatéxumoó sakúhu ra nga k'úéña tík'un." ⁶ Tunga b'ihí ts'ín y'ét'a ngá xi nkú ts'ín naxu bichú maha xuta xi s'ejihin Ntíaná: "Najmi tu b'i ts'ín n'enkjíntak'uin: ¿Yá xi ngjuainji ndjiojmi ján?" Tsuhu ra éin tsa n'e nibájen xi ts'ín niba Ntíaná ngajoho. ⁷ Kó b'i ta kitsú ya: "Kó najmi tu b'i ts'ín n'enkjíntak'uin: ¿Yá xi ngjuai kinte t'anankiu?" Tsuhu ra éin tsa chjúsíntjen xi ts'ín niba Ntíaná ngajoho ajihin xuta k'ien. ⁸ B'i kitsú Moise: "Tijnat'a tiñahi éhen Ntíaná, tsu'bai kó animahi tijnat'a." Kui éin xi tít'enijmí nd'aj, én xi tsu nga xuta tjihin nga s'ejihin Ntíaná.

⁹ At'aha tsa tsu'bai kuitjuhu nga n'ekie yjohi nga Jesu xi Nda Ntíaná, kó tsa ngayjehe animahi s'ejihin nga Ntíaná kits'ínkj'áya ngáha ra Jesu ngabayoo, n'ek'ankihi. ¹⁰ At'aha ajin animaha ní xuta nibáha ra nga s'ejihin Ntíaná, tu xi naxu bichú maha. Kó ts'a bitjuhu nga b'a tsu nga Jesu xi Nda Ntíaná, tu xi n'ek'ankihi.

¹¹ B'i ts'ín tjit'a éhen Ntíaná: "Xi s'ejihin Ntíaná najmi sakúhu kjuasuba." ¹² At'aha nkuhú chasehe ra xuta xi ntje judio tjeheh ra kó xi najmi ntje judio tjeheh ra. At'aha nkuhú maha Nda Ntíaha ngayjee xuta kó tsjáha ngayjee xi kuintjakoho kjuanchiná xi tjihin. ¹³ At'aha b'i ts'ín tjit'a: "N'ek'anki ngayjee xi ts'ínkjáihin nga kui xi Nda Ntíaná."

¹⁴ Tunga xuta xi najmi kjee s'ejihin, ¿nkú ts'ín ts'ínkjáihin ra nga kui xi Nda Ntíaná? ¿Nkú ts'ín s'ejihin ra xi najmi kjee nt'é yáha kui? ¿Nkú ts'ín kuint'éhe tsa najmi tjin xi k'úenijmíhi? ¹⁵ ¿Nkú ts'ín k'úenijmíhi xuta tsa najmi s'et'a xáha nga k'úenijmí? At'aha b'i ts'ín tjit'a: "Á b'a tsjo tjihin nga f'aik'úhunná xi b'énijmíná én nda tsu."

¹⁶ Tunga najmi ngayjeehé xuta Israel kits'ínsihin én nda tsuhu Ntíaná. B'i kitsú Isaia: "Ji Ntia, ¿yá xi kis'ejihin én xi y'enijmí?" ¹⁷ Kui b'a maha, s'ejinná Ntíaná nk'ie nga nu'yáá éhen, kó nu'yáá éen nk'ie nga s'enijmíná Jesucristo. ¹⁸ Tunga b'ahá xian: ¿A najmi kinu'yáhá éen? Johon, kinu'yá. At'aha b'i ts'ín tjit'a:

Nga ngúsuun asuntee kinu'yá ntaha,
santaha má fekuhu asuntee tsichu éhen.

¹⁹ Kó b'i ta xin ya: ¿A najmi incha kikiehé xuta Israel ni xu'bi? Tjun Moise b'i ts'ín y'ét'a éhen Ntíaná:

An ts'ian nga jun kama xintak'un
xi tu a xutahá,
kó ts'ian nga n'ekjankoo
xi najmi chumi nihi xi mankjihin.

²⁰ Kó askahan kama k'un Isaia nga b'i ta ts'ín y'ét'a éhen Ntíaná:

Xi najmi tsangisjaina, kui xi kisakúhu an,
kó xi najmi kingjásjaiyana, kui xi tsakuchjhi yjona.

²¹ Ngat'a ts'e xuta Israel b'i ts'ín tjit'a: "Nku nistjin ntanta kik'ana nga kingjentéhe ntsa nku naxinantá xi najmi nt'é'én kó si."

11

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga ta tjin ajihin xuta xi ntje judio tjeheh ra xi ja ts'anki

¹ Kui nga b'a xihinna, ¿a kits'ín t'axíhin Ntíaná xutaha? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! At'aha ta nda Israel ná, ntjehe Abraham. Ntje cháná Benjamin y'ahana. ² Najmi y'éña t'axín Ntíaná xuta xi ts'e xi j'ájin títjun. ¿A najmi yanú xi nkú ts'ín tjit'a xujun éhen Ntíaná má nga nda profeta Eliá kinchjako Ntíaná

ko tsatéjéne xuta Israel? B'i ts'in tjit'a: ³ “Ji Ntia, ja kits'ink'ien xuta xu'bi ja profeta xi ts'i ko ja kits'inkatsun nathan chjeji. Tu nkuhu an tijna sa. Ta incha mjehe ta ts'ink'ienna.” ⁴ Tunga b'aha kitsu Ntiana: “Ja kits'in ts'an yatu mi ja xi najmi tsasinkunch'int'aha ntia Baal.”

⁵ B'a ta tima nistjin nd'ai. Tu ngat'aha kjuandaha Ntiana tjintu sa chuba xuta xi Ntiana j'ajin. ⁶ Tsa tu ngat'aha kjuandaha Ntiana kichj'ajihin xutai, tsuhu ra nga najmi kichj'ajin tu ngat'aha ni nda xi incha kits'in. At'aha tsa tu ngat'aha ni nda xi incha kits'in xuta kichj'ajihin, kjuandaha Ntiana najmi ta chjhi ra ma.

⁷ Kui b'a maha, mi nihi xi kama? Najmi kisakuhu ni xi tsangisjai xuta Israel. Xi j'ajin ni Ntiana, kui ni xi kisakuhu ni. Xingiso kama ndja animaha. ⁸ B'a kama xi nku ts'in tjit'a: “Ntiana kitsjaha xuta xu'bo kjuankjintak'un tiya, tunkun xi najmi skueko ko tjabaxinju xi najmi kuint'ekoho santaha nistjin nd'ai.”

⁹ Ko b'i ta kitsu ya David:
Kasatenkiko s'hi xuta xu'bo,
ta kuihi kats'indyajihin ko kats'ink'iechjhi.

¹⁰ Incha katuma ka tu xi najmi ta skuehe,
ko musu incha katuma sin.

B'i ts'in tsakuya Pablo nk'ie nga ta n'ek'anki xuta xi najmi ntje judio tjehe ra

¹¹ Kui nga b'a xihinna, za tu niya kis'entuhu xuta Israel nk'ie nga kiatenki? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mi yjehe! B'i ni kama. Tu ngat'aha nga najmi kint'eehen Ntiana xuta Israel, kui nga j'ahi ra en xi ts'ink'ankihi xuta xi najmi ntje Israel tjehe ra, tu xi b'a ts'in kama xintak'uhun xuta Israel. ¹² Tsa tu ngat'aha nga najmi kint'eehen Ntiana xuta Israel, tsa kui ngat'oo kisakuhu ra kjuanchinaha Ntiana xuta xi tin asuntee, ko nk'ie nga kiatenki Israel kisakuhu kjuanchinaha Ntiana xuta xi najmi ntje Israel tjehe ra, inkú sa kama nk'ie nga sakú ngaha ra xuta Israel ante xi ts'e nginkun Ntiana?

¹³ Tinchakonuu jun xi najmi ntje Israel tjeheuu. Ntiana kits'in mana nda postruhu xuta xi najmi ntje Israel tjehe ra ko xinya kjuachankaha xana. ¹⁴ B'a ts'ian tsa tu aha ni ngat'anuu kama xintak'uhun ntjena, tsa tu xi b'a ts'in n'ek'ankihi k'ua. ¹⁵ At'aha kisakuhu kjuajyu nginkun Ntiana xuta xi tin asuntee nk'ie nga kin'e t'axin xuta Israel. Kui nga, inkú sa kama nk'ie nga n'ekjain ngaha ra? Sakú ngaha ra nga k'uentu tik'un xuta k'ien.

¹⁶ Tsa tsje nginkun Ntiana na'yu xi n'endakoho ninkuan chje xi 'bai tjuhun Ntiana, tsuhu ra nga ta tsje ngayjee na'yu ninkuon. Tsa tsje nginkun Ntiana kjamaha nku ya, tsuhu ra nga ta tsje tjiaha. ¹⁷ Xuta Israel, kui xi nku joyaha tjia xi kitit'aha nku ya olibo, ko ji xi nku joyaha tjiaha ya olibo jna. Tunga jihí kis'et'ai antehje tjia xi kitit'oo ko kisakut'aihi kjuatik'un xi tijnajin kjamaha ya olibo xi ndoo. ¹⁸ Tunga najmi tu nk'aha n'esjei yohi, tsa b'a kuixin nga ji xi 'yun nda sai nga tjia xi kitit'oo. Tsa mjehi nk'a n'esjei yohi, tu saha n'ekj'aitsein nga kjamaha yoo y'aha ri. Najmi ji xi kich'ai kjamoo.

¹⁹ Kutsa b'aha kuixin: “Tu xi an s'et'ahana antehje yoo, kui nga kitit'aha.” ²⁰ B'a tin. Tunga kitit'aha at'aha najmi kis'ejihin Ntiana, ko ji ndja tisinjai nd'ai at'aha s'ejihin. Kui nga najmi tu n'enkjintak'uhunni tsa ji xi 'yun nda sai. Tu sa ni tinkuin Ntiana. ²¹ At'aha tsa Ntiana najmi kits'indyjat'aha tjia xi ndaha ya olibo, za tu kjehe ji ts'indyjat'ahi nga tu kisut'aní yoo?

²² Chasej xi nku ts'in nda ko ndja ts'inko Ntiana xuta. Ndjá kits'inko xi kiatenki ko ji nda kits'inkohi. Ko nda ts'inkohi tsa tu nku kjuanchunjiní kjuandaha. Tunga tsa najmi b'a n'ei, ko ta ji kuichat'ahi. ²³ Ko ta xuta Israel, tsa ngjuakj'aha ra animaha ko s'ejihin Ntiana, k'uai ngaha ra ante xi ts'e.

At'aha tjihin nga'yun Ntiana nga tsja ngaha ra ante xi ts'e xuta Israel ajihin ya olibo. ²⁴ At'aha ji xi nkú joyaha tjiaha ya olibo jña tu kis'et'aní antehē ya olibo xi ndoo. Kui b'a maha, ¿a najmi kamahá k'uai ngaha ra xuta Israel antehē? At'aha kui xi tjia xi ndoo.

B'i ts'in tsakuya Pablo nk'ie nga kama nimaha Ntiana ngayjee xuta

²⁵ Jun já nts'e, mjena nga choo nku ni xi y'éña 'ma Ntiana, tu xi najmi nk'a n'esjehenu yjonuu. K'ua xi tjin ajihin xuta Israel kama ndjá animaha. B'a kama santa nkúhu nga sakuntehe nginkun Ntiana ngayjee xuta xi najmi ntje Israel tjehehē ra. Kui xi tjihin nga n'ek'anki. ²⁶ Nk'ie nga ja b'a kama, ta n'ek'anki ngayjee xuta Israel. Xi nkú ts'in tjit'a éhen Ntiana:

Nanki Sion nibaha xi ts'ink'anki xutana,
kui xi kjéxihin kjuach'onk'uhun ntjehe Jacob.

²⁷ Kui nij xi y'endaka xutana nga ts'ian,
nk'ie nga ja kjexian ngatitsuhun.

²⁸ Najmi mjehe xuta Israel én nda tsuhu Ntiana. Ngandanuu xuta kontraha Ntiana tsichu ma. Tunga tjohó ra Ntiana xuta Israel tu ngat'aha nga Ntiana j'ajin ntje chaha. ²⁹ At'aha najmi kje'a Ntiana ni xi tsja ko ta ndaha najmi ts'in t'axin xuta xi j'ajin.

³⁰ Nistjin nk'ie, najmi kinu'ya'ohon Ntiana, tunga tibase nimahanuu nd'ai tu ngat'aha nga najmi kint'é'en xuta Israel. ³¹ Ko santaha nistjin nd'ai najmi tint'é'en xuta Israel, tu xi ta chase nimaha ra tu ngat'aha nga jun kichase nimanuu. ³² B'i tjihin ra nij. Ndaha nku xuta xi tjin najmi nt'é'éhen Ntiana. Ntiana y'éñaha xuta nga najmi kint'é'en, tu xi nkuhú nga kama nimaha ra ngayjee.

B'i ts'in kits'intsoho Pablo Ntiana

³³ ¡Á b'a nkjún ts'in chánkaha kjuanchinaha Ntiana! ¡Á b'a nkjún ts'in nanka ts'innkink'uhun ko á b'a nkjún ts'in tsehe kjuankjintak'uhun! Najmi tjin xi mankjihin ni xi ts'in Ntiana ko najmi ch'a maha tsuya á b'a ts'ihin.

³⁴ At'aha, ¿ya xi be xi nkú ts'in ts'innkink'un Ntiana?

¿Ya xi kitsuyaha ni xi tjihin nga ts'in?

³⁵ ¿Ya xi kits'inkienyaha tsa mí nihi,
tu xi Ntiana tjihin nga ts'ink'óya ngaha ra?

³⁶ At'aha Ntiana kits'inda ngayjee ni xi tjin. Ngat'aha ko nga tsjoho tjihin niu.
¡N'ekie yjoná nga tjihin kjuachánka Ntiana tu nkjéhé ni! B'a katuma.

12

B'i ts'in tsakuya Pablo xi nkú ts'in tintsubaa nd'ai nga ja yjankia Cristo

¹ Kui b'a maha, já nts'e, at'aha tibase nimaná Ntiana, kui nga tbankihinuu nga ngayjehe tak'un n'etsjohoo Ntiana, nga n'ekjas'ohon yjonuu xi nkú joyaha nku chje tik'un xi tsje ko xi sasihin Ntiana. ² Najmi tu bintsuboo xi nkú ts'in tjihtu xuta asuntee. Tu sa ní n'ek'ontjaiyo yjonuu xi nkú ts'in Ntiana tít's'in tsetse kjuankjintak'unnuu, tu xi b'a ts'in kamankjihinnuu ni xi mjehe Ntiana, ni xi nda, xi sasihin ko xi ja nda tsichu ma.

³ Nga nkúnkú jun tinchjakuuu, at'aha Ntiana kitsjana kjuandaha. Najmi tu nk'a n'esjo yjonuu. Nkú ní ts'in tjiyanuu. B'a ts'in n'esjo yjonuu xi nkú ts'in kitsjanuu Ntiana nga s'ejinnuu. ⁴ At'aha xi nkú ts'in nkjin tikjá maha ni xi y'aha yjonintena ko xi nkú ts'in kj'ai kj'ai xa xi kik'ahi nga nkúnkú, ⁵ b'a ta joyaha ñá. Nkjin mahaná tunga nkuhú yjoninte kamakaa Cristo. Nga nkúnkaa kich'aá xinkia.

⁶ Kj'ai kj'ai ni xi maná n'eé. Kui kjuanda xi kitsjáná Ntjaná nga nkúnkáá. Xi Ntjaná kitsjáha éhen tu xi ts'ínkjas'ehen, kui xi katsúya éhen Ntjaná xi nkú ts'ín kik'aihi nga s'ejihi. ⁷ Xi kik'aihi nga kuasinko xuta, kui xi katasinko xuta. Xi kik'aihi nga kuakúya, kui xi katakúya. ⁸ Xi kik'aihi nga tsjá nga'yún, kui xi katsjá nga'yún. Xi kik'aihi nga tsjá toon, kui xi ngayjehe animaha katsjá toon. Xi kik'aihi nga tsjén tíjun, kui xi kixi katjiko xaha. Xi kik'aihi nga kuase nimaha xuta, kui xi tsjo kat'ehe nga b'a kats'ín.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga kjuatjo tjñajinná

⁹ N'etjò kjuaxi xinkiu. Najmi tu n'esiuhun ni xi ch'onk'un. Ni xi nda ch'a ntsja ntsjon. ¹⁰ B'i ngján n'etjò xinkiu xi nkú ts'ín tjoho xinkjín xi nts'e maha, at'aha nts'ohó mahanuu xinkiu. 'Yún chankjún so xinkiu. ¹¹ Kixi n'oo ni xi tín'o ko najmi tu n'ets'o. Tu xi tsjohó kat'ehe animanuu nga n'oo ni xi mjehe Nda Ntjaná. ¹² Tsjo kat'enuu nga chúyohoo ni xi tsjánuu Ntjaná. N'echúkuo kjuu'un xi tíyo. Najmi tu n'ekj'ajiun nga chubakoo Ntjaná. ¹³ Tjohoon ni xi ndyjat'áha xuta xi yjanki Ntjaná ko nda n'ekjóhooon xi kuichúk'unnuu.

¹⁴ Chubantjo xuta xi tjennki unkienuu. B'a t'ihun Ntjaná nga nda kats'ínkoho. Najmi tu ni xi najmi nda binchinó nga kamat'ain. ¹⁵ Tsjo kat'ekonuu xi tsjo tjíhin. Ch'íko xi tíkjintá. ¹⁶ B'i ngján nda chasoho xinkiu. Najmi tu nk'a katumanuu yjonuu. Tu sa ní nda chasoho xuta x'an. Najmi tu xuta nkjink'un n'e ma suboo yjonuu.

¹⁷ Najmi tu ch'on n'ohoo xi ch'on títs'innuu. Chase nínú xi nkú ts'ín nda kama n'ohoo ngayjee xuta. ¹⁸ Tsa kama, tsa aya ntsoo tjña, kas'ekonuu kjuajyu ngayjee xuta. ¹⁹ Já nts'ena, najmi tu n'e ngajoyo ni xi tín'enuu. Aya ntsja ní Ntjaná t'ejñayo xi b'a títs'ín. At'aha b'i ts'ín tjít'a éhen Ntjaná: "Ahán xi k'uasjé chjá, an xi tsjaha chjíhi. B'a títsu Ntjaná." ²⁰ B'i ta ts'ín tjít'a ya: "Tsa tíma bjoho nda kontrahi, tjeihin ni xi kjine. Tsa tíma xintáha, tjeihin ntá xi k'úi. At'aha tsa b'a n'ei, tu ni xi kama subahá ra nda kontrahi." ²¹ Najmi tu bainte tsa kjuach'onk'uun xi ts'ín nganahi. Tu sa ní ni xi nda n'ei. B'a ts'ín n'e nganaha ri ni ch'onk'uun.

13

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga tjihin nga chankjún xi batéxuma

¹ Ngayjee xuta tjihin nga kuint'ééhen xi batéxuma. At'aha xá xi tjihin xi batéxuma nginkun Ntjaná nibáha ra. Ntjaná y'éña xoo. ² Kui nga xi fi kontraha ra xi batéxuma, kui xi tífi kontraha ni xi ja y'éña Ntjaná. Ko xi b'a títs'ín, ta kuihi t'bangisjai suba nga n'ekokjuaha.

³ At'aha já xi batéxumoo najmi tjintu tsa tu xi ndjá ts'ínkoho xuta xi nda ni xi títs'ín. Xuta xi najmi nda ni xi títs'ín, kui xi b'a kats'íhin. ¿A mjehi nga najmi ndjá ts'ínkoho já xi batéxumoo? Tsa b'a, nda n'ei, ko nda ts'ín kuasehi já xi batéxumoo. ⁴ At'aha ngandahi ní títs'ínxát'aha ra jóo Ntjaná. Tunga tsa ni xi najmi nda tín'ei, tjihin nga kuinkjún tu ngat'aha ni xi ts'ínkoho jóo. At'aha najmi tu a tjihin xá jóo. Ntja níná títs'ínxát'aha tu xi ts'ínk'íechjíhi ko ts'ínkokjuaha xi ch'on títs'ín. ⁵ Kui nga tjihin nga kuint'úyá'éhen raá já xi batéxumoo, najmi tu ngat'aha ni tsa ts'ínk'íechjíná ni xi n'eé. B'a ní n'eé tu xi je s'eyaha kjuankjintak'unná nginkun Ntjaná.

⁶ Kui kjuaha nga b'echjíninu ni xi f'áchjínuu já xi tjihin xá, at'aha kui xi t'íncha ts'ínxát'aha Ntjaná. Xaha t'íncha ts'ín. ⁷ Tjohoon ni xi kanéhe nga nkúnkú jóo. T'echjínuu xi f'áchjintjai ni xi tjinnuu ko xi f'áchjintjai ch'a nga ts'ínxát'aha já Romá. Chankjún xi nkú ts'ín tjihin nga chankjún, ko nda n'esiuhun xi nkú ts'ín tjihin nga nda n'esihi.

B'i ts'in tsakúya Pablo mí kjuaha nga n'etjohoná xinkia

⁸ Najmi tu chumi nihi xi katsjennuu. Tjohoon kjuatjo xinkiu. At'aha xi tjoho xinkjin, kui xi tít's'íntjusun ngayjee kjuatéxumaha Ntjaná. ⁹ B'i ts'in jtít'a kjuatéxumoo: "Najmi tu ch'at'aihi chjihin. Najmi tu n'ek'iein anima. Najmi tu n'ei ndyjé. Najmi tu fasihin ni xi tjihin xuta." Kui kjuatéxumoo ko ngayjee kjuatéxuma xingisoo nkuhú bichú majihin kjuatéxuma xu'bi: "N'etjói xutahi xi nkú ts'in tjohi yjohi." ¹⁰ Xi tjoho xinkjin, kui xi najmi ch'on tít's'íhin. Kui nga bichútjusuhun kjuatéxumoo ajihin xuta xi tjihin ra kjuatjo.

¹¹ B'a n'oo at'aha yo nistjin xi kich'aá nd'ai. Ja chubaha nga n'ekj'ahaá yjoná nga kuintsuba ndaá. Ja 'yún chuba ndyjahá nd'ai nk'ie nga Ntjaná ts'ínk'aniná. Najmi b'a ta tjín ndyjahá ra xi nkúhu nk'ie nga kis'ejinná. ¹² Ja ma kuichúhú chuba. Najmi ta n'ehená ngatitsun, ataha nk'ie nga ngatitsun n'eé, b'a joyaha xi nkúhu tsa má jyuun tintsubaá. Ni xi nda n'eé. Kui xi b'a ta joyaha xi nkúhu tsa má ndzjen tintsubaá. K'úendaá yjoná tu xi kuinimajihinná má ndzjeen.

¹³ Kixi tankínkaá yjoná xi nkúhu xuta xi tjíma nga nistjiun. Najmi kuintsubaá tsa tu xi s'ihiná ko chineé. Najmi tjihin nga chuba súntukonáá xinkia ko tsa n'ejnu n'et'aá. Ko ta ndaha najmi tu bixkjankaá xinkia ko tsa kama xin k'aán ni xi tjihin. ¹⁴ Tu sa ní tinúngijiun yjonuu Nda Ntjaná Jesucristo ko najmi tu n'enkjintak'un xi nkú ts'in n'ehenu ni xi mjehe yjoninte ngatitsuun.

14

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga najmi tjihin nga n'ek'anjiá jé xinkia

¹ Nda n'ekjohoon xi najmi ndjá síjñajin xi nkú ts'in s'ejinná, ko najmi tu b'esikoo ngat'aha xi nkú ts'in ts'ínnkjink'un. ² Tjín xi b'a ts'in s'ejihin nga ma kjine tu mí nichinehé ni, ko tjín ngá xi najmi ndjá síjñajin xi nkú ts'in s'ejinná kui nga tu xkaha kjinehe. ³ Xi kjine tu mí nichinehé ni najmi tjihin nga ch'on ts'in kuasehe xi b'éch'oho yjoho ni xi kjine. Ko xi b'éch'oho yjoho ni xi kjine najmi tjihin nga ts'ínk'anji jé xi kjine tu mí nichinehé ni. B'i incha kats'in at'aha Ntjaná ja kits'ínkjáihin nga joo. ⁴ ¿Yaha ji xi tin'ek'anjihinni jé nda musuhu xi kj'ai? Tsa ndjá síjña nda musu ko tsa tísaténki, Nda Ntjaha kjinehe ni xu'bo. Tunga ndjáhá kuasijña, at'aha tjihin nga'yún Nda Ntjaná nga ndjá ts'ínkasijñaha.

⁵ Tjín xi b'a maha nga 'yún nkjún sa nku nistjin nga kj'ai nistjin, ko tjín ngá xi tu nku chuba maha nistjiun. Nkúnkú tjihin nga ts'ínnkjink'un sisin xi nkú ts'in behe k'un. ⁶ Xi benkjún nku nistjin, kui xi b'a ts'in tu xi benkjúhun Nda Ntjaná. Ko xi kjine tu mí nichinehé ni, kui xi b'a ts'in tu xi benkjúhun Nda Ntjaná. Tsjaha máb'achjhi Ntjaná ngat'aha nichinehe. Ko xi b'éch'oho yjoho ni xi kjine, kui xi b'a ts'in tu xi benkjúhun Nda Ntjaná ko ta tsjaha máb'achjhi Ntjaná.

⁷ Najmi tjín ajinná xi kuenta ts'e suba tjíña tík'uhun ko tsa kuenta ts'e suba 'mehe. ⁸ Tsa tintsuba tík'aán, Nda Ntjaná tintsuba tík'uhunná. Ko tsa tibayaá, Nda Ntjaná tibayahaná. Kui b'a maha, ndaha tsa tintsuba tík'aán ko ndaha tsa tibayaá, Nda Ntjaná ts'ená. ⁹ At'aha kui kjuaha k'iehen Cristo ko j'áiya ngaha ra ngabayoo, tu xi b'a ts'in kamaha Nda Ntjaha xuta k'ien ko xi tjintu tík'uun.

¹⁰ Ko máha ji, ¿á ji tichasehe ri tsa nda ko tsa najmi nda tít's'íhin nda nts'ei? Ko ta, ¿á kinte n'esjeheni nda nts'ei? Katumankjihin nga ndyjun nkiní kuasehe Ntjaná mí nihi xi kin'eé nga nkúkáá. ¹¹ B'i ts'in jtít'a éhen Ntjaná:

Ahán xi tijña tík'an, títu Ntjaná.

Kuasínkunch'in ngayjee xuta nginkán,

ko ngayjee ts'ínkie yjoho nga an xi Ntĩa.

¹² Kui b'a maha, nga nkúnkáá n'ekjas'eheén kuenta Ntĩa ná ni xi kin'eé.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga najmi tjihin nga n'endyjajihin xinkia

¹³ Kui nga najmi ta chasehe raá tsa nda ko tsa najmi nda ni xi títs'ín xinkia. Tu sa ní chasoo xi nkú ts'ín najmi n'endyjajihun nda nts'o ko xi nkú ts'ín najmi n'ekijnejiun ngatitsun. ¹⁴ S'ejinna Nda Ntĩa ná Jesu ko be nga ndaha nku ni najmi chuntí nginkun. Tunga tsa tjín xi: “Chuntí ni xu'bi nginkun”, tsa kuitsu, tu nginkun ndohó chuntí niu.

¹⁵ Tunga tsa tu ngat'aha ni xi tíchinei títs'ínndyjajihin ra yjoho nda nts'ei, najmi ta tín'etjohoni nda nts'ei ma. Najmi tu 'bainte tsa tu ngat'aha nichinehi ndyaha xuta xi k'ienntjáhi Cristo. ¹⁶ Najmi tu 'bainto tsa ch'on ts'ín kúinchjayane xuta ni xi n'ekjóhon nga nda. ¹⁷ At'aha ni xi chineé ko ni xi s'ia najmi chumi ni chjhi ra. Nk'ie ní Espiritu Santo tsjáná nga naxu kúintsubaá nginkun Ntĩa ná ko nga s'ená kjuajyu ko kjuatsjo, kui ní ni xu'bi xi bakúchji nga ja tsitjas'enjián nga Ntĩa ná tibatéxumaná. ¹⁸ Xi b'a ts'ín tjña nginkun Cristo, kui ni xi tsjoho Ntĩa ná ko xuta ta nda ts'ín nchjayanehe.

¹⁹ Kui b'a maha, tinchísjaihiná xi nkú ts'ín s'ehená kjuajyu ko xi nkú ts'ín kúisinkaá xinkia nga saájián ni xi ts'e Ntĩa ná. ²⁰ Najmi tu ngat'aha nichinehi n'ekatsúhunni xá xi títs'ín Ntĩa ná ajihin xuta xi ts'e. Kjuaxi kjáihin nga je nginkun Ntĩa ná ngayjee nichine xi tjín, tunga najmi ndahá tjín tsa chinej nichine xi ts'ínkijnejihin ngatitsun xuta xingisoo. ²¹ Tu sahá nda n'ei tsa najmi chinej yjo ko tsa najmi s'i binu ko tsa najmi n'ei ndaha nku ni xi ts'ínkijnejihin ngatitsun já nts'ei.

²² Xi nkú ts'ín s'ejihin ni xu'bi, tu ji b'a ts'ín kas'ejihin ri nginkun Ntĩa ná. Já b'a nda tjihin ts'e xi behe k'un nga nda tjín ni xi títs'ín ko najmi títs'innijéhe ra kjuankjintak'uhun askahan! ²³ Tunga xi jo jan tímaha nga tíkjine tsa mí nihi, ta kuihi títs'ínk'anji jé yjoho, at'aha najmi títs'ín xi nkú ts'ín s'ejihin. At'aha ngayjee ni xi n'eé xi fi kontra xi nkú ts'ín s'ejinná Ntĩa ná, kui xi ngatitsun.

15

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga tjihin nga kúisinkaá xinkia tu xi saájihinná ni xi s'ejinná

¹ Ná xi ja ndjá tinchajián xi nkú ts'ín s'ejinná najmi tu n'eé ni xi tu ná tsjo subaháná. Tjihin ni nga n'ekjáihin xi najmi kjee ndjá tinchajin xi nkú ts'ín s'ejinná. ² Nga nkúnkáá tjihin nga n'eé ni xi tsjoho xinkia ko ni xi ngandaha n'eé, tu xi saájihin xi nkú ts'ín s'ejinná. ³ At'aha ko ta Cristo najmi ni xi tsjoho kits'ín. Ni xi tjít'a ní éhen Ntĩa ná má b'a títsu kits'ínkjáihin: “Én ch'on tsu xi kitsúhi xuta, kui xi j'aisaténa.” ⁴ Ni xi kis'et'a nistjin nk'ie, kis'et'a tu xi kuakú nyáhaná. At'aha ajin xujun éhen Ntĩa ná sakújinná kjuatsenta ko sakú nga'yunná tu xi chúyaha raá ni xi tsjáná Ntĩa ná.

⁵ Ntĩa ná xi tsjáná kjuatsenta ko tsjá nga'yunná, kui xi katsjánuu nga nkuhú n'enkjínk'un xi nkú ts'ín tjíyaha Cristo Jesu. ⁶ Nkuhú kas'eya animanuu ko nkuhú katuma ntanuu. B'a ts'ín n'ekiehenu yjonuu nga tjihin kjuachánka Ntíaha ko Na'mihí Nda Ntĩa ná Jesucristo.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga xuta xi najmi ntje judio tjeheh ra tsichujihin én nda tsuhu Cristo

⁷ Kui b'a maha, b'i ngján nda n'ekjáihin ruu xinkiu xi nkú ts'ín nda kits'ínkjáinnuu Cristo, tu xi s'ejña chjhi kjuachánkaha Ntĩa ná. ⁸ At'aha an b'a tíxinnuu. J'ai Cristo ngandaha xuta xi ntje judio tjeheh ra. Tsakúchji nga ts'ín Ntĩa ná ni xi kitsú nga ts'ín. J'ai ts'intjusun ni xi kitsúya tíjuhun Ntĩa ná ntje

cháha xuta judio. ⁹ B'a ts'in ko ta xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra ts'ínkie yjoho nga tjihin kjuachánka Ntíaná, at'aha ko ta kui kichase nimaha xi nkú ts'in tjit'a éhen Ntíaná:

Kui nga xinyahana kjuachánkahí ajihin xuta xi tjintu asuntee, ko séhe nga ts'intsjoho.

¹⁰ Ko b'a ta ts'in tjit'a ya:

Jun xuta xi tintsuboo asuntee, n'etsjokoo xutaha Ntíaná.

¹¹ Ko b'a ta titsu sa:

N'etsjohoo Ntíaná ngayjee xuta xi tjintu asuntee.

Chanink'o Ntíaná ngayjee xuta naxinantá xi tjin.

¹² Ko b'a ta ts'in y'et'a nda profeta Isaia:

Stjúkjá nda xi kama kjamaha Isai,

nda xi kj'uaitéxumaha xuta xi tjintu asuntee,

kui kama 'yún tak'un xuta.

¹³ Ntíaná xi tíma 'yún tak'aán, kui xi kats'íntsejinye animanuu kjuatsjo ko kjuajyu, jun xi s'ejinnuu Ntíaná. Katsjá nga'yúnnuu Espiritu Santo tu xi tu nku ndjáhá kuinchajihinnu ni xi tichuyóho.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga kui xi nku nda postru xi ts'inxájihin xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra

¹⁴ Behe k'an, já nts'e, nga kitsejihinnuu kjuanda ko kjuankjink'un, tu xi kama k'uai niyáha ruu xinkiu. ¹⁵ Tunga tjihín ni xi tíma k'an tít'et'á xujunnuu ei tu xi najmi n'echayahanu. At'aha Ntíaná kitsjana kjuanda xu'bi ¹⁶ nga an xi ts'inxát'aha Cristo Jesu ngandaha xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra. Tít'enijmíhi én nda tsuhu Ntíaná xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra tu xi kuichú maha chje xi tsjoho Ntíaná, chje xi tít's'in tsje Espiritu Santo.

¹⁷ Tsjo mana nga nchjanijmíya xá xi kitsjana Cristo Jesu nga ts'inxát'aha Ntíaná. ¹⁸ At'aha najmi ma k'an nchja ni xi kj'ai, tu nkuhú xi nkú ts'in ts'ínchjénna Cristo tu xi kuint'é'éhen ra Ntíaná xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra. Cristo ts'ínchjén ntana ko xána ¹⁹ ko nkjin tít'á kjuankjún xi bakúchji nga'yuhun. Nga'yuhun Espiritu Santo b'a tít's'íun. B'a ts'in jehena nga y'enijmíá én nda tsuhu Cristo nanki Jerusalem ko santaha má nga 'mi Ilirico.

²⁰ Y'enijmíá én nda tsuhu Cristo ante má nga najmi kjee ch'a b'énijmíhi. B'a kits'ian at'aha najmi kama mjena y'esún saha xá xi kik'atuts'ihin xuta xi kj'ai.

²¹ Tu sa ní tít's'ian xi nkú ts'in tjit'a éhen Ntíaná:

Xi najmi kjee 'miyaha yáha kui, kui xi skuehe.

Ko xi najmi kjee nt'é yáha kui, kui xi kamankjihin.

B'i ts'in kitsúya Pablo nk'ie nga mjehe nguaisehe xuta ninku Roma

²² Nkjin niyá najmi kisakú niyána nga kama kfínsehenuu, ²³ tunga nd'ai ja kama ndjuúna xá xi tít's'ian ante xi tjin ei ko ta ja tjihin nú nga mjena kfínsenuu.

²⁴ Kui nga mjehena nga skuenuu nk'ie nga kfían España, at'aha mjena yo kfian. Tsjo kamana nga kúátejñajinnuu chuba nistjin. Nk'ie nga kj'ua yo, tjsinkonú nga ts'inndjaá niyána.

²⁵ Tunga nd'ai nanki Jerusalem tífia. Xuta xi kikj'áts'e Ntíaná kfínsinka yo.

²⁶ At'aha ngayjehe k'un xuta ninku xi tjin ante Macedonia ko ante Akaya incha kits'insun toon tu xi ts'ínkjihí ra xuta x'an xi kikj'áts'e Ntíaná xi tjintu Jerusalem. ²⁷ Tsjo kamaha nga b'a incha kits'in. Ko kjuaxi nga tjeheñ ts'e xuta xu'bo. At'aha nd'ai tít's'ínkjáihin xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra ni xi ts'e Ntíaná, ni xi Ntíaná kitsjáha xuta xi ntje judio tjeheñ ra. Kui nga xi najmi ntje judio tjeheñ ra tjihin nga kuasinkoho nga kuakjányako xuta xi ntje judio tjeheñ ra ni xi tjihin ei asuntei. ²⁸ Kui b'a maha, nk'ie nga ja kama ndjuúhuna

xá xu'bi kō nk'ie nga ja ts'inkjas'en ni xi kama ñjakúu, as'aíhí ní kfián España kō kj'ua má nga tintsuḅoo. ²⁹ Be nga Cristo tu xí ndahá ts'íinkoná nk'ie nga kama ñjakáá.

³⁰ Jun já nts'e, ngat'aha Nda Ntíaná Jesucristo kō ngat'aha kjuatjo xi tsjáná Espiritu Santo tibanquinuu nga chubantjainú nginkun Ntíaná. B'a ts'ín n'ekohonú nga'yún. ³¹ Tinchíhuu nga najmi tu kasatéjña xuta xi najmi s'ejihin Nda Ntíaná xi tjíntu ante Judea. Kō ta tinchíhuu nga xuta xi kikj'áts'e Ntíaná xi tjíntu nanki Jerusalem nda ts'ín ts'íinkjáihin ni xi kfínkoho. ³² B'a ts'ín tsjo tjihinna nga kuichusenuu kō ts'inkj'áiya íchí kutju ajinnuu. B'a katuma tsa b'a ts'ín mjehe Ntíaná. ³³ Ntíaná xi tsjáná kjuajyu kat'ejñajinnuu ngatentoo. B'a katuma.

16

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjíntu Roma

¹ Be na nichjaá Febe. Ninku xi tjín nanki Cencrea ts'ínxát'a. ² Ngat'aha Nda Ntíaná nda n'ekjóhooón xi nkú ts'ín tjíhin nga n'ee ñá xi xutaha Ntíaná mahaná. Tisínkoo nga tjohoon tu mí nihí ni xi machjéhen. At'aha nkjin nkjún xuta tsasinko kō ta tsasinkona.

³ Tjohoon kjuasuniñana Priscila kō Akila, xi ta títs'ínxát'aha Cristo Jesu xi nkúhu an. ⁴ Najmi incha kitsankjún tsa kuayá ngat'ana. Títsjaha máb'achjíhi ngat'aha ni xi incha kits'ín. Najmi tu nku an xi b'a tíxian. B'a ta tíncha tsu ngayjee xuta ninku xi najmi ntje judio tjeheñ ra.

⁵ Tjohoon kjuasuniñana xuta ninku xi ma ñjakú ni'yaha Priscila kō Akila. Tjohoon kjuasuniñana Epeneto. 'Yún tjona ndo. Ajihin xuta xi tjín ante Asia, kui xi tjun kis'ejihin Cristo. ⁶ Tjohoon kjuasuniñana Maria. 'Yún tse xá xi kits'ín ajinnuu. ⁷ Tjohoon kjuasuniñana Androniko kō Junias, xi ta ntje judio tjeheñ ra. Ta kis'eya'yúnka nubayá jóo. Ta já postruhú jóo kō yankjún. Kui tjun kis'ejihin Cristo nga an.

⁸ Tjohoon kjuasuniñana Ampliato. 'Yún tjona ndo at'aha ta s'ejihin Nda Ntíaná. ⁹ Tjohoon kjuasuniñana Urbano, kui xi nkúhu jin ta Cristo títs'ínxát'aha. Tjohoon kjuasuniñana Estakis. 'Yún tjona ndo. ¹⁰ Tjohoon kjuasuniñana Apeles, xi ja tsakúchji nga 'yún s'ejihin Cristo. Tjohoon kjuasuniñana xuta xinkjín Aristobulo.

¹¹ Tjohoon kjuasuniñana Herodion, xi ta ntje judio tjeheñ ra. Tjohoon kjuasuniñana xuta xinkjín Narciso, xi ta s'ejihin Nda Ntíaná. ¹² Tjohoon kjuasuniñana Trifena kō Trifosa, xi ta títs'ínxát'aha Nda Ntíaná. Tjohoon kjuasuniñana Persida, xi 'yún tjona kō xi 'yún tse xá xi kits'ín at'aha Nda Ntíaná tjenki.

¹³ Tjohoon kjuasuniñana Rufo, xi Nda Ntíaná j'ájihin, kō naaha, xi ta kō an basehe xi nkúhu tsa naana maha. ¹⁴ Tjohoon kjuasuniñana Asinkrito kō Flegonte kō Hermes kō Patrobas kō Hermas kō já nts'eé xi tjíntujihin. ¹⁵ Tjohoon kjuasuniñana Filologo kō Julia kō Nereo kō na nichja kō Olimpas kō ngayjee xutaha Ntíaná xi tjíntujihin.

¹⁶ B'i ngján súniñohoo xinkiu. Títs'ínkjinuu kjuasuniña ngayjee xuta ninku xi ts'e Cristo.

¹⁷ Jun já nts'e, tibanquinuu nga chúhuun yjonuu xi bakjánya xuta kō xi ts'ínndyjajihin xuta. Kui xi fi kontraña ni xi ja tsinchiyó. N'e t'axíhuun yjonuu xuta xu'bo. ¹⁸ At'aha xi b'a títs'ín najmi títs'ínxát'aha Nda Ntíaná Jesucristo. Ni xi tsjo níhi tíncha bangisjai. Én sin én nda nchja nga b'anachaha xuta xi najmi kjee 'yún mankjihin ni xi ts'e Ntíaná.

¹⁹ Ya tu má xi tje^hén ni nga tínu'yá'ón. Kui nga tsjo mahana ngat'a ts'ajun ko mjena nga 'yún kamankjin sanuu ni xi nda ko nga kuankín t'axíhuun ni xi najmi ndoo. ²⁰ Ntⁱaná xi tsjána kjuajyu, kui xi ts'ín nga n'e nganohó ndanindoo. Kas'enuu kjuandaha Nda Ntⁱaná Jesucristo.

²¹ Timoteo títs'ínkjinuu kjuasuniña. Kui xi tjeⁿkona nga tⁱn'exát'aihi Jesucristo. Ta títs'ínkjinuu kjuasuniña Lucio ko Jason ko Sosipater, xi ta ntje judio tje^hen ra.

²² Ko ta an Tercio xi títs'inntá xi nkú ts'ín títsuyana Pablo, títs'ínkjinuu kjuasuniña, an xi ta s'ejinna Nda Ntⁱaná.

²³ Gayo títs'ínkjinuu kjuasuniña. Ni'yaha tíjña. Yo má nga ma ñjakú ngayjee xuta ninku. Ko ta títs'ínkjinuu kjuasuniña Erasto, xi tíjhin xá nga f'átjo toohon xuta nantio, ko ta nda nts'eé Cuarto.

²⁴ Kjuandaha Nda Ntⁱaná Jesucristo kat'ejñajinnuu ngatento. B'a katuma.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujuin

²⁵ Kan'etsjoho Ntⁱaná. Kui xi kamaha nga ndjá ts'ínkinchánuu xi nkú ts'ín tíjña én nda tsuhu Jesucristo xi tíxinya ko tⁱb'enijmía. Tís'ejña chji nd'ai ni xi kis'ejña 'ma nkúhu nú chá ján. ²⁶ Ja tís'ejña chji ni xi nkú nga títsu xujuhun já profeta ko tⁱn'ekint'é ngayjee xuta xi tⁱjín asuntee. B'a kitsú Ntⁱaná xi tíjña tⁱk'un sín nga b'a n'e tu xi s'ejihⁱn ra ko kuint'é'éhen ra ngayjee xuta.

²⁷ Ngat'aha Jesucristo kas'ejña chji síhin kjuachánkaha Ntⁱa, kui xi nku tutuu ko xi nkjink'uun. B'a katuma.

Xujun xi tjun kits'ínkjihí nda postru Pablo xuta ninku Corinto

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjin nanki Corinto

¹ An Pablo, Ntíaná kits'ín mana nku nda postruhu Jesucristo at'aha b'a ts'ín kama mjehe. An ko nda nts'eé Sostene ² tísuniñaihi jun xuta ninkuhu Ntíaná xi tintsu_{oo} nanki Corinto. Cristo Jesu kits'ín nga Ntíaná kikj'áts'en_{uu}. Kinchjanuu nga kjuáts'en_{uu} xi nkú ta kits'ínko ngatentee xuta xi tu má xi tje_{hén} ni s'e_{jihín} Nda Ntíaná Jesucristo. Kui xi Nda Ntíaná ko ta Nda Ntíaha xuta xu'bo.

³ Kas'en_{uu} kjuanda ko kjuajyu xi tsjáná Ntía Na'miná ko Nda Ntíaná Jesucristo.

B'i ts'ín tsjáha Pablo máb'achjí Ntíaná nk'ie nga f'áitsjehen xi nkú ts'ín nda kits'ínko_o Ntíaná xuta ninku Corinto

⁴ Tehente tsjáha máb'achjí Ntíaná nga f'áitsjenna jun, at'aha kisakún_{uu} kjuandaha Ntíaná. Cristo Jesu kits'ín nga kisakún_{uu} kui ni_u. ⁵ Kits'ín nga kin'ekjóhoon ngayje t_íkjá kjuanchin_á xi tsjá Ntíaná. Kui kjuanchin_ó xi nkú ts'ín t_{jí}hin nga ch_ubo ko xi nkú ts'ín t_{jí}hin nga kamankjinn_{uu} ni xi ts'e Ntíaná. ⁶ B'a ts'ín kis'e_{jña} ch_jihi ajinn_{uu} nga kjuaxi én nda tsuhu Cristo xi kis'enijmín_{uu}.

⁷ Kui nga najmi ndyjat'ahan_{uu} ndaha nku kjuanda xi tsjá Ntíaná nk'ie nga t_íchuyóho_o n_ístjin nga kuakúch_ji yoho Nda Ntíaná Jesucristo. ⁸ Ko ndjá ts'ínkinchán_{uu} Ntíaná santaha n_ístjin xi fekuu, tu xi najmi t_{jín} ni xi n'enijéhen_{uu} n_ístjin nk'ie nga k_j'uái ngáha Nda Ntíaná Jesucristo. ⁹ Ts'íntjusun Ntíaná ni xi tsu. Kui xi kinchjanuu nga nkuhú kamakoo Ntíhi, kui xi Nda Ntíaná Jesucristo.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga najmi nda tjin tsa najmi nkuhú k'ua xinkjín xuta ninku

¹⁰ Jun já nts'e, ngajoho Nda Ntíaná Jesucristo b'a t_íxinn_{uu} nga nkuhú ni xi ch_ubo ko nkuhú ch'oo xink_{iu}. Nkuhú kas'eyan_{uu} ko nkuhú ni xi n'oo.

¹¹ B'a t_íxian, já nts'e, at'aha xinkjín Kloe kitsúyana nga kjuachán rú t_{jín} ajinn_{uu}.

¹² T_{jín} rú ajinn_{uu} xi: “An tjennkia Pablo”, t_íncha tsu rú. Ko rú t_{jín} ngá xi: “An tjennkia Apolo”, t_íncha tsu rú. Ko ta t_{jín} rú ngá xi: “An tjennkia Pedro”, t_íncha tsu rú. Ko ta t_{jín} rú ngá k_j'ái xi: “An tjennkia Cristo”, t_íncha tsu rú.

¹³ Nga chasehe raá, ¿a tsakjányahá yoho Cristo? ¿A Pablohó kis'et'a kruu ngandan_{uu}? ¿A Pablohó kikj'áts'en_{uu} nk'ie nga kisaténtó? ¹⁴ Tsjáha máb'achjíhi Ntíaná nga najmi t_{jín} ajinn_{uu} xi an tsatentá, nku tutuhú Krispo ko Gayo. ¹⁵ B'a ts'ín najmi ch'a xi b'a ku_ítsuhu tsa an kikj'ats'an.

¹⁶ Ta tsatentá xinkjín nda Estefana. Najmi ta f'áitsjehenna tsa t_{jín} sa k_j'ái xi tsatentá. ¹⁷ At'aha najmi kui xá xi kitsjána Cristo, tsa xuta kuatentá. Nk'ie ní k'uenijmíá én nda tsuhu, kui ní xáha xi kitsjána. Ko najmi én nan_{ka} ts'inchjén nga nchja, tu xi najmi nku én tiya kamaha ngabayaha Cristo t'a kruu.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga ajihín ni xi kits'ín Cristo kis'e_{jña} ch_ji nga'yúhun ko kjuankjintak'uhun Ntíaná

¹⁸ Én xi s'enijmí ngat'a ts'e xi nkú ts'ín k'ien Cristo t'a kruu, kui xi tu a éhén maha xuta xi t_índyja. Tunga máha ñá xi kin'ek'ankiná, nga'yúhun Ntíaná maná kui éen. ¹⁹ At'aha b'i t_ítsu Ntíaná má nga t_{jít}'a xujun:

Ts'inndyja kjuankjintak'uhun já xi nanka ts'innkjink'un.
Ts'inndyjajian xi nkú ts'ín ts'innkjink'un já nkjink'uun.

²⁰ ¿Yá nda xi nanka ts'innkjink'un? ¿Yá nda xi tu xí mahá ra xujun? ¿Yá nda xi mahá nchjanijmíyaha ni xi tjín asunntei? Tu a nihí kits'ín ma Ntíaná kjuankjintak'un nanka xi tjín asunntee. ²¹ At'aha ajin kjuankjintak'un nankaha Ntíaná y'énda nga najmi kjuankjintak'un xi tjíhin xuta skuekohó ra. Kama mje níhi nga xuta xi s'ejihín én xi tís'enijmíu, nga kui xi ts'íink'anke, én xi tu a éhén mahá xuta.

²² Xuta xi ntje judío tjeheh ra mjehe skue kjuankjúhun Ntíaná, ko xi najmi ntje judío tjeheh ra mjehe kuasínñuju nku kjuankjink'un nanka. ²³ Tunga jin, nga kis'et'a kruu Cristo tíb'enijmí. Kui ni xi najmi sasíhin xuta xi ntje judío tjeheh ra ko tu a éhén mahá xuta xi najmi ntje judío tjeheh ra.

²⁴ Tunga máha xuta xi Ntíaná kinchjaha nga kjuáts'e, ndaha tsa xi ntje judío tjeheh ra ko ta ndaha tsa xi najmi ntje judío tjeheh ra, kui xi ts'ínkjáihín nga ajihín Cristo tsakúchji Ntíaná nga'yúhun ko kjuankjintak'uhun. ²⁵ At'aha ni xi y'énda Ntíaná xi tu a nihí mahá xuta, 'yún tjín saha sin nk'ie nga ni xi ts'innkjink'un xuta. Ko má b'a mahá xuta nga ts'innkjink'un nga najmi tjíhin nga'yún Ntíaná, yo ní 'yún bakúchji nga'yúhun nga nga'yún xi tjíhin xuta.

²⁶ Jun já nts'e, n'ekj'áitsjon xi nkú ts'ín kinchjanuu Ntíaná nga kjuáts'enuu. Najmi nkjin mahanu xi yaha nga nkjink'un. Najmi nkjin mahanu xi já k'aku. Najmi nkjin mahanu xi nk'a tjoon. ²⁷ Tunga xi tu a xutahá mahá xuta, kui xi j'ájin Ntíaná tu xi tsjáha ra kjuasuba já nkjink'uun. Ko j'ájin xuta xi najmi chumi ni chjíhi ra nginkun xuta tu xi tsjáha ra kjuasuba já xi nk'a tjen. ²⁸ Ta j'ájin xuta xi najmi b'achjíhi ra xuta ko xi najmi nda tí'mihi. Ta j'ájin santaha ni xi najmi kjee tjín tu xi kjéxihin ni xi ja tjín. ²⁹ B'a kits'ín Ntíaná tu xi najmi ch'a nk'a kama k'uásjehe yjoho nginkun.

³⁰ Tunga nkuhú kits'ín makonuu Ntíaná Cristo Jesu ko kits'ín nga Cristo tsichu ma kjuankjintak'unná. Ngat'aha ni xi kits'ín Cristo naxu tsichu maá nginkun Ntíaná, kikj'áts'ená ko y'échjintjai jéná. ³¹ Kui b'a maha, xi nkú ts'ín tjit'a éhen Ntíaná: “Xi nk'a k'uásje yjoho, ngat'aha ní ni xi kits'ínkohó Ntíaná, kui ní ngat'aha nga nk'a kat'asjehe yjoho.”

2

B'i ts'ín kits'ínkjáitsjehen Pablo xuta ninku Corinto xi nkú ts'ín y'enijmíhi én nda tsuhu Cristo

¹ Já nts'e, nk'ie nga tsichuk'ienijmínuu én xi Ntíaná tíb'ejña chji nd'ai, najmi én tsjo tsu kits'inchjén ko tsa én xi nanka. ² Najmi kama mjena tsa kj'ai nihi kinchja ajinnuu. Nku tutuhú Jesucristo kinchjanijmíya ko á kruu k'ient'áha.

³ Nk'ie nga tsátejñajinnuu najmi nda chánka kamana yjona. Títsankjun níná ko xí tíb'atsénkjúnná. ⁴ Ko nk'ie nga y'enijmínuu ko tsakuyánuu éhen Ntíaná, najmi kits'inchjén én nkjink'un xi s'ejihín xuta. Espirituhu ní Ntíaná ko nga'yúhun Ntíaná y'ejná chjikohona ni xi kinchja, ⁵ tu xi s'ejihinnuu Ntíaná xi tjíhin nga'yún, najmi kjuankjink'uhun xuta.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga Espirituhu Ntíaná xi y'ejña chjiná kjuankjink'uhun Ntíaná

⁶ Tunga ajihín ní xuta xi ja tsichu mankjihín ni xi ts'e Ntíaná kjuankjink'un n'echjéin nk'ie nga chubakoi. Najmi kjuankjink'un xi ts'inchjén xuta n'echjéin nga chubai, ko ta ndaha najmi kjuankjink'un xi ts'inchjén já xi batéxuma n'echjéin, já xi ndyja ndyjun nkiní. ⁷ Nk'ie ní bakuyái éhen Ntíaná, chubanijmíyai ni xi kits'innkjink'un Ntíaná nga y'ejña 'ma. Kui niu xi y'énda Ntíaná kintehe ni nga kits'ínnda asunntee. B'a kits'ín tu xi s'ehená kjuachánka.

⁸ Ndaha nku xi batéxuma asunteei najmi kamankjihin kjuankjintak'un xu'bi. At'aha tsa kamankjihin niu, najmi kingját'a kruu ra Nda Ntiana xi tjihin kjuachanka.

⁹ Tunga b'ahá kama xi nkú ts'ín tji't'a éhen Ntiana: Ni xi najmi kieke xuta ko najmi kint'é, xi ndahachí najmi kjee n'enkjink'un, kui nihi xi Ntiana y'enda titjun, ngandaha xuta xi incha tjoho Ntiana.

¹⁰ Espirituhu Ntiana y'éjña chjina ni xi y'enda titjun Ntiana. At'aha Espirituhu Ntiana be sisin ngayjee ni xi tjin ko santaha ni xi 'yún nankaha Ntiana. ¹¹ At'aha, ¿yá xi be xi nkú ts'ín ts'innkjink'un xuta xi kj'ai? Nku tutuhú xuta xu'bo xi be xi nkú ts'ín ts'innkjink'un. B'a ta ts'ín najmi ch'a be xi nkú ts'ín ts'innkjink'un Ntiana. Nku tutuhú Espirituhu Ntiana be xi nkú ts'ín ts'innkjink'un.

¹² Ngat'a ts'aña bi, nginkun Ntiana nibaha Espiritu xi kin'ekjálhín, najmi asuntei ts'e. Ntiana kitsjana Espirituhu tu xi kamankjihinná kjuanda xi kitsjana. ¹³ Kui niu xi chubai nk'ie nga bakuyái. Najmi n'echjéin én xi bitjuhu kjuankjink'uhun xuta. Kjuankjink'un xi bitju níhi Espirituhu Ntiana n'echjéin. B'a ts'ín 'miyaha ri xuta xi tjñajihin Espirituhu Ntiana ni xi ts'e Espiritu.

¹⁴ Xuta xi najmi tjihin Espirituhu Ntiana najmi ts'inkjálhín ni xi ts'e Espiritu, at'aha tu a níhi maha. Najmi tjin nkú ts'ín kama kamankjihin ra, at'aha nku tutuhú Espirituhu Ntiana b'éjña chji niu. ¹⁵ Xi tjñajihin Espirituhu Ntiana, kui xi mankjihin ni xi tjin. Tunga xuta xi k'oo najmi mankjihin á kj'ai ts'ín ts'innkjink'uhun xuta xi tjñajihin Espirituhu Ntiana.

¹⁶ At'aha b'i ts'ín tji't'a éhen Ntiana: ¿Yá xi be xi nkú ts'ín ts'innkjink'un Ntiana? ¿Yá xi tsjaníyaha? Tunga ña bi, n'enkjink'aán xi nkúhu Cristo at'aha Espirituhu Ntiana tjñajinná.

3

B'i ts'ín kitsúya Pablo xá xi kikanéhe ko xá xi kikanéhe Apolo ajihin xuta ninku Corinto

¹ Jun já nts'e, najmi kama kinchjakoñuu xi nkú ts'ín nchjaka xuta xi tjñajihin Espirituhu Ntiana. Kinchjako nínuu xi nkú ts'ín nchjaka xuta xi asunteei tjeheñ ra, xi nkúhu xuta xi as'ai kuakatuts'ihin ra nga kuakakj'a éhen Cristo. ² Kintehe ni nga ni xi ndjá kuakuyáñuu, tu ni xi najmi ndjáhá tsakuyáñuu. At'aha b'a k'un ntí xihí k'un, ntí xi tu ntáchikihí 'bi, xi najmi ma kjine ni xi ndjá. Ko santaha nd'ai najmi kjee tjídanuu yjonuu tsa kamankjinnuu ni xi nanka tjin.

³ Asunteei y'a sanuu. Nk'ie nga tjin sa ajinnuu kjuanchini ko kjuachán, ¿a najmi asunteehe y'ahanuu? ¿A najmi b'ahá ts'ín tintsuño xi nkú ts'ín tjinu xuta asunteei? ⁴ At'aha tjin xi: “An tjennkia Pablo”, títsu ko tjin ngá xi: “An tjennkia Apolo”, títsu. Nk'ie nga b'a tino, ¿a najmi b'ahá tino xi nkú ts'ín xuta xi najmi be Ntiana, xi najmi tjñajihin Espirituhu Ntiana?

⁵ ¿Yaha Pablo? ¿Yaha Apolo? Tu já musuhú niu xi Ntiana kits'inchjéheñ tu xi s'ejihinnuu. Nga nkúnkú kin'eí xá xi kitsjani Ntiana. ⁶ Xi nkúhu tsa an y'entje yá tuu ko Apolo kikuñun, tunga Ntiana há xi kits'ín nga kisa yoo. ⁷ Kui b'a maha, najmi xi b'entje yoo ko ta ndaha xi kuñun, tsa kui xi chanka. Nku tutuhú Ntiana xi kits'ín nga kisa yoo, kui xi chanka. ⁸ Xi b'entje ko xi kuñun yoo tu nku chubaha. S'echjéhi nga nkúnkú xi nkú ts'ín kits'inxá. ⁹ Nga nkúnkú

makoi xinkí nga tín'exát'aihi Ntíaná. Jun xi nkú joyaha jñá xi ts'e Ntíaná xi jin tín'exájiin.

Jun xi nkú joyaha ni'yaha Ntíaná. ¹⁰ Xi nkú ts'ín tijná kjuandaha Ntíaná xi kitsjána, an xi kama nda maestru chjinexjó xi kingjájña tuts'in ni'yoó. Kó kj'ai ngá xi tíncha kjesintjen xjóho ni'yoó nd'ai, tunga ndahá ts'ín kats'innkjink'un nga nkúnkú xi nkú ts'ín ngjuajndjuko xjóo. ¹¹ At'aha Jesucristo, kui xi tuts'in xjóho ni'yoó. Najmi ma s'ejña sa kj'ai tuts'in xjó nga xi ja kjijñoó.

¹² Asun tuts'in ni'yoó kama chjúsintjen xjó xi kamandakoho toonsine, kó a ra toontaba, kó a ra ndjio tsjo k'un, kó a ra yáte, kó a ra ndji, kó a ra xka. ¹³ S'ejña chji xá xi kits'ín nga nkúnkú xuta nistjin nga kuasehe Ntíaná ni xi kits'ín xuta. At'aha nd'í xi k'uaí kui nistjiun k'uéjña chji xi nkú k'un xá xi kits'ín nga nkúnkú xuta. ¹⁴ Xi kits'innnda xjó xi kuichúkuaha nd'íu, kui xi ts'ínkjáihin chjíhi. ¹⁵ Tunga xi kits'innnda xjó xi k'uétihi nd'íu, kui xi ndyja ni xi kits'ín, ndaha tsa tu kui kuankihí xi nkú maha xi nd'í bitjujin.

¹⁶ ¿A najmi yanú nga jun xi ninkuhu Ntíaná kó nga Espirituhu Ntíaná tijnajinnuu? ¹⁷ Tsa tjin xi ts'ínkatsún ninkuhu Ntíaná, Ntíaná ts'ínkje xi b'a ts'íiun. At'aha tsje ninkuhu Ntíaná, kó jun bi, jun xi ninkuhu Ntíaná.

¹⁸ Najmi tu ch'a k'uanachaha yjoho. Tsa tjin ajinnuu xi b'a maha nga kui xi nkjink'un xi nkúhu já nkjink'un xi tjin asuntee, tu sa ní nku nda xi najmi chumi nihi xi maha kats'ín ma yjoho, tu xi b'a ts'ín kuichú ma kjuaxihi nku xi nkjink'un. ¹⁹ At'aha kjuankjink'un xi tjin asuntee, kui xi tu a nihí nginkun Ntíaná. At'aha b'i ts'ín tjit'a éhen Ntíaná: "Ntíaná ts'ín nga ta kuihi kjuamañaha já nkjink'uun jnejin." ²⁰ Kó b'i ta ts'ín tjit'a ya: "Ntíaná be nga tu a nihí ni xi ts'innkjink'un já nkjink'uun."

²¹ Kui b'a maha, najmi tu ch'a nk'a k'uasjehe yjoho ngat'aha yá xi tjennki. Jun kich'o ngayjee ni xi tjin. ²² Pablo, Apolo kó Pedro, asuntee, kjuatik'uun kó ngabayoo, ni xi tíma kó ni xi kama, ngayjee niu jun kich'o. ²³ Cristo y'anuu, kó Ntíaná y'aha Cristo.

4

B'i ts'ín kitsúya Pablo nkú tjihin ra xaha já postru

¹ Kui b'a maha, já xi ts'inxát'aha ra Cristo katumanuu jin nga chasenj, já xi kik'ai xaha nga kuakúya ni xi y'éjña 'ma Ntíaná nistjin nk'ie kó mjehe nga k'uéjña chji nd'ai. ² Yaha nga xi 'baihi nku xá binchihí nga kixi ngjuaiiko xaha. ³ An bi najmi kjintahana tsa chasoho mí nihi xi nda kó tsa najmi nda títs'ian kó tsa nku nda jue xi b'a ts'ín. Ta ndaha an najmi be xi nkú ts'ín ts'innisihí ra yjona tsa mí nihi.

⁴ Nda tjíya kjuankjintak'unna tunga najmi kuihí niu tsuhu ra tsa najmi tjenna. At'aha Ntíanáhá xi basehe ni xi ts'ian. ⁵ Kui nga najmi tu chasehe ruu yá xi nda títs'ín kó yá xi najmi nda títs'ín kintehe ni nga kj'uaí Nda Ntíaná. At'aha kuihí xi kuakúchji ni xi tijná 'ma má jyuun kó k'uéjña chji xi nkú ts'ín tjiintuyá animaha xuta. Kui nistjiun Ntíaná nda ts'ín kuinchjane xuta xi nkú ts'ín kanéhe nga nkúnkú.

⁶ Jun já nts'e, Apolo kó yjona kuanchjanijmíyahana tu xi chahanu nga najmi tjihin nga kuitjatihuu xi nkú ts'ín tjit'a. Kui nga najmi tu chánka katumahanuu yjonuu ngat'aha xi tjennkiu kó as'ai najmi n'echjihí ruu xinkuu. ⁷ At'aha, ¿yá xi b'a títsu nga ji xi 'yún nda sai ajihin xuta xingisoo? Ngayjee ni xi tjihin tu kik'aihíri. Nk'ie nga tu kik'aihí ri ni xi tjihin, ¿á chuba chánkahá tín'esjeheni yjohi, xi nkúhu tsa najmi tu kik'aihí ri ni xi tjihin?

⁸ Jun ja tjinuu ngayjee ni xi mjenuu. Ja kama nchinó. Ja tsichumo xi nkú joyaha já rei xi najmi ta machjéhen ra jin. Mjena tsa já rei kjuaxi kamo kai,

tụ xi b'a ts'ín kò jìn sakút'ahanì xánụu nga tã kuatexumaj. ⁹ At'ahã b'a mana nga jìn xi tí'mini já postru Ntíaná kitsjánte nga kamaj xi nkúhu já xi finijé, xi tjín nga n'ek'ien. Ntítsee kò xutã tibe ni xi tímat'ain. ¹⁰ Jìn xi xutã chini tí'mini at'ahã Cristo n'exát'aihi, kò jun xi xutã nkjink'un kamo nga kis'ejinnu Cristo. Jìn xi najmi tjínni nga'yún, jun xi tjínnu nga'yún. Jun nda ts'ín ts'ínkjáinnu xutã, jìn ch'on ts'ín ts'ínkjáinnu.

¹¹ Santaha nistjin nd'ai kjintjáa tíyai kò santaha ni xi s'í najmi tísakúni. Najmi tjínni najyun, túbich'onjinni kò chubã tinimasún ní. ¹² Jìn kjineni yjoni. Ch'on tsuni xutã, tunga binchintjáa ní xi b'a tsuni tụ xi Ntíaná nda ts'ínkoho ra, ndaha tsa b'a títsoni. Tjennki unkienì xutã, tunga n'e chúkjuã ní. ¹³ Ch'on ts'ín nchjayaneni xutã, tunga én ndahã n'ek'óyahi xi b'a tsuni. Ja tsichu maj xi nkúhu stjé ajihìn xutã asuntee, xi nkúhu ni xi najmi chumi ni chjíhi ra. B'a tímat'ain santaha nistjin nd'ai.

¹⁴ Najmi tít'et'ánuu ni xu'bi tsa tụ xi tsjahanuu kjuasuba. Tít'et'á níná ni xu'bi tụ xi títsjaníyáhanuu jun xi ntína xi tjona. ¹⁵ At'ahã ndaha tsa s'enuu te mi xi kuakúyanuu éhen Cristo, tunga najmi nkjihín na'mi xi s'enuu. An tsichu ma xi nkúhu tsa na'minuu nga y'enijmínuu én nda tsuhu Cristo Jesu, kui xi kits'ínk'íentu tík'unnuu.

¹⁶ Kui b'a maha, títankihínuu nga chãse chubayahanú tụ xi b'a tã n'ehenu. ¹⁷ Kui kjuahã nga títs'ínkjísehenu Timoteo, xi tã kikj'áts'ehe Nda Ntíaná. Kui xi xi nkú joyaha ntína xi tjona, xi ma 'yún k'an. Ts'ínkj'átsjennuu xi nkú títs'ian nga títs'inxát'ahã Cristo Jesu, xi nkú ts'ín bakuyá ngayjee nínku xi tjín tụ má xi tjehe ni.

¹⁸ Tjín xi chubã títbasin tíjuhún ajinnuu at'ahã b'a títsu nga najmi kfínsenuu. ¹⁹ Tungã tsa Ntíaná mjehe, kfínse xatínuu kò skue najmi tụ nkú títsu jóo. Tã skue nkú tụ nk'a xáha xi b'a tíntcha tsu. ²⁰ Nk'ie nga Ntíaná batéxumaha xutã, ni xi ts'ín xuto bakúchji nga Ntíaná batéxumaha, najmi ni xi tsu. ²¹ ¿Má nihi xi mjenuu? ¿A nk'ie nga kfínsenuu, ndjá ts'ínkonuu? ¿A ra tụ sahã kjuatjo kfínkonuu kò nímakjuã kuasenuu?

5

B'í ts'ín tsasehe Pablo kjuahã ndã xi tjíñajihìn xutã nínku Corinto

¹ Kjuaxi nga tínu'yá nga tíñajinnuu nku xi tã kuihi najúhun tíñako, ni xi tã santaha xutã xi najmi be Ntíaná najmi ts'ín. ² ¿Nkú ts'ín nga tsjo tímahanuu xi nkú ts'ín tífi nínku? ¿A najmi tjíhín ni nga k'úé babanuu ngat'ahã ni xi tímoo kò najmi tã k'uaíntehe ruu nga k'úéñajinnuu ndã xi b'a títs'íun?

³ Ndaha tsa kjin tíjñanuu tungã anímanahã tintsubajiun. Kui nga b'a mahana xi nkúhu tsa tíjñajinnuu. Kò xi nkúhu tsa tíjñajinnuu, ja b'a kixian nga najmi nda tjín ni xi títs'ín ndo. ⁴ Nk'ie nga kama ñjakú xi nkúhu tsa an kúátejñajinnuu kò tã k'úéñajinnuu nga'yúhun Nda Ntíaná Jesu, ngajoho Nda Ntíaná Jesu ⁵ n'ekjas'ohoon ndanindoo ndã xi b'a títs'íun. B'a ts'ín katatsuhun yjoninte ngatitsuhun tụ xi n'ek'ankihi anímaha ndo nistjin nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná Jesu.

⁶ Ngat'a ts'e xi nkú ts'ín tintsuboo, ¿nkú ts'ín nga tsjo tímahanuu nk'ie nga tín'ekjóhoo ndã xi b'a títs'íun? ¿A najmi yanú nga kutin na'yú san ts'ínsanyje na'yú nínkuon? ⁷ Ngatitsuhun ndo, kui xi nkú joyaha na'yú san. Tít'ínkatsúnnuu ngatitsuhun. Chjúxiun ndo xi nkú tã ts'ín xutã xi ntjehe judio tjehe ra nga kjexín na'yú soon kintehe ni nga k'uasje S'í Pascua. At'ahã Cristo ja k'ienntjáa ngandaná, kui xi chutsankaha S'í Pascuaná kò jun xi nkú joyaha na'yú tsetse xi najmi tã tjíhín ra na'yú san. ⁸ Kui b'a maha,

n'esjekohóná S'íu ninkuan xi najmi tjihin na'yu san. Kui xi tsuhú ra nga najmi ta kas'ejnájinná kjuangak'un kō kjuach'onk'un. Tū sa ní je kas'eyaná kō naxu.

⁹ Xujun xi ja kits'inkjínuu b'a kixinnuu nga najmi tū n'engujinkoo yjonuu xuta xi fantuko jminchjín nga najmi kjee bixan. ¹⁰ Tunga najmi xuta xi najmi behé Ntíaná kinchjajihín nga b'a kixian. Ta ndaha xi 'yún mjehe toon, ta ndaha xi ts'ín ndyjé, kō ta ndaha xi ts'intsjohō ntia xi ntsja xuta ts'innadaha. At'ahā tsa najmi kuintsubajihūun xuta xi b'a ts'íun, tjihín ni nga kuitju eī asuntee ma. ¹¹ Nk'ie nga kits'inntúnuu, b'a kixinnuu nga najmi tū n'engujinkoo yjonuu xi chubā já nts'eé ts'ín ma yjohō tunga jminchjihín fantuko ngá, kō tsa xi 'yún mjehe toon, kō tsa xi ts'intsjohō ntia xi ntsja xuta ts'innadaha, kō tsa xi nchjā én ch'on tsu, kō tsa xi ma ch'í, kō tsa xi ndyjé ts'ín. Xi chubā já nts'ehé ts'ín ma yjohō tunga b'ahá ts'ín ngá, santaha niñu najmi tū chinekoo.

¹² At'ahā an najmi tjeheña nga kuasehe tsa tjeheñ jé kō tsa najmi tjeheñ jé xuta xi najmi ninku nchjaha ra. Tunga máha jun, ¿a najmi tjihín ni nga chasohō ni xi tíma aya ninku? ¹³ Kui nga tiyú tjennkihinu nda ngatitsuun. Xuta xi najmi ninku nchjaha ra bi, Ntíaná tjeheñ ra nga kuasehe tsa tjeheñ jé kō tsa najmi tjeheñ jé.

6

B'í ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín tjihin nga s'enda nku kjuasti ajihin xuta ninku

¹ Tsa kjuasti sakúkohō xinkjín já nts'eé, ¿á ma k'un fisehe ra já jue xi najmi benkjúhun Ntíaná tū xi k'uéndaha kjuaha, antehē ni nga xuta xi s'ejihin Ntíaná nguajisehe ra? ² ¿A najmi yanú nga xuta xi s'ejihin Ntíaná kuasehe ni xi nda kō tsa xi najmi nda xi kits'ín xuta xi tjin asuntee ndyjun nkiní? Tsa jun xi b'a n'oo, ¿nkú ts'ín najmi kamanuu k'uéndahanu nku ni xi najmi 'ni tjin? ³ ¿A najmi yanú nga ta santaha ntítsjee chaséhe mí nihi xi kits'ín? Kui nga tjihin nga kamahaná k'uéndaá kjuasti xi sakúná asuntei.

⁴ Kui nga tsa tín'ekokjuahanu xinkiu ngat'ahā kjuasti xi tjin asuntei, ¿á já xi najmi yankjúhun ajihin xuta ninku tibankehe ruu nga k'uéndaha kjuanuu? ⁵ B'a tíxinnuu tū xi kama subahanuu. ¿A najmi tjihin ajinnuu nku xi nkjink'un, xi kamaha k'uénda kjuā xi tjincohō xinkjín já nts'eé? ⁶ Tū sa ní nginkun já xi najmi s'ejihin Ntíaná tijncha ts'ínkokjuā xinkjín já nts'eé.

⁷ Nga ta juhun tjinonuu kjuasti xinkiu tsuhú ra nga ja tindyajinnuu. ¿Á najmi tū sahá tín'e chókjuahanu ni xi najmi b'a tjin xi tín'enu? ¿Á najmi tū sahá tí'baintehenu nga n'ehenu ndyjé? ⁸ Tunga ta juhún ni tín'o ni xi najmi b'a tjin kō ndyjé. Najmi xuta xi k'ají xi b'a tín'ohō. Já nts'ehé ní xi b'a tín'ohō.

⁹ ¿A najmi yanú nga xuta xi najmi naxu ts'ín nginkun Ntíaná, kui xi najmi kama kjuas'enjin nga Ntíaná kuatexumaha? Najmi tū ch'anachohō yjonuu. Xi fantuko jminchjín nga najmi kjee bixan, xi ts'intsjohō ntia xi ntsja xuta ts'innadaha, xi najmi benkjún kjuabixahan, já nō ya, ¹⁰ xi ts'ín ndyjé, xi 'yún mjehe toon, xi ma ch'í, xi ch'on ts'ín nchjane xuta, kō xi b'anachaha xuta nga kje'áha ni xi tjihin, ngayjee xi b'a ts'ín najmi kama kjuas'enjin nga Ntíaná kuatexumaha. ¹¹ Kui ni xu'bi kits'ín k'ua xi tjin ajinnuu nistjin nk'ie, tunga nd'ai ja kisanéjnunuu. Ntíaná ja kik'áts'enu. Ja naxu tsichumo nginkun Ntíaná ngat'ahā ni xi kits'ín Nda Ntíaná Jesucristo kō ngat'ahā Espirituhu Ntíaná.

B'í ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga Ntíaná ts'e yjonintena

12 “Ma ts'ian tu mí nihí ni”, tsu xuta. B'a tjín, tunga najmi ngandanáá ngatenteé niu. Ndaha tsa ma ts'ian tu mí nihí ni, tunga najmi tsjantéhé ra tsa tjín nku ni xi kjé'yúnna nga ts'íints'ena. 13 “Nichinee kants'á tjehe ra ko kants'á tjehe ra nichinee”, tsu xuta ko b'a tjín kjáíhin, tunga Ntíanáhá ts'íinkatsún nga joo niu. Najmi kui xáha yjonintená tsa tu chuba súnntukonáá xinkjá. Tíjña ní tu xi Nda Ntíaná kama ts'ehe ko tu xi ts'íihin xáha Nda Ntíaná. 14 At'aha nga'yuhun Ntíaná kits'ínkj'áiyakoho Nda Ntíaná ngabayoo, ko ñá bi, nga'yuhun ta ts'íinkj'áiyakoná ngabayoo.

15 ¿A najmi yanú nga nku te ninku nga nkúnkú jun ko nga ninku kui xi yjonintehe Cristo? ¿A nda tjín tsa nku te ninkuhu Cristo kamangujinko nku naská? Najmi. Ndaha tsa mí yehe. 16 ¿A najmi yanú nga xi ts'ínko nku naská, kui xi nkuhú bichú mako yjonintehe naskóo? At'aha b'i ts'ín tjít'a éhe Ntíaná: “Nkuhú yjoninte kuichú ma nga joo.” 17 Tunga xi nkuhú ts'ín mako yjoho Nda Ntíaná, kui xi nkuhú bichú mako Espirituhu Nda Ntíaná.

18 Kui nga tiyú t'axíhin ruu ngayje tíkjá ni xi ts'ín nga chuba fantukohó xinkjín xuta. Tu má ngatitsuhún ni xi ts'ín xuta najmi fas'enjin yjonintehe, tunga xi chuba fantukohó xinkjín, kui xi ts'ín nku ngatitsun xi ts'ín chuntí yjonintehe. 19 ¿A najmi yanú nga yjonintenuu xi ninkuhu Espiritu Santo xi tíñajinnuu, Espiritu xi kitsjánuu Ntíaná? Najmi ta ts'ajuhunnu yjonuu. 20 At'aha kis'echjintjainuu nga kich'atsenuu. Kui nga chankjúnkohonu yjonintenuu Ntíaná.

7

B'i ts'ín tsakúya Pablo ngat'a ts'e nga k'úéntuko xinkjín xuta

1 Kuinchjako ma ngánuu nd'ai ngat'aha ni xi kichasjaiyanú nga kin'e nibánú xujun. Nda tjín tsa nku nda najmi kuixan. 2 Tunga tu ngat'aha ní nga ma mjehe nga chuba kjúántukohó xinkjín xuta, kui nga tu sahá kat'entukoho chjuún jáx'iun ko nga jminchjún kas'ehe x'in. 3 Xi tí'mi x'in najmi tu kat'échoho yjoho chjuúhun nga kjúájñako, ko xi tí'mi chjuún najmi tu kat'échoho yjoho x'ihin nga kjúájñako. 4 At'aha xi tí'mi chjuún najmi ta kui batéxuma subaha ra yjoho. Ko ní x'ihin batéxumaha yjoho. B'a ta tjín ts'e xi tí'mi x'in. Najmi ta kui batéxuma subaha ra yjoho. Ko ní chjuúhun batéxumaha yjoho. 5 Najmi tu b'ech'ohoo yjonuu xinkiu, nku tutuhú tsa tse mjenuu chubakoo Ntíaná. Tunga t'endako tíjunnú xinkiu tu xi tu chubahá nstjin najmi chjúngajnuhunu xinkiu, askahan chjúngajnu ngáhanu xinkiu. At'aha tsa najmi chjúngajnu xinkiu, kjút'ayák'unnuu ndanindoo nk'ie nga najmi kama 'yuhunnuu.

6 Tib'ejñá ndáinu tsa b'a n'oo. Najmi kjuayún títs'ihinnuu kui nij. 7 Mjena kai tsa ngatenteé xuta k'úéntu suba xi nkúhu an, tunga kj'ai kj'aihí kjuanda xi kitsjáná Ntíaná nga nkúnkáá. Najmi tu nku chuba kjuanda xi kik'ainá.

8 Ngat'a ts'e xi najmi kjeé bixan ko jminchín xi ja k'ien x'ihin, b'a tíxian nga nda tjín tsa k'úéntu suba xi nkúhu an. 9 Tunga tsa najmi kama 'yuhun nk'ie nga mjehe nga chjúngajnu, tu sahá incha katixan. At'aha tu sahá nda tjín nga kuixan tsa ch'on ts'ín kuinchja animaha.

10 Ngat'a ts'e xi ja tsixan títsjaha kjuatéxuma xu'bi, kjuatéxuma xi najmi an ts'an, xi Nda Ntíaná ts'e. Xi tí'mi chjuún najmi tu kat'éjña x'ihin. 11 Tunga tsa ní xi tib'éjñaha x'ihin, najmi ta katixahan ko tsa kanchjakonda ngáha. Ko xi tí'mi x'in najmi tu kat'éjña chjuúhun.

12 Ngat'a ts'e xi tjíntuko xinkjín nga s'ejihin ko xi najmi s'ejihin Ntíaná, an xi b'a tíxihin, najmi Nda Ntíaná xi b'a ts'ín tibatéxumaha. Tsa nku nda nts'eé tíjñaha chjuún xi najmi s'ejihin Ntíaná ko tsa yuhu chjuúhun nga k'úéjñakoho,

najmi tu kat'éjña. ¹³ Ko tsa nku tachjuún tíjñaha x'in xi najmi s'ejihin Ntíaná ko tsa yuhu x'ihin nga k'úéjñako, najmi tu kat'éjña. ¹⁴ At'aha nda xi tí'mi x'in xi najmi s'ejihin Ntíaná, fáts'ehe Ntíaná tu ngat'aha chjuúhun xi s'ejihin. Ko tachjuún xi najmi s'ejihin Ntíaná, fáts'ehe Ntíaná tu ngat'aha x'ihin xi s'ejihin. Tsa najmi b'a maha niu, najmi je ntíhi nginkun Ntíaná. Tunga nd'ai Ntíaná ja ts'e ntíhi.

¹⁵ Tunga tsa xi najmi s'ejihin Ntíaná mjehe k'úéjña xi s'ejihin, tsa x'ihin ko tsa chjuúhun maha, najmi tíjhin kjuá'yún nda nts'eé ko a ra nichjaá nga k'úéjñako xi najmi s'ejihin Ntíaná. At'aha Ntíaná mjehe nga s'ená kjuajyu nga kuintsubaá. ¹⁶ At'aha, ¿nkú n'e yahani ji xi tí'mihi chjuún tsa kúijneíhi x'ihin? ¿Ko nkú n'e yahani ji xi tí'mihi x'in tsa kúijneíhi chíjhin?

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga ja játs'ená Ntíaná, kui xi 'yún chíjhi ra

¹⁷ Tunga tíjhin ni nga kat'entu nga nkúnkú xuta xi nkú ts'in kitsjáha Ntíaná ko kat'entu xi nkú ts'in tíntu nk'ie nga Ntíaná kinchjaha nga kjuáts'ehe. Kui kjuatéxuma xu'bi xi tsjaha ngayjee xuta ninku. ¹⁸ Xi Ntíaná kikj'áts'ehe nk'ie nga ja kin'ehe ni circumcision, najmi tu katjántaha ra yjoho. Ko xi Ntíaná kikj'áts'ehe nk'ie nga najmi kjee n'ehe ni circumcision, najmi tu kats'in ni circumcision. ¹⁹ Najmi chumi ni ts'íihin tsa kin'ená ko tsa najmi kin'ená ni circumcision. Nk'iehé nga n'etjusaán kjuatéxumaha Ntíaná, kuihi xi chíjhi ra.

²⁰ Kat'entu saha nga nkúnkú xuta xi nkú ts'in tíntu nk'ie nga Ntíaná kinchjaha nga kjuáts'ehe. ²¹ Tsa ja tsatéñahi jóo nk'ie nga kikj'áts'ehi Ntíaná, najmi tu fantaha ri yjohi. Tunga tsa tsakú niyáhi nga kama ndáhi yjohi, b'a n'ei. ²² At'aha xi kich'ats'e nk'ie nga Ntíaná kikj'áts'ehe, kui xi ja ndáhi yjoho nginkun Nda Ntíaná. B'a ta tjin ts'e xi ndáhi yjoho nk'ie nga Ntíaná kikj'áts'ehe. Kui xi xuta musuhu Cristo nd'ai. ²³ Tse chíj xi kis'echjí nga kich'atsenuu, kui nga najmi tu xuta musuhu xuta n'e mahanu yjonuu. ²⁴ Kui b'a maha, já nts'e, xi nkú ts'in tintsuboo nk'ie nga Ntíaná kitsúyanuu nga kjuáts'enuu, b'a ts'in tintsuba sahanu nginkun Ntíaná.

B'i ts'in basehe Pablo ngat'a ts'e tsa kuixan xuta ninku ko tsa najmi

²⁵ Ngat'a ts'e xi tíjña xunkú najmi tíinna nku kjuatéxuma xi kitsjá Nda Ntíaná xi tsjaha. Tunga xinyahánuu xi nkú ts'in ts'innkíjhin k'an. At'aha Ntíaná tsase nimana nga kits'in mana nku xi ma n'e s'ejihin ni xi tsu. ²⁶ B'a mana nga nda tjin nga kat'entu saha xuta xi nkú nga ts'in tíntu tu ngat'aha kjuanima xi tjin nd'ai.

²⁷ ¿A tíjñahi chjuún? Najmi tu binchisjái niyái xi nkú ts'in k'úéjñai. ¿A najmi tíjhin chjuún? Najmi tu binchisjái niyái nga kuixain. ²⁸ Tsa tibixain, najmi ngatitsun tín'ei. Ko tsa nku takjín xunkú tibixan, najmi ngatitsun títs'in. Tunga xi kuixan s'ehe kjuasti xi tjin asuntee. An bi, najmi mjena tsa kuitjájiun kui niu.

²⁹ Jun já nts'e, ni xu'bi xi mjena xinnuu. Tu chubaha nístjin tíjña sa. Kui nga nístjin xi ndyja saha, xi tíjhin chjuún kats'in xi nkúhu tsa najmi tíjhin. ³⁰ Xi tíntá kats'in xi nkúhu tsa najmi tíntá. Xi tsjo tíjhin kats'in xi nkúhu tsa najmi tsjo tíjhin. Xi tib'atse tsa mí nihi, kats'in xi nkúhu tsa najmi kui ts'e niu. ³¹ Ko xi títs'inchjén tsa mí nihi, kats'in xi nkúhu tsa najmi kui niu xi 'yún chíj. At'aha ndyja asunte xi týaa nd'ai.

³² Mjena nga najmi kjuántaha ruu yjonuu. Xi tíjña xunkú, kui xi ni xi ts'e Nda Ntíaná fantaha ra yjoho ko xi nkú ts'in ts'ín ni xi tsjoho Nda Ntíaná. ³³ Tunga xi tíjñaha chjuún, ni xi tjin kui xi fantaha ra yjoho ko xi nkú ts'in ts'ín ni xi tsjoho chjuúhun. ³⁴ B'a ts'in najmi nkúhu ni xi kjintaha ra. Nku tachjuún xi najmi tíjhin x'in ko a ra takjín xi tíjña xunkú, kui xi fantaha ra yjoho ni xi ts'e

Nda Ntíaná kò xi nkú ts'ín kama je yjonintehe kò animaha. Tunga tachjuún xi tijnaha x'in, ni xi tjin kui xi fantaha ra yjoho kò xi nkú ts'ín ts'iin ni xi tsjoho x'ihin.

³⁵ Ngandanuu b'a tixihinnuu. Najmi mjena tsa ch'a ts'ink'anjinuu. Mje nina nga nda n'e kuintsuboo kò n'ekjas'en sisihun yjonuu Nda Ntíaná.

³⁶ Tsa tjin xi b'a maha nga najmi tits'intjusunko ni xi y'endako takjin xi ja tjindakoho, kò tsa ja tifa nuhu takjin kò b'a maha nga tu saha nda tjin nga kuixanko, kats'in xi nkú ts'ín tima mjehe. Katixan. Najmi ngatitsun niu.

³⁷ Tunga xi tjinkuhu k'un nga najmi kuixan kò chukjuaha ts'ín jnenta yjoho nga chjuún ma mjehe, kò ma 'yuhun nga b'éch'oho yjoho, kò ja kits'innkjink'un sisin nga tu saha nda tjin nga najmi kuixan, nda tjin nga najmi kuixan. ³⁸ Kui b'a maha, xi kuixankoho xi tjindakoho, nda ts'iin. Tunga 'yún nda tjin sa ni xi ts'iin xi najmi kuixan.

³⁹ Nku tachjuún xi tijnaha x'in, kui xi tjt'a'yunko x'ihin nk'ie nga tijn sa. Tunga tsa kuaya x'ihin, kama ndai ngaha ra yjoho kò kama k'úejñako ngaha xi mjehe, tsa nku xi ta s'ejihin Ntíaná k'úejñako. ⁴⁰ Tunga b'aha xian nga 'yún nda ts'ín k'úejña tsa najmi ta k'úejñakoho x'in. B'a ts'ín ts'innkjihin k'an kò ndzen mana nga ta tijnajinna Espirituhu Ntíaná nga b'a tixian.

8

B'i ts'ín tsakúya Pablo ngat'a ts'e nichine xi chje 'baihi ntia xi ntsja xuta ts'innda

¹ Kuinchjako ma nganuu nd'ai ngat'a ts'e nichine xi chje 'baihi ntia xi ntsja xuta ts'innda. Ja yaá nkú tihin ra ngat'a ts'e kui ni. Tunga ni xi be xuta, kui xi ts'ín ngak'uhun. Kjuatjoo bi, kui xi tsja nga'yuhun xuta. ² Xi b'a maha nga be tsa mí nihi, kui xi najmi kjee be xi nkú ts'ín tihin nga skué. ³ Tunga xi tjoho Ntíaná bi, Ntíaná be yaha xuta xu'bo.

⁴ Kui b'a maha, ngat'a ts'e tsa ma chine nichine xi chje kik'aihi ntia xi ntsja xuta kits'inndaha, yaá nga ntia xu'bo najmi chumi ni chjhi ra kò nga nku tutuhú maha Ntíaná. Najmi tjin sa kj'ai. ⁵ Kjuaxi nga tjin nk'a jan kò t'anankiu xi ntia tsuhu xuta, kò santaha nkjin maha xi 'mi ntia kò nkjin maha xi chuba yankjuhún. ⁶ Ná bi, nku tutuhú maha Ntíaná. Kui xi Ntia Na'miu xi kits'innda ngayjee ni xi tjin kò at'aha mjehe kui nga tintsubahaná. Kò ta nku tutuhú maha Nda Ntíaná, kui xi Jesucristo xi ngat'aha tihin ni xi tjin kò xi ngat'aha tintsubahaná.

⁷ Tunga najmi ngatenteehé xuta be ni xu'bi. Tjin xi ja kama nkaha ntia xi ntsja xuta ts'inndaha. Tsa xuta xu'bo kjine nichine xi chje kik'aihi ntio, tu sa b'aha tsu ngá kjuankjintak'uhun nga ja chuntí kama nginkun Ntíaná, at'aha najmi ndjá tjia kjuankjintak'uhun. ⁸ Kjuaxi nga najmi ngat'aha ni xi chineé binchúk'un tijnaha Ntíaná. Najmi 'yún nda kama saá tsa chineé kò najmi 'yún ch'onk'un kama saá tsa najmi chineé.

⁹ Tijná ndainuu ni xi ma chino, tunga chasenú nga ni xi chino najmi ts'iindyjahihin xuta xi najmi ndjá tinja. ¹⁰ At'aha tsa nku xi najmi ndjá tjia kjuankjintak'uhun skuéhi ji xi ja yai ni xu'bi nga kabinchin nku ante má yankjún ntia xi ntsja xuta kits'inndaha kò nga tichinei ni xi tjin yo, ¿a najmi kohó kui kama k'un kjine ni xi chje kik'aihi ra ntia xu'bo? ¹¹ B'a ts'ín ngat'aha ni xi yai ndyaha nda nts'eé xu'bi xi najmi ndjá sijná, xi Cristo k'ienntjáhi.

¹² Nk'ie nga b'a ts'ín tín'ekatsúnjiun kjuankjintak'uhun já nts'eé xi najmi ndjá tinja, ngatitsun xi tífi kontraha já nts'eé tín'o kò ta xi tífi kontraha Cristo. ¹³ Kui b'a maha, tsa ngat'aha nichinena tits'inkijnejihinna ngatitsun nda

nts'é, tū sahá ndaha nku nistjin najmi ta kǐnehena yjo, tū xi b'a ts'ín najmi ts'inkijnejhinna ngatitsun nda nts'é.

9

B'i ts'ín tsasintjai yjoho Pablo nga kjuaxi nga nda postru

¹ ¿A najmi kamahá ts'ian ni xi ts'ín nku nda postru? ¿A najmi nda postruná? ¿A najmi tunkáhán kíkíekohona Nda Ntíaná Jesu? ¿A najmi juhún nga chjihí xá xi títs'ian nga Nda Ntíaná títs'in xáha? ² Ta ndaha tsa tjin xi najmi ts'ínkáihín nga an xi nku nda postru, tunga jun tjihín nga n'ekjáinnú. At'aha nd'ai nk'ie nga s'ejinnuu Nda Ntíaná, kui niy xi bakúchji nga kjuaxi nga an xi nku nda postru.

³ B'i ts'ín básintja yjona nginkun xuta xi b'aya xána. ⁴ ¿A najmi kamahá n'ekjáihín an ko Bernabe ni xi chinej ko ni xi s'i? ⁵ ¿A najmi kamahá nga s'ejñani chjuún xi s'ejihín Ntíaná, xi tsjénkoní nga kuinimai xi nkú incha ts'ín já postru xingisoo ko já nts'e Nda Ntíaná ko Pedro? ⁶ ¿A tū nkuhú an ko Bernabe tjihinni nga n'exái tū xi sakúhuni ni xi machjenni?

⁷ Nku nda jun, ¿a kuihí b'échjí ni xi fet'aha nga ts'ín xáha? Xi b'éntje tuntsjajé, ¿a najmi kjinehé tuu? Xi kunntá chutsanka, ¿a najmi yohó sakút'aha ni xi kjine? ⁸ ¿A kjuankjintak'un ts'ahán túb'asjéhena ni xi tíxian? ¿A najmi b'ahá ta ts'ín tjit'a kjuatéxumoo? ⁹ At'aha b'a ts'ín y'ét'a Moise xujun kjuatéxumoo: “Najmi tū tsa b'e'ohoo turu tsa tū xi najmi kjinehe tuniñu nk'ie nga títs'ínxá nga títitjá tuniñu.” ¿A turuhú kjintaha ra Ntíaná? ¹⁰ ¿A najmi ngandanáha b'a kitsú? Johon, ngandaná b'a ts'ín kis'et'aha kjuatéxumoo. At'aha xi bakján t'anankiu ko xi bitjá tuniñu, kui xi tjihín nga kúyahá nga ta sakút'aha chon.

¹¹ Kui kjuaha, tsa jin túb'entjeheni ajinnuu ni xi ts'e Ntíaná, ¿a tsehé ni xi túbinchij tsa ta sakút'ani chuba chahan ni xi tjinnuu ei asunntej? ¹² Tsa k'ái ma sakút'aha ni xi tjinnuu, ¿a najmi 'yúhún tsuhuni nga sakút'ani ni xi tjinnuu? Kamaní kuinchíi, tunga najmi b'ahá t'n'ei. Ni xi n'e níi, n'e chúkjuai ngayjee ni xi mat'ain tū xi najmi chumi ni k'uéch'oho ra xuta én nda tsuhu Cristo.

¹³ ¿A najmi yanú nga xi ts'ínxá ninku kjine ni xi masún ninku ko xi ts'ínxát'a nachan chje ta sakút'aha yjoho chu xi n'ek'ien yo? ¹⁴ B'a ta ts'ín y'enda Ntíaná nga xi b'énijmí én nda tsuhu, én xi k'uénijmí k'úéntuhu. Yo sakúhu ra ni xi kjine.

¹⁵ Tunga an ndahachí najmi títbankia ni xi tjihín nga kanéna kai. Ko ta ndaha najmi títs'inntúnuu tsa tū xi ni k'uaihínú. Tū sa ní nda tjin tsa kuayá kintehe ni nga tū nku k'uaihína ni, at'aha tsjo tjinna nga najmi chumi ni tít'baina. ¹⁶ Nk'ie nga túb'enijmíá én nda tsuhu Jesucristo, najmi kui kjuaha tsa nk'a k'uasjéhena yjona. At'aha ja tjinena nga b'a ts'ian. ¡Nimá rú ts'ihinna tsa najmi k'uenijmíá én nda tsuhu Jesucristo!

¹⁷ Kui b'a maha, tsa xá an mjehena k'uenijmíhina én nda tsuu, ts'ínkáihín chjína. Tunga tsa tjinena nga k'uenijmíá, a xá xi kik'aihína títs'ian ma. ¹⁸ Kui nga, ¿mí chjihí xi ts'ínkáihín ra ma? Chjína nga najmi f'achjá nga b'énijmíá én nda tsuhu Jesucristo ko nga najmi bankia ni xi kanéna ngat'aha nga túb'enijmíá én nda tsuu.

B'i ts'ín kitsúya Pablo ni xi ts'ín nga ts'ín xáha

¹⁹ Ndaha tsa ndaína yjona, tunga jahá kits'in ma yjona nku nda musuhu ngayjee xuta, tū xi b'a ts'ín nkjin xuta ts'ín ngana sahana nga kuakj'á éhen Cristo. ²⁰ Ajihín xuta xi ntje judio tjeheñ ra b'a ts'ian xi nkú ts'ín xuta xi ntje judio tjeheñ ra, tū xi ts'ín nganahana kui xuto. Ndaha tsa an najmi tijnanena kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise, tunga ajihín xuta xi

tíjñanehe kjuatéxumoo b'a ts'ian xi nkú ts'ín xi tíjñanehe kjuatéxumoo, tu xi ts'in nganahana kui xuto.

²¹ Ajihin xuta xi najmi tíjñanehe kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise b'a ts'ian xi nkúhu tsa ko an najmi tíjñanena kjuatéxumoo, tu xi ts'in nganahana xuta xi najmi tíjñanehe kjuatéxumoo. Tunga najmi tíjña t'axíhín ra kjuatéxumaha Ntíaná, at'aha kjuatéxumaha Cristo tíjñajihin. ²² Ajihin xuta xi najmi ndjá tíncha nginkun Ntíaná b'a ta ts'ín ts'in ma yjona, tu xi ts'in nganahana xuta xi najmi kje ndjá tíncha. Ts'in ma yjona xi nkú k'un ngayje tíkjá xuta tu xi tíjín xi k'uankihi. ²³ B'a títs'ian at'aha xáha én nda tsuhu Jesucristo títs'ian ko tu xi ta sakúhuna kjuanda xi tsjá.

²⁴ ¿A najmi yanú, nk'ie nga nkjin maha xi bangatsanka, nkuhú xi ts'in ngana? Kui nga tíyútsanka sisihinnu tu xi kama n'ekjáihín ruu chjí xi k'uainá. ²⁵ Ko xi b'enda yjoho nga tsúton, nkjin ni xi b'éch'oho yjoho. B'a incha ts'ín tu xi kama ts'ínkjáihín ra nku chjí xi batsun. Tunga ñá bi, tib'endaá yjoná tu xi n'ekjáihín raá nku chjí xi najmi maha batsun.

²⁶ An bi, najmi títangatsanka xi nkúhu xi chubá títangatsankahá ko najmi tíkjan xi nkúhu xi chubá tít'éjin séhén. ²⁷ Tu sa ní títsjaha kjuanima yjonintena ko títs'ink'a níyá, tu xi najmi ndyjahana an xi y'eníjmíhi xuta xingisoo.

10

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga kits'ínchjén ni xi kamat'ain ntje cháha xuta judio

¹ Jun já nts'e, najmi mjena nga n'echayo ni xi kamat'ain ntje cháha xuta judio. Ngayjee y'ema kintehe nintí xi kitsjáníyáha ko ngayjee j'atikjá ntáchak'uun. ² B'a ts'ín ngayjee nkuhú kamakoho Moise nga kisaténtájin nintíu ko ntáchak'uun.

³ Nkuhú nichine xi kitsjáha Ntíaná incha kikjine ngayjee ⁴ ko nkuhú ntá xi kitsjáha Ntíaná incha kik'i ngayjee. Incha kik'i ntánijua xi tsitjuhu nku naxi xi kitsjáha Ntíaná. Kui naxiu xi Cristo ko kui naxiu xi kitsjenkoho. ⁵ Tunga ndaha tsa b'a kama, najmi kisasíhín Ntíaná xi nkú ts'ín y'entu nkjin xuto. Kui kjuaha incha k'iehen ante kixiu.

⁶ Ni xi kamat'ain xuta xu'bo kis'ejña chubayaná, tu xi najmi n'e mjehená ni xi najmi nda xi nkú ts'ín kits'ín mje xuta xu'bo. ⁷ Najmi tu n'etsjohoo ntia xi ntsja xuta ts'ínnda xi nkú kits'ín k'ua xuta xu'bo, xi nkú ts'ín tíjt'a éhen Ntíaná: "Y'entu xuta nga kikjine ko kik'i ko askahan incha tsisintjen nga kitenki tsjo."

⁸ Najmi tu chubá suntukonáá xinkjá xi nkú kits'ín k'ua xuta xu'bo. Kui kjuaha k'iehen kan jan mii nga nkuhú nístjin sa. ⁹ Najmi tu chjut'ayák'aán Nda Ntíaná xi nkú kits'ín k'ua xuta xu'bo. Kui kjuaha k'iehen nga kikjinehe ra ye. ¹⁰ Najmi tu chubayanó Ntíaná xi nkú kits'ín k'ua xuta xu'bo. Kui kjuaha nga ntítsje xi ts'ínkje xuta kits'ínk'iehen ra.

¹¹ Ni xu'bi xi kamat'ain ntje cháha xuta judio, kui xi kis'ejña chubayaná. Xujun éhen Ntíaná kis'et'a niu tu xi tsjáníyáhaná ñá xi tintsubaá nd'ai nístjin xi fekuu. ¹² Kui b'a maha, xi ts'ínnkjink'un nga najmi kuijnenki, kakuhun yjoho tu xi najmi kuijnenkihi. ¹³ Ni xi tímat'on nga tíchjut'ayák'unnuu najmi ts'ati sa nga ni xi mat'ain xuta. Ma ma 'yún tak'aán Ntíaná. Najmi tsjante tsa 'yún chjut'ayák'un sanuu nga kj'uaínenuu nku ni xi najmi kuichjúkjuanuu. Tsjáníyá nínuu xi nkú ts'ín kuítjunkihi nu nk'ie nga chjut'ayák'unnuu, tu xi b'a ts'ín n'e chúkjuahanu ni xi níbanenuu.

¹⁴ Já nts'ena xi tjona, kui nga tankín t'axíhín ruu ntia xi ntsja xuta ts'ínndaha. ¹⁵ Tíinchjakonuu xi nkúhu xuta xi be ni xi ts'ín. N'enkjínk'un sisiun ni xi tíxinnuu.

¹⁶ Nk'ie nga 'yaá binu nkjúun nga 'baihií máb'achjíhi Ntíaná, ¿a najmi nkuhú

bichú majihín jníhi Cristo? Kó nk'ie nga chineé ninkuan xi bakjanyaá, ¿a najmi nkuhú bichú majihín yjonintehe Cristo? ¹⁷ Nkuhú maha ninkuan, kui nga nkuhú yjoninte bichú mahaná ndaha tsa nkjin mahaná. At'aha ngatenteé sakút'aná ninkuan xi nkuhú maha.

¹⁸ Chase chubayohoo xuta xi ntje Israel tjeheñ ra. Xi incha kjine yjohó chu xi chje 'bahi Ntíaná, ¿a najmi nkuhú bichú majihín chje xi s'entusún nachan chje? ¹⁹ Nk'ie nga b'a tíxian, najmi b'a tíxian tsa chjhi ra ntia xi ntsja xuta ts'índaha kó ta ndaha tsa chjhi ra yjo xi 'bahi chje. ²⁰ Ni xi tíxin níná, chje xi tsjáha ntia xuta, kui xi jánindoo títsjáha. Najmi Ntíaná tsjáha niu. Najmi mjena tsa tjín ni xi s'ekonuu jánindoo.

²¹ Najmi kama s'iuyo chutsín xi ts'e Nda Ntíaná kó ta chutsín xi ts'e jánindoo. Najmi kama kuinsubat'o yámixa xi ts'e Nda Ntíaná kó ta yámixa xi ts'e jánindoo. ²² ¿A ra mjehéná nga kama stihí Ntíaná? ¿A 'yúhún tjinná nga'yún nga kama kuankín kontraá Ntíaná?

B'i ts'in tsakúya Pablo nkjé chineé yjo xi ja kin'e ma chje

²³ “Ma ts'ian tu mí nihí ni”, tsu xuta. Tunga najmi ngandanáhá ngayjee niu. “Ma ts'ian tu mí nihí ni”, tsu xuta. Tunga najmi ngatenteéhé niu tsjá nga'yunná. ²⁴ Ndaha nku najmi tu katangisjai ngandaha. Ni xi kama ní ngandaha xuta xinkjín katangisjai.

²⁵ Kama chinoo tu mí yjohó ni xi tjín má satéña yjo. Najmi tu b'a bixiún tsa kui niu xi ts'íinkatsún kjuankjintak'unnuu. ²⁶ At'aha ngayjee asuntee kó ni xi tjihín, Ntíaná ts'e.

²⁷ Tsa nku xi najmi s'ejihín Ntíaná b'a kuitsunuu nga kuankín chinoo niñu ni'yaha kó tsa mjenuu kuankiún yo, chinoo tu mí ni xi k'uéjñat'ahanuu. Najmi tu b'a bixiún tsa kui niu xi ts'íinkatsún kjuankjintak'unnuu. ²⁸ Tunga tsa tjín xi b'a kuitsunuu: “Ntia xi ntsja xuta ts'índaha ja kik'aihi chje yjo xu'bi”, najmi tu chino nk'ie. T'ech'óhoo yjonuu niu tu ngat'aha tsa nkú kamaha xi b'a kuatsunuu kó tu ngat'aha tsa kuatsún kjuankjintak'uhun.

²⁹ Najmi b'a tíxian tsa kjuankjintak'uhun xi kjine niu kuatsún. Kjuankjintak'un níhi xi b'a kuatsúu tíxian. At'aha, ¿á xi nkú ts'in tíchjaha kjuankjintak'uhun xuta xi kj'ai chasehe ra nga cha mí nihí xi ma ts'ian? ³⁰ Tsa tsjáha máb'achjhi Ntíaná at'aha títsjana ni xi tíne, ¿á kuinchjayanehena xuta tsa kjine ni xi ja kuatsjaha máb'achjhi Ntíaná?

³¹ Kui b'a maha, tsa chinoo kó tsa s'iu kó tsa tu mí nihí ni xi n'oo, ngayje ni xi n'oo katakúchji kjuachánkaha Ntíaná. ³² Najmi tu n'o nga ndyjajihín xuta xi ntjehe judio tjeheñ ra kó xi najmi ntjehe judio tjeheñ ra kó ta ndaha xuta ninkuhú Ntíaná. ³³ An bi, tu mí nihí ni xi ts'ian, ni xi sasíhín ngayjee xuta ts'ian. Najmi tu ni xi ngandana bangisja nga ts'ian. Ni xi kama ní ngandaha xuta ts'ian. B'a ts'ian tu xi k'uankihi.

11

¹ B'a ta n'oo xi nkú nga ts'ian, at'aha an bi, b'a ta ts'ian xi nkúhu Cristo.

B'i ts'in tsakúya Pablo xi nkú ts'in skuengkjún jminchjún

² Tsjo ts'in nchjanijmíyahanuu, já nts'e, at'aha tehente f'áítsjennuu an kó at'aha tín'o ni xi tsakuyánuu. Kui ni xi kik'aina kó b'a ta ts'in kits'inkjas'ennuu.

³ Tunga mjehéna nga choo nga Cristo kui xi tjeñ tíjuhun nga nkúnkú jáx'in, kó xi tí'mi x'in kui xi tjeñ tíjuhun chjuúhun, kó Ntíaná kui xi tjeñ tíjuhun Cristo.

⁴ Tu yá ndahá ni xi k'ué'ma nintaku nk'ie nga kuinchjako Ntíaná kó tsa nga ts'íinkjas'en én xi tsjáha Ntíaná, kui xi najmi tibenkjún xi tjeñ tíjuhun. ⁵ Kó tu yá tachjuúhún ni xi najmi k'ué'ma nintaku nk'ie nga kuinchjako Ntíaná kó

tsa nga ts'ínkjas'en én xi tsjáha Ntíaná, kui tachjúun xi najmi tibenkjún xi tjen tíjuhun. Nk'ie nga chasehe raá, b'a joyaha tsa kich'ajnu kaha. ⁶ At'aha tsa nku tachjuún najmi k'ué'ma nintaku, tu sahá katate ntsjaha. Ko tsa subaha nga kuáte ntsjaha ko a ra nga kj'ujánu kaha yjoho, tu sahá kat'é'ma nintaku ma.

⁷ Xi tí'mi ndax'in najmi tjihin nga k'ué'ma nintaku. At'aha xi nkú ts'ín tjíyaha Ntíaná, b'a ts'ín kits'índaha Ntíaná ndax'in xi tjuun, ko kui ndo bakúchji kjuachánkaha Ntíaná. Tunga xi tí'mi tachjuún, kui xi bakúchji kjuachánkaha xi tí'mi x'in. ⁸ At'aha ndax'in xi tjuun najmi yjonintehe tachjúun nibaha ra. Tachjuún xi tjuun ní xi nibaha ra yjonintehe ndax'iun. ⁹ Najmi ngandaha tachjúun kin'endaha ndax'iun. Ngandaha ní ndax'iun kin'endaha tachjúun. ¹⁰ Kui kjuaha tjihin nga k'ué'maha nintaku xi tí'mi tachjuún, tu xi skuénkjúhun xi batéxumaha ko skuénkjúhun ntítsjee.

¹¹ Tunga ajinná xi s'ejinná Nda Ntíaná, tjín xi chjuúun at'aha ta tjín xi x'in, ko tjín xi x'in at'aha ta tjín xi chjuúun. ¹² At'aha xi nkú ts'ín yjonintehe ndax'iun nibaha ra tachjuún xi tjuun, b'a ta ts'ín nd'ai xi tí'mi tachjuún tsihin xi x'in tí'mi. At'aha ngatentee ni xi tjín nginkun Ntíaná nibaha ra.

¹³ N'enkjíntak'un sisiun ni xu'bi. ¿A nda tjín nga nku tachjuún najmi k'ué'ma nintaku nk'ie nga kuínchjako Ntíaná? ¹⁴ Xi nkú ts'ín yaha, tsa nku nda ts'índju ntsjaha, ta kui ta maha títsjáha kjuasuba yjoho. ¹⁵ Tunga tsjohó tjihin nku tachjuún tsa ts'índju ntsjaha. At'aha kui xi kik'aihi nga ndju kama ntsjaha tu xi k'ué'makoho nintaku.

¹⁶ Tunga tsa tjín xi mjehe k'úesiyáha ni xu'bi, najmi b'a ts'ín nkaní ko ta ndaha najmi b'a ts'ín nkaha xuta ninkuhu Ntíaná.

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín tjihin nga n'ekj'átsjen ngabayaha Nda Ntíaná nk'ie nga kama ñjakú xuta ninku

¹⁷ Najmi tínchjako tsjo tsjonuu ni xi xinnuu nd'ai, at'aha najmi ngandanuu ma ñjakúkohonu xinkiu. N'e'un níhi xinkiu nga ma ñjakú. ¹⁸ Kui ni xu'bi xi tjun xinnuu. Tí'miyana nga b'i ngjáhán ch'ach'anú xinkiu nga n'esje t'axiún yjonuu nk'ie nga ma ñjakú ninku. Ko santaha tís'ejinna ni xi tí'mina, ¹⁹ at'aha tjihin ni nga ch'ach'anú xinkiu nga n'esje t'axiún yjonuu tu xi chaha yá xi ndjá síjña nginkun Ntíaná.

²⁰ Nk'ie nga ma ñjakúkoo xinkiu, najmi n'o xi nkú ts'ín tsakúyaná Nda Ntíaná nga kikjineko sa já ni'yakuyáha. ²¹ At'aha nk'ie nga chino, b'i ngján nkúnkú fakj'á ni xi ts'e. Tjín xi najmi sakúhu nichinee ko tjín ngá xi ma ch'i. ²² ¿A ra najmi tjihinnuu ni'ya má nga kama chinoo ko s'iu? ¿Á tu ni xi najmi chumi ni chjhi ra tín'ekohonu xuta ninkuhu Ntíaná ko tí'bahi ruu kjuasuba xuta xi najmi chumi ni xi tjihin ra? ¿Nkú xinnuu? ¿“Nda tín'o”, a xinnuu? Nk'ie nga b'i tín'o, najmi tjín xi nkú ts'ín “Nda tín'o” xihinnuu.

²³ Ta kui ma maha én xi kitsjana Nda Ntíaná, ta kui ma maha én xi tsakuyánuu. B'i kixinnuu: Ta kuihi nístjen nga kin'ekjas'en Nda Ntíaná Jesu, jakj'á ninkuan. ²⁴ Nk'ie nga ja kamaha nga kitsjáha máb'achjhi Ntíaná, tsakjanya ninkuon ko b'i kitsú: “Kui xu'bi xi yjonintena xi n'ekjas'en ngandanuu. B'i ta n'oo tu xi kj'uaítsjehennuu an.”

²⁵ B'a ta ts'ín jakj'á chutsiun nk'ie nga ja kamaha nga kikjine nichinee. B'i kitsú: “Kui chutsiin títakúchji jnina xi ja tít'éndako tsetsehe Ntíaná nd'ai xi nkú ts'ín nda ts'ínko xuta. B'i ta n'oo tu xi kj'uaítsjehennuu an xki xki nga s'iu.” ²⁶ Kui b'a maha, xki nga chinoo ninkuon ko s'iyó chutsiun, b'aha ra nga kik'atuts'ihin kui ni santa nkúhu nga kj'uai ngáha Nda Ntíaná, títixinyo nga k'ien.

²⁷ Kui nga tu yáhá ni xi najmi skuenkjúhun nga kjine ninkuon ko nga k'úíya chutsiun nga ts'ín xi nkú kitsú Nda Ntíaná, kui xi títsjehen jé nga najmi tibenkjún yjonintehe ko jníhi Nda Ntíaná. ²⁸ Kui b'a maha, kintehe ni nga xuta kjine ninkuon ko nga k'úíya chutsiun, tjihin ni nga katasejin sisin animaha. ²⁹ At'aha tsa tjin xi chuba kjinehé ko chuba k'úíhi nga najmi ts'ínkie yjoho nga yjonintehe Nda Ntíaná niu, kui xi n'enijéhe ra at'aha chuba tikjinehé ko tí'bi niu.

³⁰ Kui kjuaha nga tjihin ajinnuu nkjin xi kjintu'un ko xk'ién ko k'ua xi ja k'ien. ³¹ Tunga tsa chasejin sisihín animaná, Ntíaná najmi ts'ínk'anjiná jé. ³² Nk'ie nga base Ndantíaná tsa nda ko tsa najmi nda ni xi n'eé, yo títsjáníyáná tu xi najmi n'enijéhená nistjin nga n'enijéhe xuta xi tjin asuntee.

³³ Kui b'a maha, já nts'ena, nk'ie nga kama ñjakú nga chinoo nichinee, b'i ngján chuyohoo xinkiu. ³⁴ Tsa tjin xi tíma bjoho, ni'yaha kakjine. B'a kats'ín tu xi najmi ts'ínk'a nyáha ra Ntíaná ngat'aha ni xi títs'ín nk'ie nga tíma ñjakúko xinkiu.

Ni xi tjin sa ajinnuu, nk'ie nga kfínsenuu k'uendá.

12

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga kj'ai kj'ai kjuanda tsjáha Espirituhu Ntíaná xuta ninku

¹ Jun já nts'e, mjena nga choo nga nkjin tikjá kjuanda xi tsjáha Espirituhu Ntíaná xuta ninku.

² Yo xi nkú n'e tintsuboo nk'ie, nga najmi kjee s'ejinnuu Ntíaná. Xi nkúhu tsa kichju'yunnuu nga kitsjennkíhuu ntia xi najmi maha nchja, xi ntsja xuta ts'índaha. ³ Kui b'a maha, tíxinyahanuu nga ndaha nku xuta xi Espirituhu Ntíaná títs'ínkinchjaha najmi ma b'a tsu: “¡Najmi nda Jesu!” Ko ta ndaha nku najmi ma: “¡Jesu xi Nda Ntíaná!” tsu, tsa najmi tíñajihin Espirituhu Ntíaná.

⁴ Kj'ai kj'ai kjuanda xi 'baihi xuta, tunga nkuhú maha Espirituhu Ntíaná xi tsjáha. ⁵ Kj'ai kj'ai xá xi maha ts'ín xuta, tunga nkuhú maha Nda Ntíaná xi tsjá xaha. ⁶ Kj'ai kj'ai ni xi maha incha ts'ín, tunga nkuhú Ntíaná xi ts'ín ngayjee niu nga ts'ínxájinyehe xuta ninku.

⁷ Nga nkúnkú kik'aihi nga Espirituhu Ntíaná kuakúchji yjoho ngandaha ngayjee xuta ninku. ⁸ Tjin xi Espiritu tsjáha nga kuítsuyaha xuta én xi nanka, ko ta tjin xi ta kuihi Espiritu tsjáha nga kuítsuyaha xuta ni xi kamankjihin. ⁹ Tjin xi ta kuihi Espiritu tsjáha nga 'yún s'ejihin Ntíaná, ko tjin ngá xi ts'ínkikihi xuta. Ta kuihi Espiritu xi tsjáha nga b'a ts'ín.

¹⁰ Tjin xi maha ts'ín kjuankjún, ko tjin ngá xi Ntíaná tsjáha éhen, as'ai ts'ínkjas'en niu. Tjin xi mankjihin tsa kjuaxi nga Espirituhu Ntíaná tíñajihin xuta. Tjin xi nchja kj'ai én xi tsjáha Espiritu, ko tjin ngá xi ts'ínk'atiya én xi tsjá Espiritu. ¹¹ Nkuhú Espirituhu Ntíaná xi ts'ín ngayjee ni xu'bi. Xi nkú ts'ín mjehe tsjá ni, b'a ts'ín tsjáha nga nkúnkú xuta ninku.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga nkuhú kich'aá xinkia ñá xi xuta ninku

¹² Xi nkúhu yjonintená, nkuhú maha tunga nkjihin ni xi tjihin nga tjixanya. Ko ngayjee ni xi tjihin, ndaha tsa nkjin maha tunga nkuhú yjoninte bichú ma. B'a ta tjin ngat'a ts'e Cristo. ¹³ At'aha nkuhú Espirituhu Ntíaná kiséntáhaná ngatenteé ko ngayjee kik'ainá nga ki'yaá ta kuihi Espirituhu Ntíaná. B'a ts'ín nkuhú yjoninte tsichu mahaná, ndaha tsa xuta xi ntje judio tjeheh ra ko ta ndaha tsa xi najmi ntje judio tjeheh ra, ndaha tsa xuta musu xi kich'atse ko ta ndaha tsa xi ndai yjoho.

¹⁴ Nku yjoninte najmi nku ndjuú maha. Nkjin ní ni xi y'aha ra nku yjoninte.

¹⁵ Tsa b'a kuítsu nku tsukaá: “Najmi yjonintee y'ahana at'aha najmi ntsa

'mina", tsa b'a kuitsu, ¿a kui kjuaha nga najmi ta yjonintee y'aha ra? ¹⁶ Ko tsa nku tjabaxínñjaá b'a kuitsu: "Najmi yjonintee y'ahana at'aha najmi tunkun 'mina", tsa b'a kuitsu, ¿a kui kjuaha nga najmi yjonintee y'aha ra?

¹⁷ Tsa tu subahá tunkun kama yjonintee, ¿nkú ts'ín kuínú'yáhaná? Ko tsa tu subahá tjabaxínñju kama yjonintena, ¿nkú ts'ín kj'uantahaná? ¹⁸ Xi nkú ts'ín kisasíhín Ntíaná, b'a ts'ín y'éntu nga nkúnkú ni xi tjihín yjonintena. ¹⁹ At'aha tsa nkuhú ni xi tjiña, najmi ta yjonintee ma. ²⁰ Kui nga ndaha tsa nkjin maha ni xi y'aha ra yjonintee, tunga nkuhú maha yjonintee.

²¹ "Najmi machjénna ji", najmi tsuhu tunkaán ntsaá. Ta ndaha: "Najmi machjénna jun", najmi tsuhu nintakaá tsukaá. ²² Tu sa ní má najmi 'yún machjénna yjonintena bixíhaán, tu sa ní kui xi 'yún machjén sa. ²³ Ko xi b'a maná nga kinte tjen, kui xi tu sahá tsjo n'ek'íe saá. Ko má najmi mjená nga kama chji, kui xi b'e'maá, ²⁴ at'aha najmi machjéhen nga k'úe'maá yjonintena má nga ma chji bixíaán. B'a kits'ínk'íe Ntíaná yjonintena nga 'yún n'echjí saá xi b'a maná nga kinte tjen.

²⁵ B'a kits'ín Ntíaná tu xi najmi kama ngabihí ra xinkjín yjonintena ko tu xi b'i ngján kúhun ra xinkjín. ²⁶ Nga ngayjee ni xi y'aha ra yjonintena, tsa tjin xi un tíbehe, ta un skuéhe xi k'oo. Ko tsa 'yún tíchun sahaá nku, ngayjee xi k'oo ta tsjo incha kamaha.

²⁷ Jun xi yjonintee Cristo. Nga nkúnkú jun, jun xi yjonintee. ²⁸ Ntíaná kitsjá nga s'e ajihín xuta nínku tjun já postru, xi ma johó já profeta xi tsuya én xi Ntíaná tsjáha, xi ma jahan já maestru, ko askahan xi maha ts'ín kjuankjún, ko xi maha ts'ínkihi xuta, ko xi be nkú ts'ín kuásinko xuta, ko xi tsjen tíjún, ko xi nchja kj'ai én xi Espirituhu Ntíaná tsjáha.

²⁹ ¿A ngatenteehé xuta nínku xi já postru? ¿A ngatenteehé xi já profeta? ¿A ngatenteehé xi já maestru? ¿A ngatenteehé xi maha ts'ín kjuankjún?

³⁰ ¿A ngatenteehé xi kik'aihi nga kamaha ts'ínkihi xuta? ¿A ngatenteehé xi kik'aihi nga nchja kj'ai én xi tsjáha Espirituhu Ntíaná? ¿A ngatenteehé xi maha ts'ínk'atiya nkú tsuhu ra kj'ai én xi Ntíaná tsjáha xuta?

³¹ Kui b'a maha, ajihín ngayjee kjuanda xi tsjá Espirituhu Ntíaná, n'e mjo xi kjennuu niyá. Tunga xinyahánuu nku xi 'yún kjennuu niyá.

13

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga kjuatjoo xi 'yún chjí saha

¹ Tsa mayjena én xi tjin ko én xi nchja ntítsjee tunga tsa najmi tjihínna kjuatjo, xi nkú joyaha nku ni xi tu tífanehé bichú ma ko a ra nku kicha xi tífanet'áha son xi ch'on ts'ín nu'yá nga t'n'ekjane. ² Tsa ts'ínkjas'en én xi tsjána Ntíaná, tsa mankjinna ngayjee ni xi y'éjña 'ma Ntíaná, tsa be tu mí nihí ni, ko tsa 'yún s'ejinna Ntíaná nga santaha kama ts'ínkjí t'axián naxi, tunga tsa najmi tjihínna kjuatjo, najmi chumi ni chjíhi ra an. ³ Tsa tsjáha xuta x'an ngayjee ni xi tjinna ko tsa ts'ínkjas'en yjona tu xi kuitíhi ngandaha xuta xi kj'ai, tunga tsa najmi tjihínna kjuatjo, tu kjuandahá b'a ts'ian.

⁴ Xi tjihín kjuatjo, kui xi ta tjihín kjuatsenta ko nda animaha. Xi tjihín kjuatjo najmi xintak'un, najmi nchja én ngak'un, najmi nk'a b'asje yjoho, ⁵ najmi ts'ín ni xi najmi sasíhín xuta xingisoo, najmi tu ni xi ts'e subahá bangisjai, najmi kitsa ma kjahan, najmi b'éjin tak'un ni xi najmi nda kin'ehe, ⁶ najmi tsjo maha ni ch'onk'un xi ts'ín xuta. Tsjo ní maha ni xi naxu ts'ín xuta. ⁷ Xi tjihín kjuatjo ts'ín'yún tak'unyje ni xi f'ajin, s'ejihín ngayjee ni xi ts'e Ntíaná, ma 'yún k'un tehente Ntíaná, ko ts'ín chúkjuayje ni xi mat'ain.

⁸ Najmi kamaha kfeya kjuatjoo. Kuichú nistjin nga najmi ta ts'ínkjas'ehen já profeta éhen Ntíaná, ko nga najmi ta tsjáha Ntíaná nga kuinchja xuta kj'ai

kj'ai én, kō nga najmi tã kãmachjéhen nga chá xi nkú ts'ín yaá nd'ai. ⁹ At'aha tu ichíhí yaá nd'ai kō tu ichíhí ni xi tsuyaná já profeta nd'ai, ¹⁰ tunga nk'ie nga kuitjusun ni xi tjihin nga kama, nk'iehé kfet'a ni xi tu ichíhí yaá nd'ai.

¹¹ Nk'ie nga ndyjana, kinchja xi nkú ts'ín nchja jántí xi, kits'innkjihin k'an xi nkú ts'ín ts'innkjink'un jántí xi, kō kãmankjinna xi nkú ts'ín mankjihin jántí xi. Tunga nk'ie nga ja kama chá, y'ejná t'axián ni xi ts'ín jántí xi. ¹² At'aha nd'ai tu tíya xanáá ni xi ts'e Ntíaná xi nkú joyaha tsa nku chutsín tichaseyaá nga najmi nda ts'ín tíyaá, tunga kuichúhú nistjin nga chá sisián Ntíaná. Nd'ai chuba be, tunga kuichúhú nistjin nga skue sisian. B'a ts'ín skue xi nkú ts'ín bena.

¹³ Najmi maha feya nga tís'ejinná Ntíaná kō nga tíma 'yún k'aán kō nga tjinná kjuatjo. Tunga kjuatjoohó xi 'yún chjihí ra nga nga jaan nii.

14

B'i ts'ín tsakúya Pablo xá xi tjihin nga kj'ai kj'ai én nchja xuta

¹ N'e mjo kjuatjoo kō tã n'e mjo nkjin tikjá kjuanda xi tsjá Espirituhu Ntíaná. Tunga ajihin kui niu, 'yún n'e mjo nga Ntíaná tsjánuu éhen kō nga n'ekjas'on. ² At'aha xi tsjáha Espirituhu Ntíaná nga kj'ai én kuinchja, kui xi Ntíaná nchjako, najmi xuta. Nkuhú Espiritu be ni xi nchja. Najmi tíña chji niu. Najmi ch'a be nkú tsuhu ra. ³ Tunga xi Ntíaná tsjáha éhen kō nga ts'ínkjas'en, kui xi xuta nchjako tu xi kjésintjehen, kuasinko kō tsjá nga'yuhun.

⁴ Xi kik'aihi nga nchja kj'ai én xi najmi ch'a mankjihin, tã kuihi tsjá nga'yún subaha yjoho. Tunga xi kik'aihi nga Ntíaná tsjáha éhen kō nga ts'ínkjas'en, kui xi kjesintjen xuta ninku. ⁵ Mjena kai tsa ngatentoo k'uainuu nga chubo én xi kj'ai xi tsjá Espiritu, tunga 'yuhún mje sana tsa k'uainuu nga tsjánuu Ntíaná éhen kō nga n'ekjas'on. At'aha 'yún chjí saha ra xi ts'ínkjas'en én xi Ntíaná tsjáha nga xi nchja én xi kj'ai xi najmi ch'a mankjihin. Tunga ndahá tjin tsa tjin xi ts'ínk'atiya én xi kj'ai xi tsjáha Espiritu, tu xi b'a ts'ín kuisintjehen xuta ninku.

⁶ Kui b'a maha, já nts'e, tsa kfínsenuu kō kuinchjakonuu kj'ai én xi tsjana Espiritu xi najmi ch'a mankjihin, ¿mí nihi xi sakúnuu tsa b'a ts'ian? ¿A najmi tu sahá nda tjin nga xinyanuu ni xi b'éjna chjina Ntíaná, kō a ra ni xi ts'e Ntíaná xi mankjinna, kō a ra ts'ínkjas'ennuu nku én xi kitsjana Ntíaná, kō a ra tjin ni xi kuakuyánuu?

⁷ Santaha ni xi fane xi nkúhu yánaxu kō a ra arpa, tsa najmi kj'ai kj'ai ts'ín fane, ¿nkú ts'ín cháha suun xi tín'ekjanekoho yánaxu kō a ra arpa?

⁸ Kō tsa najmi kjuane sisin tjio xi nchjaha já juun nga kján, ¿yá xi k'uénda yjoho nga ngjuai kján? ⁹ B'a ma ajinnuu. Tsa chubo kj'ai én xi najmi ch'a mankjihin, ¿nkú ts'ín kãmankjihin ra xuta ni xi chubo? B'a joya xi nkúhu tsa tichubajihinsón.

¹⁰ Nkjin maha én xi tjin asuntee kō nkúnkú tjihin sin. ¹¹ Tunga tsa najmi tímankjinna nkú tsuhu ra én xi tinchjakona nku nda, nku nda xi najmi yo nankihí kãmaha an ndo kō an nku nda xi xin nankihí kãmaha ndo. ¹² B'a tã tíma ajinnuu. Mjenuu nga s'enuu nkjin tikjá kjuanda xi tsjá Espirituhu Ntíaná. 'Yún ní n'e mjo nga nkjin katuma kjuanda xi kjésintjen xuta ninku.

¹³ Kui b'a maha, xi nchjaha kj'ai én xi tsjáha Espiritu, katankihí Ntíaná tu xi kãmaha ra ts'ínk'atiya én xi kuinchja. ¹⁴ At'aha tsa nk'ie nga kuinchjaka Ntíaná, kuinchja kj'ai én xi tsjana Espiritu, najmi ts'inchjén kjuankjink'unna. Tu animana tinchjakohó Ntíaná. ¹⁵ Kui nga, ¿mí ni xi ts'ian ni ma? Animana kuinchjakohona Ntíaná, tunga tã ts'inchjénná kjuankjintak'unna. Animana sékohona, tunga tã ts'inchjénná kjuankjintak'unna. ¹⁶ At'aha tsa tu animahi ní tín'etsjokoho ri Ntíaná kō as'ai tibasínñjuhi nku xi najmi be ni xi tín'ei, ¿nkú

ts'ín nkuhú ts'ín makoho ri yjoho nga ts'íintsjoho Ntíaná nk'ie nga najmi tímankjihin ni xi tichubai? ¹⁷ At'aha kjuaxi nga nda ts'ín t'n'etsjoihi Ntíaná nga b'a t'n'ei, tunga najmi tichjusintjenni nda xinkuu.

¹⁸ Tsjahá máb'achj'ihí Ntíaná nga 'yún nchja sa kj'ai én xi tsjana Espiritu nga jun. ¹⁹ Tunga nk'ie nga ma ñjakúka xuta ninku, tu sahá mjena kuinchja tsa tu un tsu'ba én xi kuitjujin kjuankjintak'unna nga te mij tsu'ba én xi najmi ch'a kamankjihin. At'aha én xi bitjujin kjuankjintak'unna, kui xi tsjaníyáha xuta xingisoo.

²⁰ Jun já nts'e, najmi b'a tu ts'ín n'enkjintak'un xi nkú ts'ín ts'innkjink'un jántí xi. Xi nkú ní ts'ín je tjíyaha ntí xi, b'a ní ts'ín je kas'eyanuu, tunga n'enkjintak'unnú xi nkú ts'ín ts'innkjink'un xuta xi chá. ²¹ B'i ts'ín tjit'a xujun kjuatexumoo:

Kj'ai én kó kj'ai xuta xi xin nankihi
ts'inchjén nga kuinchjaka xuta xu'bi.
Tunga ndaha tsa b'a ts'ian,
najmi kuasínñjuna, kitsú Ntíaná.

²² Kui b'a maha, kj'ai én xi tsjá Espiritu nga nchja xuta, kui xi bakúchji nga'yuhun Ntíaná ngandaha xuta xi najmi s'ejihin Ntíaná, najmi ngandaha xi ja s'ejihin. Tunga én xi tsjá Ntíaná nga n'ekjas'ehen xuta, kui xi 'bai ngandaha xuta xi ja s'ejihin, najmi ngandaha xi najmi s'ejihin.

²³ Tsa tíma ñjakú xuta ninku kó tsa ngayjee kuinchja kj'ai kj'ai én xi tsjáha Espiritu, kó tsa as'ai kjuas'en yó xuta xi najmi be ni xi t'n'o kó tsa xuta xi najmi s'ejihin Ntíaná, ¿a najmi b'ahá kuitsu nga lukuu? ²⁴ Tunga tsa ngatentoo t'n'ekjas'on én xi títjánuu Ntíaná, tsa as'ai kjuas'en yó xi najmi s'ejihin kó tsa xi najmi be ni xi t'n'o, nk'ie nga kuint'é ni xi tichubo, b'a kuitsu animaha nga tjihin ngatitsun kó nga n'enijéhe ra ni xi tjehe. ²⁵ S'ejña chji ni xi t'jintu'má animaha kó kuasínkunch'in nga ts'íintsjoho Ntíaná kó b'a kuitsu nga kjuaxi nga Ntíaná tijnajinnuu.

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú n'e aya ninku

²⁶ Kui nga, ¿nkú kuixáán ni, já nts'e? Nk'ie nga ma ñjakúko xinkiu, tjin xi se, tjin xi bakúyaha xuta xingisoo, tjin xi tsuya ni xi b'ejña chjihí Ntíaná, tjin xi nchja kj'ai én xi tsjáha Espiritu, kó tjin xi ts'ínk'atiya éen. Ngatentee ni xi n'oo nga nkúnkú, b'a n'oo tu xi chjúsintjehennu xuta ninku. ²⁷ Tsa tjin xi kuinchja kj'ai én xi tsjáha Espiritu, tsa jo kó santaha tsa jan katuma. Nkúnkú b'a incha kats'ín kó nku xi kats'ínk'atiya éen. ²⁸ Tsa najmi tjin xi maha ts'ínk'atiya éen, xi nchja kj'ai én xi tsjáha Espiritu tu sahá jyu kat'ejña. Kanchjako suba yjoho kó kanchjako Ntíaná.

²⁹ Kó máha xi ts'ínkjas'en én xi tsjáha Ntíaná, tsa jo kó tsa jan katuma kó xuta xingisoo kats'innkjink'un sisin nkú tsuhu ra ni xi t'nt'é. ³⁰ Kó tsa nku xi kab'ejña yó Ntíaná k'ujéña chjihí kj'ai ni, kandjén jyu xi t'inchjo. ³¹ B'a ts'ín nkúnkú jun kama n'ekjas'on én xi Ntíaná tsjánuu tu xi ngatentoo chahanu kó sakú nga'yunnuu. ³² Xi kik'ajihí kjuanda nga ts'ínkjas'en én xi tsjáha Ntíaná, kui xi t'ihin nga skue chubá nga kuinchja. ³³ At'aha kjuajyu tsjoho Ntíaná, najmi ni xi n'ejnu n'et'a.

Xi nkú ts'ín tijnaha ngayjee xuta ninku xi ts'e Ntíaná, ³⁴ jminchjün t'ihin nga ngjuén jyu aya ninku. At'aha najmi t'ihin kjuá tsa kuinchja. Kant'é éhen x'ihin xi nkú nga titsu kjuatexumoo. ³⁵ Tsa tjin ni xi mjehe skue, ni'yaha kandjásajayahá x'ihin. At'aha najmi nda tjin tsa ajihin xuta ninku kuinchja nku tachjuún.

³⁶ ¿A ajinnuuhú kich'atuts'ihin ra nga kis'enijmí éhen Ntíaná? ¿A tu nkuhú jun xi kin'ekjóhon éen? ³⁷ Tsa tjin xi b'a maha nga Ntíaná tsjáha éhen kó a

ra tsa kui xi kits'ínkjáihin nku kjuanda xi tsjá Espiritu, kui xi kats'ínkie nga kjuatéxumaha Nda Ntjaná xi tíb'et'ánuu ei. ³⁸ Tsa tjín xi najmi ts'ínsihin ni xi tíb'et'ánuu ei, najmi tu n'esihuun ko kui.

³⁹ Kui b'a maha, já nts'ena, katuma mjenuu nga Ntjaná katsjánuu éhen nga n'ekjas'on ko najmi tu b'ech'óhoo xi kuinchja kj'ai én xi tsjá Espiritu.

⁴⁰ Ngatente ni xi n'oo, n'esisiun ko tankínko ch'ich'iun.

15

B'i ts'in kits'ínkj'áitsjehen Pablo xuta ninku Corinto ni xi tjun tsakúyaha

¹ Ko nd'ai já nts'e, mjena ts'ínkj'áitsjennuu én nda tsuhu Nda Ntjaná xi y'enijmínuu, xi kin'ekjóhooon ko xi ndjá tinchajiun. ² Kui én nda tsu xu'bi ts'ín nga k'uankinuu yjonuu. B'a kama tsa n'etjusun én xi y'enijmínuu. At'aha tsa najmi, tsuhu ra ma nga tu kjuandahá kis'ejinnuu éen.

³ Títjun kits'ínkj'ás'énuu én xi kits'ínkjáihin, nga ngat'aha ngatitsunná k'iehen Cristo. B'a kama xi nkú ts'ín tjít'a xujun éhen Ntjaná. ⁴ Kis'eyanji ko nistjin xi ma jahan j'áíya ngáha ra ngabayoo, xi nkú ts'ín tjít'a xujun éhen Ntjaná.

⁵ Tsakúchjihí yjoho Pedro ko askahan já postru xi te joo. ⁶ Askahan nkuhú nga tsakúchjihí ra yjoho ts'ati un unchan já nts'ee. Nkjin maha xi tjintu sa xi incha kieke Nda Ntjaná ko k'ua xi ja k'ien. ⁷ As'ai ta tsakúchjihí yjoho Santiago ko askahan ngayjee já postru.

⁸ Ko xi fekuhu, askahan kjin tsakúchjina yjoho. ⁹ At'aha b'a xian nga an xi 'yún ichí sa ajihín já postru ko najmi ma k'an tsa nda postru xihín yjona, at'aha kitsjennkí unkie xuta ninkuhú Ntjaná. ¹⁰ Tunga tu ngat'aha ní kjuandaha Ntjaná tsichu mahana yáha an nd'ai, ko najmi tu kjuandahá kitsjana kjuandaha Ntjaná. An xi 'yún kits'inxá sa nga ngayjee já postru xingisoo. Tunga najmi ahán xi b'a kits'ian. Kjuanda xi kik'ai nína, kui xi b'a kits'íun. ¹¹ Kui b'a maha, tsa an ko tsa já postru xingisoo, én nda tsuu y'enijmí ko kui xi kis'ejinnuu.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga kj'uaíya ngáha ra xuta xi ja k'ien

¹² Tunga tsa ni xi tís'enijmíhi nga j'áíya ngáha ra Cristo ngabayoo, ¿nkú ts'ín b'a tijncha tsuhu k'ua xi tjín ajinnuu nga najmi ta kj'uaíyaha ra xuta xi ja k'ien?

¹³ At'aha tsa najmi kj'uaíyaha xuta xi ja k'ien, ta ndaha Cristo najmi j'áíyaha ngabayoo ma. ¹⁴ Ko tsa najmi j'áíyaha Cristo ngabayoo, kui xi tsuhu ra ma nga tu kjuandahá tíb'enijmí ko nga tu kjuandahá tís'ejinnuu éen. ¹⁵ Tsa ni xi b'a tjihin ní, já tsank'á ní jin, at'aha najmi b'a tjín ni xi túbixinyai. B'a tíxian at'aha jin tsixinyai nga Ntjaná kits'ínkj'áíyaha Cristo ngabayoo, tunga tsa najmi ta kj'uaíyaha ra xuta, kui xi tsuhu ra nga najmi j'áíyaha Cristo.

¹⁶ At'aha tsa najmi ta kj'uaíya ngáha ra xuta xi ja k'ien, ta ndaha Cristo najmi j'áíyaha. ¹⁷ Tsa najmi j'áíyaha Cristo ngabayoo, tu kjuandahá kis'ejinnuu ni xi kis'ejinnuu. Tu yje tintsúbajihín so ngatitsunnuu b'a. ¹⁸ Ko ta ja kindyja xuta xi k'ien xi kis'ejihín Cristo. ¹⁹ Tsa ni xi tu eihí asunntej tichuyáá ni xi sakúná at'aha s'ejinná Cristo, tu xí kintehé tsjéheén ngayjee xuta xi ta tjín asunntej b'a.

²⁰ Tunga j'áíya kjuaxihí ra Cristo ngabayoo. Kui xi nkú joyaha chan xi tjun xi 'bahí Ntjaná, at'aha kui xi tjun j'áíyaha ajihín xuta k'ien. ²¹ At'aha xi nkú ts'ín ngat'aha ni xi kits'íhin nku nda j'aikjas'eheh ngabayoo, b'a ta ts'ín ngat'aha ni xi kits'íhin kj'ai nda kj'uaíyaha xuta ngabayoo. ²² Xi nkú ts'ín ngat'aha ni xi kits'ín Adan fesuhun ngayjee xuta, b'a ta ts'ín ngat'aha ni xi kits'ín Cristo n'ek'íentu tík'un síhin ngayjee xuta.

²³ Tunga f'áiyahá ra nga nkúnkú xi nkú ts'ín kanéhe. Tjun j'áiyaha Cristo ko askahan nk'ie nga kj'uaí ngáha kj'uaíyaha xuta xi ts'e. ²⁴ Nk'iehé kuitjusunyje ni xi kama asuntee. Tjun ts'ínkje Cristo ngayjee xi batéxuma ko ngayjee xi tjihin xá ko xi tjihin nga'yún, ko askahan ts'ínkjas'en má batéxuma aya ntsja Ntíaná xi Na'miná maha. ²⁵ Tjihin nga kuatéxuma Cristo santaha nkúhu nga k'uéntu kinte sjai ngayjee xi tífi kontraha. ²⁶ Kontra xi kfekuhu nga n'ekje, kui xi ngabayoo.

²⁷ At'aha Ntíaná kits'ínk'iéntu kinte sjai Cristo ngayjee ni xi tjin. Tunga nk'ie nga b'a títsu éhen Ntíaná nga kin'ek'iéntu ngayjee ni xi tjin kinte sjai Cristo, tinchja chji chji nga najmi ko Ntíaná xi tijn kinte sjai Cristo, at'aha kui xi b'a kits'ín. ²⁸ Ntíaná kits'ínkjas'ehen aya ntsja Cristo ngayjee ni xi tjin, ko nk'ie nga kits'ínk'iéntu Cristo ngayjee ni xi tjin kinte sjai, as'ai ko ta Cristo xi Ntíhi Ntíaná ts'ínkjas'ehen yjoho Ntíaná. B'a ts'ín Ntíaná nkuhú kui kama ts'ehé ngayjee ni xi tjin.

²⁹ Tjin xi baténtá yjoho ngajoho xuta xi ja k'ien. Tunga tsa najmi kj'uaíyaha xuta xi ja k'ien, ¿á ngajoho xuta xu'bo incha baténtáha yjoho xi b'a ts'ín?

³⁰ Ko jin, ¿á t'ín'ekjáhín rí ni ch'onk'un xi tímat'ain tehenteheni? ³¹ An bi, já nts'e, xki nistjin tíjñajihín ngabayoo. Kjuaxi ni xi tíxinnuu xi nkú ts'ín kjuaxi nga tsjo mana nga s'ejinnuu Nda Ntíaná Jesucristo. ³² Nanki Efeso kis'ekona kjuasti já xi b'a ts'ín kjan xi nkúhu chu kjan, tunga tsa najmi ta kj'uaíya ngáha ra xuta xi ja k'ien, ¿mí nihi xi tsijnena nga b'a kits'ian? Tu sahá b'a n'ée xi nkú incha tsu k'ua já: “S'já ko chineé, at'aha ndyjunní kuayáá.”

³³ Najmi tu 'bainto tsa tjin xi k'uanachannuu. Yo nga b'a tsu én: “Xi tsjenko xuta xi ch'onk'un, ta ch'onk'un bitju.” ³⁴ N'ek'óntjaiyo kjuankjintak'unnuu ko najmi tu n'o ngatitsun. At'aha tjin ajinnuu xi najmi be ni xi ts'e Ntíaná. B'a tíxinnuu tu xi kama subahannuu.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nkú kama nk'ie nga kj'uaíya ngáha ra xuta xi ja k'ien

³⁵ Kutsa tjihín xi b'a kuitsu: “¿Nkú kama nk'ie nga kj'uaíya ngáha ra xuta k'ien? ¿Mí yjonintehe xi k'ua ngáha?”

³⁶ Ji nda nchini xi b'a tibixín! Ni xi b'entjei najmi kuasu tsa najmi tíjñun kuayá. ³⁷ Najmi ni xi stjókjóo b'entjei. Xujmá ní b'entjei, tsa xujmá tuniñu ko tsa kj'ai xujmá. ³⁸ Ntíaná tsjáha xujmóo yjoninte xi mjehe. Nga nkúnkú xujmóo tsjáha yjoninte xi kanéhe.

³⁹ Najmi tu nku chuba yjoninte xi tjin. Kj'ai k'un yjonintehe xuta ko kj'ai k'un xi ts'e chu. Kj'ai k'un ngá xi ts'e nisee ko ta kj'ai k'un xi ts'e tiu. ⁴⁰ B'a ta ts'ín kj'ai k'un ni xi tjin nk'a ján ko xi tjin t'anankiu. Tsjo k'un xi tjin nk'a ján ko tsjo k'un xi tjin t'anankiu, tunga kj'ai kj'ai kjuatsjo xi tjihin. ⁴¹ Ts'íu kj'ai ts'ín bat'ai, ko sóo kj'ai ts'ín bat'ai, ko niñuu kj'ai ts'ín bat'ai ngá. Ko nga nkúnkú niñu xi tjin kj'ai kj'ai ts'ín bat'ai.

⁴² B'a ta kama nk'ie nga kj'uaíyaha xuta ngabayoo. S'eyanji yjoninte xi maha batsun, tunga yjoninte xi kj'uaíya ngáha ra najmi ta kamaha ra kuatsúhun.

⁴³ S'eyanji ni xi najmi chumi ni chjihí ra, tunga nk'ie nga kj'uaíya ngáha ra s'ehé kjuachánka. S'eyanji xi najmi tjihín nga'yún, tunga nk'ie nga kj'uaíya ngáha ra s'ehé nga'yún. ⁴⁴ S'eyanji yjoninte xi kich'aá nd'ai, tunga kj'uaíya ngáha ra yjoninte xi Espirituhu Ntíaná k'uénda xi nkú ts'ín mjehe. Tsa tjin yjoninte xi nkúhu xi kich'aá, ko ta tjin ngá xi k'uénda Espirituhu Ntíaná.

⁴⁵ B'a ts'ín tjit'a xujun éhen Ntíaná: “Nda xi tjuun kin'enda ko y'eña t'ík'un.” Kui xi Adan. Tunga Adan xi fekuhu, xi Cristo, kui xi tsichu ma Espiritu xi ts'ínk'iéntu t'ík'un xuta. ⁴⁶ Tunga najmi kjuatík'un xi tsjáha Espiritu xi tjun. Títjun ní kjuatík'un xi tsjá asuntee, askahan kjuatík'un xi tsjá Espiritu.

⁴⁷ Nda xi tjuun ndyjo t'anankiu kin'endakoho, tunga nda xi ma joho ndjiojmi jan nibaha. ⁴⁸ Xi nkú tjín nda xi kin'endakoho ndyjo t'anankiu, b'a ta k'un ngayjee xi ts'e t'anankiu. Ko xi nkú tjín nda xi nibaha ndjiojmi jan, b'a ta k'un ngayjee xi ts'e ndjiojmi jan. ⁴⁹ Xi nkú ts'ín tjíyaná nd'ai xi nkúhu nda xi kamandakoho ndyjo t'anankiu, b'a ta ts'ín s'eyaná xi nkúhu nda xi kin'e nibaha ndjiojmi jan.

⁵⁰ Jun já nts'e, tíxinyanu nga yjoninte xi kich'aá nd'ai najmi kama kjuas'enjin nga Ntíaná kuatéxumaha. Ta ndaha ni xi maha batsun najmi ma sakúntehe ajihin ni xi najmi maha batsun. ⁵¹ Xinya manuu ni xi tjíña 'maná. Najmi ngatenteé kuayáá, tunga ngatenteéhé k'óóntjaiyaá. ⁵² Xi nkú ts'ín kitsa b'echjáá ko chjux'áá tunkaán, b'a ts'ín kitsa k'óóntjaiyaá nk'ie kjuane tjio xi fekuu. At'aha kjuane tjioo, as'ai kjuaiyaha ngabayoo xuta xi ja k'ien tu xi najmi ta kuayá saha, ko ñá ta k'óóntjaiyaá. ⁵³ At'aha yjoninte xi kich'aá nd'ai xi maha batsun tjihin nga yjoninte xi najmi maha batsun kama. Yjonintená xi maha 'me nd'ai tjihin nga yjoninte xi najmi ta kuayáha kama.

⁵⁴ Nk'ie nga yjonintená xi maha batsun kama yjoninte xi najmi maha batsun, ko nk'ie nga yjonintená xi maha 'me kama yjoninte xi najmi ta kuayáha, nk'iehé kuitjusun én xi tjít'a: Ja kuan'ekje ngabayoo, ja kuan'e nganaha.

⁵⁵ Ji ngabaya, ¿má ni nga kin'e nganai?

Ji ngabaya, ¿má ni nga'yún

xi n'ek'ienkohoni xuta?

⁵⁶ At'aha ngabayoo ts'ínchjén ngatitsuun nga ts'ínk'ienkohoni xuta, ko ngatitsuun ts'ínchjén kjuatéxumoo nga bakúchji ni xi 'mihi ngatitsuun. ⁵⁷ Tunga máb'achjhi ra Ntíaná, kui xi tsjáná nga n'e nganaáha ngabayoo ngat'aha ni xi kits'ín Nda Ntíaná Jesucristo.

⁵⁸ Kui b'a maha, já nts'ena xi 'yún tjona, ndjá tincho ko tjen nga'yúhuun yjonuu. Tehente tankínko ndju so xáha Nda Ntíaná. Yo nga najmi xá tiya tín'o nga Nda Ntíaná tín'exát'ohoo.

16

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga n'esúhun toon chje xuta ninku Jerusalen

¹ Máha ngat'a ts'e toon chje xi tíasúhun xuta ninku Jerusalen, b'a ta n'oo xi nkú nga kixihin xuta ninku xi tjintu nanki xi tjín ante Galacia. ² Xi nkú tjín mahanu, xki tuminku t'ejña t'axiún ichi toon nga nkúnkú. Xi nkú tjín sakúnuu, b'a tjín t'ejña t'axiún. Ch'atjó toon tu xi nk'ie nga kuichusehenuu najmi tjihin nga chjasúhun toon chje.

³ Nk'ie nga kuicha yo ts'ínkjía nanki Jerusalen xuta xi jun chj'ajiun ko tsjaha xujun má nga an tób'exá, tu xi ngjuaikoho ra toon xi kin'esúun xuta ninku xi tjín jan. ⁴ Tsa nda tjín nga ko an kfían yo, ta ts'inka niyá jóo.

B'i ts'ín kitsúya Pablo ni xi tjíndaha nga ts'ín

⁵ Kfínsenuu, tunga nk'iehé nga kjuá ante Macedonia kfínsenuu, at'aha tjihin nga kjuá nanki xi tjín yo. ⁶ Kutsa nkjihín nistjin kúatejñajinnuu nga kuicha yo. Kutsa yohó ts'ínkj'a nistjin chunch'óon, tu xi b'a ts'ín kama kuisingkohonú má xi tjeheh kfín ngáhana askahan. ⁷ At'aha najmi mjena tsa tu skuehenuu nga kjuá yo. Mje nína nkjin nistjin kúatejñajinnuu. B'a ts'ian tsa Ntíaná tsjántena. ⁸ Tunga kúatejñaná nanki Efeso santaha nkúhu nga kuichú S'í Pentekoste, ⁹ at'aha sakúntena nga ts'inxá sisan, ndaha tsa nkjin maha xi fi kontraha ni xi títs'ian.

¹⁰ Tsa kuichúsenuu Timoteo yo, nda n'e n'ekjóhon tu xi tsjo k'úéhe ra nga k'úejñajinnuu. At'aha ta xáha Nda Ntíaná títs'ín xi nkúhu an. ¹¹ Kui nga najmi

tū 'bainto tsa tjin xi tū tohón kamaha ndo. Tū sa ní t̄s̄inkoo tū xi nda ts'ín kats'ínndjuúhu n̄iyáha nga kj'uaísehena ei. Kas'ehe k̄juajyu nga kanibá, at'aha t̄ikuyá nga kj'uaíko já nts'eé xingisoo.

¹² Máha nda nts'eé Apolo, b'a kixin n̄kjúhūn nga nḡjuaike já nts'eé xi nḡjuait̄subek'ún̄nuu, t̄unga najmi kits'ín yuhú nga nd'ai nḡjuai. Nk'ie rú nga sakúntehe, nk'ie rú nga nḡjai.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujuin

¹³ T̄intsuba ndo ko ndjá t̄inchajiun xi s'ejinná. Ndjá n'esjo yjonuu ko t̄jen nga'yúhūn yjonuu. ¹⁴ Ngayjee ní xi n'ekoo xinkju, katakúchji k̄juatjonuu.

¹⁵ Jun já nts'e, yo nga xuta xinkjín nda Estefana t̄jun kits'ínkjáih̄in éhen Nt̄ianá ajih̄in xuta xi t̄jín ante Akaya ko kitsjáha yjoho nga t̄incha basinko xuta n̄inku. ¹⁶ T̄ibankinuu nga t̄asinñjuhūu xuta xi b'a k'un xi nkúhu xuta xu'bi ko ngayjee xi ta kuihi xá xi ts'ín ko xi ts'ínkj̄as'ehen yjoho xóo.

¹⁷ Tsjo mana nga j'aisena Estefana ko Fortunato ko Akaiko, at'aha ngajonuu incha tsasinkona. ¹⁸ Kits'ín nga kikjenta animana xi nkú nga ta kits'ín ajinnuu. Xuta xi nkúhu xu'bi kayaha nga nda n̄kjún xá xi ts'ín.

¹⁹ T̄íts'ínkjinuu k̄juasuniña xuta n̄inku xi t̄jín ante Asia. Akila ko Priscila ko ngayjee xuta n̄inku xi ma ñjakú ni'yaha 'yún t̄íts'ínkjinuu k̄juasuniña jun xi ta s'ejinnuu Nda Nt̄ianá. ²⁰ Ko ngayjee já nts'eé xi t̄jín ei t̄íts'ínkjinuu k̄juasuniña. B'i ngján s̄uniñohoo xinkju.

²¹ An Pablo ntuna t̄ib'et'áhanuu k̄juasuniñana.

²² Tsa tjin xi najmi tjoho Nda Nt̄ianá Jesucristo, kui najmi nda katuma nginkun Nt̄ianá. ¡Nibái Nda Nt̄ia!

²³ Kas'enuu k̄juandaha Nda Nt̄ianá Jesucristo. ²⁴ Tjona ngatentoo jun xi nkú ts'ín Cristo Jesu tjoho ñá.

Xujun xi ma joho xi kits'ínkijihí nda postru Pablo xuta ninku Corinto

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjín nanki Corinto

¹ An Pablo, an xi kama nku nda postruhú Jesucristo at'aha Ntíaná b'a ts'ín kama mjehe. An ko nda nts'eé Timoteo tísuniñaihi jun xuta ninkuhú Ntíaná xi tintsuboo nanki Corinto ko ngatentoo xutaha Ntíaná xi tintsuboo nga ngúshun ante Akaya.

² Kas'enuu kjuanda ko kjuajyu xi tsjáná Ntia Na'miná ko Nda Ntíaná Jesucristo.

B'i ts'ín y'éjña chji Pablo nga Ntíaná kitsjáha nga'yúhún ajihín kjuanimá xi j'ajin

³ Kan'etsjoho Ntíaná, kui xi Ntíaha ko Na'mihí Nda Ntíaná Jesucristo. Kui xi Na'miná ko Ntíaná xi ma nímaha ñá ko xi tehente tsjá nga'yúnná. ⁴ Ajihín ngayjee kjuanimá xi tíbitjajíán tsjá nga'yúnná tu xi ko ta ñá ta kama k'uai nga'yúhún raá xuta xi kjuanimá tí'ajin. At'aha títsjá nga'yúnná Ntíaná, kui nga kamahaná k'uai nga'yúhún raá xuta.

⁵ Xi nkú ts'ín nkjin kjuanimá tíbitjajín ngat'aha Cristo, b'a ta ts'ín tse nga'yún xi tísakújinní Cristo. ⁶ Tu xi sakú nga'yún níhínuu ko tu xi k'uankihinu, kui nga tíbitjajíinní kjuanimá. Ko nk'ie nga tí'bai nga'yúnní, tí'bai nga'yúnní tu xi sakú nga'yúhúnuu. Kui nga'yún xi kuasinkonuu tu xi n'e chúkjuanuu nk'ie nga nibanenuu kju'un xi tíbitjajín. ⁷ Yai xi nkú ts'ín tjíyanuu. Kui niu xi tíma 'yún tak'uín. At'aha yai nga nkuhú bitjajíán kju'un ko b'a ta ts'ín sakú nga'yúnná.

⁸ Jun já nts'e, najmi mjeni tsa k'úé'mai kjuanimá xi tsitjajín ante Asia. Tu xí tsehé ni xi kamat'ajin nga ta santaha najmi ta tíchúkjuahani niu. “Ja najmi ta kuitjunkihi ná xu'bjí”, tsixíin. ⁹ B'a kamaní xi nkú maha já xi n'ek'ien. Tunga b'ahá kamaní tu xi najmi jin suba kama 'yún tak'uhunní yjoni. B'a ní kama tu xi Ntíaná kama 'yún tak'uhunní. Kui xi ts'ínkj'áiyaha xuta k'ien. ¹⁰ Ntíaná kits'ínk'ankiní nga ja ma kuayá ní ko behe tak'uín nga tu nku ts'ínk'ankihíní. Tu nkú b'ahá ts'ín.

¹¹ Chubantjai sahaní nk'ie nga chubakoo Ntíaná. At'aha tsa nkjin maha xi kúinchjantjainí nk'ie nga kúinchjako Ntíaná, ta nkjin kamaha xi tsjáha máb'achjihí Ntíaná ngat'aha nga nda títs'ínkoní.

B'i ts'ín kitsúya Pablo mí kjuaha nga tu xujuhún kits'ínkijihí ra xuta ninku Corinto

¹² Tsjo maní nk'ie nga chasej xi nkú ts'ín tintsu bai ko yai nk'ie nga naxu kin'eí ajihinnuu ko ajihín ngayjee xuta. Najmi ch'a kich'anachaihi. Nk'ie nga b'a kin'eí ajinnuu, kjuandaha ní Ntíaná kitsjáníyáni. Najmi xi nkú ts'ín tíjñaha xuta kitsjáníyáni. ¹³ Nk'ie nga n'ekj'íhi xujun, b'et'aihi ni xi kamankjinnuu nga n'eyo. Nda nkjún tjín tsa kamankjinyjenuu niu. ¹⁴ Ja tímankjinnuu ichí nd'ai nga nistjin nga k'uaí ngáha Nda Ntíaná Jesu tsjo kamanuu jin xi nkú ta ts'ín tsjo kamaní jun.

¹⁵ Tu ngat'aha nga ja be nga b'i tíma ajinná, kui nga kama mjehena nga tjun kfínseheuu tu xi sakúhunu kjuanda nga jo niyá kfíntsubek'úhunuuu.

¹⁶ Mjena kai nga tjun k'ua ajinnuu nk'ie nga kfíán ante Macedonia ko askahan ta kjuáísehé ngáhanuu nk'ie nga k'óoya ngáhana yo. B'a ts'ín kama kúisinkohonú nga ts'indjuú ngáhana niyána xi tjeheh ante Judea.

¹⁷ Kui b'a maha, nk'ie b'a ts'in y'endáhana, ¿a najmi kits'innkjín sisihín ra k'an? ¿A ra b'endáná ni xi ts'ian xi nkú ts'in b'éndá xutá ni xi ts'in, nga tá kuihi chubo "johon" ko tsa "najmi" tsu? ¹⁸ Ntíaná xi be nga najmi tá kuihi chubo "johon" ko "najmi" bixíhín. ¹⁹ At'ahá ajinnuu an ko Silbanó ko Timoteo y'enijmí Jesucristo xi Ntíhi Ntíaná, ko kui xi najmi tá kuihi chubo "johon" ko "najmi" títsu. Kui ní xi "johon" títsuná. ²⁰ At'ahá ngayjee ni xi tsuya tíjün Ntíaná nga ts'ín, kui xi bitjusun ajihín Cristo. Kui kjuaha ngat'ahá Cristo "b'a kat'e" bixíhinná tú xi sakúhu rá kjuachánka Ntíaná.

²¹ Ntíaná ts'in nga jun ko jin ndjá binchajián Cristo, kui xi j'áinná. ²² Kikj'áts'ená nga y'éñajin Espirituhu animaná. B'a ts'in yahaná nga n'ekjáhihín ni xi tsjáná askahan.

²³ Nginkun Ntíaná b'a tíxinnuu: Nk'ie nga najmi ngjisenuu nanki Corinto, najmi ngjia at'ahá najmi mjena tsjanuu kjuaba. Kataya tsa najmi kjuaxi ni xi tíxian. ²⁴ Najmi tín'e kjuayúhun rí xi nkú ts'in s'ejinnuu Ntíaná, at'ahá ja ndjá tincho. Tú sa ní tibusinkoihi tú xi s'ehenuu kjuatsjo.

2

¹ Kui nga b'a kixihinna nga najmi kfínsenuu, tú xi najmi kjuaba k'ueñáhihinnuu. ² At'ahá tsa tsjanuu kjuaba, ¿yá xi ts'ín nga k'úé tsjo tsjona? ¿A najmi nku tutuhú jun xi kitsjanuu kjuaba n'oo nga k'úé tsjo tsjona?

³ Kui nga kits'inntúhunuu tú xi najmi sakúhuna kjuaba nk'ie nga kujchusehenuu. At'ahá jun xi tjihin nga k'uainú kjuatsjo. Ko behe k'an nga kjuatsjona, kui xi tá kjuatsjonuu. ⁴ At'ahá ni xi y'et'ánuu nk'ie nga kits'inntúnuu, b'a ts'in y'et'á at'ahá tú xí bahá tjihin animaná ko tú xí nusihín tjíyaha kui chubo nga santaha íxí kikjínntaná. Najmi kits'inntúnuu tsa tú xi k'úé babahanuu. Kits'inntú nínuu tú xi chahanu nga tú xí tjohóna jun.

B'i ts'in kitsúya Pablo mí kjuaha nga tjihin nga n'endyjat'ahá rá ndá xi najmi nda kits'ün

⁵ Tsa tjín xi kits'in nga kik'ie babana, najmi tú nku an xi b'a kits'ínna. Nk'ie nga chasehe raá, ko ní jun b'a tá kits'innuu. Nk'ie nga chasehe raá tíxian, b'a tíxian tú xi najmi k'uatihí rá ni xi tíxian. ⁶ Nkjín maha xi tjín ajinnuu xi ja kits'ínk'íéchi ndá xi kits'ínk'íé babana. Najmi tá chúkjuaha rá. ⁷ Tú sahá n'endyjat'ohoo ndo ko tjon nga'yúhun tú xi najmi kjuaboo ts'ínkjet'ahá rá k'un. ⁸ Kui nga tibusinkoihinuu nga takúchji ngáha ruu ndo nga tjonuu.

⁹ ¿Á kits'inntúhunuu? Kits'inntúnuu tú xi skuehena tsa kúnú'yá'énú. ¹⁰ Xi n'endyjat'ohoo ko tá an ts'inndyjat'ahá. Tsa ni xi tjihin nga n'endyjat'a nku ni, ja kits'inndyjat'a. B'a kits'ian ngandanuu nginkun Cristo, ¹¹ tú xi najmi tjín xi nkú ts'in tsungijihin yjoho ndanindoo. At'ahá ja yaá xi nkú ts'in ch'on ts'in tjíyaha.

B'i ts'in kitsúya Pablo mí kjuaha nga najmi ts'andayaha rá nk'ie nga ngji nanki Troa

¹² Nk'ie nga tsichuk'ienijmía nanki Troa én nda tsuhu Cristo, ndaha tsa kitsjántena Nda Ntíaná nga k'uenijmía yo, ¹³ tunga najmi kis'eya tsjo tsjohó rá animaná, at'ahá najmi kisakúna nda nts'eé Títo yo. Kui nga "ja tífihina", kixihin rá xutá xi tjín yo ko ngjia ante Macedonia.

B'i ts'in kitsúya Pablo nga Ntíaná kits'inchjéhen nga ngjindjuko én nda tsuhu Cristo

¹⁴ Máb'achjíhi rá Ntíaná xi ts'in nga tehente n'e nganakoi Cristo Jesu ko nga jin títs'inchjénni nga tibusinkoi chji éhen. Kui éen xi nkú joyaha ni xi sinjne xi tíf'ánta tú má xi tje'hén ni. ¹⁵ Jin xi nkú joyaha ntaha chje sinjne

xi Cristo ts'ínkjas'eheh Ntíaná, xi tíf'ánta ajihin xi túb'anki kō ajihin xi tindyja. ¹⁶ Xi tindyjoo jne ngabaya tíf'ántaha jin kō kui ntō tít's'ínk'ieheh. Tunga jne kjuatík'uhún tíf'ántaha jin xi túb'anki kō tít's'ínk'íentu tík'uhun ntō. ¿Yá xi kamaha ts'ín xá xu'bjí? ¹⁷ Jin najmi b'a t'n'eí xi nkú incha ts'ín xi tibatéña éheh Ntíaná tū xi sakúhu rá ni. Ngayjehe ní animani b'enijmí Cristo. B'a n'eí nginkun Ntíaná xi kitsjá xáni.

3

B'i ts'ín y'éjña chji Pablo mí nihi xi y'aha ni xi y'enda Ntíaná nga tjuhun kō ni tsetse xi y'enda nd'ai

¹ Nk'ie nga b'a túbixín, ¿a jihín nda ts'ín tichubantjái yjoni? ¿A ra machjéhénni xi nkúhu xuta xi k'já'ái nku xujun xi nda ts'ín kuinchjantjaini tū xi jun n'ekjáihinni? ¿Kō a ra machjéhénni tsa jun n'endo nku xujun tū xi ts'ínkjáihinni xuta xingisoo? ² Jun ní xujun xi nda nchantjaini, kui xi y'éjñajinni Cristo. Be kō ts'inya ngayjee xuta, ³ at'aha ya chji chjihí nga jun xi xujun xi kits'ínntu Cristo xi jin kin'ekjas'ein. Najmi kin'entú xi nkú ts'ín n'entú xujun. Espirituhu ní Ntíaná xi t'jña tík'uun kin'entúkoho. Kō najmi ndjio kis'et'a éen. Ajin níná xi xutahá kis'et'a.

⁴ Cristo tít's'ín nga ma k'uín nga b'a kuixín nga b'a tjín ni xi túbixín nginkun Ntíaná. ⁵ Najmi tjínni nga'yún kuenta ts'ajin subai, tsa b'a kuixín nga ts'ajin ni xi mani n'eí. Ntía níná tsjáni nga'yún nga n'eí ni xi n'eí. ⁶ Kui xi y'éndani tū xi kama n'exájihin ri ni tsetse xi Ntíaná y'enda nga nda ts'ínkoho xuta xi ts'e. Ni xi tsetse, najmi nku kjuatéxuma xi t'jít'a niu. Ni xi tít's'ín ní Espirituhu Ntíaná niu. At'aha ngabaya fikóná kjuatéxuma xi kis'et'oo, tunga Espirituhu Ntíaná ts'ínk'íentu tík'unná bi.

⁷ Kis'ehe kjuachánka xá xi kis'ehe kjuatéxuma xi kis'et'a ndjio nga santaha xuta Israel xi kis'e nk'ie najmi kama tsase'a Moise tū ngat'aha kuachánka xi tibat'aijin ankjín, ndaha tsa najmi tse kamaha nga tsat'ai. Tsa kjuatéxuma xi kis'ehe xá nga ts'ínnijéhe rá xuta nga tjeheh ngabaya, tsa kui xi b'a nkjún ts'ín kis'ehe kjuachánka, ⁸ ¿a najmi 'yúhún nkjún ts'ín tjín saha kjuachánka ni xi ts'ín Espiritu?

⁹ Tsa kis'ehe kjuachánka xáha kjuatéxuma xi ts'ínnijéhe xuta, ¿a najmi 'yúhún tjín saha kjuachánka xáha én nda tsuhu Ntíaná xi ts'ín nga naxu tíma xuta nginkun Ntíaná? ¹⁰ At'aha kjuachánka xi kis'ejña nk'ie ja kindyja. B'a ts'ín mankjinná nga ch'achubakáá kjuachánka xi 'yún chánka sa xi t'jña nd'ai. ¹¹ Tsa kis'ehe kjuachánka ni xi najmi tse kamaha nga tsat'ai, ¿a najmi 'yúhún tjín saha kjuachánka ni xi najmi maha feya?

¹² At'aha yaj nga b'a tjín ni xi s'ejinni, kui nga najmi tjín ni xi tít's'ínkasín'yúhunní. ¹³ Najmi b'a n'eí xi nkú kits'ín Moise. Kui xi najyun y'é'makoho ankjín tū xi najmi skuéhe xuta Israel nd'íhi kjuachánka xu'bo, kjuachánka xi najmi tse kamaha nga tsat'ai. ¹⁴ Tunga kis'e jjuhún kjuankjintak'uhun xuta xu'bo. Kō santaha nd'ai, nk'ie nga incha ts'inya ni xi y'éndakoho Ntíaná nk'ie, b'a ma tsa tá kuihi najyūun b'é'ma kjuankjintak'uhun. Najmi kje chjuxihín najyun xi nkuhú Cristo maha kjexín. ¹⁵ Santaha nistjin nd'ai, nk'ie nga incha ts'inya ni xi y'ét'a Moise, kji'ma sa kjuankjink'uhun.

¹⁶ Tunga nk'ie nga s'ejihín xuta Nda Ntíaná, chjuxihín najyūun. ¹⁷ At'aha nkuhú Nda Ntíaná kō Espiritu, kō má nga t'jña Espirituhu Nda Ntíaná ndaíhi yjoho xuta. ¹⁸ Kui b'a maha, ngatenteé najmi tá t'jímaha ankjían. Xi nkú ní ts'ín ma chjiya sénnistjinná nku chutsín, b'a ts'ín bakuchjáá kjuachánkahá Nda

Nt̄ianá. Tíbichú maá xi nkú t̄jín k̄o xk̄i n̄istjin 'yún t̄sákú saná k̄juachánkaha. B'a t̄íts'ínk̄oná Nda Nt̄ianá xi Espiritu.

4

B'i ts'ín kitsúya Pablo xi nkú ts'ín y'énimí

¹ Kui nga najmi n'ekjehe r̄i tak'ūin, at'aha Nt̄ianá tsase n̄iman̄i nga kitsjáni xá xu'bi. ² Najmi t̄jín ni xi kin'ei xi suba man̄i. Najmi chumi nihi n'e'mái. Najmi k̄juamaña t̄ín'echjéin k̄o najmi t̄ín'ek'óntjaiyai éhen Nt̄ianá. Tíbixinya chji chji ní éhen Nt̄ianá xi naxu t̄jín. B'a ts'ín nginkun Nt̄ianá bakuchj̄ih̄i r̄i nkú k'ūin ngayjee xuta xi je t̄jintuyá k̄juankjintak'uhun. ³ Tsa b'a ma tsa t̄jña 'ma sa én nda tsuhu Nt̄ianá xi t̄íb'enijm̄i, t̄u ajih̄in ní xuta xi ndyja t̄jña 'ma.

⁴ At'aha nt̄ia xi batéxumaha asunntej kits'ín jyun k̄juankjintak'uhun xuta xi najmi s'ejih̄in Nt̄ianá t̄u xi najmi incha skuehe nd'íu, tsa kamankjih̄in én nda tsu xi t̄ítsuya k̄juachánkaha Cristo. At'aha nk'ie nga chasehéé Cristo, Nt̄ianá yaá. ⁵ Najmi j̄in t̄íb'enijm̄iyahani yjoni. T̄íb'enijm̄i ní nga Jesucristo xi Nda Nt̄ianá maha. Ngandanuu t̄ín'ei ni xi t̄ín'ei at'aha t̄jñajinni k̄juatjoho Jesu. ⁶ At'aha Nt̄ianá xi kitsjá k̄jua nga kuat'ai nd'íu má jyuun, kui xi ta kits'ínkat'ajinná t̄u xi b'a ts'ín chahaná k̄juachánkaha Nt̄ianá xi t̄ibat'ai ankj̄in Jesucristo.

B'i ts'ín kitsúya Pablo ni xi j'ajin

⁷ Kik'aini k̄juanchiná xu'bi, tunga b'ahá joya j̄in xi nkú joyaha ndj̄i ninte xi má nga t̄jñaya k̄juanchinóo. B'a kama t̄u xi s'ejña chj̄ihi nga Nt̄ianá ts'e nga'yún chánko k̄o najmi j̄in ts'ajin. ⁸ Nkj̄in t̄ikj̄a maha k̄juanima xi t̄iyai, tunga t̄sákú niyáhani. Kjintahani, tunga najmi t̄ifet'ahá ra k'ūin. ⁹ T̄jín xi yjanki unkieni, tunga najmi t̄íts'ín nga mahani Nt̄ianá. T̄jín xi 'yún t̄íts'ín'unni, tunga najmi t̄íts'ih̄in nga t̄ibayai.

¹⁰ T̄u má xi t̄jehén ni nga t̄ibank̄in, t̄a kuihi k̄juanima tibitjaj̄in xi nkúhu xi j'ajin Jesu nga k'ien, t̄u xi b'a ts'ín t̄a sakúchj̄ihi ajinni nga Jesu xi t̄jña t̄ik'un.

¹¹ At'aha j̄in xi t̄intsuba t̄ik'ūin, tehente t̄intsubaj̄in ngabayoo t̄u ngat'aha Jesu, t̄u xi b'a ts'ín t̄a sakúchj̄ihi nga t̄jña t̄ik'un Jesu ajih̄in yjoninteni, yjoninte xi t̄j̄hin nga kuayá ndyj̄un nkini. ¹² B'a ts'ín j̄in xi t̄ibayahani k̄o jun t̄ibintsuba t̄ik'un.

¹³ B'i ts'ín t̄jít'a éhen Nt̄ianá: “Kis'ejinna, kui nga kinchjahana.” K̄o j̄in b'a t̄a ts'ín t̄jintuyáni. T̄a s'ejinni, kui nga t̄a chubahani. ¹⁴ At'aha yaá nga Nt̄ianá xi kits'ínkj'áiya ngaha ra Nda Nt̄ianá Jesu ngabayoo, kui xi t̄a ts'ínkj'áiyakoná Jesu k̄o ts'ínkincháná nginkun. ¹⁵ Ngandanuu ngayjee ni xu'bi, t̄u xi nkj̄in xuta tsjáha ra máb'achj̄ih̄i Nt̄ianá t̄u ngat'aha k̄juanda xi t̄incha sakúhu. B'a ts'ín t̄ís'ejña chj̄ihi k̄juachánkaha Nt̄ianá.

¹⁶ Kui nga najmi n'ekjehe r̄i tak'ūin. Ndaha tsa t̄ifenki nga'yúhun yjoninteni, tunga xk̄i n̄istjih̄in t̄sákú nga'yúhun animani. ¹⁷ Ichí k̄o kutjuhú f'a k̄juanima xi t̄iyáá nd'aj, tunga kuih̄i niu xi ts'ín nga nku k̄juachánka xi t̄jña sín k̄o xi nda ts'ati sa sakúná. ¹⁸ Najmi ni xi t̄iyáá n'esih̄in. Ni xi najmi t̄iya nínáá kjintahana. At'aha ni xi ma chji t̄u t̄ifahá, tunga ni xi najmi ma chji s'ejña sín.

5

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga yjoninte tsetse ch'aa

¹ At'aha yjonintena, kui xi nkú joyaha nku ni'ya najyunte xi t̄intsubayaá ei asunntej. K̄o nk'ie nga kuatsún ni'ya najyuntee, yaá nga ndjiojmi ján ch'aa nku ni'ya xi 'yún nda xi tsjáná Nt̄ianá, xi najmi xuta kits'ínnda k̄o xi najmi maha batsun. ² Un t̄imaná nk'ie nga t̄intsubaá ei. Mangimjena n'ekj̄ih̄in

ni'ya xi k'uainá ndjiojmi ján. Kui xi nkú joyaha tsa najyun tsetse kamaná nga ndyjaá. ³ B'a ts'ín ndaha tsa chjúxiná ni'ya najyunte xi kich'aá nd'ai, najmi kisti chaná.

⁴ At'ahá nk'ie nga kich'a saá ni'ya najyunte xu'bi xi yjonintená, xí f'áitse'uhunná nga najmi tá chúkjuahaná. Nk'ie nga najmi mjená ch'aá yjoninte xi kich'aá nd'ai, najmi tsuhú rá tsa najmi mjená yjoninte. Ni xi mje nínáá, nga ch'aá yjoninte tsetse tú xi b'a ts'ín ni xi tǐjña tǐk'uun k'úéjñaha ngajohó ni xi maha 'me. ⁵ Kui ngat'oó kits'índahaná Ntǐaná kó kitsjáná Espirituhú, tú xi chá kixihiná nga n'ekjáihǐn ni xi tsjáná askahan.

⁶ Kui nga tehente ndjá tinchahaná kó yaá nk'ie nga tintsúbajin saá yjonintee, tintsúbá t'axíhǐn Nda Ntǐaná. ⁷ Tinimaá tú ngat'ahá xi s'ejinná, najmi ngat'ahá ni xi tíyaá. ⁸ Ndjá tincháá kó mangimjená nga tú sahá k'úéjñá t'axíaán yjoninte xi kich'aá nd'ai nga kuintsúbakaá Nda Ntǐaná.

⁹ Kui nga tú nkú mjehéná nga n'eé ni xi tsjohó Nda Ntǐaná, tsa ni xi tintsúbajin saá yjoninte xu'bi kó tsa ja kin'ekj'áíyaá. ¹⁰ At'ahá ngatenteé tǐhin nga kuicháá nginkun Cristo nga kuasehe ni xi kin'eé, tú xi n'ekjáihǐn ráá ni xi kanéná nga nkúnkáá, ni xi kin'eé nga tintsúbajían yjonintená ei asunntej, tsa nda kó tsa najmi nda kin'eé.

B'i ts'ín tsakúya Pablo ni xi kits'ín Cristo ngandaná

¹¹ Kui b'a maha, at'ahá yankjúin Nda Ntǐaná, kui nga tí'miya sisihǐn rǐ xutá nga tá s'ejihǐn. Ntǐaná be xi nkú ts'ín tǐyáni kó mjena nga kó tá jun xi nda animanuu choo xi nkú ts'ín tǐyáni. ¹² Najmi tá tǐchubantǐái ngáhanǐ yjonǐ, tsa tú xi jun n'ekjáihǐnnǐ. Tú sa ní tǐ'bainteǐ nga jun tsjo tímanuu jǐn. B'a ts'ín kama n'ek'óyahá ruu xi chubá tsjohó maha xi nkú ts'ín tíya, xǐ najmi nusihǐn xi nkú ts'ín tǐyahá.

¹³ At'ahá tsa jǐn xi lukujǐ tsu xutá, luku ní at'ahá xáha Ntǐaná tǐn'ei. Tunga ngandanuu, kui nga n'esisihǐnnǐ ni xi n'ei. ¹⁴ At'ahá kjuatjohó Cristo tǐjñajinnǐ kó tǐbatéxumanǐ. Behe tak'uǐn nga nkuhú maha xi k'ien ngandahá ngatentee xutá, kó kui nga k'iehe ngatentee xutá. ¹⁵ K'ien Cristo ngandahá ngatentee xutá, tú xi xi tǐjntu tǐk'uhun ja najmi tá kuenta ts'e suba k'úéntu tǐk'uhun. K'úéntu ní tú xi ts'íhǐn ni xi tsjohó Cristo. Kui xi k'ien ngandahá xutá kó j'áíya ngáha rá.

¹⁶ Kui nga najmi tá chasehe rǐ xutá xi nkú ts'ín basehe xinkjǐn xutá. Ndaha tsa nk'ie b'a tá ts'ín kichaseihǐ Cristo, tunga nd'ai najmi b'a tá ts'ín chasehe rǐ. ¹⁷ Kui nga xi nkuhú kamakó Cristo, kui xi xutá tsetse ngáha. Ja j'a ni chóo. Ja j'ai ni xi tsetse.

¹⁸ Ngayjee ni xu'bi Ntǐaná nibáha rá. Cristo kits'ínchjén nga tsichuk'ún ngáha ráá Ntǐaná. Kó jǐn kitsjá xáni nga k'úénijmǐhǐ xutá nga ja ma bichúk'un ngáha rá. ¹⁹ Tsuhú rá ní nga Ntǐaná kits'ínchjén Cristo nga kama kuichúk'un ngáha rá xutá xi tǐjín ngayjee asuntee, nga najmi ts'íinsihǐn jéhe. Jǐn kitsjánǐ nga k'úénijmǐ nga ja ma bichúk'un ngáha ráá Ntǐaná.

²⁰ Jǐn xi y'éxáni Cristo nga kuixínyajǐ éhen. Kui nga xi nkúhu tsa Ntǐaná tǐnchjakonuu nk'ie nga tǐchubakoihǐ. Ngajohó Cristo b'a tí'miǐhǐ nga t'endakoo Ntǐaná. ²¹ Cristo najmi kis'ehe ngatitsun, tunga tsasehé rá Ntǐaná xi nkúhu tsa ngatitsun kis'ehe. Ngandaná b'a kits'íhǐn Ntǐaná, tú xi tú ngat'ahá Cristo naxu kamahaná nginkun.

6

¹ Kui nga tǐbinchihǐ rǐ jǐn xi tǐn'exát'aihǐ Ntǐaná nga najmi tú tohón manuu kjuandahá Ntǐaná. ² At'ahá b'i tǐtsu éhen Ntǐaná: Nda chubá tsasinñjúhu,

tsásinkoho nistjin nga kits'ink'ankia xuta.

B'a tixinnuu nga nd'ai ja kich'aá chubaha Ntiana. Ja tinchajian nistjin nga tits'ink'anki xuta.

B'i ts'in kitsúya Pablo ni xi incha j'ajin tu ngat'aha xaha

³ Ndaha nku najmi tin'endyjajihin tsa tu xi ndyaha. B'a tin'ei tu xi najmi ch'on ts'in chubayanéhe xá xi tin'ei. ⁴ Tu sa ní ajihin ngayjee ni xi n'ei bakúchji nga Ntiana tin'exát'aihi. Tin'e chúkjuai nkjin tikjá kjuá'un kō kjuanima xi tiyai kō kjuaba xi tísakúni. ⁵ Tís'eni, nubayá tin'ekjas'enni, kō tíma ñjakúneni xuta nga tífi kontrani. Xá ndjá tin'ei, najmi tísuntuféi, kō kjintíá tiyai.

⁶ Naxu títbankinkoi yjoni kō mankjinni ni xi najmi chuba mankjina. Tjinni kjuatsenta kō n'etjóihi xuta. Tjñajinni Espirituhu Ntiana kō tjñajinni kjuatjo xi nda. ⁷ Én xi b'a tjín tichubai kō nga'yuhun Ntiana tjñajinni. Naxu tinchaj nginkun Ntiana, kui xi n'echjéin nga binsinkoi yjoni.

⁸ Tjín nga yankjúnni kō tjín nga najmi yankjúnni. Tjín nga nda ts'in chubantjaini kō tjín nga ch'on ts'in chubantjaini. Já tsank'a n'e manj, ndaha tsa én xi naxu tichubai. ⁹ Xuta xi najmi ch'a xi behe n'e manj, ndaha tsa ya sisinni. Xuta xi ja tíme n'e manj, ndaha tsa tintsuba tik'un sai. Tí'baini kjuanima, tunga najmi tábaya ní. ¹⁰ Tintsubai xi nkúhu tsa kjuaba tjinni, tunga tehentehé tjín tsjo tsjoni. Tintsubai xi nkúhu xuta xi x'an, tunga nkjihín maha xi ja kin'e nchinái. Tintsubai xi nkúhu xi najmi chumi nihi xi tjihin, tunga tjihinni ni.

¹¹ Jun xuta Corinto, jin ja kuachubako kixi kixihi. Tí'miyaihi ni xi tjñajin animani. ¹² Mje níni jun, tunga jun najmi b'a ts'in mjenuu jin. ¹³ Kui nga tinchajakohonuu xi nkúhu tsa ntina jun. B'a ta n'oo xi nkú nga tin'ei. B'a ta ts'in takúni ni xi tjñajin animanuu.

B'i ts'in kitsúya Pablo nga najmi tjihin nga nkuhú ts'ín mako yjoho xi s'ejihin Ntiana kō xi najmi s'ejihin

¹⁴ Najmi tu nkuhú n'e makoo yjonuu xuta xi najmi s'ejihin Ntiana nga ts'ínkonuu ni xi ts'e. At'aha, ¿a nkuhú mako xinkjín ni xi jee kō ni xi ch'onk'uun? ¿A mahá má ndzjeen kō má jyuun b'atjihin xinkjín? ¹⁵ ¿A mahá nda nchjako Cristo ndanindoo? ¿Mí ni xi nkuhú incha y'a xi s'ejihin Ntiana kō xi najmi s'ejihin?

¹⁶ ¿A kamahá ninkuhu Ntiana ts'ínkjáihin ntia xi ntsja xuta ts'ínnda? At'aha ñá xi ninkuhu Ntiana xi tjña tik'uun. B'i kitsú Ntiana nk'ie:

Kúatejñajihin kō kjuatsú'bajihin xuta xu'bo.

An xi kama Ntiahá kō kui xi kama xutana.

¹⁷ Kui nga b'a ta kitsú saha Ntiana:

Titjujúhuhun xuto, tankín t'axiún.

Najmi tu n'ekoo ni xi si nginkán,

kō b'a ts'in an nda ts'in ts'ínkjáinnuu.

¹⁸ An xi kama Na'minuu kō jun xi kamo ntina.

B'a títu Ntiana xi tjihin nga'yún.

7

¹ Kui b'a maha, jun xi tjona, ñá ts'añáá ni xi kitsúya títjun Ntiana nga tsjáha xuta xi ts'e. Kui nga n'e jehená yjoná nginkun Ntiana nga n'e t'axiáán ngayjee ni xi ts'insi yjonintená kō animaná. Katuma je kikjián nginkun Ntiana nk'ie nga chjankjáán.

B'i ts'in kitsúya Pablo nga tsjo tímaha ni xi nda ts'in j'ajin xuta ninku Corinto

² Tjennteni ajin animanuu. Ndaha nku najmi ch'on kin'eihj. Ndaha nku najmi kin'e'uihin. Ndaha nku najmi kich'anachaihi. ³ Najmi b'a tíxinnuu tsa tu xi s'entahanuu. At'aha xi nkú nga ja kixinnuu, jun xi tintsubajiun animani, tu xi nkuhú ch'ahaná xinkíá ndaha tsa kuintsubaá kō ndaha tsa kuayáá. ⁴ Ma k'an nchjako kixi kixinnuu kō tsjo mana jun. Ajihin ngayjee kjuanima xi tíyai, 'yún tísakúna nga'yún kō títsejihinna kjuatsjo.

⁵ Nk'ie nga jái ante Macedonia, ndahachí najmi kin'ekj'áiyai. Tu sa ní kjuasti kisakúni tu má xi tje'hén ni. Incha kikjanko xinkjín xuta xi tjintundáini kō tsinkjunyai. ⁶ Tunga Ntíaná xi tsjá nga'yúhun xuta xi tjihin kjuaba, kui xi kitsjá nga'yúnni nga kits'ín nibáseni Tito. ⁷ Najmi tu nku nga kiyai Tito nga kisakú nga'yúnni. Ta kisakú nga'yún níni nga kitsúyani xi nkú ts'ín kisakú nga'yúhun ajinnuu. Kitsúyani nga 'yún mjenuu cha ngáhanj kō nga nusin tjintuyánuu kō nga kjintahánuu an. Kui niu xi kits'ín nga 'yún kis'e sana kjuatsjo.

⁸ Ndaha tsa kits'ínk'íé babanuu xujun xi kits'ínkjínuu, tunga najmi ta kjintahana nd'ai. Kjuaxi nga kis'entana nga tjuhun, at'aha kamankjinna nga kik'ie babanuu kutju ngat'aha xujun xi kits'ínkjínuu. ⁹ Tunga nd'ai tsjo tímana, najmi tu ngat'aha nga kik'ie babanuu, tu ngat'aha ní nga kui kjuabo kits'ín nga tsankinchj'a ngáha ruu animanuu. Kik'ie babanuu xi nkú ts'ín sasihin Ntíaná. Kui nga najmi chumi ni ch'onk'uhun xi kin'ehe ri. ¹⁰ At'aha kjuaba xi nibáha ra Ntíaná ts'ín nga bankíh'aha raá animaná. Kui niu xi ts'ín nga b'ankiá. Kui nga najmi tjín xi nkú ts'ín un kamaha tak'aán nga kui kjuabo nibanehená. B'a tíxian at'aha kjuaba xi tsjáná asunntee, kui xi ts'ínk'ienná.

¹¹ Chasoo ni xi kits'ínkonuu kjuaba xi kits'ín nibánuu Ntíaná. Tu xi kj'áihí ts'ín kis'eyanuu. Nku tutuhú nga b'a kamanuu, kiyo nga najmi chumi nihi tjenna. Santaha kichubantjáínú. Kama stinnuu kō tsinkjun ngat'aha ni xi kama kai. Kama mjenuu nga chanú kō kik'ohó xi nkú ts'ín tjeheh ra nda xi ch'on kits'íun. Nk'ie nga b'i nkjún kama, tsakuchjúu nga najmi kō jun y'ahanuu ni ch'on tjín xi kamo. ¹² Kui nga ndaha tsa kits'ínkjihinuu xujun xu'bo, najmi b'a kits'ian tu ngat'aha xi ch'on kits'ín kō ta ndaha ngat'aha xi ch'on kin'ehe. B'a ní kits'ian tu xi chaha nginkun Ntíaná nga kjintahánuu jin. ¹³ Ni xi kamo kitsjá nga'yúnni.

Kō najmi tu nku ni xu'bi xi kitsjá nga'yúnni. Ta tu xí tsjo ní kamanj nga kiyai nga tu xí tsjohó tjihin Tito at'aha kisakú nga'yúhun nga y'ejñajinnuu. ¹⁴ Ja ní b'a kixihin Tito nga tsjo mana jun, kō b'a tjín ni xi kixian. Najmi tíya tsank'ána. Xi nkú ts'ín kjuaxi ngayjee ni xi tsixihin, b'a ta ts'ín kjuaxi ni xi kik'ihin Tito nga tsjo manj jun. ¹⁵ Tito 'yún tjo ts'atihj jun nd'ai, at'aha f'áitsjehen xi nkú ts'ín ngatentoo kinu'yá'óhōon kō xi nkú ts'ín nda kin'ekjóhōon kō kiyankjún. ¹⁶ Tsjo mana, at'aha be nga ma ma 'yún tak'unnuu.

8

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga tjihin nga kamakúhu toon chje xuta ninku xi tjín ante Judea

¹ Kō nd'ai, já nts'e, mjeni nga choo xi nkú ts'ín Ntíaná títsjáha kjuandaha xuta ninku xi tjín ante Macedonia. ² Ndaha tsa ndjá kjuanima xi tíincha satéjin nga tíchjut'ayák'un, tunga tsjohó tjintuhu. Kō ndaha tsa x'an nkjún, tunga incha kits'ínsuhún toon chje xi nkú joyaha tsa nchiná.

³ Be nga ngayjehe k'un incha kitsjá. Xi nkú tjín kamaha kitsjá, kō santaha y'ésun saha nga kitsjá. ⁴ Yún tsankini nga kj'uaainteihj nga sakút'aha kjuatsjo xu'bi tu xi kuasinkoho xuta xi s'ejihin Ntíaná xi tjintu ante Judea. ⁵ Kō najmi tu nku ni xi tsixin nga ts'ín incha kits'ín. At'aha tíjun tíjun incha kitsjáha

yjohō nga incha tsjénnki Ntíaná, kō tā incha kitsjáha yjohō nga kamakonj xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná.

⁶ Kui nga tsinchihi ri Tito nga ts'ínndjuúhu xá nda xi kik'atuts'ihin ra ajinnuu, nga k'uénda chje nda xi tín'esún. ⁷ 'Yún nda n'o ngayjee ni xi n'o. S'ejinnuu Ntíaná. Chubanjmíyahanu ni xi ts'e Ntíaná. Mankjinnuu éhen Ntíaná. Tjindanuu yjonuu nga kuisinkoo xuta xi kj'ai. Tjonuu jin. Kui nga xi nkú ts'ín tehente nda n'ehenu ni xi n'o, b'a tā ts'ín nd'ai nda n'esún ngó toon chje xu'bi.

⁸ Najmi b'a tíxian tsa tjíhin kjua'yún nga b'a tā n'oo. Ni xi mje nína, nga chōo ni nda xi tíncha ts'ín já nts'eé xi k'oo tu xi b'a tā ts'ín kuakúchjihinu nga tā ngayjee animanuu tñibáha kjuatjonuu. ⁹ Ja yo kjuanda xi y'a Nda Ntíaná Jesucristo nga j'ai, nga ndaha tsa tu xi nk'ahá tjen tunga ts'asje x'ahán yjohō ngandanuu, tu xi ajihin kjuax'an xi kis'ehe ra kisakúhunuu kjuanchiná.

¹⁰ Tsjanuu nku kjuatéxuma at'aha kjennuu niyá nga chōo kui ni. Nk'ie nú jun tjun kama mjenuu nga n'esún toon chje kō jun tjun kin'esún. ¹¹ Kui nga n'endjuúhunu nd'ai ni xi kich'atuts'ihinruu. Xi nkú ts'ín ngayjehe k'un kama mjenuu nga b'a n'oo, b'a ts'ín ngayjehe k'un xi nkú ts'ín tísakúnuu tjon niu nd'ai. ¹² At'aha tsa ngayjee animaná tí'baá, kō tsa tí'baá xi nkú tjín tísakúná, Ntíaná ts'ínkjáihin ni xi tí'baá. Najmi títbankiná ni xi najmi tjínná.

¹³ Najmi b'a tíxian tsa jun tjíhin nga kuitjájiun kjuanima kō tu sa kj'aihí ngá xi nda ts'ín k'úentu. Ni xi nda ní tjín nga nkuhú nga nda ts'ín kuintsuboo. ¹⁴ Nd'ai tjínnuu kō kama k'uohō ni xi ndyjat'aha xuta xu'bo, kō kj'ai nistjin ngáha kui s'ehe ni xi ndyjat'anuu. B'a ts'ín tā kama tsjánuu. Nku chubáhá s'enuu. ¹⁵ Kuitjusun xi nkú ts'ín tjt'a éhen Ntíaná: "Najmi ts'aniki kamaha xi 'yún tse j'áya kō najmi kindyjat'aha xi chuba j'áya."

B'i ts'ín kitsúya Pablo yá xi ngjuaiko toon chje

¹⁶ Tsjaha máb'achjíhi Ntíaná at'aha kitsjáha Tito nga tā ngjuántaha ra yjohō jun xi nkú tā ts'ín kjintahana an. ¹⁷ Kits'ínj'ō nga ts'íntjusun ni xi an tsankihí kō ngayjehe k'un tífisenuu. Ja b'a títsu koyaha animaha.

¹⁸ Kō tā tín'ekjiko Tito nda nts'eé xi nda ts'ín nchjayanehe ngayjee xuta ninku, at'aha kixi b'énijmí én nda tsuhū Ntíaná ndo. ¹⁹ Kō najmi tu nku nda ts'ín chubanjmíyaha ndo. Tā y'ét'a xáha xuta ninku nga kui xi ngjuaikonj nga kuankínkoj toon chje. B'i nda tñ'ej kō b'a ts'ín tñ'etsjohō ra Nda Ntíaná kō tñ'ejña chjii nga mjeni kuisínkoj xuta. ²⁰ Najmi mjeni tsa tjín xi kuintchjayaneni ngat'aha xi nkú ts'ín tincha tíjujhin toon chje chánka xi tímakú. ²¹ Kui nga nda nda tíchasehe ri xi nkú ts'ín kixi títbankínkoj ni xi tñ'ej nginkun Nda Ntíaná kō tā nginkun xuta.

²² Kō tā tñ'ekjiko já xu'bi kj'ai nda nts'eé xi ja nkjin niyá tsakúchjini nga nda fiko xáha. 'Yún mjehe kuasínkonuu, at'aha 'yún sasíhin jun. ²³ Kō máha Tito, tā kui xáha xi tít'sín xi nkúhu an, nga tā títbasínkonuu. Kō já nts'eé xingisoo xi tñenko, xuta ninku kits'ínkjihí. Kui jóo tā ts'ín nga yankjún Cristo tu ngat'aha xá xi ts'ín. ²⁴ Kui b'a maha, nda ts'ín n'ekjáihin ruu jóo tu xi skuéhe ngayjee xuta ninku xi nkú tjín kjuatjonuu kō mí kjuaha nga tsjo mahani jun.

9

B'i ts'ín y'énda Pablo xi nkú ts'ín s'ekú toon chje xi kamakú

¹ Tā ndaha najmi machjéhen tsa kuet'ánuu nga toon chje tímasúhun xuta xi Ntíaná kikj'áts'ehe xi tjíntu ante Judea. ² At'aha be nga nda animanuu. Xí tsjohó tímana nk'ie nga kixinyaha kui ni xuta xi tjín ante Macedonia. B'a kixihin nga jun xi tintsuboo ante Akaya nk'ie nú kjin tintsuba ndahanu nga

k'uo toon. Nk'ie nga kint'é xuta Macedonia kui ni, nkjin xi ta kixinchá tsjoho nga ta ts'insun toon.

³ Tunga títs'inkjisehénuu já nts'eé xu'bi tu xi najmi tu a éhén kamaha ni xi kixihin jóo nk'ie nga b'a kixian nga tsjo mana jun ngat'aha ni xi tín'o. Tífi jóo yo tu xi kuasinkohonu nga k'úékú toon xi k'uo. B'a ts'in kamaha ni xi kixihin. ⁴ At'aha tsa kuankinkoi yo k'ua xuta Macedonia, ko tsa as'aihi incha skué nga najmi kjeé tjíkuunu toon chje, kama subani. At'aha ja tu xí tíma 'yún k'un ní ni xi tsixiún. Ko jun ta kama subanu. ⁵ Kui nga b'a kixihinna nga tu sahá b'a xihin já nts'eé nga tjun nguaisehénuu tu xi k'uéndakohonu toon chje xi tsixinya tíjún nga k'uo. B'a ts'ian tu xi b'a ts'in s'ejña ndaha nku toon chje xi ngayjee animá tí'bai, najmi tu kjuá'yúhún tí'bai.

⁶ N'ekj'áitsjon ni xu'bi. Xi chuba ni xi b'éntje, kui xi chuba chan kjesintjen, ko xi tse ni xi b'éntje, kui xi tse chan kjesintjen. ⁷ Nga nkúnkú tjon xi nkú tjín nibáha ra animanu. Najmi tu un katuma k'un ni xi k'uo nga k'uo, ko ta ndaha najmi tu kjuá'yún 'boo. At'aha Ntíaná tjoho xi tsjo tjihin nga tsjá ni xi tsjá. ⁸ Tjihin nga'yún Ntíaná nga tu ni xí tsjáhanu ngayje tíkjá kjuanda, tu xi tu nkjéhé nihi najmi chumi nihi xi ndyjat'ahanu ko b'a ts'in kama n'ehenu ngayjee ni xi nda. ⁹ Xi nkú ts'in tíj'a éhen Ntíaná nga b'i títsu: Kits'inndzjo ni xi tjihin, xuta x'an kitsjáha.

Tu nkjéhé ni nga naxu ts'in.

¹⁰ Ntíaná xi tsjá xujmá xi s'entje ko tsjá nichine, kui xi tse ni xi tsjánuu tu xi ta kama kuasinkohonu xuta. Ts'in nga 'yún tse s'enuu ko nga xúbáya ni nda xi tín'o. ¹¹ Nkjin tíkjá kjuanchiná s'enuu tu xi ngayjehe k'un kama kuasinkoo xuta. Ko máha ni xi n'e nibákoní, kui xi ts'in nga já nts'eé tsjáha máb'achjiji Ntíaná.

¹² Nk'ie nga tibusinkoo xuta xi Ntíaná kikj'áts'e, tí'boho ni xi machjéhen ko kui nga nkjin xi títsjáha ra máb'achjiji Ntíaná. ¹³ Nk'ie nga skué ni xi tín'o, incha ts'intsjoho Ntíaná, at'aha tínu'yá'óhoon én nda tsuhu Cristo ko at'aha ngayje animanu tibusinkoo, ko najmi tu kui, k'jái sa xuta. ¹⁴ Ko nk'ie nga incha kuinchjako Ntíaná, kuinchjantjainuu at'aha tjoho jun. Incha skué nga tu xí tshé kjuandaha Ntíaná kitsjánuu. ¹⁵ ¡Máb'achjiji ra Ntíaná ngat'aha ni xi tsjáná! ¡Najmi tjinná én xi kuixinyahaná xi nkú ts'in chánka ni xi tu kitsjáhaná!

10

B'i ts'in y'éjña chji Pablo nga tsjo maha xá xi Ntíaná kitsjáha

¹ Nginkun Cristo xi tjoho ko xi nda ts'inko xuta, an Pablo tiban kinuu nku ni. B'a tíxian at'aha tjín xi b'a tsu nga najmi nda nkjún tján nk'ie nga tíjñajinnuu ko nga ndjá nchja nk'ie nga kjin tíjñanu. ² Tiban kinuu nga najmi tu n'o nga ndjá kuinchjakonu nk'ie nga kuichusenuu. At'aha tjínkuhu k'an nga ndjá kuinchjaka xi b'a maha nga b'a ts'in tintsubai xi nkú ts'in nkaha xuta asuntei.

³ Kjuaxi kjáihin nga asuntei tintsubai, tunga najmi b'ahá ts'in túbixkjain xi nkú ts'in kján xuta asuntei. ⁴ At'aha najmi asuntei ts'e ni xi tín'echjéin nga túbixkjain. Nga'yúhun ní Ntíaná tín'echjéin, nga'yún xi maha ts'inkje nga'yúhun já kontra ko basinne'yún én xi nchja xi fi kontrani. ⁵ Chjuxubai ngayjee nga'yún ch'onk'un xi b'échjaha xuta nga skué Ntíaná, ko n'e nganaihi ngayjee ni ch'onk'un xi ts'innkjink'un xuta. B'a n'ei tu xi kuint'é'éhen ra Cristo. ⁶ Tjindani yjoni nga n'ek'íechjiji xi nkú ts'in tjehen ra xi najmi kuint'é'én, tunga tíjuhún tjihin nga jun tjun kuínú'yá'én sisinnú.

⁷ Jun xi chase sunnk'ohoo ni xi tjín. Tsa tjín xi behe k'un nga Cristo yjanki, kui xi ta kats'ín kuenta nga ko ta jin yjankii Cristo xi nkúhu kui. ⁸ Ndaha tsa nk'a b'asjé yjona ngat'aha xáni, tunga najmi subahá mana nga b'a ts'ian, at'aha Nda Ntíaná kitsjá xáni. Kui xi mjehe nga n'ei nga saájin so ni xi ts'e Ntíaná, najmi mjehe tsa n'ei nga ndyjo.

⁹ Najmi mjena tsa xujun xi títs'inkjínuu kuinchánkjúnnuu. ¹⁰ At'aha tjín xi b'a tsu nga ndjá rú ko kjan rú én xi b'et'ánuu, tunga nk'ie rú nga tíjñajinnuu najmi ndjá rú b'asjé yjona ko rú najmi chumi ni chjíhi ra én xi nchja. ¹¹ Tunga xi b'a títsuu kats'ín kuenta nga ni xi b'et'a xujun nga kjin tintsubaí, kui niu xi n'ei nk'ie nga kuintsubajíhin.

¹² Tjín xi nda ts'ín nchjanijmíyaha yjoho. Tunga máha jin, najmi ma k'uin tsa b'a bixín nga jin xi nkú joyaha já xu'bo, ko tsa ta ñja n'e makoi yjoni jóo. Ta ndaha najmi be ni xi incha ts'ín jóo, at'aha ta kuihi xinkjín base chubayakoho ra yjoho ko incha base chubayaha xinkjín. ¹³ Tunga máha jin, nku tutuhú ngat'aha xá xi kik'aini jin, kui niu xi chánka n'esjekohoni yjoni. Najmi bitjatíhi chjintí xi y'éñaha Ntíaná xáni, xá xi tsichuk'únnuu santaha ko jun. ¹⁴ Tsa najmi tsichuk'úhín kai, ja ra tíbitjatíhi má tjehe ra xáni. Tunga kjuaxíhi kjáihin nga jin tjun tsichukoihi én nda tsuhu Cristo.

¹⁵ Najmi tí'a ts'ajin xá xi incha kits'ín kj'ái xutaha, tsa tu xi nk'a n'esjeheni yjoni. Tu sa ní tíchuyáhi nga xi nkú ts'ín 'yún s'ejin sanuu Ntíaná, b'a ts'ín kama tse sa ajinnuu xáni, ¹⁶ tu xi kama kuankín'iénijmíhín én nda tsuhu Cristo ajihin xuta xi kjin tíntu sa nga jun. At'aha najmi mjeni tsa n'e ts'ajin xá xi kits'ín kj'ái, tsa tu xi b'a ts'ín n'e chánkahaní yjoni.

¹⁷ Tsa tjín xi mjehe nk'a k'uasje yjoho, ngat'aha ní ni xi kits'ínkoho Ntíaná, kui ní ngat'aha nga nk'a kat'asjehe yjoho. ¹⁸ At'aha najmi xi nda ts'ín nchjane suba yjoho, tsa kui xi nda n'ekjáihin. Xi nda ní ts'ín nchjanehe Ntíaná, kui ní xi nda n'ekjáihin.

11

B'i ts'ín kitsúya Pablo ni xi ts'ín já postru ts'ank'óo

¹ N'echúkuo ichí tsa kuinchajnu kuinchjat'a. Johon, n'e chúkuanu. ² At'aha nginkun Ntíaná nibáha ra xi nkú ts'ín tikunnuu. At'aha jun xi nkú joyaha takjín xi an kits'ínkjas'en nga kuixanko nku nda, kui xi Cristo. Ko mjena ts'ínkjas'ehen jun xi nkú joyaha nku takjín xunkú. ³ Tunga tsankjunná tsa b'a kamat'on xi nkú nga kamat'ain Eva nk'ie nga kjuamañaha ye ts'anachakoho ra, tsa b'a ts'ínndyjajihin kjuankjintak'unnuu ko najmi ta ngayjehe k'un ko je tsjénkihi ru Cristo.

⁴ B'a tíxian at'aha nda ts'ín n'ekjóhon já xi kj'ái én b'énijmínuu, kui xi najmi éhen Jesu xi jin y'enijmí. Jun xi ja kin'ekjóhon Espirituhu Ntíaná, ta n'ekjóhon kj'ái xi najmi Espirituhu Ntíaná. Jun xi ja kin'ekjóhon én nda tsuhu Cristo, ta tin'ekjóhon kj'ái én. ⁵ Najmi ichí mana yjona nginkun já postru i xi tjín. ⁶ Ndaha tsa najmi 'yún mana nchja nga nchja, tunga bená ni xi ts'e Ntíaná. Ja ní tu xi tsakuchjíhi ri nga yaj ni xi ts'e Ntíaná.

⁷ Nk'ie nga y'enijmínuu én nda tsuhu Ntíaná, najmi j'achjínuu. B'a ts'ín ts'asjé nimakjuahana yjona ko jun ts'asjén'anuu. ¿A ngatitsuhún kits'ian nga b'a kits'innuu? ⁸ Tsakj'a toon xi kitsjana kj'ái nínku tu xi kama ts'ihinna xána ajinnuu. ⁹ Nk'ie nga tsátejñajinnuu ko nga kindyjat'ana tsa mí nihi, najmi kits'instinuu. At'aha ni xi kindyjat'ána, já nts'eé xi nibáha ante Macedonia kitsjana. Najmi y'enénuu yjona ko tu nkú najmi k'uenéhenuu yjona. ¹⁰ Kjuaxi nga éhen Cristo tíñajinna ko kjuaxi nga ngúsuhun ante Akaya najmi kama

s'ech'ónna kjuatsjo xi tjinna nk'ie nga najmi f'achjá nga b'enijmía én nda tsuhu Cristo. ¹¹ ¿Áhan? ¿A at'aha najmi tjona jun? Ntjaná be nga tjona jun.

¹² Tu nkú kfíndjukoná ni xi títs'ian. B'a ts'ín najmi tsjantéhe ra xi tíncha bangisjai niyáha nga xi nkúhu jin ts'ín ma yjoho, tsa tu xi b'a ts'ín nk'a k'uasjehe yjoho. ¹³ At'aha já postru tsank'áhá jái. Xá xi incha ts'ín b'anachakoho ra xuta. Já postruhu Cristo ts'ín ma maña yjoho. ¹⁴ Najmi ni tsetse ni xi tíncha ts'ín jóo. At'aha ndanindoó nku ntítsjehe Ntjaná ts'ín ma maña yjoho. ¹⁵ Kui nga najmi ma nkjúhunná nga já xi ts'ínxát'aha ra ndanindoó xuta xi ts'ín ni xi nda incha ts'ín ma maña yjoho. Tunga kuichúhú nistjin nga ts'ínkjáihin chjhi ni xi tíncha ts'ín.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga nkjin kjuanimá j'ajin ngat'aha xáha

¹⁶ B'ahá ta tixin ngáhanuu. Ndaha nku najmi b'a tu katsú nga nchajnu nchjat'a. Tunga tsa jun xi b'a kuixiún, tu sa ní tjennténú nga kuinchakonuu xi nkúhu nku xi nchajnu nchjat'a tu xi chánka k'uasjéhena ichí yjona. ¹⁷ Nga ma k'an chánka k'uasjé yjona, najmi Nda Ntjaná tñibáha ra nga b'a tíxian. An ní suba chuba tínchjaná. ¹⁸ Xihi nkjihín maha xi chánka incha maha yjoho ngat'aha xi nkú ts'ín, kui nga ko ta an chánka kamahana yjona. ¹⁹ At'aha jun xi nkjink'un, kui nga nda ts'ín n'ekjáihin ruu xi nchajnu nchjat'a. ²⁰ Santaha 'bainto nga xuta musu n'e manuu, nga ch'anachanuu, nga chju'ánuu ni xi ts'ajun, ko 'baintoho xi nk'a b'asjenuu yjoho ko xi incha m'ojinnuu.

²¹ Jin bi najmi b'a ts'ín ndjá kin'ekoihí xi nkúhu já xu'bo. Xí tíma subahána nga b'a tíxian. Tsa tjin xi ma k'un nga tsjo maha ngat'a ts'e yáha kui, ta kama k'an b'a ta ts'ian, ndaha tsa tínchajnu tínchjat'a nga b'a tíxian. ²² ¿A já hebreo niu? Ta nda hebreoná. ¿A ntje Israel tjehe ra jóo? Ta ntje Israel tjehe. ¿A ntjehe Abraham jóo? Ta ntjehe Abraham an. ²³ ¿A kui xi tíncha ts'ínxát'aha Cristo? An xi 'yún títs'inxát'a saha, ndaha tsa b'a ts'ín tínchja xi nkú ts'ín nchja xi nchajnu nchjat'a. An xi 'yún kits'inxá sa nga kui jóo. 'Yún nkjin niyá kin'ekjina nubayá. 'Yún nkjin niyá kis'ena. Ko nkjin niyá ja ma tsayaná kai. ²⁴ Un niyá kingjana já k'aku xi tjihin xuta judio kan tj'ion ñju niyá. Xi nkú ts'ín tijnáha, b'a kits'ín. ²⁵ Jan niyá tsich'onýána. Nku niyá y'éjtisena ndjio jóo. Jan niyá ngijintí yábarku xi tjiya. Nku nistjen ko nku nistjin kitsjenb'ásan ntáchak'uun.

²⁶ 'Yún nkjún jatsúu'ba tu má xi tjehe ni. Nk'ie nga kits'ian niyá kitsankjan ni xi kamat'an ajin ntáje. Kitsankjan tsa já ndyjee satéjian. Kitsankjan tsa nkú incha ts'ínna xi ta ntje judio tjehe ra xi nkúhu an ko ta xuta xi najmi ntje judio tjehe ra. Kitsankjan tsa nkú kamat'an ajin nantio ko ngijñóo ko ajin ntáchak'uun, ko ta ajihin xi já nts'eé ts'ín ma maña yjoho. ²⁷ Tu xi nchjáha ni xi kits'ian ko tse kjuanimá kkie. Tu xi nkjihín niyá najmi kikjafe. Kama bjona, kama xintána, ko tu xi nkjihín niyá tsátejña kjintía nga najmi chumi nihi xi kisakúna nga kjiné. J'ajian nch'án ko kindyjat'ána najyun.

²⁸ Ndaha tsa b'a tímat'an, tunga ta kis'entahána ngayjee ninku xki nistjin. ²⁹ Tsa tjin xi saté ch'in, ko ta an ma unna. Tsa tjin xi n'endyjajihin ni xi ts'e Ntjaná, tu xi kjahán mana.

³⁰ Tsa ni xi machjehen ra nga chánka k'uasjéhena yjona, chánka ní k'uasjé yjona nga najmi tjinna nga'yún xi ts'an. ³¹ Ntjaha ko Na'mihí Nda Ntjaná Jesucristo xi tihin nga n'etsjoho tu nkjéhe ni. Kui xi be nga najmi tñ'anacha. ³² Nk'ie nga tsátejña nanki Damasco, kitsjá kjuá nda títjun xi ts'ínxát'aha nda rej Areta nga chúnnta ankjuaha nankiu tu xi chjúbénijéhena. ³³ Tunga nkuhú nisin kichjujenkohona xjó xi tíf'a tjindaihi nankiu. Ankjuank'a xi tjent'a xjóho nankiu kin'esjehena. B'a ts'ín tsankaha ra jóo.

12

B'i ts'in kitsúya Pablo nga nga'yúhun Cristo tjiñaha

¹ Ndaha tsa najmi chumi ni chj́ihí ra nga chánka k'uasjé yjona, tunga tjíhin ni nga b'a ts'ian. Kui nga kuinchjahana ni xi kikié ko xi tsakúchjina Nda Ntjáná.

² Be nku nda xi s'ejihín Cristo xi kichjubéjihín sén nga ngji nk'a ján xi ma jahan. Ja tjíhin te ñju nú nga b'a kamoo. Tsa ngji yjonintehe ko tsa najmi ngji, najmi be. Ntjáná xi be. ³ Be nga nda xu'bo ngji ndjiojmi ján. Tsa ngji yjonintehe ko tsa najmi ngji, najmi be. Ntjáná xi be. ⁴ Yo kint'é én xi najmi tjín xi nkú ts'in chubahaná, xi tjiña nkjún nga k'úinyaha xuta.

⁵ Kama chánka k'uasjé yjona ngat'aha ni xi kamaha nda xu'bo, tunga najmi chuba chánkaha k'uasjé yjona. Chánka ní k'uasjé yjona ngat'aha nga najmi an ts'an nga'yún xi tjínna. ⁶ Tunga tsa chánka k'uasjé yjona, najmi tinchjajnu tinchjat'a tsa b'a ts'ian, at'aha b'a tjín ni xi kuinchja. Tunga najmi b'ahá ts'ian tu xi najmi ch'a b'a kuitsuhu tsa nihi xi nkjún ts'ian ko nihi xi nkjún ts'in nchja, tsa as'ai najmi b'a tjín niu.

⁷ Tu xi najmi chánka kamahana yjona ngat'aha ni chánka xi kis'ejña chjina, Ntjáná kits'in nibánena nku kjuá'un xi nkú joyaha tsa na'yá kisasíns'ehe yjonintena. Tshu ra nga nda musuhu ndanindo ts'in'unna tu xi najmi chánka kamahana yjona. ⁸ Jan niyá tsankihí Nda Ntjáná nga kjéxinna kjuá'uun, ⁹ tunga b'ahá kitsúna: "Kjuandanahá xi machjéhin, at'aha ajihín xi najmi tjíhin nga'yún s'ejña chji nga'yúnna." Kui nga tsjo mahana nga chánka tímahana yjona ngat'aha nga najmi tjínna nga'yún. B'a ts'in s'ejña chjhi nga'yúhun Cristo ajinna. ¹⁰ At'aha mjena Cristo, kui nga tsjo mahana nga najmi tjíhinna nga'yún, ko nga ch'on ts'in nchjayanena xuta, ko nga ndyjat'ána ni xi machjénna, ko nga tsjennki unkiena xuta, ko nga sakúna kjuanima. At'aha nk'ie nga najmi tjínna nga'yún, nk'iehé nga tjínna nga'yún.

B'i ts'in y'ejña chji Pablo nga kjintaha ra xuta ninku Corinto

¹¹ Kuanchja xi nkúhu nku nda xi nchjajnu nchjat'a, tunga juhún kuan'e kjuá'yúnnú nga b'a kuats'ian. Kutsa juhún xi tjíhin nga nda k'úinnú. At'aha najmi 'yún nk'a tjenna já xi chuba já postruhú maha yjoho ko chuba ihí maha yjoho nga an, ndaha tsa b'a xian nga najmi chumi ni chj́ihí ra an. ¹² Kjit'a kjit'a kama kjuankjún ko kjuachánka ko ni xi tsakúchji nga'yúhun Ntjáná ajinnuu. Kui ni xi tsakúchji nga nda postruná. ¹³ ¿Mí nihi xi kisakúhu xuta ninku xingisoo xi najmi kisakúnuu? Nku tutuhú nga najmi kik'ienénuu yjona nk'ie nga tsátejñajinnuu, xi nkú kits'inka xuta ninku xingisoo. ¿N'e'yún tak'unnu nga b'a ch'on kits'inkonuu!

¹⁴ Ja tjíndana yjona nga kfínsenuu niyá xi ma jahan ko ta ndaha nd'ai najmi k'uenénuu yjona. At'aha najmi ni xi tjínnuu títangisja. Jun ní xi nusinna. At'aha najmi xi tí'mi ntí tjíhin nga kj'uatjo toon xi ts'ínchjén xi cháha. Xi tí'mi ní xi chá, kui xi tjíhin nga kj'uatjo toon xi ts'ínchjén ntíhi ndyjun nkiní. ¹⁵ Kui nga tsjo tjíhinna nga ts'inchjén ngayjee ni xi tjínna ko santaha yjona katjejnú tsa ma tu ngat'aha ngandanuu. Nk'ie nga 'yún mjena jun, ¿á 'yún ichí t'n'e mjehenú?

¹⁶ N'ekjáihín nga najmi y'enénuu yjona, ndaha tsa b'a tsu xuta nga nda mañaná xi ts'anachannuu. ¹⁷ Já xi kits'inkjísenuu, ¿a kits'inkjía jóo tu xi kjé'ahanuu ni xi tjínnuu? ¹⁸ Tsankihí Tito nga ngjisenuu ko ta kits'inkjika kj'ai nda nts'eé. ¿A ra kikje'áhanuu Tito ni xi tjínnuu? ¿A najmi tu nkuhú tjíntuyá animaní an ko Tito? ¿A najmi ta kuihí ni xi t'n'ei?

¹⁹ Kutsa b'ahá ts'in t'n'enkjínk'un, nga títisinkoi yjoni nga b'i títixín. Cristo ts'ení ko nginkun Ntjáná tíchubai. Jun xi tjoní. Ngayjee ni xi t'n'ei, b'a t'n'ei tu

xi sahanu nginkun Ntiana. ²⁰ At'aha kjintahana tsa nk'ie nga kuichusenuu, skue nga najmi b'a n'e tintsuboo xi nkú ts'ín mjena nga skuenuu. Ko jun kutsa najmi चाहानु xi nkú ts'ín mjenuu nga chanu. Kjintahana tsa najmi nkuhú kich'o xinkiu, tsa tjin kjuaxintak'un, tsa tjin kjuakjan, tsa tjin xi nk'a tíf'aha xinkjin, tsa tjin en tsank'á, tsa tjin xi tinchjayane xinkjin, tsa tjin xi ngak'un, ko tsa tjin xi tib'éntje kjuachán.

²¹ Kjintahana tsa nk'ie nga kuichuse ngahanuu, sakuna kjuasuba nginkun Ntiana. Kutsa tjihin ni nga kjiintat'á nkjin xi tjin ajinnu xi kits'ín ngatitsun ko najmi kjee fik'áha ra animaha ngat'aha ni xi incha kits'ín, xi ts'ín ni xi chuntí nginkun Ntiana, xi chuba fantukohó xinkjin, xi tu ts'ínkjas'ehén ra yjoho tu mí nihí ni xi nchjaha animaha.

13

B'i ts'ín kitsúya Pablo xi nkú ts'iinko xuta Corinto nga kuichúsehe

¹ Niyá xi ma jahan nga kfínsenuu xu'bj. S'enda tu mí kjuahá ni tsa jo ko tsa jan já testiyu kuinchja ni xi be. ² Ja b'a kixinnuu nk'ie nga ngjisenuu niyá xi ma johoh ko nd'ai nga najmi tijnajinnuu b'ahá ta tixin ngahanuu. Nk'ie nga kfínse ngahanuu, najmi kama nimana xi kits'ín ngatitsun nk'ie ko ta ndaha tsa k'ái sa. ³ B'a ts'ian at'aha tbinchisjó ni xi kuakúchji nga éhen Cristo tinchja. Tunga ajinnuhú bakúchji nga'yuhun. Najmi tijnajinnuu Cristo xi nkúhu nku xi najmi tihin nga'yún. ⁴ Ndaha tsa najmi tsakúchji nga'yuhun nk'ie nga k'ient'á kruu, tunga nd'ai nga'yuhun Ntiana tijná tik'uhun. Ko jin b'a ta ts'ín najmi tinni nga'yún, xi nkúhu Cristo nk'ie nga k'ien. Tunga ngandanuu nga'yuhun Ntiana tintsuba tik'unkehoni Cristo.

⁵ Jun chase suboho yjonuu tsa s'ejinnuu Jesucristo. ¿A najmi mankjihinnuu nga Jesucristo tijnajinnuu? N'enkjink'un sisin ní ngahanu. Nk'ie nga ja kuan'enkjink'un sisin, kutsa najmi tijnajihinnuu Cristo. ⁶ Nk'ie nga ja kuan'enkjink'un sisin, tikuyaha nga s'ejna chji nga éhen Cristo tichubai. ⁷ Tbinchihí Ntiana nga ndahachí najmi ch'on n'ehenu. Najmi b'a tibixin tsa tu xi chaha nga tin'etjusun sisiin xani. B'a ní tibixin tu xi nda n'ehenu, ndaha tsa b'a kuitsu xuta nga najmi nda tin'ei xani. ⁸ At'aha najmi ma bankin kontraihi ni xi b'a tjin xi bakuya Jesucristo. Jin ní tin'exat'ajhi kui niu.

⁹ Tsjo mani nk'ie nga b'a tsu xuta nga najmi tinni nga'yún ko nk'ie nga jun xi tinnuu nga'yún xi tsjá Ntiana. Tu nku tbinchihí ri Ntiana nga kuichúmo xi nkú ts'ín mjehe Ntiana. ¹⁰ Kui kjuaha nga b'i ts'ín tib'et'ahanuu ni xu'bj nk'ie nga najmi tijnajinnuu, tu xi nk'ie nga kuichusehenuu najmi tihin nga 'yún ndjá ts'inkonuu. At'aha Nda Ntiana kitsjá xana xi má nga ts'ian nga saájiun xi s'ejinná. Najmi kitsjá xana tsa ts'inkjénuu.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujin

¹¹ Ko ni xi fekuhu xi xinnuu, já nts'e, kas'enuu kjuatsjo. Tinchisjo xi nkú ts'ín naxu kamo nginkun Ntiana. Tjen nga'yuhun xinkiu. Nkuhú kas'eyanuu. Jyu tintsubakoo xinkiu. Ko k'úejnajinnuu Ntiana ma xi tsjáná kjuatjo ko kjuajyu.

¹² B'i ngján súnihohoo xinkiu. ¹³ Títs'ínkinuu kjuasuniña ngayjee xuta xi kikj'áts'e Ntiana xi tjin ei.

¹⁴ Ngatentoo kas'enuu kjuandaha Nda Ntiana Jesucristo ko kjuatjoho Ntiana ko kat'ejnajinnuu Espirituhu Ntiana.

Xujun xi kits'ínkijihí nda postru Pablo xuta ninku Galacia

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjin ante Galacia

¹ An Pablo, an xi kama nku nda postru at'aha Jesucristo kitsjá xána ko Ntia Na'miná xi kits'ínkj'áíya ngáha ra Jesucristo ngabayoo. Najmi xuta kitsjá xána ko y'éxána. ² An ko ta ngayjee já nts'eé xi tjintukona ei tín'ekj'íhí xujun jun xuta ninku Galacia.

³ Kas'enuu kjuanda ko kjuajyu xi tsjáná Ntia Na'miná ko Nda Ntíaná Jesucristo. ⁴ Kui xi kitsjá yjoho nga k'ienntjáíhiná at'aha ngatitsun tjiná. B'a kits'ín tu xi ts'ín ndáíhiná asunte ch'onk'un xi kich'aá nd'ai. Kitsjá yjoho xi nkú ts'ín kama mjehe Ntia Na'miná.

⁵ ¡Kas'ehe Ntia Na'miná kjuachánka santaha tu nkjéhé ni! B'a katuma.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga tu nkú én nda tsuhu Jesucristo xi tjiná

⁶ Tu b'ahá tu mana nk'ie nga kutjuhú títbankín t'axíhuun Ntíaná xi j'ájinnyu ko xi kitsjánnyu kjuanda xi sakújinná Jesucristo. Tín'ekjóhooon kj'ai én xi incha tsu jóo nga kui xi én nda tsuhu Ntíaná. ⁷ Tunga najmi tjihín kj'ai én nda tsu. B'a tíxian at'aha tjin xi títs'ínndyjajinnnyu ko mjehe nga ts'ínk'óntjaiya én nda tsuhu Jesucristo.

⁸ Tsa tjin xi najmi b'a ts'ín k'uénijmínnyu én nda tsuhu Ntíaná xi nkú ts'ín y'enijmí, kui xi najmi nda katuma nginkun Ntíaná. B'a ta katumaní tsa jin kj'ai ts'ín k'uénijmí ko tsa nku ntitsje xi nibaha ndjiojmi já. ⁹ Ja b'a kixinnnyu nga tjuhun ko b'ahá ta tíxin ngáhanuu nd'ai. Tsa tjin xi k'uénijmínnyu nku én nda tsuhu Ntíaná xi kj'ai nga xi kin'ekjóhooon, kui xi najmi nda katuma nginkun Ntíaná.

¹⁰ ¿Yá xi mjena nga nda ts'ín kuasena nd'ai? ¿A xuta a ra Ntíaná? ¿A ra títbangisjainá nga tsjaha kjuatsjo xuta? Tsa mjena nga tsjaha kjuatsjo xuta, ja najmi ta Cristo títs'inxát'aha ra ma.

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín kama nku nda postruhu Jesucristo

¹¹ Tíxinyanuu ni xu'bj, já nts'e. Én nda tsu xi tít'enijmía, najmi éhen xuta niu. ¹² Najmi xuta kitsjána éen ko ta ndaha najmi xuta tsakúyana. Jesucristo kikjihín y'éjña chjina éen.

¹³ Ja yo xi nkú ts'ín tsátejña nistjin nk'ie. Kikienkján Ntíaná xi nkú ts'ín tijnaha xuta xi ntje judio tjeheñ ra. 'Yún kitsjennkí unkie xuta ninkuhu Ntíaná. Kama mjena nga ts'ínkjé kai. ¹⁴ Xi nkú ts'ín tijnaha xuta judio nga k'úentu nginkun Ntíaná, an xi 'yún nk'a kitsjeheñ nkjin já judio xi ta ñja kama cháka. Ngayjehe k'an kits'intjusan sin cháha ntje chána.

¹⁵ Kintehe ni nga kitsian, at'aha chánka kjuandaha Ntíaná, y'éjña t'axínna ko j'ájinna. Chubá nk'ie nga kama mjehe ¹⁶ tsakúchjina Ntíhi, tu xi k'uenijmíhi ra én nda tsuhu xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra. Ko nk'ie nga tsakúchjina Ntíhi, najmi xuta ngjingjasjáiyaha. ¹⁷ Ta ndaha najmi ngjia nanki Jerusalen, tsa ngjisehe já postru xi tjun nga an. Ante Arabia ní ngjia. Askahan kik'óya ngáhana nanki Damasco.

¹⁸ Askahan nk'ie nga ja j'a jan nú, ngjia Jerusalen nga ngjisehe Pedro. Tj'ion nistjin ts'andayana yo nga tsátejñaka. ¹⁹ Najmi kkie já postru xingisoo. Nkuhú Santiago kkie, kui xi nts'e maha Nda Ntíaná Jesu. ²⁰ ¡Ntíaná be nga najmi tít'anachanuu ni xi tít'et'á xujunnuu ei!

²¹ Askahan ngjia ante Siria ko ante Cilicia. ²² Kui chubo najmi bena xuta ninkuhu Cristo xi tjin ante Judea. ²³ Tu incha behé nk'ie nga b'a kitsú én: "Nda xi kitsjennkí unkie rúná nk'ie, kui rú xi ja ta túb'énijmí nd'ai én nda tsu xi s'ejinná, én xi kama mjehe nga ts'íinndyja nistjin nk'ie." ²⁴ B'a ts'ín, ngat'aha ni xi kamat'an, incha kits'ínkiehe yjoho nga Ntjaná xi 'yún chánka.

2

B'i ts'ín kitsúya Pablo xi nkú ts'ín incha kits'ínkjáihin já postru xingisoo

¹ Nk'ie nga ja j'a te ñju nú ta ngjihí ngáhana Jerusalen. Ngjikona Bernabe ko ta ngjika Tito. ² Ngjia at'aha Ntjaná tsakúchjina nga tjihin nga b'a ts'ian. Yo kinchjanijmíko t'axián já xi yaha nga kui xi já k'akuhu xuta ninku. Kixinyaha xi nkú ts'ín túb'énijmíhi én nda tsuhu Jesucristo xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra. B'a kits'ian tu xi najmi ndyjaha xá xi títs'ian.

³ Tito, nda xi tjenkona xi najmi ntje judio tjeheñ ra, najmi kin'e kju'a'yúhün nga n'ehe ni circuncision, ⁴ ndaha tsa jas'enjinni k'ua xi já nts'eé kits'ín ma maña yjoho. Kama ñjajinni tu xi tsase mañaaha xi nkú ts'ín ñá xi s'ejinná Jesu Cristo najmi tíñanená kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheñ Moise nk'ie. B'a kits'ín jóo at'aha mjehe nga ts'ín maná xuta musuhu kjuatéxumoo. ⁵ Tunga ndahá ichí najmi kik'ainteihí, ataha mjeni nga xi nkú títsu én nda tsuhu Ntjaná, kuihí xi ngjuaindju ajinnuu.

⁶ Máha já xi yaha nga kui xi já k'akuhu xuta ninku, najmi y'ésuhün ni xi túb'énijmía. Tsa já k'aku niu a ra najmi, najmi an be. At'aha tu nku chubanáhá nginkun Ntjaná. ⁷ Incha kamankjihin nga Ntjaná kitsjá xána nga xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra k'uenijmíhi én nda tsuhu, xi nkú ta ts'ín kik'ai xáha Pedro nga kui xi k'uénijmíhi xuta xi ntje judio tjeheñ ra. ⁸ At'aha xi títs'ínchjehen Pedro nga kama nda postru ajihin xuta judio, ta títs'ínchjenna nga kama nda postru ajihin xuta xi tjin asuntee.

⁹ Incha kamankjihin Santiago, Pedro ko Jua, xi yaha xi nkúhu já k'aku, nga Ntjaná kitsjana kjuanda xu'bi. Incha kitsjani ntsja nga b'i ts'ín y'ejñai nga an ko Bernabe n'ei xáha Ntjaná ajihin xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra ko nga kui incha ts'ín xáha Ntjaná ajihin xuta xi ntje judio tjeheñ ra. ¹⁰ Nku tutuhú ni xu'bi xi tsankini, nga katj'áítsjenni xuta x'an, ni xi ngayjehe k'an ja nd'ai títs'intjusuhunna.

B'i ts'ín kitsúya Pablo xi nkú ts'ín b'a kitsúhu Pedro nga najmi nda kits'ín

¹¹ Nk'ie nga tsichu Pedro nanki Antiokia, ankjin ankjin b'a kixihin nga najmi nda tjin ni xi títs'ín, at'aha jé tjeheñ ra ni xi kits'ín. ¹² Kintehe ni nga incha tsichu yo k'ua já xi mako Santiago, tíjün tíkjineko maha xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra. Tunga nk'ie nga tsichu jóo, as'ai kikjexin yjoho Pedro ko ngji t'axin. Kitsankjün já xi tsu nga ta tjihin nga n'ehe ni circuncision já xi najmi ntje judio tjeheñ ra. ¹³ As'ai já nts'eé judio xingisoo ta jo kits'ín éheñ xi nkúhu Pedro. Santaha ko Bernabe ta kama k'un nga kits'ín jo éheñ.

¹⁴ Kikie nga najmi kixi tijncha fiko én nda tsuhu Ntjaná xi nkú ts'ín tjeheñ ra éen, as'ai b'i kixihin Pedro nginkun ngayjee xuta: "Ji xi ntje judio tjeheñ ri ko tinchin xi nkú ts'ín tíntu xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra, najmi xi nkú ts'ín tíntu xuta xi ntje judio tjeheñ ra. Kui nga, ¿á mjehe ri n'e kju'a'yúhün ri xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra nga k'úéntuhu xi nkú ts'ín tíntu xuta xi ntje judio tjeheñ ra?"

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga xuta judio ta bichú ma naxu nginkun Ntjaná tu ngat'aha nga Jesucristo s'ejihin

¹⁵ J̄in xi x̄uta judīo nga kitsīin, najmi tints̄ubajīin ngatitsun xi nkúhu x̄uta xi t̄jín āsunntei. ¹⁶ Tunga yaní nga nax̄u bichú ma x̄uta nginkun Nt̄ianá t̄u ngat'aha nga s'ejih̄in Jesucristo, najmi t̄u ngat'aha ni tsa t̄its'íntjusun ni xi t̄jít'a kjuat̄éxuma xi kin'ekjas'ehen Moise. Kui nga k̄o t̄a j̄in kin'e s'ejih̄inni Cristo Jesu t̄u xi nax̄u kuichú mahani nginkun Nt̄ianá t̄u ngat'aha nga s'ejinni Cristo, najmi t̄u ngat'aha tsa t̄in'etjusun ni xi t̄jít'a kjuat̄éxumoo. At'aha ndaha nku x̄uta najmi nax̄u kuichú ma nginkun Nt̄ianá t̄u ngat'aha tsa t̄its'íntjusun ni xi t̄jít'a kjuat̄éxumoo.

¹⁷ J̄in xi x̄uta judīo t̄a t̄ibinchisjái nga nax̄u kuichú maj nginkun Nt̄ianá ngat'aha ni xi kits'ín Cristo. Tunga nk'ie nga b'a t̄in'ei, t̄iyani xi nkúhu x̄uta ngatitsun. ¿A kui xi tsuhu r̄a nga Cristo y'ejñajinni ngatitsuun? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! ¹⁸ Tsa t̄a ts'ihín ngáhana ni xi ja y'ejñá t'axián, nk'iehé nga t̄a ahan t̄its'in ma s̄uba yjona nku nda xi t̄jih̄in jé. ¹⁹ At'aha kjuat̄éxumoo tsayahana. Kjuat̄éxumoo xi b'a kits'ínna, t̄u xi ngat'aha Nt̄ianá kúatejña t̄ik'uhunna nd'ái.

²⁰ T'a kruu tsayaka Cristo. Najmi t̄a an t̄ijña t̄ik'un sahana. Cristohó t̄ijña t̄ik'unjinna. S'ejinna Nt̄ih̄i Nt̄ianá xi kits'íntjona k̄o kits'ínkjas'enntjaihina yjoh̄o. B'a ts'ian nga t̄ijña sa āsunntei. ²¹ Najmi ts'in t'axián kjuandaha Nt̄ianá. At'aha tsa kjuat̄éxumoo maha ts'in nga nax̄u ma x̄uta nginkun Nt̄ianá, kui xi tsuhu r̄a nga t̄u kjuandahá k'ien Cristo.

3

B'i ts'in kitsúya Pablo ni xi kits'ínkoho Espiritu xuta Galacia

¹ Jun x̄uta Galacia, já b'a nk̄jún ts'in nch̄inihinu! ¿Yá ts'anachanu? Kis'ejña chj̄inu xi nkúhu tsa tunkun kiyakohonu xi nkú ts'in kis'et'a kruu Jesucristo. ² Nku ni mjena kuasjáiyanu. ¿Nkú ts'in kin'ekjáihīn ruu Espirituhu Nt̄ianá? ¿A at'aha kin'etjusun ni xi t̄jít'a kjuat̄éxumoo a r̄a at'aha ní nga kis'ejinnu é̄n nda tsu xi kinu'yó?

³ ¿A t̄u x̄i nch̄ininú? Nga t̄itjuhun ni Espirituhu Nt̄ianá tsasinkonu xi nkú ts'in kūintsuboo nginkun Nt̄ianá, tunga nd'ái, ¿á jun s̄uba b'a t̄in'ehenu?

⁴ ¿A t̄u kjuandahá nk̄jin kjuanim̄a tsitjajíun? ¡Kutsa t̄u kjuandahá b'a kama!

⁵ Nt̄ianá tsj̄anu Espirituhu k̄o ts'in kjuankjún ajinnu. ¿Á b'a maha? ¿A at'aha t̄in'etjusun ni xi t̄jít'a kjuat̄éxumoo a r̄a at'aha ní nga s'ejinnu é̄n nda tsu xi kinu'yó?

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga naxu tsichu ma Abraham nginkun Nt̄ianá nk'ie nga kis'ejih̄in Nt̄ianá

⁶ Abraham bi kis'ejih̄in Nt̄ianá. Kui niu xi kits'ínchj̄ih̄i r̄a Nt̄ianá nga nku nda xi nax̄u kama Abraham. ⁷ Kui nga katumankjih̄innu nga x̄uta xi s'ejih̄in r̄a Nt̄ianá, kuih̄i xi ntjehe Abraham. ⁸ Kis'et'a éhen Nt̄ianá xi má nga Nt̄ianá tsjáha nga nax̄u kuichú ma x̄uta xi najmi ntje judīo t̄jehen r̄a t̄u ngat'aha nga Nt̄ianá s'ejih̄in. Nt̄ianá kitsúya t̄itjuhun Abraham é̄n nda tsuhu nk'ie nga b'i kitsúhu: “Ts'inchj̄ehen t̄u xi t̄u ngat'ahī nda kamat'aihin ngayjee naxinantá xi t̄jín āsunntee.” ⁹ Kui b'a maha, xi s'ejih̄in r̄a Nt̄ianá nd'ái, Nt̄ianá t̄a nda ts'ínkoho xi nkú ts'in nda kits'ínk̄o Abraham xi kis'ejih̄in nk'ie.

¹⁰ Ngayjee xi t̄ikuyá nga kuichú ma nax̄u nginkun Nt̄ianá at'aha t̄its'íntjusun ni xi t̄jít'a kjuat̄éxumoo, kui xi t̄ijñanehe nga najmi nda kama nginkun Nt̄ianá tsa najmi ts'íntjusun ngayjee kjuat̄éxumoo. At'aha b'i ts'in t̄jít'a: “Najmi nda nginkun Nt̄ianá ngayjee x̄uta xi najmi ts'íntjusun tehente nga nkúnkú ni xi t̄jít'a xujun kjuat̄éxumoo.” ¹¹ K̄o t̄ijña chji chji nga ndaha nku x̄uta najmi nax̄u bichú ma nginkun Nt̄ianá t̄u ngat'aha tsa ts'íntjusun ni xi t̄jít'a kjuat̄éxumoo, at'aha b'i t̄a ts'in t̄jít'a ya: “Xi ja nax̄u nginkun Nt̄ianá t̄u ngat'aha nga s'ejih̄in

k'úejña tík'un.” ¹² Najmi b'a títu kjuatéxumoo: Xi s'ejihin Ntíaná kui xi k'úejña tík'un. B'i ní títu: “Xi ts'íntjusun ni xi tjt'a kjuatéxumoo, kui ní nihi xi ts'íink'íejña tík'uhun.”

¹³ Cristo y'échjintainá. Ngajoná kits'in ma yoho nku ni xi najmi nda nginkun Ntíaná tu xi ts'in ndáihiná kju'a'un xi nchjanjímíyaha kjuatéxumoo. At'aha b'i ta ts'in tjt'a ya: “Tu yáhá ni xi tsjén tjenb'ankit'a nku yá nga n'ek'ien, kui xi najmi nda katuma nginkun Ntíaná.” ¹⁴ B'a kits'in Cristo tu xi Ntíaná ts'íihin nga nda kamat'ain xuta xi tjin asuntee xi nkú nga kitsúya títjuhun Abraham, ko tu xi n'ekjáhín raá Espirituhu Ntíaná xi kitsúya títjun nga tsjáha xi s'ejihin.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga najmi ts'ínk'óntjaiya Ntíaná ni xi y'énda nk'ie

¹⁵ Jun já nts'e, k'uejña chubayanuu nku ni. Nk'ie nga tjin xi b'énda nku ni ko basinnehe ntsja xujun, najmi ta ch'a ma banganehe ni xi tjt'oo ko a ra tsa k'úésun saha. ¹⁶ Ntíaná kitsúya títjuhun Abraham ni xi tsjáha kui ko ntje xi s'ehe. Najmi b'a títu éhen Ntíaná tsa nkjin maha ntjehe Abraham. B'a ní títu nga nku ichí maha. “Ntje xi ts'i”, títu. Kui ntje, kui xi Cristo.

¹⁷ Kui ni xu'bi xi mjena xinnuu nga b'a tixian. Ni xi y'éndako Ntíaná Abraham najmi maha ts'índyjajnu nku kjuatéxuma xi j'ai s'ejña ñju unchan ko katé nú askahan. Tsa ni xi b'a kamaha, kindyja ni xi kitsú Ntíaná nk'ie. ¹⁸ At'aha tsa kjuatéxumoo y'aha ra ni xi tsjáná Ntíaná, ja najmi ta én xi kitsúya títjuhun Ntíaná xi y'aha ra ni xi tsjá. Tunga b'ahá kitsú títjuhun Ntíaná Abraham nga tu tsjáha ra niu.

B'i ts'in tsakúya Pablo xá xi tjihin kjuatéxumaha Ntíaná

¹⁹ Kui b'a maha, ¿má xi kui xáha kjuatéxumoo? J'ai s'ejña tu xi skuehe xuta nga ngatitsun ni xi tíncha ts'in. Kui xá xi kis'ehe santa nkúhu nga kis'ejña ntjehe Abraham, kui ntje xi tjihin nga ts'íinkjáhín ni xi kitsúya títjun Ntíaná nga tsjáha. Ko najmi ntsja Ntíaná kitsjáha ra xuto kjuatéxumoo. Tu kits'ínk'atíyaha. Ntítsee ko Moise kits'ínchjén nga b'a kits'in. ²⁰ Tunga nk'ie nga kinchjako Ntíaná Abraham, najmi kits'ínk'atíya éhen.

²¹ Kui b'a maha, ¿a tífi kontrahá ra kjuatéxumoo ni xi kitsúhu Ntíaná Abraham? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! At'aha tsa kis'ejña nku kjuatéxuma xi kamaha ts'íink'íéntu tík'un xuta, nk'iehé kama ts'íinchjén xuta kjuatéxumoo ko b'a ts'in kuichú ma naxuhu nginkun Ntíaná. ²² Ni xi títu ní éhen Ntíaná, nk'ie nga ngatitsuun tjí'yúhun ngayjee xuta, tu xi xuta xi s'ejihin ra Jesucristo, kui xi ts'íinkjáhín ni xi kitsú Ntíaná nga tu tsjáha ra xi s'ejihin.

²³ S'ejinná Jesucristo nd'ai, tunga kintehe ni nga kis'ejña chji Jesucristo, kjuatéxumoo tjí'yúhun ñá. ²⁴ Xi nkú joyaha nku nda musu xi kjebenki jántí xi, b'a ts'in ngjikoná kjuatéxumoo nginkun Cristo tu xi s'ejinná ko b'a ts'in naxu kuichú mahaná nginkun Ntíaná. ²⁵ Tunga nd'ai, nk'ie nga ja s'ejinná Jesucristo, ja najmi ta machjéhená xi kjebenkiná.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga ñá xi ntíhi Ntíaná nd'ai

²⁶ Ngatentoo ja ntíhi Ntíaná mahanu nd'ai, at'aha s'ejinnuu Cristo. ²⁷ Ngatentoo kisaténtájiun Cristo ko Cristo tintsubajiun. ²⁸ Najmi chumi ni ts'íihin yá xi ntje judio tjehe ra ko yá xi najmi ntje judio tjehe ra, yá xi musu xi kich'atse ko yá xi ndáhi yoho, yá xi x'ihin ko yá xi chjuúhun. At'aha nkuhú makoo Cristo Jesu, kui nga nku chubahanu nginkun Ntíaná. ²⁹ Tsa Cristo ts'enuu, ntjehe Abraham tjeheenuu ko n'ekjóhon ni xi kik'inya títjuhun Abraham.

4

¹ B'i ts'ín xínyanu ni xi tíxian. Ntíhi nku nda ts'íinkjáihin ni xi ts'e na'mihi santaha nga kama chá. Nk'ie nga ndyja saha, b'a ta joya xi nkúhu nku nda chí musu xi kich'atse, ndaha tsa kui ts'e ngayjee ni xi tjihin na'mihi. ² Tjín xi kunntáha ko tjín xi ts'ín kuenta ni xi machjéhen. Tunga nk'iehé nga b'a kuitsu na'mihi nga najmi b'a ta ts'ín k'úéjñaha, ja ndáihí yjoho.

³ B'a ta kamataán ko ñá. Nk'ie nga najmi kjee yaá Nda Ntíaná, ni xi ts'e asuntee tsatéxumaná. Kamaá xi nkúhu musu xi kich'atse. ⁴ Tunga nk'ie nga tsichu nistjin xi y'éjña Ntíaná, kits'ín nibá Ntíhi. Kitsihin nku tachjuún ko kis'ejñanehe kjuatéxumoo nkúhu nga kitsin. ⁵ B'a kits'ín Ntíaná tu xi y'échjintjaihi xuta xi tijnanehe kjuatéxumoo, tu xi ko ta ñá Ntíaná ts'íin mahaná ntíhi.

⁶ At'aha ja ntíhi Ntíaná mahaná nd'ai, kui nga Ntíaná kits'ín nibáha ajin animaná Espirituhu Ntíhi, xi: "¡Ji Na'mi ichi!", tsuhu Ntíaná nga nchjako. ⁷ Kui b'a maha nd'ai ja najmi ta xuta musu xi kich'atseheni. Ntíhi ní Ntíaná ji nd'ai. Ko tu ngat'aha nga ji xi ja ntíhi Ntíaná, kui nga ta nekjáihin ri ni xi tsjáha ra Ntíaná ntíhi.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nk'ie nga tu b'ahá tu maha ni xi títs'ín xuta ninku xi tjíntu ante Galacia

⁸ Nistjin nk'ie, nk'ie nga najmi kjee yo Ntíaná, nkjin tákjá ntia xi najmi Ntíaná tsatéxumanuu. ⁹ Tunga nd'ai ja yo Ntíaná, nk'ie nga kjuaxihi Ntia níná xi benuu. Kui nga, ¿nkú ts'ín ta tín'ek'ótjijak'ún ngáhanu ni xi najmi tjihin nga'yún, ni xi najmi chumi ni chjihí ra? ¿A mjehénuu nga ta kuatéxuma ngáhanuu ntia xi najmi Ntíaná? ¹⁰ At'aha k'ua nistjin ko sá ko s'í ko nú títankjún. ¹¹ Tu b'ahá tu mana. Kutsa xá tiyahá kits'ian ajinnuu, tjín nga xian.

¹² Tíbankinuu, já nts'e. Kas'eyanuu xi nkúhu an. At'aha an bi ja tjíyana xi nkúhu jun. Najmi b'a tíxian tsa at'aha tsa tjín ni xi kin'enú. ¹³ Xi nkú ts'ín ja yo, nga tjuhun najmi nda tjínna nk'ie nga ngjik'ienjímínuu én nda tsuhu Jesucristo. ¹⁴ Ko ndaha tsa kjuasti kitsjanuu ngat'aha ch'in xi kisaténa, tunga najmi ch'ohón ts'ín kichasenú ko ta ndaha najmi kin'e t'axínnú. Tu sa ní kin'ekjáinnú xi nkúhu tsa nku ntítsjehe Ntíaná an, xi nkúhu tsa Cristo Jesu kikjin xi kin'ekjóhoo. ¹⁵ Kui nga, ¿má ngjihí ra ngayjee kjuatsjo xi kis'ejñajinnuu kui nistjin xu'bo? At'aha kama xinya kixia nga santaha kama k'un kai nga kin'esjo tunkun nga kik'ainú kui nistjiun. ¹⁶ Kui b'a maha, ¿a nda kontránuu an nd'ai tu ngat'aha nga tíxinyanuu ni xi naxu tjín?

¹⁷ Nda ts'ín basenuu já xi mjehe nga ko kjuatéxumoo ch'oo, tunga najmi ngandanuu nga b'a tijncha ts'ín. At'aha ni xi mje níhi jóo nga n'e t'axihíin xinkjá, tu xi kui jóo nda ts'ín chaseheruu. ¹⁸ Nda tjín nga nda ts'ín basehe xinkjín xuta. Ñá bi, tehente b'a n'eé, najmi tu nku nk'ie nga tíjñajinnuu. ¹⁹ Mjena jun xi nkúhu tsa ntína mahanu. Nk'ie nga najmi kjee b'a ts'ín s'eyanuu xi nkú ts'ín tjíyaha Cristo, tí'bainú kjuanima xi nkúhu kjuanima xi f'ajin nku tachjuún xi tít'éntaha ntí. ²⁰ ¡Á b'a uhun kjuá nga najmi yo tíjñajihinnuu nd'ai tu xi kuinchjako sisihinnuu kai! Najmi ta behena nkú ts'innuu, at'aha tu b'ahá tu mana ni xi tín'o.

B'i ts'ín y'éjña chubaya Pablo nga tsakúya ni xi y'énda Ntíaná nk'ie

²¹ T'inyanú ma, jun xi mjenuu nga s'ejñanenuu Kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise. ¿A najmi kjehe nu'yó ni xi tít'a yo? ²² B'a títsu nga jo ntí kis'entuhu Abraham, nku xi kitsihin na musu xi kich'atse ko nku xi kitsihin chjuúhun.

²³ Kitsin ntíhi na musu xi kich'atsee at'aha kikjantuko xinkjín jóo, tunga

kitsihín ntíhí chjuúhún Abraham at'ahá Ntíaná ja b'a kitsúhu nga nku ntí tsjáha.

²⁴ Ni xi tíxinnuu, b'í ts'ín tíña chubayaná. Nga joo ni xi y'éndako Ntíaná xuta xi ts'e, kui xi nga joo jminchjún. Ni xi tjun y'enda Ntíaná naxi Sinai, kui xi na xi tjuun. Kui xi 'mi Agar ko ntíhí no, kui xi ma xuta musu. ²⁵ Na Agar, kui xi naxi Sinai xi tíña ante Arabiá. Kui xi nkú joyaha nanki Jerusalen xi tíña nd'ai. Xuta musu xi kich'atse kui ko ntíhí.

²⁶ Ni tsetse xi y'enda Ntíaná, kui xi chjuúhún Abraham. Kui xi nkú joyaha nanki Jerusalen xi tíña nk'a ján. Ndaíhí yjoho ko ta ndaíhí yjoho ntíhí, kui xi ñá. ²⁷ At'ahá b'í ts'ín tjit'a éhen Ntíaná:

Kat'etsjohi ji tachjuún ntí xi najmi tjíhín ntí.

Chajnutsin ji xi najmi yai xi nkú ts'ín nibá chjintíhí ntí.

At'ahá 'yún s'e saha ntí tachjuún xi kis'ejña masen nga tachjuún xi tíñaha x'in.

²⁸ Jun já nts'e, jun xi nkúhu Isaac. Jun xi ntí xi kitsúya tíjun Ntíaná nga tsjáha Abraham. ²⁹ Tunga xi nkú kama nk'ie, b'a ta tíma nd'ai. Ntí xi kitsin tu ngat'ahá nga kikjantuko xinkjín jóo, kui xi kitsjennki unkie ntí xi kitsin xi nkú ts'ín mjehe Espirituhu Ntíaná. ³⁰ Tunga, ¿nkú títsu éhen Ntíaná? B'í títsu: "Tiyútjennki na musu xi kich'atsee ko ntíhí. At'ahá ntíhí na musu xi kich'atsee najmi kama sakút'ahá ni xi ts'ínkjáihín ntíhí chjuúhún Abraham." ³¹ Kui b'a maha, já nts'e, najmi ntíhí na musu xi kich'atsee ñá, ntíhí ní na xi ndaíhí yjoho ñá.

5

B'í ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga Jesucristo kits'ín ndaína kjuatéxuma xi kin'ekjas'éhen Moise

¹ Cristo kits'ín ndaína ni xi tíñanená tu xi kuinima ndaíhiná. Kui nga ndjá tinchahanu ko najmi tu 'bainto tsa tu mí nihí ni xi ta k'ué'yún ngáhanuu.

² Tasinñjunú. An Pablo b'a tíxinnuu. Tsa n'enuu ni circuncision, najmi sakúnuu ni xi mjehe Cristo nga tsjánuu. ³ Ta ts'inkj'áitsjen ngáhanuu nga ngayjee xi n'ehe ni circuncision, kui tjíhín nga ts'íntjusun ngayjee ni xi tjit'a kjuatéxumoo. ⁴ Xi títangisjai nga naxu kuichú ma nginkun Ntíaná tu ngat'ahá nga títs'íntjusun kjuatéxumoo, kui suba suba ngji t'axíhín Cristo. Najmi ta tíñajihín kjuandaha Ntíaná. ⁵ Ñá bi tíñajinná Espirituhu Ntíaná ko tíchuyáá nga naxu kuichú maá nginkun Ntíaná tu ngat'ahá nga Cristo s'ejinná. ⁶ Nkuhú makaá Cristo Jesu. Najmi ta chjíhí ra tsa kin'ená ko tsa najmi kin'ená ni circuncision. Nk'ie ní s'ejinná Ntíaná, kui ní nihí xi chjíhí ra ko kui xi bakúyaná xi nkú ts'ín n'etjáá xinkjá.

⁷ Nga tjuhun nda ts'ín tintsuboo, tunga, ¿yá xi y'éch'onuu nga najmi ta tínu'yá'éhen ruu én xi naxu tjín? ⁸ Én xi tínu'yó nd'ai najmi nginkun Ntíaná xi j'ájinnuu nibáha ra. ⁹ B'í tsú xuta: "Kutin na'yu san ts'ínsanyje na'yu nínkuon."

¹⁰ Behe k'an nginkun Ntíaná nga najmi kj'ái ts'ín n'enkjíntak'un ngat'ahá ni xi tíxinnuu. Tu yáhá ni xi títs'ínndyjajinnuu ni xi kis'ejinnuu, Ntíaná ts'ínnijéhe.

¹¹ Já nts'e, tsa an xi k'uenjímihina nga tjíhín nga n'ehe ni circuncision xuta xi s'ejihín Jesu, najmi ta k'úéma tjenki unkiehena jóo b'a. Ko b'a ts'ín najmi incha kama stihí ra nk'ie nga k'uenjímíá Cristo Jesu xi k'ient'á t'a kruu.

¹² Já xi títs'ínndyjajinnuu, xi mjehe nga kuichát'o yjonintenuu nga n'enuu ni circuncision, itú sahá katatet'ayje má nkjúhún ma!

¹³ Jun já nts'e, Ntíaná j'ájinnuu tu xi kama ndaíhínuu ntia xi najmi Ntíaná, xi tsatéxumanuu nk'ie. Tunga ndaha tsa ja ndaínuu yjonuu, najmi tíña ndaínuu nga n'oo ni xi kuinchjáha animanuu. Tu sa ní tu ngat'ahá kjuatjo xi tjínnuu, b'í

ngján t̄isinkoo xinkiu. ¹⁴ At'aha ngayjee ni xi t̄jít'a k̄juat̄exumoo nkuhú bichú majih̄in k̄juat̄exuma xu'bi: "N'et̄jói x̄utah̄i xi nkú ts'ín t̄johi yjohi." ¹⁵ Tunga tsa ta jun t̄jínk̄onuu k̄juasti k̄o t̄ín'e'uh̄un xinkiu, ch̄uh̄un yjonuu, at'aha kutsa ta jun ta mahá n'ekjehenu xinkiu.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga Espirituhu Ntíaná tsjáníyáná xi nkú ts'ín kuintsubaá

¹⁶ Kui nga b'a t̄ixih̄innuu. T̄intsuboo xi nkú ts'ín mjehe Espirituhu Ntíaná. Najmi tu n'o ni xi t̄inchjaha an̄imanuu. ¹⁷ At'aha ni xi nchjaha an̄imaná fi kontraha Espirituhu Ntíaná, k̄o Espiritu fi kontraha ni xi nchjaha an̄imaná. Satékjo nga joo, k̄o tu ngat'aha nga b'a ma najmi jun batexumohoo yjonuu. ¹⁸ Tunga tsa Espirituhu Ntíaná t̄ítsjáníyánuu, tsuhu ra ma nga najmi t̄jñanenuu k̄juat̄exuma xi kin'ekjas'ehen Moise.

¹⁹ Yaha nk'ie nga ni xi nchjaha animaha xuta ts'ín. Chuba fantukohó xinkjín, ts'ín ni xi si nginkun Ntíaná, najmi chumi nihi b'éch'ohó yjohó, ²⁰ benkjún ntia xi ntsja xuta ts'ínndaha, ts'ín t̄j'e, fi kontraha xinkjín, b'ésiko xinkjín, nch̄ini, ts'ín unkie xinkjín, ts'ínxk̄ih̄in xinkjín ni xi t̄jih̄in, k̄juachán b'éntje k̄o xin ma ñjakúko xinkjín, ²¹ ni xi t̄jih̄in xuta xingisoo mjehe, ma ch'i, k̄o tu nku ngatitsuhún incha mjehe ts'ín. Ngayjee ni xu'bi k̄o kj'ai sa ni xi nkúhu ni xu'bi incha ts'ín xuta xi ts'ín ni xi nchjaha animaha. T̄íts'inkj'áítsjennuu nd'ai xi nkú nga ta kixinnuu nga t̄juhun. Xuta xi b'a t̄incha ts'ín najmi tsuhu ra nga Ntíaná kuat̄exumaha.

²² Tunga Espirituhu Ntíaná bi ts'ín s'ená k̄juat̄jo, k̄juatsjo, k̄juajyu k̄o k̄juatsenta. Ts'ín ya nga bisinkaá xinkjá, nga nda s'eya an̄imaná, nga kixi n'et̄jusaán ni xi nda, ²³ nga n̄imakjua n'e maá yjoná, k̄o nga k'úéch'o subaáha yjoná ni xi t̄jín. Nk'ie nga n'eé ni xu'bi, najmi t̄jín k̄juat̄exuma xi k'úéch'oná. ²⁴ K̄o xuta xi ts'e Cristo Jesu ja kingját'a kruu animaha, animá ngatitsun xi mjehe k̄o fásih̄in ni ch'onk'un xi t̄jín asuntee. ²⁵ Tsa Espirituhu Ntíaná t̄intsuba t̄ík'uhunná nd'ai, ta t̄jennteheé nga Espiritu katsjáníyáná. ²⁶ Najmi tu nk'a n'esjeé yjoná. Najmi tu n'estih̄i xinkjá. Najmi tu kas'ená k̄juanch̄ini.

6

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga t̄jihin nga kuiskinkaá xinkjá

¹ Jun já nts'e, tsa yo nga t̄jín xi t̄jnejin ngatitsun, jun xi ja t̄intsuboo xi nkú ts'ín bakú n̄iyáná Espirituhu Ntíaná t̄isinkoo nga ch̄júsintjen ngáhanu. Chaso sisiun k̄o n̄imakjua n'esjo yjonuu nga b'a n'oo, tu xi najmi k̄o ta jun ch̄jút'ayák'uhunnuu. ² Xinkiu xi t̄if'ajin k̄juanima b'i ngján t̄isinkoo. Nk'ie nga b'a n'oo, k̄juat̄exumaha Cristo t̄ín'et̄jusun.

³ Tsa t̄jín xi chuba chánka suba kuih̄i k'uasje yjohó nk'ie nga yaha nk'ie nga najmi b'a t̄jín ni xi t̄ibakú, ta kuihi t̄ib'anach̄a subaha yjohó. ⁴ Nga nkúnkáá t̄jihin nga ch̄ase sisih̄in tsa b'a t̄jín ni xi t̄ín'eé. B'a ts'ín tsjo k'úéhená ngat'aha ni xi t̄ín'eé, najmi ngat'aha ni xi t̄íts'ín kj'ai xuta. ⁵ At'aha nga nkúnkáá ch'an̄ji ch'an̄jináá ni xi t̄ín'eé.

⁶ Xi t̄ibangiya éhen Ntíaná t̄jihin nga kuakjányako xi t̄ibakúyaha ngayje t̄ikjá ni xi nda t̄isakúhu.

⁷ Najmi tu ch'anach̄oo yjonuu. Ndaha nku najmi ma tsutonko Ntíaná. At'aha ni xi k'uéntje xuta, kui nihi xi sakú ngáha ra. ⁸ Xi t̄íts'ín ni xi nchjaha animaha, kui xi xi nkú joyaha tsa xujmá xi najmi nda t̄ib'éntje. Chan xi kj'úáya, kui xi ngabayoo. Tunga xi t̄íts'ín ni xi bakúyaha Espirituhu Ntíaná, kui xi xi nkú joyaha tsa xujmá xi nda t̄ib'éntje. Chan xi kj'úáya, kui xi k̄juat̄ík'uun. At'aha Espirituhu Ntíaná ts'ínk'íéjña t̄ík'un síh̄in. ⁹ Kui nga najmi tu n'ekjentaha raá yjoná nga n'eé ni xi nda. At'aha tsa najmi n'ekjeheé

tak'aán, kuichú nistjin nga chj'ayaá chahan ni xi y'entjeé. ¹⁰ Kui b'a maha, nda n'ehe raá tu yáhá ni xkí xkí nga sakúntená nga b'a n'eé. Kò 'yún nda n'e sahaá já nts'eé xi ta s'ejihin Ntíaná.

B'i ts'in kits'inkje Pablo xujin

¹¹ An suba suba títs'inntúnúu. Chasoo nga xí ihí ntu xi tíb'et'ánúu.

¹² Xi tíncha ts'in kjuá'yúhunnúu nga n'enúu ni circuncision, b'a tíncha ts'in at'aha mjehe nga nda skuehe xuta. Najmi mjehe nga n'e unkie, kui nga najmi y'énijmíhi nga nku tutu Cristo xi kis'et'a kruu ts'ink'anke xuta. ¹³ Ta ndaha já xi n'ehe ni circuncision najmi ts'intjusun ni xi tjit'a kjuatéxumoo. Ni xi mjehé rá jóo nga n'enúu ni circuncision tu xi nk'a k'uasjehe yjoho nk'ie nga kuinchjanijmíyaha nga kui ngat'aha tjit'ahanúu kui chubo. ¹⁴ An bi, najmi mjena tsa nk'a k'uasjé yjona ngat'aha ni xi títs'ian. Nku tutuhú ni xi kits'in Nda Ntíaná Jesucristo t'a kruu, kui nihi xi b'asjé chánkakohona yjona. T'a kruu xu'bo k'ien ni asunnte xi nchjana kò an ta tsaya yo. ¹⁵ Najmi chumi ni chjihí rá tsa kin'ená kò tsa najmi kin'ená ni circuncision. Ni xi chjí níhi rá, nk'ie nga Ntíaná kits'in maná xuta tsetse. ¹⁶ Ntíaná katsjáha kjuajyu kò katasinko ngayjee xuta xi b'a ts'in tjíntu xi nkú ts'in títsjáníyá kjuatéxuma xu'bi kò xi kjuaxi nga xutaha Ntíaná.

¹⁷ Nd'ai táb'aha rá nga najmi ta mjehena tsa tjin xi tsjana kjuasti. At'aha yjon-intena yjajnu chubaha ni xi kin'ena. Kui xi tábakúchji nga Jesu títs'inxát'aha.

¹⁸ Já nts'e, katsejihin animanúu kjuandaha Nda Ntíaná Jesucristo. B'a katuma.

Xujun xi kits'ínkjihí nda postru Pablo xuta ninku Efeso

B'í ts'ín kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjin nanki Efeso

¹ An Pablo, an xi kama nku nda postruhu Jesucristo at'aha Ntiana b'a ts'ín kama mjehe. Tifaniñanuu jun xuta Efeso xi kikj'ats'enuu Ntiana, jun xi s'ejinnuu Cristo Jesu.

² Kas'enuu kjuanda ko kjuajyu xi tsjaná Ntia Na'miná ko Nda Ntiana Jesucristo.

B'í ts'ín tsakúya Pablo kjuandaha Ntiana

³ Kan'etsjoho Ntiana xi Ntiahá ko Na'mihí Nda Ntiana Jesucristo. Kui xi kits'ín nga ajihín Cristo kisakúná ngayje tákjá ni nda xi nibáha ndjiojmi ján, ni xi tsjaná Espirituhu. ⁴ Cristo kits'ínchjén nga j'ájinná kintehe ni nga kits'ínnda asuntee tu xi kjuáts'ehená ko tu xi najmi s'ehená je nginkun. Tjoho Ntiana ná. ⁵ Kui nga y'enda tíjuhun nga Jesucristo ts'ínchjéhen tu xi ntíhi tsichu mahaná. Tsitjusun xi nkú ts'ín kama tsjoho ko kama mjehe. ⁶ Kui nga kan'etsjoho ra Ntiana xi bakúchji kjuanda chánkaha, kjuanda xi sakújinná Ntíhi xi tu xí tjohó ra.

⁷ Kisaténdzjo jníhi Ntíu. B'a ts'ín kis'echjintjaihi jéná ko kin'endyjat'aná ngatitsunná. Kama xi nkú tjin bichú kjuachánkaha kjuandaha Ntiana. ⁸ Kui kjuandoo xi tu ni xí kitsjáháná tu xi s'ehená ngayje tákjá kjuankjintak'un ko tu xi kamankjihinná ni xi ts'e. ⁹ Y'éjña chjiná ni xi kama mjehe nga ts'ín, xi y'éjña 'ma nístjin nk'ie. Kama tsjoho nga y'enda tíjün ni xi ts'ín Cristo. ¹⁰ Y'enda nga nkuhú kuichúk'iekú ajihín Cristo ngayjee ni xi tsichuba ndjiojmi ján ko asuntee. B'a kama nk'ie nga ja kuichú chuba. Ts'íntjusun ni xi ja y'enda.

¹¹ Xi nkú ts'ín y'enda tíjün Ntiana, b'a ts'ín kits'ínchjén Cristo tu xi j'ájihinni jin xi ntje judio tjeheenni ko kitsjáni ni xi tsjáha ntíhi. B'a kits'ín at'aha Ntiana ts'íntjusun ngayjee ni xi b'enda. ¹² Ko jin kichuyáihí ni nda xi sakújinni Cristo. Jin tjun b'a kin'eí. Kui nga t'n'etsjoho ra Ntiana xi tjihín kjuachánka.

¹³ Jun bi kinu'yó ko kis'ejinnuu én xi naxu tjin. Kui xi én nda tsuhu Jesucristo xi kits'ínk'ankinnuu. Ko Cristo kits'ín nga kin'ekjóhooon Espirituhu Ntiana, Espiritu xi kitsúya tíjün nga tsjá. B'a ts'ín kis'ejña chjihí nga Ntiana ts'enuu. ¹⁴ At'aha tsjá tíjün Espirituhu tu xi chaha nga n'ekjáihín ni xi tsjáha ntíhi nk'ie nga kama ndáiyjehe xuta xi ja kis'echjintjai. Kui nga kan'etsjoho ra Ntiana xi tjihín kjuachánka.

B'í ts'ín kinchjantjai Pablo xuta ninku nanki Efeso

¹⁵ Kui b'a maha, nkúhu nga kint'e nga s'ejinnuu Nda Ntiana Jesu ko nga tjonuu ngayjee xuta xi ts'e Ntiana, ¹⁶ najmi tít's'ínkj'áíya nga nchjantjainuu nk'ie nga nchjaka Ntiana ko tsjáha máb'achjihí nga nda tímat'on. ¹⁷ Tíbankihí xi Ntiahá Nda Ntiana Jesucristo, Na'mi xi tjihín kjuachánka, nga Espirituhu katsjannuu kjuankjintak'un ko k'u'éjña chjinuu ni xi ts'e, tu xi kamankjihinnuu nkú tjihín ra ngat'a ts'e Ntiana.

¹⁸ Tíbankihí nga kakjex'ájin kjuankjink'unnuu tu xi chahanu ni xi tókuyáha xuta xi Ntiana j'ájihín ko tu xi chahanu xi nkú ts'ín chánka ni xi ts'ínkjáihín xuta ts'e. ¹⁹ Mjena nga choo xi nkú ts'ín chánka ts'ati nga'yúhun Ntiana, nga'yún xi basinkoná ná xi s'ejinná éhen. Kui nga'yún xu'bo bakúchji ni xi ts'ín Ntiana. ²⁰ Kui xi kits'ínxájihín Cristo nk'ie nga Ntiana kits'ínkj'áíyaha ngabayoo ko kits'ínk'íéjñat'aha Ntiana nk'a ján, yo má batéxuma.

²¹ Kitsjáha ante xi 'yún nk'a ajihin ngayjee xi batéxuma asunntej ko xi tjihin xá, xi yankjún, xi nk'a tjen ko xi tjihin tu mí xáhá ni xi yankjún. Najmi tu nku nistjin xi kich'aá nd'ai b'a ts'in nk'a tjen, ko ní nistjin xi k'uaí askahan. ²² Ngayjee ni xi tjín aya ntsja Cristo y'éya Ntjaná ko y'éjña títjun ya Cristo nga kuatéxumaha ngayjee ni xi tjín ngandaha xuta ninku. ²³ At'aha xuta ninku, kui xi yjonintehe Cristo ko Cristo xi ts'in nga kama ndjuú tu mí nihí ni. Tsa ni xi najmi tjihin xuta ninku, najmi ma ndjuú Cristo kai.

2

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga n'ek'ankiná tu ngat'aha ni xi kits'in Cristo

¹ Jun bi tu ngat'aha ngatitsunnuu ko jénuu xutak'ien kamo. ² Nk'ie tintsubajiun jénuu xi nkú ts'in tjíñaha xuta asunnte xu'bi ko xi nkú ts'in mjehe ndaninda k'aku xi tjihin nga'yún ajihin séen. Kui xi títs'inxájihin nd'ai xuta xi najmi nt'é'éhen Ntjaná.

³ Ngatenteé b'a ta n'e tintsubaá nistjin nk'ie xi nkú ts'in kinchjaha animaná asuntee. Kin'eé ni xi kama mjehe animá ngatitsunná ko ni xi tjínjin kjuankjink'unná. Xi nkú k'aán nk'ie, ñá tsuhuná kjuakjahan Ntjaná xi nkúhu xuta xingisoo. ⁴ Tunga tu ni xí ma nimaá ra Ntjaná xuta, kui nga 'yún kits'intjohoná. ⁵ Kui kjuaha kits'ínk'íentu t'unkohoná Cristo nk'ie nga ja tsayahaá ngatitsunná. Ngat'aha kjuandaha tu títs'ínk'ankihínu Ntjaná.

⁶ Ntjaná ta ñja kits'ínk'áiyakoná Cristo ngabaya xi tintsubajián kai ko kits'ínk'íentukoná Cristo ndjiojmi ján. ⁷ B'a kits'in tu xi nistjin xi nibáha kuakúchjiji xi nkú ts'in chánka tjíña kjuandaha, kui xi tu xí ndahá, at'aha nda tsasená ngat'aha ni xi kits'in Cristo Jesu. ⁸ Ngat'aha kjuandaha Ntjaná ts'ankihinu at'aha kis'ejinnuu. Ntja níná tu kits'ínk'ankihínu. Najmi jun manuu n'o ni xu'bi. ⁹ Najmi ngat'aha ni nda xi kin'eé ts'ankihiná, tsa tu xi b'a ts'in tjín xi nk'a k'uasjehe yjoho. ¹⁰ Ntjaná kits'inndaná. Y'éyaná xi nkúhu Cristo nga kits'inndaná tu xi n'ehená ni xi nda xi y'énda títjun ko tu xi kuintsubajihinná ni xi ndoo.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga Cristo nkuhú ntje kits'in ma xuta judio ko xi najmi judio

¹¹ Kui b'a maha, jun xi najmi ntje judio kich'o nga kitsiun, n'ekj'áitsjehennu xi nkú n'e tintsuboo nistjin nk'ie. Xuta xi najmi kin'ehe ni circumcision kitsúnuu xuta xi ntje judio tjeheñ ra, at'aha kui xi ts'ihin yjoninintehe ni circumcision. ¹² N'ekj'áitsjon nga kui nistjiun tintsuba t'axihun Cristo ko nga najmi ntjehe xuta Israel jun. Najmi kama ts'ajun ni xi y'éndako títjun Ntjaná xuta xi ts'e, ni xi kitsúya títjuhun nga tsjáha. Ndaha nku ni xi tsjáha Ntjaná xuta xi ts'e najmi tichuyóhoo nga sakúnuu kai. Chuba tintsubanú asuntee nga najmi yo Ntjaná. ¹³ Kjin tintsuboo nistjin nk'ie, tunga nd'ai nkuhú ja kamakoo Cristo Jesu ko ja tintsuba tiño tu ngat'aha jní xi tsaténdzjo Cristo.

¹⁴ Ngat'aha Cristo tjíhinná kjuajyu. Kui xi nkuhú ntje kits'in ma xi ntje judio tjeheñ ra ko xi najmi ntje judio tjeheñ ra. Kikjexuba xjó xi y'échjaha xuta nk'ie tu xi nkuhú kamaha. Kikjexín ni xi ngji kontraha ra xinkjín xuta. Kitsjá yjonintehe ¹⁵ tu xi y'éjña t'axihin kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheñ Moise xi nkjin ni tjit'aha. B'a ts'in nkuhú ntje tsetse kits'in maha nga joo ko nkuhú kits'in mako yjoho. Kits'in nga tsichut'áha xinkjín nga nkúnkú. ¹⁶ K'ient'á kruu tu xi nkuhú ntje ts'ín maha nga joo ko nga kuinchjako nda ngáha Ntjaná. B'a ts'in kikjexihin ni xi ngji kontraha ra xinkjín xuta.

¹⁷ Cristo j'ai tsjá én nda tsu, kui xi y'a kjuajyu. B'a ts'in kisakúhunuu kjuajyu jun xi kjin tintsubohoo Ntjaná nistjin nk'ie ko ta kisakúhu kjuajyu xi tiña tjintu.

18 Ngat'aha Cristo xi ntje judio tjeheñ ra ko xi najmi ntje judio tjeheñ ra ma bichút'aha Ntíaná nd'ai. Nkuhú Espirituhu Ntíaná xi ts'ín nga bichút'ahaá.

19 Kui b'a maha, najmi ta xuta kj'aihinu ko ta ndaha xuta xi tjímasún. Ja ní tsichumo ko jun xuta xi ts'e Ntíaná ko nkuhú ja makoo xuta xi tjíntunkí nk'íehen Ntíaná. 20 Jun xi nkú joyaha nku ni'ya xi tímanda, xi já postru ko já profeta kik'atuts'ihin. Tunga Jesucristohó kitsjá xaha nga b'a incha ts'ín. 21 Cristo be xi nkú ts'ín ngjuai ni'yoo. Nk'ie nga kama ndjuú ni'yoo, nku nínku xi tsje kamaha Ntíaná. 22 Jun xi y'ahanuu Cristo bichúmo nínku xi má nga tíñaya Espirituhu Ntíaná.

3

B'i ts'ín kitsúya Pablo xá xi kik'aihi

1 An Pablo ngat'aha Cristo Jesu kjíya'yúhunna. B'a tímat'an tu ngat'aha ngandanuu jun xi najmi ntje judio tjeheñnuu. 2 Yo nga kik'aina nga k'uenijmínuu kjuandaha Ntíaná. 3 Tsakúchjina ni xi y'éjña 'ma nístjin nk'ie, xi nkú nga ja ta kuak'iet'ánuu. 4 Nk'ie nga n'eyo xujuin, choo nga be sisian ni xi kis'ejña 'ma ngat'a ts'e Cristo. 5 Kui niu xi najmi kik'inyaha xuta xi kis'e nú chá ján nk'ie, tunga nd'ai Espirituhu Ntíaná ja tsakúchjini já postruhu ko já profetaha Ntíaná 6 nk'ie nga xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra ta ts'ínkjáihin ni xi tsjáha Ntíaná ntíhi ko ta kuichú ma nku yjonintehe Cristo ko ta sakú yaha ni xi kitsúya títjun Ntíaná nga tsjáha xuta xi ts'e. Én nda tsuhu Cristo xi b'a ts'ín.

7 Ntíaná tu kitsjáhana nga k'uenijmía én nda tsu xu'bi. Kjuandaha Ntíaná xi b'a kits'ín. Kitsjána xi nkú ts'ín tjeheñ ra nga'yún chánkaha. 8 An xi 'yún ichí sa ajihin ngayjee xuta xi ts'e Ntíaná, tunga kik'aihina kjuandaha nga túb'enijmíhi xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra kjuanchináha Cristo xi ndaha nku najmi ch'a mankjinyeje. 9 Tíb'ejña chja xi nkú ts'ín tíbitjusun ni xi y'éjña 'ma Ntíaná nístjin nk'ie, kui xi kits'ínnda ngayjee ni xi tjín. 10 B'a ts'ín xuta nínku túb'ejña chji nd'ai xi nkú tjín kjuankjink'uhun Ntíaná, kjuankjink'un xi kj'ai kj'ai ts'ín yaha. Kui ni xu'bi tís'ejña chji nginkun xi tjihin xá ko xi tjihin nga'yún nk'a ján.

11 Kui niu xi y'énda títjun Ntíaná nkúhu nístjin nk'ie ko Nda Ntíaná Jesucristo ja kits'íntjusun niu nd'ai. 12 At'aha nkuhú makaá Cristo ko at'aha s'ejinná én nda tsuhu, kui nga tsuhu ra tak'aán ko najmi binkjaán nga bichúk'un tíñahaá Ntíaná. 13 Kui b'a maha títbankihínuu nga najmi tu n'ekjehe ruu tak'un ngat'aha nga un tíbena ngandanuu. Ngat'aha nga un tíbena, Ntíaná títs'ín nga tís'ejña chjínuu kjuachánkaha.

B'i ts'ín kitsúya Pablo xi nkú ts'ín bankintjái xuta nínku Efeso

14 Kui kjuaha báasínkúch'ihinna nginkun Ntía Na'miná. 15 Kui xi b'éjña nga s'e nga nkúnkú ntje xi tjín ndjiojmi ján ko asuntee. 16 Bankihi nga Espirituhu Ntíaná katsjá nga'yúnkohonuu xi nkú ts'ín tíña kjuachánka tsjo tjihin tu xi s'ehé ra nga'yún animanuu, 17 ko nga Cristo kat'ejñajin animanuu tu ngat'aha nga s'ejinnuu. Katji nanka kjamannuu ajihin kjuatjoo ko ndjá tinchajiun, 18 tu xi b'a ts'ín jun ko ngayjee xuta xi ts'e Ntíaná kama kamankjihinnuu xi nkú ts'ín tayá ko ndju ko nanka ko nk'a kjuatjoho Cristo. 19 Mjena nga choo kjuatjoho Cristo tu xi b'a ts'ín katsejín kikjihinnuu Ntíaná, ndaha tsa 'yún chánka sa kjuatjoho nga ni xi mankjinná.

20 Kan'etsjoho Ntíaná, kui xi ts'ati ni xi maha ts'ín nga xi nkúhu ni xi binchihí ko tsa xi nkú ts'ín títsu animaná nga kama. B'a ma xi nkú ts'ín tíña nga'yún xi ts'e xi títs'ínxájiná. 21 Kats'ínkjáihin Ntíaná kjuachánka ajihin xuta

ninku xi ts'e Cristo Jesu. Tehente b'a katuma ko santaha tu nk'éhé ni. Johon, b'a katuma.

4

B'i ts'in tsakuya Pablo nk'ie nga nkuhú tinchajián Cristo

¹ Kui b'a maha t'bankihinu an xi kjiya'yán ngat'aha Nda Ntíaná. Kixi tankinkoo yjonuu xi nkú ts'in tjihin nga ts'in xuta xi Ntíaná j'ajihin. At'aha Ntíaná j'ajinnuu. ² Nimakjua n'esjo yjonuu ko nda kas'eya animanuu. Kas'enuu kjuatsenta ko b'i ngján n'e'yún tak'un xinkiu. B'a n'oo tu ngat'aha kjuatjo xi tijnajinnuu. ³ Tjen nga'yuhun yjonuu nga nkuhú katumako tehento xinkiu xi nkú ts'in tsjanianuu Espirituhu Ntíaná ko xi nkú ts'in nkuhú ts'in manuu kjuajyuu.

⁴ Nkuhú maha yjonintehe Cristo ko nkuhú maha Espirituhu Ntíaná xi tijná. B'a ta ts'in nkuhú j'ajinnuu Ntíaná, kui nga nkuhú ni xi tichuyohoo.

⁵ Nkuhú maha Nda Ntía xi tijná. Nkuhú ni xi s'ejinná ko nkuhú Nda Ntíaná n'ekjas'eheén xuta nga batentáhaá. ⁶ Nkuhú maha Ntíaná xi Na'miná ngatenteé, kui xi batéxumaha, ts'inchjén ko tijnajihin ngayjee ni xi tjin.

⁷ Tunga kin'ekjáhín raá kjuanda nga nkúnkáá. Xi nkú ts'in kits'indzjoná Cristo, b'a ts'in kisakúná. ⁸ Kui nga b'i ts'in tjit'aha éhen Ntíaná:

Ngjinji nk'a ján nga ngjiko xi jakj'á,

ko tu kitsjáhá ra xuta ni xi nda.

⁹ ¿Nkú tsuhu ra nga ngjinji? Kui xi tsuhu ra nga tjun ngijen má nankaha t'anankiu. ¹⁰ Ko xi ngjijeén, kui xi ta ngjinji má 'yún nk'aha nk'a ján tu xi ts'intjusuhun ngayjee ni xi tsichuba.

¹¹ Ko kui kikjin xi kitsjá nga tjin xi kama já postru, ko nga tjin xi kama já profeta, ko nga tjin xi k'uenimí én nda tsuhu Ntíaná, ko nga tjin xi kama já bastuu ko já maestru. ¹² Kui kjuandoo kik'ahí jóo tu xi kuakúyaha ra xuta xi ts'e Ntíaná xi nkú ts'in kuasinko xinkjin ko tu xi b'a ts'in sakú nga'yuhun ra xuta ninku, kui xi yjonintehe Cristo. ¹³ B'a ts'in nkuhú s'ejihinná ko nkuhú chaá yáha Ntíhi Ntíaná. Yohó ni ma kuichú maá xi tjihin nga kuichú maá ko s'eyaná xi nkúhu kui.

¹⁴ Nk'ie nga b'a kamo, najmi s'eyaná xi nkúhu jántí xi xi kjit'a kjit'a kj'ai ts'in s'eyaha ko najmi k'uaninteé tsa tu mí ni tsetsehé xi sakúyaná, tsa kui niu xi kjé'yunná nga mjehe k'uanachaná. At'aha kui niu xi ts'inchjén já maña xi ni tsank'á bakúya. ¹⁵ Tu sa ní én xi naxu chubaá at'aha tjoná xinkjá. B'a ts'in s'ajihinná Cristo, kui xi nintaku xuta ninku. ¹⁶ Cristo ts'in nga ngayjee yjonintee nkuhú bichú mako xinkjin ko b'a'yún sisihin xinkjin ngatenteé ni xi tjihin yjonintee. Tsa ngatenteé yjonintee ts'inxá sisin, ngayjee yjonintee sá sisin ko sakú nga'yuhun nga binchajin kjuatjo.

B'i ts'in tsakuya Pablo xi nkú ts'in tjihin nga kuintsubaá nginkun Ntíaná

¹⁷ Kui nga b'a xihinnuu ko ngajoho Nda Ntíaná b'a xihinnuu ma. Najmi b'a ta n'e bintsuba sahanu xi nkú ts'in tjihtu xuta xi tjin asuntee, xuta xi ni tiya ts'innkink'un. ¹⁸ Kui xi ja kis'ejuún kjuankjintak'uhun ko najmi tjihtu tik'un xi nkú ts'in ts'ink'iéntu tik'un Ntíaná xuta xi ts'e. At'aha ja kits'in ndjá animaha ko najmi ta mankihín ra ni xi ts'e Ntíaná. ¹⁹ Ja najmi ta tjihtu ra kjuasuba ko ja kits'ínkjas'ehen yjoho ni ch'onk'uun. Najmi ta béch'oho ra yjoho nga ts'in ngayje tikjá ni xi chuntí nginkun Ntíaná.

²⁰ Jun bi najmi b'a tsu éhen Cristo xi tsakuyáhi tsa b'a noo. ²¹ At'aha ja kinu'yó éhen Cristo ko tsinchiyó ni xi ts'e, ko yo nga Jesu tijnajihin ni xi naxu tjin. ²² Najmi b'a ta ts'in bintsubahanu xi nkúhu nk'ie. N'ek'ontjaiyo animanuu.

At'ahá ni xi kama mjenúu nk'ie ts'anachahá kò kits'ínkatsúhún. ²³ Tjihin nga n'e tsetse ngáhanu animanúu kò kjuankjintak'unnuu. ²⁴ N'e tsetsoo yjonúu, at'ahá Ntjaná kits'ínnda tsetse ngáha animanúu. Xi nkú ts'ín tjíyahá nga kixi kò je, b'a kits'ínk'íe.

²⁵ Kui b'a maha, najmi tá ch'anachahá ruu xinkiu. Najmi tú én tsank'á chubo, at'ahá nkuhú yjoninte mahaná ngatenteé.

²⁶ Nk'ie nga tíma kjannuu, najmi tú ngatitsun n'o. Najmi tú bintsuba kjon nku nistjin tanto. ²⁷ Najmi tú 'baintohoo ndanindoo.

²⁸ Xi ndyé ts'ín nk'ie, najmi b'a tá kats'ihin. Kats'ínxá ní kò kats'ínchjén ntsja nga kats'ín ni xi nda, tú xi b'a ts'ín kama kuasinkoho xuta xi machjéhen rá tsa mí nihi.

²⁹ Ndaha nku én ch'on tsu najmi tú kuitju tsu'bo. Én xi nda ní chubo, én xi tsjá nga'yuhún xuta, tú xi nda kamat'aihin xuta xi kuint'é énnuu. ³⁰ Najmi tú ni xi ts'ín'uhún Espirituhu Ntjaná n'o. At'ahá kui xi kik'ainuu tú xi chaha nga jun xi xuta xi ts'e Ntjaná nk'ie nga kuichú nistjin nga kuitjusun nga kama ndái kikjinnuu.

³¹ Tich'onsjoo ngayjee ni ch'onk'un xi tjíntujín animanúu, kjuakjoo kò kjuastintoo. Najmi tú ch'íya kjon, kò najmi tú ch'on 'mihú xinkiu, kò najmi tú ngat'ahá tú mí nihí ni n'e uncho xinkiu. ³² Nda ní chasohó xinkiu kò chasenimohó xinkiu. N'e ndyjat'ohoo xinkiu xi nkú ts'ín kisakújinnuu kjuan'endyjat'a ajihin Cristo.

5

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga ñá xi ntíhi Ntjaná

¹ Ntí tjohó Ntjaná jun, kui nga b'a tá n'ehenu xi nkú ts'ín Ntjaná. ² Xi nkú ts'ín y'ejñajin kjuatjo Cristo nga kits'íntjoná, b'a ts'ín tintsubajiuon kjuatjo. Kui xi kitsjá yjohó nga k'ienntjáihiná. Kui xi kama nku chje sinjne xi kin'ekjas'ehen Ntjaná.

³ Ja kik'áts'enuu Ntjaná. Kui nga tá santaha najmi tjihin nga chubanijmíyahanu xi nkú ts'ín chuba fantukohó xinkjín xuta xi tjín, kò tsa tú mí nihí ni xi chuntí nginkun Ntjaná, kò tsa kjuásihuun ni xi tjihin xuta xingisoo. ⁴ Kò najmi tú chubo én xi najmi nda tsu, kò tsa én ton ch'on tsu, kò tsa nku én xi najmi nda fane, at'ahá najmi chumi ni chjíhi rá ni xu'bo. Tú sa ní én xi tsjáha máb'achjíhi Ntjaná chubo. ⁵ At'ahá ja yo nga xi chuba fantukohó xinkjín, kò xi ts'ín ni xi chuntí nginkun Ntjaná, kò xi fásihin ni xi tjihin xuta xingisoo, kui xi najmi tsuhu rá nga Cristo kò Ntjaná kuatéxumaha. Xi tífásihin ni xi tjihin xuta xingisoo, kui xi kj'ái ntia tjennki.

⁶ Najmi tú 'bainto tsa tjín xi k'uanachakonuu nku én tiya, at'ahá ngat'ahá ni xu'bi kjuakjahan Ntjaná nibánehe rá xuta xi najmi nt'é'éhen. ⁷ Kui nga najmi tú jun n'engujihin ruu yjonuu xuta xi b'a tijncha ts'ín.

⁸ At'ahá nistjin nk'ie má jyuun tintsuboo, tunga nd'ai ja má ndzjeen tintsuboo nga nkuhú makoo Nda Ntjaná. Kui nga tintsubahanu xi nkú ts'ín tjihin nga k'úentu xi tjíntu má ndzjeen. ⁹ N'oo ni xi nda kò naxu kò kixi, at'ahá kui niu xi bakúchji nga má ndzjeen tjehehá. ¹⁰ Tinchísjo má nihi xi sasíhin Ntjaná. ¹¹ Ndahachí najmi tú n'o ni xi najmi chumi ni chjíhi rá, ni xi ts'ín xuta xi ts'e má jyuun. Tú sa ní t'ejñachiu nga najmi nda niu.

¹² At'ahá tú ñáhá xí subahá maná nga n'ekjáá ni xi ts'ín'ma xuta xu'bo.

¹³ Tunga ma chjihí ngayjee ni xi tjín nk'ie nga s'entuchjí má ndzjeen, ¹⁴ at'ahá nd'íu b'éjña chji tú mí nihí ni. Kui nga b'a ts'ín tjít'a:

N'ekj'áhi yjohi, ji xi kisufei.

Tisíntjein ajihin xutak'ien.

Tsa b'a n'ej, Cristo ts'ín ndzjehin.

¹⁵ Kui b'a maha, nda nda chāsehenu xi nkú n'e kuintsuḅoo. Najmi tu ni xi ts'ín xuta stjen n'o. N'e nínú xi nkú ts'ín xuta nkjink'un. ¹⁶ N'oo ni xi nda tu mí chubahá ni nga sakúntenuu nga b'a n'oo, at'aha ch'on chun nistjin xi kich'aá nd'ai. ¹⁷ Kui nga najmi tu nchini n'esjehenu yjonuu. Katumankjin nínú mí nihi xi mjehe Nda Ntíaná nga n'oo.

¹⁸ Najmi tu n'e ch'iu, at'aha kui niu xi ts'ín nga n'eé tu mí nihi ni. Tu sa ní Espirituhu Ntíaná katsejínnuu. ¹⁹ Salmō kō sohon ninku chubanijmíyakohonu xinkiu kō só xi nkú ts'ín kuakúyanuu Espirituhu Ntíaná. Ngayjehe animanuu só kō n'etsjohō Nda Ntíaná. ²⁰ Tu mí kjuahá ni tehente tjohōon máb'achjihí Ntia Na'miná. B'a n'oo at'aha Nda Ntíaná Jesucristo ts'enuu.

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín k'úéntukō xinkjín xuta

²¹ Chankjún xinkiu at'aha Cristo tíyankjún. ²² Jun xi tí'minuu chjuún, chankjún x'innuu. B'a n'oo xi nkú ts'ín tiyankjún Nda Ntíaná. ²³ At'aha xi tí'mi x'in, kui xi síjña tíjuhun chjuúhun xi nkú ta ts'ín Cristo síjña tíjuhun xuta ninku. Xuta ninku kui xi yjonintehe Cristo, kō Cristo kui xi kits'ínk'ankihí. ²⁴ Xi nkú ts'ín xuta ninku benkjún Cristo, b'a ta ts'ín xi tí'mi chjuún tu nkjéhé ni katenkjún x'ihin.

²⁵ Kō jun xi tí'minuu x'in, n'etjō chjuúnnuu xi nkú ts'ín Cristo kits'íntjo xuta ninku kō kitsjá yjohō ngandaha. ²⁶ B'a kits'ín tu xi kikj'áts'ehe. Éhen kits'ín jekohō kō ntánijua tsanéjnukohō ²⁷ tu xi ja tjihin ra kjuachánka xuta ninku nk'ie nga kuichú nginkun. Najmi s'ehe ni chuntí, najmi ch'on k'úé, kō najmi s'ehe tsa mí nihi. Mje nihí Cristo nga je kō nga nda kikjin kama xuta ninku.

²⁸ B'a ta ts'ín xi tí'mi x'in tjihin nga ts'íntjo chjuúhun. Kats'íntjo xi nkú ts'ín tjohō yjonintehe. Xi tjohō chjuúhun, kui xi tjohō yjohō. ²⁹ At'aha najmi tjín xi unkie yjonintehe. Tsjá nihí nichine kō kuhun xi nkú nga ts'ihin Cristo xuta ninku. ³⁰ At'aha ta yjonintehe Cristo tintsuḅajían.

³¹ B'i ts'ín tjít'a: “Kui nga nku nda k'uéjñaha xi cháha nga k'uéjñako chjuúhun kō nkuhú yjoninte kuichú ma nga joo.” ³² Yún nanka ni xu'bi, tunga nk'iehé nga nchjanjmíya Cristo kō xuta ninku ts'inchjén niu. ³³ Jun tjihin nga n'etjō chjuúnnuu xi nkú ts'ín tjonuu yjonuu. Kō xi tí'mi chjuún katenkjún x'ihin.

6

¹ Kō jun xi tí'minuu ntí, tínú'yá'óhōon xi chánuu at'aha Nda Ntíaná s'ejinnuu. At'aha kui niu xi nda tjín nginkun Ntíaná. ² Ajihin kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise kui kjuatéxuma xu'bi xi tjun títsuya ni xi Ntíaná tsjáha xi kuínt'é'éhen. B'a títsu: “Chankjún na'mihí kō naahí ³ tu xi nda kamat'aihinni kō tse nistjin kamaha ri nga kuínchin asunntee.”

⁴ Kō jun xi tí'minuu na'mi, najmi tu chuba kjan n'ekoo ntínuu. Tu sa ní tjen niyóhōo nga n'echó kō takúyohōo ni xi ts'e Ntíaná.

⁵ Kō jun xi tí'minuu xuta musu xi kich'atse, tínú'yá'óhōon xi já ntianuu ei asunntei. Chankjún kō tñkjún kō ngayjehe animanuu tínú'yá'óhōon, xi nkú joyaha tsa Cristo tínú'yá'óhōon. ⁶ Najmi tu nku nk'ie nga tibasenuu nga b'a n'oo, tsa tu xi b'a ts'ín nda skuehenuu. N'e nínú xi nkúhu xuta musu xi Cristo ts'atse. Ngayjehe animanuu n'oo ni xi mjehe Ntíaná. ⁷ Nk'ie nga tín'o nku xá, ngayjehe k'un b'a noo. B'a noo xi nkúhu tsa nku xáha Nda Ntíaná tín'o. ⁸ At'aha yo nga Ntíaná tsjá ngajoya ngáha ra ni xi nda kits'ín nga nkúnkú xuta, ndaha tsa musu xi kich'atse kō ndaha tsa xi ndáihí yjohō.

⁹ Jun xi tí'minuu já ntia, b'a ta n'oo xi nkú nga tíxihin xuta musu. Najmi tu binchankjúhūun. Ja yo nga nkuhú maha Nda Ntíanuu xi tíña ndjiojmi ján ko nga kui xi najmi ngabi ts'ín ajihin xuta.

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín k'úéndaá yjoná tu xi najmi ts'ín nganahaná ndanindoo

¹⁰ Ni xi fekuhu xi xinnuu, kasakúnuu nga'yún ajihin nga'yún chánkaha Nda Ntíaná. ¹¹ Xi nkú joyaha já jun xi b'énda yjoho nga kján, b'a ts'ín n'ech'okohonu yjonuu ni xi tsjáná Ntíaná, tu xi ndjá kama kuinchahanu nga kuankín kontroho kjuamañaha ndanindoo.

¹² At'aha najmi xuta asunnte tibixkankaá. Xi tjin níhi nga'yún tibixkankaá, xi nk'a xaha, xi batéxuma asunnte ngatitsun xu'bi. Kui xi jáninda ch'onk'un nkjún xi tjin nk'a ján. ¹³ Kui nga t'endahanu yjonuu xi nkú joyaha já jun xi Ntíaná kitsjáyjehe ni xi ts'ínch'okoho ra yjoho, tu xi kuichúkuahanuu nk'ie nga kuichú nistjin xi ndjá niba. Ko nga ja tjinnda sisinnuu yjonuu, ndjá tincho.

¹⁴ Kui b'a maha, ndjá tinchahanu. Ni xi y'éña Ntíaná ko ni xi naxu nginkun, kui xi n'ech'okohonu yjonuu xi nkúhu já jun xi ts'ínch'oho yjoho. ¹⁵ T'endo yjonuu nga t'enijmíú én nda tsu xi tsuya kjuajyuhu Ntíaná. ¹⁶ Machjéhen nga n'e s'ejiun Ntíaná, tu xi najmi tjin xi nkú ts'ín ts'ín'uhunnuu ndanindoo. ¹⁷ T'ejin tak'un nga Ntíaná kits'ínk'ankinuu. Chjúbó éhen, kui xi kitsjánuu Espirituhu Ntíaná tu xi kuisinkokohonu yjonuu.

¹⁸ Tehente chubakoo Ntíaná xi nkú ts'ín tsjánnyánuu Espirituhu. Chubakoo ko tinchíhuu ni xi machjénnuu. Tintsuba ndo ko najmi tu n'ekjioho tak'un nga chubantjo ngayjee xuta xi ts'e Ntíaná. ¹⁹ Ko ta chubantjainú nk'ie nga chubakoo Ntíaná, tu xi tsjáhana én xi kuinchja, tu xi ndjá kuinchjahana nga k'uenijmía ni xi kis'ejña 'ma nistjin nk'ie, xi ja tib'éña chji én nda tsuhu Ntíaná nd'ai. ²⁰ Kui ngat'aha éen kjíya'yúhunna an xi tsú'ba ngajoho Nda Ntíaná. Chubantjainú nginkun Ntíaná tu xi kuinchjahana xi nkú ts'ín tjin nga kuinchja ko tu xi najmi tsankjuhunna.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujin

²¹ Ngatentee ni xi tímat'an ko ni xi títs'ian kuitsuyanuu Tikiko, nda nts'eé xi tjona ko xi kixi títs'ínxát'aha Nda Ntíaná. ²² Kui kjuaha títs'ínkjísehenuu tu xi chahanu nkú ts'ín tintsubai ko tu xi tsjá nga'yúhun ra animanuu.

²³ Ntia Na'miná ko Nda Ntíaná Jesucristo katsjáha já nts'eé kjuajyu ko kjuatjo, ko kat'éyaha nga 'yún s'ejihin. ²⁴ Kjuandaha Ntíaná kas'ehe ngatentee xi tjoho Nda Ntíaná Jesucristo, kjuatjo xi najmi maha feya.

Xujun xi kits'ínkijihí nda postru Pabło xuta ninku Filipo

B'í ts'ín kikjaniñahá Pabło xuta ninku xi tjin nanki Filipo

¹ An Pabło kọ Timoteo, jin xi tın'exát'aihi Jesucristo. Ngayjee jun xi tıntsuboo nanki Filipo, jun xi kikj'áts'enuu Jesucristo tısuniñaihi kọ ta tısuniñaihi já xi basehe xuta ninku kọ já xi ta tjihin xá.

² Kas'enuu kjuanda kọ kjuajyu xi tsjáná Ntia Na'miná kọ Nda Ntianá Jesucristo.

B'í ts'ín kitsúya Pabło xi nkú ts'ín nchjantjai xuta ninku Filipo

³ Tsjahá máb'achjíhi Ntianá xki nga f'áitsjenna jun. ⁴ Xki nga nchjaka Ntianá nchjantjáiínuu ngatentoo. Tsjo mana nga b'a ts'ian ⁵ at'ahá nkuhú makaá xinkía nga tın'exát'aháá én nda tsuhu Jesucristo. B'ahá rá nistjin nga tjun tsichujinnuu éen kọ santaha nd'ai. ⁶ Behe k'an nga xi kik'atuts'ihin ni xi nda ajinnuu, kui xi tu nku ngjuaikondjuhú santaha nistjin nga kj'uaí ngáha Jesucristo.

⁷ Ajin animana tıntsubajjun, kui nga f'áitsjehenna jun. Xian nga nda ts'ian nga f'áitsjenna jun at'ahá nkuhú kjuandahá Ntianá tısakúná jun kọ an, ndaha tsa nubayá kjíiya'yán kọ ndaha tsa nginkun já tjíxóo tixinya chich'an én nda tsuhu Jesucristo kọ tıb'ejná chja nga najmi én tiya niu. ⁸ Ntianá be xi nkú ts'ín mjena jun. Kjuatjoho Jesucristo xi tijnajinna, kui xi tjokohonuu.

⁹ Nk'ie nga nchjantjáiínuu, bankihi Ntianá nga 'yún kasaá sa kjuatjo xi tjinuu, kọ nga 'yún kas'enuu kjuankjintak'un, kọ nga kixi kamankjinnuu ni xi ts'e Ntianá. ¹⁰ B'a ts'ín kama ch'ajihinnu má nihi xi kjuaxi nga nda tu xi je kuintsubahanu kọ najmi s'e ni xi n'enijéhenuu nistjin nga kj'uaí ngáha Cristo. ¹¹ Kui nistjiun kuakuchjú nkjin tíkjá ni xi naxu kin'o, xi kitsjánuu Jesucristo nga n'oo tu xi s'ejña chjiji kjuachánkahá Ntianá kọ n'etsjoho rá.

B'í ts'ín kitsúya Pabło nga ngandahá tíma ni xi tífajin

¹² Mjena nga choo, já nts'e, nga ni xi tímat'an ei, kui xi tu sahá títs'ín nga tífindju én nda tsuhu Jesucristo. ¹³ At'ahá tíbe ngayjee já juhun nda títjuun kọ ngayjee xuta xingisoo nga ngat'ahá Cristo kjíiya'yúhunna. ¹⁴ Tu ngat'ahá nga kjíiya'yán, nkjin já nts'eé 'yún tijncha ma 'yún k'un Nda Ntianá kọ tijncha ma k'un tıb'énjímí éhen.

¹⁵ Kjuaxi nga tjin xi tıb'énjímí ni xi kits'ín Cristo at'ahá tíma xintak'un kọ mjehe nga ts'ín ngana. Tunga tjihín ngá xi ngayjehe animahá tıb'énjímí. ¹⁶ Xi tíma xintak'un, kui xi tijncha b'énjímí Cristo at'ahá ngandahá tijncha bangisjai. Najmi kjuaxihí nga b'a tijncha ts'ín. Ni xi incha mje níhi nk'ie nga tu sahá 'yún sakúna kjuanimá nk'ie nga kjíiya'yán. ¹⁷ Tunga máha xuta xingisoo, tijncha b'énjímí Cristo at'ahá tjihin kjuatjo. Be nga kjíiya ei tu xi xinya chich'ihinna én nda tsuhu Ntianá nginkun já tjíxóo.

¹⁸ Tunga najmi chumi ni ts'ihín rá. Ndaha tsa najmi kjuaxihí kọ ndaha tsa ngayjehe k'un nga tijncha b'énjímí, xi tu ja ní tıs'enjímíhi ni xi kits'ín Cristo kọ kui niu xi tsjo mana. Kọ 'yún s'e sana kjuatsjo. ¹⁹ At'ahá be nk'ie nga tu ngat'ahá nga tichubantjáiínu nginkun Ntianá kọ xi nkú ts'ín títsjá nga'yúnna Espirituhu Jesucristo kuitju'a. ²⁰ Mje nkúnna kọ tókuyá nga ndahachí najmi sakúna kjuasuba. Tu sa ní 'yún ndjá kúásinjña nd'ai xi nkú nga títs'in tehente,

ko chá kjuachánkaha Cristo ajihin ni xi tímat'ain yjonintena. B'a kama tsa tíjña ko tsa ja kabaya.

²¹ At'aha an bi nk'ie nga tíjña t'ík'un sa, Cristo tíjña t'ík'uhunna. Ko tsa ni xi t'ibayahana, tu sahá ts'in nganaka. ²² Tsa kúátejña t'ík'un sa, 'yún xúbáya xána. Najmi be má nihi xi kjuajián. ²³ At'aha síjñaya masehen nga joo niu. Mjena k'uejña asuntee ko kfínsehe Cristo. Tsa ni xi kfínsehe ra Cristo, tu sahá 'yún nda t'ín ngat'a ts'an. ²⁴ Tunga ngat'aha ní ngandanuu 'yún machjén saha nga kúátejña t'ík'un sa. ²⁵ Behe k'an nga b'a t'ín niu, kui nga behena nga kúátejña t'ík'un sahana ko nga k'uandaya sana ajinnuu, tu xi 'yún s'ejin sahanuu ko tsjo k'úenuu nga b'a n'oo. ²⁶ B'a ts'ín nk'ie nga kuichuse ngáhanuu, tsjo kamanuu nga n'etsjohoo Cristo Jesu.

B'i ts'ín kitsúyaha Pablo xuta ninku nga tu nku ndjáhá kuincha

²⁷ Nkuhú nga tintsuháhanu xi nkú ts'ín t'jehen ra xuta xi y'a én nda tsuhu Cristo. Kui nga tsa kfínsenuu, skue, ko tsa kjin kúátejña, kuint'e én xi nkú ts'ín tintsuhoo, nga ndjá tincho, nga nkuhú ni xi n'enkjintak'un, ko nga nkuhú t'ín'e mo yjonuu nga ta ñja ta ñja t'ín'oo nga'yún ngandaha én nda tsuhu Cristo xi s'ejinná. ²⁸ Ndahachí najmi tu binkjun já kontránuu. Kui niu xi kuakúchjiji xuta xu'bo nga ndyja ko nga jun xi n'ek'ankinuu. Nt'ianá tsjánuu nga n'e nganoo.

²⁹ At'aha jun bi kik'ainuu nga s'ejinnuu Cristo, tunga ta kik'aihínuu nga ngat'aha ta choo kjuanima. ³⁰ B'a ta ts'ín t'íbitjajíun kjuanima nd'ai xi nkúhu kjuanima xi kiyo nga j'ajian ko xi t'ínu'yó nd'ai.

2

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín t'jihin nga s'eyaná

¹ Kui b'a maha tsa Cristo basinkonuu, ko tsa kjuatjohoo tsjá nga'yúnnuu, ko tsa Espirituhú nkuhú t'íts'ín manuu, ko tsa nda t'ichasohoo ko tíma nimanuu xinkiu, ² kui nga n'ehenu nga tu xí tsjohó kat'ena. Nkuhú kas'eyanuu ko nkuhú kjuatjo xi kas'eya animanuu. Nkuhú ch'a xinkiu ko nkuhú ni xi n'enkjintak'un. ³ Ndaha nku ni najmi tu n'o tsa tu xi n'e nganaha ruu xinkiu ko tsa tu xi nk'a n'esjehenu yjonuu. Tu sa ní nimaakjua n'esjo yjonuu ko chasohoo xinkiu, chasohoo xi nkúhu tsa 'yún nk'a t'jen nga jun. ⁴ Najmi tu nku ni xi ts'ajun chasohoo, ta chasohoo ni xi ts'e já nts'o.

⁵ B'a ta ts'ín kas'eyanuu xi nkú ts'ín kis'eyaha Cristo Jesu. ⁶ Kui xi tu b'a ts'ín Nt'ianáhá, tunga najmi kits'innisihí ni nga y'éjña chji nga kui xi Nt'ianá. ⁷ Tu sa ní y'éch'ohoo yjohoo yáha kui ko nku nda musu kits'ín ma yjohoo nga j'ai tsin xi nkú ts'ín tsin xuta. ⁸ Ko nk'ie nga kik'a yjoninte, kinte ts'asje yjohoo. Kint'é'éhen Nt'ianá santaha nga ngji ngabayoo. Kruu kin'ek'ient'á.

⁹ Kui kjuaha Nt'ianá 'yún tse kjuachánka kitsjáha ra, ko kitsjáha nku j'áin xi tu xí 'yúhún nk'a t'jen, ¹⁰ tu xi nk'ie nga kúinú'yáha j'áihin Jesu kúinchakúinch'in tu yáha ni xi t'ín ndjiojmi ján ko asuntee ko kinte t'anankiu. ¹¹ Ko ngayjee xi t'ín b'a kuitsu nga Jesucristo xi Nt'ia. B'a ts'ín s'ejña chjiji kjuachánkaha Nt'ia Na'miu.

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín k'úentu xuta ninku ajihin xuta

¹² Kui b'a maha, jun já nts'ena, xi nkú ts'ín tehente kinu'yá'énnú nk'ie nga tsátejñajinnuu, b'a ta n'oo nd'ai nk'ie nga kjin tíjñanuu. Chankjún Nt'ianá ko kat'atsó nga n'endjuú ni xi t'íts'ín Nt'ianá ajinnuu nga t'íts'ínk'ankinuu. ¹³ At'aha xi nkú ts'ín sasíhin Nt'ianá, kui xi t'íts'ín nga n'e mjo ko nga n'oo ni xi mjehe.

¹⁴ Tsa t'ín ni xi n'oo, najmi tu katuma stinuu nga b'a n'o ko najmi tu chubatikoo xinkiu, ¹⁵ tu xi je ko naxu skuehenuu xuta. Jun xi nt'ihí Nt'ianá

kō tjihin nga je kuintsubajihun xuta xi tjin nd'ai xi ch'onk'un kō xi ja kits'inkatsun kjuankjintak'uhun. Katumo ajihin xuta xu'bo xi nkúhu niñu xi tibat'ai má jyuun. ¹⁶ Chubanijmíyahanu én xi ts'ínk'íentu tik'uhun xuta. Tsa b'a n'oo, tsjo k'úéna nistjin nga kj'uaí ngáha Cristo. At'aha nk'ie kama chji nga najmi tu kjuandahá kits'ian nga'yún nga kits'inxá ajinnuu.

¹⁷ Nk'ie nga s'ejinnuu Ntjaná, b'a joyaha tsa chje tí'bohoo Ntjaná. Kō tsa n'ek'ienna ei, an xi kuichú ma xi nkú joyaha chje xi ts'índjuút'a chje xi tí'bohoo Ntjaná. Tunga tsjohó tjinna ndaha tsa b'a n'ena. Ta n'etsjokoho kjuatsjona.

¹⁸ B'a ta ts'ín tsjo katumanuu kō ta tjennú kjuatsjonuu.

B'i ts'ín kitsúyahā Pablo xuta Filipino nga ts'ínkjisehe Timoteo

¹⁹ Tsa Nda Ntjaná Jesu tsjante, kitsa ts'inkjisenuu Timoteo tu xi tsjo kamahana nga kuint'e ni xi tíma ajinnuu. ²⁰ Najmi tjin sana kj'ái xi nkúhu kui, xi b'a ta ts'ín ts'ínkjink'un xi nkúhu an nga kjintaha ra jun. ²¹ At'aha kj'ái xutaha bi ni xi ts'e bangisjai, najmi ni xi ts'e Jesucristo.

²² Tunga jahá yo xi nkú k'un Timoteo kō xi nkú ts'ín títs'ínxákona nga túb'énijmíkona én nda tsuhu Jesucristo, xi nkú joyaha nku ndati xi ts'ínxáko na'mihí. ²³ Kui nga túb'endáhana nga kui ts'inkjisenuu chuba nga skue xi nkú ts'ín s'enda ni xi tí'ajian. ²⁴ Kō behé k'an nga Nda Ntjaná ta tsjántena nga kama kfínsenuu.

B'i ts'ín kitsúyahā Pablo xuta Filipino nga títs'ínkjisehe Epafrodito

²⁵ Tunga nd'ai títs'innkjihin k'an nga tjihin nga ta ts'inkjisehé ngáhanuu nda nts'eé Epafrodito. Kui xi títs'ínxákona nga tí'ajinkona kjuanimā ngat'aha Cristo. Kui xi y'exó nga kin'e nibásenú tu xi kuasinkohona nga ts'ín ni xi machjéna. ²⁶ Tu xi tíma bahá ra jun kō kjintaha ra jun, at'aha be nga kinu'yó nga kisaté ch'in. ²⁷ Kjuaxi kjáihin nga 'yún ndjáhá kisaté ch'in, nga ja ma kuayáhá kai. Tunga Ntjanáhá tsase nimaha nga kits'ínkihi. Kō najmi tu suba kui xi tsase nimaha Ntjaná, ta tsase nimana kō an, at'aha tsa k'ien ndo 'yún kama tse kjuabana kai.

²⁸ Kui nga kitsa mjehena nga ts'inkjisehenuu tu xi tsjo k'úéhenuu nga chá ngáhanu kō tu xi najmi ta 'yún s'entahana. ²⁹ N'ekjóhooon ndo xi nkú ts'ín tjeheh ra xuta xi ts'e Nda Ntjaná. Tsjo kat'enuu nga b'a n'oo. Chankjún xuta xi b'a k'un xi nkúhu kui. ³⁰ At'aha ngat'aha xaha Cristo ja ma k'ienntjáihí ni kai. Kitsjá yjohó ndaha tsa ja ma k'iehén tu xi ts'íntjusuhun ngandaná xá xi kik'ahiruu.

3

B'i ts'ín kitsúya Pablo nkú ts'ín y'éjña ni xi kis'ehe

¹ Kui b'a maha, já nts'ena, tsjo kat'enuu at'aha Nda Ntjaná Jesucristo tíñajinnuu. Najmi tífehe k'an nga ta kui ta maha ni xi túb'et'ánuu, at'aha ngandanuu niu.

² Chúhun yjonuu já ch'onk'un xi ja yo, xi ch'onk'un xá xi títs'ín, xi mjehe nga n'e circuncision tiya. ³ At'aha circuncision xi ndoo, kui xi kich'aá ñá xi yankjáán Ntjaná xi nkú ts'ín bakúyaná Espirituhu Ntjaná kō ma 'yún k'aán ngat'aha ni xi kits'ín Cristo Jesu, najmi ngat'aha ni xi n'ehe yjonintená.

⁴ An bi kama nkjún kama 'yún k'an ntje xi y'ahana. Najmi tjin kj'ái xi b'a ts'ín kama 'yún k'un nij xi nkúhu an, ⁵ nga ajihin xuta xi ntje Israel tjeheh ra kitsian kō kin'ena ni circuncision nga tjinna jin nistjin nga kitsian. Ntje chánj Benjamin tjehehna. Xuta hebreohó xi chána. Nku nda fariseo xi 'yún kits'íntjusun chich'in kjuatéxumaha Moise kama. ⁶ Kui kjuatéxumoo 'yún kikuhan nga santaha kitsjennkí unkie xuta ninkuhu Cristo. Naxu tsátejña xi

nkú ts'ín bakúya kjuatéxumoo. Najmi tjín xi ch'on ts'ín kinchjayanena ngat'a ts'e kui nií.

⁷ Nk'ie bi, ngat'a ts'an 'yún chjíhi ra ngatentee ni xu'bi, tunga nd'ai tu ngat'a ts'e Cristo xi nkú joyaha ni xi najmi chumi ni chjíhi ra kits'in ma kui niú. ⁸ Nd'ai b'a xian nga najmi chumi ni chjíhi ra ngayjee niú, at'aha ja be Cristo Jesu. Kui xi Nda Ntiana maha ko kui xi 'yún chjí saha ra nga tu mí nihí ni. Ngat'aha Cristo kits'inndyja ngayjee ni xi tjinna tu xi kama ts'in nganahana Cristo. Nd'ai nk'ie nga basehe ni xi kindyjo, b'a mana xi nkúhu tsa stje niú mana. ⁹ Mjena kúatejñajian ni xi kits'in Cristo. Nk'ie kits'intjusan kjuatéxumoo. Kuenta ts'an tsangisja nga naxu kuichú ma nginkun Ntiana. Tunga nd'ahí s'ejinna Jesucristo. Kui nga Ntiana títsjáhana nga naxu tíjña nginkun tu ngat'aha nga s'ejinna.

¹⁰ Ni xi mjena nd'ai, mjena nga skue sisian Cristo ko nga'yúhun Ntiana xi kits'ínkj'áiya ngáha ra Cristo ngabayoo. Mjena nga ta sakúna kjuanima xi kits'ínkjáihin. Mjena b'a k'úé xi nkú kik'ie Cristo nk'ie nga k'ien ¹¹ tu xi ta kj'uaíyahana ko an ajihin xuta k'ien.

B'i ts'ín kitsúya Pablo ni xi kingjásihin nga y'ejña

¹² Najmi b'a tíxian tsa ja kisakúna ni xi kuaxian ko a ra tsa ja kama yá xi tjihin nga kama. Tunga tu nku tífi tjennkiná ni xi kuaxian, tu xi sakúhuna ni xi kama mjehe Cristo Jesu nk'ie nga kisakúhu an. ¹³ Jun já nts'e, najmi b'a mana tsa ja kisakúna niú. Ni xi títs'inná, títs'inchaya ni xi chóo ko títs'in kjua'yúhún ra yjona tu xi sakúhuna ni xi níba askahan. ¹⁴ Cristo Jesu ts'ínchjén Ntiana nga tíinchjaná nk'a ján. An bi tífi tjennkia ni xi titsu nga tsjáha xi nt'é éhen.

¹⁵ B'a ts'ín tjihin nga s'eyahaná ñá xi ja tsichu maá xi tjihin nga kamaá. Ko tsa tjín xi kj'ái ts'ín s'eyaha, Ntiana ta k'uejña chjihí ni xu'bo. ¹⁶ Tunga tjíhín ni nga tu nku ndjáha kjuinchajián ni xi ja kin'ekjáihín santaha nd'ai.

¹⁷ Jun já nts'e, b'a n'oo xi nkú nga títs'ian ko ta chase chubayohoo xuta xi b'a ta tíincha ts'ín xi nkú ts'ín kik'iejña chubayaihi. ¹⁸ At'aha nkjin maha xi tjintu xi nkúhu tsa tu kjuandahá kin'ek'ien Cristo at'a kruu. Ja ma nkjin niyá b'a xinnuu ko nd'ai santaha tínta ts'íhinna nga tíxinyanuu xi nkú ts'ín tjíyaha xuta xu'bo. ¹⁹ Kui xi tíincha fi má nga ndyja, ko ni xi incha mjehe s'ehe kui xi ntiaha. Tíincha bangisjai kjuachánka ajihin ni xi tu subahá maná, ko tu nku ni xi ts'ehé asuntee tjintuyáha kjuankjintak'uhun.

²⁰ Tunga máha ñá, nanki xi tjíña nk'a ján tjeheñná. Yohó nankiná má nga tíchuyáhaá nga nibajehen Nda Ntiana Jesucristo xi ts'íink'ankiná. ²¹ Tjihin nga'yún nga kuatéxumaha ngatentee ni xi tjín ko ts'íinchjén nga'yúhun nga ts'íink'óntjaiya yjoninte x'an xi kich'aá nd'ai. Xi nkú ts'ín tjihin kjuachánka yjonintehe, b'a ta ts'íink'íé xi ts'añá.

4

B'i ts'ín kitsúya Pablo ni xi incha ts'ín xuta ninku Filipino

¹ Kui b'a maha, já nts'ena, tjo nkjúnna jun ko f'áitsjenna jun. Jun xi kjuatsjona ko nga chjihí xána. Tu nku b'a n'e ndjáha tinchajiun Nda Ntiana, jun xuta tjona.

² Tíbankihí na Ebodia ko tíbankihí na Sintike nga kanchjako nda ngáha xinkjín at'aha nkuhú Nda Ntiana incha yjanki. ³ Ko ji ta tíbankihí nga tisinkoi jminchjún, ji xi b'a ta tsu xá xi tín'ei. At'aha nga y'enijmía yo, kui jminchjún ta y'énijmí én nda tsuhu Ntiana, xi nkú nga ta kits'ín nda Clemente ko xuta xingisoo xi kits'ínxákona. Kui xi ja tjintut'á j'áihín xujun má nga tjintut'á j'áihín xuta xi k'úentu tík'un sín.

⁴ Kas'enūu kjuatsjohō Nda Ntīaná. B'ahá ta tíxin ngáhanūu. Tsjo kat'enūu.
⁵ Ngatentee xuta incha kate nga nda anīmanūu. Ja tíña tiña Nda Ntīaná.

⁶ Najmi tū chumi nihi xi fantaha rūu yjonūu. Tū sa ní tehente t'inyohoo Ntīaná ni xi machjénūu nga chubakoo. Tinchíhuu kō ta tjoohon máb'achjīhi ni xi tí'bainūu. ⁷ Kjuajyuhū Ntīaná xi najmi mankjihīn xuta, kui xi kúhūn anīmanūu kō tsjáníyá xi nkú ts'ín n'enkjínk'un at'aha Cristo Jesu ts'enūu.

⁸ Kō ni xi fekuhu, já nts'e, tībankinūu nga n'enkjínk'un ni xi naxū tjin, ni xi yankjún, ni xi nda, ni xi je, ni xi tsjo k'un, ni xi nda chasehe. Ngayjee ni xi 'yún nda kō ni xi sasíná, kui ni xi n'enkjínk'un. ⁹ N'etjusun ni xi tsakuyánūu kō xi kixinyanūu nga n'oo, ni xi kinu'yó nga kinchja kō xi kiyo nga kits'ian. B'a n'oo kō k'úéñajinnūu Ntīaná xi tsjáná kjuajyu.

B'i ts'ín kitsjáha Pablo máb'achjīhi xuta ninku Filipino at'aha tsasinkohō

¹⁰ 'Yún títsjána kjuatsjo Nda Ntīaná nga ta kis'entahá ngáhanūu an. Kjuaxi nga tehente kjintahānūu an, tūnga santahá ni nd'ai kisakú niyānūu nga tsisinkonú. ¹¹ Najmi tsuhū rā tsa ndyjat'ana tsa mí nihi, tsa kui nga b'a tíxihinnūu. At'aha ja kamankjinna nga tsjo k'úéna ajihīn tū mí nihí ni xi kamat'an. ¹² Be xi nkú ts'ín bintsūbajían kjuax'an kō ta be xi nkú ts'ín bintsūbajían kjuanchíná. Ja kama nkana tū mí nihí ni, tsa tsé sisinna kō tsa kama bjona, tsa 'yún s'ena ni kō tsa najmi chumi nihi xi s'ena. ¹³ Ts'in chúkjuā tū mí nihí ni, at'aha Cristo tsjá nga'yúnna. ¹⁴ Tūnga ndahá tín'o nga tībisinkonú ajihīn kjuanimā xi tíf'ajian.

¹⁵ Jun xutā ninku nanki Filipino, yo ni xu'bi. Nk'ie nga tjun y'enijmínūu én nda tsuhū Jesucristo kō nk'ie nga tsitja ante Macedonia, ajihīn xutā ninku xingisoo tū nkuhú jun xi tsisinkonú. Kik'ainú xi nkú tjin kitsjánūu Ntīaná. ¹⁶ Santaha nga tsátejña nanki Tesalonika, nku jo niyá ta kin'ekjínú ni xi kamachjénna. ¹⁷ Najmi chje xi tí'bainú tībangisja. Tībangisja níná nga 'yún kas'e sanūu kjuanchíná nginkūn Ntīaná.

¹⁸ Ja kits'inkjáihiñ ngayjee ni xi kin'e nibánú kō santaha tīb'anki tímana nd'ai. Ni xi kin'e nibákonú Epafrodito, kui xi kits'ínndjuú ngayjee ni xi machjénna. Kui niu xi nkú joyaha nku chje sinjñe xi ts'inkjáihiñ Ntīaná kō sasíhiñ. ¹⁹ Tsjánūu Ntīaná ngatentee ni xi machjénūu, xi nkú ts'ín tíñajin kjuanchíná chánka xi sakújinná Cristo Jesu. ²⁰ Ntīaná xi Na'miná maha, kui xi kayaha kjuachánkaha santaha tū nkjéhé ni! B'a katuma.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujuin

²¹ Tjoohon kjuasuniñana ngatentee xuta xi ts'e Cristo Jesu. Títs'ínkinūu kjuasuniña já nts'eé xi tíntukona ei. ²² Títs'ínkinūu kjuasuniña ngatentee xuta xi ts'e Ntīaná xi tjin ei. Kō xi tíncha ts'ínxá ní'yaha nda títjun k'aku Cesar, kui xi 'yún títs'ínkji sanūu kjuasuniña.

²³ Kat'ejñajinnūu kjuandaha Nda Ntīaná Jesucristo.

Xujun xi kits'ínkijihí nda postru Pablo xuta ninku Colosa

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjin nanki Colosa

¹ An Pablo, an xi kama nku nda postruhu Jesucristo at'aha Ntjaná b'a ts'ín kama mjehe. An ko nda nts'eé Timoteo ² tísuniñaihi já nts'eé xi tintsuḅo nanki Colosa, jun xi kikj'áts'enūu Ntjaná ko s'ejinnūu Cristo.

Kas'enūu kjuanda ko kjuajyu xi tsjáná Ntja Na'miná.

B'i ts'ín kinchjantjai Pablo xuta ninku xi tjin nanki Colosa

³ Xki nga chubantjaihi nginkun Ntjaná xi Na'mihi Nda Ntjaná Jesucristo, 'baihi máb'achjíhi ⁴ at'aha kik'inanyi xi nkú ts'ín s'ejinnūu Jesucristo ko xi nkú ts'ín tjonūu ngayjee xuta xi ts'e Ntjaná. ⁵ B'a tín'o at'aha kinu'yó én nda tsuhu Jesucristo, én xi naxu tjin. Y'éjña chjinūu ni xi tjinda ngandanūu ndjiojmi ján. Kui niu xi ja tichuyóho nd'ai.

⁶ Kui éin xi tsichujinnūu nda títs'ín ko tífindju ajihin xuta nga ngúsuhun asuntee. B'a ta tíma ajinnūu b'aha ra nistjin nga kinu'yó ko tsichu mankjinnūu xi nkú tjihin ra kjuandaha Ntjaná. ⁷ Kui éin xi tsakúyanūu nda Epafra, nda musu xinkj xi 'yún tjonj. Naxu tífiko xaha ei nga títs'ínxát'aha Cristo ngajonūu. ⁸ Kui xi kitsúyani kjuatjo xi y'éjñajin animanūu Espirituhu Ntjaná.

⁹ Nkúhu nga kik'inanyi kui niu, najmi tín'ekj'áiyai nga tichubantjaihi nk'ie nga tichubakoi Ntjaná. Tíbinchiihi nga katumankjinyjenuu ni xi mjehe, ko nk'ie nga Espirituhu katsjánūu nga nanka n'enkjintak'un ko nga kamankjinnūu ni xi ts'e Ntjaná. ¹⁰ B'a katuma tu xi kuintsuḅahanu xi nkú ts'ín tjeheh ra xuta xi ts'e Nda Ntjaná ko nga n'oo ni xi sasihin. Tíbinchiihi nga n'oo ngayje tíkjá ni xi nda ko nga 'yún kamankjinnūu nkú tjihin ra ngat'a ts'e Ntjaná. ¹¹ 'Yún kasakú nga'yunnūu xi nkú ts'ín tjeheh ra nga'yuhun Ntjaná xi tjihin kjuachánka, tu xi kuichúkjuahanūu tu mí nihí ni ko tu xi najmi n'ekjehe ruu tak'un.

¹² Tsjo kat'enūu ko tjohon máb'achjíhi Ntja Na'miná xi kits'ín nga kama sakúnūu ni xi ts'ínkjáihin xuta xi ts'e xi k'úentu má ndzjeen. ¹³ At'aha ja kikjexinná ajihin nga'yún xi tjin má jyuun ko kits'ínkj'aná má batéxuma Ntí xi tjoho. ¹⁴ Kui xi y'échjintjainá, kui nga kin'endyjat'ahaná ngatitsunná nd'ai.

B'i ts'ín tsakúya Pablo ni xi kits'ín Cristo ngandaná

¹⁵ Cristo kui xi nk'ie nga yaá, Ntjaná yaá. Ntukaán bi najmi ma chjihí Ntjaná. Kui xi Ntíhi Ntjaná xi tjun kintehe ni nga n'enda ngayjee ni xi kin'enda. ¹⁶ At'aha kui tíjña, kui nga kin'endaha ni xi tjin ndjiojmi ján ko asuntee, ni xi ma chji ko ni xi najmi ma chji, xi k'aku ko xi tjihin xá, xi batéxuma ko xi nk'a tjen. Kui kin'echjén nga kamanda ni xi tjin ko kui kama ts'e. ¹⁷ Kui xi tu b'a ts'ín jahá tíjña kintehe ni nga kamanda ngayjee ni xi tjin, ko kui ngat'aha b'a k'uhun ni xi tjin xi nkú k'un.

¹⁸ Xi nkú ta ts'ín nintakaá batéxumaha yjonintená, b'a ta ts'ín Cristo batéxumaha xuta ninku. Kui xi tjuhun. Kui xi tjun j'áiyaha ajihin xuta k'ien tu xi nk'a tsjéheh ra ngayjee ni xi tjin. ¹⁹ At'aha kama tsjoho Ntjaná nga y'éjñajihin Jesucristo xi nkú ts'ín tjíyaha. ²⁰ Ntjaná kits'ín nga kjuaík'un ngáha ra ngayjee xi incha ngji t'axín. Cristo kits'ínchjén, kui nga tu ngat'aha jní xi tsaténdzjoho Cristo t'a kruu kitsjáha ra kjuajyu ngayjee xi tjin t'anankiu ko xi tjin nk'a ján.

21 Nistjin nk'ie tsinima t'axihun Ntjaná ataha ni ch'onk'un kin'o ko animanuu ngji kontraha Ntjaná. 22 Tunga nga nd'ai Ntjaná ja kits'in nga kjuáik'un ngaha ruu tu ngat'aha nga Cristo kits'inkjas'en yjonintehe nga kin'ek'ien. B'a kits'in Ntjaná tu xi kama kuichunchahanu nginkun ko kamo xuta xi ts'e xi najmi tjihin chuntí ko xi najmi kama n'enijéhe ra tsa mí nihi.

23 B'a kama tsa tu nku kixihí ko ndjá kuinchajiun xi nkú ts'in s'ejinnuu Ntjaná ko tu nku chuyahá ruu ni xi y'éjña chjinuu én nda tsuhu Jesucristo xi ja kinu'yó. Kui éen xi tís'enijmíhi xuta xi tjin nga ngúsuhun asuntee. An Pablo kik'ai xána nga k'uenijmía éin.

B'i ts'in kitsúya Pablo xá xi kik'aihi

24 Nd'ai tsjo tjinna nga tísakúna kjua'un ngandanuu. Ajihin yjonintena tífindju kjua'un xi tísakúhu Cristo ngandaha xuta ninku, at'aha xuta ninku xi yjonintehe Cristo. 25 Títs'inxá ajihin xuta ninku xi nkú ts'in y'éjña Ntjaná nga kitsjana xá xu'bi ngandanuu, tu xi b'a ts'in s'enijmíhi xi nkú tjihin ra éhen Ntjaná.

26 Tib'enijmía ni xi kis'ejña 'ma nú chá ján. Najmi kisakúchjhi niu xuta xi kis'e nistjin nk'ie. Tunga nd'ai xuta xi Ntjaná kikj'áts'e tís'ejña chjihí niu.

27 Kits'in mje nga kuakúhu xuta xi ts'e xi nkú ts'in tijná kjuanchináha ko kjuachánkaha ajihin xuta xi tjin nga ngúsuhun asuntee. Kui nihi xi ja tís'ejña chji nd'ai. Ko ni xi tís'ejña chjiu, kui xi Cristo. Kui xi tijnajinnuu ko títs'in nga tichuyohoo nga sakúhunuu kjuachánka.

28 Kui Cristo xu'bi tib'enijmíhi xuta. Ya sisiin xi nkú ts'in tí'bai niyáihí ko tibakuyáihí ngayjee xuta, tu xi kuichú maha ngayjee xuta xi s'ejihin Cristo xi nkú ts'in mjehe Ntjaná. 29 Kui ni xi títs'ian nk'ie nga títs'inxá. Nga'yún xi títsjana Cristo tíasinkona, kui nga ndjá títs'inxána.

2

1 Mjena nga choo nga tu xi tsehé kjuanima tibenkínuu jun ko xuta ninku nanki Laodicea ko ngayjee xuta xi najmi be xi nkú tjián. 2 Mjena nga sakú nga'yúhun ngayjee xuta ninku, nga nkuhú k'ua xinkjin at'aha tjoho, ko nga nkuhú b'a kuitsu kjuankjintak'uhun nga nkúnkú, ko nga kamankjinyehe ni xi mjehe Ntjaná. Yohó ni ma kamankjihin ni xi y'éjña 'ma Ntjaná, kui nihi xi Cristo nd'ai. 3 Kui nga nk'ie nga yahaná Cristo yaá ngayjee kjuankjink'un xi 'yún nanka xi chjihí ra.

4 B'i ts'in tib'et'ánuu tu xi najmi ch'a én tsjo tsu tsank'á k'uanachakohonuu. 5 Ndaha tsa najmi an kikjin tijnajinnuu, tunga kjintahána jun ko tsjo mana nga be xi nkú ts'in nda tintsubakoo xinkiu ko xi nkú ts'in ndjá tinchajiun Cristo, at'aha kui xi s'ejinnuu.

B'i ts'in tsakúya Pablo xi nkú ts'in tintsubakaá Cristo

6 Kui b'a maha, xi nkú ts'in kin'ekjáihin ruu Nda Ntjaná Jesucristo, tu nkú b'ahá ts'in tsjénkiu. 7 Nanka katji kjamanuu ajihin Cristo ko ndjá tinchajiun, at'aha kui xi kis'ejinnuu xi nkú ts'in kisakúyanuu. Ko tehente tjohon máb'achjihí Ntjaná nga ja kamo xuta xi ts'e.

8 Chuhun yjonuu nga najmi tu ch'a xi k'uanachakohonuu én nanka tiya xi be xuta. Kui xi nibáha ra sin chá xi be xuta, ni xi asunte y'aha ra. Najmi Cristo nibáha ra.

9 Ajin yjonintehe Jesucristo tijnajin kikjin Ntjaná, 10 ko jun ja kisakúnuu ni xi ndyjat'anuu kai at'aha nkuhú tsichu makoo Cristo. Kui xi batéxumaha ngayjee xi tjihin xá ko xi batéxuma.

11 Nk'ie nga kis'ejinnuu Cristo, kin'enuu nku circuncision, tunga najmi circuncision xi n'ehé ra yjonintee kin'enuu. Circuncision xi kjexín ní jé xi

kich'o kin'enüu. Cristo xi b'a kits'innüu. ¹² Nk'ie nga kisatentó, tsangiyanjikoo Cristo. Nk'ie nga kis'ejinnüu nga'yühun Ntíaná xi kits'ínk'áiyako ngáha ra Cristo ngabayoo, ta j'áiyako ko kui ajihin ngabayoo.

¹³ Jun xuta k'ien kamo nistjin nk'ie tu ngat'aha ngatitsunnüu, nk'ie nga najmi kin'enüu ni circumcision xu'bo. Tunga Ntíaná kits'ínk'íentu tik'unkonüu Cristo. Kits'índyjat'aná ngayjee ngatitsunná. ¹⁴ Kikjetiya xujun xi má nga kis'et'a ni xi tjenná, xi ngji kontrána. Kikjexín xujun ko kingját'a kruu. ¹⁵ Cristo kits'ínchjén Ntíaná nga kits'ín nganaha xi tjihin xá ko xi nk'a tjen. Kiya kjuasuba xi kisakúhu nga kin'e nganaha xi tjihin xá ko xi nk'a tjen.

¹⁶ Kui nga najmi tu ch'a n'esihin ruu xi kuinchjayanenüu ngat'aha ni xi tichino ko tsa xi tí'yu, ko a ra ngat'aha nistjin nga títbitju s'í, ko a ra nistjin nga tít'atuts'ihin sóo, ko tsa nistjin nkjún. ¹⁷ Ngayjee ni xu'bi mjehe kuakúchji ni xi nibá askahan, tunga Cristo bi b'éjña chji sisin ni xi nibóo.

¹⁸ Najmi tu 'bainto nga xi b'asje nimakjua maña yoho ko benkjún ntítsjee incha k'uéchjanüu ni xi n'ekjóhooon. Kui jóo xi ni xi ma chji suba kuihi nchjanímíyaha ko nk'a b'asje tiya yoho ngat'aha ni xi mankjihin ei asuntee. ¹⁹ Ja incha ngji t'axihin xi nintaku xuta ninku maha. At'aha xi nintaku xuta ninku maha, kui xi ts'in nga sá yjonintee xi nkú ts'in mjehe Ntíaná nga sá. Sá yjonintee at'aha incha y'a y'ahá ra xinkjín.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga Cristo tsayakaá ko j'áiyako ngáhaná

²⁰ Ja tsayakoo Cristo, kui nga kama ndáhi ruu ni xi batéxumaha asuntei. Kui nga, ¿á tintsuba saha ruu asuntee xi nkú ts'in tjintuhu xuta xi ts'e? ¿Á tínu'yá'én saha ruu kjuatéxuma xi tsuhu xuta? ²¹ B'a tsu éen: “Najmi tu n'ekoo niu. Najmi tu chjut'o niu. Najmi tu chjubó niu.” ²² Kui ni xu'bi nintaku xuta tsitjuhu ko xuta y'éjña. Feya nii nga n'echjén. ²³ B'a maha xi kixi mankjihin maha nga b'a ts'in nchja, at'aha ts'in kjua'yühun ra xuta nga skuenkjún Ntíaná ko nga ts'in nimakjua yoho ko nga 'yún tsjáha kjuanima yjonintehe. Tunga najmi chumi ni chjhi ra tsa basinkoná nga b'éch'oná ni xi nchjaha animaná asuntei.

3

¹ Ja j'áiyakoo Cristo ngabayoo, kui nga tinchísjaihinu ni xi tjín ndjiojmi ján má tjñat'aha Cristo Ntíaná. ² Ni xi tjehe ra ndjiojmi ján n'enkjíntak'un, najmi ni xi ts'e asuntee. ³ At'aha ja tsayo ko tintsuba tik'unkoo Cristo nginkun Ntíaná. Kui nga najmi ma chjhi yáha jun nd'ai. ⁴ Cristo xi ts'in nga tintsuboo. Nistjin nga kj'uaíkúchji yoho Cristo, kui nistjiun ta cha yáha jun ko kuakúchjiu kjuachánkaha.

B'i ts'in tsakúya Pablo xi nkú ts'in chúhuún yjoná

⁵ Kui nga n'ek'iehennu ni xi tjintujín animanüu xi tjehe ra asuntee. Najmi tu ch'a xi chuba kjúántukohó xinkjín, ko tsa ts'in ni xi chuntí nginkun Ntíaná, tsa yjonintee xi kuatéxumaha, tsa mjehe ts'in ni xi ch'on tjín, tsa kjuanchiná 'yún kjuásihin. Xi 'yún fásihin kjuanchiná, kui xi kj'ai ntia tjenni. ⁶ Tu ngat'aha nga b'a incha ts'in xuta, kui kjuaha nga incha nibánehe ra kjuakjahan Ntíaná. ⁷ Ko jun b'a ta kin'o nistjin nk'ie, nk'ie nga tintsubajiu ni xu'bo.

⁸ Nd'ai ta n'e t'axiún kjuakjoon, kjuastintoo, kjua'unchoo, én chubatit'oon ko én ch'on tsuu. ⁹ Najmi tu ch'anachoho xinkiu. Xi nkú ts'in tintsuboo nistjin nk'ie, b'a joyaha tsa nku najyun chá kin'esjo. ¹⁰ Tunga xi nkú ts'in tintsuboo nd'ai, b'a joyaha tsa najyun tsetse kindyja ngáhanu. Xi nkú ts'in tjíyaha Ntíaná, b'a ts'in tís'eyanüu nk'ie nga tís'in tsetsenüu ko nga tímankjin sisinnüu nkú

tjihin ra ngat'a ts'e Ntjaná. ¹¹ Ajihin xuta xi ja kama tsetse najmi ta chumi ni behe ya xi ntje judio tjehen ra ko ya xi najmi ntje judio tjehen ra, ya xi kin'ehe ni circuncision ko ya xi najmi kin'ehe, ya xi xin nibaha ko ya xi kinte tjen nginkun xuta, ya xi xuta musu xi kich'atse ko ya xi ndaíhi yjoho. Ngayjee kui ni nkuhú bichú majín Cristo, ko Cristo tíñajihin ngayjee.

¹² Ntjaná j'ájinnuu, kikj'áts'enuu ko tjoho jun. Kui nga n'e tsetse yahanu xi nkú ts'ín kuintsuboo nga chasenimoo xinkiu, kas'enuu kjuanda, nimakjua kas'eyanuu, nimakjua n'ekoo xinkiu ko najmi tu kitsa katuma stinnuu. ¹³ N'e'yún tak'uhuun xinkiu ko n'endyjat'ohoo xinkiu tsa tjin ajinnuu kjuasti. Xi nkú ts'ín kits'ínndyjat'anuu Nda Ntjaná, b'a ta ts'ín n'endyjat'ohoo xinkiu. ¹⁴ N'etjé xinkiu, at'aha kjuatjoo xi 'yún chjí saha ra nga ngayjee ni xingisoo ko nkuhú ts'ín manuu.

¹⁵ Kich'ajinnuu tu xi nkuhú yjonintehe Cristo kamahanu ko b'a ts'ín s'ehennuu kjuajyu. Kjuajyuhu Cristo katsjáníyaha animanuu ko tehente tjohoon máb'achjíhi Ntjaná ngat'a ts'e kui niu. ¹⁶ Kat'ejñajinyennuu éhen Cristo. N'enkjínk'un sisiun xi nkú ts'ín kuakúyohoo ko nga k'uai nyóhoo xinkiu. Tjohoon máb'achjíhi Ntjaná ajin animanuu nga sóhoo salmo ko sohon ninku ko xi nkú ts'ín kuakúyanuu Espiritu nga só. ¹⁷ Ngatentee ni xi n'oo, tsa chubo ko tsa tu mí xáha ni xi n'oo, Nda Ntjaná Jesu n'ekasiún títjun nga b'a n'oo ko tjohoon máb'achjíhi Ntia Na'miná ngat'a ts'e ni xi kisakújinnuu Jesu.

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín k'úentu xuta

¹⁸ Jun xi tí'minnuu chjuún, chankjún x'innuu. B'a n'oo xi nkú ts'ín tíñaha xuta xi yjanki Nda Ntjaná.

¹⁹ Jun xi tí'minnuu x'in, n'etjé chjuúnnuu ko najmi tu ndjá n'ekoo.

²⁰ Jun xi tí'minnuu ntí, tinnú'yá'én tehentohoo xi chánuu. At'aha kui niu xi sasihin Nda Ntjaná.

²¹ Jun xi tí'minnuu na'mi, najmi tu chuba kjahán n'ekoo ntinnuu, tu xi najmi kfehe ra k'un.

²² Jun xi tí'minnuu xuta musu xi kich'atse, tinnú'yá'én tehentohoo xi já ntianuu maha ei asunntej. Najmi tu nk'ie nga tibasennuu b'a n'o, tsa tu xi nda kuasehennuu. Ngayjehe ní tak'un b'a n'oo at'aha Nda Ntjaná yankjún. ²³ Tu mí xáha ni xi n'oo, ngayjehe animanuu b'a noo. B'a n'oo xi nkúhu tsa Nda Ntjaná t'n'exát'ohoo, najmi tsa xuta. ²⁴ Yo nga sakúnnuu ni xi tjíndaha Ntjaná nga tsjáha ntíhi. Cristo t'n'exát'ohoo, kui xi Nda Ntjanuu. ²⁵ Xi tít'sín ni xi najmi b'a tjin, kui xi ts'ínkjáin ngajoya ngáha ra chjíhi ni xi tít'sín. Najmi ngabi ts'ínko Ntjaná xuta.

4

¹ Ko jun xi tí'minnuu já ntia, nda ko kixi n'ekoo xuta musu xi kich'atso. At'aha yo nga ta tíñanuu ko jun nku Nda Ntia ndjiojmi ján.

² N'ekjas'ohoon yjonuu nk'ie nga chubakoo Ntjaná. Najmi tu n'ekjentohoo yjonuu nga tjohoon máb'achjíhi ngat'a ts'e ni nda xi tsjánuu. ³ Ko ta chubantjaini tu xi Ntjaná tsjánteni má nga k'úeníjmí éhen, tu xi kuixínyahani ni xi kis'ejña 'ma nistjin nk'ie ko tís'ejña chji nd'ai ngat'aha Cristo. At'aha kui kjuaha kjíya'yúhunna ei. ⁴ Chubantjainú tu xi kama kuakuchjí sisihinna éhen ko xi nkú ts'ín tjihin nga kuinchja.

⁵ Nanka n'ekjínk'un xi nkú ts'ín kuintsubajihun xuta xi najmi s'ejihin Ntjaná. Xki nistjin xi kjuá chase sisihun ni xi n'oo. ⁶ Tehente tsjo ts'ín chubo ko kas'ehe sin ni xi chubo. B'a ts'ín chahanu xi nkú k'úíhun nga nkúnkú xuta.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujin

⁷ Xi nkú ts'ín tíjña ei kuitsuyayjenuu nda Tikiko, nda nts'eé xi tjona, xi kixi títs'íntjusun xáha, xi ta títs'ínxát'aha Nda Ntíaná xi nkúhu an. ⁸ Kui xi títs'inkjísenuu tu xi chahanu xi nkú n'e tintsu**ba**i ei ko tu xi sakú nga'yúhunnuu. ⁹ Ko títs'inkjika Onesimo, nda nts'eé xi tjona xi ta kixi títs'íntjusun xáha ko xi nda nankinuu maha. Incha kuitsuyanuu ngatentee ni xi tíma ei.

¹⁰ Títs'ínkjinuu kjuasuniña Aristarko, nda xi kjiya'yúnkona nubayá ei, ko Marko xi nts'esti maha Bernabe. Ja ta tsichunuu éhen Marko. Nda n'ekjóhooon tsa kuichúsenuu yo. ¹¹ Ko títs'ínkjinuu kjuasuniña Jesu, kui ndo xi ta 'mi ya Justo. Tu kuihi já judio xu'bi xi y'anjikona xá xi títs'ian nga tíb'enijmía xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná. Kui jóo xi tsjá nga'yúnna.

¹² Ta títs'ínkjinuu kjuasuniña Epafra, xi nda nankinuu maha. Kui xi ta títs'ínxát'aha Cristo Jesu ko tehente ngayjehe k'un títankintjáiínuu nga tínchjako Ntíaná, tu xi ndjá kuinchahanu ko kama je kikjiun ko kamo xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná. ¹³ An be sisiaan xi nkú ts'ín Epafra kjintaha ra jun ko ta kjintaha ra xuta xi tjín nanki Laodicea ko xi tjín nanki Hierapoli.

¹⁴ Ta títs'ínkjinuu kjuasuniña Luca, nda chjinenki xi tjona, ko Dema.

¹⁵ Tjohoon kjuasuniñana já nts'eé xi tjín nanki Laodicea ko tjohoon kjuasuniñana tachjuún Ninfa ko xuta ninku xi ma ñjakú ni'yaha. ¹⁶ Nga ja kamanuu nga n'eyo xujun, ta n'ekjihuu nga kats'inya xuta ninku Laodicea. Ko jun ta n'eyo xujun xi nibaha Laodicea.

¹⁷ B'a t'ihuun Arkipo: “N'enkjíntak'uin nga nda n'etjusuin xáha Nda Ntíaná xi kik'aihi.”

¹⁸ An Pablo ntuna tíb'et'áhanuu kjuasuniñana. N'ekj'áítsjon nga kjiya'yán. Kas'enuu kjuandaha Ntíaná.

Xujun xi tjun kits'ínkjihí nda postru Pablo xuta ninku Tesalonika

B'i ts'in kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjin nanki Tesalonika

¹ An Pablo, Silbano ko Timoteo tísuniñahí, jun xuta ninku nanki Tesalonika, xi kikj'áts'enuu Ntia Na'miná ko Nda Ntíaná Jesucristo.

Kas'enuu kjuanda ko kjuajyu.

B'i ts'in tít's'ínkj'átsjen Pablo xi nkú ts'in kits'ínkjáihín xuta ninku nanki Tesalonika én nda tsuhu Jesucristo

² Tehente nk'ie nga chubakoi Ntíaná chubantjáihí ko 'báihí máb'achjíhí Ntíaná at'aha kichubó éhen. ³ Nginkun Ntia Na'miná f'átsjen tehenteni xi nkú ts'in s'ejinnuu Ntíaná ko t'n'o xá xi mjehe, xi nkú ts'in tjonuu ko t'ibisinkoo xinkiu, ko xi nkú ts'in t'n'echjúkjo kjuanimá xi t'ibitjajúun nga t'ichuyóho nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná Jesucristo.

⁴ Jun já nts'e, tjoho Ntíaná jun ko yai nga j'áinnuu. ⁵ At'aha nk'ie nga kik'ienijmí én nda tsuhu Jesucristo ajinnuu, najmi tu suba én kichubai. Kis'ejña chji ní nga'yúhun Ntíaná. Espirituhu Ntíaná kits'ínxá ko ndahachí najmi jo jan kamaní nga kichubai. Yo xi nkú n'e tintsubai ajinnuu nga ngandanuu ni xi kin'ei.

⁶ Nk'ie nga kichaseni tá kichasoqó Nda Ntíaná, b'a ts'in tsinchiyó xi nkú ts'in kuintsuboo. At'aha nk'ie nga ja kin'ekjóhoon éhen Ntíaná, tá kisakúnuu nkjin t'ikjá kjuanimá, tunga Espirituhu ní Ntíaná kitsjánuu kjuatsjo. ⁷ B'a ts'in y'ejña chjihí ruu ngatentee xuta xi s'ejihín Ntíaná xi tjin nga ngúsuhun ante Macedonía ko ante Akaya xi nkú ts'in tsjenkiáá Nda Ntíaná.

⁸ At'aha jun tjun kichjubó éhen Ntíaná ko t'ifindju éen najmi tu suba ante Macedonía ko ante Akaya. Tu má níhi tíya xi nkú ts'in t'is'ejinnuu Ntíaná. Kui nga najmi tá machjéhen rá tsa nkú kuixín sahaní jin. ⁹ At'aha xuta t'íncha nchjanijmíyaha xi nkú ts'in jun kin'ekj'áinní nk'ie nga tsichuseihí, ko xi nkú ts'in kin'ekj'í t'axiún ntia xi ntsja xuta ts'índaha nga kin'ekjóhoon Ntíaná. Nd'ai yjankiu Ntia xi t'jña t'ik'uun. Kjuaxi nga kui xi Ntíaná. ¹⁰ Nd'ai t'ichuyóho Ntíhí Ntíaná xi nibá ngáha ndjiojmi ján. Kui xi Jesu xi Ntíaná kits'ínkj'álya ngáha rá ngabayoo ko xi ts'ínk'ankiná n'istjin nga nibánehe kjuakjahan Ntíaná asunntee.

2

B'i ts'in tít's'ínkj'átsjen Pablo xi nkú ts'in kits'ínxá ajihín xuta ninku nanki Tesalonika

¹ At'aha ja yo jun, já nts'e, nk'ie nga najmi xá tiya kama nk'ie nga tsichí ajinnuu. ² Yo nga un kikieni ko ch'on kamat'ain nanki Filipo kintehe ni nga tsichí ajinnuu. Tunga Ntíanáhá kitsjá nga'yúnni, kui nga ndjá kin'esjeheni yjoni nga y'enijmí én nda tsuhu Ntíaná ajinnuu. B'a kin'ei ndaha tsa nkjin maha xi ngji kontrani.

³ Najmi ni xi ngasten ko tsa ni xi ch'onk'un nibáha rá ni xi b'enijmí ko tá ndaha najmi ch'anachaihi xuta. ⁴ Nda ní tsaseni Ntíaná ko kin'ekjas'enni nga k'úenijmí én nda tsuhu, ko b'a n'e t'ichubai. Najmi xuta t'í'báihí kjuatsjo. Ntia níná t'í'báihí kjuatsjo, kui xi be xi nkú ts'in t'jintuyáni.

⁵ Xi nkú n'e ja yo, najmi kichuba un uin ko tá ndaha najmi kich'anachaihi, tsa tu xi b'a ts'in kjuaihiní toon. Ntíaná be nga b'a tjin ni xi t'ixian. ⁶ Najmi

tsinchisjái tsa kjuachánka sakúni ajinnuu ko ta ndaha ajihin xuta xingisoo,
 7 ndaha tsa jin xi ja postruhu Cristo kama kai tsinchihini ni xi machjenni.
 Kichase sisihini. B'a kin'eji xi nku ts'in nku tachjuun xi basehe ntíhi.

8 Yún nkjún tjoní jun, kui nga santaha najmi tu nku én nda tsuhu Ntíaná
 kin'ekjas'ehen ri. Tsa ni xi kuayántjaihi ri kai, tsayantjaihi ri. Yún nkjún
 kisasini jun. 9 ¿A f'áitsjennuu, ja nts'e, xi nku ts'in kin'exái ko kiyai kjuanima
 ajinnuu? Nistjin nistjen kin'exái tu xi najmi ch'a kamahani nk'ie nga
 y'enijmíhi én nda tsuhu Ntíaná.

10 Jun ko Ntíaná be xi nku ts'in je ko naxu tintsubai ajinnuu jun xi s'ejinnuu
 Ntíaná, ko nga najmi tjin xi kjanineni tsa mí nihi. 11 Yo xi nku ts'in kichihini
 nga nkúnku jun, xi nku ts'in kuhun xi tí'mi na'mi ntíhi. 12 Kik'ai niyáihí ko
 kik'ai nga'yíihini. Kik'inyaihi nga kuintsuboo xi nku ts'in tjihin nga k'úentu
 xuta xi ts'e Ntíaná. At'aha jun j'ajinnuu Ntíaná nga kuitjás'enjiun nga Ntíaná
 kuatéxumanuu ko nga sakúnuu kjuachánkaha.

13 Kui kjuaha nga najmi n'ekj'áiyai nga tehente 'baihi máb'achjíhi Ntíaná,
 at'aha kichjubó éhen Ntíaná xi kik'ienijmí. Najmi kin'ekj'ohoon xi nkúhu tsa
 éhen xuta. Kjuaxi kjáihin nga kui xi éhen Ntíaná ko títs'ínxáinnuu nd'ai jun
 xi s'ejinnuu Ntíaná. 14 Jun ja nts'e, b'a ta kamat'on xi nku kamat'ain xuta
 ninkuhu Ntíaná xi tjin ante Judea xi ta s'ejihin Cristo Jesu. Un kikienuu aya
 ntsja xuta nankinuu xi nku ts'in ta un kikiehe xuta ninku xu'bo aya ntsja xuta
 judio xinkjin.

15 Kui xi ta incha kits'ínk'ien Nda Ntíaná Jesu ko ja profeta, ko jin incha
 kikatjennkini. Najmi maha incha ts'in ni xi sasihin Ntíaná ko fi kontraha
 ngatente xuta. 16 B'éch'oní nga b'enijmíhi xuta xi najmi ntje judio tjeheh ra
 én xi ts'ínk'ankihí xuta. Tehente títs'íntsené jé yjoho nga b'a tüncha ts'in, tunga
 nd'ai ja j'aik'úhun xuta xu'bo kjuakjahan Ntíaná.

*B'i ts'in kitsúya Pablo nk'ie nga ta mjehé ngáha ra ngjuaisehe xuta ninku
 Tesalonika*

17 Jun ja nts'e, kama mje nkjúnni ko tu ni xi tsinchisjái niyá ní nga
 kuankinse ngáha ri nk'ie nga ja j'a chuba nistjin nga tsankin t'axiin má
 nga tintsuboo, ndaha tsa najmi ngji t'axihin xinkjin animaná. 18 Kui nga
 kama mjeheni nga kuankinse ngáha ri. An Pablo nku jo niyá kama mjena
 nga kfínse ngáhanuu kai, tunga ndanindoohó y'échjani. 19 At'aha, ¿mí nihi
 xi tichuyáihí ko mí nihi xi kama kjuatsjoni ko mí nihi xi kama chánka
 n'esjekohoni yjoni nginkun Nda Ntíaná Jesucristo nk'ie nga kj'uaí ngáha? ¿A
 najmi juhún? 20 Kjuaxi nga jun xi kjuachánkani ko kjuatsjoni.

3

B'i ts'in kitsúya Pablo mí kjuaha nga y'éxáha Timoteo

1 Kui b'a maha nk'ie nga najmi ta kama 'yún sahani, tu xi b'a ts'in chahani
 ni xi tímat'on y'endai nga kuintsuba subai nanki Atena 2 ko kin'ekjii nda nts'eé
 Timoteo, nga kui xi ngjuaisenuu. Kui xi ta títs'ínxát'aha Ntíaná nga tib'énijmí
 én nda tsuhu Cristo. Kin'ekjii tu xi tsjá nga'yúhunnuu nga kuasinkohonuu ko
 ndjá kuinchajiun xi s'ejinná. 3 Najmi mjeni tsa tjin xi tjin ajinnuu kfehe k'un
 tu ngat'aha ni xi tí'ajin. Ja yo nga tjihin nga b'a kamat'aán.

4 At'aha nk'ie nga tintsuba sai ajinnuu, tsixinya tíjtuihin nga sakúná kju'a'un,
 xi nku nga ja kama ko yo. 5 Kui kjuaha tu xi kis'entáhána. Kui nga
 kits'inkjisehenuu Timoteo tu xi skuehena tsa tu b'a ts'in ndjáhá s'ejin sanuu.
 Najmi mjena tsa ndanindoo kjút'ayák'unnuu, tsa b'a ts'ínndyjaha xá xi kin'eji
 ajinnuu.

⁶Ja kik'óya ngáha Timoteo nga ngjisenuu. Én nda tsu j'aikonj. B'a títsu nga tu nkú b'ahá ts'ín s'ejinnuu Ntíaná kō nga tu b'a ts'ín tjihínnuu kjuatjo. Kitsúyani nga tsjo ma tehentenuu nga f'áitsjennuu jin kō nga tu xí mjehénuu chá ngáhanj xi nkú tã ts'ín jin 'yún mjenj nga chahj jun.

⁷Kui kjuaha, já nts'e, ajihj kjuanusin xi tjínnj kō kju'a'un xi tíbenj, tísakú nga'yúnnj nga tínu'yáij nga tu nku b'ahá ts'ín ndjá s'ejinnuu Ntíaná. ⁸Títsjá nga'yúnnj nga yaj nga ndjá tinchajiun Nda Ntíaná. ⁹Najmi tísakújinnj én xi nkú ts'ín k'uaihij rj máb'achjihj Ntíaná at'aha ndjá tinchajihun Nda Ntíaná kō tí'bainj kjuatsjo nginkun Ntíaná. ¹⁰Nístjin nístjen 'yún nkjún binchijhij Ntíaná tu xi katsjántehenj nga chas'e'a ngáhaná xinkjá kō nga n'endjuút'aj ni xi s'ejinnuu, tsa tu aha tjín ni xi ndyjat'a sa.

¹¹Katsjánijáni Ntia Na'miná kō Nda Ntíaná Jesu tu xi kama kuankíhinse ngáha rj. ¹²Kō 'yún katsjá sanuu kjuatjo Nda Ntíaná tu xi b'ij ngján n'etjónu xinkju kō xuta xingisoo xi nkú ts'ín tjonj jun. ¹³Katsjá nga'yúhun animanuu tu xi najmi chumi ni sakújihinnuu kō je s'eyahanuu nginkun Ntia Na'miná nístjin nga kj'uaikō Nda Ntíaná Jesu ngayjee xuta xi kikj'áts'e.

4

B'ij ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín tjihin nga kuintsubaá nginkun Ntíaná

¹Nd'aj já nts'e, ngajoho Nda Ntíaná Jesu tíbinchijhij kō tí'baj nijáihij nga n'ehenu xi nkú ts'ín kisakúyanuu kō xi nkú tín'o tu nkú b'ahá n'e so. At'aha ja y'ejña chjihij xi nkú ts'ín tjihin nga kuintsuboo kō nga k'uohoo kjuatsjo Ntíaná.

²Yo kjuatéxuma xi kin'ekjas'eihj, kui kjuatéxumaha xi y'ejña Nda Ntíaná Jesu.

³Ni xi mjehe Ntíaná, mjehe nga xuta je kamo nginkun. N'e t'axíhun yjonuu nga chubã súntukonú xinkju. ⁴Nga nkúnkú xi tjín ajinnuu katumankjihj xi nkú ts'ín je kō kixj ts'íinchnjén yjonintehe. ⁵Najmi tu nku ni xi fásihj yjonintenuu n'esihun, xi nkú nga ts'ín xuta xi tjín asuntee xi najmi be Ntíaná.

⁶Ndaha nku najmi tu ch'a xi kuankikjuaha nda nts'e kō tsa k'uanachaha. Xi nkú ts'ín kik'inyaihij kō y'ejña chjihij, Ntíaná ts'íinnijéhe ra xuta xi ts'íin kui nij. ⁷At'aha najmi j'ájinná Ntíaná tsa tu xi ni xi chuntí kuintsubajihinná. J'ájin níná tu xi ni xi je kuintsubajihinná nginkun. ⁸Kui b'a maha, xi ts'íin t'axíhin kjuatéxuma xu'bi, kui xi najmi kuatéxumaha xuta títs'ín t'axín. Kjuatéxumaha ní Ntíaná xi kitsjánuu Espiritu Santo títs'ín t'axín.

⁹Ngat'a ts'e kjuatjo xi tjíñajinná ñá xi nts'eé mahaná, najmi machjén tsa k'uet'á xujunnuu. At'aha Ntíaná ja tsakúyanuu nga b'ij ngján tjihin nga n'etjón xinkju. ¹⁰B'a ts'ín kjáihj tín'etjón ngayjee já nts'eé xi tjín nga ngúsuhun ante Macedonia. Tunga jin tíbinchijhij, já nts'e, nga 'yún nkjún kas'e sanuu kjuatjo. ¹¹Tínchísjo nga kas'enuu kuajyu nga tintsuoo, kō n'oo ni xi ts'ajun, kō ntsoo n'exákhonu. B'a n'oo xi nkú tsixín nga n'oo, ¹²tu xi nda ts'ín kuinimahanu ajihj xuta xi najmi s'ejihj Ntíaná kō tu xi najmi chumi nihi xi ndyjat'ahanuu.

B'ij ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín kj'uaikj'áná Nda Ntíaná Jesu

¹³Jun já nts'e, mjenj nga choo ni xi kamaha xuta xi ja k'ien, tu xi najmi k'ué babaha ra yjonuu xi nkú ts'ín 'be babaha xuta xingisoo, xuta xi najmi chumi nihi xi tikuyáha. ¹⁴Xi nkú ts'ín s'ejinná nga k'ien Jesu kō j'áiya ngáha ra ngabayoo, b'a tã ts'ín s'ejinná nga Ntíaná ts'íinkj'áiyako ngáha ra Jesu xuta k'ien, kui xuta xi kis'ejihj Jesu.

¹⁵Éhen Nda Ntíaná ni xi tibixínyaj nga ñá xi tintsuoo nístjin nga kj'uai ngáha Nda Ntíaná najmi kuitjá tíjhuún xuta xi ja k'ien. ¹⁶At'aha nk'a ján

nibaha Nda Ntjaná. Kuinú'yá nku nta xi k'uéxá ngajoho Ntjaná, kui xi ntaha ntítsje k'aku, ko kjuane tjioho Ntjaná. Tjun xuta xi kis'ejihin Cristo kintehe ni nga kuayá kj'uaíyaha ngabayo. ¹⁷ Ko askahan ñá xi tintsuba tík'un saá kui nistjiun n'ekjínjikoná xuta xu'bo ajin nintiu xi má nga n'ekjáíhín Nda Ntjaná nk'a ján. Yohó ni ma kuintsubaká síhaán Nda Ntjaná. ¹⁸ Kui én xu'bi tjen nga'yunkoho ruu xinkiu.

5

B'i ts'in kitsúya Pablo xi nkú chun nk'ie nga kj'uaí Nda Ntjaná

¹ Jun já nts'e, ngat'a ts'e nistjin xi nibá ko nkjé kuitjusun niu, najmi machjéhen tsa k'uet'á xujunnuu. ² At'aha jun ja ya sisiun nistjin nga kj'uaí ngáha Nda Ntjaná, kj'uaí nistjin nga najmi ch'a xi tikuyáha, xi nkú ts'in f'ai nku nda ndyjé nga jyuun. ³ Nk'ie nga: "Tjinná kjuajyu nd'ai ko ja nda n'e tintsubaá", kuitsu xuta, nk'ie tjen'yún nibanehé ra ni xi ts'ínkjehe xi nkú ts'in nibanehé chjintj nku tachjuún xi ja tsíhin ntí. Najmi s'e má kuanka 'ma xuta kui nistjin xu'bo.

⁴ Tunga máha jun, já nts'e, najmi má jyuun tintsuboo, tsa tu ndyjahánuu nga kj'uaí nistjin xu'bo xi nkú joyaha nku nda ndyjé. ⁵ Ngatentoo tintsuboo má ndzjeen ko má nistjiun. Najmi má nistjen ko tsa má jyuun ts'ená. ⁶ Kui nga najmi tu sufehená xi nkúhu xuta xingisoo. Tintsuba tík'un nínáá ko chaseéhe ni xi n'eé.

⁷ At'aha xi fantufé, nga jyuun fantufé, ko xi ma ch'i, nga jyuun ma ch'i. ⁸ Tunga ñá xi má ndzjeen ts'ená tjihin nga n'enkjín sisihín tak'aán ko k'úendaá yjoná xi nkú joyaha já jun xi kjaán. N'e s'ejián Ntjaná, kas'ená kjuatjo, ko chuyahaá nga k'uankiá. B'a ts'in chjúhun raá yjoná xi nkú ts'in kuhun yjoho já jun xi kján.

⁹ At'aha najmi b'a ts'in y'enda Ntjaná tsa ñá sakúná kjuakjahan. Y'éña ní nga Nda Ntjaná Jesucristo ts'ínk'ankiná. ¹⁰ Kui xi k'ienntjáíhiná tu xi kuintsuba tík'unkohoná, ndaha tsa ja tsayaá ko ndaha tsa tintsuba tík'un saá ei asuntei. ¹¹ Kui b'a maha, b'i ngján tjen nga'yúhunuú xinkiu ko tisinkoo tu xi ndjá kuintchunjíhinu xi s'ejinná. B'a n'oo xi nkú nga tín'o santaha nistjin nd'ai.

B'i ts'in tsakúya Pablo ni xi incha ts'ín xuta ninku

¹² Jun já nts'e, tíbinchihí nga katumankjinnuu nga Nda Ntjaná títs'ínxát'aha já xi tíncha ts'ínxáinnuu, já xi yja tíjunnuu ko títsjánnyánuu. ¹³ Yún chankjún ko n'etjó jóo tu ngat'aha xá xi tíncha ts'in. Ko b'i ngján kas'enuu kjuajyu nga tintsubakoo xinkiu.

¹⁴ Jun já nts'e, ta tíbinchihí ni xu'bi. Tjen niyóhoo xi najmi mjehe ts'ínxá. Tjen nga'yúhun xi tífehe k'un. Tisinkoo xi najmi ndjá tínchajin xi s'ejinná. N'e'yún tak'uhun ngatentee xuta. ¹⁵ Tsa tjin ajinnuu xi ch'on kin'ehe, chasoo nga najmi tu ts'ín ngajoya ngáha ni xi kin'ehe. B'i ngján nda n'e tehentohoo xinkiu ko ngayjee xuta xingisoo.

¹⁶ Tehente tsjo kat'enuu. ¹⁷ Tu nkú chubakonú Ntjaná. ¹⁸ Tu mí nihí ni xi kamat'on, tjohonon máb'achjhi Ntjaná. At'aha kui niu xi mjehe Ntjaná nga n'oo jun xi s'ejinnuu Cristo Jesu.

¹⁹ Najmi tu n'ek'ienyo nd'í xi títs'ínkat'ai Espirituhu Ntjaná ajinnuu. ²⁰ Najmi tu tohón manuu xi nchja én xi tsjá Ntjaná. ²¹ Chasohoo ngayjee tu mí nihí ni nga tínchísajjiun ni xi nda ko kui xi n'oo. ²² T'ech'óhoo yjonuu ngayje tíkjá ni xi najmi nda.

²³ Ntjaná xi tsjáná kjuajyu, kui xi kats'ín jeyjenuu nginkun ko kakunnuu, tu xi ndahachí najmi s'ehe jé ajin kjuankjintak'unnuu ko tsa ajin animanuu ko

tsa ajin yjonintenuu nistjin nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná Jesucristo. ²⁴Ntíaná xi kixi ts'íntjusun ni xi nchja, kui xi j'ájinnuu ko ts'íntjusun nii.

B'i ts'in kits'ínkje Pablo xujuin

²⁵Jun já nts'e, nk'ie nga chubakoo Ntíaná, chubantjáini.

²⁶Ngajoni súniñaha ruu ngatentee já nts'eé.

²⁷Ngajoho Nda Ntíaná tíbankihínuu nga kan'eya xujuin nginkun ngatentee já nts'eé.

²⁸Kas'enuu kjuandaha Nda Ntíaná Jesucristo.

Xujun xi ma joho xi kits'ínkjihi nda postru Pablo xuta ninku Tesalonika

B'i ts'in kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjin nanki Tesalonika

¹ An Pablo, Silbano ko Timoteo tísuniñaihi, jun xuta ninku xi tintsuḅoo nanki Tesalonika, xi kikj'áts'enuu Ntia Na'miná ko Nda Ntíaná Jesucristo.

² Kas'enuu kjuanda ko kjuajyu xi tsjáná Ntia Na'miná ko Nda Ntíaná Jesucristo.

B'i ts'in kitsúya Pablo ni xi kamat'ain xuta nk'ie nga kj'uaí ngáha Jesucristo

³ Jun já nts'e, jin tjihin nga tehente k'uaihi máb'achjihi Ntíaná nga ja kichjubó éhen. Kixi tjihin nga b'a n'ei, at'aha 'yún tís'ejin sanuu éhen Ntíaná ko at'aha b'i ngján 'yún tín'etjé so xinkju. ⁴ Kui nga tsjo mahani jun ajihin xuta ninku xingisoo xi Ntíaná ta ts'e. Tíbixínyai xi nkú ts'in tín'e chúkjuo ni xi tímat'on ko xi nkú ts'in tín'e s'ejun Ntíaná, ndaha tsa tín'e unchanuu ko nkjin tíkjá kjuanima tísakúnuu. ⁵ Kui ni xu'bi xi bakúchji nga kixi basehe Ntíaná mí nihi xi nda ko tsa xi najmi nda títs'in xuta. Tíb'axkinuu nga jun xi tsuhunuu má batéxuma. Kui kjuaha nga un tíbehenuu.

⁶ Kixi ts'ín Ntíaná nga tsjáha kju'a'un xuta xi títs'ínkj'ajinnuu kju'a'un ⁷ ko nga tsjánuu jun xi tín'ekj'ajinnuu kju'a'un nga n'ekj'áiyakoní. B'a kama nistjin nga kj'uaíkúchji yjoho Nda Ntíaná Jesu, nk'ie nga nibajenko nk'a ján ntítsjehe xi tjihin nga'yún nga tjenjin ts'ihin nd'í. ⁸ Kj'uaí ts'ínk'íechji xi najmi be Ntíaná ko xi najmi kint'é'éhen én nda tsuhu Nda Ntíaná Jesu.

⁹ Kui xutaha xi ts'ínkjáihin kjuanima nga ndyja sín. N'ekji t'axín nginkun Nda Ntíaná. Najmi skué kjuachánkaha ko nga'yuhun. ¹⁰ B'a kama kui nistjiun nk'ie nga ja kj'uaí ts'ínkjáihin Nda Ntíaná kjuachánkaha ajihin xuta xi ts'e, ko ngayjee xuta xi kis'ejihin tsjo kamaha nga skué. Ta choo at'aha kin'e s'ejun éhen Ntíaná xi tsixínyai ajinnuu.

¹¹ Kui kjuaha, nk'ie nga chubakohoni Ntíaná tehente chubantjáihí ri, tu xi k'uaixkihínnuu Ntíaná nga jun xi tsuhunuu nga kamankukoo xuta xi j'ájin. Binchihi Ntíaná nga kats'intjusunko nga'yuhun ngayje tíkjá ni xi nda mjenuu nga n'oo ko ngayjee xá xi tín'o tu ngat'aha nga s'ejinnuu. ¹² Nk'ie nga b'a kama, sakúhu kjuachánka Nda Ntíaná Jesu ajinnuu ko jun ta sakúnuu kjuachánka ngat'aha Nda Ntíaná, xi nkú ts'in tjeheñ ra kjuandaha Ntíaná ko kjuandaha Nda Ntíaná Jesucristo.

2

B'i ts'in tsakúya Pablo ni ch'onk'un xi kama kintehe ni nga kj'uaíkúchji yjoho Jesucristo

¹ Jun já nts'e, ngat'a ts'e nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná Jesucristo ko nga kama ñjakúkaá, jin tbinchihi ² nga najmi tu kitsa n'ek'óntjaiyo xi nkú ts'in n'enkjíntak'un. Najmi tu fantaha ruu yjonuu tsa kuínú'yó én nga ja kuichu nistjin nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná, ndaha tsa tjin xi b'a kuitsu nga Espirituhu Ntíaná títs'ínkinchjaha ko tsa b'a kuitsu nga éhen Ntíaná táb'énjímí, ko ndaha tsa n'ekjóhoon nku xujun xi nkúhu tsa jin kin'e nibái.

³ Ndahachí najmi tu 'bainto tsa tjin xi k'uanachannuu. At'aha kintehe ni nga kuichú kui nistjiun, tjun incha ts'ín t'axín xuta Ntíaná ko kuakúchji yjoho nda xi ngatitsuun ts'ehe, xi ngak'ien tjeheñ ra. ⁴ Kui xi ts'ín chánka yjoho ko

ngjuaj kontraha ngayjee ni xi tsu xuta nga Ntia ko ngayjee ni xi benkjún xuta. Santaha ante nkjuhun ninkuhu Ntianá k'úejña nga ntia ts'ín ma suba yjoho.

⁵ ¿A najmi ta f'áitsjehénnuu, nk'ie nga tsátejñajinnuu kixinyanuu ni xu'bi? ⁶ Ko ja yo nd'ai mí nihi xi túb'échjaha nda xi ngatitsuun ts'ehe, tu xi kuakúchjiji yjoho nga kuichú nistjihin. ⁷ At'aha ja tít's'ínxá nd'ai nga'yúhun ngatitsun xi tíjña'moo. Tu ni xi ndyjahá sa, ndyja nga chjúxin xi túb'échjaha nd'ai. ⁸ Nk'iehé kuakúchji yjoho nda ch'onk'uun. Tunga ntjo ts'ahá Nda Ntianá Jesu ts'ín nganakoho ra ko nd'íhi sénnistjihin ts'ínkjeko nk'ie nga kj'uaí.

⁹ Ndanindoo ts'ínxájihin nda ch'onk'uun nk'ie nga kj'uaí. Chánka nga'yún xi kj'uaíko. Ts'ín ni xi kuakúchji nga'yúhun ko kjuankjún tsank'á ts'ín. ¹⁰ Ts'ínchjén ngayje tíkjá ni xi najmi nda nga k'uanachaha xuta xi tíhin nga ndyja. Kui xutaha xi kits'ín t'axín én xi naxu, én xi kama ts'ínk'ankihi kai. ¹¹ Kui kjuaha nga Ntianá ts'ín nibáha ra xuta xu'bo nku nga'yún xi k'uanachaha nga s'ejihin én tsank'óo. ¹² B'a ts'ín n'enijéhe ra ngatentee xi najmi kis'ejihin én xi naxu, xi tu sahá kama tsjoho ni xi najmi naxu nginkun Ntianá.

B'i ts'ín kinchja Pablo nga ndjá kuinchajin xuta Tesalonika ni xi ts'e Ntianá

¹³ Tunga máha jin, tehente tíhin nga k'uaihi máb'achjiji Ntianá at'aha kichjubó éhen. 'Yún tjoho Nda Ntianá jun, já nts'eé. At'aha santaha nkúhu nga tuts'ihin ni j'áinnuu Ntianá tu xi n'ek'ankihinnuu ngat'aha Espirituhu Ntianá xi tít's'ín jenuu nginkun ko ngat'aha én naxu xi kis'ejinnuu. ¹⁴ Kui kjuaha kinchjahanuu Ntianá nga kits'ínkint'énnuu én nda tsu xi y'enijmí ajinnuu, tu xi b'a ts'ín sakúhunnuu kjuachánkaha Nda Ntianá Jesucristo.

¹⁵ Kui b'a maha, já nts'e, ndjá tinchahanu ko n'etjusun ni xi tsinchiyó nga kin'ekjas'eihin, ni xi tsixínyaihi ko xi y'ét'a xujuihin. ¹⁶ Tjoho ñá Ntia Na'miná ko tsjá nga'yúnná ko tsjáná nga chúyahaá ni xi nda, at'aha chánka kjuandaha. Nda Ntianá Jesucristo ko Ntia Na'miná ¹⁷ katsjá nga'yúhun animanuu ko kats'ín nga ni xi nda n'oo ko chubo.

3

B'i ts'ín tsanki Pablo nga chubako Ntianá

¹ Ni xi xín yanuu, já nts'e, chubantjaini nk'ie nga chubakoo Ntianá. Tinchúhuu nga kitsá katjitse ko nda ts'ín kan'ekjálhin éhen Nda Ntianá tu má xi t'ehén ni. B'a katuma xi nkú nga kama ajinnuu. ² Ko tinchintjaini tu xi Ntianá kjéxihinni ajihin já xi kits'ínkatsún kjuankjintak'uhun ko ch'onk'un xi tjin. At'aha najmi ngayjee xuta s'ejihin Ntianá.

³ Tunga ts'intjusuhún Nda Ntianá ni xi nchja. Kui xi ndjá ts'ínkinchánuu ko kúnnuu ajihin ni ch'onk'un xi tjin. ⁴ Xihí nkuhú Nda Ntianá s'ejinná behe tak'uin nga tín'etjusun ko nga tu nku n'etjusunú kjuatéxuma xi kin'ekjas'eihin. ⁵ Nda Ntianá katsjániyáha animanuu nga n'e mjo xi nkú ts'ín mjehe ñá Ntianá ko nga n'e chúkjuo ni xi tíbitjajún xi nkú ts'ín kits'ín chúkju Cristo.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga ts'ínxá xuta ninku Tesalonika

⁶ Jun já nts'e, ngajoho Nda Ntianá Jesucristo b'a tí'miihi nga n'e t'axíhuun yjonuu ngatentee já nts'eé xi tíntu ts'e, xi najmi tíncha ts'ín xi nkú ts'ín tíjña én xi tsakuyáihí ko kin'ekjóhon. ⁷ At'aha jun ja yo xi nkú ts'ín tíhin nga kuintsuboo nga chase chubayaní. Najmi tintsuba ts'eí ajinnuu.

⁸ Ndaha nku najmi chuba kichinei nichinehe tsa najmi y'echjiihi. Nistjin nistjen ní kin'exái ko kiyai kjuanima tu xi ndaha nku xi tjin ajinnuu najmi jin y'enéhe ri yjoni. ⁹ Kjuaxi nga kama tsinchihi ni xi kamachjenni kai, at'aha

tjinni kixi nga b'a n'ei. Tunga tu sa ní kin'exái nga y'ejña chubayaihi xuta, tu xi b'a ta n'ehenu xi nkú nga kin'ei. ¹⁰ At'aha nk'ie nga tintsubai ajinnuu, kik'aihi kjuatéxuma xu'bi: "Tsa tjín xi najmi mjehe ts'ínxá, ta najmi kakjine ma."

¹¹ At'aha tínu'yái én nga tjín ajinnuu xi tjíma ts'e, xi najmi chumi nihi xi tíincha ts'ín, nga tu sahá chuba tíincha tsungijihín yjoho má najmi kui tjeheñ ra. ¹² Ngajoho Nda Ntíaná Jesucristo b'a tí'miihi ko tíbinchiihi xuta xu'bo nga tu sahá jyukji kats'ínxá. B'a ts'ín sakúhu ra ni xi machjéhen.

¹³ Ko jun já nts'e, najmi tu n'ekjentohoo yjonuu nga n'oo ni xi nda. ¹⁴ Tsa tjín xi najmi ts'ínsihín én xi tít'et'ai xujuin, chase sisiun yá xi b'a ts'ín ko najmi ta makohonu, tu xi katuma subaha ra. ¹⁵ Tunga najmi tu chasehé ruu xi nkúhu tsa kui xi xuta kontránuu. Tjenniýá níhuu at'aha nda nts'o maha.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujuin

¹⁶ Nda Ntíaná xi tsjáná kjuajyu, kui xi katsjá tehentenuu kjuajyu ajihín ni xi kuitjájiun. Nda Ntíaná kat'ejñajinnuu ngatento.

¹⁷ An Pablo ntuna tít'et'áhanuu kjuasuniñana. Kui xi bakúchji ngayjee xujun xi ts'inkjiihi xuta. B'a ts'ín b'et'á.

¹⁸ Ngatento kas'enuu kjuandaha Nda Ntíaná Jesucristo.

Xujun xi tjun kits'ínkjihí nda postru Pablo Timoteo

B'í ts'ín kikjaniñaha Pablo Timoteo

¹ An Pablo, an xi kama nku nda postruhu Jesucristo xi nkú ts'ín y'éjña Ntíaná xi ts'ínk'ankiná kō Jesucristo xi tíchuyáhaá. ² Tífaniñaha Timoteo, ji xi ntína at'aha nkuhú xi s'ejinná.

Katsjáhi kjuanda kō kjuajyu Ntia Na'miná kō Nda Ntíaná Cristo Jesu kō nda katasehi.

B'í ts'ín kitsúyaha Pablo Timoteo ni xi tjihin nga ts'ínkō já maestru xi tsank'á

³ Xi nkú ts'ín tsankihi nk'ie nga ngjia ante Macedonia, tinchin nanki Efeso kixihin kō t'ech'óihí xuta xi najmi b'a tjín ni xi t'ibakúya, ⁴ at'aha échá xi nchja xuta kō xi nkú ts'ín nibatuts'ihin ra ntje cháha títs'insihin. At'aha yō nibáha ra nga b'ésiko xinkjín xuta. Najmi basinkoná nga n'eé xá xi kitsjáná Ntíaná. Nga ní s'ejinná, kui ní nihi xi basinkoná.

⁵ Mjena nga s'e kjuatjo, kui kjuaha nga tsankihi ra nga k'úéch'ohō rī xuta xu'bo. At'aha nk'ie nga je animaha xuta kō je s'eya kjuankjintak'uhun kō ngayjehe k'un ts'ín s'ejin Ntíaná, yō ní nibáha ra kjuatjo. ⁶ Tjín xi ja ngjī t'axihin ni xu'bjī. Kindyjahihin niyóo kō tsichujnejin én xi najmi tjihin sin. ⁷ Já maestruhu kjuatexumaha Ntíaná mjehe ts'ín ma yohō, ndaha tsa najmi mankihín ni xi nchja kō chubá b'ahá tsu nga b'a tjín ni xi bakúya.

⁸ Yaá nga nda kjuatexumaha Ntíaná tsa sakúya xi nkú ts'ín tjihin nga sakúya. ⁹ At'aha yaá nga najmi xuta xi ma naxu nginkun Ntíaná tjíñanehe kjuatexumoo. Xi najmi nt'één ní tjíñanehe kjuatexumoo, xi najmi benkjún Ntíaná kō ts'ín ngatitsun, xi najmi ts'ín ni xi naxu tjín kō najmi benkjún ni xi ts'e Ntíaná, xi ts'ínk'ien na'mihí kō ts'ínk'ien naaha kō ts'ínk'ien animá, ¹⁰ xi chubá fantukohó xinkjín, xi na, xi batéña xuta musu, xi nchja én tsank'á, xi najmi ts'intjusun ni xi ts'ínkie Ntíaná nga ts'ín, kō xi ts'ín tū mí nihí ni xi fi kontraha ni nda xi bakuyáá. ¹¹ At'aha ni nda xi bakuyáá, yō nibáha ra én nda tsu chánkaha Ntíaná xi n'etsjohō. Kō an kik'aina nga k'uenijmíá kui én nda tsu.

B'í ts'ín títsjáha Pablo máb'achjihí Cristo at'aha kui kits'ín maha nku nda postru

¹² Tsjaha máb'achjihí Nda Ntíaná Jesucristo xi tsjá nga'yúnna, at'aha tsasej-nuna nga kamana ts'ian xáha, ¹³ ndaha tsa ch'on ts'ín kinchjané nistjin nk'ie kō kitsjennkí unkie xuta xi ts'e kō én ch'on tsu kixihin. Tunga kama nimahá ra an at'aha najmi be ni xi kits'ian kō najmi kjee kui s'ejinna. ¹⁴ Yún nda kits'ínkōna Nda Ntíaná kō kitsjana nga kui s'ejinna kō kitsjana kjuatjo xi kui nibáha ra.

¹⁵ Én xi ma n'e s'ejin xu'bjī kō ngayjee xuta tjihin nga ts'ín s'ejin, nga Cristo Jesu j'ai asuntej tū xi j'ai ts'ínk'ankihi xuta ngatitsun, b'aha ra an xi 'yún tjínna jé. ¹⁶ Tunga kuihí kjuaha kama nimaha ra an Ntíaná, tū xi nk'ie nga chahana an xi 'yún tjínna jé, kuakúchjīhi Jesucristo ngayjee kjuatsentaha. B'a ts'ín kis'ejña chubayaha ra an xuta xi askahan s'ejihin Jesucristo kō sakúhu nga k'úentu t'ík'un sín. ¹⁷ Kui b'a maha, jkayankjún kō kats'ínkie yohō xuta nga tjihin kjuachánka santaha tū nkjéhé ni Ntíaná xi Nda rej xi batéxuma sín, xi najmi maha 'me, xi najmi ma chji, xi nku tutu Ntíaná maha! B'a katuma.

¹⁸ Ji Timoteo, xi nkúhu tsa ntína ji, ja kuaxinyaha ni xi n'ei. Én xi kitsjáhi já xi kinchja én xi kitsjáha Ntíaná nibáha ra kui nii. En xi incha kitsú kuasinkohi nga nda kuitjusun xá xi t'n'ei. ¹⁹ Ndjá tisinjñajin ni xi s'ejinná ko je kas'eya kjuankjintak'uhin. At'aha tjin xi ja kits'in t'axin ni xu'bi ko b'a ts'in kits'inndyjajihin ra yjoho. Najmi ta s'ejihin ra Ntíaná. ²⁰ B'a kamat'ain nda Himeneo ko nda Alejandro. Kui jóo xi ja kits'inkjas'en aya ntsja ndanindoo tu xi katehe nga tjihin nga skuenkjún Ntíaná nga kuinchja.

2

B'i ts'in tsakúya Pablo ni xi n'e aya ninku

¹ Títjun títbankia nga xuta ninku katankihi Ntíaná ni xi machjéhen. Kanchjako ko katankintjái ngayjee xuta xi tjin ko katsjáha máb'achjhi nga nda tít'sínkoho. ² Kanchjantai já rei ko ngayjee já xi tjihin xá, tu xi kjuajyu ko kjuanch'an s'ehená nga kuintsubaá ko tu nku chankjúhunná Ntíaná ko nda kuintsubaá. ³ At'aha kui ni xu'bi xi nda ko sasihin Ntíaná xi ts'ínk'ankiná. ⁴ Mjehe Ntíaná nga n'ek'anki ngatentee xuta ko nga kuichú mankjihin ni xi naxu tjin.

⁵ At'aha nkuhú maha Ntíaná ko nkuhú maha nda xi nchjantjai xuta nginkun Ntíaná. Jesucristo, kui xi nda xu'bo. ⁶ Kui xi kitsjá yjoho nga y'échjintjai ngayjee xuta. Kui niu xi kik'inyaha xuta nk'ie nga tsichu nistjin xi y'enda Ntíaná. ⁷ Kui kjuaha nga kin'e mahana nku xi b'énijmí én nda tsuhu Ntíaná, nku nda postru. Kjuaxi ni xi tixian. Najmi tít'anacha. Kin'e mana nda maestruhu xuta xi najmi ntje judio tjeheh ra tu xi kuakuyaha ra ni xi tjihin nga s'ejihin, ni xi naxu tjin.

⁸ Kui b'a maha, mjena nga tu má antehé ni kanchjako Ntíaná jáx'iun, katjénk'ahá ts'ihin ntsja ko je kas'eya animaha nga b'a incha ts'iin. Najmi tu kjuakjan tjintujihin nga b'a incha ts'iin ko tsa kjuastinta.

⁹ Ko máha jminchjún, mjena nga najmi tu ni xi nkjún ts'in k'uénda yjoho, tsa tu xi b'a ts'in nda skuéhe ra xuta xingisoo. Katenkjún ní yjoho ko nimakjua kat'asje. Najmi tu nihi xi nkjún ts'in kat'enda ntsjaha, tsa ts'iintsejnúhu yjoho toonsine ko tsa ndjio tsjo k'un perla, ko tsa ngjua najyun xi 'yún chji. ¹⁰ Xá xi nda ní n'e, kui niu xi tsjo ts'in katakúhu, xi nkú ts'in tjeheh ra jminchjin xi ja kitsjáha yjoho nga skuenkjún Ntíaná.

¹¹ Jyu katasínñju jminchjún ni xi tísakúyaha ko kant'é'éhen éen. ¹² Najmi tsjanté tsa nku tachjuún kuakúya aya ninku ko tsa kui nk'a kj'uaaha jáx'iun. Tu sa ní jyu kat'ejña. ¹³ At'aha najmi Eva tjun kin'enda, tjun ní Adan kin'enda. ¹⁴ Ko najmi Adan xi kich'anachaha. Tachjún ní xi kich'anachaha ko b'a ts'in tsijnejihin ngatitsun. ¹⁵ Tunga n'ek'ankihí jminchjún nga kuasehe ntí xi s'ehe, tsa ndjá kuinchajin ni xi s'ejinná ko kjuatjoo ko ni xi je nginkun Ntíaná, ko tsa nda s'eyaha.

3

B'i ts'in tsakúya Pablo má jáha xi kama ts'iin xaha ninku

¹ Én xi ma n'e s'ejin xu'bi. Tsa tjin xi mjehe kuasehe xuta ninku, nda tjin xá xi mjehe. ² Tunga katumahá nda xi kuasehe ninku nku nda xi najmi tjin ni xi chubayanéhe ra, xi nkuhú maha chjuuhun, xi kixi fiko yjoho, xi nda basehe ni xi ts'in, xi benkjúhun xuta, xi nda ts'ínkjáihin xuta ni'yaha, xi maha bakúyaha xuta, ³ xi najmi 'yún 'bi binu, xi najmi kitsa ma kjahan, xi nda animaha, xi tsjoho kjuajyu, ko xi najmi toon mangimjehe.

⁴ Tjihin nga nda ts'in kuatéxumaha xuta xi tjin ni'yaha ko ts'iin nga ntíhi kuint'é'éhen ko nga kixi skuenkjúhun. ⁵ At'aha nku nda xi najmi maha

batéxumaha xuta xi tjin ni'yaha, ¿nkú ts'ín kamaha ra kúnntaha ninkuhu Ntíaná?

⁶ Kō najmi tjihin nga s'et'a xá nku nda xi as'ai kis'ejihín ra Ntíaná, tu xi najmi nk'a k'uasjehe yjohō kō kuijnejihin ngatitsun xi tsijnejin ndanindoo kō b'a ts'ín n'enijehe ra. ⁷ Nda xi mjehe xá xu'bi ta tjihin nga ja yankjún ajihin xuta xi najmi s'ejihín Ntíaná, tu xi najmi ch'a ch'on ts'ín kuinchjayanéhe ra kō tu xi najmi kuijnejihin kjuamañaha ndanindoo.

⁸ B'a ta tjin ts'e já xi basinko já xi basehe ninku. Tjihin nga já xi benkjún yjohō s'et'a xá, xi najmi nchja én tsank'á, xi najmi b'atihí nga 'bi binu, xi najmi mjehe toon xi ch'on ts'ín sakú. ⁹ Tjihin nga ndjá katinchajin ni xi s'ejinná, ni xi kis'ejña 'ma nistjin nk'ie kō tís'ejña chji nd'ai, kō je kas'entuyá kjuankjintak'uhun. ¹⁰ Tjun kachase sisihin xi nkú ts'ín tjíma já xu'bi. Tsa najmi chumi nihi xi sakújin, kas'et'a xá nga kuasinko já xi basehe ninku.

¹¹ Kō b'a ta ts'ín jminchjún, tjihin nga katenkjún yjohō, najmi tu én tsank'á k'uasjené xuta, kixi katjiko yjohō, kō katuma 'yún tak'aán.

¹² Nkuhú chjuún kas'ejñaha nda xi k'uai xaha nga kuasinko já xi basehe ninku. Tjihin nga nda ts'ín kuatéxumaha ntíhi kō xuta xi tjin ni'yaha. ¹³ At'aha xi kixi fiko xá xu'bi, kui xi yankjún ajihin xuta xingisoo kō najmi jo jan maha nk'ie nga b'énjímí nga ja kis'ejihín Jesucristo.

¹⁴ Ndaha tsa mjena kfínse xatíhi, tunga tíb'et'áhá ra ni xu'bi ¹⁵ tsa tu aha k'undayana nga kfínsehe. Tíb'et'áhá kui ni tu xi b'a ts'ín chahani xi nkú ts'ín xuta xi ts'e Ntíaná, kui xi xuta ninkuhu Ntíaná xi tjíña tík'uun. Tíincha kjanínk'a kō tsjá nga'yúhun én xi naxu tjin.

¹⁶ Tjíña chji chji nga 'yún tse ni xi y'aha ra ni xi s'ejinná, kui nihi xi kis'ejña 'ma nistjin nk'ie kō ja y'ejña chji Ntíaná nd'ai.

Tsakúchji yjohō nga kik'a yjoninte,

y'ejña chji Espiritu nga kui xi naxu.

Ntítsjee kíkíehé,

kis'enjímíhi ajihin xuta.

Xuta asuntei kis'ejihín kui,

kō ngji ngáha má tjíña kjuachánkaha.

4

B'i ts'ín kitsúyahá Pablo Timoteo nga s'e xi ngjuai t'axihin én nda tsuhu Cristo

¹ Tsuya chji chji Espirituhu Ntíaná nga nistjin xi fekuu s'e xi ngjuai t'axín kō nga najmi ta s'ejihín ra Ntíaná. Tsjénnkíhi jáninda xi k'uanachaha xuta kō ni xi kuakúya jánindoo. ² Kui niu xi kuítsuya já maña tsank'á xi tu tsjohó ra bakúchji xi nkú ts'ín benkjún Ntíaná, kui já xi ja tsatsun kjuankjintak'uhun.

³ Kui jóo najmi ts'ínj'ō nga bixan xuta kō b'éch'o má nihi xi najmi ma chine, nichine xi Ntíaná y'ejña nga kjine xuta xi s'ejihín Ntíaná, xi ja kíkíe ni xi naxu tjin kō tsjáha má b'achjíhi Ntíaná nk'ie nga kjine ni xi tjin. ⁴ Nda ní ngayjee ni xi kits'ínnda Ntíaná. Najmi tjihin nga n'e t'axíaán niu tsa k'uaihi máb'achjíhi Ntíaná nga títsjáná. ⁵ At'aha bichú ma je nginkun Ntíaná ni xi sakúná nk'ie nga mankjinná éhen Ntíaná kō nk'ie nga chubakaá Ntíaná.

B'i ts'ín kitsúyahá Pablo Timoteo xi nkú ts'ín k'uéjñajihin xuta ninku

⁶ Nda ts'ín n'exát'aihi Jesucristo tsa b'i ts'ín kuakúyaihi já nts'eé. Kasakú nga'yúnkoíhi én xi s'ejinná, én nda xi tsinchiyái kō kich'ai. ⁷ Najmi tu n'esihin échá nchini xi ts'e asuntei. N'enkahí animahí ni xi ts'e Ntíaná. ⁸ Kjuaxi kjáihin nga nk'ie nga n'enkahaá yjoná nku ni, basinkohō yjonintená. Tunga 'yúhún basinkoná nga n'enkahaá animaná nga chankjáán Ntíaná. At'aha nga

tíyankjáán Ntíaná, kui xi basinkoná xi nkú ts'ín tintsubaá nd'ai kò tã xi nkú ts'ín kuintsubaá askahan.

⁹ Én xi ma n'e s'ejin xu'bjì kò ngayjee xutã tjíhin nga ts'ín s'ejin. ¹⁰ Kui kjuaha 'yún tín'exáhaná kò tí'baihi raá kjuanima yjoná, at'aha tíchuyáá ni nda xi tsjáná Ntíaná xi tíña tík'un. Kui xi maha ts'ínk'anki ngayjee xutã, xi s'ejihin kui b'aha ra nga ts'ínk'anki.

¹¹ B'a ts'ín tjenniyáíhi xutã kò takúyaihi. ¹² Najmi tu ch'a xi tu tohón katumaha jí at'aha ndati. Nk'ie nga skuéhi xutã xi s'ejihin Ntíaná xi nkú ts'ín chubai, xi nkú ts'ín tinchin, xi nkú ts'ín n'etjói xutã, xi nkú ts'ín s'ejihin Ntíaná, kò xi nkú ts'ín je tinchin nginkun Ntíaná, tã katumaha kui nij.

¹³ N'eyajihin xutã ninku éhen Ntíaná, takúyai kò tjen nga'yúihin santaha nga kuichá yo. ¹⁴ Najmi tu n'e nga mahi yjohi kjuanda xi kik'aihi nk'ie nga kitsjáhi éhen Ntíaná já xi Ntíaná kits'ínkinchjaha. B'a kama nk'ie nga kingjénehi ntsja jácháha xutã ninku. ¹⁵ Nda n'esihin ni xu'bjì kò tisinjñajin, tu xi skuéhe ngayjee xutã nga tíxubáya ni xi kik'aihi. ¹⁶ Chihin yjohi kò nda chasehi ni xi tibakuyái. N'etjusun tehentei niu. Tsa b'a n'ei, n'ek'anki yjohi kò tã n'ek'anki xi tìncha basínñihi.

5

B'i ts'ín kitsúyaha Pablo Timoteo xi nkú ts'ín ts'ínxáko xutã ninku

¹ Najmi tu ndjá chubakoi nku nda chá. Tjenniyáíhi xi nkúhu tsa na'mihi maha. B'a tã n'ekoi já xunkúu xi nkúhu tsa já nts'ei maha. ² Kò tjenniyáíhi jminchjín chóo xi nkúhu tsa náhi maha, kò istinchjín xunkúu xi nkúhu tsa nichjai maha. Je kas'eya animahi nk'ie nga tjenniyáíhi jminchjín.

³ Tisinkoi jminchín xi ja k'ien x'ihin, kui xi najmi ch'a xi tjíhin. ⁴ Tunga tsa nku tachjuún xi ja k'ien x'ihin xi naa kò tsa nachá tí'mi, xi títsu naa kò tsa nachá, kui xi tjun katuma chubayahã ni xi tjíhin nga ts'ín at'aha ja s'ejihin Ntíaná. Kats'ínk'óya ngáha ra kjuanda xi kitsjáha xi cháha nk'ie nga kjintí. At'aha kui nij xi sasihin Ntíaná.

⁵ Nku tachjuún xi ja k'ien x'ihin kò xi najmi ch'a xi tjíhin, kui xi kuyá nga Ntíaná kuasinkoho. Nistjin nistjen nchjako Ntíaná nga bankihi ni xi machjéhen. ⁶ Tunga xi ja kits'ínkjas'ehen yjoho kjuatsjo xi tjin, kui xi ja k'ien ndaha tsa tíña tík'un sa.

⁷ N'ek'a niyákoí xutã ninku ni xi kuaxihin, tu xi najmi chubayanéhe ngat'aha ni xi tìncha ts'ín. ⁸ At'aha xi najmi nkjún maha xutã xinkjín, b'aha ra xi tíntu ni'yaha, kui xi títs'ín t'axín xi s'ejinná kò 'yún ch'onk'un sa nga xutã xi najmi s'ejihin Ntíaná.

⁹ Tu j'áihin ní jminchjín xi k'ien x'ihin, xi ja tjíhin cháte kò te nú, kui xi kas'et'a xujun, xi nkuhú x'in kis'ejñaha, ¹⁰ xi behe xutã nga nda kits'ín, xi 'mihí nga nda ts'ín kits'ínchá ntíhi, nga nda ts'ín kitsjántehé xutã ni'yaha, nga nda ts'ín kits'ínkjáihin xutã xi ts'e Ntíaná, nga nda ts'ín tsasinko xutã xi un kíkíehé kò nga ngayjehe animaha kits'ín ngayje tíkjá ni xi nda.

¹¹ Jminchjín xi ja k'ien x'ihin tunga kjintíhi sa, najmi tu b'et'a xujun. At'aha nk'ie nga kuinchja animaha, ngjuai t'axihin Cristo kò kama mjehe nga kuixan ngáha. ¹² Kui niu n'enijéhe ra, at'aha najmi ngjikondju ni xi tjun kits'ínkjas'ehen yjoho. ¹³ Kò ni xi incha ts'ín ya, ts'e ma kò xkí ni'ya incha b'ema. Kò najmi tu suba ts'e ma, én ní ya incha b'emako kò tsungijin yjoho tu mí nihí ni, kò nchja ni xi najmi tjíhin nga kuinchja. ¹⁴ Kui b'a maha, mjehena nga kuixahan jminchjín xi ja k'ien x'ihin xi ndyja saha, kò nga s'ehé ntí kò nga kuasehé ni'yaha, tu xi b'a ts'ín najmi tsjántehé tsa kuinchjayanéhe ra xi fi kontráná. ¹⁵ At'aha tjin xi ja ngji t'axín kò yjankihi Satana nd'ai.

¹⁶ Tsa ni'yaha xuta xi s'ejihin Ntiana t'intut'a jminchjin xi ja k'ien x'ihin, katsjaha ni xi machjehen, tu xi najmi ch'a kamaha ra xuta ninku. B'a ts'in xuta ninku kama kuasinkoho kj'ai jminchjin xi ja k'ien x'ihin xi najmi ch'a xi t'ihin.

¹⁷ Ko maha jachaha xuta ninku xi yja titjun nga nda ts'in t'indjuko xaha, kui xi 'yun kayankjun, b'aha ra xi t'ihin xa ts'e s'enijmi ko xi bakuya ehen Ntiana.

¹⁸ At'aha b'a titsu ehen Ntiana: "Najmi tu tsa b'e'ai ts'a chu xi t'ibasine tuniñu nga t'it'ija." Ko b'a ta ts'in t'it'a ya: "Nda xi tits'inxa t'ihin kixi nga kamachiji."

¹⁹ Najmi tu n'esihin xi kuat'ejene nku ndachaha xuta ninku tsa najmi t'ihin tsa jo ko tsa jan ja testiyu. ²⁰ Tunga maha xi tu nku tincha ts'ihin sa ngatitsun, kui xi nginkun ngayjee xuta ninku n'ek'a niyái, tu xi kas'eña nkjuhun ra xuta ninku.

²¹ Nginkun Ntiana ko Jesucristo ko ntitsje xi ts'e, tibankihi nga n'etjusuin ni xi t'ixihin. Najmi tu ngabi n'ei nga ch'asih' xuta. Nkuhú n'ei. ²² Najmi tu ch'a chuba mjenéi ntsai nga k'uai xáhi. At'aha tsa chuba k'uai xaha ri, n'engujin yjohi ngatitsuhun. Je katumai.

²³ Najmi ta tu nku ntanjua s'ihini. Tu sa ni s'i'ichi ko binu tu xi kamandaha kants'ai ko kuitjuxin ch'in xi nkjin niya ts'ahi kjuasti.

²⁴ Tjin ngatitsun xi yaha kintehe ni nga n'ekokjua xi b'a kits'in, ko tjin nga xi yaha askahan. ²⁵ B'a ta ts'in ya chji chji ni nda xi ts'in xuta, ko ni xi najmi t'intuchji nd'ai najmi kama s'entu'ma tehente.

6

¹ Maha xuta musu xi kich'atse, b'i ts'in kats'innkjink'un ngat'a ts'e jantjaha. Katenkjun kjuaxi joo, tu xi b'a ts'in chankjuhun Ntiana ko ni xi tibakuyaa. ² Ko xi t'ihin ja ntia xi s'ejihin Ntiana, kui xi ta katenkjun, ndaha tsa ja nts'e ja tsichu ma joo. Tu sa ni nda ts'in kats'inxat'a saha, at'aha tjoho xi tits'inkjalhin xaha ko at'aha ta s'ejihin Ntiana.

Kui ni xi takuyaihi ko tixinyaihi xuta ninku.

B'i ts'in tsakuya Pablo ngat'a ts'e toon

³ Tsa tjin xi kj'ai ni tibakuya, nga ja ngji t'axihin ni nda xi tsakuya Nda Ntiana Jesucristo ko kjuat'exuma xi bakuyanana nku ts'in chankjaan Ntiana, ⁴ xi b'a ts'in, kui xi chuba nk'aha tib'asje yjoho. Najmi chumi nihi xi be. Najmi nda tits'innkjink'un ko chuba mjehe ra k'uekjoko xuta ko k'uesiyaha tu mi ehen ni. Kui xi b'entje kjuaxintak'uun ko kjuakjoon, nga ch'on tsuhu xinkjin xuta ko nga najmi s'ejihin xinkjin, ⁵ nga kjanke tehente xinkjin xuta xi ngakja ts'innkjink'un ko xi najmi t'ihin ni xi naxu tjin. Kui joo xi ni xi ts'e Ntiana ma nchinantjaihi.

⁶ Nga ni yankjaan Ntiana, kui xi kjuanchina chankanana, kui nga najmi ta kj'ai nihi fasihin ra. ⁷ B'a tjin at'aha najmi chumi nihi xi jaikaa asuntei ko najmi chumi nihi xi kuankinko ngahanana. ⁸ Kui b'a maha, tsa tsakuna nichine ko najyun xi tindyaa, tsjo kat'ena.

⁹ Xi mjehe kama nchina, kui xi najmi maha b'ech'oho yjoho ni xi nchjaha animaha, ko ngayjee ni xi ma mjehe b'et'a'yuhun niu. Nkjin tikja ni xi ma mjehe, tunga tu a nihi niu ko ts'in'uhun. Ts'inkatsuhun ko ts'inndyjaha niu. ¹⁰ At'aha nk'ie nga 'yun mjehe toon xuta, yo nibaha ra ngayje tikja ni ch'onk'un. Tjin xi b'a incha kits'in, 'yun incha kama mje saha toon, kui nga ngji t'axihin ra ko najmi ta kis'ejihin ra Ntiana. B'a ts'in ta kui ta maha kits'in'uhun ra yjoho.

B'i ts'in kitsaniyaha Pablo Timoteo

¹¹ Tunga máha ji xi Ntíaná ts'ehi, tiyú t'axíhin ngayjee ni xu'bj. Tinchinjín ni xi naxu nginkun Ntíaná, chankjún Ntíaná, ko tu nku n'e s'ejinní Ntíaná. Kas'ehi kjuatjo ko kjuatsenta ko kjuanimatak'un. ¹² N'e sahani nga'yún nga ch'ai xi s'ejinná. Ch'a ntsjan ntsjain xi ts'ínk'íéjña t'ík'un sínná, at'aha j'ájihin nga kuinchun t'ík'un. Kui kjuaha nga tsixinyahani nga s'ejihin Jesucristo nginkun nkjin xuta.

¹³ Ntíaná xi ts'ínk'íéntu t'ík'un ngayjee xi tjín ko Jesucristo xi kitsúya yáha kui nk'ie nga kin'ekokjua nginkun Poncio Pilato, t'íncha be nga t'ib'exáha. ¹⁴ N'etjusun sisin ni xi tíxihin ko najmi tu kas'e má ndyjajihin. B'a n'ei santaha nkúhu nga k'juakúchji yjoho Nda Ntíaná Jesucristo. ¹⁵ Kui xi k'juai nk'ie nga kuichú chuba, chuba xi Ntíaná y'éjña, at'aha Ntíaná xi n'etsjoho ko kui xi batéxuma suba, kui xi Nda rejhi já rei ko Ntíaha já ntia. ¹⁶ Nku tutu kui xi najmi maha ndyja, xi tjñajin nd'í nga najmi ch'a ma bichúk'un tiñaha, xi najmi kjee ch'a behe ko najmi ch'a ma base'aha. ¡Kui xi tu nkjéhe ni kayankjún ko kasakúchji nga'yúhun! B'a katuma.

¹⁷ Já nchiná xi tjín asunntej n'ek'a niyái nga najmi tu nk'a k'uasje yjoho ko nga najmi tu kjuanchináha kama 'yún k'un, at'aha maha fe kjuanchinóo. Ntía níná katuma 'yún k'un, kui xi tsjáná ngayje t'ikjá ni xi machénná tu xi nda ts'ín kuintsuahaná. ¹⁸ B'a t'ihin já nchinóo nga kats'ín ni xi nda ko nga kui niu xi katuma kjuanchiná ndaha. Katsjáha xuta xingisoo ni xi machjéhen ko najmi tu kats'ínxkihín xuta ni xi tjíhin. ¹⁹ Tsa ts'ín kui nij, s'ehé kjuanchiná nda xi kuasinkoho ko sakúhu nga k'úéntu t'ík'un xi nkú ts'ín tjehe ra.

²⁰ Ji Timoteo, n'etjusun sisin ch'á xi kich'anji. Najmi tu nungijin yjohi én tiya xi tjín asunntej ko ta ndaha ni tsank'á xi b'ésiyáha xuta xi b'a tsu nga tjíhin kjuankjintak'un. ²¹ At'aha tjín xi kits'ín s'ejin kjuankjintak'un tsank'á xu'bo ko b'a ts'ín incha ngji t'axíhin ra xi s'ejinná.

Kjuandaha Ntíaná kas'enuu.

Xujun xi ma joho xi kits'ínkjihi nda postru Pablo Timoteo

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo Timoteo

¹ An Pablo, an xi kama nku nda postruhu Jesucristo at'aha Ntiana b'a ts'ín kama mjehe. Tíbitjusun ni xi kitsúya títjun nga ts'ínk'íéntu tík'un xuta xi s'ejihin Cristo Jesu. ² Tífaniñaha Timoteo, ji xi nkúhu tsa ntina ko tjo nkjúnna ji.

Katsjáhi kjuanda ko kjuajyu Ntia Na'miná ko Nda Ntiana Cristo Jesu ko nda katasehi.

B'i ts'ín kitsjá nga'yúhun Pablo Timoteo

³ Nístjin nístjen nchjantjáhi nginkun Ntiana ko tsjaha máb'achjhi ngat'a ts'e ni xi t'n'ei. Kui xi títs'inxát'aha xi nkú nga ta kits'ín ntje chána ko je tjíya kjuankjintak'unna nga b'a títs'ian. ⁴ F'átsjenna nga kich'í ko mjena skue ngaha ra tu xi b'a ts'ín tséjihinna kjuatsjo. ⁵ Ts'inkj'átsjen xi nkú ts'ín ngayjehe animahi s'ejihin Ntiana. Tjun Loída, nacháhi, b'a ta ts'ín kis'ejihin, ko Eunice, náhi. Nd'ai be sisihin k'an nga ko ji b'a ta ts'ín s'ejihin.

⁶ Kui b'a maha, títs'inkj'átsjehen ra nga n'e'yúnyai kjuanda xi kitsjáhi Ntiana nk'ie nga kingjennéhe ntsa. ⁷ At'aha najmi kjuabinkjun tsjana Espiritu xi kits'ín nibána Ntiana. Nga'yún ní tsjana ko kjuatjo, ko ta tsjana nga naxu s'eyaná.

⁸ Kui nga najmi tu n'e subaha ri yjohi nga k'úénjímí Nda Ntiana ko ta ndaha nga kjíya'yán ngat'aha nga t'énjímí. Nga'yúhun Ntiana katasinkohi nga kuitjain kjuanima ngat'aha én nda tsuhu Ntiana xi nkúhu an. ⁹ Ntiana kits'ínk'ankiná ko j'ájinná nga kamaá xuta xi ts'e. Tunga najmi ngat'aha ní ni xi kin'eé j'ájhinná. B'a ní kits'ín at'aha b'a ts'ín y'énda títjun ko b'a ts'ín nibá kjuandaha. Kintehe ni nga kamanda asunntej, ajihin Cristo Jesu kits'ín nga ña tsuhuná kjuanda xu'bj. ¹⁰ Nd'ai ni ma ja y'éña chji kjuandoo nk'ie nga ja j'ai Cristo Jesu xi kits'ínk'ankiná nga j'ai kjexín nga'yúhun ngabayoo ko ts'asje chji nga kama kuintsuba tík'un sían tu ngat'aha én nda tsuhu Ntiana.

¹¹ Ntiana kits'ín mana nku xi b'énjímí éhen, nku nda postru ko nku nda maestru. ¹² Kui kjuaha nga tíf'ajihinna kjuanima. Tunga najmi subahá mana, at'aha be yá xi kits'ín s'ejian ko behe k'an nga tjihin nga'yún nga kjuátjo ni xi kits'ínkjas'enna. B'a ts'ín santaha nkúhu nga kuichú nístjin nga chasehe mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xuta.

¹³ Ndjá n'e s'ejin Cristo Jesu ko tinchinjín kjuatjoho. Xi nkú kits'ínkoho nga tsakuyáha, ni nda xi tsakuyáha, b'a n'ei. ¹⁴ Nga'yúhun Espiritu Santo xi tíñajinná chúnkoho ri én nda tsu xi kin'ekjas'ehin.

¹⁵ Ja yai nga ja incha kits'ín nga mana ngayjee xuta xi tjín nga ngúsuhun ante Asia. Santaha ko nda Figelo ko nda Hermogene b'a kits'ínkona.

¹⁶ Ntiana katase nimaha xuta xinkjín nda Onesiforo. Nkjin niyá kitsjá nga'yúnna ndo ko najmi kama subaha ngat'aha nga kjíya'yán. ¹⁷ Ni xi kits'ín ní, nk'ie nga j'ai nanki Roma tsangisjaina santaha nkúhu nga kisakúhu an. ¹⁸ Nda Ntiana katase nimaha nístjin nga chasehe mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xuta. Ko ji ja ya sisin xi nkú ts'ín tsasinkóna ndo nanki Efeso.

2

B'i ts'ín y'éña chubaya Pablo nk'ie nga tsakúyaha Timoteo

¹ Kui b'a maha, ji ntína, n'ejahani nga'yún xi sakújinná kjuandaha Cristo Jesu. ² Kó ni xi kinu'yái nga kixian nginkun nkjin xuta, kui xi n'ekjas'eihin já xi ma 'yún tak'aán, já xi kama kuakúya ngáha rá kj'ái.

³ N'e chúkjuai kjuanima xi kuitjájín, at'aha ji xi nkú joya nda juhun Cristo Jesu ji, nda jun xi nda ts'ín xáha. ⁴ Yaá nga ndaha nku nda jun xi tákján najmi tsungijin yoho ni xi tjin asunntej. B'a ts'ín at'aha mjehe nga nda skuehe xi kitsjá xáha. ⁵ Kó tá máha nku ndatsuton, najmi kama ts'ín ngana tsa najmi tsuton xi nkú ts'ín tijná nga nuton. ⁶ Kó tá máha nku xi tít's'ín kjuanima nga tít's'ínxá, bichú nistjin nga sakúhu ni tjun xi b'éntje. ⁷ N'echubayahí yohi ni xi tíxihin kó b'a tá ts'ín Nda Ntíaná ts'ín nga kamankjihin ngayjee ni.

⁸ N'ekj'áitsjein Jesucristo xi j'álya ngáha rá ngabayoo, xi ntjehe David y'aha rá. B'i tsu én xi túb'enijmía. ⁹ Kó kui ngat'aha éen un tibeheha kó santaha kjiya'yán xi nkúhu tsa an xi nda ch'on k'an. Tunga máha éhen Ntíaná, najmi kjiya'yún. ¹⁰ Kui nga ngandaha xuta xi Ntíaná j'ájin tít's'in chúkjuahana ngayjee ni xi tímat'an, tu xi kó kui incha sakúhu rá nga Cristo Jesu ts'ínk'anki kó tsjáha kjuachánka xi najmi maha feya.

¹¹ Ma n'e s'ejin én xi tsu:

Tsa tsayakaá Cristo,
tá kuintsuba ták'unko ngáhaná.

¹² Tsa t'n'e chúkjuá nga un tibená,
tá kuatexumakaá.

Tsa najmi n'ekié yjoná nga yaá,
kó kui najmi ts'ínkie yoho nga bená.

¹³ Tsa najmi ch'a s'ejihin ná,
tunga kui ma ma 'yún tak'aán,
at'aha kui najmi maha ts'ínjo éhen.

B'i ts'ín tsakúyaha Pablo Timoteo xi nkú ts'ín ts'ínxát'aha Cristo

¹⁴ N'ekj'áitsjeihin xuta ninku, nginkun Ntíaná tu xí b'ahá t'ihin, nga najmi tu mí éhen ni incha k'uésiyáha, at'aha kui ni xu'bi xi najmi chumi ni chjhi rá. Tu sa ní ts'ínndyjajihin xuta xi mjéñjuhu kui niu. ¹⁵ Ngayjehe k'uin n'ei ni xi nda nginkun Ntíaná tu xi nda skuehe ni xi t'n'ei. N'ei xi nkúhu nku nda musu xi najmi ma subaha ni xi tít's'ín kó xi nda ts'ín bakúya én xi naxu tjin.

¹⁶ Najmi tu nungijin yohi én tiya xi tjin asunntej, at'aha xi b'a ts'ín nchja, kui xi tu nku fi t'axihín rá Ntíaná. ¹⁷ Kó kui éhen xi nkú joyaha tsé xi finanka. Najmi maha manda. B'a ts'ín tsatsun nda Himeneo kó nda Fileto. ¹⁸ Kui xi ja ngi t'axihin ni xi naxu tjin. B'a t'incha tsu nga ja j'a nistjin nga kj'uaíya ngáha rá xuta ngabayoo. B'a ts'ín tít's'ínndyjajihin rá k'ua xuta xi s'ejihin Ntíaná. ¹⁹ Tunga tu nkú ndjáhá síjña éhen Ntíaná. Síjña xi nkúhu nku xjó xi: “Nda Ntíaná be xuta xi ts'e”, tsu ntu xi tjit'aha. Kó b'a tá ts'ín tjit'a yaha: “Ngayjee xi tsu nga s'ejihin Cristo kats'ín t'axihin yoho ni xi najmi naxu nginkun Ntíaná.”

²⁰ Xi nkúhu nku ni'ya chánka, najmi tu suba ni toonsine kó toontaba tjihin. Tá tjin níhi ni xi kamandakoho yá kó ninte. K'ua xi n'echjén nk'ie nga tjin s'í kó k'ua xi n'echjén tehente. ²¹ Kó b'a tá ts'ín tijná ajinná. Tsa tjin xi ja kits'ín je yoho, kui xi nkú joyaha ni xi ma n'echjén nk'ie nga tjin s'í. Ja je kó Ntíaná kama ts'ínchjéhen, at'aha ja tjindaha yoho nga kama ts'ín ngayjee ni xi nda.

²² Chihin yohi ni xi nchjaha animaha já istiu. N'ei ni xi naxu nginkun Ntíaná, tu nku n'e s'ejinní Ntíaná, kó kas'ehi kjuatjo kó kjuajyu. Nkuhú n'e makoi yohi xuta xi je tjintuyá animaha kó nchjaha Nda Ntíaná. ²³ Najmi tu n'esihin én tsujnu tsut'a kó én xi najmi tjihin sin xi nchja xuta, at'aha ja yai nga yo nibáha rá kjuachán. ²⁴ Xi tít's'ínxát'aha Nda Ntíaná najmi tjihin nga

kjuachán kjuájín yjohó. Nda ní ts'ín kats'ínsihín ngayjee xuta. Kó tjíhin nga kamaha kuakúyaha xuta. Kats'ín chúkjuá ni xi kamat'ain.

²⁵ Nimakjuá kat'asje yjohó nk'ie nga tsjáníyáha xi tífi kontraha. Kutsa Ntíanáhá tsjáha xuta xu'bo nga ts'ínk'óntjaiya animaha nga skue ni xi naxu tjín ²⁶ kó nga kuankaha ni xi ts'anachakohó rá ndanindoo. At'aha incha kjintuyá'yún kó ni xi mjehe ndanindoo títs'ínkóho.

3

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú kama kintehe ni nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná

¹ Katumankjihín ni xu'bi. Nístjin xi fekuhu s'e nístjin kjuá'un. ² At'aha kamaxkín xuta kó 'yún ts'ín mje toon. Ngak'un kama kó nk'a k'uasje yjohó. Ch'on ts'ín kuinchjane Ntíaná kó najmi kuínt'é'éhen xi cháha. Ndjá s'eyaha kó najmi skuenkjún Ntíaná. ³ Najmi s'ehe kjuatjo kó najmi kama nimaha xuta. Kuinchjayane xuta kó najmi k'uéch'ohó yjohó ni xi kuinchjaha animaha. Kjan kama kó ngjuai kontraha ngayjee ni xi nda. ⁴ Tsank'á kama, najmi kama nusihín ni xi incha ts'ín, kó tséjihín rá kjuangak'un. Najmi kuangisjai Ntíaná. Ni xi kuinchja níhi animaha kuangisjai. ⁵ B'a incha ts'ín xi benkjún Ntíaná ts'ín, tunga xi nkú ts'ín tjíntu kui niu xi kuakúchji nga najmi tjíñajihín nga'yún xi Ntíaná tsjáha xuta xi benkjúhún.

N'e t'axíhín yjohí xuta xu'bi. ⁶ At'aha xi b'a k'un, kui xi xki ni'ya incha fi kó b'anachaha jminchjín xi najmi ndjá tjíntuyáha, xi kitsejihín rá ngatitsun kó nt'é'éhen tú mí níhi ni xi nchjaha animaha. ⁷ Kui jminchjún xi tehente bangiya tunga ndahá íchí najmi ma bichú mankjín sisihín ni xi naxu tjín. ⁸ Xi nkú ts'ín játj'e Jane kó Jambre ngji kontraha Moise nístjin nk'ie, b'a tá ts'ín kó kui já xu'bi tífi kontraha ni xi naxu tjín. Najmi nda kjuankjintak'uhún kó yaha nga najmi Ntíaná s'ejihín. ⁹ Tunga najmi ngjuaindjukohó ni xi incha y'a, at'aha ngayjee xuta skue kjuanchinihi. B'a kamat'ain xi nkú nga tá kamat'ain Jane kó Jambre.

B'i ts'ín kitsjáníyáha Pablo Timoteo

¹⁰ Ji Timoteo, ja yai sisin ni xi tsakuyá kó xi nkú ts'ian. Tá yai ni xi mjena ts'ian, xi nkú ts'ín s'ejinna, kjuatsentana, kjuatjona, kó xi nkú ts'ín títs'in chúkjuá ni xi tímat'an. ¹¹ Yai xi nkú ts'ín kitsjennkí unkiena xuta, kó kjuá'un xi kíkíe, kó ni xi kamat'an nanki Antiokia, nanki Ikonio kó nanki Listra. Kitsjennkí unkiena xuta tunga Nda Ntíanáhá tsasinkona ajihín ngayjee ni xu'bi.

¹² Kjuaxi nga ngayjee xi mjehe skuenkjún Ntíaná kó Cristo Jesu, kui xi tsjénnki unkiehe xuta. ¹³ Tunga máha xuta ch'onk'uun kó xi tsank'óo, 'yún ch'onk'un kama sa. K'uanacha kó tá ch'anachaha.

¹⁴ Tunga máha ji, ndjá tisinjñajin ni xi tsinchiyái, ni xi tsichu mankjihin. At'aha yai yá xi tsakúyahi niu. ¹⁵ N'ek'áítsjein nga santa nkúhu nga ndyjahi yai nkú títsu xujún éhen Ntíaná. Kui xi tsje. Kui xi tjíhin nga'yún nga tsjáhi kjuankjintak'un, at'aha s'ejihín Cristo Jesu kó túb'anki. ¹⁶ Espirituhú Ntíaná kits'ínxájihín xi y'ét'a ngayjee xujún éhen Ntíaná kó kui xujún basinkoná nga bakuyáhaá xuta, nga n'ek'a níyáhaá, nga bixínyahaá má níhi xi najmi nda tjín títs'ín, kó nga 'bai níyáhaá xi nkú ts'ín naxu ngjuai kó yjohó. ¹⁷ B'a ts'ín xujún tú xi nda xi ts'ínxát'aha rá Ntíaná skue sisihín ni xi tjíhin nga ts'ín nga ts'ín xá xi nda.

4

¹ Nginkun Ntíaná kó nginkun Cristo Jesu, kui xi kuasehe ni xi kits'ín xuta xi tjíntu tík'un kó xi ja k'ien nk'ie nga kj'uaíkúchji yjohó nga kj'uaítéxuma, tú xí

tíbankihí ra nga ² t'enijmí éhen Ntíaná. Tu nkú b'ahá n'eí tu mí nístjihín ni ko tu mí chubahá ni. T'inyaihi xuta tsa najmi nda tjin ni xi títs'ín, ko n'ek'a niyái, ko tjennniyáíhi. Kas'e tehentehi kjuatsenta nk'ie nga kuakúyai éhen Ntíaná.

³ At'ahá kuichú nístjin nga najmi ta ts'íinsihín ra xuta én nda xi bakuyáá, xi nda ts'ínkoná. Tu sa ní incha kuangisjai nga nkjin nkjún já maestru xi kuakúyaha ni xi tsjohó nga kujnt'é, at'ahá kui niu xi nchjaha animaha.

⁴ Ngjuai t'axihín ko najmi ta kuasínñuju ra én xi naxu tjin. Énchá xi nchja xuta incha ts'íinsihín. ⁵ Tunga máha ji, tu nkú chase sisinní ni xi n'ei. N'e chukjuai kjuu'uun. N'ekjas'eihín yjohi nga t'enijmí éhen Ntíaná. Nda n'etjusuin xáhi.

⁶ An bi, ja ma kamaná nku chje xi kuichúsehe Ntíaná. Ja tibichú tiña chuba nga k'uejñá asunnteí. ⁷ Ja tsásinchjaha xi fi kontraha éhen Ntíaná. Ja tsichu kjet'a niyána. Tu nkú kis'ejihínna Ntíaná. ⁸ Ja tikuyána nd'ai chji xi ts'ínkjáihín xuta xi ja naxu nginkun Ntíaná. Nda Ntíaná tsjana niu, at'ahá naxu ts'ínko xuta nístjin nga kuase mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú. Ko najmi tu nku an tsjana chji xu'bo. Ta tsjáha ngayjee xuta xi tjohó ko xi tjincha kuyá nga kj'uai ngáha.

B'i ts'ín kitsúyaha Pablo Timoteo ni xi mjehe nga ts'ín

⁹ N'e kitsa xáihí yjohi nga nibáase xatíní. ¹⁰ At'ahá nda Dema 'yún tjo saha ni xi tjin asunnteí. Ja kits'ín nga mana. Nanki Tesalonika ngji. Nda Krescente ngá ante Galacia ngji, ko nda Tito ja ngji ante Dalmacia. ¹¹ Tu nkuhú nda Luko tijnako sana ei. Tinchísjai nda Marko ko nibákoí, at'ahá kui xi kama kuasinkona ajihín xána. ¹² Nda Tikiko bi, nanki Efeso kits'ínkjía. ¹³ Nk'ie nga nibai, nibakoní najyunna xi ts'inchjén nístjin chunch'ón. Kui xi y'ejñá nanki Troa, ni'yaha nda Karpo. Ko ta nibakoní xujunna. Tu xí najmi tu n'echayaní ichí xi tjabaxín kamandakoho.

¹⁴ Tse nkjún kjuasti kitsjáná nda Alejandro, nda xi ts'ínnda ni kicha. Nda Ntíaná k'uéchji ngajoya ngáha ra ni xi kits'ín. ¹⁵ Ko ji, chíhín yjohi ndo, at'ahá tu xí 'yuhún ngji kontraha én xi tib'enijmíáá.

¹⁶ Nk'ie nga tjun kinchjantjá yjona nginkun já tjíxóo, najmi ch'a tsasinkona. Ngayjee y'entu masenna. Najmi tu kat'axkihí ra Ntíaná ni xi incha kits'ín. ¹⁷ Tunga Nda Ntíanáhá tsasinkona ko kitsjana nga'yún tu xi kama y'enijmíyehena éhen. B'a ts'ín kint'éhe ngayjee xuta xi najmi ntje judio tjehe ra. Ts'asje'ana Nda Ntíaná ngabayoo. ¹⁸ Ko ta k'uasjejinna ajihín ngayjee ni ch'onk'un xi tjin ko ngjuaikona má batéxuma ndjiojmi ján. ¡N'ekie yjoná nga tjihín kjuachánka santaha tu nkjéhé ni! B'a kat'e.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujin

¹⁹ Tjeihín kjuasuniñana na Priska ko nda Akila ko xuta xinkjín nda Onesiforo. ²⁰ Nanki Corinto y'ejña nda Erasto. Nanki Miletó kiséché'in nda Trofimo ko yo y'ejñá. ²¹ N'e'ahi yjohi nga nibáasení kintehe ni nga kj'uai nístjin chunch'ón. Títs'ínkjihí kjuasuniña nda Eubulo ko nda Pudente ko nda Lino ko na Claudia ko ngayjee já nts'eé xi tjin ei.

²² Nda Ntíaná Jesucristo kat'ejñakohi. Ngatentoo kas'enuu kjuandaha Ntíaná.

Xujun xi kits'ínkjihí nda postru Pablo Tito

B'í ts'ín kikjaniñaha Pablo Tito

¹ An Pablo, an nda musu síhin Ntíaná ko nda postruhu Jesucristo. Xi nkú ts'ín s'ejihín xuta xi j'ájin Ntíaná ko kamankjihín ni xi naxu tjín, kui xi xána, kui nga kui xutaha xi skuenkjúhun Ntíaná. ² Tíchuyáá nga kuintsuba tík'un síaán. Kui niu xi kitsúya títjun Ntíaná kintehe ni nga kin'enda asuntee, ko yaá nga najmi maha b'anacha. ³ Nd'ai ni ma, nk'ie nga ja tsichu chuba, ajihín én xi kik'aina nga k'uenijmía y'éjña chji Ntíaná ni xi kitsú. Ntíaná xi maha ts'ínk'ankiná kitsjána kui xóo.

⁴ Tífaniñaha Tito, ji ntína at'aha nkuhú xi s'ejinná. Kas'ehi kjuanda ko kjuajyu xi tsjáná Ntia Na'miná ko Jesucristo xi ts'ínk'ankiná.

B'í ts'ín kitsúyaha Pablo Tito xa xi ts'ín

⁵ Kits'ínk'íejñaha xjo Creta tu xi k'úéndahani ni xi kindyjat'a sa yo ko tu xi k'uái xáha ri jácháha xuta nínku xi tjín xki nanki xi tjín yo. Kixinya chich'ihin ni xi n'ei. ⁶ Kama s'et'a xa xi najmi tjín ni xi chubayanéhe ra, xi nkuhú maha chjuúhun, xi tjihín ntí xi s'ejihín Ntíaná ko naxu incha ts'ín ntíhi ko nt'é'én.

⁷ At'aha nku nda xi kuasehe nínku, kui xi tíjñaha nga kúnnta ni xi ts'e Ntíaná. Kui xáha. Kui nga kas'et'a xáha nku nda xi najmi tjín ni xi chubayanéhe ra, xi najmi ngak'un, xi najmi stinta, xi najmi b'atíhi nga 'bi binu, xi najmi kjánko xuta ko najmi mjehe toon xi ch'on ts'ín sakú. ⁸ Nda xi ts'ínkjáin níhi xuta ni'yaha machjén, xi tsjoho ts'ín ni xi nda, xi nda basehe ni xi ts'ín, xi naxu ts'ín, xi benkjún Ntíaná, xi maha b'éch'oho yjoho ni xi mjehe animaha. ⁹ Ni xi kuakúya tjihín nga ni xi tsangiya nibaha ra, tu xi b'a ts'ín kama tsjániyá sisihín ra xuta ko kama k'uéjña chjihí já xi tífi kontraha ni xi bakúya.

¹⁰ At'aha tjín nkjún xi ngji t'axihín én xi naxu, xi tu a éhén ni xi bakúya ko b'anachaha xuta. Xi incha bakúya nga n'e ni circumcision, kui xi 'yún b'a incha ts'ín. ¹¹ Najmi ta k'uaintehe ra nga b'a incha ts'ín jái, at'aha ni xi najmi tjihín nga kuakúya tíncha bakúya. B'a tíncha ts'ín tu xi títs'ín ngana ndaha toon. Ja nkjin xuta ts'ínndyjajihín.

¹² Santaha nku nda profeta xi ts'e jóo b'a kitsú: “Xuta Creta én tsank'á nchja tehente. Ch'onk'un jóo xi nkúhu chu ch'onk'un, xuta ts'e xi najmi tsehe.”

¹³ Kjuaxi kjáihin ni xi kitsú ndo. Kui nga ndjá chubakohoni jóo tu xi incha skué sisihín ni xi s'ejinná ¹⁴ ko tu xi najmi ngjuénñjuhu ra én tiyaha xuta judio ko ta ndaha ni xi b'éne'yúhun já xi ngji t'axihín ni xi naxu tjín.

¹⁵ Je ngayjee ni xi tjín ko ma n'echjén tsa je tjíntuyá animaha xuta, tunga najmi tjihín ni xi je ngat'a ts'e xuta xi chuntí tjíntuyáha ko xi najmi s'ejihín Ntíaná. At'aha ngasten ts'ínkjink'un ko ja tsatsun kjuankjintak'uhun. ¹⁶ Kui xi tsu nga be Ntíaná tunga ni xi incha ts'ín bakúchji nga najmi be. Kui xi ch'onk'un, najmi nt'é'én, ko najmi maha ts'ín ni xi nda.

2

B'í ts'ín kitsúyaha Pablo Tito xi nkú ts'ín tjihín nga kuakúyaha xuta nínku

¹ Tunga máha ji, takúyai ni xi y'aha ra ni xi nda ts'ínkoná xi tsinchiyái. ² B'a t'ihin já xi ja chá nga kixi incha katjiko yjoho, incha katenkjún yjoho, nda incha katasehe ni xi incha ts'ín, nda incha katumankjihín ni xi s'ejinná, ko incha kas'ehi kjuatjo ko kjuatsenta.

³ Kó jminchjín xi ja chá b'a ta ts'ín incha katenkjún Ntíaná, najmi tu én tsank'á incha k'uasjené xuta kó najmi tu 'yún incha k'úi binu. Incha katakúya ni xi nda ⁴ kó incha katsjáníyáha jminchjín xi kjintí sa nga ts'íntjo x'ihín kó ntíhi, ⁵ kó nga nda incha katasehe ni xi incha ts'ín, nga je kas'entuyá animaha, nga incha kuasehe ni'yaha kó nda incha s'entuyáha, kó nga incha skuenkjún x'ihín. B'a ts'ín chankjúhun éhen Ntíaná.

⁶ Kó já istiu b'a ta t'ihín nga nda incha katasehe ni xi incha ts'ín. ⁷ Ngatentee ni xi n'ei, nda n'ei tu xi b'a ta incha ts'íhin. Nga kuakúyai, katuma chji nga kixi tjíyahi kó nga tíyankjúin yjohi. ⁸ Én nda katitju tsu'bai, én xi najmi tjín xi nkú ts'ín n'eníjé ri. Kui niu xi ts'ín nga kama subaha rá já kontra, at'aha najmi sakúhu nkú ts'ín ch'on ts'ín kuinchjayanehená.

⁹ Kó b'a t'ihín já musu xi kich'atse nga tehente katenkjún já ntíaha kó kats'ín ni xi sasíhin jóo. Najmi tjíhin tsa kuinchja tsa'ako jóo ¹⁰ kó tsa ndyjé ts'íhin. Tu sa ní incha katakúchji nga ma ma 'yún k'aán jóo, tu xi ngayjee ni xi ts'íhin chankjúhun én xi b'éña chjiná Ntíaná xi ts'ínk'ankiná.

¹¹ Ntíaná ja y'éña chjihí ngatentehe xuta kjuandaha, kui xi ts'ínk'ankiná ¹² kó bakúyaná nga k'úéch'oojó yjoná ni xi najmi je nginkun Ntíaná kó ni xi nchjaha animaná ei asuntee, nga nda chasehé ni xi n'eé kó nga naxu n'eé kó nga chankjáán Ntíaná nk'ie nga tintsuba saá ei asuntee. ¹³ Chúya saha ráá ma ni nda xi tíchuyáá, kui niu xi nistjin nga cháá kjuachánkaha Jesucristo, kui xi Ntíaná xi chánka kó xi ts'ínk'ankiná. ¹⁴ Kui xi kitsjá yjoho nga kin'ek'ien ngandaná tu xi k'uasjihinná ngayjee ni xi najmi ndoo kó ts'ín je nku naxinantá xi kui ts'e, xi ngayjehe k'un mjehe ts'ín ni xi nda.

¹⁵ Kui nii xi takúyai. Tjenniyáhi xuta kó n'ek'a niyái. Najmi tu jo jan katumahi nga b'a n'ei. Najmi tu ch'a xi tu tohón katumaha ji.

3

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín tjíhin nga incha ts'ín xuta ninku

¹ N'ekj'áitsjeihin xuta ninku nga katenkjún já tíjuun kó já tíjóo. Incha kant'é'éhen kó incha kat'entu nda nga incha ts'ín ngayje tíkjá ni xi nda. ² Ndaha nku xuta najmi tu ch'on ts'ín incha kuinchjane kó najmi tu ch'a xi kjaánkó. Nda ní ts'ín incha kas'eyaha. Kó kate xuta nga nímakjua incha tjíntuyáha.

³ At'aha nistjin nk'ie ta tu xí sináá. Najmi kinu'yá'één, ngakjá kin'enkjíntak'aán, kó nkjin tíkjá ni xi nchjaha animaná tjí'yúhun ñá kó ni xi mjehe yjonintená. Kjuakjan ya kó kjuaxintak'un tintsubajían. Kits'ín unkiená xuta kó b'i ngján kin'e unchaá xinkjá. ⁴ Tunga nk'iehé nga kis'ejña chji kjuandaha Ntíaná xi ts'ínk'ankiná kó kjuatjo xi tjíhin, ⁵ kits'ínk'ankiná. Najmi ngat'aha tsa nda tjín ni xi kin'eé, tsa kui kjuaha nga b'a kits'íhin. B'a ní kits'ín at'aha kama nímaha ñá. Kits'ín jená nk'ie nga kits'ín tsin tsetse ngáhaná kó Espirituhu kits'ín tsetsená.

⁶ Tu ngat'aha ni xi kits'ín Jesucristo xi ts'ínk'ankiná, najmi kits'ínxkín Ntíaná nga kitsjáná Espirituhu. ⁷ Kó tu ngat'aha kjuandaha Ntíaná kits'ín nga naxu tsichu maá nginkun. B'a kits'ín tu xi n'ekjálhin ráá ni xi tíchuyáhaá, kui xi tsuhu rá nga kuintsuba tík'un síáán.

⁸ Ma n'e s'ejin én xu'bi kó mjena nga takuyái sisin nii, tu xi xuta xi s'ejihin rá Ntíaná ts'ínkjas'ehen rá yjoho nga ts'íhin ni xi nda. Tu xí ndahá tjín kó basinkoná nga b'a n'eé. ⁹ Xi mjehe nku én k'uésintjálhi, tíyú t'axíhin. Najmi tu n'esihin xi b'ésiyáha ntje chá xi y'aha rá kó ta ndaha xi b'ésiyáha kó kjántjaihi kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise. At'aha najmi basinkoná kui kjuastiu kó najmi tjíhin sin.

¹⁰ Xi kuakjánya xuta ninku, chubakoi tsa nku ko tsa jo niyá tjíhin. Tunga tsa najmi ts'ínsihin, najmi ta k'uaintehe ra aya ninku. ¹¹ Yai nga xi b'a títs'íun, kui xi ja kits'ínkatsún suba yjohó ko niyáha ngatitsuun tsú'baya. Ta kuihi tífiko yjohó xi má nga ndyja.

B'í ts'ín kitsúyahá Pablo ni xi mjehe nga ts'ín Tito

¹² Nk'ie nga ts'inkjisehe nda Artema ko a ra nda Tikiko, n'e kitsa xáihí yjohí nga nibáasení nanki Nikopoli. At'aha ja tjíndana nga yo ts'inkj'a nistjin chunch'ón. ¹³ Nda tisinkoi nda Zena, nda xi nchjantjai xuta, ko nda Apolo, tu xi ts'índjuúhu niyáha ko tu xi najmi chumi nihi xi ndyjat'aha ra. ¹⁴ Katangiya xuta ts'añá nga ts'ín ni xi nda ko nga tsjáha xuta ni xi machjéhen. B'a ts'ín incha saájihin ni xi ts'e Ntjaná.

B'í ts'ín kits'ínkje Pablo xujuin

¹⁵ Títs'ínkiji kjuasuniña ngayjee xuta xi tjíntukona ei. Tjehin kjuasuniña xuta xi tjohó ñá at'aha nkuhú xi s'ejinná.

Ngatento kas'enuu kjuandaha Ntjaná.

Xujun xi kits'ínkjihí nda postru Pablo Filemon

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo Filemon

¹ An Pablo kjíya'yán ngat'aha Cristo Jesu. An ko nda nts'eé Timoteo tísuniñaihi nda Filemon. Tjo nkúnna ji. Ji xi ta tín'exát'aihi Cristo. ² Tísuniña yaihi nichjaá Apiá, ko nda nts'eé Arkipo xi ta tít'sín nga'yún ngat'aha Cristo, ko xuta nínku xi ma ñjakú ni'yahi.

³ Kas'enūu kjuanda ko kjuajyu xi tsjáná Ntia Na'miná ko Nda Ntíaná Jesucristo.

B'i ts'ín kitsúya Pablo xi nkú ts'ín nchjantjai Filemon

⁴ F'áitsjenna ji nk'ie nga nchjaka Ntíaná. Tehente tsja máb'achjíhi ⁵ nga tí'miyana xi nkú ts'ín tjohi ngayjee xuta xi Ntíaná kits'ín ts'e ko xi nkú ts'ín n'e s'ejin Nda Ntíaná Jesu.

⁶ Bankihí Ntíaná nga xi nkú ts'ín n'e s'ejin ni xi ngujihín n'e s'ejián, kui xi kats'ínxájin kjuankjintak'uhin tu xi b'a ts'ín kamankjihin ri ngayjee ni nda xi tjínná ngat'aha Cristo Jesu. ⁷ Tsjo nkún tjínná ko sakúna nga'yún ngat'aha xi nkú ts'ín tjohi xuta nínku. At'aha ngat'ahi, nda nts'é, kisakú nga'yúhun animaha xuta xi ts'e Ntíaná.

B'i ts'ín nchjantjai Pablo Onesimo

⁸ Kui b'a maha, ndaha tsa ngajoho Cristo kama kuinchjako masen masehen ni xi tjíhin nga n'ei, ⁹ tunga tu sa ní títbankihi ni xi xíhin at'aha tjoná xinkjá. An Pablo xi ja kama chá ko kjíya'yán nd'ai tu ngat'aha Cristo Jesu ¹⁰ títbankihi nku kjuanda ngat'a ts'e Onesimo. Kui xi ja tsichu ma xi nkú joyaha tsa ntína ei aya nubayoo. ¹¹ Kui xi najmi kamachjéhin nístjin nk'ie tunga nd'ai ji ko an machénná ndo.

¹² Tít'sínkjíse ngáhara. N'ekjáihín xi nkúhu tsa an niu. ¹³ Mjena nga k'úéjñako sana ei tsakai tu xi ngajohi ts'íinxát'ahana ei má nga kjíya'yán tu ngat'aha én nda tsuhu Nda Ntíaná. ¹⁴ Tunga ndahá nku ni najmi mjena chuba ts'ian tsa najmi tjínkuhu tak'uin, tu xi animahí nibaha ra kjuanda xi n'ení ko najmi an ts'ín kjuayúhunra.

¹⁵ Kutsa kuihí kjuaha ngji t'axíhin ri Onesimo chuba nístjin, tu xi n'ekjáin sín ngáha ri nd'ai. ¹⁶ Tunga najmi ta xi nkúhú ni tsa nku nda musu xi kich'atsei chāsehí. Tu sa ní chāsehí xi nkúhu nku nda xi 'yún chí saha ra nga nku nda musu. Ngat'a ts'an ndats'é ja tsichu ma ndo ko tjona. Ngat'a ts'i 'yún chí saha ra ndo, at'aha ta ts'íinxát'a ngáha ri ko ta s'ejihín Nda Ntíaná xi nkúhu ji.

¹⁷ Kui b'a maha, xihí yaní nga nkúhú tinchajián ni xi ngujihín s'ejiná, n'ekjáin ngáha ri Onesimo xi nkúhu tsa an niu. ¹⁸ Tsa tjín má najmi nda kits'ínkóhi ko tsa tjín ni xi tjeheñ ts'i, kuentana t'et'ai niu. ¹⁹ An k'uechjá ni xi tjeheñ. An Pablo ntuna tít'et'áhana xujuin nga b'a ts'ian, ndaha tsa kama ts'ínkj'áitsjehen ni xi tjeheñ ts'an. Ngat'ana tinchihinni. ²⁰ Ji nda nts'e, at'aha tjohi Nda Ntíaná, kasakújinna ji nku kjuanda. Tjen nga'yíhín animana tu ngat'aha nga nkúhú kich'aá Cristo.

²¹ B'a ts'ín tít'et'áha at'aha behe k'an nga kúnú'yá'éní. Be nga 'yún n'etjusun sai ni xi títbankihi. ²² Ko ta títbankihi kj'ai sa ni. T'endaní nku ante ni'yahi, at'aha títbinchihu Ntíaná nga kama kfínsenuu. Tu tókuyáhá ra nga b'a kama.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujuin

²³ Títs'ínkjihí kjuasuniña nda Epafra. Eí ta kjiya'yúnkona ngat'aha Cristo Jesu. ²⁴ Ko ta títs'ínkjihí kjuasuniña nda Marko, nda Aristarko, nda Dema ko nda Luko. Kui jái ta y'anjikona xá xi títs'ian.

²⁵ Kjuandaha Nda Ntíaná Jesucristo kas'eyaha animanuu.

Xujun xi kin'ekj_{hi} xuta xi ntje Hebreo tje_{hen} ra

B'i ts'in tís'ejña chji nga kinchjakoná Ntíaná nk'ie nga kits'in nibá Ntíhi

¹ Nkjin n_{iyá} k_o k'áí k'áí ts'in kinchjako Ntíaná ntje cháná. Já profeta kits'inchjén nga kinchja n_{istjin} nk'ie. ² Tunga n_{istjin} fekuhu xi kich'aá nd'ái Ntíaná kits'in nibá Ntíhi nga j'ai nchjakoná ngajoho. Kui Ntíu xi kits'inchjén nga kits'innda asuntee k_o nk'a ján, k_o kitsjáha nga kama ts'e ngayjee ni xi tjin.

³ Ajihin Ntíu sakúchji kjuachánkaha Ntíaná k_o kui xi bakúchji kjuatík'uhun Ntíaná. Kui xi ts'in nga s'e ngayjee ni xi tjin t_u ngat'aha nga'yún chánkaha éhen. Nk'ie nga ja kikjexinná ngatitsunná nga kits'in jená nginkun Ntíaná, ngjik'iejnat'aha Ntíaná nk'a ján.

B'i ts'in tís'ejña chji nga 'yún nk'a tje_n Jesu nga ntítsjee

⁴ 'Yún nk'a kin'etsjen nga ntítsjee, at'aha t_u nkuhú kui xi 'mi Ntíhi Ntíaná. ⁵ B'i kitsúhu Ntíaná nga kinchjako:

Ji xi Ntína,

an xi tsichu ma Na'mihi.

Ndaha nku ntítsje najmi b'a kik'ihin. B'i ts'in kinchjanijmíyaha Ntíhi:

An xi kama Na'mihi,

k_o kui xi kama Ntína.

Nk'ie nga b'a kitsú, najmi ntítsjee kinchjanijmíyaha.

⁶ Nk'ie nga kits'in nibá Ntí tjuhun asuntee, b'i kitsú:

Ngatentee ntítsjena kats'intsjoho.

⁷ K_o b'i ts'in kinchjanijmíyaha ntítsjee:

Ntítsjena, kui xi xi nkúhu ntjo.

K_o xi ts'inxát'ana, kui xi xi nkúhu njai nd'í.

⁸ Tunga b'ihí ts'in kinchjanijmíyaha Ntíhi:

Ntía ní, ji xi kuatexumai sín,

k_o kuatexumai sisin nk'ie nga kuatexumai.

⁹ Tsjohi ni xi naxu tjin,

k_o najmi sasíhin ni xi najmi nda.

Kui nga j'ajihin ra an xi Ntíahi,

k_o 'yún kitsjaha kjuatsjo nga xi tjíntujihin.

¹⁰ K_o b'i ta kitsú sa:

Ji xi Ntía,

nga tuts'ihin ni kin'endai asuntee,

k_o ntsai kin'endakohoni nk'a ján.

¹¹ Kfe ngayjee ni xu'bi,

tunga ji t_u nkú kuinchuní.

Kama chá ngayjee niu xi nkú joyaha tsa najyun.

¹² Kama b'a n'eihí xi nkúhu nku najyun,

k_o n'ek'óntjaiyai

xi nkú ts'in n'ek'óntjaiya nku najyun.

Tunga ji bi najmi k'óntjaiyai,

k_o ndaha nku n_{istjin} najmi kama cháí.

¹³ Ndaha nku ntítsje najmi b'i kik'ihin:

Tinchint'ání má batexuma,

k'uentú maná xi fi kontrahi kinte tsukui.

14 At'aha ntítsjee bi, kui xi ntjo xi ts'inxát'aha Ntíaná. Kui xi n'e nibá tu xi basinkoho xuta xi ts'íinkjáihin nga k'uanki.

2

B'i ts'in tís'ejña chji nga tjihin nga n'esihín én xi kits'in nibáná Ntíaná

1 Kui kjuaha tjihin nga 'yún n'esihín raá ni xi kinu'yáá, tu xi najmi kuankín t'axihín raá ni xi ts'e Ntíaná. 2 At'aha santaha én xi kits'ínkjas'en ntítsjee kis'ehe nga'yún ko kits'ínkjáihin chji xi kanéhe ngayjee xuta xi kits'in ngatitsun nga najmi kint'é'éhen éen. 3 Kui nga nd'ai, ¿nkú ts'in kuitjunkihinná tsa najmi n'esihín én chánka xi ts'ínk'ankiná? Tjun Nda Ntíaná kitsúya xi nkú ts'in kuankihiná ko as'ai xi incha kint'éhe nga b'a kitsú kitsúya kixi ngáhaná kui niu. 4 Ko Ntíaná ta tsakúchji nga kjuaxi éen. Kits'in ni xi bakúchji kjuachánkaha ko nga'yuhun ko nkjin tíkjá kjuankjún, ko xi nkú ts'in mjehe kits'ínndzjoná kjuanda xi tsjá Espiritu.

B'i ts'in tís'ejña chji nga xi nkúhu ñá j'ai ts'in ma yjoho Jesu

5 Asunnte xi tichubanijmíyahaná, xi as'ai nibáhá, najmi aya ntsja ntítsjee y'éjñaya Ntíaná, tsa kui xi incha kuatéxumaha. 6 Tjít'a xujun éhen Ntíaná má nga b'i kitsú nku xi kinchja:

¿Yáha xuta, nga najmi ndyjajihin kjuankjintak'uhin?

¿Á ch'axkihí ri xuta, yáha kui?

7 Chubahá 'yún kinte kin'e mai nga ntítsjee, ko kik'aihi kjuachánka ko nga chankjún.

8 Aya ntsja y'entuyái ngayjee ni xi tjín asunntee.

Nk'ie nga aya ntsja xuta y'éntuyá Ntíaná ngayjee ni xi tjín, ndaha nku ni najmi y'éjña ndái ma. Tunga nk'iehé nga chasehéé, yaá nga najmi ngayjee niu tjíntuyáye aya ntsja. 9 Tunga yanáá xi nkú ts'in Jesu. Tu chubahá 'yún kinte kin'e ma nga ntítsjee. Kik'aihi kjuachánka ko tíyankjún at'aha j'ajin ngabayoo. Tu ngat'aha kjuandaha Ntíaná ngabayaha Jesu ngandaná kamaha.

10 Tu xi nkjin kamaha ntíhi Ntíaná xi sakúhu rá kjuachánka, Ntíaná xi kits'ínnda ngayjee ni xi tjín ko ngat'aha Ntíaná tjintuhu niu, kits'in nga ajihin kjuu'uun kama Cristo xi tjihin nga kama, tu xi ts'íink'ankihí xuta. 11 At'aha xi ts'in je xuta nginkun Ntíaná ko xuta xi n'e je, nkuhú maha Na'mihí. Kui kjuaha nga najmi ma subaha rá Ntíhi Ntíaná nga nts'e tsuhu rá xuta xu'bo.

12 Tjít'a xujun éhen Ntíaná má nga b'a kitsú:

Ji k'uenijmíhi já nts'é,

ko ts'intsjoho ajihin xuta xi ma ñjakú nga ts'intsjohi.

13 Ko b'i kitsú ya:

Kama 'yún tak'an Ntíaná.

Ko b'a ta kitsú sa nginku njyá:

Á an ei síjñaka ntíhi Ntíaná xi kitsjána.

14 Xi nkú ts'in yjoninte y'a ntí xi tíinchako Jesu, kui nga b'a ta kik'iehe. B'a kik'ie tu xi nk'ie nga kuayáha ts'íinkjehe xi batéxumaha rá ngabayoo, kui xi ndanindoo. 15 B'a ts'in kits'in ndáihí rá ngatentee xuta xi y'entuhu xi nkúhu xuta musu xi kich'atse at'aha kitsankjún ngabayoo.

16 At'aha tíjña chji chji nga najmi ntítsjee j'aisinko. Xi ntjehe ní Abraham y'aha rá, kui xi j'aisinko. 17 Kui kjuaha nga j'ai ts'in maha yjoho xi nkúhu já nts'e, tu xi nginkun Ntíaná tsichu maha nku nda na'mi tíjún xi ma njmaha xuta ko xi kixi fiko xáha, tu xi kama b'a ts'in tsjáha rá chje Ntíaná nga k'uéchjí ngatitsuhun xuta. 18 Kikie kjuanima ko kichjut'ayák'un. Kui kjuaha nga ta ma basinkoho nd'ai xi chjut'ayák'uhun.

3

B'i ts'in tís'ejña chji nga 'yún nk'a tjen Jesu nga Moise

¹ Kui b'a maha, já nts'e, jun xi kin'e jenuu ko j'ájinnuu Ntjaná nga kjuáts'enúu, n'enkjíntak'un sisiun yáha Jesu. Kui xi y'exáha Ntjaná ko kui xi nda na'mi títjun xi s'ejinná. ² Kui xi kixi kits'in nginkun xi kitsjá xáha, xi nkú ts'in Moise ta kixi ngjiko xáha ajihin ngayjee xuta xi ts'e Ntjaná.

³ 'Yún chánka sa kjuachánka xi kikanéhe Jesu nga xi kikanéhe Moise. B'a kama xi nkú ts'in 'yún chánka sa kjuachánka xi ts'ínkjáihin nda xi ts'innda nku ni'ya nga kjuachánka xi sakúhu ni'yoó at'aha tsjo tjin. ⁴ Tu má ni'yahá ni, tjin xi ts'inndaha. Tunga ngayjee ni xi tjin, Ntjaná kits'innda.

⁵ Nku nda musu xi kixi ngjiko xáha ajihin xutaha Ntjaná kama Moise. Kui xi y'éjña chji ni xi kuitsu Ntjaná askahan. ⁶ Cristo bi, ta kixi fiko xáha, tunga Ntíhí t'mi bi. Kui nga batéxumaha ra ni'yaha Ntjaná. Ko ni'yoó, kui xi ñá nd'ai. Ni'yaá tsa tu nku ndjáhá kuinchajián ni xi ma 'yún tak'aán ko tsjo maná at'aha tichuyáhaá ni xi tsjáná Ntjaná.

B'i ts'in tís'ejña chji ni xi mahá xi fi t'axihin Ntjaná

⁷ Kui b'a maha, n'esihin ruu xi nkú ts'in tjit'a ni xi titsu Espirituhu Ntjaná: Tsa nd'ai kuinú'yó ntaha,

⁸ najmi tu ndjá b'eyo animanuu,
xi nkúhu já xi kits'ínkj'a t'axín éna,
nistjin nga kikjut'ayák'unna nanki kixiu.

⁹ Yo kikjut'ayák'unna ntje chánuu xi nkú k'an,
ndaha tsa yachán nú kkie ni xi kits'ian.

¹⁰ Kui nga kits'ínkjankohona xuta xi kis'e nk'ie
ko b'a kixian:

“Ja kindyjajihin jái,
ko najmi mjehe incha k'úémajin ni xi ts'an.”

¹¹ Kui nga kama kjahanna
ko ts'intjusan ni xi kixian,
nga najmi kjuas'en xuta xu'bo,
má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'an.

¹² Chúhun yjonuu, já nts'e. Najmi tu kas'e ajinnuu xi najmi nda tjíya animaha, xi najmi s'ejihin, xi ngjuai t'axihin Ntjaná xi tíña tík'un. ¹³ Tu sa ní xki nistjin b'i ngján tjen nga'yúhun xinkiu nk'ie nga tíña sa nistjin xi titsu éhen Ntjaná, tu xi ndaha nku xi tjin ajinnuu najmi k'uanachaha ra ngatitsuun ko ndjá s'eya animaha. ¹⁴ Tísakút'aná nd'ai ni xi ts'e Cristo, tunga tjihín ni nga tu nku ndjáhá kuinchajián xi nkú ts'in kama 'yún tak'aán Ntjaná nk'ie nga tuts'ihin ni. B'a n'eé santaha nistjin xi fekuhu.

¹⁵ At'aha tinchjako saná éhen Ntjaná xi b'i ts'in tjit'a:

Tsa nd'ai kuinú'yó ntaha,
najmi tu ndjá b'eyo animanuu,
xi nkúhu já xi kits'ínkj'a t'axín éna.

¹⁶ ¿Yá xutaha xi kint'é tunga kits'ínkj'a t'axihin éhen Ntjaná? ¿A najmi ngatentehe xuta xi tsitjuko Moise Egipto? ¹⁷ ¿Ko má xutaha xi kits'ínkjanko Ntjaná yachán nú tihin? ¿A najmi xi kits'ihin ngatitsun? Kui xi kis'entu yjoninte k'iehen ante kixiu.

¹⁸ Ko nk'ie nga b'a kitsú kixi kixi Ntjaná nga: “Najmi kjuas'en xuta xu'bo má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'an”, ¿yá xi kits'ínkjó nga b'a kitsú? ¿A najmi xuta xi najmi kint'é'éhén? ¹⁹ Kui nga yahaná nga najmi kama incha jas'ehen at'aha najmi kis'ejihin Ntjaná.

4

B'i ts'ín tís'ejña chji nga xuta xi ts'e Ntíaná kjuas'en ante xi má nga ts'ínkj'áíya

¹ Kui b'a maha, b'a títu saha nd'ai éhen Ntíaná xi títu saha títjun nga kuitjás'eén má nga tsjá Ntíaná nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'e. Tunga tjíhín ni nga kjuántaha raá yoná tu xi najmi s'ehe xi natsin k'úéentu. ² At'aha ñá ta kis'enijmíná én nda tsuhu Ntíaná. Kama xi nkú ta ts'ín kis'enijmíhi xuta xu'bo. Tunga máha kui, najmi tsakj'á kjuanda xi y'a éen at'aha najmi kis'ejihín én xi kik'inyaha.

³ Tunga ñá xi ja kis'ejinná kuitjás'eén má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'e Ntíaná. B'i kitsú Ntíaná:

Kui nga kama kjahanna
ko ts'intjusan ni xi kixian,
nga najmi kjuas'en xuta xu'bo,
má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'an.

B'a kitsú ndaha tsa ja kama ndjuúhu xáha Ntíaná nistjin nga kits'ínnda asuntee. ⁴ At'aha b'i ts'ín tjít'a xujun éhen Ntíaná ngat'a ts'e nistjin xi yatuu: Nistjin xi ma yatuhu

kama ndjuúhu ngayjee xáha Ntíaná
ko kits'ínkj'áíya.

⁵ Ko b'a ta títu ya:

Najmi kjuas'en xuta xu'bo,
má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'an.

⁶ Kui b'a maha, ndyjat'a sa xuta xi kjuas'en yo. At'aha xi tjun kis'enijmíhi én nda tsuhu Ntíaná najmi kint'é'én, kui nga najmi jas'ehe yo. ⁷ Ko kui nga ta y'éjñahá ngáha Ntíaná kj'ai nistjin, kui xi nd'ai. Askahan nga ja j'a nkjin nú, kits'ínkinchja David nga b'i kitsú xi nkú nga ts'ín ja kab'et'á ei:

Tsa nd'ai kuinú'yó ntaha,
najmi tu ndjá b'eyo animanuu.

⁸ At'aha tsa Josue kitsjáha xuta xu'bo nga incha ts'ínkj'áíya, najmi tjín xi nkú ts'ín kj'ai nistjihín ta k'uéjña ngáha Ntíaná. ⁹ Kui kjuaha nga tjíña sa nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'e Ntíaná xi nkú ts'ín kits'ínkj'áíya Ntíaná nistjin xi yatuu.

¹⁰ At'aha xi kjuas'en má nga tsjáha Ntíaná nga ts'ínkj'áíya, kui xi ja kama ndjuúhu xáha xi nkú ta ts'ín Ntíaná kits'ínkj'áíya nga ja kama ndjuúhu xá xi kits'ín. ¹¹ Kui nga n'ehená nga'yún nga kuitjás'eén má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'e Ntíaná, tu xi najmi s'ehe ajinná nku xi kujjne, tsa b'a ta ts'ín xi nkú nga kits'ín xuta xi najmi kint'é'én.

¹² Éhen Ntíaná najmi ni k'ien. Tjihín nga'yún. Kui xi 'yún yjo sa nga ngayjee kicha xi yjo nga jo ngaba. Nga masehen animaná ko espirítuná fas'enjin nga bateya, ko nga masehen má tjíxanyaha nintaná ko na'yuhu nintaná fas'enjin nga bateya. Base sisín ni xi n'enkjíntak'aán ko xi nkú ts'ín tjíya animaná.

¹³ Najmi tjín ni xi kamanda xi najmi tíbe Ntíaná. Tjintu chji chji. Najmi tjín ni xi tjintu'máha xi tjíhín nga n'ekjas'eheén kuenta.

B'i ts'ín tís'ejña chji nga Jesu xi nda na'mi títjunná

¹⁴ Kui nga tjíhín nga tu nku ndjáhá kuinchajihinná xi s'ejinná. At'aha tjíñaná nku nda na'mi títjun chánka xi tsichu ndjiojmi ján, kui xi Jesu Ntíhi Ntíaná.

¹⁵ Ko Nda na'mi títjunná, kui xi máha base nimaná nk'ie nga najmi ndjá tjíyaná, at'aha ko ta kui ta kichjut'ayák'un xi nkúhu ñá, tunga ndahá ichí najmi kits'ín ngatitsun. ¹⁶ Kui nga najmi tu jo jan kas'eyahaná nga kfink'úhuún Ntíaná xi batéxumaná ko xi tjíhín kjuanda, tu xi b'a ts'ín kama nimaha ra ñá ko sakúná kjuandaha xi kuasínkoná nistjin nga un skuená.

5

¹ Ajihin xuta chj'ajin ngayjee xi ma nda na'mi titjun ko 'bai xaha nga kui xi tsjen titjuhun xuta nginkun Ntiana, tu xi tsjaha chje ko ts'ink'ien chu tu xi kama ndyjat'aha ngatitsuun. ² Be xi nkú ts'in base nimaha xuta xi machjehen nga sakuyaha ko xi kindyjajihin, at'aha nda na'mi titjuun ta xutaha niu. ³ Kui nga machjehen nga ta tsjaha chje xi ts'e tu xi kama ndyjat'aha ra ngatitsuhun, xi nkú ts'in ta tsja chjehe xuta naxinantoo.

⁴ Nk'ie nga b'i tsu xa xi ts'in joo, najmi kui b'et'a xa suba yjoho. Ntia nina tsja xa xu'bi, xi nkú ta kamat'ain Aaron nistjin nk'ie. ⁵ Cristo bi, nk'ie nga kama nda na'mi titjun, najmi kui suba ts'asje nk'a yjoho. Ntia nina xi b'a kits'in. B'i kitsuhu:

Ji xi Ntina,

an xi tsichu ma Na'mihi.

⁶ Ko b'i ta ts'in tijt'a ya ehén Ntiana:

Ji xi nda na'mi tu nk'ehé ni.

B'a ts'in tijna xahi

xi nkúhu xa xi ts'e nda na'mi Melkisedec.

⁷ Nk'ie nga y'ejna Cristo asuntej, animaha ngjik'aha ra nga kinchjako Ntiana ko kikjanindzjo ntankun. Tsankihi Ntiana nga ts'ink'a t'axihin ngabayoo, ko tsasinñju Ntiana ni xi kitsu at'aha tu xi kits'inkjas'ehén ra yjoho Ntiana. ⁸ Ndaha tsa kui xi Ntiji Ntiana, tunga j'ajihin kjuanima. B'a ts'in kiekiehe ni xi 'mihi nga nuú'yá'één. ⁹ Ko nk'ie nga ja kama xi tijhin nga kama, tsichu ma xi tu nkjéhe ni ts'ink'anki ngayjee xuta xi kuint'é'éhen. ¹⁰ Ko Ntiana kits'in maha nda na'mi titjun nga kitsjaha xa xi tjehe ra Melkisedec.

B'i ts'in tis'ejna chji nga tijhin nga kfinndjukaá xi s'ejinna

¹¹ Ngat'a ts'e ni xu'bi tjin nkjun sa ni xi kuixin kai, tunga 'nihí tjin nga k'úejna chjihí, at'aha ja najmi ta kitsa mankjihinnuu. ¹² Ja ní nd'ai tijhin nga kamo ja maestru kai, tunga tu yje machjen sahanuu xi kuakuyanuu nku niyá sa ni xi tjun binchiyáá ehén Ntiana. Jun ja ta tsichu ma ngahanu xi nkúhu ntinta xi machjehen ntachiki. Kui xi najmi nichine nda machjehen. ¹³ Ngatentee xi baki, kui xi ntinta ko najmi kjee be má nihi xi naxu nginkun Ntiana. ¹⁴ Tunga nichine ndoo, ja xi choo ma kjine. Kui xi ts'inchjen tehente kjuankjintak'uhun ko mankjihin má nihi xi nda ko má nihi xi najmi nda.

6

¹ Kui b'a maha, ja kuichu chuba nga k'úentaá ni xi tjun binchiyáá Cristo, tu xi tu nku kfinndjunáá ni xi ndyjat'ána nga chaá. Najmi chubaha nga ta sakuya ngahaná nga kfinchj'a ngaha raá animaná, ko tsa ta sakuya ngahaná nga k'úentaá ni ch'onk'un xi ngabayoo fikóna, ko tsa tu nku sakuyahaná nga s'ejinna Ntiana, ² ko ni xi ts'e nga mjenée ntsaá xinkia nga saténtaá, ko nga ni xi ts'e nga kuichú nistjin nga kjuaiya ngaha ra xuta ngabayoo ko nk'ie nga kuasehe Ntiana mí nihi xi kits'in nga nkunkú xuta. ³ Mjeni kuakuyaihi ni xi ndyjat'anuu. B'a n'ei tsa Ntiana tsjanteni.

⁴ Xuta xi ja tsichu mankjihin ni xi ts'e Ntiana ko kits'intsojin ni xi tsjana Ntiana, ko ta kisakut'aha Espirituhu Ntiana, ⁵ ko kits'intsojin én ndaha Ntiana ko nga'yuhun Ntiana xi kama chji askahan, ⁶ tsa k'úejna ni xi ts'e Ntiana xi ja kikjut'a ngayjee ni xu'bi, najmi ta tjin xi nkú ts'in kama tsetse saha, tsa nguakj'á ngaha ra animaha. At'aha ta kuihi kuenta ts'e suba tjincha fat'a kruu xi ma jo niyá ngaha Ntiji Ntiana ko titsjante nga tichajnucha Ntiji Ntiana.

⁷ B'a maha xuta xi yanki Ntiana, xi nkúhu t'ananki xi nkjin niyá b'anehe ts'i. Tsjaha chan xi kjine xi ts'inxásun t'anankiu, ko Ntiana nda ts'inko

t'anankiu. ⁸ Tunga t'ananki xi tu jñhá tsjá ko na'yá, ndaha tsa ts'íu b'anehe, kui xi najmi chumi ni chjíhi ra ko ni xi najmi nda nginkun Ntíaná bichú ma. Kui xi sakúhu nga kuiti.

⁹ Ko máha jun, já nts'e xi tjoní, ndaha tsa b'a ts'ín tíchubai, behe tak'uin nga jun xi sakúnuu ni xi 'yún nda sa. Kui ni xi y'aha ra nga k'uankiá. ¹⁰ Kixi ts'ín Ntíaná ko najmi ts'inchaya ni xi kin'o ko xi nkú ts'ín tsakuchjúu nga tjonuu Ntíaná nk'ie nga nda kin'ekoo xuta xi ts'e nistjin nk'ie, xi nkú nga ta tín'o santaha nd'ái.

¹¹ Mjení nga tu nkú b'a n'enú santaha nistjin xi fekuu tu xi sakú kikjihinu u ni xi tíchuyóho. ¹² Najmi mjení tsa kama ts'o. Tu sa ní b'a ta n'oo xi nkú nga incha ts'ín xi sakúhu ni xi kitsúhu Ntíaná nga tsjáha. Kui xutaha xi tu nkú s'ejihín ra Ntíaná ko maha kuyá.

B'í ts'ín tís'ejña chji nga ts'ín Ntíaná ni xi tsu

¹³ Nk'ie nga kitsúya títjun Ntíaná ni xi tsjáha Abraham, ta y'ejña nga ts'íintjusun ni xi kitsú. B'a kits'ín at'aha najmi tjín xi 'yún chánka sa, tsa kui xi ts'ínkie nga ts'íintjusun ni xi kitsú. ¹⁴ B'í kitsú Ntíaná: “An ts'ian nga nda kamat'ain ko an ts'ian nga ntje xi s'ehi 'yún nkjin kama.” ¹⁵ Kikuyá k'uk'un Abraham ko kui nga kits'ínkjáihín ra ni xi kitsúya títjun Ntíaná nga tsjáha.

¹⁶ Xuta, tu xi chaha ra nga ts'íintjusun ni xi t**íb**'enda, nku xi 'yún nk'a tjen nga kui ts'ínkie nga ts'íintjusun éhen. B'a ts'ín najmi ta s'ehe én. ¹⁷ Kui nga y'ejñaha Ntíaná nga ts'íintjusun ni xi kitsú, at'aha kama mjehe nga skue sisihin xi ts'ínkjáihín ni xi kitsúya títjun nga tsjáha ko nga najmi ts'ínk'óntjaiya éhen.

¹⁸ Ntíaná najmi maha b'anacha. Kui nga nga joo ni xi kitsúhu Ntíaná najmi maha b'óntjaiyaha, ko kui niu xi tsjá nga 'yunná ñá xi kich'aá ni xi kik'inná nga n'ekjáihín. ¹⁹ Nk'ie nga b'a ts'ín tíchuyáhaá ni xi tsjáná Ntíaná, tísasíña ntsjan ntsjan animaná nga tíma 'yún tak'un xi jas'en santaha ante xi 'yún nkjúhun ninku xi síjña ndjiojmi ján. ²⁰ Yo má nga jas'en Jesu ngajoná, nga ngji títjunná. Ko kui xi tsichu ma nda na'mi títjun xi nkú ts'ín tjehe ra Melkisedec. Najmi ma feya xáha.

7

B'í ts'ín tís'ejña chji xáha nda na'mi Melkisedec

¹ Melkisedec, kui xi kama nda reihí nanki Salem ko nda na'mi xi kits'ínxát'aha Ntíaná, Ntíaná xi tíña nk'a ján. Nk'ie nga ja t**ík**'óya ngáha Abraham nga kits'ín nganaha já rei xi ngji kjánko, as'ai Melkisedec ngjik'á niyáha ko nda kinchjane nginkun Ntíaná. ² Ko Abraham ta kitsjáha nku t**ík**já gayjee ni xi kisakúhu.

J'áin Melkisedec, kui xi tsuhu ra “nda rei xi naxu ts'ín”. Ko nda reihí Salem, kui xi tsu ngáha ra “nda reihí kjuajyu”. ³ Najmi yaha má nibaha ra. Najmi kis'ehe na'mi ko naa ko ntje chá. Kui xi najmi kitsin ko najmi k'ien, nda na'mi xi nkú nga ts'ín nda na'mi Ntíhi Ntíaná. Najmi maha feya xáha.

⁴ Chasoo xi nkú ts'ín 'yún chánka Melkisedec. Santaha ntje cháná Abraham kitsjáha nku t**ík**já ni xi kisakúhu nga ngji kjánko já rei. ⁵ Tjít'a kjuatéxumaha Moise nga já na'mi xi y'aha ra ntjehe nda na'mi Levi tjihin nga ts'ínkjáihín nku t**ík**já ni xi sakúhu xuta, ndaha tsa xinkjín maha xinkjín, at'aha nkuhú ntjehe Abraham y'aha ra.

⁶ Tunga Melkisedec xi najmi ntjehe Levi y'aha ra, kui xi kits'ínkjáihín nku t**ík**já ni xi kisakúhu Abraham ko nda kinchjane nginkun Ntíaná Abraham, nda xi Ntíaná kitsúya títjuhun ni xi tsjáha. ⁷ Ko tíña chji chji nga 'yún chánka sa xi nda nchjane xinkjín nginkun Ntíaná nga xi nda chubantjái.

⁸ Nk'ie nga nku tíkjá toon ts'ínkjáihin já na'mi xi ntjehe Levi y'aha ra, a xutahá xi ts'ínkjáihin kui niu, xi ndyjun nkiní kuayá. Tunga ngat'a ts'e Melkisedec b'a títu éhen Ntíaná nk'ie nga kui najmi k'ien. ⁹ Ko nk'ie nga Abraham kitsjáha Melkisedec nku tíkjá ni xi kisakúhu, ma b'a bixiaán nga ko Levi kítsjá, ndaha tsa Levi xi askahan ts'ínkjáihin nku tíkjá ni xi sakúhu xuta. ¹⁰ B'a tjin kjáihin at'aha Levi tíñajin sa yjonintehe Abraham nistjin nga j'aikj'á niyáha Melkisedec, at'aha yaá nga Abraham xi ntje cháha Levi.

B'i ts'in tís'ejña chji á nku nda na'mi títjun tsetse kamachjéhen

¹¹ Xuta Israel kits'ínkjáihin kjuatéxumaha Ntíaná nk'ie nga tjihin xá já na'mi xi y'aha ra Levi. Tunga najmi tsichukjuahá ra xáha já na'mi xu'bo nga ts'in nga kama xuta xi tjihin nga kama. Kui kjuaha kamachjéhen nga j'aihi kj'ai nda na'mi xi kik'aihi xá xi nkúhu xi ts'e Melkisedec, najmi xi nkúhu xi ts'e Aaron. ¹² Kui nga tsa tít'ontjaiya xáha já na'miu, ta tjihin nga ta n'ek'ontjaiya kjuatéxuma xi y'aha ra Moise.

¹³ At'aha xi títu éhen Ntíaná ei, xi k'uaihi xá xi nkúhu xi ts'e Melkisedec, kui xi y'aha ra kj'ai ntjehe xuta Israel má nga najmi kjee bitujin ndaha nku nda na'mi. ¹⁴ Tíña chji chji nga Nda Ntíaná Jesucristo ntjehe Juda nibaha ra, ntje xi najmi kits'ínkjó Moise nk'ie nga kinchja nga s'e já na'mi.

¹⁵ 'Yún tíña chji chji sa ni xi tichubayaá ei. At'aha nda na'mi tsetse xi j'ai b'a tjin xáha xi nkúhu xi ts'e Melkisedec. ¹⁶ Najmi kik'ai xáha xi nkú ts'in tíña kjuatéxuma xi títuya má ntje cháha nibaha ra já na'miu. Kik'ai xá níhi at'aha tjihin nga'yún nga tíña tík'un sín. Najmi maha 'me.

¹⁷ At'aha b'i ts'in tít'a má nga tichubanijmíyaha:
Ji xi nku nda na'mi santaha tu nkjéhe ni.

B'a ts'in tíña xáhi
xi nkúhu xá xi ts'e Melkisedec.

¹⁸ Kui b'a maha, tsichukjet'aha kjuatéxuma chóo, at'aha najmi kis'ehe nga'yún ko najmi tsasinkoná. ¹⁹ At'aha najmi kamaha kjuatéxumoo nga ts'in nga kama xuta xi tjihin nga kama. Tunga nd'ai 'yún nda sa ni xi tichuyáá xi tsjáná Ntíaná, kui nga títichúk'un tiñaha raá Ntíaná at'aha kui ni tichuyáá.

²⁰ Nk'ie nga kama ni xu'bi, Ntíaná kikjihín y'éjña nga kuitjusun. ²¹ At'aha nk'ie nga kik'ai xáha já na'mi xi ntjehe Levi nibaha ra, najmi Ntíaná kikjin y'éjña. Tunga ngat'a ts'e nda na'mi xu'bi, Ntíaná kikjihín y'éjña nga kuihi xi kama nda na'mi. At'aha b'i ts'in tít'a má nga b'a kik'ihin:
Ntíaná y'éjña ni.

Najmi ts'injo éhen nga b'i kitsú:
"Ji xi nku nda na'mi tu nkjéhe ni."

²² Kui nga Jesu kits'ihin nga nku ni tsetse y'éndako ngáha Ntíaná. 'Yún nda sa kjuatsetse xu'bi nga kjuatsetse xi chóo.

²³ Nkjin nkjún kama já na'mi xingisoo at'aha ngabayoo y'échjaha nga ngjuajndjuko xáha. ²⁴ Tunga máha Jesu, najmi kfet'a xáha at'aha tíña tík'un sín. ²⁵ Kui kjuaha nga maha ra ts'ínk'anki síhin xi f'aik'úhun Ntíaná tu ngat'aha ni xi kits'in, at'aha kui xi tíña tík'un tu nkjéhe ni ko bankintjái xuta xi ts'e.

²⁶ At'aha machjénná nku nda na'mi títjun xi nkúhu xu'bi, nku xi je, xi najmi n'enijéhe ra tsa mí nihi, xi najmi chuntí, xi najmi kin'engujihin já ngatitsuun. Kui xi n'etsjoho ndjiojmi ján. ²⁷ Kui xi najmi tjihin nga xki nistjin tjun tsjá chje tu xi n'endyjat'aha ra ngatitsuhun ko askan ngáha tu xi n'endyjat'aha ra ngatitsuhun xuto, at'aha b'a incha ts'in já na'mi xingisoo. Nkuhú niyá kitsjá sín chje nk'ie nga kits'ínkjas'en yjoho. ²⁸ Kjuatéxumoo já na'mi títjun xi yjoninte y'a kitsjá xáha, tunga askahan nga kitsjá Ntíaná kjuatéxumoo, as'ai y'éjña nga kitsjá xáha Ntíhi. Kui xi kin'e ma xi tjihin nga kama. B'a kik'ie sín.

8

B'i ts'ín tís'ejña chji xáha Jesu ndjiojmi ján

¹ Nd'ai tijnáná nda na'mi títjun xi b'a tjin xáha, kui xi Ntjaná kitsjáná. Ngjik'iejñat'aha Ntjaná má tibatéxuma ndjiojmi ján. Kuihí ni xu'bi xi mjeni nga choo. ² Kui xi tjihin xá ante xi 'yún nkjún, ante xi tijná aya ninku najyunte xi kui kikjin. Kui xi Ntjaná kits'ínnda, najmi xuta.

³ ¿Má xi kui xáha já na'mi títjun? Chje tsjá ko ts'ínk'ien chu xi f'aiko xuta. Kui nga Jesucristo ta tijnaha ra chje xi tsjáha. ⁴ Tsa ni xi k'úejñaha ei asuntei, najmi ka ma ra nda na'mi kai, at'aha ja tjin já na'mi ei xi tsjá chje xi nkú ts'ín tjit'a kjuatéxumoo.

⁵ Ninku ni'ya najyunte xi kui kikjihin nk'a ján tijná. Kui nga xi tijnaha ei, kui xi ma johoh. Yo má nga ts'ínxá já na'mi xi tjin asuntei. Ko yaá ni xu'bi at'aha nk'ie nga ts'ínnda Moise ninku najyuntee, Ntjaná b'a kitsúhu: “Nda nda chasei. B'a n'ek'ie sisin ngayjee xi nkú tjin xi tsakuhu nga tsichuk'unní asunntu tjennkiu.” ⁶ Tunga nd'ai 'yún nda sa xá xi kik'ajhi Jesucristo nga já na'mi xi tjin asuntei. Kui xi kits'ínchjehen Ntjaná nga y'éndako xuta ni tsetse xi 'yún nda sa, at'aha Ntjaná kitsúya títjun ni xi 'yún nda sa xi tsjáha xuta xi ts'e.

B'i ts'ín tís'ejña chji ni xi y'enda tsetse Ntjaná

⁷ Tsa najmi chumi nihi xi kindyjat'aha ni xi tjun y'éndako Ntjaná xuta, najmi kamachjén xi ma johoh kai. ⁸ Tunga najmi kisasihín ra Ntjaná ni xi kits'ín xuta xi ts'e. B'a ts'ín tjit'a éhen Ntjaná:

B'i kitsú Ntjaná: Kuichú nistjin,
nga k'uendáka nku ni tsetse
xuta Israel ko xuta Juda.

⁹ Ko ni tsetse xi tixian nga k'uendá,
najmi b'a joyaha xi nkúhu xi y'endáka ntje cháha,
nga jak'a ntsja nga kik'onsje ante Egipto.
At'aha najmi ndjá tsinchajin ni xi tjun y'endáka,
kui nga kits'in nga mahá ra.

¹⁰ Kuichú nistjin nga kuihí ni xu'bi
xi k'uendáka xuta Israel.
K'uejñájian kjuatéxumana kjuankjint'ak'uhun,
ko ta k'uet'á asun animaha.
An xi kama Ntjaha,
ko kui xi kama xutana.

¹¹ Najmi ta b'i ngján kuakúyaha ra já nts'e,
ko ta ndaha xinkjín,
tsa tu xi skuéhe nga an xi Ntjaha.

At'aha ngatentee skuéna,
xi 'yún ndyjaha ko santaha xi 'yún cháha.

¹² An ts'inndyjat'aha ngatitsuhun,
ko najmi ta ts'inkj'áitsjehenna jéhe.

¹³ Nk'ie nga Ntjaná tít'ínkjó ei nga nku ni tsetse tít'éndá, kui xi tsuhu ra nga ja chá xi tjuun. Ni xi ja chá xi najmi ta ndaha, kui xi ja najmi ta tse kamaha ra ma.

9

B'i ts'ín tís'ejña chji xi nkú chjun ninku najyuntee

¹ Ni xi tjun y'enda Ntjaná kitsúya xi nkú ts'ín tjihin nga n'etsjoho, tunga asunteihí kisasínjña ante nkjún xi má nga n'etsjoho. ² B'i ts'ín kin'enda ninku

najyuntee. Ante xi tjuun, kui xi kik'in ante nkjún. Yo kisasínjña nd'í setiü ko kis'ejña yámixa xi s'entusún ninkuan chje.

³ Ko ante xi tíjña astun najyun xi ma joho xi tjenchja aya ninku najyuntee, kui xi kik'in ante xi 'yún nkjún. ⁴ Yo kis'ejña nachan chje toonsine xi má nga s'etísun ni xi sinjne. Ko yo ta kis'ejña kaxa tsje xi kijnuyjehe toonsine. Kui xi bakúchji nga Ntjaná y'éndako nku ni xuta xi ts'e, ko aya kaxo kisasínjñaya chutsín toonsine xi má nga kis'eya nichine manaq, ko ta kis'ejñaya yánisehe Aaron xi kitjuhü nts'én, ko ndjiote xi tjít'a kjuatéxumoo. ⁵ Asun kaxo kis'entusún jo xi yjaha tsjanka. Kui xi tsakúchji kjuachánkaha Ntjaná ko kitsjennéhe tsjankaha ante xi má nga Ntjaná kikjexín jéhe xuta. Ngat'a ts'e ni xu'bjí najmi machjéhen tsa 'yún tse chubanijmíyaá nd'ai.

B'i ts'in tís'ejña chji xá xi kis'ehe ninku najyuntee

⁶ B'a ts'in kis'enda ni xu'bjí, as'ai fas'en tehente já na'miü ante xi tjuun nga ts'intjusun xáha. ⁷ Tunga máha ante xi ma joho, nku tutuhú nda na'mi tíjjuun fas'en yo. Nku niyá fas'en xki nú. Ko nk'ie nga fas'en yo, tjihin nga ngjuaiüko jní tü xi tsjáha chje xi k'uéchjí ngatitsuhun ko ngatitsun xi tü ndyehé rá kits'in xuta. ⁸ B'a ts'in bakúchjiji Espirituhü Ntjaná nga nk'ie nga tíjña sa ninku najyunte xi tjuun, najmi kjee yaha niyá xi bichú ante xi 'yún nkjún.

⁹ Ngayjee niü bakú chubayaná xi nkú ma nd'ai. At'aha chje ko chu xi n'ek'ien najmi maha b'éya xi nkú ts'in tjihin nga s'eya kjuankjintak'uhun xuta xi kui niü ts'intjokoho rá Ntjaná. ¹⁰ Najmi maha b'a ts'in niü at'aha ni xi títsuhú kjuatéxuma xu'bo xi tü a tjent'ahá, tü ni chinehé y'aha rá ko ni xi s'i ko nga kj'ai kj'ai ts'in ts'in je yjoho xuta nginkun Ntjaná y'aha rá. Kui xi n'etjusun santa nkúhu nga kj'ai k'uéjña ngáha Ntjaná.

B'i ts'in tís'ejña chji ni xi kits'in jníhi Jesu

¹¹ Tunga ja j'ai Cristo ko nd'ai kui xi nda na'mi tíjjuun xi bangisjainá ni xi nda kjuaxi. Kui xi jas'en ninku najyunte xi 'yún nda sa ko xi nda kikjin, xi najmi xuta kits'innda. Kui xi tsuhü rá nga najmi asuntee y'aha rá. ¹² Nkuhú niyá jas'en ante xi 'yún nkjún. Najmi jníhi chütentsü ngjiko yo ko ta ndaha jníhi ntí turu. Jní xi ts'e ní ngjiko. B'a ts'in y'échjintjai síhinná.

¹³ Jníhi turu ko jníhi chütentsü ko nasuhü ntí turu xi kití, kui xi saténdzjojnúhu xuta xi najmi je nginkun Ntjaná, ko kjuaxi nga b'a ts'in ma jehe ejí asuntee. ¹⁴ Tsa ni xi b'a ts'inhi kui niü, ¿a najmi 'yúhún tjín saha nga'yún jníhi Cristo? Kui xi tíñajihin Espiritu xi tíjña sín nk'ie nga kitsjá yjoho xi nkúhu nku chje xi je nginkun Ntjaná. Kui nga jníhi Cristo ts'in jehe kjuankjintak'unná, tü xi najmi ta n'ehená ni xi fikóna ngabaya nga tü saha tsjénnkihí Ntjaná xi tíjña tík'un.

¹⁵ Kui b'a maha, Cristo k'ienntjáihi xuta ko b'a ts'in kits'in ndaíhi rá ngatitsun xi incha kits'in nk'ie nga chjí saha rá ni xi tjun y'enda Ntjaná. Ko Cristo kits'in nga kama chjíhi rá ni tsetse xi y'enda Ntjaná, tü xi xuta xi Ntjaná j'ájihin kama ts'ínkjáin síhin rá ni xi kitsúya tíjjuun nga tsjáha.

¹⁶ Xi nkúhu xuta, kintehe ni nga kuayá, b'enda tíjjuun ni xi kama ts'e ntíhi. Tunga najmi kamahá n'ekjáihin niü tsa najmi tjun kuayá xi kitsjá niü. ¹⁷ At'aha nistjin nga kuayá xuta xi b'a kits'íun chjíhi rá ni xu'bo, tunga tsa tíjña tík'un sa, najmi kjee chjíhi rá niü.

¹⁸ Ko b'a ta kits'in Ntjaná. Jní ta y'éndakoho ni xi tjuun. B'a ts'in kama chjíhi rá kui niü. ¹⁹ B'a kits'in Moise nk'ie nga kitsúyaha ngayjee xuta nga nkúnkü kjuatéxuma xi tjít'a xujun kjuatéxumoo. As'ai jakj'á jníhi ntí turu ko jníhi chütentsü. Ntánijua kits'intjijinkoho ko kitsungijin tsanka xi ni ko yá isopo. Kui xi kits'inchjen nga tsaténdzjojnúko ho rá jniü xujun kjuatéxumoo ko

ta ngayjee xuta. ²⁰ As'ai b'a kitsú Moise: “Kui jní xu'bi xi títs'ín nga chjłhi ra ni xi tı́b'éndakonuu Ntíaná.”

²¹ Kō Moise ta tsaténdzjojnuhu jńı́u nı́nku najyuntee kō ngayjee ni xi n'echjén yo nga n'etsjohō Ntíaná. ²² Xi nkú nga ts'ín tjt'a kjuatéxumoō nga tu xi nku ni kama jehe nginkun Ntíaná, jńı́hı́ xi maha b'a ts'ín. At'aha tsa najmi ngjuai ndzjo jńı́, najmi tjın kjuan'endyjat'a.

B'i ts'ín tıs'ejña chji nga Jesu kits'ínkjas'en yjohō ngandaná

²³ B'a ts'ín tjı́hin nga kin'e je nginkun Ntíaná ni xu'bo. Kui niu xi b'ejña chubaya ni xi tjın ndjıojmi ján. Tunga máha ni xi tjın ndjıojmi ján, nku chje xi 'yún nda sa nga xu'bo kamachjéhen nga kin'e je. ²⁴ Cristo najmi ante xi 'yún nkjún xi ntsja xuta kits'ínndakoho jas'en, kō tsa nku xi b'a mama tjın xi nkú nga tjın xi kui kikjin. Ndjıojmi ján ní tsichu kō tjı́ña nginkun Ntíaná nd'aj ngandaná.

²⁵ Kō najmi jas'en ndjıojmi ján tsa tu xi nkjin niyá tsjáha chje yjohō, xi nkú ts'ín fas'en já na'miu ante xi 'yún nkjún nga xkı́ nú fas'enkō jńı́ xi najmi kui ts'e. ²⁶ At'aha tsa nkjin niyá jas'en Cristo yo, nkjin ra niyá k'ien kai, b'aha ra nkúhu nga kamanda asuntee kō santaha nd'aj. Tunga nkuhú niyá tsakúchji yjohō nd'aj, nıstjin fekuhu xi kich'aá nd'aj, kō kits'ínkjas'en yjohō xi nkúhu chje tu xi kits'ín t'axı́hin ngatitsuun.

²⁷ Xi nkú nga ts'ín tjı́ña nga ngayjee xuta tjı́hin nga nkuhú niyá kuayá kō askahan chasehe mí nihi xi kits'ín, ²⁸ kui nga b'a ta ts'ín Cristo nkuhú niyá kitsjá yjohō xi nkúhu chje nga kikjexın ngatitsuhun xuta. Kō nk'ie nga kj'uaı́ niyá xi ma johō, najmi kj'uaı́ tsa ngatitsun ts'ı́nndyjat'a. Xuta xi tikuyá níhi kj'uaı́kj'a.

10

B'i ts'ín tıs'ejña chji nga nkuhú niyá kitsjá Jesu chje tu xi n'endyjat'aha ngatitsuun

¹ Kjuatéxumaha Moise tu 'ya y'ejña chubayahá ni nda xi kj'uaı́ askahan. Najmi kui xi nda kikjiun. Kui nga kjuatéxumoō ndahachı́ najmi maha ra ts'ı́hin nga kama xi tjı́hin nga kama xuta xi xkı́ nú f'aik'úhun Ntíaná nga ta kuihi chje tsjá. ² At'aha tsa xuta xi chje tsjáha Ntíaná nkuhú niyá kama je kai, najmi b'a ta kuıtsuhu kjuankjintak'uhun nga jé tjehen kō najmi ta tsjáha chje. ³ Tunga chje xi tsjá ní xkı́ nú, kui xi ts'ínkj'áıtsjehen nga tjı́hin ngatitsun. ⁴ At'aha jńı́hi turu kō jńı́hi chı́tentsu najmi maha kjexın ngatitsuun.

⁵ Kui b'a maha, nk'ie nga j'aihi Cristo asuntee, b'i kitsú: Najmi kin'e mjei chu xi n'ek'ien kō chje, kui nga nku yjoninte kin'ek'ahanı́.

⁶ Najmi kama tsjohi chu xi s'etı́je, kō ta ndaha xi n'ek'ien nk'ie nga s'echjı́ ngatitsuun.

⁷ Kui nga b'a kixihinna: “Á an ei. Ji Ntíaná, jáa tu xi ts'intjusuhunna ni xi mjehi, xi nkú ts'ín tı́nchjanı́mı́yahana xujun éhin.”

⁸ Tı́tjun b'i kitsú nga kinchja: “Najmi kin'e mjei kō ta ndaha najmi kama tsjohi chu xi n'ek'ien kō chje kō chu xi s'etı́je kō xi n'ek'ien nga s'echjı́ ngatitsuun.” B'a kitsú ndaha tsa b'a tı́tsu kjuatéxumoō nga xuta tjı́hin nga tsjá ni xu'bo. ⁹ Askahan b'i ta kitsú sa: “Á an ei. Jáa tu xi ts'intjusuhunna ni xi mjehi.” B'a ts'ín kits'ín t'axı́hin chje xi tjun kits'ínkjó tu xi y'ejñaha ni xi kitsú askahan. ¹⁰ Kō at'aha kits'ıntjusun Jesucristo ni xi mjehe Ntíaná,

kui nga tsichu ma jehená nginkun Ntíaná nk'ie nga nkuhú niyá kits'ínkjas'en yjonintehe xi nkúhu chje.

¹¹ Ngayjee já na'miu xki nistjin ts'ín xá xi kanéhe. Nkjin niyá tu nku kuihi xáha xi ts'ín nga tsjá chje, chje xi ndahachí najmi maha kjexín ngatitsun.

¹² Tunga Jesucristo nkuhú niyá kitsjá chje. Kui xi kits'ínndyjajnu ngatitsuhun xuta ko tu nkjéhe ni chjíhi ra. As'ai ngjik'iejñat'aha Ntíaná. ¹³ Yo tijná nga tíkuyá santa nkúhu nga k'uéntu Ntíaná xi fi kontraha kinte tsuku. ¹⁴ Nkuhú chje kitsjá tu xi kamaha xuta xi kík'áts'e xi tjíhin nga kama ko b'a k'uéntu sín.

¹⁵ Ko Espirituhu Ntíaná b'ejña chjiná niu nga b'i tsu:

¹⁶ Nk'ie nga b'a kama, títsu Ntíaná,
kuihi ni xu'bi xi k'uendáka xuta xu'bo.
K'uejñájian kjuatéxumana kjuankjint'ak'uhun,
ko ta k'uet'á asun animaha.

¹⁷ Ko b'i ta kitsú:

Najmi ta ts'inkj'áitsjen sahana
ngatitsuhun ko ni ch'onk'uhun.

¹⁸ Ko má nga n'endyjat'a ngatitsun, najmi ta n'ek'ien saha chu nga s'echjí.

B'i ts'ín tís'ejña chji nga tjíhin nga kfinndjukaá ni xi tsjáná Jesu

¹⁹ Kui b'a maha nd'ai, já nts'e, ngat'aha ngabayaha Jesu najmi ta bin-chankjúhun raá yjoná nga kuitjás'eén ante xi 'yún nkjúun. ²⁰ At'aha Jesu kikjex'áná niyá xi f'atikjá najyun xi tjenchja ante xi 'yún nkjúun, nku niyá tsetse xi tijná tík'un. Kui najyuun, kui xi tsuhu ra yjonintehe Jesu. ²¹ Ko kui xi nda na'mi k'akuná xi basehe ninkuhu Ntíaná. ²² Kui nga ngayjehe animaná tjink'úhun raá Ntíaná ko najmi tu jo jan katumaná nga s'ejinná Ntíaná. At'aha ja kin'e je animaná. Najmi ta chuntí tjíyaha kjuankjintak'unná ko ja kin'e chunkoho ntánijua je yjonintená.

²³ Ndjá tinchajián ni xi tichuyáá, at'aha b'a ts'ín s'ejinná ko yaá nga ts'ín Ntíaná ni xi kitsú. ²⁴ Tinchísjai niyáá xi nkú ts'ín b'i ngjáhán kuísinkaá xinkjá tu xi s'e sahaná kjuatjo ko nga n'e saá ni xi nda. ²⁵ Najmi tu b'ejñaá nga kama ñjakúkaá xinkjá, xi nkú incha ts'ín k'ua. Tu sa ní b'i ngján tjen nga'yúhuún xinkjá, ko 'yún b'a n'e saá at'aha tíyaá nga tábichú tiña nistjin nga k'ujái Nda Ntíaná.

²⁶ Tsa ja yaá én xi naxu tjín ko tu nku tín'enáá ngatitsun, najmi ta tjín saha chje xi k'ujái tu xi n'endyjat'aha ngatitsunná. ²⁷ Nku tutuhú nkjúhun kjuá xi n'ená ndyjun nkiní chúyahaá ko nd'í xi tu xi 'yúhún xi ts'ínkjekoho Ntíaná xi fi kontraha.

²⁸ Nistjin nk'ie, xi najmi ts'íntjusun kjuatéxumaha Moise, kui xi najmi ch'a ma nimanaha nga n'ek'ien. B'a ma tsa jo ko tsa jan xi kuítsuya jé xi kits'ín. ²⁹ Tsa b'a ts'ín nkjún tijná kjuatéxumoo, ¿mí ni xi n'ehe xi tíasinne Ntíhi Ntíaná? ¿Mí nihi xi n'ehe xi tu a nihí tímaha jní xi y'éndakoho Ntíaná ni tsetse xi ts'ín jehe xuta xi b'a títs'íun? ¿Mí nihi xi kamaha xi ch'on títsuhu Espiritu xi ts'ínndzjo kjuandaha Ntíaná? Yún tse kjuanima xi ts'ínkjáihín xi b'a ts'íun.

³⁰ Yaá nga b'i kitsú Ntíaná: “Ahán xi k'uasjé chjía, an xi tsjaha chjíhi.” Ko b'i ta ts'ín tjt'a ya: “Ntíaná kuasehe mí nihi xi kits'ín xuta xi ts'e.” ³¹ ¡Tu xí nkjúhún tjín nk'ie nga Ntíaná xi tijná tík'uun ts'ínk'íechjí xi najmi benkjúhun!

³² N'ekj'áitsjohon yjonuu nistjin nk'ie, nk'ie nga as'ai kamankjihínnuu én nda tsuhu Ntíaná. 'Yún ndjá tsincho nga kin'e chúkjuo kjuanima xi kisakúnuu.

³³ Tjín nistjin nga ch'on kik'innuu ko kin'e'unnuu nginkun ngayjee xuta nantio, ko k'jáí nistjin ngáha ta kamakoo xuta xinkiu xi b'a ta kamat'ain.

³⁴ Ta kama nimanuu xuta xi kjintuyá'yún ko kin'ekjón nga kichju'ánuu ni xi

tjinnu. Tsjo kamanu nga b'a kamat'on at'aha yo nga ndjiojmi jan tijnanu ni xi 'yun nda sa xi najmi maha fe.

³⁵ Tu nkú katuma 'yún tak'unnú Ntíaná, at'aha tsa b'a n'oo, chánka chjí xi n'ekjóhoo. ³⁶ Tjihin nga n'e chúkjuo ni xi tímat'on, tu xi kama n'ehenu ni xi mjehe Ntíaná ko b'a ts'in sakúhunuu ni xi kitsúya tíjún nga tsjá. ³⁷ At'aha b'i ts'in tjít'a éhen Ntíaná:

Ndyja sa ichí nga kj'uaí xi tjihin nga kj'uaí,
najmi ta k'uañdayaha ra.

³⁸ Xuta xi ts'an xi ja naxu nginkán
k'úejña tík'un tu ngat'aha nga s'ejihin an.

Tunga tsa ngjuainjihistun,
najmi ta sasihinna kui xuto.

³⁹ Ná najmi xuta xi finjihistun nga tifi xi má nga ndyja. S'ejin níná ko tíchuhún anímaná.

11

B'i ts'in tís'ejña chji ni xi 'mihí ko nkú tsuhu ra nga s'ejinná Ntíaná

¹ Nk'ie nga s'ejinná Ntíaná, ya kixiá nga n'ekjáihín ni xi tíchuyáhaá ko behe tak'aán nga kjuaxi ni xi najmi tíma chjiná. ² At'aha kis'ejihin xuta xi kis'e nístjin nk'ie, kui nga nda ts'in incha kichubanijmíyaha.

³ At'aha s'ejinná Ntíaná, kui nga yahaná nga én xi tsitjuhu ts'a Ntíaná kits'índakoho asuntee ko mankjinná nga ni xi tíyáá kin'endakoho ni xi najmi ma chji.

⁴ At'aha kis'ejihin Abel Ntíaná, kui nga kitsjáha ra Ntíaná chje xi 'yun nda sa nga xi kitsjá Cain. At'aha kis'ejihin, kui nga Ntíaná b'a kitsúhu nga kui xi nku nda xi naxu ko kits'ínkjáihín chjehe. Ko ndaha tsa ja k'ien Abel, tunga tábakú chubayaháná xi nkú ts'in kis'ejihin.

⁵ At'aha kis'ejihin Enoc Ntíaná, kui nga Ntíaná ngjiko tík'uhun ra ndjiojmi jan ko najmi k'ien. Najmi ta kisakúhu, at'aha Ntíaná jak'ájihínséhen. Ko kintehe ni nga kichubé, nda ts'in kichubanijmíyaha nga kits'in ni xi kisasihín Ntíaná. ⁶ Tsa najmi s'ejihin xuta Ntíaná, najmi tjín xi nkú ts'in sasihin ra Ntíaná xuta xu'bo. At'aha xi mjehe kj'uaík'un tiñaha Ntíaná, tjihin nga s'ejihin nga tijná Ntíaná ko nga Ntíaná tsjáha ni xi nda xuta xi bangisjaihi.

⁷ At'aha kis'ejihin Noe Ntíaná, kui nga kint'é'éhen nk'ie nga Ntíaná kitsúya tíjuhun ra ni xi najmi kje ma chji ko kits'ínnda tsutsu chánko nga kits'ínk'anki xuta xi ts'e. B'a ts'in kis'ejñanehe ra xuta nga kfe, ko kisakúhu Noe nga naxu kama nginkun Ntíaná at'aha kis'ejihin.

⁸ At'aha kis'ejihin Abraham Ntíaná, kui nga kint'é'éhen nk'ie nga kichubaha nga nguai nanki xi ts'ínkjáihín askahan, ndaha tsa najmi be sisin má nga ngji nga tsutju. ⁹ At'aha kis'ejihin, kui nga y'ejñaha nanki xi kitsúya tíjuhun ra Ntíaná nga tsjáha, ndaha tsa y'ejña xi nkúhu nku nda xi xin nibáha. Ni'ya najyunte y'ejñayako Isaac ko Jacob, xi askahan ta ts'ínkjáihín ni xi kitsúya tíjuhun Ntíaná. ¹⁰ B'a kits'in Abraham at'aha ja tijnájin kjuankjintak'uhun nga nanki xi najmi ndyja k'úejña, xi Ntíaná k'uénda ko ts'ínnda.

¹¹ Ko at'aha kis'ejihin Abraham Ntíaná, kui nga kik'aihi ra nga'yún nga kamaha na'mi, ndaha tsa ja chá nkún ko ntí Sara, at'aha kis'ejihin nga Ntíaná ts'íntjusun ni xi kitsúya tíjuhun. ¹² Kui nga nku nda xi najmi ta tjihin ra nga'yún yjonintehe, kui xi kis'ehe ntje xi b'a ts'in nkjin tsichu ma xi nkúhu niñu xi tjín nk'a jan ko xi nkúhu tsumí xi tjín andai ntáchak'uun, kui xi najmi maha s'exki.

13 Ngayjee xuta xu'bi incha k'ien nga najmi kits'ínkjáihin ni xi kitsúya tíjuhun Ntíaná nga tsjáha. Tunga incha kis'ejihin ra ko kama chubayaha niu, ko b'a incha kitsú animaha nga kui xi xin incha nibaha ko nga tu tjímasúhún asuntej. 14 Xi b'a incha tsu, kui xi bakúchji nga nanki xi ts'e tjincha bangisjai. 15 At'aha tsa tu nku kama bahá ra má nga incha nibaha, kik'óya ra ngáha kai. 16 Tunga kama mjehé ra nku ante xi 'yún nda sa, kui xi tjíña ndjiojmi ján. Kui nga najmi ma subaha ra Ntíaná nga ya nga kui xi Ntíaha xuta xu'bo, at'aha Ntíaná ja y'éndaha nku nanki.

17 At'aha kis'ejihin Abraham Ntíaná, kui nga kitsjáha Isaac xi nkúhu tsa chje nk'ie nga kikjut'ayák'uhun Ntíaná. Kama k'un nga xi nkúhu nku chje tsjá ntí nku tutuhu, ndaha tsa ntíu kinchjajin Ntíaná 18 nga b'i kitsúhu: "Isaac y'aha ra ntje xi s'ehi." 19 B'a kitsú Abraham nga Ntíaná tjihin nga'yún xi má nga ts'ínkj'áiya ngáha ra xuta ngabayoo. Kui nga kisakú ngáha ra ntíhi xi nkúhu tsa j'áiya ngáha ra.

20 At'aha kis'ejihin Isaac Ntíaná, kui nga nda kinchjanehe Jacob ko Esau nginkun Ntíaná nga kitsúyaha ni xi kama askahan.

21 At'aha kis'ejihin Jacob Ntíaná, kui nga kintehe ni nga kuayáha, nda kinchjane nginkun Ntíaná nga nkúnkú ntíhi Kuse. Kits'intsjoho Ntíaná nga y'a'yúhún ko ya yánisehe nga tsisintjen.

22 At'aha kis'ejihin Kuse Ntíaná, kui nga kintehe ni nga kuayáha, kitsúya tíjun nga kuichú nistjin nga kuitju xuta Israel ante Egipto ko kitsúya xi nkú n'ehé nintaha.

23 At'aha kis'ejihin xi cháha Moise Ntíaná, kui nga kingjájña 'maha ntíu jan sá tjihin nk'ie nga kitsin, at'aha incha kieke nga tsjo tjin ntíu ko najmi kitsankjún kjuatéxuma xi kitsjá nda rejhi Egipto.

24 At'aha kis'ejihin Moise Ntíaná, kui nga najmi kits'ín yuhu nga ntíhi takjihin nda faraon k'úhín ra nga ja kama chá. 25 Kama mje níhi nga tá sakút'aha kjua'un xi tibehe xutaha Ntíaná ko najmi nga ts'íintsjodin kutju kjuatsjo xi tsjá ngatitsuun. 26 Kits'ínkjink'un nga 'yún chjí saha ra kjuanima xi sakúhu nga kjuanchiná xi tjin ante Egipto, at'aha kikuyáha chjí xi ts'ínkjáihín askahan. Tá kuihi kjuanima xi akahan sakúhu xi ts'ín nibá Ntíaná ngajoho.

27 Ko at'aha kis'ejihin Ntíaná, kui nga tsitjuhu ante Egipto ko najmi kitsankjún kjuakjahan nda rei. Najmi kits'ínkjehe k'un, at'aha b'a kama xi kieke Ntíaná xi najmi ma chji kamaha. 28 Ko at'aha ya kis'ejihin Ntíaná, kui nga ts'asjehe S'í Pascua ko kitsjákuja nga jní n'ek'ikoho ankjuaha ni'yaha xuta Israel, tu xi ntítsje xi ts'ínkj'iehen ntí tjuhun xuta Egipto najmi ts'ínkoho ntí tjuhun xuta Israel.

29 At'aha kis'ejihin xuta Israel Ntíaná, kui nga j'atikjáha Ntáchak'un Niu xi nkúhu tsa nanki kixi. Tunga k'ienjintáhá já jun Egipto nk'ie nga kama mjehé nga b'a tá incha ts'ín ko kui.

30 At'aha kis'ejihin xuta Israel Ntíaná, kui nga tsixuntuhu xjóho nanki Jerico askahan nga y'emandai xuta Israel yo yatu nistjin tjihin. 31 At'aha kis'ejihin naská Rahab Ntíaná, kui nga najmi k'iehen xi nkúhu xuta xi najmi kint'é'én, at'aha nda ts'ín kits'ínkjáihín já jun Israel xi tsichukase maña yo.

32 ¿Ko mí nihi xi xín sa? Tse nkjún ngjuaikona tsa kuinchjanijmíyahana nda Gedeon, nda Barak, nda Sanson, nda Jefte, nda David, nda Samuel ko já profeta. 33 At'aha kis'ejihin Ntíaná jóo, kui nga tjin xi kits'ín nganaha ra já rej, ko nga nda tsatéxumaha xuta xi ts'e, ko nga kits'ínkjáihín ni xi kitsúya tíjun Ntíaná nga tsjáha, ko nga kits'ín nganaha xoo, 34 ko nga kits'ínk'ienya nd'í xi tu xí 'yúhún, ko nga tsitjunkihi yjoho nga kis'ehe kicha, ko nga kitsjá nga'yúhún

yjohō ndaha tsa najmi t̄a chúkjuah̄a r̄a, kō nga ndjá ts'asje yjohō nga kikján, kō nga tsanka tjennki já jun kontrah̄a.

³⁵ Kis'e jminchjín xi kits'ínkjáín tík'un ngáha r̄a xut̄a xinkjín xi ja k'ien. Kō t̄jín ngá xi un kikiehe nga k'ien, at'ah̄a ante xi 'yún nda sa nga kj'uaíya ngáha r̄a mjehe. Kui nga najmi kits'ín yuhu nga ts'íh̄in ni xi kik'ih̄in t̄u xi kama ndáih̄i r̄a kai. ³⁶ Kō t̄a t̄jín xi kichajnucha kō kis'ehe, kō santaha kis'e'yún kō kis'entuyá'yún.

³⁷ Kō t̄jín xi ndjio kis'ehe, kō xi kich̄a'yá kitikjáha, kō xi kich̄a ndju kin'ek'ienkōho. Kō t̄jín xi y'emasún nga chub̄a kingjahá t̄jabaxih̄in chutsank̄a kō xi ts'e chutentsu. X'an y'entu, kō kitsjennkí uncha, kō kin'e'uhun.

³⁸ Y'emasún nanki kixiu kō ajin asunntu t̄jenki. Y'entuyá t̄ixa ngijoo kō t̄ixa xi yja t'anankiu. Xut̄a xu'bi, kui xi 'yún nda kama nginkun Nt̄ianá. Asunntee najmi t̄jehen r̄a xut̄a xu'bi.

³⁹ Nda ts'ín kichubanijmíyaha ngayjee xut̄a xu'bi at'ah̄a kis'ejih̄in Nt̄ianá, tunga najmi n̄st̄jih̄in kisakúhu ni xi kitsúya t̄it̄jun Nt̄ianá nga tsjáha. ⁴⁰ B'a kama at'ah̄a kits'ín kuantaná Nt̄ianá. Najmi kitsjá nga nkuhú kui xut̄a xu'bo kama xi t̄jihin nga kama. Kama mje níh̄i Nt̄ianá nga t̄a ñja t̄a ñja kamakaá xut̄a xu'bo xi t̄jihin nga kamaá.

12

B'í ts'ín tís'ejña chji nga Nt̄ianá ts'ínk'a niyá xi tjohō

¹ Kui b'a maha, kitsendáih̄iná xut̄a xi bakú chub̄ayaná xi nkú ts'ín kis'ejih̄in Nt̄ianá. Kui nga t'entu t'axihinná t̄u mí níh̄i ni xi ts'ín'áiná kō ngatitsun xi mjehe k'ojennkiná, kō t̄jen nga'yúhuún yjoná nga kfin jahaná má t̄bankíaán.

² Nkuhú Jesu xi n'esih̄ín. Kui xi kik'atuts'ih̄in nga s'ejinná kō ts'ín nga s'ejinná xi nkú ts'ín t̄jihin nga s'ejinná. Kikie t̄it̄jun kjuatsjo xi sakúhu kō kui nga kits'íh̄in nga'yún nga k'ient'á kruu kō najmi nkjún kamaha ngat'ah̄a kjuasuba xi kisakúhu nga b'a ts'ín k'ien. Kō askahan y'ejñat'ah̄a Nt̄ianá má nga batéxuma.

³ Ch̄ase chub̄ayohoo Jesu xi 'yún nkjún kits'ín chúkjuá nk'ie nga kitsúnju kitsút'ah̄a já ngatitsuun. Ch̄ase chub̄ayohoo, t̄u xi najmi kfentahanuu kō kfehe r̄a tak'un. ⁴ T̄ibixkankoo ngatitsuun, tunga najmi k̄jehé sakúnuu ngabaya nga b'a t̄ín'o.

⁵ Kō ja kin'echayo én xi tsjáníyanuu, xi t̄itsuya nga jun xi nt̄ih̄i Nt̄ianá. At'ah̄a b'í ts'ín t̄jít'a:

Ji nt̄ina, najmi t̄u tohón mahi
éhen Nt̄ianá xi ts'ínk'a niyáhi,
kō najmi t̄u n'ekjeh̄i tak'uin
nk'ie nga ndjá kuinchjakohi.

⁶ At'ah̄a Nt̄ianá ts'ínk'a niyáha xi tjohō,
kō bjáha ngatentee xi bichú ma nt̄ih̄i.

⁷ N'echújuo nk'ie nga ts'ínk'a niyánuu Nt̄ianá, at'ah̄a Nt̄ianá t̄its'ínkonuu xi nkúhu nt̄ih̄i. Ngatentee xi t̄í'mi n̄a'mi ts'ínk'a niyá nt̄ih̄i. ⁸ Tungá tsa najmi ts'ínk'a niyánuu Nt̄ianá xi nkú ts'ín ts'ínk'a niyá ngayjee nt̄ih̄i, t̄u a nt̄ínú ma, najmi nt̄i kikjih̄in jun.

⁹ Nk'ie nga ndyjaná, n̄a'miná xi t̄jín ei asunntej ts'ínk'a niyáná kō yankjáán. ¿Nkú ts'ín najmi 'yún kuínú'yá'éhen raá N̄a'miná xi t̄jña ndjiojmi ján ma, t̄u xi sakúhuná nga kuintsuba t̄ik'uhunná? ¹⁰ Najmi t̄u xí tsehé ts'ínk'a niyáná n̄a'miná. Ts'ín xi nkú ts'ín ma chub̄ayah̄a. Tungá nk'ie nga Nt̄ianá ts'ínk'a niyáná, ngandaná b'a ts'ín, t̄u xi b'a ts'ín t̄a je kamahaná xi nkuhu kui.

¹¹ Kjuaxi nga najmi tsjo maná nk'ie nga t̄jín xi ts'ínk'a niyáná. Ma un níná.

Tunga xi b'a ts'ín 'bai niyáha, kui xi askahan b'ejñajin kjuajyu ko be xi nkú ts'ín naxu fiko yjoho.

¹² Kui b'a maha, n'ehenu nga'yún. Tjen nga'yúhún ruu yjonuu. ¹³ Niyá xi naxu tjen tankínyo, tu xi kamandaha tsuku xi nimat'a ko najmi ta ts'ónki saha.

B'i ts'ín tís'ejña chji nga najmi kfi t'axíhín Ntíaná

¹⁴ Tinchísjo nga kas'ekonuu kjuajyu ngatentee xuta ko nga kjuaje tintsúbajiu. At'aha xi najmi tijnajin kjuaje, kui xi najmi skué Ntíaná. ¹⁵ Nda nda chasoo nga najmi tu kas'e ajinnuu nku xi najmi ts'ínkjáihín kjuandaha Ntíaná, tsa xi najmi nda s'eyaha ko as'ai tsjá kjuasti ko ts'ín nga ajihín nkjin xuta ngjuaitse ni xi najmi ndaha.

¹⁶ Najmi tu kas'e ajinnuu xi chuba kjuántukohó xinkjín ko ta ndaha xi najmi skuénkjún Ntíaná xi nkú kits'ín Esau. Kui xi kama ntí tjun ko nga kui ts'ínkjáihín ni xi ts'e na'mihí, tunga nkuhú nichine kikatéñaha ni xi kanéhe kai. ¹⁷ At'aha yo xi nkú ts'ín askahan kin'e t'axín, nk'ie nga kama mjehe nga ts'ínkjáihín nga nda kuinchjanehe na'mihí kai. Ndaha tsa kikjintá nga tsangisjai niyá, tunga najmi ta kis'ehé ra nki ni xi kits'ín.

¹⁸ Jun najmi b'a kamat'on xi nkú nga kamat'ain xuta Israel. Kui xi ngjik'úhún nku asunntu tjennki xi tijná ei asunntej, xi kis'ejña ndzjen ndzjen nga kití, má nga kama nistjen nistjen ko kis'ejyún ko ntjo kama. ¹⁹ Ko kinu'yá tjo ko nku nta xi kinchja. Xuta xi kint'é ntjo tsanki nga najmi ta kuinchjako saha ra, ²⁰ at'aha najmi tsichukjuaha kjuatexuma xi b'a títuu: “Santaha ko chu xi kuasint'a tsuku asunntu tjennki tjihín nga ndjio s'ehé.” ²¹ Tu ni xi nkjúhún tjin ni xi kama chjiu nga santaha Moise: “Tíb'atsé nkján”, kitsú.

²² Tunga máha jun, tsankink'úhún Asunntu Tjennki Sion, nanki xi ts'e Ntíaná xi tijná tík'uun, nanki Jerusalem xi tijná ndjiojmi ján, má nga kama ñjakú nkjin nkjún ntítsje xi tít's'intsjoho Ntíaná, ²³ má nga kama ñjakú xi tjun kama ntíhí Ntíaná, xi tjintut'a j'áihín ndjiojmi ján. Tsankink'úhún Ntíaná xi kuasehe mí nihi xi kits'ín ngayjee xuta, má nga tjintu animaha xuta xi naxu kits'ín, xi ja kama xi tjihín nga kama. ²⁴ Tsankink'úhún Jesu xi kits'ínchjéhen Ntíaná nga y'énda tsetse nku ni. Ko ta tsankink'úhún jní xi kisaténdzjo, kui xi bakú chubayaná ni xi 'yún nda sa nga xi tsakú chubaya jníhí Abel nistjin nk'ie.

²⁵ Chuhún yjonuu. Najmi tu n'e t'axíún xi tinchja. At'aha yaá nga najmi tsitjunki nistjin nk'ie xuta xi kits'ín t'axín xi ndjá kinchjakohó ei asunntej. Kui nga, ¿nkú ts'ín kuitjunkihiná ñá tsa najmi n'esihín xi tijná ndjiojmi ján xi ndjá tinchjakoná nd'aj? Kui xi Ntíaná. ²⁶ Nistjin nk'ie ntaha Ntíaná kits'ínk'atsé t'anankiu, tunga nd'aj títuya títjun ni xi ts'ín nga b'i títu: “Nku niyá ts'ínk'atsé sa t'anankiu ko santaha nk'a ján.”

²⁷ Nk'ie nga “nku niyá sa” títu, kui xi tsuhu ra nga chjúxin ni xi kin'endoo, ni xi maha f'ajniyá, tu xi b'a ts'ín s'entuhu ni xi najmi maha ra f'ajniyáha.

²⁸ Najmi ma f'ajniyá má batexuma Ntíaná, ko kui xi n'ekjáihín. Kui nga tjehe raá máb'achjhi Ntíaná ko n'etsjohó xi nkú ts'ín sasíhín nga 'yún chankjáán.

²⁹ At'aha Ntíaná, kui xi nkú joyaha nku nd'í xi ts'ínkjejje tu mí nihí ni.

13

B'i ts'ín tís'ejña chji xi nkú ts'ín kuintsubaá

¹ Tehente b'i ngján n'etjó xinkiu, at'aha nkuhú maha Na'minuu. ² Najmi tu n'echayo nga nda ts'ín n'ekjóhooon xi kjuaisenuu ni'yanuu, at'aha tjin xi kits'ínkjáihín ntítsje ni'yaha nga najmi be tsa ntítsje xi j'aisehe.

³ Tjantaha ruu yjonuu xi kjintuyá'yún, xi nkúhu tsa ko ta jun kisuntuyá'yúnko. Ko ta tjantaha ruu yjonuu xi kjuanima tí'ajin xi nkúhu tsa ko ta jun b'a tímat'on.

⁴ Ngatento chankjún kjuabixoon, chankjún xi tintsuakoo, at'aha Ntíaná ts'ínko kjuaxi xi tjín xi kjuájñako nga najmi kjee bixan ko xi k'uat'aha xinkjín.

⁵ Najmi tu toon n'e mjo. Katumahannuu ni xi tjínnuu. At'aha b'i kitsú Ntíaná: “Ndahachí najmi k'uejñaha ko ta ndaha najmi ts'in nga maha.” ⁶ Kui nga ma k'aán nga b'a bixíhinná:

Ntíaná basinkona,
najmi tjín ni xi kwinchánkjúnna.

¿Mí nihi xi kama ts'ínna xuta?

⁷ N'ekj'áitsjohon yjonuu já k'aku xi kis'enuu, xi kitsúyanuu éhen Ntíaná. N'enkjíntak'un xi nkú ts'ín y'entu ko xi nkú ts'ín jet'a nístjihin, ko b'a ts'ín ta n'e s'ejiun Ntíaná xi nkú ts'ín kis'ejihin Ntíaná.

⁸ B'a ts'ín tjíyaha Jesucristo nk'ie xi nkú ts'ín tjíyaha nd'ai, ko tu nkú b'ahá ts'ín s'eyaha. ⁹ Najmi tu 'bainto tsa tjín xi k'uanachannuu nga kuakúyanuu kj'ái kj'ái ni. Nda tjín nga sakú nga'yúhun animaná ajin kjuandaha Ntíaná, najmi ajihin kjuatéxuma xi tsjá xuta xi b'a tsu nga nichinee sakújinná nga'yún. Ndahachí najmi basinkoná kui ni.

¹⁰ Nginkun Ntíaná tíñaná nku nahan chje. Yaá nga tíña nkjúhun já na'mi xi ts'ínxát'aha nínku najyuntee nga kjiné chje xi s'eñasun nahan chjená.

¹¹ Tíña nga nda na'mi tíjuun fas'enko jníhi chu ante xi 'yún nkjúhun nínku najyuntee nga tsjá chje tu xi n'endyat'aha ra ngatitsuhun xuta, tunga najmi máhá tíntu xuta s'etí yjonintehe chu. Natsin ní s'etí. ¹² Kui nga un kiekie ra Jesu natsin nantio, tu xi jníhi kits'ín jekoho xuta. ¹³ Kui nga tjihinsehe raá Jesu natsihin nantio ko kasakúná kjuasuba xi ta kisakúhu. ¹⁴ At'aha najmi tínná ei nku nanki xi tíña sín. Nanki xi s'eñá ní askahan tjenkiá.

¹⁵ Kui nga tehente n'etsjoho raá Jesucristo, a jahá Ntíaná tín'etsjoho nga b'a tín'eé. Kui xi chjená. Katitju tsu'baá nga Jesu xi Ntíhi Ntíaná. ¹⁶ Ko najmi tu n'echayo nga n'oo ni xi nda ko nga b'i ngján tisinkoo xinkiu, at'aha ta sasihin Ntíaná chje xu'bi.

¹⁷ Tínú'yá'óhoo já k'akunuu ko chankjún, at'aha kui xi basehe nga n'oo ni xi tjihin nga n'oo, ko tjihin nga ts'ínkj'as'ehen kuenta Ntíaná. B'a n'oo tu xi tsjo k'úehé ra nga ts'íhin xáha ko najmi ái kamaha xoo, at'aha ta ngandanuu tsa najmi ái kamaha xáha.

¹⁸ Nk'ie nga chubakoo Ntíaná, chubantjái. Ndahá tjíya kjuankjintak'unni nga tín'eí xáni ko mjeni nga tu nkú ndahá n'ei.

¹⁹ Chubantjáínú nginkun Ntíaná nku kjuanda, tu xi tsjánte xatíhina Ntíaná nga kfínsenuu.

Nda xi kits'ínnda xujuin b'i ts'ín títs'ínkjet'a

²⁰ Ntíaná xi tsjáná kjuajyu, kui xi kits'ínkj'áiya ngáha ra ngabayoo Nda Ntíaná Jesucristo. Kui xi Nda bastu chánkaha chutsanko, at'aha jní xi ts'e y'éndakoho Ntíaná ni xi najmi maha fe. ²¹ Ntíaná katsjánuu ngayjee ni xi nda xi machjénnuu, tu xi kama n'etjusuhunnu ni xi mjehe. Jesucristo kats'ínchjén nga katuma ajinná ni xi sasihin. N'ekié yjoná nga tjihin kjuachánka Jesucristo santaha tu nkjéhé ni. B'a katuma.

²² Jun já nts'e, tibankinuu nga nda n'ekjóhoo én xi tít'et'ánuu ei nga títsjaníyanuu, at'aha najmi 'yún tse ni xi kuakiet'á.

²³ Mjena nga choo nga ja tsitju'a nubayoo nda nts'eé Timoteo. Tsa kj'uaíse xatína, kfínka ko kui nk'ie nga kfínsenuu.

²⁴ Tífaniñaha ngayjee já k'akunuu ko ngayjee xi kikj'áts'ehe Ntíaná. Xuta ante Italia ta tífaniñanuu.

²⁵ Ngatentoo kas'enuu kjuandaha Ntíaná.

Xujun xi kits'inntu Santiago

B'i ts'in kikjaniñaha Santiago xuta ninku

¹ An Santiago, an nda musu síhin Ntíaná ko Nda Ntíaná Jesucristo, títs'inkjínúu xujún jun xi y'ahanúu ntje te jo xi tsitjújihin ra ntje cháná Israel. Jun xi kindzjoyo asuntee.

Tífaniñanúu.

B'i ts'in tsakúya Santiago mí nihi xi basinkoná nga ndjá s'ejinná Ntíaná

² Jun já nts'e, tsjo nkjún katumanúu nk'ie nga nkjin tíkjá ni kuitjájiun nga nibanenuu. ³ At'aha ja yo nga nk'ie nga nibanenuu ni xi kuitjájiun ko nda bitjunku at'aha ndjá s'ejinnuu Ntíaná, b'a ts'in sakúhunuu nga kama n'e chúkjuo tu mí nihi ni xi kamat'on. ⁴ Tjehennto nga nk'ie nga tín'e chúkjuo, kjuachúkjuu xi tjinnuu kats'innđuú xá xi ts'e ajin animanuu. Kui xi ngjuaikonuu nga kamo xi tjihin nga kamo ko s'eyanuu xi nkú ts'in tjihin nga s'eyanuu, ko najmi chumi nihi xi ndyjat'anuu.

⁵ Tsa tjín ajinnuu xi ndyjat'aha nga nanka ts'inkjink'un, katankihi Ntíaná ko Ntíaná tsjáha. At'aha kui ngayjehe k'un tsjáha xuta ko najmi b'éch'oho yjoho nga b'a ts'in. ⁶ Tunga xi kuankihi Ntíaná tjihin nga s'ejihin ko najmi tu jo jan katumaha. At'aha xi jo jan maha, kui xi nkú joyaha t'éhen ntáchak'uun, kui xi tu má fikohó ra ntjo. ⁷ Xi b'a ts'in tjíyaha najmi tu kakuyá nga Ntíaná tsjáha tsa mí nihi. ⁸ At'aha jo jan tjíyaha ko najmi ts'innđuú ni xi ts'in.

B'i ts'in kitsúya Santiago nkú tjihin ra ngat'a ts'e xi x'an ko xi nchiná

⁹ Nda nts'eé xi x'an, kui xi tsjo katumaha, at'aha nk'a tjen nginkun Ntíaná. ¹⁰ Ko tsjo katumaha xi tí'mi ndanchiná, at'aha x'an nginkun Ntíaná. At'aha xi nchiná, kui xi ndyja xi nkú joyaha naxú xi tjín ajin jñoó. ¹¹ Nk'ie nga bitju ts'íu ko 'yún sje ma nubóo, ts'inxi jñoó ko jne naxúhu ko ndyjajihinsén kjuatsjotjihin. B'a ta ts'innDYja xi tí'mi ndanchiná ajihin xá xi títs'in.

B'i ts'in tsakúya Santiago ngat'a ts'e ni xi bitjajáán

¹² Á b'a nda tjihin ts'e xi títs'in chúkjuaha ni xi tñibán'ehe, at'aha kui niu tñ'éjña chji yáha kui ko nk'ie nga nda kuitjuko kui niu, ts'ínkjáihin nga k'úejña tík'un. Kui chjju xi kitsúya tíjún Ntíaná nga tsjáha xuta xi tjoho Ntíaná.

¹³ Nk'ie nga tjín xi tñibánehe nga ts'ín ni xi najmi nda, najmi tu kats'innkjink'un tsa Ntíaná xi títs'in nibánehe kui niu. At'aha Ntíaná najmi nchjaha nga ts'ín ni xi najmi nda, ko ta ndaha najmi ts'ín nibánehe xuta nku ni xi nchjaha tu xi ts'íihin ni xi najmi nda. ¹⁴ Ni xi nchja níhi animaha xuta, kui xi b'anachaha ko kje'yúhun tu xi ts'íihin ni xi najmi nda. ¹⁵ As'ai tu nku fásihín ra ni xi nchjaha animaha ko yo tsihin ngatitsuun. Ko nk'ie nga ja sá ngatitsuun, yo nibáha ra ngabayoo.

¹⁶ Jun já nts'ena, najmi tu ch'anachoho yjonuu. ¹⁷ Ngayjee ni xi 'yún nda xi 'bainá, kui nihi xi 'yún nda ko ndjiojmi ján nibáha ra. Kui xi tsjáná Na'miná xi kits'innda ngayjee ni xi bat'ai nk'a ján, xi najmi b'ontjaiya ko ta ndaha najmi f'ajniyá xi nkúhu nku nk'ién. ¹⁸ Kama mjehe nga kits'in maná ntíhi. Én xi bakúyaná ni xi naxu tjín, kui xi kits'inchjén nga kits'intsinná, tu xi kuichu mahaná xi nkú joyaha tu xi tjún chjúsítjen ajihin ngayjee ni xi kits'innda.

B'i ts'in tsakúya Santiago xi nkú ts'in chúhun njaá ko xi nkú ts'in tjihin nga n'etjusaán éhen Ntíaná

¹⁹ N'ekj'áitsjon ni xu'bi, já nts'ena. Tintsuba ndo nga tasinñju, chuyakoo nga chubo ko 'ni katuma kjannuu. ²⁰ At'aha kjuakjoon najmi basinkona nga naxu n'eé nginkun Ntiana. ²¹ Kui b'a maha, t'entuhunu ngayjee ni xi si ko ni ch'onk'un xi tjin nkjun. N'esje nimakjuo yjonuu nga n'ekjohon én xi kis'entjejin animanuu. Kui xi tihin nga'yún nga ts'ínk'ankinuu.

²² Tunga n'etjusunnú éen. At'aha tsa tu nku kuasinñjuhú ruu ko najmi n'etjusun, yjonuu tich'anacho. ²³ Xi tu basínñjuhú ra éen ko najmi ts'intjusun, kui xi xi nkú joyaha xuta xi baseya nku chutsin nga basehe sénnistihin, ²⁴ as'ai fi ko kutjuhú chayaha ni xi kuakie. ²⁵ Tunga máha xuta xi base sisihin kjuatéxuma xi naxu tjin, kjuatéxuma xi ts'in ndainá, ko xi tu nku b'ejñajihin kui kjuatéxumoo, xi najmi ts'inchaya ni xi basínñjuhú nga tu sahá ts'intjusun ni xi titsu kjuatéxumoo, kui xutaha xi Ntiana ts'in nga nda kamat'ain ajihin ni xi tinha ts'in.

²⁶ Tsa tjin xi b'a maha nga nda ts'in nginkun Ntiana, tunga tsa tu sa najmi máha ngáha b'éch'oho ts'a xi nkú nga ts'in nchja, kui xi b'anachaha yjoho ko najmi chumi ni chiji ra xi nkú ts'in benkjún Ntiana. ²⁷ Tunga nk'ie nga bisinkaá ntí xi ja k'ien xi cháha ko jminchjin xi ja k'ien x'ihin nga un tibehe, ko nk'ie nga najmi n'esikaá yjoná ni ch'onk'un xi tjin asuntee, b'a ts'in je ko nda n'eé nginkun Ntiana xi Na'miná maha.

2

B'i ts'in tsakuya Santiago nga ngúshún n'ekaá xuta

¹ Jun já nts'ena, Nda Ntiana Jesucristo tihin kjuachanka ko kui xi s'ejinuu. Kui nga najmi tu ngabi n'ehenu ajihin xuta. ² K'úejñaha raá tsa kjuas'enjinuu xi má nga ma ñjakúko xinkiu nku nda xi tjiyaha stjink'un toonsine ko yja najyun tsjo tjin, ko tsa ta kjuas'en yo nku nda x'an xi yja najyun chá. ³ Tsa nda n'ekjohon nda xi yja najyun tsjo tjin nga: "Tinchin ante nda xu'bi" k'úihun, ko tsa b'a k'úihun nda x'on: "Tisijnña ndjui yo ji" ko tsa: "Tinchintet'áni" k'úihun, ⁴ tsa b'a n'oo, ¿a najmi ngabihí t'n'o? ¿A najmi ch'ohón ts'in ja t'n'enkjintak'un nga jun tichasohoo yá xi nk'a tjen?

⁵ Jun já nts'ena, tasinñjú nga Ntiana j'ájin xuta xi x'an xi tjin asuntej tu xi sakúhu ra kjuanchiná xi tihin xi s'ejinná ko tu xi ts'ínkjáihin ra nga Ntiana kuatéxumaha. Kui nij xi kitsúya tíjun Ntiana nga tsjáha xi tjoho. ⁶ Tunga máha jun, xi najmi chumi ni chiji ra n'e mo xuta x'an. ¿A najmi jáchinóohó xi b'anachanuu nga ngandaha n'o ni xi n'o ko a najmi kuihí xi fiko kjua'yunnuu nginkun já jue nga batéjénenu? ⁷ ¿A najmi kuihí jóo xi najmi benkjún Jesucristo, kui xi ja ts'enu?

⁸ Nda n'oo tsa n'etjusun kjuatéxuma xi xi 'yún nk'a tjen, xi nkú ts'in tjit'a xujun éhen Ntiana: "N'etjói xutahi xi nkú nga ts'in tjohi yjohi." ⁹ Tunga tsa ngabi n'oo ajihin xuta, ngatitsun t'n'o ko kjuatéxumoo kuitsuyanuu nga je tjennuu.

¹⁰ At'aha tsa tjin xi ts'intjusunyje kjuatéxumoo, tunga tsa ndyjat'ahá ra nga ts'intjusun nku ni xi tjit'a yo, kui xi je tsjehen ngat'aha ngayjee ni xi tjit'a kjuatéxumoo. ¹¹ At'aha xi: "Najmi tu ch'at'aihi chjihin" kitsú, kui xi ta: "Najmi tu n'ek'iein" kitsú. Máha ji, ndaha tsa najmi ch'at'aihi chjihin ko tsa x'ihin, tunga tsa n'ek'ienni animá, tsa b'a n'ei, je tjehin nga tibiyunéi kjuatéxumaha Ntiana.

¹² Chubo ko n'oo xi nkúhu tsa kjuatéxuma xi ts'in ndainá n'ekokjuakohonuu. ¹³ At'aha nistjin nga kuasehe Ntiana mí nihi xi kits'in xuta, najmi kama nimaha xi najmi kama nimaha xuta xingisoo. Tunga xi kama nimaha xuta xingisoo, kui xi nda kuitju kui nistiun.

B'i ts'in tsakúya Santiago ni xi 'mihí nga s'ejinná

¹⁴ Jun já nts'ena, ¿mí xi chjíhi ra tsa tjín xi títsu nga s'ejihín Ntíaná tunga tu sa najmi títs'intjusuhún ngá xi nkú ts'in s'ejihín? ¿A kamahá n'ek'anke tu ngat'ahá nga b'a ts'in s'ejihín? ¹⁵ K'úejñaha raá tsa nku nda nts'eé ko tsa nku nichjaá ndyjat'áha najyun ko najmi tjíhin nichine. ¹⁶ Ko tsa tjín ajinnuu xi: “Tankíhin ndo, tich'okjó sisiun najyun ko chine sisiun”, tsa kuítsuhu tunga najmi kuasinkohó nga tsjáha ni xi machjéhen, ¿a najmi tu kjuandahá b'a kuítsu? ¹⁷ B'a ta ts'in tjíña ngat'a ts'e xi nkú ts'in s'ejinná. Tsa najmi tín'etjusaán xi nkú ts'in s'ejinná, b'a ta joya xi nkúhu tsa ndahachí najmi s'ejinná.

¹⁸ Kutsa tjíhin xi b'a kuítsu: “Ji xi s'ejihin Ntíaná ko an títs'intjusan ni xi nda.” Tunga takúchjihíni nga s'ejihin Ntíaná nk'ie nga najmi tín'etjusuin xi nkú ts'in s'ejihin, ko an ni xi títs'intjusan kuakuchjíkoho ra nga s'ejinna Ntíaná. ¹⁹ Ji xi s'ejihin nga nkuhú maha Ntíaná. Nda nkjún n'ei. Tunga jánindoohó b'a ta ts'in s'ejihín, ko b'atséknjún.

²⁰ Najmi nda ts'in tín'enkjíntak'uin. ¿A mjehi chái nga najmi basinkoná nga s'ejinná Ntíaná tsa najmi tín'etjusaán xi nkú ts'in s'ejinná? ²¹ Ntje cháná Abraham naxu tsichu ma nginkun Ntíaná tu ngat'ahá ni xi kits'intjusun nk'ie nga kitsjá Isaac xi ntíhi xi nkúhu chje asun nachan chje.

²² Tíyai nga nkuhú tsichu ma xi nkú ts'in kis'ejihín Abraham ko xi nkú ts'in kits'intjusun ni xi kik'ihín. Xi nkú ts'in kis'ejihín, kui xi tsichu ma ndjuú nk'ie nga kits'intjusun ni xi kik'ihín. Kuihí ni xu'bjí xi 'mihí nga s'ejinná. ²³ B'a ts'in tsitjusuhun ni xi tjít'a xujun éhen Ntíaná: “Kis'ejihín Abraham Ntíaná ko kui niu xi kits'ínchjíhi ra Ntíaná nga Abraham xi nku nda xi naxu.” Ko b'a kik'ihín Abraham nga kui xi nda'amigohó Ntíaná. ²⁴ Tíyo nga naxu bichú ma xuta nginkun Ntíaná tu ngat'ahá ni xi ts'intjusun ko najmi tu nku ngat'ahá nga s'ejihín Ntíaná.

²⁵ Ko b'a ta kamat'ain naská Rahab. Naxu tsichu ma nginkun Ntíaná tu ngat'ahá ni xi kits'intjusun, nk'ie nga nda ts'in kits'ínkjáihín já Israel xi tsichuse 'maha nankihí ko kitsjáníyáha nga xin kits'ínkji. ²⁶ Xi nkú ts'in najmi tjíña tík'un yjonintehe xuta nga ja bitju animaha, b'a ta ts'in najmi tjíña tík'un xi nkú ts'in s'ejinná Ntíaná tsa najmi tín'etjusaán xi nkú ts'in s'ejinná.

3*B'i ts'in tsakúya Santiago nkú k'uhun njaá*

¹ Jun já nts'e, najmi tu nkjin xi kama já maestru kas'e ajinnuu, at'ahá yo nga jin xi já maestru ndyjun nkiní 'yún ndjá chasehe ni xi tín'ei nga xuta xingisoó. ² At'ahá ngatenteé n'eé nkjin tíkjá ni xi najmi b'a tjín. Tsa tjín xi najmi bitju ts'a ni xi najmi b'a tjín, kui xi ja tsichu ma xi tjíhin nga kama ko ta maha b'éch'oyjehe yjohó tu mí nihí ni.

³ Nk'ie nga b'e'ahaá n'úts'a ndje tu xi kuínt'é'éhenná, ndaha tsa chánka tunga nt'éhenná. ⁴ Ta chase chubayohoo yábarku. Ndaha tsa i ko ndaha tsa b'í ngján 'yún nibá ntjo xi kjenimanehe, tunga já xi ts'ínkohó yóo fiko xi má nga mjehe, at'ahá yá ichí xi tjen tuts'in yábarku xi bate ntóo tsjáníyákohe ra.

⁵ B'a ta tjín ngat'a ts'e njaá. Kui xi nku tíkjá ichíhi yjonintená, tunga mahá ra ts'in ni xi i. Chase chubayohoo xi nkú ts'in kutin ichí nd'í mahá b'éti nku jñáchá chánka. ⁶ Xi nkú joyaha nku nd'í njaá. Tu xí ch'onk'uhún. Yjonintená tjíñajin tunga ts'ínkatsúnyehéná. Ngak'ien b'ét'a nd'íhi njaá, ko kui xi b'ét'a nd'í xki nstjin xi kich'aá.

⁷ Ngayje tíkjá chu kjan xi tjín ma n'ent'é, nisee, ye, chu xi tjín ajin ntáchak'uun. Kui xi xuta ts'innt'éhe. ⁸ Tunga ndahá nku najmi mahá ts'innt'é

njaá. Kui xi nku ni ch'onk'un xi najmi ma n'ek'íéjña jyu. Xi nkúhu ye, kitsejihin ra xán xi ts'ínk'ienná.

⁹ Njaá n'echjéén nga n'etsjooó Ntjá Na'miná kō tā kuihi xi n'echjéén nga én xi najmi nda 'mihíi xutá, xutá xi Ntjáná kits'ínnda nga kik'íeyahá xi nkúhu kui.

¹⁰ Tā kuihi tsu'baá bitjuhū én xi n'etsjokohō ráá Ntjáná, kō tā kuihi xi bitjuhū én xi najmi nda 'mihíi xutá. Jun já nts'ena, najmi tjihin nga b'a n'eé.

¹¹ ¿A mahá tā kuihi ntá tixá xi bitjuhū ntánijua xi nda tā bitjuhū ntánijua xi sja? ¹² Jun já nts'ena, ¿a mahá tsjá tu olibo nku yá higuera? ¿A mahá tsjá tu higo nku n'ú tuntsajé? B'a tā ts'ín, tā ndaha najmi ma bitjuhū ntánijua xi nda nku ntá tixá má bitju ntánijua xi ntia.

B'i ts'ín tsakúya Santiago kjuankjink'un xi nibáha ra Ntjáná

¹³ ¿Yá xi nanká ts'ínkjink'un ajinnū kō mankjihin ni xi tjin? Kixi katjiko yjohō kō kats'ín ni xi nda nga nimakjua kat'asje yjohō, kō b'a ts'ín katakúchjiji nga kjuaxi nga kui xi nanká ts'ínkjink'un. ¹⁴ Tunga tsa kjuaxintak'un tijnajin animanū kō mjenuū nk'a kuankihūun xinkiu, najmi tū tsjo katumanū, at'ahá b'a ts'ín tibiynéhenu én xi naxu tjin ni xi bakúya. ¹⁵ Xi b'a ts'ín ts'ínkjink'un, najmi Ntjáná xi t'ibakúyahá xi nkú ts'ín nanká ts'ínkjink'un.

Asuntee ní ts'e, kjuankjintak'uhūn xutá nibáha ra, kō ndanindoo ts'e. ¹⁶ At'ahá xi má nga tjin kjuaxintak'un kō xi má nga nk'a fihí xinkjin xutá, najmi nkuhú y'a xinkjin kō ngayje t'ikjá ni ch'onk'un ma.

¹⁷ Tunga xutá xi Ntjáná tsjáha nga nanká ts'ínkjink'un, kuihí xu'bo xi je nginkun Ntjáná, tjihin kjuajyu, nda tjiyahá, najmi si, nima tjiyahá kō ni xi nda ts'ín, najmi ngabi ts'ín, kō naxu ts'ín.

¹⁸ Xutá xi b'éntje kjuajyu, kjujyu sakúhu. Kui nij xi nga chjihí nga naxu ts'ín xutá.

4

B'i ts'ín tsakúya Santiago mí nihi xi ngakjá t'n'eé

¹ ¿Má nibáha ra kjuachán kō kjuasti xi s'e ajinnū? ¿A najmi ngat'ahá ní ni xi fasihūun nibáha ra? Kui niy xi kjançonū. ² Mjenuū tsa mí nihi, tunga najmi sakúhūnū. N'ek'ion animá kō ma xintak'un, tunga najmi mahá bichú tjennkiu ni xi mjenuū. N'estikoo xinkiu kō bixkjankoo. Najmi sakúnū ni xi mjenuū at'ahá najmi Ntjáná binchuhū.

³ Kō nk'ie nga binchu, najmi n'ekjóhōon at'ahá ngakjá binchu. Ni tiya xi mjehénū n'etsjójín, kui nihi xi binchu. ⁴ Jun xi najmi kixi yjankiu Ntjáná! ¿A najmi yanú nga xi tjohō asuntee, kui xi kontrahá Ntjáná? Tū yáhá ni xi mjehe nga kama ndamigohō asuntee, kui xi nda kontrahá Ntjáná tít'sín ma yjohō.

⁵ Tjihin sin nga b'i ts'ín tjit'a: “Espirituhū Ntjáná xi y'éjñajinná, kui xi 'yún mje ts'atihí ñá.” ⁶ Ntjáná tsjá saná kjuanda. Kui nga b'i tít'suhu xujun éhen Ntjáná: “Ntjáná tsjáha kjuanda xi nimakjua kō fi kontrahá xi ngak'un.”

⁷ Kui nga nimakjua n'esjehenu yjonū nginkun Ntjáná. Tankín kontrohōo ndanindoo, kō kui xi ngjuai t'axinnū. ⁸ Tankínk'un tiñohōo Ntjáná, kō Ntjáná nibak'ún tiñanū. Jun xi n'o ngatitsun, je tintsūbo. Jun xi jo jan tjiyanū, n'oo nga katumaje animanū. ⁹ N'ekio yjonū nga tjennū nginkun Ntjáná. Tankínchj'ahá ruu animanū nga ch'jú. Antehē nga chajnu, tū sahá ch'jú. Antehē nga tsjo k'úénū, tū sahá kat'e nusin nusinnū. ¹⁰ N'e nimakjuo yjonū nginkun Ntjáná, kō kui xi kjanínk'anū.

B'i ts'ín tsakúya Santiago nkú ts'ín chaseéhe já nts'eé

11 Jun já nts'e, najmi tu chubatit'ón xinkiu. Xi nchjatit'ain nda nts'e ko xi basehe tsa nda ko tsa najmi nda títs'ín nda nts'e, kui xi tinchjatit'ain kjuatéxumaha Ntíaná ko b'a títsu nga najmi kixi tinchja kjuatéxumoo. Tsa b'a tibixín nga najmi kixi tinchja kjuatéxumoo, najmi tínu'yá'éihin. Ji ní xi chuba tíchasehé ri tsa nda ko tsa najmi nda títsu kjuatéxumoo. 12 Nku tutuhú maha xi kitsjá kjuatéxumoo, kui xi basehe tsa nda ko tsa najmi nda ni xi ts'ín xuta. Kui xi maha ts'ínk'anki xuta ko ts'ín nga ndyja xuta. ¿Tunga yáha ji xi tíchaseihí tsa nda ko tsa najmi nda ni xi títs'ín xuta xinkí?

B'i ts'ín tsakúya Santiago nga aya ntsja Ntíaná kuintsubayaá

13 Máha nd'ai jun xi b'a bixiún: “Nd'ai ko tsa ndyjunni kuankíaán nanki xu'bo. Tsa nku nú kamaná yo. Ch'atsee ko kuatenaá ni ko n'e nganasaán toon.” 14 B'a bixiún, tunga najmi yanú ni xi kamat'on ndyjunni, tsa kuintsuba so. Jun xi nkú joyaha ninti xa xi kutju ma chji ko kutjuhú ndyjajihínsén.

15 Tu sa ní b'i tixiún: “Tsa mjehe Ntíaná, katsjáná nistjin ko chaseé ni xi n'eé.” 16 Tunga nd'ai, nk'a tín'esjo yjonuu ajihin kjuangak'unnuu. Ngatentee xi b'a ts'ín nk'a b'asje yjoho, kui xi najmi nda ni xi títs'ín. 17 Xi be xi nkú ts'ín ts'ín ni xi nda ko najmi b'a títs'ín, kui xi títs'ín ngatitsun.

5

B'i ts'ín tsakúya Santiago ni xi tjeheh ra xuta nchiná xi najmi naxu ts'ínko xuta musuhu

1 Jun xi 'minuu xuta nchiná, ch'íú ko ch'íúbo ngat'aha kjuanimá xi nibanenuu. 2 Ja tsatsun kjuanchinánuu. Ja jehe xubíu najyunnuu. 3 Ja katju tsjían toonsinenuu ko toontabanuu, ko kui tsjion xi kjuakúchji nga ch'on kin'o ko ts'ínkje yjonintenuu xi nkú ts'ín ts'ínkje nd'íu ni xi tjin. Jun xi tích'atjó kjuanchiná nistjin nd'ai xi nistjin xi fekuhu.

4 Chase maruu. Najmi y'echjihuu xuta musu xi kits'ínxájin jñánuu, ko toon xi najmi y'echjihuu tikjintáya nga tífi kontránuu. Ni xi tikjintáyaha já musu xi jáya ntjenuu, kui xi ja tsichu nginkun Ntíaná xi tjihin nga'yún. 5 Ni xi nkjún tsjo ts'ín tintsuboo ej asunntej ko najmi tib'ech'óhoo yjonuu ngayjee ni xi mjenuu. Tín'e chánko yjonuu, tunga xi nkú joyahá ni turu jun, xi tín'e chánka tu xi n'ek'iehen. 6 B'a tsixiún nga tjihin je xi najmi tjihin je ko b'a ts'ín kin'ek'iehen. Najmi kamaha tsasinko yjoho.

B'i ts'ín tsakúya Santiago xi nkú ts'ín chuyahá Nda Ntíaná

7 Tunga máha jun, já nts'ena, n'e chúkjuá sahanu santa nkúhu nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná. Chase chubayohoo xuta xi ts'ínxájin jñáha, xi nkú ts'ín kuyáha ntje xi nda xi tsjá t'anankiu. Kuyá k'uk'un santa nkúhu nga f'ai ts'í xi b'a nistjin chuts'íu. 8 B'a ta ts'ín jun chuya k'un k'uhun nga ja ma kj'uaíhí Nda Ntíaná ko tjen nga'yúhun animanuu, at'aha ja tibichú tiña kui nistjiun.

9 Jun já nts'e, najmi tu kjuasti binchajohon xinkiu, at'aha tsa b'a n'oo chasehe kjuanuu. At'aha xi kuasehe mí nihi xi ts'ín xuta ja síjñasti ankjuo.

10 Jun já nts'ena, chase chubayohoo xi nkú ts'ín un kiekehe ko xi nkú ts'ín kits'ín chúkjuá já profeta xi ngajoho Ntíaná kinchja. 11 “¡Á b'a nda tjihin ts'e!” B'a 'mihí xi ts'ín chúkjuá ni xi mat'ain. Ja kinu'yó xi nkú ts'ín kits'ín chúkjuá Job ni xi kamat'ain ko yo xi nkú kits'ínkohó Ntíaná askahan. At'aha 'yún tjihin kjuanimatak'un Ntíaná ko ma nimaha xuta, kui nga b'a ts'íhin.

B'i ts'ín tsakúya Santiago xi nkú ma nga chubaká Ntíaná

12 Jun já nts'ena, kui ni xu'bi xi 'yún tibankinuu. Najmi tu nungijiun ndjiojmi ján ni xi kuixiún ko ta ndaha t'anankiu, ko ta ndaha najmi tu nungijiun tu mí

nihí ni xi tjin. Tsa tíchasjaiyanuu, “johon” tixiún tsa b'a tjin, ko “najmi” tixiún tsa najmi b'a tjin. B'a n'oo tu xi najmi ts'ínnijéhenuu Ntíaná.

¹³ Tsa tíñajinnuu xi un tíbehe, kanchjako Ntíaná. Tsa tíña nku xi tsjo tjihin, kase tsjoho Ntíaná. ¹⁴ Tsa tíña nku xi kijjña un, kanchjaha jáchaha xuta ninku tu xi chubantjaihi nga incha kuinchjako jóo Ntíaná ko ngajoho Nda Ntíaná kat'ojnuhu seti. ¹⁵ Ko nk'ie nga kuinchjako Ntíaná xi s'ejihin, kamanda xi kijjña uun ko Nda Ntíaná kjésintjehen. Ko tsa tjehen ngatitsun xi kijjña uun, kama ndyjat'aha. ¹⁶ Kui nga b'i ngján t'inyaha ruu xinkiu ngatitsun xi tjennuu, ko b'i ngján chubantjo xinkiu nga chubako Ntíaná tu xi kama nkihinnuu. At'aha nk'ie nga ndjá nchjako Ntíaná xi naxu nginkun Ntíaná, 'yún tjihin nga'yún ni xi nchja.

¹⁷ Nda profeta Elia, ta xuta kama xi nkúhu ñá. Nk'ie nga kinchjako Ntíaná ndjá b'a kits'in. Kui chubo tsanki nga najmi tu k'ua ts'í, ko najmi kik'a ts'í asun t'anankiu jan nú masen. ¹⁸ Askahan ta kinchjako ngáha Ntíaná, ko kik'a ts'í ko kama chá ngáha ni asun t'anankiu.

¹⁹ Jun já nts'ena, tsa tjin ajinnuu xi ngjuai t'axihin ni xi naxu tjin ko tsa as'ai tjin xi ts'in nga kui nda xu'bo k'oóyak'un ngáha ni xi naxu tjin, ²⁰ tsa b'a kama, katumankjinnuu nga tu yáha ni xi ts'in nga k'ujña ngáha nku xutangatitsun niyá ch'onk'uhun, kui xi tib'asjehin ngabayoo ko títs'in nga nkjin ngatitsun n'endyjat'a.

Xujun xi tjun kits'ínntu nda postru Pedro

B'i ts'ín kikjaniñaha Pedro xuta ninku

¹ An Pedro, an nda postruhū Jesucristo tít's'ínkínūu xujūn jun xi j'ájinnūu Ntíaná. Jun xi kindzjoyo ante Ponto nga tinimasún, ko ante Galacia ya, ante Capadocia, ante Asia ko ante Bitinia. ² Kikie títjunnūu Ntia Na'miná, kui nga j'ájihinnūu ko Espirituhū kits'ín jenuu, tu xi kuínú'yá'éhen ruu Jesucristo ko tu xi tu ngat'aha jníhi Jesucristo kjuáts'ehenuu Ntíaná.

Kas'e nkjúnūu kjuanda ko kjuajyu.

B'i ts'ín tsakúya Pedro ni xi ñá tjeñná nga kuichú nistjin xi fekuu

³ Kan'etsjoho Ntíaná xi Ntiahā ko Na'mihī Nda Ntíaná Jesucristo. Ngat'aha kjuanimatak'un chánkaha kits'ínsin tsetse ngáhaná nk'ie nga kits'ínkj'áiya ngáha ra Jesucristo ajihin xutak'ien. Kui nga tichuyáhaná nga kuintsuba tít'aán ko ñá ⁴ ko nga n'ekjáihín ni xi tsjáná, ni xi najmi maha batsun ko najmi ma chuntí ko najmi maha 'meya, ni xi títjoho ndjiojmi ján ngandanūu. ⁵ Nga'yúhūn Ntíaná tükunkohonūu tu ngat'aha nga s'ejinnūu. At'aha tjindaha yjoho Ntíaná nga kuakúchji xi nkú ts'ín ts'ínk'anki xuta xi ts'e nistjin xi fekuu.

⁶ Kui kjuaha nga kitsejihinnūu kjuatsjo, ndaha tsa chuba nistjin tjihin nga n'e nibánenūu nkjin títjá ni xi kuitjájiun. ⁷ Kui xi kuakúchji yáha jun nga kjuaxi. At'aha nga s'ejinnūu, kui xi 'yún chjí saha ra nga toonsinee. Ndaha tsa maha batsun toonsinee, tunga chasehé ra tu xi s'ejña chjhi tsa kui kjuaxi. Ko nk'ie nga s'ejña chji xi nkú ts'ín s'ejin kjuaxinūu, nda ts'ín chubayanénūu ko sakúnūu kjuachánka ko nda k'úinnūu nistjin nga kj'uaíkúchji yjoho Jesucristo.

⁸ Tjonūu Jesucristo, ndaha tsa najmi yo nkú tjin. Ko ndaha tsa najmi tíyo nd'ái, tunga s'ejihinnūu ko tjinūu kjuatsjo xi tjihin kjuachánka, xi najmi yáá xi nkú ts'ín bixíyáá. ⁹ Tjinūu kui niij at'aha tísakúnūu nga tít'ek'ankinūu, kui xi nibáha ra ngat'aha nga s'ejinnūu.

¹⁰ Já profeta xi kis'e nistjin nk'ie, xi kitsúya títjun kjuanda xi sakúnūu, kui xi kits'ínkjin'kun nga kama chubayahā xi nkú ts'ín k'uankihi xuta, at'aha mjehe skue kui niij. ¹¹ Kama mjehe nga incha skue yá xutaha ko mí nistjihin xi y'ejña chji Espirituhū Cristo xi y'ejñajihin já profeta nga kitsúya títjuhūn kjuá'un xi tjihin nga skue Cristo ko nga askahan s'e kjuachánka. ¹² Tunga Ntíanáhá tsakúchjhi já profeta xu'bo nga ni xi tíncha tsuya najmi kui kamats'e, nga ní ngandanūu b'a kitsúhu. Kui niu xi ta kitsúyanūu já xi y'énjímínūu én nda tsuhū Jesucristo. Nga'yúhūn Espiritu xi kin'e nibáha ndjiojmi ján y'énjímínūu. Ko ta ntítsjee mje nkjühūn nga skue nkú tjihin ra ni xu'bj.

B'i ts'ín tsakúya Pedro nga tintsuba ndaá at'aha Ntíaná ja ts'ená

¹³ Kui b'a maha, chase sisihin ruu xi nkú n'oo. Nda n'enkjintak'un ko chuya k'unk'uhūn kjuanda xi kj'uaítsjánūu Jesucristo nistjin nga kuakúchji yjoho. ¹⁴ B'a n'oo xi nkú ts'ín ntí xi nt'é'én. Najmi ta n'ehenu xi nkú ts'ín kinchja animanūu nistjin nk'ie, nk'ie nga najmi kjee yo Ntíaná. ¹⁵ Tsje katumo nginkun Ntíaná, xi nkú ts'ín tsje xi j'ájinnūu. ¹⁶ At'aha b'i ts'ín tít'a éhen Ntíaná: "Tsje katumo, at'aha tsjená."

¹⁷ Xihī "Na'mihí" bixíhūn xi ngúsuhún basehe tsa nda ko tsa najmi nda ni xi ts'ín nga nkúnkú xuta, kui nga kas'enuu kjuabinkjuhūn xi nkú ts'ín kuankínko yjonūu nk'ie nga tinimasún so ei asunntej. ¹⁸ Yo nga kis'echjintjainūu tu xi kama ndáihinnūu nga chuba tintsubanú. B'a ts'ín tintsuboo nk'ie at'aha kui nihi xi y'ejñanūu ntje chánūu. Najmi toonsine ko tsa

toontaba kin'echjén nga kis'echjintjainuu, ni xi maha batsun. ¹⁹ Jníhi ní Cristo kin'echjén, kui xi 'yún chjí. Xi nkúhu nku chutsanka kama Cristo, chutsanka xi najmi chumi nihi xi k'uhun ko xi najmi uhun.

²⁰ Kintehe ni nga kamanda asuntee kis'enda tíjún ni xi ts'ín Cristo, ko nistjin feku xi kich'aá nd'ai j'aikúchji yjoho ngandanuu. ²¹ Ngat'aha Cristo s'ejihinnuu Ntíaná, kui xi kits'ínkj'áíya ngáha ra Cristo ngabayoo ko kitsjáha kjuachánka. Kui nga tín'e s'ejihinnu ko tíma 'yún tak'uhunnu Ntíaná.

²² Nd'ai ni nga ja kamaje animanuu at'aha kinu'yá'óhooon én xi naxu tíjín ko nga tu xí ndahá ts'ín tíjyanuu nga n'etjó xuta nínku, kui nga ngayjee animanuu n'etjohonu xinkiu. ²³ At'aha ja kitsin tsetse ngáhanu. Najmi kitsiun xi nkú ts'ín tsin xuta xi maha 'me. Éhen ní Ntíaná kits'íntsin tsetse ngáhanuu. Kui xi fi ndju. Najmi kamaha kfe.

²⁴ At'aha b'i ts'ín tíj'a xujún éhen Ntíaná:

Ngayjee xuta, xi nkú joyaha jñá xi tíjín.

Ko ngayjee kjuachánkaha xuta,

xi nkú joyaha naxúhu jñóo.

Xi jñóo ko jne naxúu,

²⁵ tunga éhen Ntíaná santaha tu nkjéhé ni ngjuai ndju.

Kui éen, kui én nda tsu xi ja kis'enjímí ajinnuu.

2

¹ Kui b'a maha, n'e t'axíhinuu ngayje kjuach'onk'un, ngayje ni tsank'á, kjuajohonkin, kjuaxintak'un ko ngayje tíkjá kjuachubatit'ain. ² Katumo xi nkú joyaha ntínta xi mje nkjúhún ntáchiki. B'a ts'ín katuma mjenuu én xi ndoo. Kui xi tsjá nga'yúhún kjuankjintak'unnuu, tu xi b'a ts'ín saáhanu santaha nkúhu nga kjuáts'e sínnuu Ntíaná. ³ Xihí jahá kichjut'o ngandaha Nda Ntíaná.

B'i ts'ín tsakúya Pedro nga nku ndjo k'aku kits'ín ma Jesucristo nga y'éjña chubaya

⁴ Nibák'un tiñohoo Nda Ntíaná, kui xi nkú joyaha nku ndjio xi tíjña tík'un. Kikjaníya xuta ndjio xu'bo, tunga Ntíanáhá j'ájin ndjio ko nginkun Ntíaná 'yún chjíhi ra. ⁵ Jun xi nkú joyaha ndjio xi tíjntu tík'un, xi kin'endakoho nku nínku xi najmi asuntee y'aha ra. Kin'e manuu já na'mi jehe Ntíaná xi tsjáha chje Jesucristo, chje xi nk'a ján tjehe ra. A Ntíanáhá tí'bohó kui chje nga b'a tín'o, kui chje xi sasíhin Ntíaná.

⁶ At'aha b'i ts'ín tíj'a xujún éhen Ntíaná:

An k'uejñá nanki Sion nku ndjio k'aku,

xi j'ajián ko xi 'yún chjí.

Ndahachí najmi sakúhu kjuasuba

xuta xi s'ejihin ndjio.

⁷ Ngat'a ts'ajun xi s'ejinnuu Nda Ntíaná, chjíhi ra kui ndjio. Tunga xi najmi s'ejihin, bitjusun má nga b'i ts'ín tíj'a xujún éhen Ntíaná:

Ndjio xi kikjaníya já chjínexjóo,

kui xi ja j'ai ma ndjio k'aku.

⁸ Ko b'i ta títsu ya:

Tsichu ma nku ndjio xi ts'ín saténki xuta,

nku naxi xi ts'inxuntuhu.

Saténki xuta xu'bo ngat'aha éen, at'aha najmi nt'é'éhen éen. B'a maha xuta xu'bo at'aha ja b'a ts'ín tíjña nga b'a kamaha.

⁹ Tunga máha jun, jun xi xuta xi kich'ajin, jun já na'mi xi ts'ínxát'aha xi batéxumaha nk'a ján, tsjenú jun xi xuta naxinantáha Ntíaná, xuta xi ja tsichu ma ts'e Ntíaná. B'a kin'e manuu tu xi kúixinyahanu xi nkú ts'ín

cháńka xi j'ájinnuu. At'aha Ntíaná j'ájinnuu nga kuitjujiun má jyuun kō nga kuitjás'enjiun má nga ts'ín ndzjen kjuachánkaha. ¹⁰ Nistjin nk'ie, najmi xuta naxinantá kik'innuu, tunga nd'ai ja tsichumo xuta naxinantáha Ntíaná. Kō nistjin nk'ie najmi kichase nimanuu, tunga nd'ai ja tichase nimanuu.

B'i ts'ín tsakúya Pedro xi nkú ts'ín tjihin nga kuankíkaá yjoná ajihin xuta xi tjin asunntej

¹¹ Tjona jun, já nts'e. Tíbankinuu nga t'ech'óhoo yjonuu xi nkú ts'ín mjehe animanuu. At'aha kui nij, kui xi tifi kontranuu. Yo nga xin nankinuu kō tu tinnimasúnnú ej asunntej. ¹² Tu nku kixihí tankínkoo yjonuu ajihin xuta xi najmi be Ntíaná. B'a n'oo ndaha tsa b'a incha kuitsu nga najmi nda t'n'o. Tunga incha skuéhé ni nda xi n'oo kō ts'iintsjohō Ntíaná nistjin nga kuanki kuenta.

¹³ Ngat'aha nga Nda Ntíaná ts'enuu, kui nga chankjúhunnu ngayjee já xi tjihin xá ej asunntej. B'a n'oo nginkun nda títjun k'aku Roma ¹⁴ kō b'a n'oo nginkun já k'aku xi b'éxá nda títjun k'aku nga ts'innijéhe xi ch'on ts'ín kō nga kjanínk'a xi nda ts'ín. ¹⁵ At'aha mjehe Ntíaná nga n'oo ni xi nda. B'a ts'ín k'úéchjahanu ts'a xuta xi najmi be Ntíaná kō najmi mankjihin ni xi ts'e.

¹⁶ Ndaínuu yjonuu nginkun Ntíaná, tunga najmi tu n'echjénnú kjuandáinnuu tsa k'uaíntohoo yjonuu nga n'oo ni xi najmi nda. Tu sa ní tintsuhoo xi nkú ts'ín b'entu xuta xi ts'inxát'aha Ntíaná. ¹⁷ Chankjún ngayjee xuta. N'etjō xi ta Ntíhi Ntíaná. Chankjún Ntíaná. Nuú'yá'óhōon nda títjun k'aku Roma.

B'i ts'ín títsuya Pedro ni xi tjihin nga ts'ín xuta musu xi kich'atse

¹⁸ Jun xuta musu xi kich'atsenuu, chankjún já ntianuu kō nuú'yá'óhōon, najmi tu suba xi nda tjiyaha kō xi ma nimaaha jun xi b'a n'ekoo. B'a ní ta n'ekoo xi kjan ts'ínkonuu. ¹⁹ At'aha nda nginkun Ntíaná nga ts'ín chúkjuá jámusu kjuá'un xi tíf'ajin, ndaha tsa najmi tjihin nga kj'ujin niu kai, tunga ts'ín chúkjuáhá at'aha ja kitsjáha yjohō Ntíaná. ²⁰ Tunga tsa ch'on t'n'o kō tsa as'ai tít'sín'unnuu já ntianuu kō t'n'echjúkjuo, ¿mí ni chánkaha xi t'n'o ma? Tunga tsa nda t'n'o kō as'ai t'n'e chúkjuo kjuá'un xi títbitjájún, kuihí ni xu'bi xi nda nginkun Ntíaná.

²¹ J'ájinnuu Ntíaná nga n'oo ni xi nda kō nga n'e chúkjuo ni xi tu kjuandahá kuitjájün, xi nkú ta kits'ín Cristo nga un kikiehe ngandanuu. Y'éña chubayanuu, tu xi b'a ta n'ehenu. ²² Najmi kits'ín ngatitsun kō najmi kik'anacha. ²³ Nk'ie nga ch'on kik'ihin, najmi ch'on ts'ín kits'ínk'óya. Nk'ie nga un kikiehe, najmi b'a kitsú nga k'uasje chjí ni xi t'n'ehē. Tu sa ní aya ntsja Ntíaná y'éñaya yjohō, at'aha kui xi kixi ts'ín kjuá.

²⁴ Kui kikjin kik'anji ngatitsunná nga kis'et'a kruu. B'a kits'ín tu xi kuayáha raá ngatitsuun kō naxu n'eé nga kuintsubaá. Kō tu ngat'aha nga kin'e'uhun Cristo, kui nga kin'enkihinnuu. ²⁵ Nistjin nk'ie xi nkú joyaha chutsanka xi ngji t'axín kamo, tunga nd'ai ja kik'óyak'un ngáhanu Nda bastuu, kui xi kunnuu.

3

B'i ts'ín títsuya Pedro xi nkú ts'ín tjihin nga k'úéntuko xinkjín xuta

¹ Kō jun xi tí'minnuu jminchjín, chankjún x'innuu. B'a ts'ín ni xi n'ehenu ts'íihin nga s'ejihin Ntíaná x'innuu. Najmi ni xi chubo ts'ín nga s'ejihin x'innuu. ² Skue xi nkú ts'ín naxu títbankínkoo yjonuu kō nga títankjún Ntíaná.

³ Najmi tu tsjo n'ek'íésunk'o yjonuu, tsa nihi xi nkjún ts'ín k'úéndo ntsjanuu kō tsa nihi xi nkjún ts'ín ngjúát'o toonsine kō tsa najyun xi 'yún chjí ndyjōo.

⁴ Tu sa ní ajin animanuu kas'e kjuatsjotjín xi najmi maha feya, kui xi tsuhu

ra nga nda kas'eyanu ko najmi stinta. Kui ni xu'bi xi 'yún chjhi ra nginkun Ntiana.

⁵ Nistjin nk'ie b'a ts'in y'enda yjoho jminchjin je xi kis'e. Kui xi kama 'yún tak'un Ntiana ko incha kikienkjún x'ihin. ⁶ Xi nkúhu Sara, kui xi kint'é'éhen Abraham ko "Chá Ntiana" kitsúhu. Tsa ni xi nda n'ehenu ko najmi kuinkjún ni xi kamat'on, jun xi ntíhi Sara b'a.

⁷ Ko jun xi tí'minuú jáx'in, n'enkjínk'un sisiun xi nkú ts'in kuintsubakoo chjuúnnuú. Chankjún at'aha najmi ndjá tjiyaha xi nkúhu jun, ko at'aha jun ko kui ta ñja n'ekjáinkohoo kjuandaha Ntiana nga kuintsuba tik'un. B'a ts'in tintsabakoo tu xi najmi chumi nihi xi k'uéchjaha ra nga chubakoo Ntiana.

B'i ts'in tsakuya Pedro xi nkú ts'in tjihin nga kuintsubaá

⁸ Ko ni xi fekuhu, nda ts'in tintsabakoo xinkiu. B'i ngján chase nimohoo ko n'etj'ó xinkiu at'aha nts'o mahanu. N'e'yún tak'un xinkiu ko nimakjua katumo. ⁹ Najmi tu n'es'echjiú tsa ch'on tín'enú ko najmi tu én ch'on tsu n'ek'óyo tsa ch'on tí'minuú. Tu sa ní chubantj'ó nginkun Ntiana xi nkú títs'innuú, at'aha tu xi nda ts'ínkohonu Ntiana, kui nga kichj'ajihinnuú.

¹⁰ At'aha b'i títsu xujun éhen Ntiana:

Xi mjehe ts'íintjo nistjin xi y'a,
ko mjehe nga tsjo ts'in kj'uaaha nistjin,
kui xi kat'éch'ohó ñjai én ch'on tsu,
ko najmi tu katitju ts'a én tsank'á.

¹¹ Kats'in t'axihin yjoho kjuach'onk'uun,
ko kats'in ni xi nda.

Katangisjai kjuajyu ko kat'ejñajin.

¹² At'aha Ntiana basehe xuta xi naxu ts'in,
ko nda basínñjuhu ni xi 'mihí nga chubako,
tunga fi kontrahá ra xi ch'on ts'in.

B'i ts'in tsakuya Pedro xi nkú ts'in s'eyaná tsa kjuanima kuitjáián

¹³ ¿Yá xi ch'on ts'íinnuú tsa ngayjehe k'un n'oo ni xi nda? ¹⁴ ¡Á b'a nda tjihin ts'ajun tsa nk'ie nga tín'o ni xi naxu tjin t'ibitjáiún kjuanima! Najmi tu binkjun xuta ko najmi tu nkjún manuu. ¹⁵ Tu sa ní chankjún Cristo ajin animanuú, at'aha kui xi Nda Ntianuu maha. Ko tintsuba ndo nga kamanuu k'úinyohoo xi nguásjaiyanuu ngat'a ts'e kjuanda xi tichuyóhoo.

¹⁶ Tunga nimakjuahá n'esjo yjonuu ko chankjún jóo nga b'a n'oo. Najmi tu chumi ni chuba n'ek'anjiu yjonuu, tu xi nk'ie nga chubayanéhenuu kjuasuba kasakúhu ra xi tinchjatit'ainnuú ngat'aha xi nkú ts'in naxu t'bankínkoo yjonuu nga yjankiu Cristo. ¹⁷ Tsa ni xi kjuanima t'ibitjáiinnu, b'a katuma tsa Ntiana b'a ts'in mjehe. Tunga ngat'aha ní nga nda tín'o b'a katumanuu, najmi ngat'aha nga ch'on tín'o.

¹⁸ At'aha kui nihi xi ta j'ajin Cristo. Nkuhú niyá k'ien tu xi kits'índyajnuhu ngatitsuhun xuta. Xi naxu nginkun Ntiana un kiekehe ngandaha xi najmi naxu nginkun Ntiana. B'a kamaha tu xi ngjikohoná nginkun Ntiana. Kui xi ngat'a ts'e yjonintehe kin'ek'ien tunga ngat'a ts'ehé espirituhu kin'ek'áiyaha. ¹⁹ Ko espiritu nk'ie nga ngjik'iénimihí xi ja k'ien xi kjintuyá'yún, ²⁰ xi najmi kint'é'én nistjin nga y'ejña Noe nk'ie, kui nistjiun nga tsakúchji kjuatsentaha Ntiana nga kikuyá tsa ngjuaikj'áha ra animaha xuta nk'ie nga títs'ínnda tsutsu chánko Noe. Jin mahá xuta xi kits'ínk'ankihí ntóo nk'ie nga incha jas'en tsutsu chánko.

²¹ Ntóo y'éjña chji tíjún xi nkú ts'in kits'ínk'ankinuú ntánijuú nk'ie nga saténtáá. Tunga nk'ie nga saténtáná, n'ek'ankiná at'aha j'áiyaha Jesucristo

ngabayoo. Najmi saténtáá tsa tū xi chjuxíhin kjuachuntíhi yjonintená. B'a ní n'ená tū xi t́binchisjáíhiná nga je s'eyahaná nginkun Ntíaná. ²² Ngjinji Jesucristo nk'a ján kō t́jñat'ahá Ntíaná. Nt'é'éhēn ntítsjee, xi t́jín yaha xá kō xi batéxuma.

4

B'i ts'ín títsuya Pedro ni xi k'úéch'oojó yjoná

¹ Tū ngat'ahá nga un kikiehe Cristo nga kik'a yjoninnte, kui nga tjehe ruu yjonuu nga t́a kui niu xi k'juajin. At'ahá xutá xi ja j'ajin kjuanima, kui xi ja y'éjña ngatitsuun. ² B'a incha kits'ín tū xi nistjin xi k'ua saha najmi t́a k'úéntuhu xi nkú ts'ín nchjaha animaha. K'úéntu ní xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná. ³ Ja j'a xi nkú n'e tintsuboo nistjin nk'ie, nk'ie nga kin'o ni xi tsjohō xutá xi najmi be Ntíaná, kō kik'aintohoo yjonuu nga kin'o tū mí nihí ni, kō kin'o ni xi nchjaha animanuu, kō kama ch'iu, kō kik'ohoo kjuatsjo animanuu, kō tū nku kjuatsjohó kama mjenuu, kō kiyankjún ntia ch'onk'un xi ts'ínnda xutá.

⁴ Xutá xu'bō najmi mankjihin á najmi t́a n'ekohonu ni ch'onk'un xi tū ni xí jahá kits'ínkjas'ehe yjohō. Kui nga nd'aj ch'on ts'ín nchjayaneheuu. ⁵ Tunga t́jihin ni nga ts'ínkjas'en kuentá nginkun Ntíaná. Kui xi ja t́jindaha yjohō nga kuasehe mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xi t́jintu t́k'uun kō xi ja k'ien. ⁶ Kui kjuaha nga t́a kis'enijmíhi rá xi ja k'ien én nda tsuhu Ntíaná, tū xi k'úéntu t́k'uhun espirituhu xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná, ndaha tsa ja kichasehe xi nkú ts'ín y'entu asuntee.

B'i ts'ín tsakúya Pedro nga nda n'exákaá ni xi kitsjáná Ntíaná

⁷ Ja t́bichú tiña nistjin nga n'ekje ngayjee ni xi t́jín. Kui nga chase sinsihin ruu ni xi n'oo kō najmi tū n'ekj'áyo nga chubakoo Ntíaná. ⁸ Yún mjena nga n'etjō xinkiu, at'ahá kjuatjoo nkjin nkjún ngatitsun ts'ínndyjajnu. ⁹ N'ekjohoon xinkiu ni'yanuu kō tsjo kat'enuu nga b'a n'oo.

¹⁰ Xi nkú nga ts'ín xki kjuanda xi kin'ekjohoon nga nkúnkú, b'a ts'ín n'e chjónjihijn xinkiu kui niu. Ngandaha xinkiu katumachjén kjuandoo, at'ahá t́jihin nga nda n'e chjón nga nkúnkú kjuandaha Ntíaná xi kin'ekjas'ennuu. ¹¹ Tsa t́jín xi kuinchja, én xi t́tsjáha Ntíaná kui xi kanchja. Tsa t́jín xi kuasinko xutá, katasinko xi nkú ts'ín t́jña nga'yún xi t́tsjáha Ntíaná. B'a ts'ín ajihin ngayjee ni xi n'oo sakúhu rá kjuachánka Ntíaná. B'a kama at'ahá Jesucristo yankiu. Kui xi kas'ehe kjuachánka kō nga'yún santaha tū nkjéhe ni. B'a katuma.

B'i ts'ín tsakúya Pedro xi nkú ts'ín ndjá kuinchajían ni xi ts'e Ntíaná

¹² Tjona jun, já nts'e. Najmi tū katuma nkjúnnuu ni xi tímat'on nga ndjá t́chjut'ayák'unnuu, tsa b'a kamanuu tsa ni xi k'j'ái kui ni. ¹³ Tū sa ní tsjo kat'enuu nga t́sakút'anuu kjua'un, kjua'un xi t́a j'ajin Cristo, tū xi 'yún tse katumaha kjuatsjonuu nistjin nga kama chji kjuachánkaha Cristo. ¹⁴ Tsa ch'on tí'minuu at'ahá Cristo yankiu, já b'a nda t́jihin ts'ajun! At'ahá Espirituhu Ntíaná t́jñajinnuu, Espiritu xi t́jihin kjuachánka. ¹⁵ Tjín xi un behe at'ahá animá ts'ínk'ien, kō tsa ndyjé ts'ín, kō tsa ch'on ts'ín, kō tsa chuba tsungijihin yjohō kjuá xi t́jihin k'j'ái xutaha, tunga najmi b'ahá katuma ajinnuu. ¹⁶ Tunga tsa t́jín xi un t́behe at'ahá Cristo kits'ínkjas'ehe yjohō, najmi tū katuma subaha. Tū sa ní kats'ínsjohō Ntíaná at'ahá Cristo tjenki.

¹⁷ Ja chuba nga kuatuts'ihin rá Ntíaná nga kuasehe mí nihi xi ts'ín xutá. Xutá xi ts'e k'uahá rá. Tsa ñá kuatuts'ínkohoná, ¿nkú sa ts'íihin xi najmi t́ts'ínkjáihin én nda tsuhu Ntíaná? ¹⁸ Tsa 'ni b'anki xi naxu ts'ín, ¿yá xi behe nkú k'úé ts'e xi najmi benkjún Ntíaná kō xi t́ts'ín ngatitsun? ¹⁹ Kui b'a maha,

xi f'ajihin kjuanimá nk'ie nga Ntíaná títsjante, kats'ínkjas'en animáha aya ntsja xi kits'índaha, kui xi ma 'yún tak'aán, kò tū nkú ndahá kats'ín.

5

B'i ts'ín títsuya Pedro xi nkú ts'ín chasehe xuta ninkuhu Ntíaná

¹ An xi ndachá ajihin xuta ninku. Tunkán kikiékohona kjuanimáha xi j'ajin Cristo kò ta an xi sakút'ana kjuachánka xi s'ejña chji ndyjun nkini. Tíbankihí jácháha xuta ninku xi tjín ajinnuu. ² Chuhun chutsankaha Ntíaná xi kin'ekjas'ennuu. Chasoḥoo, tunga najmi tū chasehé ruu xi nkúhu tsa kjuá'yún tín'eheuu. Ngayje níhi k'un chasoḥo xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná. Kò ta ndaha tsa toon mjenuu, tsa kui kjuaha nga chaseheruu. Chaso níhi at'aha mjenuu nga chasoḥo xuta ninku.

³ Najmi tū ndjá n'ekoḥo xuta xi kin'ekúntanuu. Tū sa ní t'ejña chubayohoo xi nkú incha ts'ín xuta ninkuhu Ntíaná. ⁴ B'a ts'ín nk'ie nga k'uaíkúchjhi yjoho Nda bastu k'aku, n'ekjóhooon chjíhi kjuachánka xi najmi maha fe.

B'i ts'ín títsuya Pedro mí nihi xi chaseéhe nga kuintsubáá

⁵ Kò ta jun xi tí'minuu já xunkú, tíbankinuu nga chankjún jácháha xuta ninku. Ngatento b'i ngján nímakjua n'esjo yjonuu nginkun xinkiu, at'aha b'i ts'ín tjít'a:

Ntíaná fi kontraḥa xi ngak'un,
tunga tsjáhá ra kjuanda xi nímakjua tjíntuyáha.

⁶ Kui nga n'e nímakjuahanu yjonuu kinte nga'yún chánkaha Ntíaná, tū xi kui k'uasjenk'ahanuu nk'ie nga kuichú chuba. ⁷ Ntíaná n'ekjas'ohoon ngayjee ni xi kjintahannuu, at'aha kui xi kjintaha ra jun.

⁸ Chase chubayohoo ni xi n'oo kò tintsuba ndo, at'aha ndanindoo xi nda kontraḥu maha. Tsú'ba xi nkú joyaha xa xi tíb'éntsjí nga tíbangisjai xuta xi kjine. ⁹ Tankín kontroḥoo kò ndjá tinchajiun nga s'ejinnuu Ntíaná. At'aha yo nga ta kui kjuá'uhun xi títs'ín chúkua já nts'o xi tjín nga ngúsuhun asunntee.

¹⁰ Nk'ie nga ja un kabenuu chuba nistjin, Ntíaná kikjin, kui xi tsjáná ngayje tíkjá kjuanda, kui xi Cristo kits'ínchjén nga j'ájiná nga sakúná kjuachánkaha xi najmi maha feya, ts'ín nga kamo xi tjihin nga kamo, tsjá nga'yúnnuu, ndjá ts'ínkinchannuu kò najmi ta tsufi kúinchahanu. ¹¹ Kui xi tū nkjéhé ni tjihin nga'yún. B'a katuma.

B'i ts'ín kits'ínkje Pedro xujuin

¹² Silbanḥo xi nda nts'é xihin, xi kixi fiko xáha, kui xi tsasinkona nga kits'inntá xujuin. Chubahá ni xi tíbet'ánuu nga títsjaníyanuu kò tíxinya kixinuu nk'ie nga ni xi tjít'a ei, kuihí xi kjuandaha Ntíaná. Ndjá tinchajiun kjuandoo.

¹³ Títs'ínkjinuu kjuasuniña xuta ninku xi tjín ante Babilonia. Kui xi ta j'ajihin Ntíaná xi nkúhu jun. Ta títs'ínkjinuu kjuasuniña Marko, kui xi ntína xihin.

¹⁴ B'i ngján tsjo n'e súnioḥoo xinkiu.

Kas'enuu kjuajyu ngatento jun xi tintsubajihun Cristo.

Xujun xi ma joho xi kits'ínntu nda postru Pedro

B'i ts'ín kikjaniñaha Pedro xuta ninku

¹ An Simon Pedro, an nda musu síhin ko nda postruhu Jesucristo títs'inkjínnuu xujuin jun xi ja ta kin'ekjóhooon nga s'ejinnuu Ntíaná xi nkúhu jin, tu ngat'aha nga naxu kits'ín Jesucristo, kui xi Ntíaná ko kui xi ts'ínk'ankiná. Ndahankjún tjin nga s'ejinnuu.

² Kas'e nkjúnnuu kjuanda ko kjuajyu at'aha yo Ntíaná ko Jesucristo xi Nda Ntíaná maha.

B'i ts'ín tsakúya Pedro xi nkú ts'ín tjihin nga k'úentu xuta xi ts'e Ntíaná

³ Ngat'aha kjuachánkaha ko kjuandaha Ntíaná j'ájihinná. Ko tu ngat'aha nga yaá xi j'ájiná, b'a ts'ín nga'yúhun kitsjákohoná ngayjee ni xi machjénná, tu xi kuintsuba tík'uhunná ko tu xi chankjúhunná Ntíaná. ⁴ B'a ts'ín kitsjáhaná ni xi kitsúya tíjün, xi 'yún chji ko xi 'yún chánka, tu xi b'a ts'ín kuiyúhu ruu ni xi nchjaha animaha xuta, ni xi títs'ínkatsúhun asunntej, tu xi sakúhunu nga kuintsuba tík'un xi nkú ts'ín tjña tík'un Ntíaná.

⁵ Nk'ie nga ja s'ejinnuu Ntíaná n'e kjuayúhun yjonuu nga t'esún sohoo nga kixi tankínko yjonuu. Ko nga kixi tibankínko yjonuu t'esún sohoo nga mankjinnuu ni xi ts'e Ntíaná. ⁶ Ko nga mankjinnuu t'esún sohoo nga ja manuu b'ech'ó suboo yjonuu ni xi tjin asuntee. Ko nga ma b'ech'ó suboo yjonuu t'esún sohoo nga tjinnuu kjuatsenta. Ko kjuatsentoo t'esún sohoo nga tíyankjún Ntíaná. ⁷ Ko nga tíyankjún Ntíaná t'esún sohoo nga tín'etj'ó xuta ninku, at'aha kui xi já nts'o maha. Ko nga tín'etj'ó xuta ninku t'esún sohoo nga tjinnuu kjuatjo.

⁸ At'aha tsa b'a n'e kuintsuboo ko tsa tu nkú b'a n'enú, kama ndjuút'a ni xi ja yohoo Nda Ntíaná Jesucristo. Kui ni xi kuasinkonuu nga nda n'etjusun ni xi n'o ko najmi kuintsuba ts'o. ⁹ Tunga xi najmi b'a ts'ín tjintu, kui xi najmi ma chjihj. Ka ma. Títs'ínchaya nga ja tsichu ma jehe ngatitsun xi kis'ehe njstjin nk'ie.

¹⁰ Kui b'a maha, já nts'e, n'e kjuayún saha ruu yjonuu nga takúchjiu nga kjuaxi nga Ntíaná ja kinchjanuu ko j'ájinuu. At'aha tsa b'a n'e kuintsuboo, ndahachí najmi kuankiún t'axihun Ntíaná. ¹¹ B'a ts'ín k'uaunte tsjo tsjohonuu nga kuitjás'on má batéxuma sín Nda Ntíaná Jesucristo. Kui xi ts'ínk'ankiná.

B'i ts'ín títsuya Pedro mí kjuaha nga tu nkú tibakúyahá ra xuta ninku

¹² Kui nga ts'ínkj'áitsjen tehenteheuu ni xi tib'et'ánuu, ndaha tsa ja yo ko ndaha tsa ja ndjá tinchajiun ni xi naxu tjin xi ja yo. ¹³ An kjinena nga ts'ínkj'áitsjennuu niu nk'ie nga tíjñaya sa yjoninte xu'bj. ¹⁴ At'aha ja be nga chubaha ndyaha nga k'uejña yjoninte xu'bj, xi nkú ts'ín y'éjña chjina Nda Ntíaná Jesucristo. ¹⁵ Ko ts'ian nga'yún, nga nk'ie nga ja k'uejña asunntej, tu nkú n'ekjáitsjennú ni xi tíxinuu.

¹⁶ Nk'ie nga tsixínyaihj xi nkú ts'ín kj'uaí Ndantíaná Jesucristo, xi nkú ts'ín kj'uaíko nga'yún chánkaha, najmi én tsank'á xi najmi chumi ni chjihj ra kin'echjéin. Kjuachánkaha ní y'ejña chji, kui xi tunkuin tunkuin kiyahani. ¹⁷ Ntia Na'miná kitsjáha nga chankjún ko nga s'ehe kjuachánka nk'ie nga kinu'yá ntaha Ntíaná xi tu xi tjihín ra kjuachánka. B'i kitsú: "Kui xu'bj xi Ntina.

Tjona kō tsjo mana.” ¹⁸ Jjin kinu'yái nta xu'bi xi nibaha nk'a ján nk'ie nga tintsúbakoi Jesucristo tjennki xi má kama kjuánkjuún.

¹⁹ B'a ts'ín bitju naxuhu éen xi kinchja já profeta nk'ie. Nda t'n'o tsa t'basinñjuhuu éen. Kui xi nkú joyaha nd'í xi t'ib'at'ai má jyuun santa nkúhu nga kujichú ma sen nistjin xi ma ndyjuun kō niñu xi ma chji nga ta jyuun ts'ín ndzjen ajin animanuu. ²⁰ Katumankjinnuu nga ndaha nku ni xi kinchja já profeta, xi t'jít'a xujun éhen Ntíaná, najmi ma mjenaxaá xi nkú ts'ín mjená. ²¹ At'aha najmi animaha xuta nibaha ni xi kinchja já profeta. Espirituhu ní Ntíaná kits'ín nga kinchja xuta éen xi nibaha ra Ntíaná.

2

B'i ts'ín tsakúya Pedro ni xi ts'ín já maestru tsank'á xi t'jínjihin xuta ninku

¹ Ajihin xuta xi ntje judio tjeheh ra kis'e já profeta tsank'á, xi nkú nga ta ts'ín s'e ajinnuu já maestru tsank'á. Kui xi já maña xi ngakjá kuakúya ni xi ts'e Ntíaná. K'já'ni xi kuakúyanuu, kui xi ts'ínkatsúnnuu. Najmi ts'ínkie yjohō nga Nda Ntíaná xi ts'asjehin. B'a ts'ín kitsa ts'ín nibánehe ra yjohō nga n'ekje. ² Nkjin xi incha ts'ín ni xi incha ts'ín jóo, ni xi tu subahá maná. Kui ngat'aha jóo ch'on ts'ín chubayanéhe ni xi naxu t'jín. ³ Tu ngat'aha nga 'yún incha mjehe toon, kui nga k'uanachahanuu nga k'jé'anuu ni xi ts'ajun. Ngat'a ts'e jóo ja nd'ai t'jindaha ra yjohō xi ts'ínnijéhe ra. Ja t'jña nda nistjin nga n'ekje.

⁴ Nistjin nk'ie Ntíaná najmi kits'ínndyjat'aha ntítsje xi incha kits'ín ngatitsun. Ajin ngak'ien ní kikj'aník'aya. Má jyuun kingjáya'yún, t'jintu nda nga n'ekokjua. ⁵ Kō ta ndaha najmi kits'ínndyjat'aha xuta xi kis'e nú chá ján. Ntá kits'ínkjekohō xi najmi kikienkjúhun. Tunga máha Noe, kui xi y'énijmí ni xi naxu t'jín, kui xi kin'enk'anki kō yatu sa xuta.

⁶ Ta y'éjñanehe Ntíaná nga n'ekje nanki Sodoma kō nanki Gomorra. Tu nasuhú kits'ín ma naxinantóo. B'a ts'ín y'éjña nkjúhun ra xuta xi s'e askahan xi najmi skuenkjún Ntíaná. ⁷ Tunga kits'ínk'ankihí Lot, kui xi nku nda xi naxu kits'ín, xi un kiekehe nga kieke xi nkú ts'ín y'entu xuta ch'onk'un xi kitsjantehe yjohō nga kits'ín tu mí nihí ni. ⁸ At'aha nda xu'bi xi naxu kits'ín, xi y'éjñajihin xuta xu'bo, xki nistjin un nkjún kiekehe nk'ie nga kieke kō kint'é ni ch'onk'un xi kits'ín jóo. B'a kamaha at'aha je t'jyahá.

⁹ Kui b'a maha, ngayjee nij bakúchji xi nkú ts'ín Ntíaná maha b'asjenki xuta xi benkjúhun ajihin ni xi nibánehe, kō be xi nkú ts'ín kuyáko xuta xi najmi naxu ts'ín, xi t'jihin nga un skuehe nga kujichú nistjin nga chasehe mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xuta. ¹⁰ Kō 'yún un skuehe xi t'jintujín ni chuntí xi nchjaha animaha kō najmi benkjún xi t'jihin xá nk'a ján. Kui jóo xi si kō tu mí nihí ni xi incha ts'ín. Najmi tsankjún nga ch'on ts'ín nchjayane xi i nk'a ján. ¹¹ Tunga ntítsjee, ndaha tsa 'yún t'jihin nga'yún kō nga nk'a t'jen nga já xu'bo, najmi ch'on ts'ín nchjayane xi ch'onk'un xi t'jihin kjuachánka kō najmi batéjéne nginkun Ntíaná.

¹² Tunga máha já xu'bo, chuba ch'ohón ts'ín nchjane ni xi najmi mankjihin. Kui xi nkú joyaha chu. Najmi maha ts'ínnkjink'un. Chuba t'jintuhú nga ts'ín ni xi nibá suba kuihi. Kui xi xi nkúhu chu xi nuba kō n'ek'ien. Kui nga ndyjaha jóo xi nkúhu chu. ¹³ Ts'ínkjáihin ch'jhi ni ch'onk'un xi incha ts'ín. B'a tsu nga sakúhu kjuatsjo nk'ie nga t'íts'ínstjojin tu mí ni ch'onk'uhún ni nga nistjiun. Kui jóo xi nkú joyaha chuntí kō ts'ján ajinnuu. Santaha ts'ínstjojin kjuanajmindaha nk'ie nga kjinekonuu niñu.

¹⁴ Najmi ma be nda nku tachjuún. Najmi mjét'íaha nga ts'ín ngatitsun. B'anachaha xuta xi najmi ndjá t'íncha. Tu ni xí kitsa xáhá ts'ínnkjink'un nkú ts'ín sakúhu ra toon. Ni xi ts'ín, kui xi ngjuaikohō má nga ndyja. ¹⁵ Ja ngji

t'axihin ni xi naxu tjin ko ja kindyjajihin, kui nga b'a tuncha ts'ihin xi nkú kits'in nda profeta Balaam xi ntíhi Beor. Kits'in mje toon Balaam ko j'áchjí nga kits'in ni xi najmi nda. ¹⁶ Tunga kichubatiko hó ngat'aha ngatitsuhun. Búrrúhu, chu ch'á xi najmi maha nchja, ntaha xuta kik'a nga y'éch'oho Balaam nga ts'in kju'aluku xi títs'in kai.

¹⁷ Já xi t'ib'anachaha xuta, kui xi nkú joyaha ntá tixa xi najmi tjihin ntá, ninti xi tu má fikohó ra ntjo. Kui xi tjeheh ra má tu xí jyuhún. ¹⁸ Incha nchja én ngak'un ko én xi najmi tjihin sin. Bakúya nga ma n'e ni xi nchjaha xuta ko nga ma ts'in tu mí nihí ni. B'a ts'in b'anachaha ra xi as'ai kikjexihín yjoho ajihin xuta xi t'jintujín ni xi najmi b'a tjin. ¹⁹ Ndaha tsa ni xi ts'inkatsúhuhun xuta tji'yuhun, tunga chuba b'ahá incha tsu nga ts'in ndáhi xuta. Tji'yún jóo, at'aha ni xi ts'in nganana, kui xi b'é'yunná.

²⁰ Tsa ja incha tsankin t'axihín ni ch'onk'un xi tjin asuntej at'aha kin'ekjáhín Nda Ntjaná Jesucristo xi b'aszejinná, tunga tsa ta kuijnejihín ngáhaná kui niu ko n'endyjaháá, 'yún ch'onk'un ma sahá akahan. ²¹ Kui nga tu sahá ra nda tjin tsa najmi kikié jóo ni xi naxu tjin, at'aha 'yún kama ch'onk'un sa nga kikié ni xi ndoo. B'a kamaha nga ngji t'axihín kjuatéxuma je xi kik'aihi. ²² Tíbitjusunjihín jóo én xi nchja xuta: “Nañoó ta kjine ta ma ngáha ni xi bisuhu. Chinka xi as'ai mama kabinguya tím'otikjajin yjoho siu.”

3

B'i ts'in tsakúya Pedro nk'ie nga kj'uaí ts'inkokjua Nda Ntjaná Jesucristo asuntee

¹ Tjona jun, já nts'e. Xu'bi xi xi ma johó ra xujun xi títs'inkjínuu. Xujun xu'bi ko xi tjuun y'et'anuu tu xi n'ekj'áitsjehennu ni xi ja tsakuyánuu. B'a kits'ian tu xi chahanu xi nkú ts'in s'eyahanuu. ² N'ekj'áitsjohon yjonuu én xi kinchja já profeta je xi kis'e nistjin nk'ie ko kjuatéxuma xi tsakúyanuu já postru, kjuatéxumaha Jesucristo xi Nda Ntjaná maha ko kui xi ts'ink'ankiná.

³ Katumankjin sisinnuu nga nistjin xi fekuu s'e xi k'úéntujín ni ch'onk'un xi nchjaha animaha ko kuajnukie én xi ja kin'ekjóhon. ⁴ B'i incha kuitsu: “¿Á najmi tsitjusun én xi kitsúhu nga kj'uaí ngáha? B'aha ra nistjin nga k'ien ntje cháná santaha nd'ai, tu nkú b'ahá tíma asuntej xi nkú kama nk'ie nga as'ai kamandahá.”

⁵ Najmi mjehe ts'ínkj'áitsjen nga nistjin nk'ie én xi tsitjuhu ts'a Ntjaná kits'índakoho nk'a ján ko t'anankiu. Kui t'anankiu xi ajin ntánijuó nibahaha ra ko ngat'aha ntánijuó kis'ejñaha. ⁶ Ko ngat'aha ntánijua ts'í xi 'yún kits'oo kin'ekjehe t'ananki xi kis'ejña nistjin nk'ie. ⁷ Tunga máha nk'a ján ko t'ananki xi tjiña nd'ai, kui xi ta kuihi éhen Ntjaná t'ib'ejña ndaha tu xi k'úétihi. Tís'ejña nda santa nkúhu nga kuichú nistjin nga chasehe mí nihi xi kits'in nga nkúnkú xuta ko nga n'ekje xuta xi najmi kikienkjún Ntjaná.

⁸ Tunga najmi tu n'echayanú ni xu'bi, já nts'ena. Nginkun Ntjaná nku nistjin, kui xi nkú joyaha nku mij nú. Ko nku mij nú, kui xi nkú joyaha nku nistjin. ⁹ Najmi títs'ink'andaya Ntjaná nga ts'íntjusun ni xi kitsúya títjun, at'aha k'ua xi b'a maha nga títs'ink'andaya. Tíbakú nínuu kjuatsentaha Ntjaná, at'aha najmi mjehe tsa tjin xi ndyja. Mjehe nga ngatentee xuta ngjuaikj'áha ra animaha.

¹⁰ Xi nkú ts'in tu ndyjahaná nga f'ai nku nda ndyjé, b'a kama nistjin nga kj'uaí ngáha Nda Ntjaná. Kui nistjün ndyjajihínsén nk'a ján nga ni xi nkjún ts'in kjuaneyá, ko kamanantá nga kuiti ni xi kamandakoho ni xi tjin. T'anankiu ko ngayjee ni xi tjihín kuiti.

¹¹ Kui b'a maha, tsa b'a ts'in n'ekatsún ngayjee niu, ¿nkú ts'in tjihin nga kuitsuboo ni ma? Tjihin nga je kuintsuboo ko chankjún Ntíaná ¹² ko nga kamangimjenuu nga kuichú nistjin nk'ie nga ts'iín Ntíaná ni xi kitsú nga ts'iín, nistjin nk'ie nga kuiti ko n'ekje nk'a ján ko nga nd'íu ts'iínnantá ni xi tjín. ¹³ Tunga máha ñá, tichuyáá nku nk'a tsetse ko t'ananki tsetse, xi nkú ts'in kitsúya tíjún Ntíaná. Yohó má nga naxu kuintsubaá nginkun Ntíaná.

¹⁴ At'aha tichuyóhoo ni xu'bi, jántsená, kui nga tjen nga'yúhun ruu yjonuu tu xi s'ehenuu kjuajyu nginkun Ntíaná ko tu xi najmi s'ehé ajinnuu ni xi chuntí ko tsa ni xi chubayané. ¹⁵ T'ejintak'un, títakúchjiná kjuatsentaha Ntíaná tu xi títsjántehená nga k'uankiá. Ni xu'bi ja ta y'ét'anuu nda nts'ena Pablo. Kui xi xi nkú ts'in tjíña kjuankjintak'un xi kitsjáha Ntíaná, b'a ts'in yét'a. ¹⁶ Nga nkúnkú xujun xi kits'inntu ta kui ni xu'bi kinchjanijmíyaha. Tjín ni xi y'ét'a xi 'ni mankjihin xuta. Kui niu xi fiko ngakjá xuta xi najmi be sisin ni xi ts'e Ntíaná ko xi najmi ndjá tinchajin ni xi s'ejinná. Fiko ngakjá niu xi nkú ta ts'in ta fikongakjá ni xi ja ta tjít'a. B'a ts'in ta kuihi títs'ínkjihí yjoho má ndyja.

B'i ts'in kits'ínkje Pedro xujin

¹⁷ Kui b'a maha, já nts'ena, ja yo ni xu'bi. Kui nga chúhun ruu yjonuu tu xi najmi kjébéfehenuu kjuab'anachaha já ch'onk'uun, ko tu xi najmi kuankín t'axíhin ruu ni xi ndjá tinchajiun. ¹⁸ Kasájin so kjuandaha Jesucristo ko kaya so ni xi ts'e, at'aha kui xi Nda Ntíaná maha ko ts'ínk'ankiná.

¡N'ekié yjoná nga tjihin kjuachánka nd'ai ko santaha tu nkjéhé ni! B'a katuma.

Xujun xi tjun kits'ínntu nda postru Jua

B'i ts'ín tsakúya Jua yáha Éen

¹ Tíb'enijmíihí xi tū b'a ts'ín jahá tíjña santa nkúhu nga tuts'ihín ni. Kinu'yái ntaha ko tukuin kiyakohóni. Kiyai ko ntsai kin'ekohóni. Kui xi Én xi ts'ínk'íéentu tík'un xuta. ² Y'ejña tík'un ajinni ko jin kiyai. Tíbixínya kixi ni xi kiyai ko tíb'enijmíi xi tíjña tík'un sín, xi y'ejñajihín Ntía Na'miu ko xi jin kis'ejña chjini.

³ Xi kiyai ko kinu'yái, kui xi ta túb'enijmíihí ko jun, tū xi b'a ts'ín ko jun nkuhú kamakohóni. B'a ts'ín nkuhú kamangujinkaá Ntía Na'miu ko Jesucristo xi Ntíhi maha. ⁴ Tíb'et'aihi ni xu'bi tū xi k'úé tsjo tsjohonuu.

B'i ts'ín tsakúya Jua nga ni xi n'eé bakúhji tsa kis'ejinná Ntíaná

⁵ Tsakúyani Jesucristo nga Ntíaná, kui xi nd'í xi ts'ín ndzjen ko ndahachí najmi tjín má jyun ajihín. Kui xi túb'enijmíihí. ⁶ Tsa b'a kuixíaán nga Ntíaná ts'ená ko tū sa má jyuuhún tintsuba ngáá, tich'anachaá ko najmi t'n'eé ni xi naxu tjín. ⁷ Tunga tsa tintsubaá má ndzjeen xi nkú ts'ín tíjña Ntíaná má ndzjeen, b'a ts'ín nkuhú makaá xinkia ko jníhi Jesucristo xi Ntíhi Ntíaná ts'ín jená nga kjexinná ngayjee ngatitsunná.

⁸ Tsa najmi tjínná ngatitsun kuixíaán, ta náha tich'anachahaá yjoná ko najmi tíjñajinná ni xi naxu tjín. ⁹ Tsa n'ekié yjoná nga tjínná ngatitsun, ts'íinndyjat'aná ngatitsunná Ntíaná ko ts'íin jená nga kjéxinná ngayjee ni xi tjíntujínná xi najmi naxu nginkun. B'a ts'íin at'aha ja kitsjá éhen nga b'a ts'íin ko ts'ín ni xi naxu tjín. ¹⁰ Tsa najmi tjínná ngatitsun kuixíaán, tía tsank'áá Ntíaná ko najmi tíjñajin animaná éhen.

2

¹ Jun ntína, tíb'et'ánuu ni xu'bi tū xi najmi n'ehenu ngatitsun. Tunga tsa tjín xi ts'íin tjen'yún ngatitsun, tíjñaná xi kuinchjantjainá nginkun Ntía Na'miu, kui xi Jesucristo xi naxu ts'ín. ² Kui xi kitsjá yjoho xi nkúhu chje tū xi n'endyjat'ahaná ngatitsunná ná xi ja kis'ejinná. Ko najmi tū suba ngatitsunná kits'íinndyjat'a, ko ní ngatitsuhun ngayjee xuta xi tjín asuntee.

³ Tsa t'n'etjusaán ni xi y'éjña Ntíaná, b'a ts'ín yahaná nga ja yaá Ntíaná. ⁴ Tsa tjín xi: “An be” kuitsu, tunga tū sa najmi ts'íntjusuhún ngá ni xi y'éjña, kui xi nda tsank'á. Najmi tíjñajin animaha ni xi naxu tjín. ⁵ Tunga xi ts'íntjusun éhen, kjuaxi nga kui xi ts'íntjo Ntíaná xi nkú nga ts'ín tjíhin nga ts'íintjo. Nk'ie nga b'a n'e bintsubaá, b'a n'e yahaná nga tintsubajihín. ⁶ Xi tíjñajin ni xi ts'e Ntíaná kuitsu, kui xi xi nkú ts'ín y'ejña Jesucristo, b'a ts'ín tjíhin nga k'úejña.

B'i ts'ín tibatéxumaha Jua xuta ninku

⁷ Já nts'ena, ni xi tíb'et'ánuu nd'ai, najmi as'ai túb'ejñahá Ntíaná. Kjuatéxuma chá xi kin'ekjas'en nínuu santaha nga tuts'ihín ni tibat'ánuu. Kui kjuatéxuma chá xu'bi, kui éhen xi ja kinu'yó nk'ie. ⁸ Tunga xi nkú ts'ín y'ejña Jesucristo ko xi nkú ts'ín tintsuboo b'éjña chji nku ni tsetse xi y'aha ra ni xi y'éjña Ntíaná. Kui ni xi tíb'et'ánuu ei at'aha ja j'ai ts'ín ndzjen nd'í xi ndoo. Kui nga ja tífi ndyjaha má jyuun.

⁹ Xi b'a kuitsu nga má ndzjeen síjña tunga tū sa unkiehé ngá nda nts'e, kui xi má jyuun síjñajin sa. ¹⁰ Xi tjoho nda nts'e, kui xi má ndzjeen síjña tehente, má nga najmi tjín ni xi ts'íinkijnejihín ngatitsun. ¹¹ Tunga xi unkie nda nts'e, kui xi

má jyuun síjña kō yō tsú'ba kō najmi be má xi tjeheh tifi, at'aha ja kits'ínkaha má jyuun.

¹² Jun ntína, títs'inntúnū at'aha tu ngat'aha ni xi kits'ín Jesucristo kin'endyjat'ahanū ngatitsunū. ¹³ Kō jun xi tí'minū na'mi, títs'inntúnū at'aha ja yo xi tu b'a ts'ín jahá tijná santaha nga tuts'ihin ni. Kō jun xi tí'minū já asti, títs'inntúnū at'aha kin'e nganohoo ndanindoo.

¹⁴ Jun ntína, ja kuats'inntúnū at'aha ja yo Ntia Na'miu. Kō jun xi tí'minū na'mi, ja kuats'inntúnū at'aha ja yo xi tu b'a ts'ín jahá tijná santaha nga tuts'ihin ni. Kō jun xi tí'minū já asti, ja kuats'inntúnū at'aha tinnū nga'yūn kō tijnajin tehente animanū éhen Ntíaná kō at'aha ja kin'e nganohoo ndanindoo.

¹⁵ Najmi tu n'etjō asuntee kō tā ndaha ni xi tsjá asuntee. Tsa tjin xi tjoho asuntee, kui xi najmi tjoho Ntia Na'miu. ¹⁶ At'aha ngayjee ni xi tsjá asuntee najmi má tijná Ntia Na'miu nibáha ra. Asuntee ní nibáha ra. Yō nibáha ra nga nchjaha animaha xuta ni xi tjin kō nga mjehe ts'ints'e ni xi fásihin kō nga nk'a b'asje yjoho ngat'aha ni xi tihin. ¹⁷ Ja tife nistjihin asuntee kō ni xi nchjaha animaha xuta, tunga máha xi títs'ín xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná, kui xi k'úejña sín.

B'i ts'ín tsakúya Jua nga chúhuún yjoná já xi fi kontraha Jesucristo

¹⁸ Jun ntína, ja nistjin xi fekuu tintsubaá nd'ai. Ja kik'inyanū nga tihin nga kj'uaí xi nguaí kontraha xi kits'ín nibá Ntíaná, kō xi nkú kik'inū b'a ts'ín nd'ai ja tijncha f'ai nkjún já kontraha Jesucristo. Kui nga mankjihinná nga ja tinchajían nistjin xi fekuu. ¹⁹ Kui xi incha tsitjunní ei, tunga najmi já ts'ajihín ni. At'aha tsa já ts'ajin ni, najmi incha ngi t'axín ra kai. Tunga incha tsitjuhú tu xi b'a ts'ín kiya chji chjhi nga tjin xi najmi jin makonj.

²⁰ Máha jun, Jesucristo kitsjánū Espirituhu Ntíaná kō ngatentoo mankjinnū ni xi naxu tjin. ²¹ Tíb'et'á xujunū at'aha mankjinnū ni xi naxu tjin. Najmi ngat'aha tsa najmi mankjinnū, at'aha ní nga mankjinnū, kui nga táb'et'ahanū. Kō mankjinnū nga ndaha nku kjuatsank'á najmi nibáha ra ni xi naxu tjin.

²² Xi najmi ts'ínkjáihin nga Jesu xi kits'ín nibá Ntíaná, kui xi nku nda tsank'á. Kui xi nda kontraha Jesucristo, at'aha najmi ts'ínkjáihin nga Ntia Na'miná xi Ntia kō nga Jesucristo xi Ntíhi. ²³ Tu yáha ni xi najmi ts'ínkjáihin nga Jesucristo xi Ntíhi Ntíaná, kui xi tā ndaha najmi tijnajihin Ntia Na'miu. Tunga xi ts'ínkjáihin nga Jesucristo xi Ntíhi Ntíaná, kui xi tā tijnajihin Ntia Na'miu.

²⁴ Kui b'a maha, t'ejñajin tehente henu animanū én xi kinu'yó santa nkúhu nga tuts'ihin ni. Tsa s'ejñajin tehente animanū én xi kinu'yó santa nkúhu nga tuts'ihin ni, b'a ts'ín kō jun tā kuintsubajin tehentohoo Ntíu kō Ntia Na'miu. ²⁵ Nga kuintsuba ták'un síaán, kui nihi xi kitsúya títjunná Jesucristo nga tsjáná.

²⁶ Tíb'et'ánū ni xu'bi at'aha tjin xi mjehe k'uanachanū. ²⁷ Tunga máha jun, tijnajin tehentenu Espirituhu Ntíaná xi kitsjánū Jesucristo. Najmi machjéhen tsa tjin xi kuakúyanū, at'aha tā kuihi Espiritu bakúyayjenū. Ni xi naxu tjin bakúyanū, najmi ni tsank'á. Kui nga xi nkú ts'ín tsakúyahanū Espiritu, b'a n'e tintsubajin tehentehe ruu Jesucristo.

²⁸ Kui b'a maha nd'ai, ntína, tintsubajin tehentehe ruu Jesucristo, tu xi najmi jo jan kamahaná nk'ie nga kuakúchji yjoho kō najmi kama subaná nginkun nk'ie nga kj'uaí. ²⁹ Yo nga naxu ts'ín Jesucristo. Kui nga tā tihin nga chahanu nga ngayjee xuta xi ts'ín ni xi naxu, kui xi kitsjáha Ntíaná nga ntíhi kama.

3

B'i ts'ín tsakúya Jua nga ntíhi Ntíaná kits'ín maná

¹ Chasoo xi nkú ts'ín tjo ts'atíhi ñá Ntía Na'miná, nga santaha ntíhi Ntíaná 'miná. Kō kjuaxi nga ntíhi Ntíaná ñá. Kui kjuaha nga najmi behená xuta asuntee, at'aha najmi be Ntíaná. ² Jun já nts'ena, ñá xi ntíhi Ntíaná nd'ai. Kō ndaha tsa najmi kjee yaá nkú k'úentaá askahan, tunga yanáá nga b'a k'úentaá xi nkúhu Jesucristo nk'ie nga kjuaikúchji yjoho, at'aha cha sisián xi nkú tjín. ³ Kō ngatentee xi b'a ts'ín tikuyáha Jesucristo, kui xi tít'sín nga tín'e je nginkun Ntíaná. B'a tí'be xi nkú ts'ín je Jesucristo.

⁴ Tu yáha ni xi tít'sín ngatitsun, kui xi tít'bangane kjuatéxumaha Ntíaná. Nk'ie nga biyuné kjuatéxumaha Ntíaná, kui ni xi ngatitsuun. ⁵ Ja yo nga j'aikúchji yjoho Jesucristo tu xi j'aikjexíhin ngatitsunná. Ndaha nku ngatitsun najmi kis'ehe. ⁶ Kui b'a maha, ngayjee xi tíñajin tehentehe ra Jesucristo najmi ts'ín ngatitsun. Tunga ngayjee xi tít'sín ngatitsun, najmi kjee be Jesucristo kō ta ndaha najmi kjee mankjihin yáha kui.

⁷ Jun ntína, najmi tu ch'a xi k'uanachanu. Xi ts'ín ni xi naxu tjín, kui xi naxu nginkun Ntíaná xi nkú ts'ín naxu Jesucristo. ⁸ Tunga xi ts'ín ngatitsun, kui xi ndanindoo ts'ehe, at'aha ndanindoo kits'ín ngatitsun santaha nkúhu nga tuts'ihin ni. Kui kjuaha nga j'aikúchjiji yjoho Ntíhi Ntíaná, tu xi ts'ínndyja xáha ndanindoo.

⁹ Ngayjee xi Ntíaná kitsjáha nga kama ntíhi najmi nkaha ts'ín ngatitsun, at'aha kjuatik'uhun Ntíaná tíñajihin. Najmi nkaha ts'ín ngatitsun, at'aha Ntíaná kitsjáha nga kama ntíhi. ¹⁰ B'a ts'ín s'ejña chjiji yá xi ntíhi Ntíaná kō yá xi ntíhi ndanindoo. Tu yáhá ni xi najmi naxu ts'ín kō a ra najmi tjoho nts'e, kui xi najmi Ntíaná ts'ehe.

B'i ts'ín tsakúya Jua nga n'etjáá xinkía

¹¹ Nga tíhin nga b'i ngjään n'etjáá xinkía, b'a tsu én xi kinu'yó santaha nkúhu nga tuts'ihin ni. ¹² Najmi b'aha tu n'eé xi nkúhu Cain. Kui xi ndanindoo ts'ehe. Kui nga kits'ínk'iehen nda nts'e. ¿Á kits'ínk'iehen? Kits'ínk'ien at'aha naxu ni xi kits'ín nda nts'e kō máha kui, ch'on kits'ín.

¹³ Jun já nts'ena, najmi tu ma nkjúnnuu tsa ts'ín unkienuu xuta asuntee. ¹⁴ Ja yaá ñá nga tsitjujián ajihin ngabayoo kō nga kuintsuba tík'aán nginkun Ntíaná. Yaá ni xu'b'i at'aha tjoná já nts'eé. Xi najmi tíhin kjuatjo, kui xi tíñajin sa ngabayoo. ¹⁵ Ngayjee xi unkie nda nts'e, ndats'ínk'ien animahá xu'bo, kō ja yo nga nku ndats'ínk'ien animá najmi tíñajihin kjuatik'un sín.

¹⁶ Yaá ni xi 'mihí kjuatjo at'aha Jesucristo kits'ínkjas'en yjoho ngandaná. B'a ta ts'ín kō ñá tíhin nga n'ekjas'eén yjoná ngandaha já nts'eé. ¹⁷ Tsa nku ndanchiná tíbe nga ndyjat'aha nda nts'e ni xi machjéhen tunga najmi kama nimahá ra, ¿a tíñajin kjuatjoho Ntíaná animahá? ¹⁸ Jun ntína, najmi tu suba énnu xi b'a kuitsu nga tjínnuu kjuatjo nga chubo. Tu sa ní ni xi katakúchji nga tjínnuu kjuatjo n'oo.

¹⁹ Yaá nga ajihin ni xi naxu tintsubajián kō najmi jo jan maná nk'ie nga tintsubaá nginkun Ntíaná. ²⁰ Kui nga ndaha tsa animaná b'a titsu nga tjinná jé, tunga 'yuhún chánka sa Ntíaná nga animaná kō kui xi beyjená. ²¹ Jun já nts'ena, tsa najmi chumi nihi xi tít'sínnijéná animaná, najmi jo jan maná nga tincháá nginkun Ntíaná, ²² kō kui tsjáná ngayjee ni xi kúinchíhí, at'aha tín'etjusaán ni xi y'éjña kō tín'eé ni xi sasíhin.

²³ Nga n'e s'ejján Jesucristo xi Ntíhi maha kō nga b'i ngján n'etjáá xinkía xi nkú ts'ín y'éjña, kui xi kjuatéxumaha Ntíaná. ²⁴ Xi tít'síntjusun xi nkú ts'ín

y'ejña, kui xi tijnajin tehente Ntiana ko Ntiana tijnajin tehentehe xuta xu'bo. Ko ngat'aha Espiritu xi kitsjana, b'a ta n'e yahaná nga kui tijnajin tehentená.

4

B'i ts'in tsakuya Jua má xi kui Espirituhu Ntiana

¹ Jun já nts'ena, najmi tu n'e s'ejun ngatentee xi b'a kuitsunu nga Espirituhu Ntiana tít's'in nga tinchja. Tu sa ní chase sisihuun xi nkú kuitsu, tu xi b'a n'e chahanu tsa kjuaxi nga Espirituhu Ntiana tijnajihin a ra najmi. At'aha kitsejihin asuntee já profeta tsank'a. ² Xi b'a tsu nga yjoninte kik'a Jesucristo nga j'ai asuntei, kui niu xi kuakúchjinnu nga kui xi tijnajihin Espiritu xi ts'e Ntiana. ³ Ko xi najmi b'a tsu nga b'a ts'in j'ai Jesucristo, kui xi najmi tijnajihin Espirituhu Ntiana. Espiritu ch'onk'un xi ts'e ní nda kontraha Cristo tijnajihin. Ja kinu'yó nga tihin nga kj'uaí xi ngjuai kontraha xi kits'in nibá Ntiana. Kui ja tijná asuntee nd'ai.

⁴ Jun ntintintina, Ntiana ts'enuu ko ja kin'e nganohoo já profeta tsank'a xu'bo, at'aha xi tijnajinnu 'yún tjin saha nga'yún nga xi tijnajihin xuta asuntee. ⁵ Kui já xu'bo xi xuta asunte. Kui nga ni xi ts'e asuntee nchjanimiyaha ko xuta asuntee basínñuju ni xi nchja. ⁶ Tunga máha jin, Ntiana ts'eni. Xuta xi ja be Ntiana, kui xi basínñuni. Xuta xi najmi Ntiana ts'ehe, kui xi najmi basínñuni. B'a n'e chaha yá xi tijnajihin Espiritu xi tsuya ni xi naxu tjin ko yá xi tijnajihin janinda xi b'anacha.

B'i ts'in tsakuya Jua mí nihi xi y'aha kjuatjoo

⁷ Jun já nts'ena, b'i ngján n'etjáa xinkia, at'aha Ntiana nibaha ra kjuatjoo ko ngayjee xi tihin kjuatjo, kui xi kitsjaha Ntiana nga ntíhi kama ko kui xi be Ntiana. ⁸ Xi najmi tihin kjuatjo, najmi kjee be Ntiana, at'aha kjuatjoho Ntiana.

⁹ B'i ts'in tsakúchjiná kjuatjoho Ntiana. Kits'in nibá Ntí nku tutuhu asuntei, tu xi ngat'aha Ntíhi sakúhuná nga kuintsuba tík'aán. ¹⁰ ¿Mí nihi xi 'míhi kjuatjoo? Najmi tsa ná xi kin'etjáa Ntiana. Kui ní xi kits'intjoná ko kits'in nibá Ntíhi tu xi ts'inndyjat'aha ngatitsunná nk'ie nga kitsjá yoho xi nkúhu chje. Kuihi ni xu'bi xi tsakúchji kjuatjoo.

¹¹ Jun já nts'ena, tsa b'a ts'in kits'intjoná Ntiana, kui nga ko ta ná ta tihin nga b'i ngján n'etjohoná xinkia. ¹² Ndaha nku najmi kjee be nkú tjin Ntiana, tunga tsa b'i ngján n'etjáa xinkia, Ntiana tijnajin tehentená ko kjuatjoho s'ejña chji kikjin ajinná.

¹³ Yaá nga tintsubajin tehenteheé Ntiana ko nga kui tijnajin tehentená, at'aha kitsjana Espirituhu. ¹⁴ Ko jin kiya kikjin ko tibixinyakixi nga Ntía Na'miu kits'in nibá Ntíhi tu xi ts'in'ankihi xuta xi tjin asuntee. ¹⁵ Tu yáhá ni xi ts'in'kájihin nga Jesu xi Ntíhi Ntiana, kui xi tijnajin tehente Ntiana ko Ntiana tijnajin tehentehe xuta xu'bo.

¹⁶ Mankjinná ko s'ejinná nga tjoho ná Ntiana. Ntiana kui xi kjuatjo, ko xi tijnajin tehente kjuatjoo, kui xi tijnajin tehente Ntiana ko Ntiana tijnajin tehentehe xuta xu'bo. ¹⁷ B'a ts'in s'ejña chji kikjihin kjuatjoo ajinná, tu xi najmi jo jan kamahaná nistjin nk'ie nga kuasehe Ntiana mí nihi xi kits'in nga nkúnkú xuta. At'aha xi nkú ts'in y'ejña Jesucristo, b'a ts'in tintsubaá asuntei. ¹⁸ Má nga tjin kjuatjo najmi tjin kjuabinkjun. Kjuatjo xi kui kikjin, kui xi m'osje kjuabinkjuun, at'aha xi tjen kjuaha, kui xi tsankjún. Kui b'a maha, xi tsankjúhun, kui xi najmi kjee tijnajihin kjuatjo xi kui kikjin.

¹⁹ Ná tjoná Ntiana at'aha Ntiana tjun kits'intjoná. ²⁰ Tsa tjin xi: "Tjona Ntiana", kuitsu ko tu sa unkiehé ngá nda nts'e, kui xi tib'anacha. At'aha xi

najmi tjoho nda nts'e xi tíma tibase'a, ¿nkú ts'ín ts'íintjoho Ntíaná nga najmi tíbe? ²¹ Xi tjoho Ntíaná tjihin nga ta ts'íintjo nda nts'e. Kuihí kjuatéxuma xu'bi xi kin'ekjáín.

5

B'i ts'ín tsakúya Jua ni xi ts'ín xi ntíhi Ntíaná

¹ Ngayjee xi s'ejihin nga Jesu xi kits'ín nibá Ntíaná, kui xi kitsjáha Ntíaná nga ntíhi kama. Ko ngayjee xi tjoho Ntía Na'miná, kui xi ta tjoho ngayjee xi ntíhi Ntíaná. ² Nk'ie nga tjoná Ntíaná ko tín'etjusaán ni xi y'éjña, ya chji chjiá nga ta tjoná ngayjee xi ntíhi Ntíaná. ³ Nga n'etjáá Ntíaná, kui xi tsuhu ra nga n'etjusaán ni xi y'éjña. Ko najmi ch'á xi áí ni xi y'éjña Ntíaná, ⁴ at'aha ngayjee xi ja ntíhi Ntíaná ts'ín nganaha asuntee. Ko ngat'aha nga s'ejinná Jesucristo, b'a ts'ín kin'e nganaha raá asuntee. ⁵ Xi s'ejihin nga Jesu xi Ntíhi Ntíaná, kui xi ts'ín nganaha asuntee.

B'i ts'ín tsakúya Jua xi nkú ts'ín Ntíaná y'éjña chji Jesu

⁶ Ntánijua ko jní j'ai s'ejña chjihi Jesucristo. Najmi tu suba ntánijua, ntánijua ní ko jní. Ko Espirituhu Ntíaná ta tsuya kui ni, at'aha kjuaxi ni xi nchja Espiritu. ⁷ Jan maha xi b'éjña chji yáha Jesucristo: ⁸ Espirituhu Ntíaná, ntánijuo ko jní. Nkuhú b'a incha tsu nga joo.

⁹ Tsa n'ekjáíhín én xi nchja xuta nga nchjanijmíyaha nku ni, tunga yúhún chjíhi ra én xi nchja Ntíaná. Á yún chjíhi ra, at'aha Ntíaná xi kinchja nga y'éjña chji Ntíhi. ¹⁰ Xi s'ejihin Ntíhi Ntíaná, kui xi animaha tíjñajihin én xi kinchja Ntíaná nga y'éjña chji Ntíhi. Tunga xi najmi s'ejihin Ntíaná, kui xi tíbe tsank'á, at'aha najmi s'ejihin én xi kinchja Ntíaná nga y'éjña chji Ntíhi.

¹¹ Nga kitsjáná nga kuintsuba tik'un síaán ko nga Ntíhi sakújinná kjuatík'un xu'bi, kui én xu'bi xi kinchja Ntíaná. ¹² Xi tíjñajihin Ntíhi Ntíaná, kui xi tíjñaha kjuatík'uun. Tunga xi najmi tíjñajihin Ntíhi Ntíaná, kui xi najmi tíjñaha kjuatík'uun.

B'i ts'ín kits'ínkje Jua xujuin

¹³ Kuak'iet'ánuu ni xu'bi, jun xi s'ejinnuu Ntíhi Ntíaná, tu xi chahanu nga tíjñanuu kjuatík'un xu'bi ko kuintsuba tik'un síun.

¹⁴ Ma'yúnk'aán Ntíaná, at'aha yaá tsa kuintchíhí xi nkú ts'ín mjehe nga kuintchíhí, kuasínñjuná. ¹⁵ Ko xi nkú ts'ín yaá nga Ntíaná basínñjuhu tu mí níhi ni xi binchihí, b'a ta ts'ín yaá nga ja n'ekjáíhín ni xi kuakinchihí.

¹⁶ Tsa tjin xi tíbe nga ngatitsun títs'ín nda nts'e, ko tsa ngatitsun xi títs'ín najmi ngabaya tjehe ra, nk'ie nga kuintchjako Ntíaná kanchjantjai ko Ntíaná tsjá ngaha ra nda nts'e nga k'úejña tik'un. Ngatitsun xi najmi tjehe ra ngabaya tinchjanijmíyahana. At'aha tjin ngatitsun xi tjehe ra ngabaya. Najmi tbankia nga chubantjo xi ts'ín ngatitsun xu'bo. ¹⁷ Ngayjee ni xi najmi nda xi ts'ín xuta, kui xi ngatitsun, tunga tjihin ngatitsun xi najmi tjehe ra ngabaya.

¹⁸ Yaá nga xi kitsjáha Ntíaná nga kama ntíhi najmi nkaha nga ts'ín ngatitsun, at'aha Ntíhi Ntíaná kuhun xuta xu'bo ko najmi ts'ínkohó ndanindoo. ¹⁹ Ko yaá nga Ntíaná ts'éná ko nga ndanindoo batéxumaha ngayjee asuntee. ²⁰ Ko ta yaá nga j'ai Ntíhi Ntíaná ko kitsjáná kjuankjintak'un tu xi chahaná Ntía xi nku tutuu. Tintsubajihín xi nku tutuu, kui xi Jesucristo Ntíhi Ntíaná. Kuihí xi Ntía xi nku tutuu ko kui xi tsjáha nga k'úentu tik'un sín xuta.

²¹ Jun ntína, tiyú t'axíhuun ntía xi xuta ts'ínnda.

Xujun xi ma joho xi kits'ínntu nda postru Jua

B'i ts'ín kikjaniñaha Jua xuta ninku

¹ An xi ndacháha xuta ninku títs'ínkjínuu xujun jun xuta ninku xi j'ájinnuu Ntíaná, xi tjona at'aha tintsubajían ni xi naxu tjín. Kò najmi tu nku an xi tjoho jun. Kò ní ta tjoho jun ngayjee xuta xi ja mankjihin ni xi naxu tjín. ² At'aha ni xi naxu tjín tíñajin tehente animaná kò tu nku s'ejñajihinná tu nkjéhé ni.

³ Katsjánuu kjuanda kò kjuajyu kò katuma njimaha jun Ntia Na'miná kò Nda Ntíaná Jesucristo xi Ntíhi Ntia Na'miná. Kats'ints'ejihinnuu ni xi naxu tjín kò kjuatjo.

B'i ts'ín tsakúya Jua nga n'etjáá xinkia

⁴ Tsjo nkjún kamana nk'ie nga kikié k'ua xuta ts'ajun xi tíncha ts'ín ni xi naxu tjín, xi nkú ts'ín y'éjña Ntia Na'miná. ⁵ Kò nd'ai já nts'ena, títbankinuu nga b'i ngján n'etjáá xinkia. Ni xi tít'et'ánuu nd'ai, najmi as'ai tít'éjñahá Ntíaná. Xi nkú níhi nga tuts'ihin ni kin'ekjóhooon ni xu'bi. ⁶ Kjuatjo 'mihí nga n'ee ni xi y'éjña Ntíaná. ¿Mí níhi xi y'éjña nga n'ee? Nk'ie nga n'etjáá xinkia, xi nkú ts'ín kik'inyanuu nga tuts'ihin ni.

B'i ts'ín tsukúya Jua ni xi incha ts'ín já maestru tsank'á xi tjín

⁷ At'aha tjíma nkjún asuntee já tsank'á xi najmi ts'ínkjáihin nga yjoninte kik'a Jesucristo nga j'ai asuntej. Xi b'a títsu, kui xi tít'anacha kò kui xi fi kontraha xi kits'ín nibá Ntíaná. ⁸ Chuhun yjonuu tu xi najmi n'ekatsúnyahanu ni xi y'entjei ajinnuu. Tsa chuhun kui ní, n'ekjóhooon ngayjee ni xi kanénuu.

⁹ Tu yáhani xi k'úésuhun ni xi tsakúya Cristo nga najmi basinjñajin ni xi kisakúyaha, kui xi najmi be Ntíaná. Tunga xi síñajin tehente ni xi tsakúya Cristo, kui xi be Ntia Na'miu kò Ntíu. ¹⁰ Tsa tjín xi kuichúsenuu kò najmi kuakúyanuu ni xi tsakúya Cristo, najmi tu n'ekjóhooon ní'yanuu kò ta ndaha najmi tu suniñohoo. ¹¹ At'aha xi kjuániñaha, kui xi títasinko xuta xu'bo nga tífikondju xá ch'onk'uhun.

B'i ts'ín kits'ínkje Jua xujun

¹² Tjín nkjún sana ni xi xinnuu, tunga najmi mjehéna xujun k'uet'ánuu. Mjena kfíntsubek'únnuu kò kuinchjanijmíkonuu nga kuichusenuu, tu xi b'a ts'ín tu xí tsjohó k'úéhená.

¹³ Títs'ínkjínuu kjuasuniña xuta ninku xinkiu xi tjín ej xi Ntíaná ta j'ájihin.

Xujun xi ma jahan xi kits'ínntu nda postru Jua

B'i ts'ín kikjaniñaha Jua Gayo

¹ An xi ndacháha xuta ninku tít's'ínkjíhi xujun nda xinkjián Gayo. Tjo kjuaxina ji.

² Ji nda nts'ena, bankihí Ntjaná nga xi nkú ts'ín nda tísájin ni xi ts'e, b'a ta ts'ín nda kasakú niyáhi ngayjee ni xi n'ei ko nga nda nistjin xi tsjáhi nga kuintchin. ³ At'aha tsjo nkjún kamana nk'ie nga j'aisena k'ua já nts'eé nga kitsúyana ni xi kikié, nga tu nkú tjennkiní Ntjaná ko nga xi nkú ts'ín tisinjñajin ni xi yahá ra ni xi naxu tjín. ⁴ Nga nt'e nga ntína tínchajin ni xi naxu tjín, kui nihi xi 'yún tsjana kjuatsjo.

B'i ts'ín kitsúya Jua xi nkú ts'ín Gayo tsasinko xuta ninku xi j'aik'úhun

⁵ Ji ndats'ena, t'n'ei ni xi b'a tjín nk'ie nga tít's'ínkjíhi já nts'eé ko 'yún nkjún sa nda t'n'ei nga tít's'ínkjíhi xi nibáha xin nanki. ⁶ Nginkun xuta ninku kitsúya já nts'eé xu'bi xi nkú ts'ín tjohi. Ko nda n'ei tsa kuisinkoi nga ts'ínndjuú ngáha niyáha, at'aha b'a ts'ín tjíhin nga kuisinkaá xuta xi ts'ínxát'aha Ntjaná.

⁷ At'aha tjoho Jesucristo, kui nga incha tsitjuhu nankihí. Najmi incha kits'ínkjíhin ni xi ts'e xuta asunntee. ⁸ Kui b'a maha, tjíhin nga k'uauntehe raá ni'yaná já nts'eé xi nkúhu xu'bi, tu xi kuisinkohoná nga k'uénijmí ni xi naxu tjín.

B'i ts'ín kitsúya Jua xi nkú ch'on kits'ín Diotrefe

⁹ Kits'ínkjíhi nku xujun xuta ninku, tunga máha Diotrefe, tsjoho nga tu nku kuihi kuatéxumaha xuta ninku. Najmi tít's'ínkjíhin xá xi tjínni. ¹⁰ Kui kjuaha, tsa kfíhinna yo, ts'innisihí ra ni xi tít's'ín. At'aha én tsank'á tíkjesintjenneni ko ch'on ts'ín tínchjayaneni. Ko najmi tu nku ni xu'bi xi tít's'ín. Ta najmi ts'ínkjíhin já nts'eé xi bichúk'uhun. B'échjaha xi mjehe ts'ínkjíhin já nts'eé ko m'osje ajihin xuta ninku.

¹¹ Ji nda nts'ena, najmi tu n'ei ni xi ts'ín já ch'onk'uun. Ni xi ts'ín ní já xi nda ts'ín, kui xi n'ei. Xi nda tít's'ín, kui xi Ntjaná ts'ehe. Tunga xi ch'on tít's'ín, kui xi najmi kjee be Ntjaná.

B'i ts'ín kitsúya Jua nga nda tít's'ín Demetrio

¹² Ngayjee xuta tsuya nga nda tít's'ín Demetrio, ko kjuaxi kjáihin ni xi incha tsu. Ko jin ta nda chubanijmíyahani nkú nda ts'ín ndo. Ji yai nga kjuaxi ni xi chubai.

B'i ts'ín kits'ínkje Jua xujun

¹³ Tjín nkjún sana ni xi xíhin, tunga najmi mjehéna xujun k'uet'áha, ¹⁴ at'aha mjena kfínse xatíhi ko kuintchjanijmíko. ¹⁵ Kas'ehi kjuajyu. Xi tjoho ji xi tjín ei tíncha ts'ínkjíhi kjuasuniña, ko ta tjehin ichí kjuasuniñani nga nkúnkú xi tjoní xi tjín yo.

Xujun xi kits'inntu Juda

B'i ts'in kikjaniñaha Juda xuta ninku

¹ An Juda, an xi nda musu síhin Jesucristo ko nda nts'é tíxihin Santiago, títs'inkjínnyu xujun jun xi kich'ajinnnyu. Ntia Na'miná tjoho jun ko tikunnnyu Jesucristo.

² Katuma nimaha Ntiana jun ko 'yún katsjánnyu kjuajyu ko kjuatjo.

B'i ts'in tsakuya Juda ni xi ts'in ja maestru tsank'a xi tjinhin xuta ninku

³ Já nts'e, ja nd'ai mje nkjühunna nga k'uet'annyu xi nkú ts'in nkuhú ts'ankiá. Nd'ai tjihin nga túb'entúnnyu ko títbankinnyu nga n'e chúkjuo nga tinchajiun xi nkú ts'in s'ejinná, kui xi nkuhú nga kin'ekjas'eheñ ra xuta xi kikj'áts'e Ntiana.

⁴ B'a tíxian at'aha k'ua já xi jas'enjin mañannyu. Kui xi ja nd'ai tjñanehe ra ni xi kanéhe at'aha najmi nda kits'in. Najmi benkjún Ntiana jóo ko tíncha ts'inkj'óntjaiya kjuandaha Ntiana. B'a tíncha tsu nga nk'ie nga kjuandaha Ntiana tintsúbajián ma n'eé tu mí nihí ni. Ko najmi ts'inkjálhin Jesucristo xi Nda Ntiana maha ko xi batéxumaná.

⁵ Ndaha tsa ja kisakúyannyu ni xi xínnnyu, tunga mjehéna ts'inkj'áítsjennnyu. Ntiana ts'asjejin xuta xi ts'e nga kik'onsje ante Egipto ko askahan kits'inkjesun xi najmi kis'ejihin. ⁶ Ko ntítsje xi najmi kixi kits'intjusun xá xi kik'aihi nga tu y'entu masehén antehé, kui xi kjintuyá'yún sín má jyuun santa nkúhu nga n'ekokua nk'ie nga kuichú nistjin chánka nga chasehe mí nihí xi kits'in nga nkúnkú xuta.

⁷ B'a ta incha kits'in xuta xi kis'e nanki Sodoma ko nanki Gomorra ko nanki xi tjíndaihi, xi nkú nga incha kits'in ntítsjee. Incha kits'inkas'eheñ yjoho nga chuba kikjantukohó xinkjín. Najmi kikienkjún yjoho nga 'yún tse ni xi incha kits'in. Kui nga kin'e nibájeneheñ ra nd'í xi najmi maha 'meyaha. B'a ts'in kik'aihi ra kjua'un. Kui niu xi bakúyaná nkú maná nk'ie nga najmi nu'yá'éheñ Ntiana.

⁸ Ko b'a ta kamaha já xi jas'ejin mañannyu. Ngat'aha nchinihi títs'in chuntíhi yjoho nginkun Ntiana, najmi benkjún xi tjihin xá ko ch'on ts'in nchjayane xi i nk'a ján. ⁹ Najmi ma b'a n'e, ta santaha ntítsje k'aku Miguel najmi b'a kits'in. Nk'ie nga tíkjánko ndanindoó nga tíkjányaha yjonintehe Moise, najmi kama k'un tsa ta kuihi kits'ihin kjua yjoho. Tu sa ní b'i kitsú: “iNtiana kats'innijéhi ni xi tín'ei!” ¹⁰ Tunga máha já xi jas'ejin mañannyu, chuba ch'ohón ts'in nchjayane ni xi najmi mankjihin. Ko máha ni xi mankjín suba kuihi, xi chuba ts'inkjálhin ra xi nkú joyaha chu nga najmi ts'innkjink'un, kui ngat'aha ni xu'b'i títs'inkatsúhun yjoho.

¹¹ ¡Nima rú ts'ihin jóo! Ngakjá tjíma xi nkú ts'in ngakjá kikjatsú'ba Cain. At'aha 'yún mjehe toon, kui nga títs'inndyjajihin ra yjoho xi nkúhu nda profeta Balaam. Ko at'aha incha fi kontraha xi tjihin xá, kui nga kuayáha xi nkúhu Kore.

¹² Nk'ie nga ajihin kjuatjoho Nda Ntiana ma ñjakúko xinkiu, ta bichú jóo yo, tunga najmi kjehén ra niyá nga k'úéntujínnnyu jóo. Chuba kjinehé ko 'bi nga najmi chumi nihí xi nusihin. Xi nkú joyaha nintj xi najmi tjihin ts'í jóo, xi tu má xi tjeheñ ni fikohó ntjo. Ko xi nkú joyaha yá tu xi najmi bjaha tu nga nistjihin, xi nkúhu yá xi kjamaha kjin kichjuyanji, yá xi tu xí jahá k'ien. ¹³ Xi nkú ts'in baténdzjo xúhu t'éheñ ntáchak'uun nga 'yún, b'a ts'in bakúchji jóo ni ch'onk'un xi ts'in, ni xi tjihin nga kama subaha kai. Kui xi nkú joyaha niñu xi kindyjajihin niyáha. Kui xi tjeñ síhin má jyuun.

¹⁴ Kits'ínkjó Ntíaná jóo nk'ie nga kits'ínkinchja Enoc. Enoc kui xi kama ntje xi ma yatuhu ra Adan. B'i kitsú: "An kieke nga j'aiko Ntíaná nkjin nkjún mii ntítsjehe, ¹⁵ tu xi kuasehe ra mí ni xi nda kits'ín kó mí ni xi najmi nda kits'ín ngayjee xuta kó tu xi xi najmi benkjúhun Ntíaná k'uéjñanehe ra mí nihi xi tjehe. B'a n'ehé tu ngat'aha ngayjee ni ch'onk'un xi incha kits'ín kó tu ngat'aha ni ngayjee én ch'on tsu xi incha kitsúhu Ntíaná."

¹⁶ Najmi tjín ni xi sasihín já xu'bi. Tu mí nihí ni xi b'a ts'ínkó. Nkuhú ni xi nchjaha animaha, kui xi bangisjai. Nk'a b'asje yjohó nga nchja, kó tu xi sakúhu ra ni xi incha mjehe, nda nchjajane k'ua xuta.

B'i ts'ín kitsjányáha Juda xuta ninku

¹⁷ Tunga jun já nts'ena, n'ekj'áitsjon én xi kitsúya tíjún já postruhu Nda Ntíaná Jesucristo. ¹⁸ B'a kitsúnú: "Nístjin xi fekuu s'e xuta xi kuajnikie ni xi ts'e Ntíaná kó k'úéntujín ni ch'onk'un xi incha fásihín." ¹⁹ Kui xutaha xi bakjánya xuta ninku, xi ts'ín ni ch'onk'un xi nchjaha animaha. Najmi tíñajihín Espirituhu Ntíaná.

²⁰ Tunga máha jun, já nts'ena, ndjá tinchajiun xi nkú ts'ín s'ejinnú, kui xi tu xí naxuhú nginkun Ntíaná. Kó xi nkú ts'ín tsjányánu Espirituhu Ntíaná, b'a ts'ín chubakoo Ntíaná. ²¹ Katjindjukonuu kjuatjohó Ntíaná nga chúyohóo nístjin nga Nda Ntíaná Jesucristo ts'íink'íéntu t'ík'unkó sínná kjuanima tak'uhun.

²² Katuma nimanuu xi jo jan tímaha. ²³ N'esjejiun ajin nd'íu xi yó tjíntujín. Xi machjéhen nga kama nimanuu, katuma nimanuu. Tunga chúhún ruu yjonuu nga b'a n'ó, tu xi najmi ts'íinkatsúhunnú ni ch'onk'un xi kits'ín.

B'i ts'ín kits'intsjohó Juda Ntíaná

²⁴ Ntíaná tjíhín nga'yún nga kúnnú tu xi najmi kuankín t'axíhín ruu ni xi ts'e, kó ts'íín nga najmi chumi nihi xi chjuntí s'enú kó tsjánú kjuatsjo chánka tu xi kuinchahanu nginkun nístjin nk'ie nga kuakúchji kjuachánkaha. ²⁵ Nku tutuhú kui xi Ntíaná xi ts'ínk'ankiná. Kui xi kan'etsjohó, kayaha nga chánka kó nga kui xi batéxuma, kó nga kui xi tjíhín nga'yún, tu ngat'aha Nda Ntíaná Jesucristo. B'a kama kó tu nkjéhé ni nga b'a tíma. B'a katuma.

Xujun xi tjit'a ni xi y'ejña chji Jesucristo nga kama

B'i ts'in b'aha ra xujun

¹ Jesucristo y'ejña chji ni xi tjit'a xujun xu'bi. Ntjaná kits'ínkjas'ehen tu xi kui kuéjña chjihí ra xuta xi ts'e ni xi tjihin nga kama xatí. Kits'ín nibá ntítsjehe tu xi kuakúchjihí ra ni Jua, kui xi nda musuhu. ² Ei títsuya Jua ni xi kama chjihí, kui niu xi éhen Ntjaná ko ni xi kitsúya Jesucristo.

³ ¡Á b'a nda tjihin ts'e xi ts'ínyaha én xu'bi xi kits'ín nibá Ntjaná, ko á b'a nda tjihin ts'e xi basínñuju ra ko ts'ínsihin ra ni xi tjit'aha ei, at'aha ja tífi tiña nistjiun!

B'i ts'in kits'ínkjihí Jua kjuasuniña xuta ninku

⁴ An Jua títs'ínkjinuu xujun, ninku yatu xi tintsuboo ante Asia. Katsjánuu kjuanda ko kjuajyu Ntjaná xi tijná, y'ejña ko kj'uaí. Katsjánuu kjuanda ko kjuajyu espiritu xi yatu incha maha xi tjin nginkun má b'ejña Ntjaná nga batéxuma. ⁵ Katsjánuu kjuanda ko kjuajyu Jesucristo xi títsuya ni xi ts'e Ntjaná. Kui xi tjun j'áyahá ajihin xuta k'ien ko batéxumaha já rej xi tjin asuntee. Kui xi tjoho ñá ko tsaténdzjo jníhi nga kits'ínkjejnú ngatitsunná. ⁶ Kits'ín maná xuta xi ts'e tu xi kuatexumahaná ko n'etsjoojó Ntjaha ko Na'mihí xi nkúhu já na'mi xi ts'e. ¡Kas'ehe kjuachánka ko katatéxuma santaha tu nkjéhe ni! B'a katuma.

⁷ ¡Chasoo, kui xi nibájin nintju! Ngayjee xuta skuehe, santaha ko já xi kik'énjinkihí kicha. Kjintá nkjún ngayjee xuta naxinantá xi tjin asuntee nk'ie nga skuehe. Johon, b'a katuma.

⁸ “An xi xi tjuhun ko xi fekuhu”, títsu Ntjaná xi tjihin nga'yún, xi tijná, y'ejña ko kj'uaí.

B'i ts'in tsakúchji yjoho Jesu

⁹ An nda nts'o Jua ta tí'ajian kju'aun xi tijncha bitjajúun. Jun ko an Ntjaná tibatéxumaná. Jun ko an t'n'e chúkjuá kjuanima nga nkuhú makaá Jesu. Tsátejñanijé xjo xi 'mi Patmo at'aha y'enijmía éhen Ntjaná ko kits'ínkié yjona nga Jesu tjennkia. ¹⁰ Nku tuminku j'aijina Espirituhu Ntjaná ko astán kint'e nga nibaha nku nta xi tu xi yúhún jane, xi nkú joyaha nku tjio. ¹¹ B'a kitsúna:

—T'et'a xujun ni xi chai ko n'ekjihí ninku yatu xi tjin ante Asia, ninku xi tijná nanki Efeso, xi tijná nanki Esmirna, xi tijná nanki Pergamo, xi tijná nanki Tiatira, xi tijná nanki Sardí, xi tijná nanki Filadelfia, ko xi tijná nanki Laodicea.

¹² As'ai kits'ínk'ótjiya tu xi skuehena yá xi tinchjakona. Nk'ie nga kits'ínk'ótjiya, kikie yatu ni toonsine xi s'entusún nd'í xi ts'ín ndzjen. ¹³ Ajihin nd'í xi ts'ín ndzjeen kikie xi b'a tjin Ntíhi Ndax'jun tjin. Nku najyun ndju yja xi bichú santaha tsuku ko nku ni toonsine tjíkjá 'mehe. ¹⁴ Taba ntsjaha xi nkú joyaha ntsjaha chutsanká ko xi nkú joyaha nch'án. B'a k'un tunkun xi nkú joyaha nd'í.

¹⁵ Tíbat'ai tsuku xi nkú joyaha kicha sine bronçe xi kin'e'na nga kin'echuhun. Tu xi yún ntaha, xi nkú joyaha xi nkú ts'ín faneya ntáje nga yún xu. ¹⁶ Ntsja kixi tjit'aha yatu niñu ko ts'a tsitjuhu nku kicha ndju ntsí xi yjo nga jo ngaba. B'a tjin anjín xi nkú joyaha ts'íu nga yún bat'ai.

¹⁷ Nk'ie nga kikie, jáikijne kinte tsuku ko b'a kama xi tsaya kama. Tunga jánehéna ntsja kixi ko b'i kitsúna:

—Najmi tu binkjuin. An xi tjuhun ko xi fekuhu ¹⁸ ko xi tijnã tik'un. Tsaya tunga nd'ai tijnã tik'an tu nkjéhé ni. An tijnãana yubihî ngabayoo ko antehe xuta k'ien. ¹⁹ T'et'ai ni xi kuayai, ni xi tîma nd'ai ko ni xi kama askahan. ²⁰ B'i tsuhu ra ni xi tijnã 'ma xi kuayai, niñu xi yatu xi kuayai ntsa kixiã ko ni toonsine yatu xi s'entusún nd'í xi ts'ín ndzjeen. Niñu xi yatu, kui xi ntítsje xi basehe ninku xi yatu. Ko ni xi s'entusún nd'í xi ts'ín ndzjen xi yatu, kui xi ninku xi yatu.

2

B'i tsu én xi kits'ínkjihî Jesucristo ninku xi tijnã nanki Efeso

¹ B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúihî ntítsjehe xuta ninku Efeso: “B'i títso xi tjit'aha niñu xi yatu ntsja kixi, xi tsú'bajin kamasehen ni toonsine xi yatu xi s'entusún nd'í xi ts'ín ndzjeen: ² Be ni xi tîn'ei, xi nkú ts'ín tîb'enki kjuanimã xá xi tîn'ei ko xi nkú ts'ín tîn'e chúkjuai. Be nk'ie nga najmi sasíhin ni xi incha ts'ín já ch'onk'uun. Kichjut'ayák'uin já xi já postru tîncha ts'ín ma maña yjoho ko kiyai nga já tsank'á niu, nga najmi já postru. ³ Tîn'etsentai kjuanimã xi tîbitjajîn ko tîn'e chúkjuai kjuanimã xi tísakúhi ngat'ana. Najmi tífehe tak'uin.

⁴ Tunga najmi tísasíhinna ngat'a ts'i nga najmi ta tjihin ri kjuatjo xi kis'ejñahi nga tjuhun. ⁵ Kui nga n'ekj'áitsjehenni ni xi ja kin'e t'axín. T'inchj'aha ri animahi ko n'e ngáhani xi nkú kin'ei nga tjuhun. At'aha tsa najmi b'a n'ei, kjúáisehe ko kjexián ni xi síjñasun nd'í xi ts'ín ndzjen xi ts'i má nga tijnã. B'a ts'ian tsa najmi k'úinchj'aha ri animahi.

⁶ Nda tjin nga najmi sasíhin já nicolaita. An ta najmi sasínna jóo.

⁷ 'ixi tjen tjabaxínju katasínju ni xi títsohu Espiritu xuta ninku! Xi ts'ín ngana, kui xi tsjaha nga kjine tuhu yá xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta, xi síjña ndjiojmihî Ntjaná.”

B'i tsu én xi kits'ínkjihî Jesucristo ninku xi tijnã nanki Esmirna

⁸ B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúihî ntítsjehe xuta ninku Esmirna: “B'i títso xi tjuun ko xi fekuu, xi k'ien ko xi tijnã tik'un ngáha: ⁹ Be nga týai kjua'un ko nga x'ain, tunga nk'ie nga basehe, nchiná ni. Be nga tinchjatit'aihin xuta xi ntje judio tîncha ts'ín ma maña yjoho. Najmi xuta judio niu. Xuta xi yjanki níhî ndanindoo niu. ¹⁰ Najmi tu binkjuin kjuanimã xi kuitjanki. At'aha k'ua xuta xi ts'ajun ts'ínkjias'en nubayá ndanindoo tu xi chjút'ayák'uhunnuu. Te nistjin tjihin nga sakúnuu kjua'un. Ndjá tisinjñai ndaha tsa tjihin nga kuayái, ko an tsjaha corona xi k'uaihî xuta xi k'úentu tík'uun.

¹¹ 'ixi tjen tjabaxínju katasínju ni xi títsohu Espiritu xuta ninku! Xi ts'ín ngana, kui xi najmi ta skujehe ngabaya xi ma jóo.”

B'i tsu én xi kits'ínkjihî Jesucristo ninku xi tijnã nanki Pergamo

¹² B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúihî ntítsjehe xuta ninku Pergamo: “B'i títso xi tijnã kicha ndju ntsí xi yjo nga jo ngaba: ¹³ Be ni xi tîn'ei ko nga má tijnã ndanindoo nga tibatéxuma tinchin. Tu nkú kixihî tisinjñai ko tu nkú tís'ejihín ri an, b'aha ra nistjin nga kin'ek'ien nda musuna Antipa xi y'énijmína. Kin'ek'ien ajinnuu má nga tijnã ndanindoo.

¹⁴ Tunga tjihín ni xi najmi tísasínna xi tîn'ei. At'aha tjíntujihín k'ua xi tîncha ts'ín ni xi tsakúya nda profeta Balaam. Kui tsinchá'a nda rej Balac xi nkú ts'ín kama ts'ínkjinejihín ngatitsun xuta xi ntje Israel tjehe ra, tu xi incha kjinehe chje xi kik'aihî ra ntia xi ts'ínndaha ntsja xuta ko tu xi chuba incha kjúántukoho xinkjín. ¹⁵ Ko ta tjíntujihín k'ua xi tîncha tít'sín sa ni xi bakúya já nicolaita. ¹⁶ Kui b'a maha, t'inchj'aha ri animahi. Tsa najmi b'a n'ei, kjúáise xatíhi ko kicha xi tîbitjuhu tsu'bã kjankohona xuta xi b'a tîncha ts'ín.

17 'Xi tjen tjabaxínñju katasínñju ni xi títsuhu Espiritu xuta ninku! Xi ts'ín ngana, kui xi tsjaha nga kjine manaa xi tijná 'ma, ko ta tsjaha nku ndjio taba má nga tjit'a nku j'áin tsetse xi najmi ch'a be. Tu nkuhú xi ts'ínkjáihin, kui xi skue.”

B'i tsu én xi kits'ínkjihí Jesucristo ninku xi tijná nanki Tiatira

18 'B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúihí ntítsjehe xuta ninku Tiatira: “B'i títsu Ntíhí Ntíaná, xi b'a k'un tunkun xi nkú joyaha nd'í ko tsuku xi nkú joyaha kicha sine bronçe xi kin'e'na nga kin'echuhun: 19 Be ni xi t'n'ei, nga tjohi ko s'ejihin an, nga t'n'exát'aní ko xi nkú n'e t'n'e chúkjuai. Be nga 'yún t'n'exá sai nd'ai nk'ie nga tuts'ihin ni.

20 'Tunga kuihí ni xu'bi xi najmi tísasínna nga t'n'ei. Tí'bainteihí na Jezabel xi na profeta títs'ín ma maña yjoho. Tíbakúyaha ko t'ibanachaha xuta xi ts'an, tu xi chuba incha kjúántukohó xinkjín ko incha kjine chje xi kik'aihi ntia xi ts'índaha ntsja xuta. 21 Kitsjantéhe no nga ngjuaikj'áha ra animaha tunga tu nkú mjehé ra chuba kjúántukohó já. 22 Kui nga nku ch'in ts'in nibánehe no ko chánka kjuanima xi tsjaha já xi fantukoho, tsa najmi incha ngjuaikj'áha ra animaha nga incha k'uéntu ni xi tsakúyaha no. 23 Ts'ink'ién ntíhí no. B'a ts'ín skuehe ngayjee xuta ninku nga be xi nkú ts'ín tjíntuyá kjuankjintak'uhun xuta ko animaha ko nga tsjanuu nga nkúnkú chj'ihí ni xi kin'o.

24 'Máha jun xi tintsuoo Tiatira xi najmi t'n'o ni xi t'bakúya no ko najmi tsinchiyó ni xi tsu xuta nga t'ihin ndanindoo, ni xi tjíntu'má, b'a tixinnuu nga najmi ta tsjahanuu kj'ai ch'á. 25 Tunga chuhún ruu ni xi tijnanuu santa nkúhu nga kjúái ngáhana.

26 'Xi ts'ín ngana ko tu nku ngjuaindjukohó xá xi mjena nga ts'ín, kui xi tsja xaha nga kuatéxumaha nanki xi tjin asuntee xi nkú ts'ín kitsjá xána Na'mina. 27 Ndjá kuatéxumaha xuta. B'a kamaha xuta xi nkú maha nku ndjii nga kicha bich'onnehe. 28 Xi ts'ín ngana, kui xi tsjaha niñu xi bat'ai nga ja tífi ma sen.

29 'Xi tjen tjabaxínñju katasínñju ni xi títsuhu Espiritu xuta ninku!”

3

B'i tsu én xi kits'ínkjihí Jesucristo ninku xi tijná nanki Sardí

1 'B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúihí ntítsjehe xuta ninku Sardí: “B'i títsu xi tijnaha espiritu yatu xi ts'e Ntíaná ko niñu xi yatuu: Be ni xi t'n'ei. B'a incha tsu xuta nga tinchun t'k'uin, tunga nk'ie nga basehe ja tsyai. 2 Tinchin ndai ko tjen nga'yihin yjohi kintehe ni nga kuayá kjin. At'aha tibe nga najmi kixi tí'mikoí xáhi nginkun Ntíaná.

3 'Kui nga n'ekj'áítsjehen ri yjohi ko tsjénki ni xi kik'aihi ko kinu'yái, ko t'inchj'aha ri animahi. Tsa najmi kunchinndai, kjúaisehe xi nkú joyaha nku nda ndyjé ko najmi chai mí chubaha nga kjúaisehe. 4 Tunga tjíntujíhín ri nanki Sardí k'ua xuta xi najmi incha kits'ín chuntí najyuhun. Kui xi k'úemakona nga ngjua najyun taba, at'aha kui xi incha tjeheh ra nga k'úemakona.

5 'Xi ts'ín ngana, kui xi n'engja najyun taba ko najmi ts'in ndyjájna j'áihín xujun má nga tjíntut'á j'áihín xuta xi k'uéntu t'k'un. Tu sa ní ts'ínkié yjona nga be xuta xu'bo nginkun Na'mina ko nginkun ntítsjehe.

6 'Xi tjen tjabaxínñju katasínñju ni xi títsuhu Espiritu xuta ninku!”

B'i tsu én xi kits'ínkjihí Jesucristo ninku xi tijná nanki Filadelfía

7 'B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúihí ntítsjehe xuta ninku Filadelfía: “B'i títsu xi tsje ko naxu ni xi tsu, xi tijnaha yubihí nda rei David, xi kjex'á ko najmi ch'a maha b'échja, xi b'échja ko najmi ch'a maha kjex'á: 8 Be ni xi t'n'ei. Chasei. Nginkuin

tjentixana nku ankjua xi najmi ch'a maha b'échja. Be nga najmi 'yún tjíhin nga'yún, tunga t'n'etjusunni éna ko t'n'ekie yjohi nga yaní. ⁹ Nd'ai ni xi ts'ihin xuta sinagogaha ndanindoo, xuta tsank'á xi ntje judio tjehen ra ts'in ma maña yjoho, ts'in kjuayúhún ra nga incha ngjuaisinkunch'int'ahi tu xi b'a ts'in incha skuehe nga tjona ji.

¹⁰ 'Kich'atjói éna nga kin'e chúkjuai. Kui nga an ts'inkj'a t'axíhin ra kjuanima xi k'juai nistjin nga chjút'ayák'un ngayjee xuta xi tjin asuntee, kjuanima xi k'juai nga ngúsuhún asuntee. ¹¹ Kjúái xatía. Ndjá tisinjnain ni xi tjíahi, tu xi najmi ch'a kjé'aha ri corona xi ts'i.

¹² 'Xi ts'ín ngana, kui xi ts'in ma yásjaihi ninkuhu Ntiana. Ndahachí najmi ta kuitjunkihi yo. Ko k'uet'áha j'áihin Ntiana ko j'áihin naxinantáha Ntiana, kui xi nanki Jerusalem tsetse xi Ntiana ts'ín nibájehen ndjiojmi ján. Ko ta k'uet'áha j'áin tsetsena.

¹³ 'Xi tjen tjabaxínju katasínju ni xi títshu Espiritu xuta ninku!"

B'i tsu én xi kits'ínkiji Jesucristo ninku xi tjíña nanki Laodicea

¹⁴ 'B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúhi ntútsjehe xuta ninku Laodicea: "B'i títshu xi 'mi Xi Naxu, xi ma n'e s'ejihín ni xi tsuya ko xi naxu ni xi tsu, xi kits'ínndako Ntiana ni xi tjin: ¹⁵ Be ni xi t'n'ei. Ji xi nkú joyaha ntánijua xi ndaha najmi nch'án ko ta ndaha najmi sje. 'Tsa tu nch'áhan mahani kai, ko tsa tu sje mahani kai! ¹⁶ Tunga suk'ienni. Najmi nch'áin ko ta ndaha najmi sjei. Kui nga kuatetéhera. ¹⁷ At'aha: An xi nchiná. Nda ts'ín tijná. Najmi chumi nihi xi ndyjat'ana, tibixín. Tunga najmi tímankjihín ri nga najmi tjíhin kjuatsjo, ko nga najmi chumi ni chjíhi ra ji, ko nga x'ain ko kai ko kisusti.

¹⁸ 'Kui nga b'a tíxihin ra nga ch'atseheni ni xi tjinna. Ch'atsei toonsine xi 'yún nda, tu xi kama nchináhani. Ch'atsei najyun taba xi kamandyjai tu xi k'úe'mahani yjoninte kistihí xi títsháhi kjuasuba. Ch'atsei ntánki xi ts'ínkijihí tunku ni xi chahani.

¹⁹ 'Ngayjee xi tjona, kui xi si nchjaka ko tsjan'yáha. Kui nga tjen nga'yúhún ri yjohi ko t'inch'áha ri animahi. ²⁰ Chasei. An síijná asti ankjuo nga títshinkjane. Tsa tjin xi kuint'é ntana ko kjéx'á ankjuo, an kjuas'en má tijná ko an k'ínéka nichine ko kui k'ínékona.

²¹ 'Xi ts'ín ngana, kui xi tsjantéhe nga k'úejnat'akona má nga batexuma xi nkú ts'ín an ja kits'in ngana ko tijnat'aka Na'mina má nga batexuma.

²² 'Xi tjen tjabaxínju katasínju ni xi títshu Espiritu xuta ninku!"

4

B'i ts'ín tsakuchjíhi Jua xi nkú ts'ín kin'etsjoho Ntiana ndjiojmi ján

¹ Askahan nga ja j'a ni xu'bi, as'ai tsase ko kieke nku ankjua xi tjentixa nk'a ján. Ko nta xi tjun kint'e, xi b'a ts'ín nu'yá xi nkú joyaha nga fane tjio, kui xi b'a kitsúna:

—Nibánji ei. Kuakuchjíhi ni xi tjíhin nga kama.

² Ta kuihi chubo j'aijinna Espiritu ko kieke ndjiojmi ján xi kab'ejña nga tibatéxuma. ³ Sénistjihín xi kab'ejña yo, kui xi b'a tjin xi nkú joyaha ndjio tsjo k'un jaspe ko ndjio tsjo k'un kornalina. Ko sínkjántjaihi má kab'ejña nku yejña xi tibat'ai xi nkú joyaha ndjio tsjo k'un esmeralda. ⁴ Ko andaihi má kab'ejña kieke sa kan nju jáchá xi ta incha kab'entu, xi incha yja najyun taba ko corona toonsine tjintu'áha.

⁵ Má kab'ejña xi tibatéxumo tsitju nd'ich'on ko nta xi xaáhan kinu'yá ko janeya ch'on. Ko ankjin xi tibatéxumo títi yatu nd'í s'ekuyá. Kui xi tsuhu ra espiritu xi yatuhu Ntiana. ⁶ Ko ankjin má kab'ejña xi tibatéxumo ta k'ijná nku ni xi b'a tjin xi nkúhu ntáchak'un xi 'na xi nkúhu chutsín.

Andaihi má kab'ejña xi tibatéxumoo tjíntu ñju xi tjíntu tík'un, xi kitsejnúhu ra tunkun ankjín ko astun. ⁷ Xi tjuun b'a tjin xi nkúhu xa. Xi ma joho b'a tjin xi nkúhu turu. Xi ma jahan b'a tjin ankjín xi nkúhu xuta. Ko xi ma ñjuhu b'a tjin xi nkúhu ja xi tífi tjen.

⁸ Nga nkúnkú xi ñju tjíntu tík'uun jun maha tsjankaha. Kitsejnúhu ra tunkun kintehe ko asunnk'aha. Tu nku nga tjincha sehé nistjin nistjen nga b'a tjincha tsu:

Ntjaná xi tsje, Ntjaná xi tsje, Ntjaná xi tsje.

Ntjaná xi tjihin nga'yún.

Kui xi y'ejña, tijná ko kj'uaí.

⁹ Xi ñju tjíntu tík'uun tjincha ts'ínkie yjoho nga chánka xi tibatéxumoo, kui xi tijná tík'un tu nkjéhé ni. Tjincha benkjún ko tjincha tsjáha máb'achjihí. Ko nk'ie nga b'a tjincha ts'ín xi ñjuu, ¹⁰ jáchá xi kan ñjuu tjincha basinkúnch'int'aha nga títs'int'sjoho xi tibatéxumoo, xi tijná tík'un tu nkjéhé ni. Tjincha b'entu corona ha nginkun nga b'i tjincha tsu:

¹¹ Ji Ntia xi Ntiani, ji xi tjehe ri nga chankjúhin

ko nga s'ehi kjuachánka ko nga'yún.

At'aha ji kin'endai ngayjee ni xi tjin.

Kama mjehi, kui nga tjihin ko kamandaha.

5

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nga Chutsanko tsakj'á xujun xi najmi ch'a maha bakj'á

¹ As'ai kieke nku xujun, kui xi ntsja kixi y'aha xi tibatéxumoo. Kui xujun xi kin'entú nga jo ngabaha, ko tjíchjanekoho ra yatu sello. ² Kieke nku ntítsje xi 'yún tjihin nga'yún, kui xi 'yún tinchja nga b'i títsu:

—¿Yá xi tjehe ra nga kjéntiya sello xi tjíchjanekoho xujun ko kjéxínka?

³ Tunga ndahá nku xi tjin ndjiojmi ján ko ndaha nku xi tjin asuntee ko ndaha nku xi tjin kintehe t'anankiu najmi kamaha kikjéxínka xujun, ko ta ndaha najmi kamaha tsa tu tsasehe ni xi tjit'a. ⁴ Tu xi kikjintaná nga najmi ch'a kamaha kikjéxínka xujun ko ta ndaha tsa tsasehe ni xi tjit'a.

⁵ As'ai b'a kitsúna nku ndachá xi kan ñjuu:

—Najmi tu ch'í. Chasei. Xa xi y'aha ra ntjehe Juda, xi ntjehe David y'aha ra, kui xi kits'ín ngana ko kamaha kjéntiya sello yatu xi tjíchjanekoho xujun ko kjéxínka.

⁶ As'ai ankjín xi tibatéxumoo ko kamasehen xi ñju xi tjíntu tík'uun ko kamasehen jáchá xi kan ñjuu kieke nku Chutsanka xi sijná yo, xi b'a tjin xi nkúhu tsa ja kin'ek'ien. Yatu ndjia tjihin ko yatu tunkun. Kui xi tsuhu ra espíritu xi yatuhu Ntjaná xi kin'e nibá ngayjee asuntee. ⁷ Ngjikj'á Chutsanko xujun xi kjiya ntsja kixi xi tibatéxumoo.

⁸ Nk'ie nga jakj'á xujun Chutsanko, as'ai xi ñju xi tjíntu tík'uun ko jáchá xi kan ñjuu incha tsasinkúnch'int'aha. Nga nkúnkú incha y'a najní arpa ko tasa toonsine xi kitsehe ni xi sinje. Kui niu xi bakúchji ni xi nchja xuta jehe Ntjaná nk'ie nga nchjako Ntjaná.

⁹ As'ai incha kise soon tsetse xu'bi:

Ji xi tjehe ri nga chjúbéi xujun ko nga chjúntiyai selloho,

at'aha ji xi tsayai nga kin'e mahi chje.

Jnihí kich'atsehe ri Ntjaná

ngayjee tijká xuta xi tjin,

xi kj'ai kj'ai én nchja,

xi nibá tu má antehé ni,

ko xuta naxinantá xi tjín.

¹⁰ Kui xi kin'e mai nku naxinantá xi tibatexumaihi, kin'e mai já na'mi xi ts'ínts johō Ntíaná.

Incha kuatexumaha asuntee.

¹¹ As'ai tsase ko kint'e ntaha nkjin nkjún ntítsje xi tínchat'a andaihi xi tibatexumoo ko andaihi xi ñju xi tjíntu tík'uun ko jáchá xi kan ñjuu. Tu ni xí 'yúhún nkjin incha maha. ¹² 'Yún incha tínchja nga b'í tíncha tsu:

Chutsanka xi kin'ek'ien tjehe ra

nga k'uai xaha nga kuatexuma.

Ts'ínkjáihi kjuanchiná,

kjuankjintak'un ko kjuachánka.

Kui xi kama chankjún ko n'etsjohō.

¹³ As'ai kint'e ntaha ngayjee xi kits'ínnda Ntíaná nk'a ján ko asuntee ko kintehe t'anankiu ko ajin ntáchak'uun nga b'í incha kitsú:

Chutsanko ko xi tibatexumoo

n'etsjohō ko chankjún.

Kui xi s'ehē santaha tu nkjéhé ni

kjuachánka ko nga'yún xi tjín.

¹⁴ As'ai —B'a katuma! —incha kitsú xi ñju xi tjíntu tík'uun. Ko jáchá xi kan ñjuu incha tsasinkúnch'in ko incha kits'ínts johō Chutsanko ko xi tibatexumoo.

6

B'í ts'ín tsakuchíhi Jua nga ñju sello kichjux'á

¹ Kikie nk'ie nga kikjex'á Chutsanko sello xi tjuun ko kint'e nga kinchja nku xi ñju xi tjíntu tík'uun. Ntaha, kui xi nkú joyaha xi nkú ts'ín nu'yá nga faneya ch'on. B'í kitsú:

—iNibái!

² As'ai tsase ko kikie nku ndje taba. Xi tjísuhun chu y'a nku ni xi s'eko yá. Kik'aihi nku corona ko tsitju tu xi ts'ín nganaha.

³ Nk'ie nga kikjex'á Chutsanko sello xi ma johō, kint'e nga b'í kitsú xi ma johō xi ñju xi tjíntu tík'uun:

—iNibái!

⁴ As'ai tsitju kj'ai ndje, nku ndje ni. Xi tjísuhun chu kits'ínkjáihi nku kicha chánka ko kik'ai xaha xi má nga kjéxin kjuajyu xi tjín asuntee, tu xi ts'ínk'iehe xinkjín xuta.

⁵ Nk'ie nga kikjex'á Chutsanko sello xi ma jahan, kint'e nga b'í kitsú xi ma jahan xi ñju xi tjíntu tík'uun:

—iNibái!

As'ai tsase ko kikie nku ndje jma. Xi tjísuhun chu y'a nku nisuchúba. ⁶ Ajihin xi ñju xi tjíntu tík'uun kint'e nku nta xi b'a kitsú:

—Nku ñstjin xánta nku kilu tuniñu katijnehe, ko nku ñstjin xánta jan kilu tu cebada katijnehe. Tu xí chjíchí katuma ni. Tunga najmi tu n'ekoní binu ko ta ndaha setju.

⁷ Nk'ie nga kikjex'á Chutsanko sello xi ma ñjuhu, kint'e ntaha xi ma ñjuhu xi tjíntu tík'uun nga b'í kitsú:

—iNibái!

⁸ As'ai tsase ko kikie nku ndje sine k'ien. Xi tjísuhun chu, kui xi 'mi Ngabaya ko tjennkihí xi 'mi Antehē Xuta K'ien. Nga joo incha kik'aihi kjuá nk'ie nga kjuachán, kjintía, ch'in ko chu kjan xi tjín asuntee incha ts'ínk'ienkoho nku táká xuta asuntee.

B'í ts'ín tsakuchíhi Jua nga kichjux'á sello xi ma uhun

⁹ Nk'ie nga kikjex'á Chutsankó sello xi ma uhun, kieke kintehe nachan chje animaha xuta xi kin'ek'ien ngat'aha nga incha y'énijmí éhen Ntíaná kó ngat'aha nga tu nku kits'ínkiehé yjohó nga Jesu yjanki. ¹⁰ 'Yún incha kinchja nga b'i incha kitsú:

—Tsjení ji, Nda Ntía, kó naxu én xi bixín. ¿Nkjé n'ekokjuai xuta xi tjintu asuntee? ¿Nkjé n'ek'íechjí xi kits'ínk'ienni?

¹¹ As'ai incha kik'aihi najyun taba nga nkúnkú. Tu chubaha nistjin incha kuya kik'ihin, santaha nkúhu nga kama ndjuú xkih xuta xi ta tihin nga n'ek'ien xi nkúhu nga kui, xi nts'e maha xinkjín xi ta tijncha yjankihí Jesu.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nga kichjux'á sello xi ma juhun

¹² Nk'ie nga kikjex'á Chutsankó sello xi ma juhun, tsase kó kama nku chón xi tu xí 'yúhún. Kama jma ts'íu xi nkú joyaha najyun xi jma sénsén. Ni kama sóo xi nkú joyaha jní. ¹³ Niñu xi tjin nk'a ján tsixuntu t'anankiu xi nkú ma nga bixuntu tu chjintéhe yá higuera nk'ie nga b'etsujnehe nku ntjo xi 'yún. ¹⁴ Xi nkú ma nga s'ekjoya xujun, b'a ts'ín kindyjajin sén nk'a ján. Kó ngayjee naxiu kó xjo xi tjin ajin ntáchak'uun incha ngji t'axín.

¹⁵ Incha ngjik'ientu'má aya tixa ngijoo kó ajin naxiu já rej, já tíjuun, já jun k'aku, já nchinóo, já i kó ngayjee xuta, xi ndaíhi yjohó kó xi musuhu xi kich'atsehe. ¹⁶ B'a incha kitsúhu jñáchóo kó ndjio naxiu:

—Tixuntunéni kó t'entu'máni, tu xi najmi skueheni xi tibatéxumoo kó tu xi najmi chahaní kjuakjan chánkaha Chutsankó. ¹⁷ At'aha ja kuichu nistjin nga ja kuakúchji kjuakjan chánkaha. ¿Yá xi kuichúkuaha ni xi kama?

7

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nga xuta xi ntje Israel tjeheñ ra kis'et'aha chubaha Ntíaná

¹ Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, as'ai kieke ñju ntítsje xi tijncha ndju nga ñju tikjáha asuntee. Kui xi táb'échjaha ntjo xi nibáha nga ñju tikjáha asuntee tu xi najmi tsjéhen ntjo asun t'anankiu, ta ndaha asun ntáchak'uun, ta ndaha ajihin yá xi tjin asuntee. ² Ta kieke kj'ai ntítsje xi tinibáha má tju ts'íu. Kui xi j'ai tu xi k'ué't'aha ra chubaha Ntíaná xuta xi ts'e. Kui ntítsje xu'bi 'yún kikjintáyaha ntítsje xi ñjuu xi kik'aihi xaha xi má nga ts'ínkatsún t'anankiu kó ntáchak'uun.

³ B'i kitsúhu:

—Najmi tu chumi nihi xi n'ohoo t'anankiu kó ta ndaha ntáchak'uun kó yá xi tjin. Nk'iehé nga ja s'et'aha stjen chubaha Ntíaná xuta xi ts'e, nk'iehé nga kama k'ué't'a ntsóo.

⁴ Kint'e xkih xuta xi kis'et'aha chuba. Unchan kó yachán ñju mij kama ngayjee ntjehe Israel. ⁵ B'i tjin kamaha nga nkúnkú ntje te joo: te jo mij xi ts'e Juda, te jo mij xi ts'e Ruben, te jo mij xi ts'e Gad, ⁶ te jo mij xi ts'e Aser, te jo mij xi ts'e Neftali, te jo mij xi ts'e Manase, ⁷ te jo mij xi ts'e Simeon, te jo mij xi ts'e Levi, te jo mij xi ts'e Isacar, ⁸ te jo mij xi ts'e Zabulon, te jo mij xi ts'e Kuse, kó te jo mij xi ts'e Benjamin.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nga tu xí nkjihín xuta incha tsitjujin kjuanimá chánkoo

⁹ Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, as'ai tsase kó kieke nkjin nkjún xuta. Ndaha najmi ch'a ma b'éxkihí. Ngayje tikjá xuta xi tjin asuntee niu, ngayje tikjá ntje, ngayje tikjá nanki kó ngayje tikjá én. Tijncha ndju ankjín xi tibatéxumoo kó nginkun Chutsankó. Najyun taba incha yja kó xkajén incha y'a.

¹⁰ 'Yún tijncha kjintáyaya nga b'i tijncha tsu:
;Nkúhú Chutsankó kó Ntíaná xi tibatéxumoo,
kui xi ts'ínk'ankiná!

¹¹ Ngayjee ntítsjee xi t́incha ndju andaihi má kab'ejña xi t́ibatéxumoo, andaihi jáchá xi kan ñjuu ko xi ñju xi t́jntu t́ík'uun, incha kingjénsten ankjín nga incha kits'intsjoho Nt́ianá. ¹² B'i incha kitsú:

¡B'a t́jín!

N'etsjoho ko t́jihin kjuachánka Nt́ianá,
be nkú ts'ín ts'ínkjink'un ko 'baihi máb'achjíhi,
yankjún ko bakúchji nga'yúhún santaha t́u nkjéhé ni.
¡B'a katuma!

¹³ As'ai nku ndachá xi kan ñjuu kingjásjaiyana:

—¿Yá xutaha xi yja najyun taboo? ¿Má incha kanibáha?

¹⁴ —Ji xi yai, Nda Nt́ia —kixihin.

As'ai b'i kitsúna:

—Kui xi incha kikie kjuanjima chánko. Jníhi Chutsanko incha kits'ín tabakoho nga tsané najyuhún. ¹⁵ Kui kjuaha nga t́inchaha ankjín Nt́ianá xi batéxuma ko nistjin nistjen t́incha ts'intsjoho aya ninkuhu. Xi t́ibatéxumoo kuhún xuta xu'bi aya ante nkjúhún. ¹⁶ Najmi ta skuéhe kjintía ko ta ndaha najmi ta xintá kamaha ra. Najmi ta ts'ínchjahan ra ts'íu ko najmi ta ts'ínstihí ra nubóo. ¹⁷ At'aha Chutsanka xi ta t́ibatéxumoo, kui xi nda bastu xi kúnntaha ko ngjuaikoho má t́jín ntánijua xi ts'ínk'íéntu t́ík'uhún xuta. Nt́ianá ts'ínxijnu ntánkun nga nkúnkú.

8

B'i ts'ín tsakuchj́hi Jua nk'ie nga kichjux'á sello xi ma yatuhu

¹ Nk'ie nga kikjex'á Chutsanko sello xi ma yatuhu, as'ai kis'e jyu jyu ndjiojmi ján nkú ra ma masen ora. ² Kikie ntítsje xi yatuú xi t́incha ndju nginkun Nt́ianá. Kui xi kik'aihi yatu tjo.

³ As'ai j'ai kj'ai ntítsje. Ankjín nachan chje j'ai sinjña. Nku ni toonsine xi má nga tisún ni xi sinjne y'a. Kik'ai nkjúhún ni xi sinjne t́u xi tsjáha ra chje Nt́ianá asun nachan chje toonsine xi kjijña ankjín xi t́ibatéxumoo. Kui niu kits'íntjijinkoho ni xi nchja ngayjee xutaha Nt́ianá nk'ie nga incha nchjako. ⁴ Y'ahá ts'íhin ntítsjee ni xi títíyá ni xi sinjne nk'ie nga ngjisehe Nt́ianá ntaha ni xi sinjne ko ni xi incha nchja xutaha Nt́ianá nk'ie nga nchjako. ⁵ As'ai jakj'á ntítsjee tabaha ni xi sinjne ko kits'íntsehe x'í xi t́jintusún nachan chje. Asuntee kikjaník'asún niu. As'ai janeya ch'on, xaáhan kama, tsat'ai nd'ích'on ko kama chón.

B'i ts'ín tsakuchj́hi Jua nk'ie nga jane ñju tjo

⁶ Incha y'énda yjoho ntítsje xi yatuú xi má nga incha ts'ínkjane tjooho. ⁷ Kits'ínkjane tjooho ntítsje xi tjuun. As'ai kichjanikj'a asun t'anankiu ts'í ndjio ko nd'í xi kin'etjijinkoho jní. Kití nku t́jká t'anankiu ko nku t́jká yá xi t́jín ko ngayjee jña xi t́jín.

⁸ Kits'ínkjane tjooho ntítsje xi ma joo. As'ai kichjanikj'ajin ntáchak'uun nku ni xi b'a t́jín xi nkú joyaha nku naxi chánka xi títi. Jní kama nku t́jká ntáchak'uun. ⁹ K'ien nku t́jká xi t́jntu t́ík'un ajin ntáchak'uun ko kin'ekje nku t́jká yábarku xi t́jín.

¹⁰ Kits'ínkjane tjooho ntítsje xi ma jaan. As'ai j'aikijne nku niñu chánka xi títi xjo xjo. Kits'ínkatsún nku t́jká ntáje ko ntá t́ixa xi t́jín. ¹¹ Sja 'mi niñuu. As'ai nku t́jká ntá xi t́jín kama sja. T́u ngat'aha nk'ie nga kama sja ntóo t́u xi nkj́hín xuta k'ien.

¹² Kits'ínkjane tjooho ntítsje xi ma ñjuu. As'ai nku t́jká ts'íu, sóo ko niñuu kin'ekatsún. B'a t́jín niu xi kis'ejyún. Nk'ie nga incha kits'ín ndzjen niu nku

tjǫkjá nǫstjiun najmi ta kama ndzjehen ra ko ta nku tjǫkjá nǫstjen najmi ta kama ndzjehen ra.

¹³ As'ai tsase ko kint'e ntaha nku ja xi tifi tjen. 'Yun tintaya nga b'i titsu:

—iKjuanima niba! iNima ru ts'ihin xuta xi tjintu asuntee nk'ie nga kjuane tjio xingisoo xi ja ma ma incha ts'inkjanehe ntitsje xi jan xi ndyjat'oo!

9

B'i ts'in tsakuchiji Jua nk'ie nga jane tjio xi ma uun

¹ Kits'inkjane tjioho ntitsje xi ma uun. As'ai kieke nku niñu xi nibaha nk'a jan nga j'aikijne asuntee. Kik'aihi yubihitixa nanka xi tjen t'anankiu. ² Kikjex'a tixa nanko ko yo tsitjunji ninti xi nku joyaha ninti xi bitjuhu nku orno chanka. Kits'in jyun ts'iu ko nk'oo.

³ Ajin nintiu incha tsitjuhu chjuba xi incha j'aitsesuhun asuntee. Incha kik'aihi nga'yun xi nkuhu nga'yun xi tihin chandaya ch'onk'un xi tin asuntee. ⁴ B'a kik'ihin nga najmi incha ts'inkatsun jna xi tin t'anankiu ko ta ndaha nku ni xkfen xi tin ko ta ndaha nku ya. Nku tutuhu xuta xi najmi kis'et'aha stjen chubaha Ntiana xi kama incha ts'in'uhun.

⁵ Najmi kik'aihi kjuat sa ts'ink'ien xuta. Tu b'aha kik'ihin nk'ie nga tu uhun sa tsjaha kjuanima xuta xi kjinehe. Kjuanima xi tsja chu b'a joyaha xi nku ts'in kjineya ma kjenena chandaya ch'onk'un xi tin. ⁶ Kui nistjiun kuangisjai ngabayoo xuta tunga najmi sakuhu ra. Kama mjehe nga kuaya tunga nguai t'axihin ngabayoo.

⁷ B'a k'un chjubo xi nku joyaha ndje xi kis'enda nga nguai kjuachan. B'a k'un corona toonsine k'un ni xi incha tjintu'aha. B'a k'un ankin xuta k'un ankin. ⁸ B'a k'un ntsjaha xi nkuhu ntsjaha jminchjin. B'a k'un ni'yun xa k'un ni'yun. ⁹ B'a k'un kicha k'un ni xi kijnuhu 'mehe. B'a ts'in faneya tsjankaha xi nku ts'in faneya nkjin nkjun ya xi fiko ja juun nk'ie nga incha fi kjuachan. ¹⁰ B'a k'un nits'in chandaya ch'onk'un k'un nits'in chu. Ta tihin na'ya ch'onk'un. Ni ch'onk'un xi tihin nits'in nga ts'in'uhun xuta un sa chukjaha niu. ¹¹ Ntitsje xi tjina ayahatixa nanko, kui xi batexumaha chjubo. Abadon 'mi ntitsje nga en hebreo, ko nga en griego Apolion 'mi. "Xi ts'inkatsun ni" tsuhu ra j'ihin.

¹² J'a kjua'un xi tjuun, tunga ndyjahá sa jo.

B'i ts'in tsakuchiji Jua nk'ie nga jane tjio xi ma juun

¹³ Kits'inkjane tjioho ntitsje xi ma juhun. As'ai kint'e nku nta xi nibaha kamasehen ndjia xi ñju xi tjintut'a nachan chje toonsine xi kijna nginkun Ntiana. ¹⁴ B'i kitsuhu ntitsje xi ma juhun xi y'a tjio:

—N'e ndaíhi nga ñjuu ntitsje xi tjintut'a 'yun andai ntaje chanka Eufrate.

¹⁵ As'ai kin'e ndaíhi ntitsje xi ñjuu, tu xi nku tikja xuta xi tin asuntee incha ts'ink'iehen. At'aha ja b'a ts'in tjinda nga kui xi b'a incha ts'in kui chubo, kui nistjiun, kui so ko kui nuu. ¹⁶ Kint'e xkih ja jun xi tjintusuhun ndje. Jo unchan miyoon maha.

¹⁷ Kieke ndje ko xi tjintusuhun, xi nkuhu tsa nchini kik'aina nga kama hjina niu. Kicha xi kijnu 'mjehe, ni xi nkuhu nd'i, su xi nkuhu ndjio tsjo k'un safiro ko sine xi nkuhu sufri. B'a k'un nintaku xa k'un nintaku ndje. Nd'i, ninti ko sufri bitju ts'a. ¹⁸ Tu ngat'aha nga jaan kjua'un xi kitsja chu nku tikja xuta xi tin asuntee k'ien. Nd'iu, ninti ko sufri xi bitju ts'a chu b'a kits'iu. ¹⁹ Ts'a ko nits'in chu xi ch'onk'un. Nits'in chu b'a k'un y'e k'un, xi yjahá nintaku. Kui niu xi ts'in'unkoho ra xuta.

²⁰ Tunga xuta xi ts'an^{kiu}, xi najmi kits'ínk'iehen k^{ju}a'un xu'bj, najmi incha ngjikj'áha ra animaha ko ta ndaha najmi y'entu ni xi incha kits'ín. Tu nku kits'íntsjohó ra jánindoó ko n^{ti}a xi kits'ínndakohó toonsine, toontaba, kⁱcha, ndjio ko yá. Najmi ma chjihⁱ niu, ta ndaha najmi nt'é ko ta ndaha najmi ma fi. ²¹ Ta ndaha najmi incha ngjikj'áha ra animaha xuta xu'bo ngat'aha nga animaha incha ts'ínk'ien, t^j'e incha ts'ín, chubá fantukohó xinkjín ko ndy^{jé} incha ts'ín.

10

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua ntítsje xi y'a xujun

¹ As'ai kⁱkie k^j'aí ntítsje xi t^jenjin nⁱnti. 'Yún nk'a t^jen. Ndjiojmi ján nibajehen ko nku yejña sⁱntjaihi. Xi nkúhu ts'íu b'a ts'ín tibat'ai ankjín, ko sjai xi nkúhu yásjai xi títi. ² Kjiya ntsja nku xujun ichí xi kabix'á. Tsasíjñasun sjai kixi ntáchak'uun ko sjai skjún tsasíjñasun t'anankiu. ³ As'ai 'yún kikjintáya ko kinu'yá ntaha xi nkú ts'ín nu'yá ntaha xoó nga kjintá. Nk'ie nga kikjintáya, yatu niyá janeya.

⁴ Nk'ie nga janeya yatu niyóo, ja títs'inntá kai, tunga kint'ená nku ntá xi nibaha ndjiojmi ján xi b'a kitsúna:

—Najmi tu kayaha ni xi kuatsú ch'on xi yatuu. Najmi tu b'et'ai.

⁵ As'ai kingjénk'a ntsja kixi ntítsje xi nku sjai síjñasun ntáchak'uun ko xi nku sjai síjñasun t'anankiu. ⁶ Kits'ínkie xi tíjña tⁱk'un tu nkjéhé ni, kui xi kits'ínnda nk'a ján ko ni xi t^jín nk'a ján, xi kits'ínnda t'anankiu ko ni xi t^jín t'anankiu, xi kits'ínnda ntáchak'uun ko ni xi t^jín ntáchak'uun. B'i kitsú ntítsje:

—Ja najmi ta k'uandayaha ra. ⁷ Nⁱstjin nk'ie nga ts'íínkjane tjioho ntítsje xi ma yatuhu kuitjusun ni xi y'éjña 'ma Ntíaná. B'a kama xi nkú nga ts'ín kitsúya títjuhun já profeta xi ts'e.

⁸ As'ai ta kinchjakohó ngáhana ntá xi kint'e, xi nibaha ndjiojmi ján. B'i kitsúna:

—T'in ko chjúbéi xujun xi kabix'óo, xi kjiya ntsja ntítsje xi síjñasun ntáchak'uun ko xi síjñasun t'anankiu.

⁹ Kui nga b'a ngji xihin ra ntítsje nga tsjáhana xujun ichíu. As'ai b'i kitsúna: —Chjúbéi ko chineⁱ. Xi nkúhu ntsjén kama aya tsu'bai niu, tunga aya kants'ai sja kama.

¹⁰ As'ai jakj'a xujun ichí xi kjiya ntsja ntítsje ko kikjine. Xi kama aya tsu'ba xi nkúhu ntsjén. Tunga nk'ie nga ja kitujen, sja kama aya kants'á. ¹¹ As'ai b'a kik'inna:

—Tjihin nga ta kuixinya ngáha ri xuta ni xi Ntíaná ja kits'ínkinchja já profeta. Kuixinyai ni xi Ntíaná ts'íínko xuta xi t^jín tu má nankihí ni, tu má antjehé ni, xi nchja tu má éhén ni ko já rej.

11

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua jo já xi kits'ínkie yjohó nga Jesu yjanki

¹ As'ai kik'aina nku yá xá xi ch'achubako ko b'i kik'inna:

—Tisintjein. Ch'achubai nⁱnkuhu Ntíaná ko nachan chje. T'exki nkú t^jín maha xi incha ts'íntsjohó Ntíaná yo. ² Tunga najmi tu ch'achubaní ante xi tíjña natsihin nⁱnkú, at'aha xuta xi najmi be Ntíaná ja kik'aihi kui antee. Kui xi incha kuasinne nga ts'íínkatsún nanki jee yachán jo sá tjihin. ³ Ts'inkjá jo já xi k'uéjña chji nga yjankina. Incha nguá najyun kfe ko k^uinchja ngajona nku mij ko jo unchan ko cháte ko te nⁱstjin.

⁴ Kui já xi joo, kui xi nga joo yá olibo ko nga joo ni xi s'etísun nd'í xi tⁱncha nginkun Nda Ntíaha asuntee. ⁵ Tsa t^jín xi mjehe ts'íín'uhun xi joo, ts'a kuitjuhu nd'í xi k'uéti ngayjee já kontraha. B'a ts'ín kuayá tu yáhá ni xi mjehe

incha ts'ín'uhun. ⁶ Kamaha k'uéchja nk'a ján tu xi najmi ta k'uaha ts'í xi nkú tjín nistjin kamaha nga incha kuinchja éhen Ntíaná. Kò ta kamaha jn'í ts'ín ma ntánijuò kò kamaha tsjáha kj'ái kj'ái kjuá'un asuntee tu xi nkú tjín niyá mjehe rá nga b'a incha ts'ín.

⁷ Nk'ie nga ja kama ndjuúhu já xi joo nga k'uénijmí, as'ai chu xi kuitjuni tixa nanko kjaánko jóo. Ts'ín nganaha kò ts'ínk'ien. ⁸ S'entu yoninte k'iehen aya niyátéhe nanki chánko má ta kis'et'a kruu Nda Ntíaha. Kui nankiu xi nanki Sodoma kò ante Egipto chubaha nga nkuhú n'e makò chubaya. ⁹ Jan nistjin masen kamaha nga incha kuasehe yoninte k'ien xuta xi tjín nkú tjín nanki xi tjín, nkú tjín maha ntjehe xuta xi tjín, nkú tjín maha xuta xi nchja tu má éhén ni, kò nkú tjín ante má nga tjintu. Najmi tsjante nga incha s'eyanji yoninte k'ien. ¹⁰ Tsjo kamaha xuta xi tjintu asuntee ngat'aha ngabayaha. S'ehé kjuatsjo kò b'i ngján tsjáha xinkjín ni, at'aha kjuasti kitsjáha xuta xi tjintu asuntee já profeta xi joo.

¹¹ Tunga nk'ie nga j'a jan nistjin masen, Ntíaná kits'ínk'iéntu tík'un ngáha ra. Incha tsisintjen ngáha, kò tu ni xí incha kitsankjúhún ngayjee xi kiekehe.

¹² As'ai incha kint'é nku nta xi 'yún kinchja, xi nibaha ndjiojmi ján nga b'i kitsúhu:

—iNibánjiu ei!

As'ai nku ninti ngjinjikohe ndjiojmi ján kò kiekehe xuta kontraha. ¹³ Ta kuihi chubò kama nku chón xi tu xí 'yúhún. Nku tíkja nankiu je. Yatu mij xuta kits'ínk'iehen chón. Xuta xi ts'ankihí yjohò tu ni xí incha kitsankjúhún. Incha kits'ínkie yjohò nga chánka Ntíaná xi tíña ndjiojmi ján.

¹⁴ J'a kjuanima xi ma joho, tunga jahá nibá tíña xi ma joon.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua ni xi kama nk'ie nga jane tjio xi ma yatuhu

¹⁵ Kits'ínkjane tjiohò ntítsje xi ma yatuhu kò kinu'yá ndjiojmi ján nkjin nta xi 'yún kinu'yá nga b'i incha kitsú:

Má tsatéxuma xuta,

Ntíaná kò xi kits'ín nibá ngajohò

ja tíincha batéxuma yò nd'ai.

Kui xi kuatéxuma santaha tu nkjéhe ni.

¹⁶ Jáchá xi kan ñjuu xi tjintu nginkun Ntíaná incha kingjénsten kò kits'intsjohò Ntíaná. ¹⁷ B'i incha kitsú:

Tí'baihi máb'achjhi ji, Ntiani xi tjihin nga'yún,

Ntía xi tíña kò y'ejña.

At'aha ja tín'echjéin nga'yún chánka xi ts'i,

kò ja kuach'atuts'ihin nga tibatexumai.

¹⁸ Kama kjahan naxinantá xi tjín asuntee,

tunga jahá kuichu nistjihin kjuakjan chánkahi,

chuba nga kamaha kjuá xuta xi k'ien.

Kò k'uaihi chjí xi sakúhu xuta xi ts'i,

já profeta kò xuta xi naxu kits'ín,

ngayjee xi bekjúhin,

xi ihí kò xi xixihi.

N'ekje xi ts'ínkatsún asuntee.

¹⁹ As'ai tsix'á ninkuhu Ntíaná xi síña ndjiojmi ján kò kiya aya ninku kaxa tsje xi bakúchji ni xi y'éndako Ntíaná xuta xi ts'e. Tsat'ai nd'ích'on kò xaáhan kama. Janeya ch'on, kama nku chón, kò 'yún kik'a ts'í ndjio.

12

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nku tachjuún kò nku chuyatuku

¹ As'ai kama chji ndjiojmi ján nku ni chánka xi tsakúchji ni xi kama. Kiya nku tachjuún xi kingja ts'íu xi nkúhu x'ótji. Sóo kis'ejña kinte tsuku ko tjin'aha nku corona xi te jo niñu tjihin. ² Ntí y'a ko chjintihí ntíu tíkjintáyako nga un tíbehe.

³ Ta kama chji ndjiojmi ján kj'ai ni xi tsakúchji ni xi kama. Kiya nku ye chánka xi ni. Yatu maha nintaku ko te ndjiaha. Nga nkúnkú nintaku nkúnkú corona tji'aha. ⁴ Nits'in kikje'yúnkoho nku tjkjá niñu xi tjin nk'a ján ko kikjaník'ajen asuhun t'anankiu. Tsasin'yún chuyatuku nginkun tachjuún xi ja ma tsihín ntíhí tu xi kjinehe ntíu nk'ie nga tsín.

⁵ As'ai nku ntix'in kitsihín tachjuún. Kui xi tjihin nga ndjá kuatéxumaha ngayjee naxinantá xi tjin asunntee. Tunga kichju'áhá rá ntíhí tachjuún. Má b'ejña Ntjaná nga batéxuma ngji s'ejña ntíu. ⁶ As'ai ante kixiu ngji tachjuún nga tsanka. Má y'éndaha Ntjaná nku ante ngji, tu xi yo n'ekjéhen nku mi ko jo unchan ko cháte ko te nistjin.

⁷ As'ai kama nku kjuachán ndjiojmi ján. Ntítsje Miguel ko ntítsje xi tjenkoho incha kikjanko chuyatuku. Kikján chuyatuku ko ntítsje xi tjenkoho. ⁸ Tunga kits'índyjahá ko najmi ta kis'ehe rá ante ndjiojmi ján. ⁹ Tsich'onsje chuyatuku chánko, kui xi ye chóo xi 'mi ndaninda ko xi ta 'mi ya Satana, xi b'anachaha ngayjee xuta xi tjin asunntee. Kui ko ntítsjehé kichjaník'ajen asunntee.

¹⁰ As'ai tu xí 'yúhún kinu'yáha nku nta xi kint'e ndjiojmi ján. B'i kitsú:

—Nd'ai kuats'ínk'anki Ntjaná xuta xi ts'e, kuakakúchji nga'yúhun ko nk'ie nga kui batéxuma. Xi kits'ín nibá Ntjaná tibatéxuma. At'aha ja kuich'onsje xi batéjéne já nts'eé. Kui xi nistjin nistjen batéjénehe nginkun Ntjaná.

¹¹ Ngat'aha jníhí Chutsanko kuats'ín nganaha já nts'eé, at'aha kuats'ínkie yjoho nga yjanki Jesu. At'aha najmi incha kitsankjún nga kuayá. ¹² Kui nga n'etsjohonu xi tintsuboo ndjiojmi ján, tunga nima rú n'ehenu jun xi tintsuboo asunntee ko ajin ntáchak'uun. At'aha kaf'aijénk'unnú ndanindoo. 'Yún kjan tímaha at'aha be nga chuba nistjin tijnaha.

¹³ Nk'ie nga ja kieke chuyatuku nga ja kichjaník'ajen asunntee, as'ai tsanka tjennki tachjuún xi kitsihín ntix'iun. ¹⁴ Tunga johó tsjanka ihí ja kik'aihí tachjuún tu xi kama ngjuai tjehe ante xi tijnaha ante kixiu. Ngji t'axín kjihín ye ante má nga kin'ekjén jan nú masen tjihin. ¹⁵ As'ai ts'a chuyatuku tsasje xi nkúhu nku ntáje, tu xi kui ntóo kjébéfehe rá tachjuún. ¹⁶ Tunga t'anankiuhú tsasinkoho tachjuún. Kitsjen nku tixa má nga jas'en ntáje xi ts'asje ts'a chuyatuku.

¹⁷ As'ai tu xí kama kjahán rá chuyatuku ngat'aha ni xi kamo ko ngji kjánko ntje xi tjihín tachjuún, kui xutaha xi f'átjo kjuatéxumaha Ntjaná ko tu nku kits'ínkiehé yjoho nga Jesu yjanki. ¹⁸ As'ai ngji sinjna chuyatuku andai ntáchak'uun.

13

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua chu xi tsitjujín ntáchak'uun

¹ As'ai kieke nku chu xi tsitjujín ntáchak'uun. Yatu maha nintaku ko te maha ndjiaha. Nga nkúnkú ndjiaha nkúnkú corona tjinu'áha, ko nga nkúnkú nintaku nku j'áin xi najmi sasihín Ntjaná tjit'aha. ² Chu xi kieke b'a tjin xa sine tjin, ko b'a k'un sjai xi nkúhu sjai chu oso, ko ts'a b'a tjin ts'a leon tjin. Chuyatuku kikjanínk'a chu xu'bo nga kitsjá xáha. Y'éjña títjun ko chánka kits'ín ma. ³ B'a tjin xi tu xí kin'e'uhún rá nku nintaku tjin, tunga kin'enkihí rá má nga kin'e'uhun. Ngayjee xuta asunntee incha kama nkjúhun ko kitsjennkíhí chu. ⁴ Incha kits'íntsjoho xuta chuyatuku, at'aha kitsjá xáha chu xinkuu nga kui xi kuatéxuma. Ko ta incha kits'íntsjoho chu xinkuu. B'i incha kitsú:

—Najmi tjín sa kj'ái xi nkúhu chu. ¿Yá xi kama kjaánkoho?

⁵ Kik'aintehe chu nga nk'a k'uasje yjoho ko nga najmi skuenkjún Ntíaná nga kuinchja, ko kik'aihi nga yachán jo sá kuatéxuma. ⁶ As'ai chu najmi kikienkjún Ntíaná nga kinchja. Ch'on kitsúhu Ntíaná ko ante xi má nga tjíña Ntíaná ko ngayjee xi tjíntu ndjiojmi ján. ⁷ Ta kik'aintehe nga kjaánko xuta jehe Ntíaná ko nga ts'ín nganaha. Ta kik'aihi nga kuatéxumaha nkú tjín maha ntjehe xuta xi tjín, nkú tjín nanki xi tjín, nkú tjín maha xuta xi nchja tu má éhén ni ko nkú tjín ante má nga tjíntu. ⁸ As'ai incha kits'intsjoho chu ngayjee xuta xi tjín asuntee xi najmi tjíntut'á j'áihin xujun xi ts'e Chutsanka xi kin'ek'ien. At'aha kintehe ni nga kamanda asuntee xujuhun Chutsanko tjíntut'á j'áihin ngayjee xi k'úentu tík'uun. Kui xi najmi incha kits'intsjoho chu.

⁹ Xi tjen tjabaxínñju katasínñju. ¹⁰ Xi tjíhin nga ngjuainijé, kui xi ngjuainijé. Xi tjíhin nga n'ek'ienkoho kicha, kui xi kicha kuayáha. Kui nga tjíhin nga ts'ín chúkuaaha xuta jehe Ntíaná ko ndjá kuinchajin ni xi s'ejihin.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua chu xi tsitju t'anankiu

¹¹ As'ai kieke kj'ái chu xi tsitju t'anankiu. Jo maha ndjiaha. B'a k'un ndjio xi nkúhu ts'e chutsanka, tunga b'ahá ts'ín nchja xi nkúhu chuyatuku. ¹² Ngajoho chu xi tjuun batéxuma. Kits'ín chi nga xuta xi tjíntu asuntee incha ts'intsjoho chu xi tjuun, chu xi kin'enkihí má tu xí uhún ra. ¹³ Kits'ín kjuankjún chánka chi, santaha kits'ín nibájen nd'í asun t'anankiu nginkun xuta. ¹⁴ Nga'yún xi kitsjáha chu xi tjuun ts'anachakoho ra xuta nginkun chu xi tjuun. Kits'ín kjuayúhun ra xuta nga ts'ínnda nku sénnistjihin chu xi tjuun, tu xi chankjúhun xi najmi k'ien nk'ie nga tsichaya.

¹⁵ Kik'aintehe chu xi ma joho nga ts'ínk'íéña tík'un sénnistjihin chu xi tjuun, tu xi kuinchjaha sénnistjiun ko ts'ín nga n'ek'ien ngayjee xi najmi ts'intsjoho. ¹⁶ Ko kits'ín chu xi ma joho nga s'et'aha chuba ntsja kixi ko a ra stjen ngayjee xuta, xi ihí ko xi xixihí, xi nchináha ko xi x'ahan, xi ndáihí yjoho ko xi najmi ndáihí yjoho. ¹⁷ Kits'ín nga najmi ch'a kama k'uatse ko a ra kama kuatéña tsa mí nihi, tsa najmi tjíhin chubaha chu ko tsa j'áihin chu ko a ra xkihí j'áihin chu.

¹⁸ Kui ni xu'bjí xi machjéhen kjuankjintak'un. Xi mankjihin kat'asje xkihí chu, at'aha xkihí j'áihin ndahá niu. Jun unchan ko cháte ko tj'ion nku niu.

14

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua já xi Ntíaná kits'ínkjas'ehen yjoho

¹ As'ai tsase ko kieke nga Chutsanko síñasun asunntu tjenki Sion. Tjínchat'aha unchan ko yachán ñju mií xuta xi tjíntut'aha stjen j'áihin Chutsanko ko j'áihin Na'mihí Chutsanko. ² Kint'e nku ntá xi nibaha ndjiojmi ján. Janeya nto xi nkú ts'ín faneya ntáje nga ma 'yún ko xi nkú ts'ín faneya ch'on. B'a ta ts'ín jane ntá xi kint'e xi nkúhu nkjin nkjún arpa xi tín'ekjane.

³ Nginkun xi tibatéxumoo ko nginkun xi ñju xi tjíntu tík'uun ko nginkun jáchá xi kan ñjuu, tjín xi tjíncha se nku soon tsetse. Najmi ch'a tímaha soon xu'bo, nku tutuhú xi unchan ko yachán ñju mií xi tsitjujin ajihin xuta asuntee.

⁴ Kui xi najmi incha kits'ínsi yjoho tsa jminchjín kikjantuko, at'aha najmi y'entuko chjuún. Tsuhu ra nií nk'ie nga najmi incha kits'intsjoho kj'ái ntia. Incha yjankihí Chutsanko tu má nga tífihí. Kui xi kis'echjintjai ajihin xuta xi tjín. Kui xi tí'bahí Ntíaná ko Chutsanko nga chje xi tjun tjíncha n'e ma.

⁵ Ndaha nku én tsank'á najmi incha kinchja, at'aha kui xi je nginkun Ntíaná.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nga incha kinchja jan ntítsje

⁶ As'ai kieke kj'ai ntítsje xi tsú'ba tjen nk'a ján nga nibáko én nda tsuhu Ntíaná, kui xi tu nkjéhé ni chjíhi ra. Kui xi s'enijmíhi xuta xi tjíntu asuntee, nkú tjín nanki xi tjín, nkú tjín maha ntjehe xuta xi tjín, nkú tjín maha xuta xi nchja tu má éhén ni ko nkú tjín ante má nga tjíntu. ⁷ Yún kinchja ntítsjee nga b'i kitsú:

—Chankjún Ntíaná ko n'ekio yjonuu nga kui xi chánka, at'aha ja kuichu chuba nga ts'ínkokjua xuta. N'etsjohoo xi kits'ínnda nk'a ján ko t'anankiu, ntáchak'uun ko ntá tixa xi tjín.

⁸ As'ai nku ntítsje xi ma joho b'i kitsú:

—Ja kuan'ekje, ja kuan'ekje nanki chánka Babilonia. Kits'ín ch'i ngayjee xuta, tu xi tu mí ni ch'onk'uhún ni incha ts'ín xi nkú ta ts'ín kui.

⁹ As'ai nku ntítsje xi ma jahan b'i kitsú:

—Tsa tjín xi ts'íntsjohoo chu ko sénnistjihin ko tsjante nga s'et'aha chubaha stjen ko tsa ntsja, ¹⁰ kui xi tjíhin nga ts'ínkjáinyehe kjuakjan chánkaha Ntíaná. B'a kamaha xi nkú maha xi 'yún 'bi xán xi najmi kichjuehen nga'yúhún. Nd'í ko sufri k'uaikohoo ra kjuanima nginkun ntítsje jehe Ntíaná ko nginkun Chutsanko. ¹¹ Ndaha tsa mí yjehe najmi kamandyjaya nintihí nd'í xi tsjá kju'un. Ndaha nku nistjin ko ndaha nku nistjen najmi ts'ínkj'áíya xi ts'íntsjohoo chu ko sénnistjihin ko xi ts'ínkjáíhin chubaha j'áíhin. ¹² Kui nga tjíhin nga ts'ín chúkjuaha xuta jehe Ntíaná, xi f'átjo kjuatéxumaha ko s'ejihin Jesu.

¹³ As'ai kint'e nku nta xi nibaha ndjiojmi ján nga b'i kitsúna:

—T'et'ai ni xu'bi: “iNd'ai táb'atuts'ínhin ra nk'ie nga nda tjín ts'e xuta xi kuayá nga s'ejihin Ntíaná!”

Ko b'i titsu Espiritu:

—Johon, b'a tjín. Kui xutaha xi incha ts'ínkj'áíya at'aha ndjá xá xi incha kits'ín. Ntíaná tsjáha chjíhi xuta xu'bo ngat'aha ngayjee ni nda xi incha kits'ín.

B'i ts'ín tsakuchjíhi Jua nkú ts'ín kichjustjen chahan asuntee

¹⁴ As'ai tsase ko kieke nku ninti taba. Asun nintiu tíñasun nku xi b'a tjín xi nkúhu Ntíhi Ndax'iun tjín. Tjí'aha nku corona toonsine. Kjiya ntsja ya nku kicha yjo xi n'echjén nga ti tuniñu. ¹⁵ As'ai ninku tsitjuhu kj'ai ntítsje ko 'yún kinchja nga b'i kitsúhu xi tíñasun nintiu:

—Ja kama chá ni xi tjíntje asuntee. Kichahi tichákohoni niu ko ch'atjói, at'aha ja kuichu chuba nga ch'atjío chon.

¹⁶ As'ai xi tíñasun nintiu kichaha tsatekoho ni xi tjíntje asuntee ko j'aya chahan.

¹⁷ Ninku xi síña ndjiojmi ján ta tsitju kj'ai ntítsje xi ta y'a nku kicha yjo. ¹⁸ Ko nahan chje ta tsitju kj'ai ntítsje xi batéxumaha nd'íu. Kui xi 'yún kinchja nga b'i kitsúhu xi y'a kicha yjoo:

—Kicha yjohi tichákákohoni éhen tuntsjajé xi tjín asuntee, at'aha ja chubaha nga stí tuntsjajé.

¹⁹ As'ai kichaha ntítsjee tsatekoho tuntsjajé xi tjín asuntee ko kits'ínkj'a má nga ts'íonnki tuu, kui xi tsuhu ra má nga s'ejña chji kjuakjan chánkaha Ntíaná.

²⁰ Kits'ionnkí tuntsjajé natsihin nankiu, tunga tu jníhí kitju. Xi nkú ra ma nku metru masen kama nga nankaha jníu ko jan ra unchan kilometru kama nga tayáha.

15

B'i ts'ín tsakuchjíhi Jua yatu ntítsje xi incha y'a kjuanima xi fekuhu

¹ *As'ai* kieke ndjiojmi ján kj'ai ni chánka xi ma nkjúnna, xi tsakúchji ni xi kama. Yatu ntítsje kieke xi incha y'a yatu kjuanimá xi fekuhu. B'a ts'in kuichú ma ndjuúhu kjuakjan chánkaha Ntíaná xi túb'ejña chji.

² Kieke nku ni xi b'a tjin nku ntáchak'un chutsín xi nd'í kin'etjijinkoho tjin. Ko andaihi ntáchak'uun tjincha ndju xuta xi kits'in nganaha chu. Kui xi Najmi kits'intsjoho sénnistjihin ko najmi kits'ínkjáihin nga kis'et'aha xki j'áihin chu. Incha y'a xuto najní arpa xi Ntíaná kitsjáha. ³ Tjincha se sohon Moise, nda xi kits'inxát'aha Ntíaná, ko ta tjincha se sohon Chutsanko. B'i tjincha tsu:

Ji Ntiani, ji tjihin nga'yún.

Chánka ni xi kin'endai ko ma nkjúnna.

Kixi ko naxu niyá xi ts'i.

Ji xi nda reihí xuta xi tjin.

⁴ Ngayjee xuta tjihin nga tsankjúhin, Ntiani.

Ngayjee xuta tjihin nga ts'intsjohi.

At'aha nku tutu ji xi tsjei.

Kj'uaí nginkuin ngayjee xuta xi tjin nga ts'intsjohi,

at'aha ja ya nga kixi n'ei kjuá.

⁵ Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, kieke nga tsix'á ninku, ante nkjúhun Ntíaná xi síjña ndjiojmi ján. ⁶ Tsitju ninku yatu ntítsje xi incha y'a kjuanimó. Incha yja najyun xi je ko xi tibat'ai ko 'mehe tjintukjáha ni s'ekjá toonsine. ⁷ *As'ai* nku ni ñju xi tjintu tít'uun kitsjáha nga nkúnkú ntítsje xi yatu nku tasa toonsine xi kitsehe ni xi ts'in nibájennehe xuta. Kui xi kjuakjan chánkaha Ntíaná, Ntíaná xi tijná tít'un tu nkjéhé ni. ⁸ Kitsehe aya ninku ninti xi tsitjujihin kjuachánkaha ko nga'yúhun Ntíaná, ko ndaha nku najmi kama jas'en aya ninku santa nkúhu nga jeya kjuanimá xi yatu xi incha y'a ntítsje xi yatu.

16

B'i ts'in tsakuchjhi Jua kjuanimá xi yatu

¹ *As'ai* kint'e nku nta xi tu xí 'yúhún xi nibaha aya ninku. B'i kitsúhu ntítsje xi yatu maha:

—Tankiún. Tatendzjosún asuntee ni xi tjincha tasa xi yatu xi kjuakjan chánkaha Ntíaná.

² *As'ai* ntítsje xi tjuun ngjiténdzjosún asuntee ni xi tjincha tasa. *As'ai* xuta xi tjintut'áha chubaha chu ko xi kits'intsjoho sénnistjihin incha kingjaha tsé ch'onk'un xi kitsjáha kjuá'un.

³ *As'ai* ntítsje xi ma johó tsaténdzjojín ntáchak'uun ni xi tjincha tasa. *As'ai* jní kama ntáchak'uun xi nkúhu jnihí nku nda xi kan'ek'ien. K'ien ngayjee xi tjintu tít'un ajin ntáchak'uun.

⁴ *As'ai* ntítsje xi ma jahan tsaténdzjojín ntáje ko ajin ntá tixó ni xi tjincha tasa. *As'ai* jní kama. ⁵ Kint'e nga b'a kitsú ntítsje xi batéxumaha ntánijuó:

—Tsje ní ji, Ntia xi tijná ko y'ejña. Kixi kuan'ei nga b'a ts'in kuan'ei kjuá.

⁶ At'aha kui xuta xu'bo incha tsaténdzjo jnihí xuta jee ko já profeta. Nd'ai ji kuak'aihí nga jní incha kuak'i. B'a ts'in machjehen.

⁷ Ta kint'e nku xi b'i kitsú ajin nachan chje:

—Johon, Ntia xi tjihin nga'yún, ji xi kixi ko naxu n'ei kjuá.

⁸ *As'ai* ntítsje xi ma ñjuhu tsaténdzjojnúhu ts'íu ni xi tjincha tasa. Kik'aihí kjuá ts'íu nga nd'í k'uétikoho xuta. ⁹ *As'ai* 'yún kits'ínchjahan nubóo xuta. Ndaha tsa b'a kama, najmi incha ngikj'áhá ra animaha ko najmi incha kits'ínkie yjoho nga Ntíaná xi chánka. Tu sa ní najmi kikienkjún Ntíaná nga kinchja. Ntíaná, kui xi maha tsjá kjuanimá xu'bi.

¹⁰ As'ai ntítsje xi ma uhun tsaténdzjo ni xi t́incha tasaha má t́ijnasun chu nga t́ibatéxuma. As'ai kama jyun ngayjee má t́ibatéxuma chu. Incha kikjinene naji xuta ngat'aha kjuá'un xi t́incha be. ¹¹ Ch'on incha kitsúhu Ntíaná xi t́ijná nk'a ján tu ngat'aha kjuá'un xi t́incha be ko tsé xi incha kingjaha, tunga tu nkú najmi incha ngjikj'áhá rá animaha.

¹² As'ai ntítsje xi ma juhun tsaténdzjojin ntáje chánka Eufrate ni xi t́incha tasaha. As'ai kixíya ntáje tu xi tsjantehe rá nga kj'ua já rej xi nibaha má tju ts'íu.

¹³ As'ai kkie jan jáninda xi b'a k'un cháxkje k'un. Ts'a chuyatuku tsitju chu ko ts'a chu xi ma johu ko ts'a nda profeta tsank'óo. ¹⁴ Kui jánindoó xi ts'ín kjuankjún ko incha bitju nga nchja njaha já rej xi t́in ngayjee asuntee, tu xi k'úendaha yjoho jóo xi má nga incha ts'ín kjuachán. At'aha kjuachán chánka s'e nistjin nk'ie nga kuakúchji yjoho Ntíaná xi t́ihin nga'yún.

¹⁵ “Chasoo, an kjua xi nkú joyaha nda ndyjé. ¡Nda t́in ts'e xi t́ijná t́ik'un ko xi t́ijná ndaha najyuhun tu xi najmi kjúatsú'ba kistihi ko najmi kama subaha rá nga cha!”

¹⁶ Jáninda xi joon kinchja njakúhu já rej ante xi 'mi Armagedon nga én hebreo.

¹⁷ As'ai ntítsje xi ma yatuhu tsaténdzjo ni xi t́incha tasaha. Kinu'yá nku nta xi tu xí 'yuhún. Aya ninku má b'ejña Ntíaná nga batéxuma nibaha nto nga b'i kitsú:

—Ja kama.

¹⁸ Tsat'ai nd'ich'on, xaáhan kama, janeya ch'on, ko kama nku chón xi tu xí 'yuhún. Nkúhu nga t́intu xuta asunteei najmi kjee ma nku chón xi nkúhu xu'bo, at'aha tu xí 'yuhún kama chón. ¹⁹ Jan tsitju nanki chánkoó nga tsakjanya ko kin'ekje nanki xi t́in asuntee. J'áitsjehen Ntíaná nanki chánka Babilonia xi má nga kits'ín nibánehe kjuakjan chánkaha. Kin'ek'i nanki Babilonia kjuakjahan Ntíaná. ²⁰ Najmi ta kiyaha rá ngayjee xjo xi t́in ko ta ndaha naxiu. ²¹ Nk'a ján nibaha rá ts'í ndjio i xi kik'anehe xuta. Ts'ati yachán kilu áihí niu. Én ch'on tsu kinchja xuta nga najmi kikienkjún Ntíaná ngat'aha kjuanimá xi ts'e ts'í ndjio, at'aha un nkjún incha kkiehe ngat'aha kjuanimá chánka xu'bi.

17

B'i ts'ín tsakuchj́hi Jua xi nkú ts'ín kin'ekokjua naskóo

¹ As'ai j'aisena nku ntítsje xi śijnajihin ntítsje xi yatuu, ntítsje xi incha y'a tasa xi yatuu. B'i kitsúna:

—Nibái. Kuakuchj́hi xi nkú ts'ín n'ekokjua naská k'aku xi t́ijnasun ntáje chánkoó. ² Já rej xi t́in asuntee incha kikjantuko naskóo ko xuta xi t́intu asuntee ta incha kikjantuko no. B'a ts'ín kindyjajihin rá xi nkú ts'ínndyjajihin xuta nk'ie nga ma ch'i.

³ As'ai j'aijína Espirituhu Ntíaná ko ngjikona ntítsjee ante kixiu. Yo kkie nku tachjuún xi t́isuhun nku chu xi ni. Nkú ts'ín chubaha xuta, b'a ts'ín t́it'aha chu nga kitsejnuhu. Tunga én xi najmi t́ibenkjúhún Ntíaná t́it'aha. Yatu maha nintaku ko te maha ndjiaha. ⁴ Nku najyun kuan ko ni yja no. Kitsejnuhu rá toonsine ko kj'ái kj'ái ndjio tsjo k'un. Kjiya ntsja nku tasa toonsine xi kitsehe ni xi najmi sasíhin Ntíaná ko ni xi si nginkun Ntíaná, kui xi tsuhu rá kjuaská xi kits'ín. ⁵ T́it'a stjen nku j'áin xi najmi chuba mankjihin xuta. B'i ts'ín t́it'a: “Nanki chánka Babilonia.” Kui xi naaha jminchj́n ská ko naaha xuta xi ts'ín ni xi najmi sasíhin Ntíaná. ⁶ Kkie nga ch'i no. Jníhi xuta jehe Ntíaná ko jníhi

xuta xi kin'ek'ien ngat'aha nga kits'inkie yjoho nga Jesu yjanki, kui xi kits'in ch'ihj. Nk'ie nga kieke no, tu ni xi kama nkjuhunna.

⁷ As'ai b'a kitsuna ntitsjee:

—¿Á tíma nkjuhun ri? Xinyaha nkú tjihin ra ngat'a ts'e no ko chu xi tjsuhun, xi yatu maha nintaku ko te maha ndjaha. ⁸ Chu xi kuayai, kui xi y'ejña nk'ie. Najmi ta tjihin nd'ai. Tunga kuitjunjihí aya tixa nanko nga ngjuai má nga ndyja. Xuta xi najmi tjintut'á j'áihin kintehe ni nga kamanda asuntee xujun xi má nga tjintut'á j'áihin ngayjee xi k'úentu tik'un, kui xutaha incha kama nkjuhun nk'ie nga incha skué chu xi y'ejña nk'ie ko najmi ta tjihin nd'ai tunga kj'uai ngáha.

⁹ Kui ni xu'bi xi machjéhen kjuankjintak'un. Nintaku xi yatu, kui xi tsuhu ra asunntu tjenki xi yatu xi tjñasun no. ¹⁰ Ta tsuhu ra yatu já rej. Un já rej xu'bi ja incha kits'inndyja, nku xi tjín saha xá nd'ai, ko nku xi najmi kjee f'ai. Kui xi najmi 'yún tse kamaha nk'ie nga kj'uai. ¹¹ Chu xi y'ejña nk'ie ko najmi ta tjihin, kui xi nda rej xi ma jün, xi ta nku xi yatu. As'ai ngjuai má nga ndyja.

¹² Ndjia te xi kuayai, kui xi tsuhu ra te já rej xi najmi kjee 'bai xáha, tunga k'uai xáha ra nga kuatexumako chu nku ora tjihin. ¹³ Kui xi nkuhú incha kamako xinkjin ko tsjáha chu nga'yuhun ko xá xi tjihin. ¹⁴ Incha kjaánko Chutsanko, tunga ts'ín nganahá Chutsanko, at'aha kui xi Nda Ntjaha já ntja ko Nda reihj já rej. Incha tjennkihj Chutsanko xuta xi kinchjaha Ntjaná ko j'áihin, xi kixi incha kits'intjusun ni xi kitsúhu Ntjaná.

¹⁵ Ko b'a ta kitsú yana ntitsjee:

—Ntáje xi kuayai má nga tjñasun naskóo, xutahá niu. Tu mí ntjehé ni y'ahara, tu mí éhén ni ko tu mí nankihí ni. ¹⁶ Ndjia xi te xi kuayai xi tjihin chu, kui xi incha ts'ín unkie naskóo. Incha kjé'aha ngayjee ni xi tjihin ko k'uejña kisti. Kjine yjonintehe no ko nd'í incha k'uetikoho. ¹⁷ At'aha Ntjaná y'ejña ajin animaha ndjia xi tee xi má nga incha ts'ín ni xi mjehe Ntjaná. Kui nga nkuhú incha ts'ín maha yjoho ko incha tsjáha chu nga kui xi kuatexuma santa nkúhu nga kuitjusun én xi kitsú Ntjaná. ¹⁸ Na xi kuayai, kui nanki chánka xi batexumaha já rej xi tjín asuntee.

18

B'i ts'in tsakuchjhi Jua nga kin'ekje nanki chánka Babilonia

¹ Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, as'ai kieke kj'ai ntitsje xi nibajehen ndjiojmi ján. Kui xi chánka xá xi tjihin. Kjuachánka xi tjihin kits'in ndzjehen asuntee.

² Yún kinchja nga b'i kitsú:

—Ja kuan'ekje. Ja kuan'ekje nanki chánka Babilonia. Ja ni'yaha jánindoo kama, ante má tjintuyá ngayjee jáninda xi tjín. Ja nubaha ngayjee nise xi uncha ko xi si nginkun Ntjaná. ³ Ajihin nanki xingisoo nku naská kama nanki Babilonia. Xi nkúhu tsa kik'i jóo kjuaskáha no nga kikjantuko. Já rej xi tjín asuntee incha kikjantuko no, ko kama nchiná já tiyantá xi tjín ngat'aha ni nkjún xi ts'atse nga tsjo ts'in y'ejña.

⁴ As'ai kint'e kj'ai nta xi nibaha ndjiojmi ján xi b'i kitsú:

—Tjtjusojiun nankiu, jun xi xuta xi ts'an, tu xi najmi ko jun ch'anjikohonu ngatitsuhun ko tu xi najmi chakohonu kjuanima xi sakúhu. ⁵ At'aha santaha ndjiojmi ján ja tibichú ngatitsuhun. Ja tjínjin k'un Ntjaná jé xi tjincha ts'in.

⁶ N'ek'íechjiú ni xi kits'ihin xuta. Jo tjihin nga n'ek'íechjiú ngatitsuhun. Tinchajihun tasaha ni xi k'úi, xi jo niyá nga 'yún kjan sa nga xi kitsjáha xi kj'ai. ⁷ Xi nkú ts'in 'yún nk'a ts'asje yjoho ko tsjo ts'in y'ejña, b'a ta ts'in 'yún tjohon kjuanima ko kjuaba nd'ai. At'aha b'a títsu nga kui rú nku na reina, najmi na x'an rú ko rú najmi s'ehé kjuaba. ⁸ Kui kjuaha nkuhú nga nibane

tentehe ra kjuanima, ngabaya, kjuaba ko kjintia. Nd'i s'etikoho, at'aha tjihin nga'yun Ntiana xi ts'inkokjuaha.

⁹ Ni xi tjihin naska Babilonia ja rej xi tjin asuntee kits'inchjenko no ko joo incha kikjantuko no. Kui nga nk'ie nga incha skuehe joo ninti xi tbitju ma nga titi nankiu, incha kjintat'a ko un kama k'un. ¹⁰ Kjin kuinta, at'aha incha tsankjun kju'a'un xi ti'baihi nankiu ko b'a incha kuitsu:

—iNima ru ts'ihin! iNima ru ts'ihin nanki chanko, nanki Babilonia xi nk'a tjen! At'aha nkuhu nga n'ekokjuaha.

¹¹ Jatiyanta xi tjin asuntee ta kjintat'a ko un skuehe ngat'aha ni xi timaha nankiu, at'aha najmi ta tjin xi k'uatsehe ra cha xi k'uaiko. ¹² At'aha toonsine ko toontaba, nkjin tikja ndjio tsjo k'un ko nkjin tikja najyun chji, najyun kuan ko xi nihi, nkjin tikja ya xi sinjne ko nkjin tikja ni xi kin'endakoho ya xi chji ko kicha ko k'aj sa nihi xi tjin, ¹³ nkjin tikja ni xi sinjne ko nta sinjne, tjink'ubjo ko xan, seti, kuan niñu xi chji ko tuniñu, turu ko chutsanka, ndje ko ya xi kje'yun ndje, ko santaha xuta musu xi satena, kui niu xi incha f'aiko joo. ¹⁴ B'a k'uihin nanki Babilonia:

—Ja najmi ta tjihin ri tu tsjo k'un xi kama mje nkjuhin! Ja kuan'endya kjin ni tsjo k'un xi tjihin ko kjuanchinahi! iNajmi ta saku saha ri!

¹⁵ Kjin incha kuinta ja tiyanta xi incha kama nchinantjaihi nankiu, at'aha incha tsankjun kju'a'un xi skuehe nankiu. Incha kjintat'a ko un skuehe ngat'aha ni xi timaha nankiu ¹⁶ nga b'a incha kuitsu:

—iNima ru ts'ihin! iNima ru ts'ihin nanki chanko! Kui xi kingja najyun chji xi kuan ko xi ni, najyun xi yajnuhu toonsine ko k'aj k'aj ndjio tsjo k'un. ¹⁷ Nkuhu nga kfehe ngayjee kjuanchina chanka xu'bi.

Nkjin incha kuinta ngayjee ja xi ts'inko yabarku, xi ya barku incha b'emaya, xi ts'inxaya yabarku ko ngayjee xi ntachak'uun sakuhura ni xi incha kjine. ¹⁸ Nk'ie nga incha skue ninti xi tbitju ma nga titi nankiu, 'yun incha kuinta nga b'a incha kuitsu:

—Ma nankihi xi b'a ta tjin xi nku tjin nanki chanko?

¹⁹ Incha kuat'a ndyjo nintaku nga kuakuchji nga kjuaba tjihin, incha kjintat'a ko un skuehe ngat'aha ni xi timaha nankiu nga b'i incha kuitsu:

—iNima ru ts'ihin! iNima ru ts'ihin nanki chanko! 'Yun ts'atse ni xi chji. Yo kama nchina ngayjee xi tjihin yabarku. Tu nkuhu nga kuan'ekjehe ngayjee ni xi tjihin.

²⁰ Kat'etsjonuu, jun xi tintsuboo ndjiojmi jan ngat'aha ni xi tin'ehe nanki chanko. Kat'etsjonuu, jun xuta jehe Ntiana ko ja postru ko ja profeta, at'aha Ntiana kuats'inkokju nankiu ngat'aha ni xi kits'innuu.

²¹ As'ai nku ntitsje xi nk'a tjen kikjesintjen nku ndjio naxi ai. Kui xi kikjanik'ajin ntachak'uun nga b'i kitsu:

—B'i ts'in 'yun n'ekje nanki chanka Babilonia ko najmi ta ch'a skuehe ra. ²² Najmi ta kuinta'ya aya niyatehe nga kjuane najni arpa ko yanaxu ko tjio. Yo najmi ta s'eha ja xi ts'inda nkjin tikja ni. Yo najmi ta kuinta'ya nga kuakjan tuniñu. ²³ Najmi ta ts'in ndzjehen ndaha nku nd'i aya niyatehe ko najmi ta kuinta'ya s'i kjuabixan. B'a kama ta ndaha tsa ja tiyanta xi tjin yo kama ja k'aku ajihin xuta xi tjin ko t'e xi maha ts'anachakoho ra ngayjee naxinantat'a xi tjin. ²⁴ At'aha kui nankiu y'anji jnihi ja profeta, jnihi xuta jehe Ntiana ko ngayjee xi kin'ek'ien asuntee.

19

B'i ts'in tsakuchjhi Jua nga kin'etsjoho Ntiana ndjiojmi jan

¹ Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, as'ai kint'e ntaha nkjin nkjún xuta xi 'yún kinchja ndjiojmi ján nga b'i incha kitsú:

—iKan'etsjoho Ntíaná, kui xi ts'ínk'ankiná!

Kui xi ts'e kjuachánka ko nga'yún.

² At'aha nda ts'ín ko kixi ts'ín kjuá,

ja kuats'ínkokjuá naská k'aku

xi ni najmi ndaha kits'ínkatsúnkoho xuta.

Ntíaná ja kuakasje chji jníhi xuta xi ts'e.

³ As'ai b'ahá ta incha kitsú ngaha:

—iKan'etsjoho Ntíaná! Ninti xi títitjuhu nanki chánko ngjuainji nk'a ján tu nkjéhe ni.

⁴ As'ai kingjénsten santaha t'anankiu jáchá xi kan ñjuu ko xi ñju xi tjintu tít'uun nga kits'intsjoho Ntíaná, kui xi tjñasun ante má batéxuma. B'i incha kitsú:

—iB'a katuma! iKan'etsjoho Ntíaná!

⁵ As'ai kinu'yá nku ntá xi nibaha rá má b'ejña Ntíaná nga b'i kitsú:

N'etsjoho Ntíaná ngayjo jun xi xuta xi ts'e,

jun xi yankjún Ntíaná, xi xixihi ko xi ihí.

⁶ As'ai kint'e nga xi nkú ts'ín nu'yá nkjin ntaha xuta, xi nkú ts'ín faneya ntáje nga ma 'yún ko xi nkú ts'ín 'yún faneya ch'on. B'i kitsú nto:

—iKan'etsjoho Ntíaná!

At'aha tibatéxuma Ntíaná, Ntia xi tjihin nga'yún.

⁷ Kat'etsjoná ko katsejihinná kjuatsjo,

n'ekie yjoná nga kui xi chánka.

At'aha ja kuichu chuba kjuabixahan Chutsanko,

ja kab'énda yjoho xi k'úéjñako.

⁸ Ka'baihi nga ngjuá najyun xi chji,

xi je ko xi tibat'ai.

Kui niu xi tsuhu rá ni xi nda incha kits'ín xuta jehe Ntíaná. ⁹ As'ai b'a kitsúna ntítsjee:

—T'et'ai ni xu'bi: “iÁ b'a nda tjihin ts'e xi kik'inyaha rá nga kjuáhi s'i kjuabixahan Chutsanko!”

Ko b'a ta kitsúna:

—Kjuaxi ni xi tíxihin. Ntíaná xi b'a kitsú.

¹⁰ As'ai tsásinkúnch'int'aha ntítsjee xi má nga ts'intsjoho, tunga b'ahá kitsúna:

—Najmi b'a tu n'ei. An ta ts'inxát'aha Ntíaná xi nkúhu ji ko ta xi nkúhu já nts'ei xi tu nkú tíma 'yún tak'uhún én xi tsakúya Jesu. Ntíanáhá xi n'etsjoihi.

At'aha én xi tsakúya Jesu, kui éen xi ts'ínkinchaha já profeta.

B'i ts'ín tsakuchíhi Jua nku xi tjísuhun ndje

¹¹ As'ai kieke nga tjentixa nk'a ján. Tsase ko kieke nku ndje taba. Xi tjísuhun chu 'mi Xi Kixi Ts'ín ko Xi Kjuaxi Ni xi Tsu. Kixi ts'ín nk'ie nga kjuá ts'ín ko nga kján. ¹² Xi tíincha nd'í tíincha tunkun. Nkjin corona tí'aha ko tí't'aha nku jáín xi nku tutu kui be. ¹³ Yja nku najyun xi kits'ihí jní ko jáíhin, kui xi Éhen Ntíaná. ¹⁴ Tjennkihí já jun xi tjín ndjiojmi ján. Ndje taba tjíntusúhun nga yja najyun xi chji, xi taba ko je.

¹⁵ Ts'a títitju nku kicha xi yjo, tu xi kjaánkoho nanki xi tjín asuntee. Ndjá kuatéxumaha xuta ko ts'ín nibánehe kjuakjan chánkaha Ntíaná xi tjihin nga'yún. ¹⁶ Najyun xi yja ko ngasuhu tí't'a jáín xu'bi: “Nda reihí já rei ko Nda Ntiaha já ntia.”

¹⁷ As'ai kieke nku ntítsje xi síñasun ts'íu. Kui xi 'yún kinchja nga b'i kitsúhu ngayjee nise xi b'ema tjeñ nk'a ján:

—Nibá ma ñjakú nga chinoo nichine chánka xi tsjá Ntjaná. ¹⁸ Chinoo yjonintehe já rej ko já jun k'aku ko já xi x'in b'asje yjoho, yjoho ndje ko xi b'esúhun chu, yjonintehe ngayjee xuta, xi tjíma ndáihí ko xi kich'atse, xi ihí ko xi xixihí.

¹⁹ As'ai kíkíe chu xi tsitjujín ntáchak'uun ko já rej xi tjín asuntee nga tjenko já juhun. Incha kama ñjakú tu xi incha kjaánko ho xi tjísuhun ndje ko já jun xi ts'e xi tjísuhun ndje. ²⁰ Kichjubénijé chí ko ta kichjubénijé nda profeta tsank'á xi kits'in kjuankjún nginkun chí. Kui kjuankjún xi kits'in ts'anachako ho ra xuta xi kitsjante nga kis'et'aha chubaha chí ko xi kits'intsjoho sénnistjihin. Incha kichjanik'ajin tik'un chí ko nda profeta tsank'óo ajin ntáchak'un nd'í xi títikoho sufri. ²¹ Ko já xingisoo kin'ek'ienko ho kicha xi títitju ts'a xi tjísun ndje. Ngayjee nisee tu xí incha kikjinehé yjonintehe jóo.

20

B'í ts'in tsakuchjhi Jua nga nku mií nú kj'ua

¹ As'ai kíkíe nku ntítsje xi nibajehen ndjiojmi ján nga y'a yubihí tixa nanko ko kjiya ntsja nku n'úkicha chánka. ² Jakj'á chuyatuku ko y'ét'a'yún nku mií nú tjihin. Kui chuyatuku xi ye chá xi 'mi ndaninda ko Satana. ³ Kikjaníkj'aya tixa nanko ko y'échja. Y'énehe nku sello xi y'échja'yún ankjuo tu xi najmi ta k'uanachaha ra nanki xi tjín asuntee santa nkúhu nga kj'ua nú xi nku miu. Askahan nk'ie nga ja kj'ua nú xi nku miu, tjihin nga chjundáya kutju.

⁴ As'ai kíkíe nkjin já xi y'entu nga kik'ai xáha nga incha kuatexuma. Ta kíkíe xuta xi kitikjá nintaku ngat'aha nga tu nkú kits'inkiehé yjoho nga Jesu yjanki ko y'énijmí éhen Ntjaná. Kui xi najmi kits'intsjoho chu ko sénnistjihin ko najmi kitsjante nga kis'et'aha stjen ko a ra ntsja chubaha chu. Incha j'áíya ngáha ra ngabayoo ko tsatexumako Jesucristo nku mií nú tjihin. ⁵ Tunga xuta k'ien xingisoo najmi j'áíyaha ngabayoo santa nkúhu nga j'a nú xi nku miu. Xi kuatexumako Jesucristo, kui xi tjun kj'uaíyaha. ⁶ Já b'a nda tjihin ts'e xuta je xi k'uaihi ra nga tjun kj'uaíyaha! Ngabaya xi ma joho najmi ta tjihin ra nga'yún tsa nkú ts'íihin xuta xu'bo. Tu sa ní ts'íintsjoho Ntjaná ko Jesucristo xi nkúhu já na'mi ko kuatexumako nku mií nú tjihin.

B'í ts'in tsakuchjhi Jua nga ts'íinndyja ndanindoo

⁷ Nk'ie nga ja kj'ua nú xi nku miu, chjundáya ndanindoo má kjiya'yún. ⁸ As'ai kuitju nga k'uanachaha xi batexumaha nanki Gog ko nanki Magog, kui xi tsuhu ra tu má nankihí ni. Ndanindoo kuinchja ñjakúhu já jun xi tjihin nankiu nga incha kjaán. Nkjin kama xi nkú ts'in nkjin maha tsumí xi tjín andai ntáchak'uun.

⁹ Incha k'úema ngayjee asuntee ko k'uetjindaihi má tjintu xuta jehe Ntjaná ko nanki xi Ntjaná tjoho. Tunga nibahá nd'í nk'a ján xi kj'uaík'íétiyjehe. ¹⁰ Ko ndanindoo xi ts'anachaha jóo chjanik'ajin ntáchak'un xi tjihin nd'í ko sufri, má ta chjanik'ajin chu ko nda profeta tsank'óo. Yo un skuehe nistjin nistjen tu nkjéhe nihi.

B'í ts'in tsakuchjhi Jua nga n'ekokjua xuta

¹¹ As'ai kíkíe xi tibatexuma. Taba ko chánka ante má nga tjíña nga batexuma. As'ai t'anankiu ko nk'oo incha ngji t'axín nginkun. Najmi ta kis'ehe ra ante. ¹² Kíkíe xuta xi k'ien, xi ihí ko xi xixihí, nk'ie nga kabincha nginkun xi tibatexumoo. As'ai kichjux'á nkjin xujun ko ta kichjux'á xujun xi má nga tjintut'á j'áíhin xuta xi k'úentu tik'un. Xi nkú ts'in tjít'a xujun ni xi incha kits'in, b'a ts'in kin'ekokjua xuta k'ien.

¹³ J'áiya ngáha ra xuta xi k'ienjin ntáchak'un ko xi kjintuyánji t'anankiu, ngayjee xi tjintu antehe xuta k'ien. Xi nkú nga incha kits'in, b'a ts'in incha kin'ekokjua. ¹⁴ As'ai kichjanikj'ajin xi 'mi Ngabaya ko xi 'mi Antehe Xuta K'ien ajin ntáchak'un nd'íu. Ngabaya xi ma joho ntáchak'un nd'íu. ¹⁵ Xi najmi tjintut'á j'áihin xujun má nga tjintut'á j'áihin xuta xi k'úentu tík'uun, kui xi ta kichjanikj'ajin ntáchak'un nd'íu.

21

B'i ts'in tsakuchj'ihí Jua nku nk'a tsetse ko nku t'ananki tsetse

¹ As'ai kieke nku nk'a tsetse ko nku t'ananki tsetse, at'aha kindyjajin sén nk'a xi tjuun ko t'ananki xi tjuun, ko najmi ta kis'ehe ntáchak'un. ² Ko kieke nanki Jerusalen tsetse. Kui xi nanki jehe Ntíaná xi Ntíaná kits'in nibájen ndjiojmi ján. B'a ts'in kas'enda xi nkúhu nku nabixan xi tsjo tjin x'ótji xi kan'engja nga tikuyaha nda bixoon.

³ Kint'e nku ntá xi 'yún xi nibaha má tjíña xi tibatéxumoo nga b'i kitsú:

—Ntíaná ja tjíñajihin xuta nd'ai. K'úéjñajihin xuta ko kui xi kama xutaha. Ntíaná k'úéjñajihin ko kama Ntíaha. ⁴ Ts'ínxijnu ntánkun. Najmi ta incha kuayáha ko najmi ta incha kjintáha. Najmi ta kjintáyaha ngat'aha kjuaboo ko najmi ta un skuehe ra. At'aha ni xi kis'e ja najmi ta tjihin.

⁵ As'ai b'a kitsú xi tibatéxumoo:

—An títs'in tsetse ngayjee ni xi tjin.

Ko b'a ta kitsú:

—T'et'ai ni xu'bi, at'aha kjuaxi én xu'bi ko ma n'e s'ejin.

⁶ As'ai b'a kitsúna:

—Ja kama. An xi ntu alfa ko ntu omega, an xi tjuun ko xi fekuu. Xi tíma xintáha an tsjaha nga k'úi ntánijuaaha ntá tixa xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta. Tu tsjahá ra. ⁷ Xi ts'ín ngana, kui xi ts'ínkjáihin ngayjee ni xu'bi. An kama Ntíaha ko kui kama ntína. ⁸ Tunga máha xi tsankjún ko xi najmi s'ejihin, xi ts'in ni xi najmi sasínna ko xi ts'ínk'ien animá, xi chuba fantukohó xinkjín ko xi ts'in tje, xi benkjún ntia xi ts'innadaha ntsja xuta ko ngayjee xi nchja én tsank'á, kui xi tjihin nga ngjuai ajin ntáchak'un xi nd'í ko sufrí títikoho. Kui xi ngabaya xi ma joho.

B'i ts'in tsakuchj'ihí Jua Jerusalen tsetse

⁹ As'ai j'aisena nku ntítsje xi síjñajihin ntítsje xi yatuu, ntítsje xi incha y'a yatu tasa má nga tijncha kjuanimá yatu xi fekuhu. Kui xi b'a kitsúna:

—Nibái. Kuakuchj'ihí nabixan xi kama chjuúhun Chutsanko.

¹⁰ As'ai j'aijínna Espiritu ko ngjikona ntítsjee nku asunntu tjenki chánka xi 'yún nk'a. Yo tsakúna nanki Jerusalen, kui xi nanki jehe Ntíaná xi Ntíaná títs'in nibájen ndjiojmi ján. ¹¹ Nd'íhi kjuachánkaha Ntíaná títs'in kat'aihi nankiu xi nkú joyaha ndjio tsjo k'un chji, xi nkú joyaha nku ndjio jaspe xi taba xi nkúhu nch'án taba. ¹² Tjítjindaihi nankiu nku xjó chánka ko nk'a xi te jo maha ankjuaha. Nkúnkú ankjuo tijnchasti nkúnkú ntítsje ko tjintut'áha ankjuo j'áihin ntjehe xuta Israel xi te jo maha. ¹³ Jan maha ankjua xi yja má tju ts'íu ko jan yja má xi tjehe fintjai ts'íu ko jan yja nku ngatehe ko jan yja ngate xinkuu. ¹⁴ Te jo maha tuts'in xjóho nankiu. Nga nkúnkú tjintut'á j'áihin já postru xi te joho Chutsanko.

¹⁵ Ntítsje xi tinchjakona y'a nku yáchuba toonsine xi k'ua chubakoho nankiu, ankjuaha ko xjóho. ¹⁶ Nkuhú chuba y'a nankiu. Nga ndjuhu ko nga tayáha tu nkuhú chuba y'a. Yáchubaha ntítsjee ts'achubakoho nankiu. Jo mii ko jo unchan kilometrú kama. Nga ndjuhu ko nga tayáha ko nga nk'aha tu nkuhú

chubā. ¹⁷ As'ai tā ts'achubā xjóho. Cháte kō tj'ion metru kama. Chubā xi ts'ínchjén xutā, tā kui xi kits'ínchjén ntítsjee.

¹⁸ Ndjio tsjo k'un jaspe kamandakoho xjóo kō toonsine xi tu xí ndahá kamandakoho nankiu. 'Na xi nkúhu chutsín. ¹⁹ Ngayje tíkjá ndjio tsjo k'un chjí tjíntut'á tsjohō tuts'in xjóho nankiu, jaspe xi tjuun, zafiro xi ma joho, agatā xi ma jahan, esmeralda xi ma ñjuhu, ²⁰ onice xi ma uhun, cornalina xi ma juhun, crisolito xi ma yatuhu, berilo xi ma jihin, topacio xi ma ñjaha, crisoprasa xi ma tehe, jacinto xi ma te nkuhu, kō amatista xi ma te joho. ²¹ Ankjuā xi te joo, te jo perla tjihin. Nkuhú ndjio tsjo k'un perla kamandakoho nga nkúnkú ankjuo. Kō toonsine xi nda kamandakoho niyáté k'akuhu nankiu. 'Na xi nkúhu chutsín.

²² Najmi kieke ninku nankiu, at'aha Chutsankō kō Ntjaná, Ntia xi tjihin nga'yún, kui xi ninkuhu nankiu. ²³ Najmi machjéhen nankiu tsa ts'íu ts'ín ndzjehen kō tsa sóo, at'aha nd'íhi kjuachánkaha Ntjaná títs'ín ndzjehen kō Chutsankō xi nd'íhi nankiu. ²⁴ Xutā naxinantá xi tjin asuntee incha k'úéma má ndzjehen nankiu kō incha kj'uaíko yō kjuanchináha já rej xi tjin asuntee. ²⁵ Najmi s'echja ankjuaha nankiu nga nistjiun, kō najmi s'e nistjen. ²⁶ Yō n'ekjas'en kjuanchináha kō ni tsjo k'un xi tjihin nanki xi tjin asuntee. ²⁷ Tunga ndahá nku ni xi si nginkun Ntjaná najmi kjuas'en yō, tā ndaha xutā xi ts'ín ni xi najmi sasihin Ntjaná, kō tā ndaha xi nchja én tsank'á. Tu nkuhú xutā xi tjíntut'á j'áihin xujuhun Chutsankō, yō má nga tjíntut'á j'áihin xutā xi k'úentu tík'uun, kui xi kama kjuas'en yō.

22

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua ntá xi ts'ínk'íentu tík'uhun xutā

¹ As'ai tsakúna ntítsjee nku ntáje xi tjihin ntánijua xi ts'ínk'íentu tík'uhun xutā. Kui xi tibát'ai xi nkúhu nch'án taba. Má b'entu Ntjaná kō Chutsankō nga batéxuma, yō tibitjuhu ntóo. ² Kamasehen niyáté k'akuhu nankiu kō xki andaihi ntáje tjincha yá tu xi ts'ínk'íentu tík'uhun xutā. Nk'ie nga nku nú te jo niyá bjaha tu. Xki sá bjaha tu. Xkaha yóo maha ts'ínnkihi xutā naxinantá xi tjin asuntee.

³ Najmi tā s'ehe ni xi najmi nda kinchjane Ntjaná. K'úejñajihin Ntjaná kō Chutsankō nankiu nga kuatéxumaha kō xutā xi ts'e incha ts'íintsjohō. ⁴ Incha kama kuase'a Ntjaná kō stjen s'et'a j'áihin. ⁵ Najmi tā s'ehe nistjen. Najmi tā kamachjéhen rá nd'í xi ts'ín ndzjehen xutā xi k'úentu yō kō tā ndaha ts'íu, at'aha Ntjaná ts'ín ndzjehen. Tu nkjéhé ni incha kuatéxuma xutā xu'bo.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nk'ie nga ja ma kj'uaíhi Jesu

⁶ As'ai b'a kitsúna ntítsjee:

—Kjuaxi én xu'bi kō ma n'e s'ejin. Ntjaná, Ntia xi kits'ínkinchja já profeta, kui xi kuats'ín nibá ntítsjehe, tu xi kuakúchjhi rá xutā xi ts'e ni xi tjihin nga kama xatí.

⁷ —¡Kjúái xatía! ¡Á b'a nda tjihin ts'e xi títs'íntjusuhun én xi tjit'a xujun xu'bi, xujun xi títsuya ni xi tjihin nga kama!

⁸ An Jua kint'e kō kieke ni xu'bi. Askahan nga ja kint'e kō kieke, tsásínkúnch'int'aha ntítsje xi tsakúna niu nga kits'intjohō. ⁹ Tunga b'ahá kitsúna:

—Najmi b'a tu n'ei. An xi tā ts'inxát'aha Ntjaná xi nkúhu ji kō xi nkúhu já nts'ei xi já profeta kō ngayjee xi títs'íntjusun én xi tjit'a xujun. Ntjanáhá xi n'etsjoihi.

¹⁰ Kō b'a tā kitsúna:

—Najmi tu ch'atjó 'mai én xi kits'ínkjas'ehin Jesucristo xi tjit'a xujun. At'aha ja tibichú tiña nistjin nga kuitjusun niu. ¹¹ Xi ts'in ni xi najmi nda, tu nkú kats'ihín ni najmi nda. Xi ch'onk'un, tu nkú kats'ihín ni ch'onk'uhun. Xi nda, tu nkú kats'ihín ni xi ndaha. Ko xi je, tu nkú katuma jehé.

¹²—Johon, kjúái xatía. Kjúáikohó chji xi tsjaha nga nkúnkú xuta xi nkú nga incha kits'in. ¹³ An xi ntu alfa ko ntu omega. An nga tuts'ihin ni ko nga fekuhu. An xi tjuhun ko xi fekuhu.

¹⁴ ¡Á b'a nda tjihin ts'e xuta xi tibanéhe najyuhun tu xi ts'ínkjáihin ra tuhu yá xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta ko tu xi kama kjuas'ehen ankuaha nankiu! ¹⁵ Natsin jan kuncha xuta xi ch'onk'uun, xi ts'in tje, xi chuba fantukohó xinkjin, xi ts'ínk'ien animá, xi benkjún ntia xi ts'índaha ntsja xuta, ko ngayjee xi tsjohó ko nchja én tsank'á.

¹⁶—An Jesu títs'in nibá ntítsjena tu xi kuitsuyaha ra xuta ninku ni xu'bi. An nts'én xi nibaha ra kjamaha David, an xi ntjehe David, ko an niñu chánka xi ts'in ndzjen nga ja tífi ma seen.

¹⁷ B'a títsu Espiritu ko chjuúhun Chutsanko:

—¡Nibái!

Xi tibasínñjuyu b'a ta katsú:

—¡Nibái!

Xi tíma xintáha, kanibá. Xi mjehe, tu katakj'ahá ntánijua xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta.

B'i ts'in fekuhu xujun xu'bi

¹⁸ An b'a tíxihin xuta xi tibasínñjuyu én xi tjit'a xujun xu'bi xi títsuya ni xi tjihin nga kama: Tsa tjin xi k'uésuhun én xi tjit'a ei, Ntjaná k'uésuhun xuta xi b'a ts'íiun kjuanima xi tjit'a xujun. ¹⁹ Tsa tjin xi kjéxin én xi tjit'a xujun xi títsuya ni xi tjihin nga kama, Ntjaná kjéxihin xuta xi b'a ts'íiun tu xi k'uáihí, tu xi tsjá yá xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta, ko ta kjéxihin ante xi k'uáihí xuta xu'bo nanki jehe Ntjaná xi tjit'a xujun.

²⁰ Xi tib'éjña chji ni xu'bi b'i títsu:

—Johon, kjúái xatía.

¡B'a katuma! ¡Nibái, Nda Ntia Jesu!

²¹ Ngatentoo kas'enuu kjuandaha Nda Ntjaná Jesu. B'a katuma.